karl may

WINNETOU

EDITURA EDEN

Consilier literar
Dr. ANTONIU POPESCU

Ediţia princeps
Karl May
WINNETOU
„Gesammelte Reiseerzählungen”, Band 7
Freiburg, 1893

KARL MAY

Opere – 22

WINNETOU

Roman

EDITURA EDEN
Bucureşti, 1996

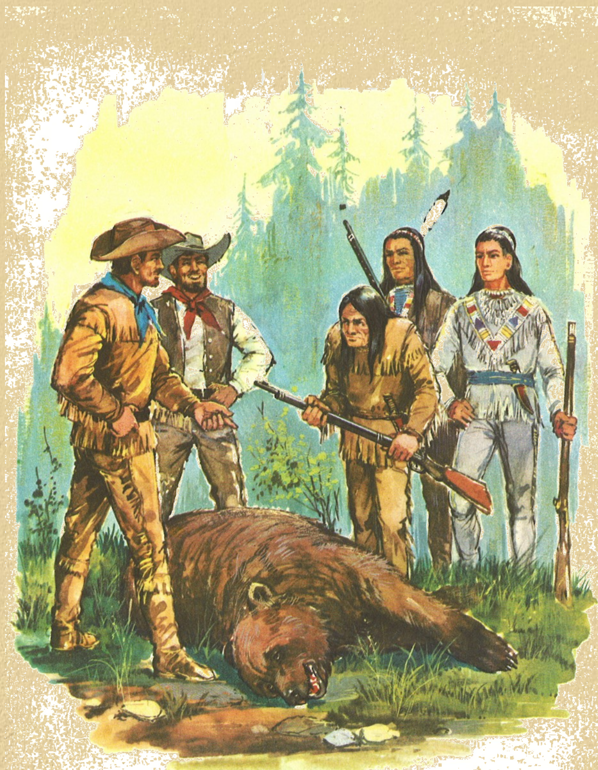
Coperta de
SERGIU GEORGESCU

Tehnoredactare de
CRISTINA STANCIU

Corectura de
MIHAI GRIGORESCU

I.S.B.N. 973-914l-57-9

CUPRINS

Avertisment

Într-o serie de opere complete Karl May, editarea ciclului *Winnetou* reprezintă un eveniment crucial pentru valorificarea deplină a întregii creaţii a scriitorului. Căci, să nu uităm, din cele 28 de volume de lucrări, a căror acţiune se desfăşoară în Vestul Sălbatic, 17 au în centru pe acest faimos şi îndrăgit erou. Pentru a înţelege locul pe care îl ocupă şi pe plan afectiv în noianul scrierilor amintite, s-ar cuveni să apelăm la mărturisirile romancierului însuşi:

„În timpul numeroaselor mele călătorii şi peregrinări îndepărtate, am întâlnit adesea, mai ales între aşa-zişii «sălbatici» şi «semi-civilizaţi», oameni care mi-au devenit prieteni şi a căror amintire mi-a rămas scumpă până în ziua de astăzi, după cum aşa îmi va rămâne până la moarte. Dar pe nici unul nu l-am iubit aşa cum l-am iubit pe Winnetou, vestita căpetenie a apaşilor. Prietenia pentru el m-a adus din îndepărtata Africă sau Asie înapoi în preriile, pădurile şi Munţii Stâncoşi ai Americii de Nord. Chiar dacă întoarcerea mea nu fusese fixată dinainte şi nu stabilisem cu el o întâlnire, ştiam bine cum îl pot găsi.” *(Mein Leben und Streben)*

Importanţa ciclului „Winnetou” l-a determinat pe un editor german, de dată mai recentă, să deschidă o nouă serie de „Opere — Karl May” cu patru tomuri consacrate acestui erou. Este vorba de „Pawlak Verlag”, care a iniţiat, după 1983, o ediţie în 74 de volume cu „Povestiri de călătorie”. Aceeaşi tentaţie am avut-o şi noi, dar existenţa pe piaţă a unei ediţii *Winnetou*, realizată sub egida editurii „Minerva”, ne-a determinat să schimbăm ordinea apariţiilor.

De altminteri, ordinea şi titulatura volumelor nu trebuie fetişizată, aspect asupra căruia ne îngăduim să revenim mai jos. În primul rând că şi în cronologia creaţiei lui Karl May

locul scrierilor este extrem de diferit, ca să nu insistăm asupra faptului că însăşi geneza lor este la fel de curioasă. Iniţial, fragmente din *Winnetou* apar ca povestiri distincte, nicidecum în ordinea pe care o vor avea mai târziu în roman. Manuscrisele zăbovesc pe masa romancierului vreme de şapte ani, interval în care sunt scrise şi publicate alte lucrări. Abia în 1893, la un an după ce Karl May lansează seria menită să-i adune întreaga creaţie, vor apărea trei volume sub acelaşi titlu, pentru ca apoi, în 1910, cu doi ani înaintea încetării lui din viaţă, să mai adauge un al patrulea volum.

Poate nu este lipsit de interes să precizăm că, înaintea acestei trilogii — ne referim la volumele din 1893 — a acordat prioritate editorială „ciclului oriental”, alcătuit din şase tomuri, la care, ulterior, se vor adăuga numeroase scrieri inspirate din aceeaşi zonă geografică. Sau, cu alte cuvinte, a ţinut să-şi deschidă şirul de „Opere” cu romanele având ca erou principal pe Kara Ben Nemsi, ipostază lirică a propriului său eu. Alegere la fel de inspirată, pe care, peste ani, o vor respecta întocmai marii săi editori din Radebeul bei Dresden şi Bamberg.

În România, primele tălmăciri (mai mult adaptări) aparţin lui Ion Gorun (în 1935–1936), Ştefan X. Ionescu (1942) şi Eugen Frunză (1967), la care s-ar mai putea adăuga o „compilare de A. Toma şi Ion Gorun”, în 158 fascicule, nedatată, dar, după alte indicii bibliografice, dăinuind de prin anii 1924–1925.

În timp, cea mai bună şi cea mai aproape de spiritul originalului s-a dovedit a fi traducerea lui Eugen Frunză, motiv pentru care a fost reeditată în 1972 şi 1992–1993.

Este şi opţiunea noastră, numai că, atenţie, cele trei volume vor apărea în seria de opere cu titluri diferite, după cum urmează:

Tom I: *WINNETOU*

Tom II: *PE VIAŢĂ ŞI PE MOARTE*

Tom III: *TESTAMENTUL LUI WINNETOU*

Bineînţeles, în interiorul cărţii, pe pagina de titlu, se va menţiona şi ciclul din care face parte, numărul respectivului tom.

Suntem nevoiţi să apelăm la această formulă editorială, deoarece difuzarea sub banderolă a celor trei volume ar fi presupus îndepărtarea multor cititori, lipsiţi de posibilitatea achiziţionării lor în bloc. Ei reprezintă majoritatea corespondenţilor noştri, în comparaţie cu cititorii care ne-au solicitat difuzarea concomitentă a cărţilor ce fac parte din acelaşi ciclu. Aceştia din urmă sunt invitaţi în mod expres să-şi procure din timp volumele anunţate, pentru a se bucura de integralitatea colecţiei. De altfel, acelaşi apel îl facem tuturor cititorilor noştri, din dorinţa de a nu le desperechea. Deşi, tot atât de adevărat este şi faptul că ele rezistă şi la lecturi de sine stătătoare.

Aminteam, cu un alt prilej, că mai bine de jumătate din volumele lui Karl May — mai precis 39 din 74 — se încadrează în cicluri distincte. Evident, avem în vedere ciclurile atestate ca atare în bibliografia scriitorului, nicidecum cele improvizate de editorii noştri interbelici, care, nu o dată, au contopit în formula romanului foileton şapte până la zece cărţi, sub acelaşi generic, deşi aveau un statut diferit. Mai grav este — cum am mai spus — că în zilele noastre asemenea „colhozuri literare” au fost preluate ca atare, fenomen editorial ce are la antipod ciopârţirea diferitelor romane şi difuzarea lor ca opere distincte.

Într-o asemenea situaţie, se cuvenea puţină ordine, ceea ce presupunea, înainte de toate, identificarea operelor care au circulat în versiune românească sub titluri felurite, precum şi alcătuirea unui plan general de apariţii, cuprinzând şi operele încă netraduse. Deziderat îndeplinit, o operaţie mai dificilă fiind stabilirea priorităţilor. Treabă anevoioasă, câtă

vreme şi alte edituri au publicat şi continuă să publice cărţi din creaţia aceluiaşi romancier.

Mulţi cititori care au răspuns la chestionarul nostru au insistat să angajăm, în primă urgenţă, operele în mai multe tomuri. Ceea ce am şi făcut, 12 din primele 14 volume din serie făcând parte din trei cicluri („De pe tron la eşafod”; „Satan şi Iscariotul” şi „În ţara leului argintiu”), concomitent băgând în lucru alte cinci seriale.

O atare strategie editorială, pe cât de solidă în intenţia de a epuiza cât mai repede fondul principalelor cicluri, are dezavantajul de a fi bruiată de apariţiile întâmplătoare ale altor editori. Căci simpla tipărire a unui volum desperecheat dintr-un serial perfect constituit, poate contramanda editarea întregului ciclu. Or, în asemenea situaţie, nu are rost să mai amânăm apariţia unor volume deja aflate în portofoliul nostru redacţional, în aşteptarea procurării unor ediţii rare din străinătate şi, inevitabil, traducerea lor.

Suntem deci hotărâţi să punem în valoare cărţile existente, completarea diverselor cicluri urmând a se face ulterior, de fiecare dată fiind mai prudenţi în prezentarea planurilor noastre editoriale, exceptând cărţile predate deja în tipografie. Din această pricină am renunţat să prezentăm structura diverselor cicluri, în materialele noastre publicitare, încercând astfel să atenuăm concurenţa neloială a unor „confraţi”, care, de cele mai multe ori, au dovedit că nici măcar nu cunosc titlurile originale ale cărţilor publicate. Cărţi care, de regulă, erau simple compilaţii, adaptări sau fragmente ale exemplarelor originale.

Desigur, doar cititorul este chemat să facă selecţia volumelor editate. Ne îngăduim să-i atragem însă atenţia asupra unor criterii obligatorii de alegere a cărţilor, pentru a evita achiziţionarea unor rebuturi editoriale. În primul rând, el trebuie să fie atent dacă pe paginile de început ale diverselor cărţi atribuite lui Karl May se menţionează titlul original (în

limba germană) şi, măcar, anul de apariţie, dacă nu şi menţionarea altor elemente bibliografice (ediţia germană folosită la traducere).

Pentru unirea eforturilor de realizare cât mai grabnică a integralei Karl May — în condiţii calitative superioare, ceea ce presupune, în primul rând, confruntarea traducerilor existente cu ediţiile-princeps germane — editurile Pallas şi Eden au convenit să-şi intensifice eforturile. În realizarea ambiţioaselor noastre planuri, cititorii şi librarii au un cuvânt hotărâtor, cu atât mai mult cu cât tipărirea volumelor de până acum le-au furnizat, sperăm, suficiente criterii de selecţie. Sau, parafrazând pe Dick Hammerdull („Grăsanul”) — unul din cele mai hazoase personaje din opera lui Karl May — am zice: „că o carte apărută la Editura Pallas sau la Editura Eden, e totuna, cu condiţia să ţi-o procuri la timp!” *Howgh!*

NICULAE GHERAN

P.S. La data „bunului de tipar” al acestei cărţi, aflăm o veste care ne stupefiază: Laurenţiu Sânmihăian din Dej — unul din cei mai împătimiţi cititori ai operei lui Karl May, extrem de competent în selectarea titlurilor germane propuse spre editare — s-a săvârşit din viaţă, datorită unui stupid accident (înecat în apa Someşului, într-o zi de vacanţă la bunica lui din Leleşti, judeţul Bistriţa-Năsăud).

În semn de omagiu, închinăm acest volum memoriei lui. Fie-i ţărâna uşoară!

N.G.

Cuvânt înainte

De câte ori gândul mă poartă la pieile-roşii, de atâtea ori îmi amintesc, fără să vreau, de Turcia. Oricât de ciudat, faptul are o justificare. Deşi indianul şi turcul au foarte puţine trăsături comune, totuşi există ceva care îi aseamănă: într-un grad mai mare sau mai mic, socotelile cu ei au fost încheiate. Despre turc nu se discută altfel decât ca despre „omul bolnav”,[1] în timp ce indianul — aşa susţin toţi cei care cunosc situaţia — e „pe moarte”.

Da, rasa pieilor-roşii este pe moarte! Acest pacient uriaş, doborât de o soartă cumplită ce nu cunoaşte îndurare, zace întins de la Ţara de Foc până dincolo de Marile Lacuri ale Americii de Nord. Împotrivirea lui disperată a fost în van. Forţele i s-au stins treptat. Abia de mai respiră.

Răzvrătirile periodice ale trupului său golaş sunt convulsiuni care anunţă sfârşitul.

Are vreo vină, a meritat indianul acest sfârşit prematur?

Dacă acceptăm ideea că tot ce trăieşte are dreptul la viaţă şi că un atare adevăr se referă atât la individ, cât şi la specia întreagă, atunci indianul are şi el dreptul la existenţă, asemenea omului alb; el poate chiar să pretindă libertatea de a se dezvolta din punct de vedere social şi statal potrivit personalităţii sale. Unii afirmă că indianul nu ar poseda însuşirile necesare pentru a-şi făuri un stat. Oare aşa să fie? Eu spun răspicat: Nu! Însă n-am de gând să dovedesc aceasta printr-o lucrare savantă. Omul alb a avut norocul să urce un lung drum istoric, trecând de la treapta vânătorii la păstorit, apoi la agricultură şi, în sfârşit, la civilizaţia industrială. Indianul nu a parcurs o asemenea evoluţie. Totuşi unii îi cer

[1] „Omul bolnav” era Imperiul Otoman, în curs de descompunere în secolul al XIX-lea.

să realizeze saltul gigantic de la treapta cea mai de jos la cea mai de sus, fără a lua în considerare faptul că, sărind astfel, ar putea să cadă şi să se rănească mortal.

Natura vie se guvernează după o lege cruntă: cel mai slab e nevoit să cedeze în faţa celui mai tare. Când e vorba însă de oameni, această lege sălbatică trebuie să devină mai clementă, pentru că o lege de asemenea veşnică este ca şi iubirea între oameni. Putem să spunem oare că faţă de indianul muribund s-a aplicat o astfel de clemenţă?

Primii albi nu numai că s-au bucurat de toată ospitalitatea indienilor, dar aproape că au fost divinizaţi. Şi cu ce răsplată s-au ales indienii? Ţara ce o stăpâneau le-a fost răpită; nimeni nu o poate nega. Cine a citit istoria „vestiţilor” conchistadori ştie cât sânge a curs şi câte cruzimi s-au săvârşit; iar exemplul lor a fost continuat de urmaşi. Omul alb a venit cu vorbă mieroasă pe buze, dar purtând cuţitul tăios la brâu şi în mâini armă încărcată. El făgăduia iubire şi pace, dar semăna ură şi sânge. Indianul trebuia să se retragă pas cu pas. De repetate ori i s-au promis drepturi „veşnice” asupra teritoriului care de fapt îi aparţinea, pentru ca după scurt timp să fie alungat din nou mai departe, tot mai departe. I s-au „cumpărat” pământurile, cu plata în obiecte fără valoare, de care nu se putea folosi. Ori nu i se plătea nimic. În schimb, a fost blagoslovit cu otrava perfidă a „apei de foc”, precum şi cu vărsatul sau cu alte boli rele, dezgustătoare, care au decimat triburi întregi, depopulând satele. Dacă indianul încerca să-şi apere drepturile, i se răspundea cu gloanţe; şi din nou trebuia să se retragă, cedând în faţa superiorităţii armelor omului alb. Plin de amărăciune, se răzbuna pe feţele palide, ca indivizi; urmau atunci acele masacre odioase printre indieni. Şi astfel, vânătorul de odinioară, mândru, curajos, viteaz, iubitor de adevăr şi profund devotat prietenilor săi, a devenit un om bănuitor, prefăcut, care se furişează pe ascuns; nu el a vrut-o, ci omul alb l-a obligat să

fie aşa.

Unde au dispărut hergheliile de mustangi, din mijlocul cărora indianul îşi alegea cu îndrăzneală calul de călărie? Unde sunt bizonii care hălăduiau, milioane, în prerie şi îl hrăneau? Din ce trăieşte indianul de azi? Din făina şi carnea pe care le primeşte? Dar cum arată făina? Amestecată cu ipsos şi cu alte murdării, încât nici nu poţi să o consumi?

Unui trib i se promit o sută de „vaci grase”, dar pe drum acestea se transformă în două-trei vite jigărite, a căror carne nu ar sătura nici măcar un vultur mâncător de stârvuri. Sau poate că indianul ar trebui să se apuce de agricultură? Dar este el sigur că va ajunge să-şi strângă recolta, el, omul lipsit de drepturi, mâncat mereu mai departe, fără a i se da putinţa de a se aşeza undeva? Înainte vreme puteai să admiri *figura semeaţă, frumoasă a indianului zburând peste savana întinsă pe mustangul lui cu coada în vânt; şi cât de mizer, de obidit arată el azi în zdrenţele sale, care nici măcar nu sunt în stare să-i acopere goliciunea trupului! Indianul care altădată înfrunta cu mâna goală pe ferocele urs cenuşiu se furişează acum prin unghere ca un câine râios, pentru a cerşi o ciozvârtă de carne sau pentru... a fura.*

Da, indianul a ajuns un om bolnav, un muribund, iar noi, la căpătâiul lui, aşteptăm să-i închidem ochii. Să stai la căpătâiul unui muribund este un lucru foarte grav, dar de mii de ori mai grav e să stai la căpătâiul unei rase sortită morţii. În acest din urmă caz, se pot pune multe, foarte multe întrebări şi mai ales următoarea: ce ar fi înfăptuit această rasă dacă i s-ar fi lăsat timp şi spaţiu pentru a-şi valorifica forţele şi talentele, înlăuntrul ei ca şi în afară? Ce forme specifice de cultură pierde omenirea prin dispariţia acestei rase? Indianul, aflat astăzi pe moarte, avea un caracter ferm, nu se lăsa asimilat; era oare acesta un motiv ca să-l omori, nu putea fi păstrat în viaţă? Dacă pentru prevenirea dispariţiei bizonilor s-a găsit un azil protector în Parcul Naţional din

Montana şi cel din Wyoming, de ce oare nu se găseşte şi un loc unde să poată trăi, propăşind în linişte, fostul stăpân legitim al ţării?

Ce rost mai au însă astfel de întrebări în pragul morţii! Ce să ajute reproşurile, când nimic nu mai poate ajuta! Pot numai să deplâng situaţia, dar nu s-o schimb; pot să umblu îndoliat, dar nu pot învia nici o victimă. De ce mă refer la persoana mea? Pentru că sunt unul dintre aceia care i-a cunoscut pe indieni de-a lungul mai multor ani şi am cunoscut îndeosebi pe unul a cărui făptură deosebit de luminoasă şi minunată sălăşluieşte adânc şi la loc de cinste în inima mea, în gândurile mele. Dintre toţi prietenii el a fost cel mai bun, cel mai credincios, oricând gata să se sacrifice pentru alţii, un adevărat tip reprezentativ al rasei sale. Şi aşa cum rasa îi e osândită la moarte, a pierit şi el, răpus de un glonte ucigaş al duşmanului. A fost cel mai nobil fiu al acestei naţiuni în agonie, pe care o iubesc şi azi, aşa cum l-am iubit şi pe el. Mi-aş fi dat bucuros viaţa ca să-l salvez, precum şi el şi-a pus de mii de ori viaţa în primejdie pentru mine. Dar în timp ce mie nu mi-a fost dată fericirea să-l scap de la moarte, el a murit salvându-şi prietenii. Şi totuşi, dispariţia lui nu e decât fizică, pentru că Winnetou, căpetenia cea mare a apaşilor, va continua să trăiască în paginile cărţilor mele. Scriindu-le, voi căuta să-i ridic un monument binemeritat. Şi dacă tu, cititorule, privindu-l cu ochii minţii, vei judeca fără părtinire poporul pe care această căpetenie l-a întruchipat atât de fidel, atunci voi fi întru totul mulţumit.

AUTORUL

1. Un „greenhorn”

Ştii dumneata, dragă cititorule, ce înseamnă cuvântul *greenhorn?* Ei bine, e o poreclă foarte supărătoare şi jignitoare pentru cel căruia i se adresează. *Green,* în englezeşte, înseamnă verde; iar prin *horn — corn,* în limba noastră — se înţelege antena, adică acel mănunchi de firişoare subţiri cu care gâza pipăie împrejurimile. Un *greenhorn* este deci un om încă verde, adică necopt, un nou-sosit în ţinuturi necunoscute lui, un ins care trebuie să-şi întindă bine antenele dacă nu vrea să se facă de râs.

Un *greenhorn* nu se ridică de pe scaun pentru a-l ceda unei doamne care se apropie; salută pe stăpânul casei înainte de a se înclina în faţa doamnei şi domnişoarei de gazdă; îşi încarcă arma vârând gloanţele de-a-ndoaselea, sau bagă mai întâi dopul, apoi cartuşul şi abia la urmă praful de puşcă. Un *greenhorn* ori nu ştie deloc limba engleză, ori o vorbeşte prea corect şi înflorit; îi este groază de englezeasca „yankeilor” şi chiar de idiomul folosit prin regiunile cu codri neumblaţi; nu-i intră nimic în cap şi încă mai puţin îi vine pe limbă. *Greenhorn*-ul ia un racoon drept un oposum şi o mulatră cât de cât frumoasă drept o metisă. Un *greenhorn* fumează ţigarete şi nu poate suferi tutunul tocat. Când *un greenhorn* e pălmuit de un „paddy”, adică de un irlandez, dă fugă să se plângă judecătorului de pace, în loc să-l împuşte fără multă vorbă pe individul cu pricina, cum ar face un yankeu autentic. Un *greenhorn* ia urmele paşilor de curcă drept urme de urs şi o ambarcaţie uşoară, destinată sportului, drept un vapor cu aburi de pe Mississippi. Un *greenhorn* se sfieşte să-şi urce cizmele pline de noroi pe genunchii călătorului de alături şi să soarbă supa ca şi când ar horcăi un bivol în agonie. Un *greenhorn* cară după el în prerie buretele de spălat cât un

dovleac uriaş, precum şi zece livre de săpun; îşi bagă în buzunar o busolă care, după trei sau patru zile, indică toate punctele cardinale afară de nord. Un *greenhorn* notează opt sute de expresii ale indienilor şi, când întâlneşte prima piele-roşie, bagă de seamă că a expediat din greşeală însemnările într-un plic celor de acasă, reţinând în schimb scrisoarea destinată lor. Un *greenhorn,* deşi a studiat timp de zece ani astronomia, poate să se uite alţi zece ani la cerul înstelat fără să afle cât e ceasul. Un *greenhorn* îşi vâra cuţitul de vânătoare la brâu în aşa fel, încât, atunci când se pleacă, să-i intre vârful în coapsă. Un *greenhorn* aprinde în Vestul sălbatic un foc de tabără atât de semeţ, încât vâlvătaia se înalţă cât prăjina şi apoi se miră că indienii l-au dibuit şi au tras în el. În sfârşit, un *greenhorn* e, ca să zic aşa, un *greenhorn* — şi un asemenea *greenhorn* eram pe-atunci chiar eu.

Dar să nu se creadă cumva că aş fi ştiut sau măcar bănuit vreo legătură între mine şi această poreclă jignitoare! Nicidecum! Pentru că tocmai asta e cea mai de seamă ciudăţenie a oricărui *greenhorn:* el îi socoteşte „boboci” pe toţi în afară de sine.

Dimpotrivă, mă credeam foc de deştept şi de priceput; făcusem doar ceea ce se cheamă studii şi nu tremurasem niciodată înaintea unui examen. Că de fapt viaţa este adevărata şcoală, unde dai examene zi de zi şi ceas de ceas, obligat fiind să treci prin nenumărate probe — toate acestea mintea mea tânără de atunci nu voia să le priceapă. Unele împrejurări neplăcute din patrie şi, aş putea spune, un fel de neastâmpăr înnăscut, m-au mânat peste ocean, către Statele Unite, unde condiţiile de parvenire ale unui tânăr sârguincios erau pe atunci mult mai bune şi mai prielnice decât azi. Poate că în statele din est aş fi putut găsi mai uşor o slujbă bună, dar mă atrăgea vestul. Lucrând scurtă vreme ba ici, ba colo, am agonisit destul pentru a mă echipa cuviincios şi pentru a-mi asigura bună dispoziţie. Am ajuns astfel la Saint Louis.

Acolo, norocul m-a adus într-o familie germană, unde am găsit, până una alta, adăpost că meditator. Venea aici, în familie, un oarecare mister Henry, om ciudat, meşter de puşti, care-şi făcea cu pasiune de artist meseria şi se recomanda el însuşi, cu o mândrie patriarhală: *„Mister Henry, the Gunsmith”* — domnul Henry, făuritorul de puşti.

Bărbatul acesta era un mare iubitor de oameni, deşi părea mai curând contrariul, deoarece, în afară de pomenita familie, nu avea legături de prietenie cu nimeni, iar pe clienţi îi trata rece şi aspru, încât nu-l căutau decât pentru calitatea produselor sale. Îşi pierduse soţia şi copiii într-o împrejurare îngrozitoare, despre care nu vorbea niciodată; totuşi, după unele aluzii ale sale, bănuiam că fuseseră ucişi într-un atac neaşteptat. Asta îl făcea atât de aspru în aparenţă şi poate că nici dânsul nu-şi dădea seama cât de grosolan se purta; dar în fond era blând şi bun şi am observat adeseori cum i se umezeau ochii când povesteam despre patrie şi despre ai mei, la care ţineam şi ţin din toată inima.

De ce bătrânul acesta ursuz îmi arăta preferinţă tocmai mie, tânărul străin? Asta n-am înţeles-o până ce, într-o bună zi, m-a lămurit chiar dânsul. De când mă aflam în familia respectivă, omul venea pe acolo mai des ca înainte, trăgea cu urechea la lecţiile mele, se punea în preajma mea, cercetându-mă şi rugându-mă chiar să-l vizitez. Nu mai făcuse nimănui o asemenea favoare şi de aceea mă feream să abuzez de ea. Dar reţinerea mea nu părea să-i fie pe plac; îmi amintesc şi astăzi chipul său mânios când, într-o seară, căutându-l acasă, m-a întâmpinat răstit şi, la respectuosul meu salut *good evening* — bună seara, mi-a răspuns:

— Unde naiba v-aţi ascuns ieri, *sir?*

— Acasă.

— Şi alaltăieri?

— Tot acasă.

— Ia nu-mi mai vindeţi braşoave!

— Spun adevărul, mister Henry.

— *Pshaw!* Fleacuri! O pasăre tânără ca dumneavoastră nu stă ghemuită în cuib, ci îşi vâra pliscul pretutindeni, numai unde trebuie nu!

— Şi unde, mă rog, ar trebui să mi-l vâr, dacă-mi permiteţi?

— Ei, unde! Aici, la mine, bineînţeles! Voiam încă de multă vreme să vă întreb ceva.

— Şi de ce n-aţi făcut-o?

— Fiindcă n-am vrut! Înţeles?

— Şi când o să vreţi?

— Poate chiar astăzi.

— Atunci n-aveţi decât să mă întrebaţi. Voia dumneavoastră!

Mă privi mirat drept în faţă, clătină din cap nemulţumit, apoi izbucni:

— Voia mea! Ca şi când unui *greenhorn* ar trebui să-i cer mai întâi voie când vreau să-i vorbesc!

— *Greenhorn?* Întrebai, încreţindu-mi fruntea, căci mă simţeam adânc jignit. Vreau să sper, mister Henry, că aţi rostit acest cuvânt fără intenţie şi fără control.

— Nu vă faceţi iluzii, *sir!* Am vorbit cu toată chibzuială; sunteţi un *greenhorn* şi încă un *greenhorn* sadea! Ceea ce scrie-n cărţi, fireşte, v-a intrat în cap. Să te cruceşti, nu alta, câte mai învăţaţi voi ăştia, de dincolo! Orice tinerel ştie pe dinafară distanţa de-aici până la stele, ştie ce-a scris regele Nabucodonosor pe cărămizi şi cât cântăreşte aerul pe care nici măcar nu-l poate vedea! Şi fiindcă ştie toate astea, se crede băiat deştept! Dar ia băgaţi-vă nasu-n viaţă, aşa, vreo cincizeci de ani, adânc în viaţă! Atunci veţi afla şi poate nici atunci, ce înseamnă adevărata înţelepciune! Tot ce cunoaşteţi până acum e o nimica toată — absolut nimic! Şi ceea ce sunteţi în stare să faceţi e şi mai puţin. Nici măcar cu puşca nu ştiţi să trageţi!

Spusese toate acestea pe un ton de adânc dispreţ şi cu o asemenea siguranţă de sine, încât ai fi zis că se bizuie pe temeiuri serioase.

— Dacă ştiu să trag cu puşca? Hm! răspunsei zâmbind. Să fie asta întrebarea ce voiaţi să mi-o puneţi?

— Întocmai, asta e. Aştept răspunsul!

— Daţi-mi mai întâi o puşcă bună şi apoi vă răspund. Înainte, nu!

Meşterul puse deoparte ţeava de puşcă la care tocmai lucra, se ridică, se apropie de mine, mă privi cu ochi uimiţi şi strigă:

— Să vă dau o puşcă, *sir?* Nici prin gând nu-mi trece! Nicidecum! Puştile mele nu ajung decât în mâini cărora le pot fi încredinţate cu cinste!

— Am asemenea mâini! mă încumetai eu.

Mă mai privi o dată, pieziş, se aşeză iar, îşi reluă lucrul la ţeava şi mormăi ca pentru sine:

— Ce mai *greenhorn.* Zău că mă scoate din pepeni cu îndrăzneala lui!

Îl lăsai să creadă ce vrea, căci îl cunoşteam; scosei un trabuc şi-i dădui foc.

Timp de un sfert de oră păstrarăm tăcere. Dar mai mult bătrânul nu putu răbda; ridică ţeava la lumină, se uită prin ea şi zise:

— Să tragi cu puşca e mai greu decât să caşti gura la stele sau să dezlegi ce scrie pe cărămizile lui Nabucodonosor. Înţeles? Aţi ţinut vreodată o puşcă în mâini?

— Cred şi eu!

— Când?

— Demult şi nu o singură dată.

— Şi aţi ochit? Aţi apăsat pe trăgaci?

— Da.

— Şi aţi nimerit?

— Fireşte!

Lăsă să-i scape din mână ţeava pe care o cercetase, mă privi din nou şi rosti:

— Da, aţi nimerit, fireşte, dar ce?

— Ţinta, bineînţeles!

— Cum? Şi vreţi s-o cred şi pe asta?

— Nu insist să mă credeţi pe cuvânt; aş vrea să vă conving; e purul adevăr!

— Dracu' să vă ia, *sir!* Cine să vă priceapă? Sunt sigur că aţi trage peste zid, chiar dac-ar fi înalt de douăzeci de coţi şi lat de cincizeci şi totuşi îmi vindeţi toate astea cu o mutră atât de hotărâtă şi serioasă, încât simt că se răsuceşte fierea în mine! Eu nu sunt un puşti pe care să-l meditaţi. Limpede? Un *greenhorn* cu nasu-n cărţi, ca dumneavoastră, pretinde că ştie să ochească! A cotrobăit prin tot felul de hârţoage turceşti, arăbeşti şi prin alte tâmpenii şi mai zice că a găsit timp să tragă cu puşca. Luaţi, vă rog, din cui, *gun*-ul acela vechi, puşca de colo, duceţi-o la ochi ca şi când aţi ţinti! E un doborâtor de urşi, cea mai bună armă pe care am avut-o vreodată în mână.

Luai puşca din cui şi o dusei la ochi.

— *Hello!* strigă meşterul, încât tresării. Ce treabă-i asta? Umblaţi cu arma de parc-ar fi un bastonaş şi totuşi e cea mai grea puşcă din câte cunosc! Sunteţi chiar atât de puternic?

Drept răspuns, îl apucai cu dreapta de surtuc şi de cureaua pantalonilor şi îl ridicai în sus.

— *Thunder-storm!* Mai să fie! strigă el şi mai tare. Daţi-mi drumul! Sunteţi mai puternic şi decât Bill al meu!

— Bill al dumneavoastră? Dar despre cine-i vorba?

— Feciorul meu care... dar să lăsăm asta! E mort, ca şi ceilalţi. Făgăduia să ajungă un băiat destoinic, dar pe când lipseam de acasă, s-a dus şi el. Îi semănaţi la statură, aveţi cam aceiaşi ochi şi în gură o limbă ca a lui. De aceea dumneavoastră... na, restul nu vă priveşte!

O expresie de adâncă mâhnire i se ivi pe chip; îşi trecu

mâna peste faţă şi continuă, de astă dată ceva mai calm:

— Dar, *sir,* cu asemenea muşchi e mare păcat că aţi tăbărât asupra cărţilor. Trebuie să vă antrenaţi...

— Ceea ce am şi făcut.

— Zău?

— Da!

— Box?

— Nu se obişnuieşte la noi. Dar de la gimnastică şi de la luptă dreaptă nu mă dau în lături.

— Călărie?

— Da.

— Scrimă?

— Am dat şi lecţii.

— Ia nu mai minţiţi atâta!

— Poate doriţi să încercaţi?

— Mulţumesc! Îmi ajunge ce-am văzut până acum. Afară de asta, mai am şi de lucru. Aşezaţi-vă la loc!

Se reîntoarse la strung. Conversaţia se desfăşură apoi aproape monosilabic. Henry părea să clocească în minte ceva foarte important. Deodată, îşi ridică ochii spre mine şi întrebă:

— V-aţi ocupat cândva de matematică?

— Era unul din obiectele mele preferate.

— Aritmetică, geometrie?

— Fireşte!

— Topografie?

— Îmi făcea mare plăcere. Ieşeam adeseori, aşa, fără nici o treabă, la câmp cu teodolitul şi ridicam planuri.

— Şi ştiţi să măsuraţi, adică să măsuraţi cu adevărat?

— Bineînţeles. Am participat atât la măsurători orizontale, cât şi la cele de altitudine, deşi nu pot să afirm că sunt specialist în geodezie.

— *Well...* foarte bine, foarte bine!

— Dar de ce vă interesează, mister Henry?

— Oi fi având motivele mele. Înţeles? Nu e nevoie s-o ştiţi

acum; veţi afla la timp. Trebuie mai întâi... hm! Da, trebuie mai întâi să mă încredinţez cum staţi cu mânuirea puştii.

— N-aveţi decât să mă puneţi la încercare!

— Asta am s-o şi fac, fireşte, am s-o şi fac! Vă puteţi bizui pe mine! La ce oră începeţi mâine dimineaţă lecţiile?

— La opt.

— Atunci poftiţi aici la orele şase. Vom urca sus, la poligonul de tir, unde-mi încerc eu puştile.

— De ce aşa devreme?

— Fiindcă nu vreau să mai aştept. Ard de nerăbdare să vă dovedesc că sunteţi un *greenhorn* şi nimic mai mult. Dar acum, destul! Am altceva de făcut; ceva mult mai important.

Părea să fi terminat lucrul la ţeava de puşcă. Scoase dintr-un dulap o bucată de fier în formă de prismă şi începu să-i pilească muchiile. Observai că fiecare latură a piesei avea câte un orificiu.

Se cufundase atât de adânc în lucrul lui, încât părea să fi uitat cu totul de mine. Ochii îi scânteiau şi, de câte ori îşi cercetă mai îndeaproape lucrarea, constatam că o privea cu o expresie de adâncă dragoste. Piesa aceea de fier părea să aibă pentru el o valoare deosebită. Eram curios să ştiu de ce; aşadar, îl întrebai:

— Nu cumva e şi asta o componentă a vreunei puşti, mister Henry?

— Da, îmi răspunse, ca şi când abia atunci şi-ar fi amintit de prezenţa mea.

— Nu cunosc nici un sistem de armă care să aibă o asemenea piesă.

— Cred şi eu! Dar o să fie. I se va spune, desigur, „sistem Henry”.

— Ah, o nouă invenţie?

— *Yes!*

— Atunci vă rog să-mi iertaţi curiozitatea. E de bună seamă un secret.

Privi îndelung fiecare gaură în parte, întoarse piesa pe toate feţele, o cercetă de câteva ori la capătul ţevii şi zise în cele din urmă:

— Da, e un secret; dar am încredere în dumneavoastră. Sunt convins că puteţi păstra o taină, deşi sunteţi un *greenhorn* în lege; de aceea am să vă spun ce-o să iasă de-aici. Va fi o carabină, o carabină cu repetiţie. Douăzeci şi cinci de focuri!

— Cu neputinţă!

— Ia mai ţineţi-vă pliscul! Nu sunt atât de prost, încât să mă apuc de ceva irealizabil.

— Păi, în cazul acesta se cer încărcătoare pentru douăzeci şi cinci de gloanţe!

— Am!

— Atunci trebuie să fie foarte mari şi greu de mânuit.

— Nu-i decât un singur încărcător; se mânuieşte uşor şi nu stânjeneşte deloc. Fierul ăsta e încărcătorul.

— Hm! Nu mă pricep în meseria dumneavoastră, dar ce facem cu temperatura? N-o să se încingă ţeava peste măsură?

— Nici gând! Materialul ţevii şi tratamentul ce-l aplic sunt secretul meu. Afară de asta, parcă e totdeauna nevoie să tragi toate cele douăzeci şi cinci de focuri la rând?

— Nu prea!

— Păi, vedeţi? Această piesă de fier devine un butoiaş care se roteşte excentric; douăzeci şi cinci de orificii conţin tot atâtea gloanţe. După fiecare împuşcătură butoiaşul se mişcă atât cât să ajungă în dreptul ţevii glonţul următor. De ani de zile mă lupt cu ideea asta; nu izbuteam în nici un chip; acum pare să meargă. Ca făurar de puşti, am de pe-acum un nume respectabil, dar de-aci încolo am să ajung renumit şi voi câştiga bănet, nu glumă!

— Dar veţi trăi cu conştiinţa încărcată.

Preţ de câteva clipe mă privi drept în ochi, apoi întrebă:

— Cu conştiinţa încărcată? Cum aşa?

— Credeţi oare că un ucigaş poate avea conştiinţa curată?

— *Zounds!* La naiba! Vreţi să spuneţi că aş fi un ucigaş?

— Pentru moment, nu.

— Adică aş putea deveni un ucigaş?

— Da. A înlesni omorul e tot atât de grav ca şi când l-ai săvârşi tu însuţi.

— Să vă ia dracu'! Mă voi feri pe cât posibil ca să ajung părtaş la vreun omor.

— La unul singur, fireşte, se poate; ce te faci însă cu masacrul?

— Cum asta? Nu înţeleg!

— Dacă veţi face o armă care trage în serie douăzeci şi cinci de focuri şi dacă o astfel de armă încape pe mâna oricărei haimanale, atunci se va dezlănţui dincolo, în prerii, în pădurile seculare şi în văgăunile munţilor, un măcel înspăimântător; bieţii băştinaşi vor fi împuşcaţi ca lupii şi în câţiva ani nu va mai exista un singur indian. Vreţi să vă încărcaţi astfel conştiinţa?

Mă privi lung şi în tăcere.

— Şi, urmai eu, dacă oricine poate cumpăra această armă, veţi vinde, ce-i drept, în scurtă vreme mii de bucăţi, dar caii sălbatici şi bizonii vor fi stârpiţi până la unul şi, o dată cu ei, tot felul de vânat de care pieile-roşii au nevoie pentru hrană. Sute şi mii de braconieri se vor înarma cu carabina dumneavoastră şi se vor îndrepta spre vest. Sângele oamenilor şi al animalelor va curge şiroaie şi, foarte curând, ţinuturile de dincoace şi de dincolo de Munţii Stâncoşi vor fi pustiite.

— 's *death!* Ho! strigă el deodată. Ia spuneţi, sunteţi chiar atât de proaspăt venit din Germania!

— Da.

— Şi n-aţi mai fost nicicând pe-aici?

— Nu.

— Nici în Vestul sălbatic?

— Nici.

— Aşadar, un *greenhorn* desăvârşit! Şi totuşi, acestui „boboc” îi turuie gura de parc-ar fi strămoşul tuturor indienilor şi-ar fi trăit aici o mie de ani şi mai trăieşte încă! Omuleţule, să nu-ţi închipui că mă poţi scoate cumva din fire! Şi chiar de-ar fi aşa cum spuneţi, n-o să-mi treacă niciodată prin minte să deschid o fabrică de armament. Sunt un însingurat şi vreau să rămân singur. N-am poftă să-mi bat capul cu sute de lucrători sau cu şi mai mulţi.

— Dar aţi putea, totuşi, pentru a câştiga bani, să vă patentaţi invenţia şi să vindeţi brevetul?

— Puteţi aştepta mult şi bine, *sir!* Până acum am avut totdeauna din ce trăi şi cred că şi de-aci încolo am să ştiu s-o scot la capăt. Şi-acum, hai, căraţi-vă acasă! Destul pentru azi! Nu am chef să ascult ciripit de pui abia răsărit din găoace; mai întâi să-nveţe zborul, pe urmă, mă rog, să fluiere sau să cânte!

Nici gând să-i iau în nume de rău aceste expresii brutale. Aşa era dânsul şi îi cunoşteam prea bine tâlcul cuvintelor. Mă îndrăgise şi, de bună seamă că dorea, pe cât îi stă în putere, să mă servească, să-mi fie de folos. Ne scuturarăm zdravăn mâinile şi plecai.

Nu bănuiam câtă însemnătate avea să aibă pentru mine seara aceea, nici nu-mi trecea prin minte că doborâtorul de urşi, căruia meşterul îi zicea „bătrânul *gun”* ca şi carabina neterminată a lui Henry, vor juca un rol atât de mare în viaţa mea. Mă bucura însă perspectiva dimineţii următoare, căci într-adevăr trăsesem în trecut la ţintă mult şi cu succes şi eram întru totul convins că voi câştiga preţuirea bunului, ciudatului şi bătrânului meu prieten.

A doua zi dimineaţa, exact la ora şase, mă înfăţişai la dânsul. Mă aştepta în prag; îmi strânse mâna şi, în timp ce chipul lui aspru se însenina de un zâmbet şiret, îmi spuse:

— *Welcome, sir!* Bun venit, domnule! Văd că faceţi o mutră de parc-aţi fi sigur de izbândă. Credeţi că veţi nimeri zidul de care vă vorbeam aseară?

— Sper.

— *Well,* atunci să mergem! Iau cu mine o puşcă mai uşoară şi dumneavoastră o să căraţi doborâtorul de urşi; nu-mi vine să trag după mine o asemenea greutate.

Îşi agăţă de umăr o puşcă uşoară cu două ţevi, iar eu înşfăcai arma aceea grea cu care meşterul nu voia să se împovăreze. Ajunşi la poligon, Henry încarcă amândouă armele şi trase mai întâi cu puşca lui două focuri. Apoi venii eu la rând, cu doborâtorul de urşi. Nu cunoşteam încă bine arma. De aceea, la primul glonţ nu nimerii decât marginea neagră a discului; al doilea glonţ lovi mai bine, iar al treilea găuri exact centrul discului; celelalte trecură toate prin gaura lăsată de al treilea. Mirarea lui Henry creştea cu fiece împuşcătură; a trebuit să trag şi cu arma lui uşoară şi, când izbutii la fel de bine, bătrânul sfârşi prin a exclama:

— Ori îl aveţi pe dracu', *sir,* ori sunteţi sortit să fiţi un om al vestului! N-am mai pomenit un *greenhorn* să tragă cu atâta precizie!

— Nu-l am pe dracu, mister Henry, râsei eu. De o astfel de alianţă mă lipsesc.

— Atunci, nu aveţi numai menirea, ci şi datoria să deveniţi un om al vestului. Vă trage inima la aşa ceva?

— De ce nu?

— *Well,* vom vedea ce se poate face cu acest *greenhorn.* Ştiţi să şi călăriţi?

— La nevoie.

— La nevoie? Hm!

— *Pshaw!* Mare lucru şi călăria! Să încaleci, ăsta-i cel mai greu. Dar dacă mă văd în şa, nu mă mai răstoarnă nici un cal din lume.

Mă privi cercetător, să vadă dacă am vorbit serios sau în

glumă. Făcui o mutră cât se poate de nevinovată, după care el mi se adresă iar:

— Credeţi cu adevărat? Vreţi cumva să vă ţineţi cu mâinile de coamă? Atunci vă înşelaţi. Aţi spus bine: încălecatul e cel mai greu lucru, căci treaba asta o faci singur. Descălecatul e mult mai uşor, îţi poartă de grijă calul, de aceea merge cu mult mai lesne.

— Numai că, în ce mă priveşte, nu apelez la serviciile calului.

— Aşa? Vom vedea! Aţi vrea să faceţi o probă?

— Cu plăcere!

— Bine. Atunci haideţi! Nu-i decât ceasul şapte şi mai aveţi o oră întreagă. Să mergem la Kim Korner, geambaşul; are el un cal dereş care o să vă cam dea de furcă.

Ne înapoiarăm în oraş şi intrarăm la geambaş. Acolo se afla un mare manej de călărie, înconjurat de grajduri. Ne întâmpină chiar Korner în persoană şi ne întrebă ce poftim.

— Acest june, *sir,* susţine că nici un cal nu-l poate arunca din şa, răspunse Henry. Ce părere aveţi, mister Korner? N-aţi vrea să-l vedeţi cocoţat pe dereşul dumneavoastră?

Negustorul mă cercetă cu privirea, dădu apoi satisfăcut din cap şi răspunse:

— Osatura pare bună şi destul de elastică; afară de asta, tinerii nu-şi frâng gâtul atât de lesne ca oamenii mai în vârstă. Dacă gentlemanul vrea să încerce calul, n-am nimic împotrivă.

Dădu poruncile cuvenite şi, după puţin, doi argaţi aduseră din grajd calul gata înşeuat. Animalul era cât se poate de neastâmpărat şi căuta să le scape din mâini. Bătrânului meu Henry începuse să-i fie teamă pentru mine; mă rugă chiar să renunţ la încercare. Dar mie, mai întâi de toate, nu-mi era deloc frică şi apoi consideram examenul ca o chestiune de onoare. Cerui o cravaşă şi o pereche de pinteni; apoi, ce-i drept, după unele tentative nereuşite, mă avântai în şa.

Argaţii săriră grăbiţi în lături, iar calul se sălta pe toate patru picioarele, mai întâi în sus, apoi într-o parte. Mă ţinui vârtos în şa, deşi nu-mi vârâsem încă bine picioarele în scări; dar mă sileam să le vâr. Când izbutii, calul începu să se cabreze; văzând că nu-i ajută la nimic, o porni glonţ spre zid, ca să mă strivească, dar cravaşa îl corectă curând. Se încinse o luptă crâncenă, pentru mine de-a dreptul primejdioasă, între călăreţ şi cal. Întrebuinţai toate mijloacele de care dispuneam, puţina dibăcie şi neîndestulătoarea mea pricepere de atunci, precum şi forţa genunchilor mei şi, în fine, biruii. Când descălecai, îmi tremurau picioarele de încordare, iar calul, leoarcă de sudoare, părea nins cu spumă. Asculta acum de fiecare îndemn al meu.

Pe negustor îl cuprinse grijă de cal. Porunci să fie învelit în pături şi plimbat încet de dârlogi; apoi se întoarse către mine:

— Asta, domnule, nu mi-aş fi închipuit-o! Credeam că o să vă întindeţi pe jos la prima smucitură. Fireşte că nu-mi datoraţi nimic şi, dacă vreţi să-mi faceţi o favoare, mai poftim şi cuminţiţi-mi până la urmă bestia. Nu mă zgârcesc la zece dolari; animalul e de rasă şi, dacă învaţă să asculte, realizez o afacere bună.

— Cum doriţi. Mi-ar face chiar multă plăcere! răspunsei.

De când descălecasem, Henry nu mai scoase o singură vorbă, mulţumindu-se să mă privească şi să clatine din cap. Apoi îşi lovi palmele şi strigă:

— Acest *greenhorn* e fără îndoială nemaipomenit, sau măcar neobişnuit! Mai-mai să-l înăbuşe din strânsoare pe bietul animal în loc să cadă plăcintă în nisip! Cine v-a învăţat călăria, *sir?*

— Întâmplarea. O întâmplare care mi-a potrivit între pulpe un armăsar unguresc de pustă, atât de sălbatic, încât nu răbda pe nimeni în spinare. L-am domolit încetul cu încetul, dar mi-am pus şi viaţa-n joc.

— Mulţumesc de asemenea creaturi! Atunci se cuvin

laude bătrânului meu jilţ care n-are nimic împotrivă când mă odihnesc în el. Haideţi! M-a prins ameţeala. Dar nu de florile mărului v-am văzut cum trageţi şi călăriţi. Vă puteţi bizui pe asta!

Plecarăm fiecare spre casele noastre. În timpul acelei zile şi în următoarele două, meşterul nu s-a mai arătat şi nici eu nu avui prilejul să trec pe la el; dar în a treia zi, după-prânz, m-a căutat acasă; ştia că era ziua mea liberă.

— Aţi avea chef să faceţi o plimbare cu mine?

— Încotro?

— La un gentleman căruia i-ar face plăcere să vă cunoască.

— De ce tocmai pe mine?

— Nu-i greu de ghicit: omul n-a mai văzut până azi un *greenhorn.*

— Atunci merg! O să mă cunoască dumnealui, n-aveţi grijă.

Henry mă privea cu atâta şiretenie, încât bănuiam că-mi pregătise o surpriză. Străbăturăm câteva străzi şi ne oprirăm la un birou în care se intra din stradă printr-o uşă mare de sticlă. Meşterul mi-o luă repede înainte; nici nu-mi lăsase vreme să citesc firma aurie zugrăvită pe geam. Dar desluşii ceva ca „Office şi Surveying”, adică birou de măsurători de terenuri. Aflai curând că nu mă înşelasem.

Înăuntru, trei domni ne primiră foarte prietenos şi curtenitor; pe mine mă cercetară din cale-afară de curioşi. Mesele erau încărcate cu hărţi, cu planuri. Printre mese — tot soiul de instrumente de măsurat. Ne aflam la un serviciu de geodezie.

Nu înţelegeam ce scop urmărea prietenul meu cu această vizită; n-avea de făcut nici o comandă şi nici vreo informaţie de cerut; părea să fi venit numai de dragul unei discuţii amicale. În orice caz, conversaţia luă în curând un curs vioi şi nu s-ar fi zis că avea vreo legătură cu obiectele de pe masă;

îmi convenea, fiindcă puteam astfel să particip mai activ la discuţii decât în cazul când s-ar fi abordat subiecte pur americane sau de altă natură, care nu-mi erau încă destul de familiare.

Henry părea să se intereseze de astă dată deosebit de mult de ştiinţa măsurării terenurilor; voia să ştie totul şi eu mă lăsai cu plăcere antrenat în discuţie; în cele din urmă, ajunsesem să răspund eu la întrebări, să descriu întrebuinţarea diverselor instrumente, să explic felul cum se desenează hărţile şi cum se ridică planurile. Eram într-adevăr un *greenhorn* desăvârşit, căci nu le ghicisem intenţiile. Abia după ce mă pronunţasem cu privire la natura şi la deosebirile dintre metoda de stabilire a coordonatelor pe de o parte şi metoda polară şi diagonală pe de altă parte, dintre măsurătoarea perimetrelor şi procedeul repetării, după ce explicasem calculul trigonometric şi observasem că cei trei domni îi fac cu ochiul meşterului Henry – abia atunci lucrul îmi deveni suspect; mă ridicai de la locul meu, arătându-mi intenţia de a pleca. Bătrânul nu se împotrivi. La despărţire furăm salutaţi şi mai amical ca la început.

Ne depărtasem suficient ca să nu ne mai zărească funcţionarii din birou. Atunci Henry se opri locului, îmi puse mâna pe umăr şi, în timp ce faţa îi strălucea de satisfacţie, îmi strigă:

— *Sir,* domnule, omule, tinere, *greenhorn* ce sunteţi, mi-aţi făcut o mare bucurie! Sunt de-a dreptul mândru de dumneavoastră!

— De ce?

— Aţi întrecut cu mult atât recomandările mele, cât şi aşteptările acelor oameni.

— Recomandări? Aşteptări? Nu înţeleg!

— Nici nu-i nevoie. Dar chestiunea e cât se poate de simplă. Aţi afirmat nu demult că vă pricepeţi în topografie şi, pentru a mă convinge că n-a fost doar o fanfaronadă, v-am

introdus la acei gentlemeni, buni cunoscuţi de-ai mei, ca să vă sondeze. A fost o încercare mai mult decât binevenită; le-aţi arătat ce vă poate căpăţâna!

— Fanfaronadă? Mister Henry, dacă mă credeţi capabil de aşa ceva, nici n-am să mai trec pe la dumneavoastră!

— Nu vă faceţi de râs! Doar n-o să-i răpiţi unui nătărău bătrân ca mine bucuria de a vă vedea! Ştiţi: din pricina asemănării cu feciorul meu... Aţi mai fost pe la geambaş?

— Zilnic.

— Şi i-aţi călărit dereşul?

— Da.

— Iese ceva din calul ăsta?

— Cred şi eu! Mă tem însă că eventualul cumpărător nu se va înţelege cu el tot atât de bine. Calul s-a obişnuit cu mine şi pe oricare altul îl aruncă jos.

— Mă bucură, mă bucură nespus! Aşadar, nu vrea să fie încălecat decât de un *greenhorn*... Haideţi acum cu mine pe uliţa asta dosnică.

Ştiu aici un faimos *dining-house,* un birt, unde se mănâncă bine şi se bea şi mai bine. Se cade sărbătorit examenul pe care l-aţi trecut astăzi cu atâta succes.

Nu-l puteam înţelege pe bătrân; părea cu totul schimbat. El, singuraticul, omul atât de retras, să cineze într-un *dining-house!* Până şi la faţă arăta altfel, iar glasul îi era mai limpede, mai tineresc ca de obicei. Examen, aşa spusese. Cuvântul m-a surprins dar poate că-l folosea fără a-i da vreo importanţă.

De atunci venea zilnic pe la mine şi mă trata ca pe un prieten drag pe care ţi-e teamă să nu-l pierzi. Dar nu-mi îngăduia ca, pe temeiul acestei simpatii, să mă umflu în pene; avea totdeauna frâna pregătită şi aceasta era fatalul cuvânt *greenhorn.*

În chip cu totul ciudat se schimbase în acest răstimp şi purtarea familiei unde lucram ca mediator. Părinţii îmi

acordau în mod vizibil mai multă atenţie, iar copiii deveniseră mai afectuoşi. Îi surprindeam aruncându-mi priviri al căror tâlc nu izbuteam să-l dezleg; le-aş putea numi pline de dragoste amestecată cu regrete.

Cam la trei săptămâni de la curioasa noastră vizită în biroul mai sus pomenit, stăpâna casei mă rugă să nu ies seara în oraş, deşi era ziua mea liberă, ci să iau cina în familie. Ca motiv al acestei neobişnuite invitaţii mi-a invocat faptul că vor fi de faţă mister Henry şi alţi doi domni, dintre care unul se numeşte Sam Hawkens şi e, în lumea vestului, o personalitate. Eu, ca un *greenhorn* ce mă aflam, nu auzisem de acest nume, totuşi mă bucurai la gândul că voi cunoaşte un adevărat *westman* şi încă unul atât de renumit.

Cum eram de-ai casei, nu trebuia să aştept mai întâi sunetul clopoţelului, aşa că intrai în sufragerie cu câteva minute mai devreme. Spre surprinderea mea, constatai că aspectul obişnuit al încăperii fusese transformat ca pentru o festivitate. Mica Emmy, fetiţa de cinci ani, se afla singură în sufragerie şi îşi vârâse degetul în compotul cu mure. Cum mă zări şi-l retrase, ştergându-l în grabă cu buclele ei blonde. Când, privind-o mustrător, o ameninţai cu degetul, alergă spre mine şi-mi ganguri câteva cuvinte la ureche. Ca să-i iert purtarea, îmi destăinui secretul pe care, în ultimele zile, îl ţinuse ascuns în inimioara ei. Crezui că nu înţeleg bine, dar la stăruinţele mele, copila repetă: „Serbarea ta de bun rămas”.

Ospăţul meu de despărţire! Cu neputinţă! Cine ştie prin ce confuzie ajunsese copilul să înţeleagă anapoda rostul acestei mese. Am ascultat-o zâmbind.

Se auziră apoi voci în salonaşul de alături; sosiseră oaspeţii, iar eu trecui dincolo pentru a-i saluta. Veniseră tustrei în acelaşi timp, aşa cum se înţeleseseră — fapt pe care îl aflai mai târziu. Henry mă prezentă unui bărbat tânăr, cam rigid şi stângaci, care se numea mister Black şi apoi lui Sam Hawkens, omul din vest.

Omul din vest! Mărturisesc deschis că, în clipa când privirea mea uluită se opri asupra lui, trebuie că arătam foarte puţin deştept. O astfel de apariţie nu mai întâlnisem de când sunt. Fireşte că, mai târziu, am văzut altele şi mai şi. Era omul şi aşa destul de ciudat, dar ciudăţenia lua proporţii prin faptul că aici, în acest salon luxos, dumnealui se înfăţişa ca şi când s-ar fi aflat departe, în plin vest sălbatic şi anume, cu pălăria pe cap şi cu puşca în mână. Imaginaţi-vă cum arăta!

Sub borul lat al pălăriei de pâslă, care, în ce priveşte vechimea, culoarea şi forma, ar fi provocat dureri de cap şi celui mai calm observator, se detaşa dintr-o pădure de păr — barbă şi mustăţi, atârnând melancolic, un cogeamite nas de dimensiuni aproape înspăimântătoare, care ar fi putut servi cu cinste de arătător oricărui cadran solar. Din pricina acestei bărbi uriaşe, în afara organului olfactiv atât de măreţ edificat, nu se vedeau pe restul figurii decât doi ochişori mici, isteţi, înzestraţi cu o mobilitate neobişnuită şi cu o expresie de şiretenie şăgalnică. Ne uităm unul la altul cu aceeaşi atenţie; abia mai târziu aflai de ce prezentasem atâta interes pentru dânsul.

Aşadar, această porţiune superioară a făpturii sale se planta pe un trup invizibil până la genunchi, pierdut într-o haină de vânătoare din piele de ţap, destinată pe cât se părea unei persoane mult mai voluminoase şi dând acestui om mărunţel o înfăţişare de copil care, în joacă şi-ar fi pus halatul bunicului. De sub veşmântul acesta mai mult decât abundent, se iţeau o pereche de picioare subţiri, încovoiate ca seceră, scufundate în nişte jambiere rupte şi atât de vechi, încât trebuie să fi ostenit până atunci cel puţin două decenii, după care ieşeau la iveală cizmele indiene; într-acestea, la nevoie, posesorul ar fi putut intra cu totul.

Faimosul *westman* ţinea în mână o flintă pe care numai cu cea mai mare precauţie aş fi atins-o; semăna mai curând a măciucă decât a puşcă. În acele clipe, cu greu mi-aş fi putut

închipui o caricatură mai şarjată a vreunui vânător de prerie, dar nu avea să treacă mult timp până să recunosc pe deplin valoarea acestui original omuleţ.

După ce mă cercetă atent, îl întrebă pe meşterul de puşti, cu o voce subţirică de copil:

— O fi ăsta tânărul *greenhorn* de care mi-aţi vorbit, mister Henry?

— *Yes!* încuviinţă meşterul.

— *Well!* Nu-mi displace. Nădăjduiesc să-i placă şi dumisale Sam Hawkens, hi-hi-hi-hi!

Cu acest râs piţigăiat şi neobişnuit pe care, mai târziu, aveam să-l aud de mii de ori, îşi întoarse faţa către uşa care tocmai se deschidea. Intrară stăpânul şi stăpâna casei, salutându-l pe vânător cu deosebită prietenie, ceea ce dădea de bănuit că nu-l întâlneau acum pentru întâia oară... Apoi furăm invitaţi să trecem în sufragerie.

Am dat urmare invitaţiei. Spre mirarea mea, Sam Hawkens nici nu-şi scosese pălăria. Abia după ce ni se indicaseră locurile la masă, arătă spre puşcociul lui şi zise:

— Un adevărat *westman* şi cu atât mai mult eu, nu-şi lasă niciodată puşca din ochi. Pe mult stimata mea Liddy am s-o agăţ acolo, de cârligul perdelei.

Aşadar, puşcociul se chema Liddy. Mai târziu am aflat că era în obiceiul oamenilor din vest să-şi trateze armele ca pe nişte fiinţe dragi şi să le boteze.

Agăţă deci puşca şi dădu să-şi anine alături faimoasa pălărie; când şi-o scoase, constatai cu groază că toată podoaba lui capilară rămăsese în fundul pălăriei. Ţeasta lui jupuită de piele şi roşie ca sângele era într-adevăr înfricoşătoare. Doamnei îi scăpă un ţipăt şi copiii se porniră să urle cât îi ţinea gura. Dar Sam se întoarse către noi şi rosti calm:

— Nu vă speriaţi, doamnelor şi domnilor! Nu e nimic grav. Aveam propriul meu păr în deplină proprietate şi îl purtam cu

cinste din anii copilăriei, de pe când mergeam încă de-a buşilea; nici un avocat din lume n-ar fi îndrăznit să-mi pună în discuţie dreptul la părul din cap, până au tăbărât pe mine o duzină sau două de pawnes, băştinaşi de pe Mississippi şi mi l-au smuls cu piele cu tot. A fost o senzaţie a dracului de neplăcută, dar am suportat-o cu vrednicie, hi-hi-hi! M-am dus apoi la Tekama şi mi-am cumpărat un alt scalp, dacă nu mă-nşel, îi zice „perucă" şi m-a costat destule blănuri de biber, trei baloturi grele. Nu-i nimic. Pielea cea nouă e mult mai practică, mai ales în timpul verii; o pot scoate la nevoie, când transpir, hi-hi-hi-hi!

Îşi cocoţă pălăria pe flintă şi îşi potrivi peruca la loc, pe cap. Apoi îşi scoase haina şi o aşeză pe spătarul scaunului. Haina, care fusese ţesută şi cârpită de foarte multe ori, petic peste petic, ajunsese atât de ţeapănă şi de groasă, încât cu greu s-ar fi lăsat străpunsă de o săgeată indiană.

Acum picioarele lui subţiri şi strâmbe se vedeau pe de-a-ntregul. Partea de sus a trupului îi era strânsă într-un surtuc de piele, vânătoresc. La brâu purta un cuţit şi două pistoale. După ce se înapoie la locul lui, îmi aruncă întâi mie, apoi doamnei de gazdă, o privire şireată şi glăsui:

— N-ar vrea cumva *my lady,* până a nu ne pune pe mâncat, să-l informeze pe acest *greenhorn* despre ce e vorba, dacă nu mă-nşel?

Expresia „dacă nu mă-nşel" era un tic. Doamna consimţi, se întoarse către mine, arătă spre celălalt oaspete, mai tânăr şi începu:

— Desigur, nu ştiţi încă, domnule, că mister Black este succesorul dumneavoastră.

— Suc... ceso... rul meu? bâlbâii eu uluit.

— Da! Sărbătorim astăzi plecarea dumneavoastră din această casă — nu-i aşa? Şi ne-am văzut nevoiţi să căutăm un alt meditator.

— Plecarea... mea?

Astăzi mulţumesc sorţii că n-am fost fotografiat în clipa aceea, căci trebuie să fi arătat ca o personificare a zăpăcelii.

— Da, *sir,* plecarea dumneavoastră! îmi surâse ea cu o bună dispoziţie pe care n-o prea găseam la locul ei, pentru că mie nu-mi venea deloc să zâmbesc. Ar fi trebuit, poate, urmă ea, să stabilim mai întâi un termen, dar pentru că v-am îndrăgit cu toţii, n-am fi vrut să vă întârziem în căutarea norocului. Regretăm din toată inima că plecaţi şi vă facem cele mai bune urări. Plecaţi, în numele Domnului, chiar mâine.

— Să plec? Mâine? Încotro? îngăimai cu greutate.

Atunci Sam Hawkens, care şedea lângă mine, mă bătu pe umăr şi răspunse râzând:

— Încotro? Cu mine, spre Vestul sălbatic. Aţi trecut cu laude examenul, hi-hi-hi-hi! Ceilalţi experţi pornesc călare mâine în zori şi n-au timp să vă aştepte; trebuie să veniţi fără multă vorbă. Eu, Dick Stone şi Will Parker am fost angajaţi călăuze de-a lungul lui Canadian River până în New Mexico. Nu cred că aţi prefera să rămâneţi un *greenhorn* şi să staţi mereu în acelaşi loc!

Atunci mi-a căzut ca un văl de pe ochi. Aşadar, totul fusese pus la cale dinainte! Expert topograf! Poate pentru noile drumuri de fier aflate în proiect. Ce idee grozavă! Nici n-a mai fost nevoie să-i descos; căpătai lămuririle fără să le mai cer; bătrânul, bunul meu Henry, mă apucă de mână şi-mi zise:

— V-am mai spus, de altfel, de ce mi-aţi căzut cu tronc la inimă. Vă aflaţi aci la oameni cumsecade, însă o slujbă de meditator, *sir,* nu e potrivită pentru dumneavoastră. Trebuie să plecaţi în vest. Am intervenit pentru asta la „Atlantic and Pacific Company” şi, fără să bănuiţi, aţi fost supus unui examen. L-aţi trecut cu bine. Iată angajamentul!

Îmi întinse hârtia; dintr-o ochire, citii salariul meu probabil, simţeam că-mi sar ochii din orbite.

— Veţi porni călare; vă trebuie aşadar un cal bun. Am cumpărat dereşul pe care l-aţi îmblânzit; păstraţi-l din partea mea. Şi de arme e nevoie; vă ofer doborâtorul meu de urşi, pe care eu nu-l pot folosi, dar cu care dumneavoastră aţi tras drept în centrul discului. Ei, *sir,* ce spuneţi?

Mai întâi n-am spus nimic; apoi, când mi-a revenit graiul, am încercat să refuz darurile, însă fără succes. Aceşti oameni atât de buni hotărâseră să mă facă fericit şi un refuz al meu i-ar fi rănit adânc. Spre a curma, cel puţin pentru moment, orice alte formalităţi, doamna luă loc la masă, încât ne văzurăm obligaţi să-i urmăm exemplul; atacarăm bucatele şi discuţia fu întreruptă.

Abia după cină aflai ce trebuia să ştiu. Calea ferată avea să parcurgă distanţa de la Saint Louis prin Indian Territory, New Mexico, Arizona şi California, până la coasta Pacificului. Se elaborase un plan de cercetare şi de măsurare în secţiuni aparte a acestui lung traseu. Secţiunea căreia fuseserăm repartizaţi eu şi alţi trei experţi, sub conducerea unui inginer-şef, se afla între ţinutul de la izvoarele lui Rio Pecos şi cursul sudic al lui Canadian River. Cele trei călăuze încercate, Sam Hawkens, Dick Stone şi Will Parker trebuiau să ne conducă într-acolo, unde ne aştepta un întreg detaşament de oameni ai vestului, bărbaţi curajoşi, însărcinaţi cu securitatea noastră. Fireşte că mai contam şi pe sprijinul trupelor din forturi. Era, în orice caz, inutil ca lucrurile ce le aflam în acea seară să mă mai tulbure. Mă liniştea în acelaşi timp faptul că oamenii se îngrijiseră până în cele mai mici amănunte chiar şi de echipamentul meu. Nu-mi mai rămânea altceva de făcut decât să mă prezint colegilor care mă aşteptau în locuinţa inginerului-şef. Mă dusei acolo, însoţit de Henry şi de Sam Hawkens şi mă bucurai de o primire cât se poate de amicală. Ştiau că fusesem luat prin surprindere şi, ca urmare, nu-mi reproşară întârzierea.

După ce, în dimineaţa următoare, îmi luasem rămas bun

de la gazdele mele, îl căutai pe Henry. Acesta îmi opri repede avalanşa de mulţumiri, scuturându-mi mâna cu toată căldura şi adresându-mi-se în felul lui aspru:

— Tacă-vă clanţa, *sir!* Dacă vă trimit pe alte meleaguri, apoi vreau ca *gun-ul* meu să aibă iarăşi un cuvânt de spus. Când vă întoarceţi, binevoiţi a pofti până la mine să-mi povestiţi câte aţi petrecut şi învăţat. Se va vedea atunci dacă aţi rămas ceea ce sunteţi şi nu vă credeţi a fi, — adică un *greenhorn* cum scrie la carte!

Zicând acestea, mă împinse pe uşă afară. Dar, înainte de a o închide, îi zării ochii înlăcrimaţi...

2. Klekih-Petra

Ne aflam către sfârşitul superbei toamne nord-americane şi, de mai bine de trei luni, în plină activitate. Dar nu ne îndeplinisem încă sarcinile, în timp ce oamenii din celelalte sectoare se întorseseră în bună parte acasă. Întârzierea noastră se datora următoarelor două împrejurări:

Întâi de toate, lucram într-o regiune foarte dificilă. Linia ferată trebuia să treacă prin prerii şi să urmeze cursul sudic al lui Canadian River; aşadar, direcţia ce ni se indicase ducea până la izvoarele fluviului şi pornea de la New Mexico peste văi şi trecători. Dar sectorul nostru se găsea între Canadian River şi New Mexico şi ne revenea nouă misiunea de a stabili pe teren direcţia prevăzută. Pentru aceasta făceam drumuri lungi călare, cu multă pierdere de vreme şi umblam mult pe jos, executând măsurători complicate. Toate astea înainte de a putea trece la construcţia propriu-zisă. În plus, regiunea era foarte primejdioasă, mişunau diferite triburi de indieni, kiowaşi, comanşi, apaşi, care nici nu voiau să audă de o cale ferată pe pământurile lor. Trebuia să fim atenţi, să ne ferim, să fim în permanentă stare de alarmă, ceea ce, bineînţeles ne stânjenea mult activitatea şi încetinea ritmul.

Din pricina indienilor eram nevoiţi să renunţăm la vânat. Altminteri i-am fi pus pe urmele noastre. Ne procurăm cele necesare transportându-le din Santa Fé în care cu boi. Dar şi acest mijloc de aprovizionare era, din păcate, foarte nesigur. Ne vedeam adeseori obligaţi ca, în aşteptarea carelor, să întrerupem măsurătorile.

Alte greutăţi proveneau din însăşi componenţa grupului nostru. Am arătat în primul capitol că, la Saint Louis, fusesem întâmpinat cât se poate de amical de către inginerul-şef şi cei trei experţi. Primirea de care m-am bucurat atunci mă

îndreptăţea să sper într-o conlucrare rodnică; dar mă aştepta o cruntă dezamăgire.

Colegii mei erau nişte veritabili yankei, care vedeau în mine un *greenhorn* şi un *dutshmann* cuvânt rostit cu intenţie injurioasă, cum ai spune „şoacăţ”. Urmăreau să câştige bani, fără să le pese prea mult dacă-şi îndeplinesc conştiincios datoria. Şi iată că eu le stăteam în cale. Simpatia ce mi-o arătaseră la început mi-au retras-o cât se poate de repede. Ce-i drept, faptul nu mă demoraliza şi-mi vedeam de treabă. În scurt timp mi-am dat seama că nici cunoştinţele lor nu erau prea strălucite; îmi repartizau cele mai grele lucrări şi îşi făceau viaţa cât mai uşoară. Eu le acceptăm. Totdeauna am fost de părere că omul e cu atât mai puternic, cu cât duce mai multe sarcini în spinare.

Mister Bancroft, inginerul-şef, era cel mai pregătit dintre toţi; din păcate, îi plăcea prea mult rachiul. Sosiseră de la Santa Fe câteva butoiaşe pline şi de-atunci Bancroft se ocupa mai mult de alcool decât de instrumentele de măsurat. Se întâmpla uneori să zacă beat-turtă câte o jumătate de zi pe pământul gol. Riggs, Marcy şi Wheeler, cei trei experţi, suportau, ca şi mine de altfel, o câtime din costul băuturii şi, pentru a nu rămâne în pagubă, beau şi ei pe întrecute. Fireşte că nici aceşti gentlemeni nu se aflau totdeauna în cea mai bună formă. Cum eu nu consumam nici o picătură de rachiu, ajunsesem să duc greul muncii, pe când dumnealor beau cu schimbul şi dormeau ca să-şi alunge ameţeala. Dintre toţi, Wheeler îmi era totuşi mai apropiat; avea măcar atâta bun-simţ ca să recunoască eforturile pe care eu, fără a fi obligat, le depuneam în locul lor. E limpede că, în asemenea condiţii, lucrul suferea.

Nici restul grupului nu lăsa mai puţin de dorit. La sosirea noastră, găsirăm în sector pe *westmanii* care ne aşteptau. Eu, ca novice, nutream la început o stimă deosebită pentru aceşti oameni, dar constatai mult prea curând că aveam de-a face

cu nişte inşi de un nivel moral foarte scăzut.

Le revenea misiunea de a face de gardă şi de a ne ajuta în muncă. Din fericire, timp de trei luni nu se întâmplă nimic şi nu avui prilejul de a apela la această foarte îndoielnică apărare. Iar în ce priveşte ajutorul în muncă, pot să afirm fără exagerare că-şi dăduseră întâlnire aici doisprezece dintre cei mai înrăiţi pierde-vară ai Statelor Unite.

Nu e greu de înţeles că, în astfel de împrejurări, stăteam extrem de prost cu disciplina.

Bancroft era, după titlu şi sarcină, şeful nostru şi îşi dădea chiar aerul de a fi. Numai că nimeni nu-l asculta. Când emitea un ordin, râdeau de el. Atunci pornea să înjure cum n-am mai auzit om înjurând şi alerga la butoiaşul cu rachiu, unde-şi afla răsplata pentru efortul făcut. Nici Riggs, Marcy şi Wheeler nu se purtau altfel. Aveam deci toate motivele să iau în mâinile mele frâul, dar o făceam pe nesimţite. Un ins ca mine, tânăr şi lipsit de experienţă, n-ar fi fost luat în serios. Dacă m-aş fi încumetat, nedibaci, să le vorbesc de sus şi să dau ordine, atunci totul s-ar fi soldat cu un hohot de râs. Trebuia să procedez cu prudenţă, asemenea unei soţii inteligente care ştie să-şi strunească şi să-şi conducă bărbatul nărăvaş fără ca el să-şi dea seama. E drept că aceşti *westmeni* jumătate sălbăticiţi şi greu de astâmpărat nu mă scoteau din *greenhorn;* totuşi se lăsau, în mod inconştient, conduşi de mine; îi făceam să creadă că nu se supuneau decât propriei lor voinţe.

Aveam, în acest sens, un sprijin excelent în Sam Hawkens şi în ceilalţi doi însoţitori, Dick Stone şi Will Parker. Erau tustrei oameni întregi şi, ceea ce nu puteam şti încă la prima mea întâlnire cu micul Sam — la Saint Louis —, erau toţi bărbaţi încercaţi, săritori, deştepţi şi curajoşi, renumiţi până hăt-departe. Se ţineau mai mult în preajma mea, izolaţi de ceilalţi, dar în aşa fel, ca să nu-i jignească. Mai ales Sam Hawkens, cu toată înfăţişarea lui caraghioasă, ştia să se

impună acelui colectiv îndărătnic şi de câte ori, cu tonul lui jumătate aspru, jumătate glumeţ, dobândea ascultare, mă făcea să înţeleg că-mi acordă asistenţă în vederea scopului ce-l urmăream.

Se statorniciseră între el şi mine, în mod tacit, relaţii pe care cel mai bine le-aş defini prin cuvântul „suzeranitate”. Mă luase sub protecţia lui ca pe un om căruia n-ar fi nevoie să-i ceri în prealabil părerea. Eu eram *greenhorn-ul,* iar el încercatul om din vest, ale cărui vorbe şi fapte urma să le consider infailibile. De câte ori aveam timp şi se ivea prilejul, îmi oferea sfaturi teoretice şi practice în tot ce interesa existenţa mea de om al vestului. Şi dacă astăzi, credincios adevărului, trebuie să recunosc că Winnetou mi-a fost dascăl în clasele superioare, mărturisesc cinstit că Sam Hawkens m-a instruit în cursul elementar. Mi-a confecţionat cu propria-i mână un *lasso* şi îngăduia să mă exersez cu această periculoasă unealtă asupra măruntei sale făpturi şi asupra calului său. Când mi-am însuşit, în fine, îndemânarea de a strânge fără greş, dintr-o aruncătură, laţul în jurul ţintei, s-a bucurat din inimă şi mi-a strigat:

— Foarte frumos, tânărul meu *sir;* aşa e bine! Numai să nu vă îngâmfaţi de pe urma laudelor mele! Un profesor trebuie să laude din când în când şi pe cel mai netot dintre elevii săi. Am fost dascălul multor tineri *westmeni* care au învăţat meşteşugul mai repede ca dumneavoastră, însă cu stăruinţă veţi ajunge, poate, peste şase-opt ani, să ieşiţi din stadiul *greenhorn-ului.* Până atunci, vă puteţi mângâia cu vechiul adevăr că prostul poate uneori să-l ajungă, ba chiar să-l întreacă pe deştept, dacă nu mă-nşel!

Spunea toate astea la modul cel mai serios din lume şi eu mă prefăceam că-l cred; ştiam însă că altele erau gândurile lui.

Din toate învăţămintele lui, cele practice îmi erau îndeosebi necesare, pentru că eram atât de prins în treburile

zilnice, încât dacă n-ar fi fost Sam Hawkens, n-aş fi găsit răgazul să mă exersez în diversele meşteşuguri specifice vânătorului de prerie. De altfel, ţineam exerciţiile astea în cel mai mare secret; le făceam la o asemenea depărtare de tabără, încât nu puteam fi observaţi. Sam hotărâse aceasta şi când l-am întrebat de ce, mi-a răspuns:

— De dragul dumneavoastră, *sir!* Sunteţi atât de neîndemânatic, încât mi-ar fi ruşine dacă v-ar zări dumnealor. Acuma ştiţi de ce, hi-hi-hi-hi! Să nu vă faceţi inimă rea!

Prin urmare, în ce priveşte mânuirea armelor şi pregătirea fizică, nimeni din tot colectivul n-ar fi dat un ban pe mine; faptul însă nu mă supăra câtuşi de puţin.

Cu toate obstacolele pomenite, ajunserăm în cele din urmă atât de departe, încât, peste o săptămână, am fi putut realiza joncţiunea cu sectorul vecin. Pentru a transmite mai departe această ştire, ne trebuia un curier. Bancroft luă misiunea asupra sa. Va face drumul călare luându-şi însoţitor pe unul din *westmeni.* Se mai făcuseră comunicări şi mai înainte, cu alte ocazii; eram în permanentă legătură prin curieri atât cu sectorul din spatele nostru, cât şi cu cel din faţă. Ştiam că inginerul însărcinat cu conducerea întregului şantier era un om foarte capabil.

Sosi şi dimineaţa de duminică în care Bancroft hotărâse să pornească la drum. Crezu necesar să golească mai întâi un păhărel împreună cu fârtaţii lui. Numai eu nu fusesem chemat, iar Hawkens, Stone şi Parker nu dădură urmare invitaţiei. Se încinse un chef teribil, aşa cum bănuisem. Şi cheful se prelungi până când Bancroft abia mai reuşea să lege două vorbe. Camarazii de beţie ţinură pasul cu el şi, până la urmă, nu erau mai puţin piliţi decât şeful. Cine să mai plece la drum în asemenea stare? Indivizii făcură şi acum ceea ce obişnuiau să facă şi în alte ocazii: se retraseră în tufişuri şi adormiră buştean.

Cum s-o descurcăm? Curierul trebuia să plece şi oamenii

ăştia aveau să doarmă mult şi bine, până seara. Aş fi preferat să pornesc chiar eu; dar puteam s-o fac? Eram convins că, până la înapoierea mea, cel puţin patru zile lucrul ar fi rămas pe loc. Pe când mă sfătuiam cu Sam Hawkens, acesta arătă cu mâna spre apus şi zise:

— Nu mai e nevoie să plecaţi, *sir.* Puteţi preda mesajul celor doi oameni care sosesc acum. Iată-i!

Zării într-adevăr doi călăreţi care se apropiau. Erau doi albi şi într-unul din ei îl recunoscui pe bătrânul *scout,* cercetaşul care mai fusese de câteva ori pe şantierul nostru şi ne adusese veşti de la sectorul învecinat. Alături călărea un bărbat mai tânăr care nu purta haine de *westman.* Pe acesta nu-l mai văzusem.

Le ieşii în întâmpinare. Când ajunsei în dreptul lor, călăreţii se opriră şi tânărul se interesă de numele meu. Auzind cum mă cheamă, mă privi amical şi zise:

— Aşadar, dumneavoastră sunteţi tânărul gentleman care face aici toată treaba, în timp ce alţii trândăvesc! Îmi daţi voie să mă recomand, *sir.* Sunt White.

Era însuşi şeful sectorului învecinat unde urma să fie trimis curierul nostru. Trebuia să existe un motiv serios ca să se deplaseze chiar dânsul până aici. Descălecă, îmi întinse mâna, după care îşi plimbă privirea peste tabăra noastră, căutând parcă pe cineva. Îi zări pe oamenii adormiţi prin tufişuri, cu butoiaşul de rachiu alături şi un zâmbet amar i se ivi pe faţă.

— Sunt beţi? întrebă el.

Confirmai cu capul.

— Toţi?

— Da. Mister Bancroft se pregătea să plece spre dumneavoastră şi, la despărţire, a oferit câte un păhărel. Am să-l trezesc şi...

— Staţi! mă opri. Lăsaţi-l să doarmă! Prefer să stau de vorbă cu dumneavoastră în absenţa lor. Să ne retragem mai

la o parte. Nu-i treziţi! Cine sunt cei trei bărbaţi cu care eraţi adineauri?

— Sam Hawkens, Will Parker şi Dick Stone, însoţitorii noştri încercaţi, călăuze.

— Ah, Hawkens, vânătorul acela mărunţel şi ciudat! Vrednic om! Am auzit de numele lui. Să vină tustrei cu noi.

Făcui semn celor trei, după care întrebai:

— Aţi venit în persoană, mister White. E ceva important care v-a adus încoace?

— Nimic altceva decât dorinţa de a face puţină rânduială; aş vrea să stăm de vorbă. Noi am terminat, ne-am realizat sarcinile în sectorul nostru. Aici însă, la dumneavoastră, lucrul întârzie.

— Terenul e dificil şi...

— Ştiu, ştiu! mă întrerupse. Din păcate, ştiu totul. Dacă n-aţi fi depus dumneavoastră singur eforturi întreite, Bancroft s-ar mai găsi cu lucrările ca la început.

— Nu e cazul, mister White. Cum de-aţi ajuns la concluzia greşită că numai eu singur aş fi activ? Este, în orice caz, de datoria mea...

— Domol, *sir,* domol! Au circulat curieri între noi şi au văzut ce se petrece. Am tras cu urechea la comentariile lor. Sunteţi prea generos apărându-i pe aceşti beţivani. Totuşi, vreau să cunosc întreg adevărul. Şi cum, din câte aud şi văd, sunteţi un om prea discret ca să-mi dezvăluiţi realitatea, vă voi scuti de întrebări; mă voi adresa lui Sam Hawkens. Hai să ne aşezăm!

Ajunsesem la corturile noastre. White se aşeză pe iarbă şi ne îndemnă să-i urmăm exemplul. Apoi începu să-i iscodească pe rând, pe Sam Hawkens, pe Stone şi pe Parker. Îi mărturisiră totul, fără să îngroaşe deloc adevărul. Totuşi, aruncai şi eu din când în când o vorbă pentru a îndulci anume asprimi şi a-mi apăra colegii, deşi intervenţiile mele nu reuşeau să influenţeze impresia lui White. Dimpotrivă, mă

rugă în câteva rânduri să nu mă mai ostenesc degeaba.

După ce află totul, îmi ceru să-i arăt desenele şi jurnalul de şantier. Nu eram obligat să-i satisfac cererea. O făcui însă pentru a nu-l jigni şi pentru că vedeam că-mi acordă multă încredere. Cercetă totul cu luare-aminte, iar eu — luat de întrebări — nu putui nega faptul că eram unicul autor al desenelor şi al însemnărilor. Ceilalţi nu interveniseră nici măcar cu o virgulă, necum cu vreun cuvânt.

— Dar de aici nu reiese muncă ce a prestat-o fiecare, constată el. Aţi mers prea departe cu lăudabila dumneavoastră colegialitate!

Sam Hawkens se amestecă în vorbă, zâmbind cu tâlc:

— Băgaţi-i mâna în buzunarul de la piept, mister White! Veţi găsi o drăcie de tinichea în care au locuit cândva sardele. Peştii au dispărut şi acuma cutia e plină de hârtii. E jurnalul lui intim, dacă nu mă-nşel. Acolo lucrurile sună altfel decât în rapoartele oficiale menite să muşamalizeze trândăvia colegilor.

Sam ştia că-mi făcusem însemnări personale şi că le purtam într-o cutie goală de sardele. Îmi era penibil că mă dăduse de gol. White mă rugă să-i arăt hârtiile. Să fi refuzat? Meritau oare colegii să fac şi munca lor, fără să aud un cuvânt de mulţumire şi apoi să mai şi trec faptul sub tăcere? Nu voiam să le provoc neplăceri, dar nici să mă port urât cu White. Îi dădui, deci, însemnările, cu condiţia de a nu dezvălui nimănui conţinutul lor. Citi, îmi restitui jurnalul şi zise:

— De fapt, ar trebui să iau aceste file şi să le predau la locul cuvenit. Colegii dumneavoastră sunt nişte netrebnici, care n-ar merita drept plată nici un dolar; în schimb, dumneavoastră ar trebui să încasaţi onorariul întreit. În fine, cum doriţi! Vă atrag doar atenţia că veţi face bine păstrând cu grijă aceste notiţe. Vă vor fi cândva de folos. Şi acum, hai să-i trezim pe faimoşii gentlemeni!

Se ridică în picioare şi dădu alarma. „Gentlemenii” ieşiră

la iveală cu ochii cârpiţi de somn şi cu feţele buhăite. Bancroft era gata să facă urât că i se tulburase somnul, dar deveni cuviincios după ce-l informai că a sosit mister White de la sectorul vecin. Nu se văzuseră până atunci şi prima grijă a lui Bancroft fu să-i ofere musafirului un pahar de rachiu; dar nu dădu peste omul potrivit. White se folosi de prilej pentru a trece la un perdaf în lege, cum Bancroft, desigur, nu mai înghiţise până atunci. Era atât de uluit, încât amuţi pentru o vreme. Apoi se repezi la White, îl apucă de braţ şi se răsti la el.

— Hei, domnule, fără multă vorbă! Vreau să ştiu cum vă cheamă?!

— Aţi auzit doar! Mă cheamă White.

— Şi ce sunteţi, mă rog?

— Inginerul-şef al sectorului învecinat.

— Şi are cineva dintre noi dreptul să se amestece în treburile dumneavoastră?

— Cred că nu.

— Păi, vedeţi! Mă numesc Bancroft şi sunt inginerul-şef al acestui sector. Nimeni nu are dreptul să-mi poruncească. Şi cu atât mai puţin dumneavoastră!

— Într-adevăr, stăm amândoi pe aceeaşi treaptă ierarhică, răspunse calm White. Nici unul din noi nu poate să-i ordone celuilalt. Dar când constată că se aduc pagube întreprinderii în care lucrează amândoi, atunci are datoria să-l facă atent pe colegul său. Scopul vieţii dumneavoastră pare să fie butoiul cu rachiu. Am numărat aici şaisprezece oameni care, acum două ore, când am sosit, erau cu toţii beţi, aşa că...

— Două ore? îl întrerupse Bancroft. Sunteţi de atâta vreme aici?

— Întocmai. Am cercetat desenele şi m-am interesat de autorul lor. Păi, aţi dus-o aici ca trântorii, în timp ce un singur om, cel mai tânăr dintre toţi, a cărat în spinare tot greul!

Atunci Bancroft se repezi spre mine şi-mi şuieră printre

dinţi:

— Asta dumneata i-ai spus-o şi nimeni altul! Încearcă să negi, mincinos ordinar şi perfid!

— Nu, răspunse White. Tânărul dumneavoastră coleg s-a purtat ca un gentleman şi nu v-a vorbit decât de bine. V-a luat apărarea şi vă sfătuiesc să-i cereţi scuze.

— Să-i cer scuze? Nici prin gând nu-mi trece! Rânji batjocoritor Bancroft. Acest *greenhorn* nu poate deosebi un triunghi de un pătrat şi-şi vâră în cap că e expert. Dacă n-am progresat, e din pricina lui. Toate le face pe dos şi ne trage îndărăt. Şi acum, în loc s-o recunoască, ne mai şi bârfeşte în faţa altora. Aşteaptă numai, că...

Nu mai continuă. Răbdasem luni de zile în tăcere şi-i lăsasem pe aceşti oameni să mă creadă cum voiau. Acum sosise clipa să le arăt că se înşală. Îl apucai deci pe Bancroft de braţ şi-l strânsei atât de tare, încât, de durere, înghiţi în sec.

— Mister Bancroft, aţi băut prea mult şi aţi dormit prea puţin. Sunteţi încă beat, aşadar consider că n-aţi spus nimic.

— Eu, beat? Eşti nebun! se răţoi el.

— Da, beat! Căci dac-aţi fi treaz şi aţi profera injuriile cu bună ştiinţă, aş fi nevoit să vă culc la pământ ca pe un derbedeu obraznic, înţeles? Mai susţineţi că sunteţi treaz?

Continuam să-i strâng braţul. Desigur, nu şi-ar fi închipuit vreodată că ar putea să se teamă de mine; dar acum era limpede că se speriase. Nu-i lipsea forţa fizică; dar expresia feţei mele părea să-l înspăimânte... Chemă în ajutor pe şeful celor doisprezece *westmeni* care ne fuseseră ataşaţi pentru securitate:

— Mister Rattler, puteţi răbda ca omul acesta să mă ameninţe? Oare nu sunteţi aici pentru a ne apăra?

Acest Rattler era un găligan înalt, lat în spete, care părea să aibă o forţă cât trei-patru oameni la un loc, un tip brutal şi totodată colegul preferat întru beţie al lui Bancroft. Nu mă

putea suferi şi se folosi bucuros de prilej ca să-şi dea arama pe faţă. Se apropie grăbit, îmi apucă braţul, în timp ce eu îl mai strângeam pe-al lui Bancroft şi răspunse:

— Nu, mister Bancroft, asta n-o pot răbda. Băieţaşul însă nu şi-a rupt încă primii ciorăpei şi cutează să ne înfrunte pe noi, oameni în toată firea, să ne insulte, să ne bârfească. Ia mâna, băiete, de pe mister Bancroft, altminteri îţi arăt eu ce *greenhorn* de nimica îmi eşti!

Provocarea mă viza pe mine. De altfel, preferam, să mă răfuiesc cu el decât cu inginerul-şef... îmi smulsei braţul din strânsoarea lui:

— Eu, băieţaş, eu, *greenhorn?* Retrage-ţi imediat cuvintele, mister Rattler, că de nu, te culc la pământ!

— Tu, pe mine? râse el. Ia te uită *greenhorn-u,* neghiobul care îşi închipuie că...

Nu mai putu continua; îl lovii cu pumnul în tâmplă. Omul se prăbuşi ca un sac şi rămase aşa, buimăcit. Câteva clipe, domni tăcere adâncă; apoi, unul din camarazii lui Rattler strigă:

— *All devils!* Pe toţi dracii! Să privim liniştiţi cum veneticul ăsta îl loveşte pe şef? Ticălosul! Pe el, băieţi!

Se năpusti asupra mea. Îi împlântai piciorul în burtă. E un mijloc sigur pentru a-l doborî pe adversar din prima clipă. Numai că trebuie să te rezemi bine în celălalt picior. Individul se prăbuşi. Îngenuncheai rapid lângă dânsul şi îi repezii în tâmplă pumnul meu nimicitor. Mă ridicai apoi, scosei pistoalele de la brâu şi strigai:

— Cine vine la rând? Să poftească!

Întreaga bandă a lui Rattler ar fi avut, desigur, chef să răzbune înfrângerea camarazilor. Se uitau întrebători unul la altul. Dar eu îi prevenii:

— Ascultaţi ce vă spun: cine face un singur pas spre mine sau pune mâna pe armă, se alege cu un glonţ în scăfârlie! Credeţi ce poftiţi despre un *greenhorn.* Mi-e totuna; dar în ce

priveşte un *greenhorn* german, vreau să vă asigur că se poate măsura oricând cu vreo doisprezece *westmeni* ca voi!

Atunci Sam Hawkens trecu lângă mine şi rosti:

— Eu, Sam Hawkens, vreau să vă previn la rândul meu, dacă nu mă-nşel, că acest tânăr *greenhorn* se află sub deplina mea ocrotire. Cine cutează să se atingă de un fir de păr din capul lui se alege cu un glonţ în burtă. Vorbesc foarte serios; băgaţi la cap, hi-hi-hi-hi!

Dick Stone şi Will Parker găsiră de cuviinţă să se posteze de-a dreapta şi de-a stânga mea, ca să arate că sunt şi ei, întru totul, de părerea lui Sam Hawkens. Atitudinea lor i-a intimidat pe agresori. Se depărtară murmurând în barbă blesteme şi ameninţări şi ocupându-se apoi cu stăruinţă de camarazii loviţi, ca să-i readucă în simţiri.

Bancroft înţelese că e mai cuminte să se strecoare în cortul lui şi să dispară. White mă urmărise tot timpul cu ochii holbaţi. Clătină din cap şi zise cu o uimire nereţinută:

— Dar, *sir,* e îngrozitor! N-aş vrea cu nici un preţ să cad în mâinile dumneavoastră. Ar trebui să vi se spună Shatterhand, ceva ca Pumn-de-fier, dacă reuşiţi dintr-o singură lovitură să doborâţi o namilă de om, tare ca stejarul. N-am mai văzut aşa ceva!

Porecla păru să-i placă mărunţelului Hawkens. Chicoti voios:

— Shatterhand, hi-hi-hi-hi! Nu-i decât un *greenhorn* şi iată că are şi un supranume. Şi încă unul grozav! Deh, când Sam Hawkens se ocupă de un *greenhorn,* apoi să ştiţi că scoate ceva dintr-însul, dacă nu mă-nşel. Shatterhand, Old Shatterhand, Bătrânul Pumn-de-fier! Seamănă taman cu Old Firehand, Bătrânul Mână-de-foc şi ăla om al vestului, zdravăn ca ursul. Voi ce ziceţi, Dick, Will?

Nu apucai să aud răspunsul lor, deoarece îmi îndreptasem toată atenţia asupra lui White, care, luându-mă de mână şi trăgându-mă mai la o parte, zise:

— Îmi place de dumneavoastră, *sir!* N-aţi dori să veniţi cu mine?

— Chiar dac-aş dori, nu am voie, mister White.

— De ce?

— Datoria mea e să rămân aici.

— Îmi asum răspunderea.

— Asta nu ajunge, dacă eu însumi nu-mi iau răspunderea. Am fost trimis aici, în acest sector şi n-am dreptul să-l părăsesc până nu terminăm lucrările.

— Le termină Bancroft, împreună cu ceilalţi.

— Dar când şi cum? Nu, nu! Trebuie să rămân aici.

— Gândiţi-vă că vă aflaţi în primejdie!

— Cum aşa?

— Mai întrebaţi? Doar v-aţi făcut din aceşti oameni nişte duşmani de moarte.

— Eu nu le-am făcut nimic.

— Asta-i adevărat sau, mai bine zis, a fost adevărat până mai adineauri. Acum, însă, i-aţi buşit pe doi dintre ei şi duşmănia lor va fi cruntă.

— Se poate, dar nu mă tem. Tocmai pumnii mei le impun respect; nu vor îndrăzni să mă provoace; de altfel, Hawkens, Stone şi Parker sunt de partea mea.

— Cum doriţi. Voinţa e raiul omului, dar nu o dată se transformă în iad. Aş fi avut nevoie de dumneavoastră. Nu veţi refuza, sper, să mă însoţiţi măcar o bucată de drum!

— Când?

— Imediat.

— Vreţi să şi plecaţi, mister White?

— Da. Am găsit aici o situaţie care-mi taie poftă să rămân mai mult decât e nevoie.

— Totuşi, trebuie să mâncaţi ceva înainte de plecare, *sir!*

— Nu e cazul. Avem în coburi alimente berechet.

— Şi nu vă luaţi rămas-bun de la Bancroft?

— N-am chef.

— Păi, aţi venit ca să discutaţi cu dânsul chestiuni de serviciu.

— Negreşit, însă astea le pot discuta şi cu dumneavoastră. Voi găsi mai multă înţelegere. Aş vrea, înainte de toate, să vă previn împotriva pieilor-roşii.

— V-au ieşit cumva în drum?

— N-am văzut decât urmele lor. Acum e sezonul în care caii sălbatici, adică mustangii, precum şi bizonii pornesc spre miazăzi; băştinaşii îşi părăsesc satele şi se apucă de vânat, ca să-şi procure carne. Kiowaşii nu sunt primejdioşi; cu ei ne-am înţeles în privinţa căii ferate. Însă comanşii şi apaşii nu vor să ştie de nimic. Aceştia nu trebuie să ne zărească. În ce mă priveşte, mi-am încheiat lucrările în sector şi părăsesc regiunea. Grăbiţi-vă să terminaţi şi aici! Terenul devine din zi în zi mai primejdios. Puneţi şaua pe cal şi întrebaţi-l pe Sam Hawkens dacă nu vrea să ne însoţească.

Sam Hawkens era, fireşte, gata la datorie.

De fapt, aş fi vrut să lucrez. Dar era duminică, ziua Domnului, în care fiecare creştin ar trebui să se reculeagă şi să se ocupe de îndatoririle sale sufleteşti, chiar dacă s-ar afla în junglă. Pe deasupra, o zi de odihnă mi se cuvenea şi mie. Intrai deci în cortul lui Bancroft şi îl informai că astăzi nu voi lucra şi că plec împreună cu Sam Hawkens.

— Ci du-te la dracu' şi rupeţi-vă gâtul amândoi! îmi răspunse mânios.

N-aş fi bănuit atunci că această urare avea cât pe-aci să se împlinească.

Trecuseră zile de când nu mai urcasem în şa. Dereşul meu necheză bucuros când îi legai harnaşamentul. Se dovedise a fi un cal minunat şi eram de pe acum nerăbdător să-l informez şi pe bătrânul Henry, meşterul în puşti, despre valoarea calului ce mi-l dăduse în dar.

Călăream voioşi în acea frumoasă dimineaţă de toamnă, discutând despre perspectivele marii construcţii feroviare şi

despre multe altele. White îmi dădu sfaturi privind joncţiunea cu sectorul lui şi, către prânz, poposirăm lângă un curs de apă, ca să ne înfruptăm niţel. White şi cercetaşul care-l însoţea porniră apoi mai departe, în timp ce noi mai zăbovirăm puţin tăifăsuind.

Înainte de a încăleca şi a face cale-întoarsă, mă aplecai să beau apă din căuşul palmei. Zării atunci, prin transparenţa cristalină a apei, o urmă pe fundul pârâului. Părea să fie urma unui picior de om. I-o arătai şi lui Sam. Dânsul o cercetă cu luare-aminte şi rosti:

— Mister White a avut multă dreptate când ne-a prevenit împotriva indienilor.

— Crezi că e o urmă de indian?

— Clar! Un mocasin, adică un fel de opincă indiană. Şi acum, când aţi aflat, ce simţiţi, *sir?*

— Eu? Neschimbat!

— Ei, aş! Doar trebuie să simţiţi câte ceva, să cugetaţi la câte ceva.

— La ce altceva să cuget decât că a trecut pe aici o piele-roşie?!

— Aşadar, nu vă e frică deloc?

— Nici nu-mi pasă!

— Nu vă îngrijorează măcar?

— Nici asta.

— Deh, nu cunoaşteţi pieile-roşii!

— Sper să-i cunosc. Sunt, desigur, la fel cu ceilalţi oameni şi anume duşmani faţă de duşmanii lor şi prieteni faţă de prieteni. Cum nu intenţionez să-i întâmpin cu duşmănie, presupun că n-aş avea motive să mă tem.

— Nu sunteţi decât un *greenhorn* şi aşa veţi rămâne toată viaţa. Să nu vă bizuiţi prea mult pe imaginaţie în ceea ce priveşte felul de a vă purta cu indienii, pentru că o să iasă pe dos. Ceea ce urmează să se întâmple nu e în voia dumneavoastră. Veţi afla în curând adevărul şi n-aş dori ca

lecţia ce-o veţi primi să vă coste o ciozvârtă bună de carne din propriul dumneavoastră trup, dacă nu chiar viaţa!

— Cam când crezi să fi trecut indianul pe-aici?

— Să tot fie vreo două zile. O să-i găsim urmele şi în iarbă, dacă nu s-or fi şters între timp.

— Să fi fost o iscoadă?

— O iscoadă, da, în căutare de bivoli. Cum în clipa de faţă domneşte pacea între triburile din partea locului, nu poate fi vorba de un războinic în misiune. Individul a fost cât se poate de neprevăzător, probabil un tânăr.

— Cum aşa?

— Un războinic încercat nu calcă într-o apă atât de puţin adâncă şi nu lasă urme care să nu se şteargă imediat. O asemenea prostie n-o poate realiza decât un prostănac, un *greenhorn* roşu, precum dumneavoastră sunteţi unul alb, hi-hi-hi-hi! Şi *greenhorn-ii* albi sunt de obicei încă mai neghiobi decât cei roşii. Să ţineţi minte asta, *sir!*

Chicoti reţinut, mai mult în sinea lui, apoi se pregăti să încalece. Acestui Sam, dragul de el, îi plăcea să-şi arate afecţiunea faţă de mine, amintindu-mi cu orice prilej că mă socoteşte un neisprăvit.

Am fi putut să ne întoarcem pe acelaşi drum, dar în calitatea mea de expert aveam datoria să studiez terenul. Făcurăm de aceea un drum paralel.

Dădurăm astfel într-o vale destul de largă, cu vegetaţie bogată; povârnişurile, străjuind jur-împrejur, erau acoperite la poale cu tufăriş, iar în creştet cu păduri. Valea era întinsă, cam de o jumătate de oră de mers şi atât de lină, încât o puteai cuprinde cu ochiul până la capăt. Abia înaintaserăm câţiva paşi, că Sam îşi struni calul şi îşi pironi privirile în zare.

— *High-day!* Văleu! exclamă el. Uite-i! Chiar ei sunt. Capul coloanei!

— Cine? întrebai.

Vedeam departe, în faţa noastră, vreo optsprezece-

douăzeci de puncte negre, care se deplasau încet.

— Ei, cine! Mă îngână Sam, foindu-se în şa. Nu vă e ruşine să mai puneţi asemenea întrebări? Ah, da, am uitat ca sunteţi un g*reenhorn* colosal! Indivizi de teapa dumneavoastră nu văd nici cu ochii holbaţi. Aveţi, vă rog, bunătatea, preastimate *sir,* să ghiciţi ce sunt punctuleţele alea la care s-au oprit frumoşii dumneavoastră ochi!

— Să ghicesc? Hm! Le-aş lua drept căprioare, dacă n-aş şti că animalele acestea trăiesc în turme sau în grupuri de cel mult zece laolaltă; afară de asta, dacă ţin seama de distanţă, trebuie să constat că sălbăticiunile de colo, oricât de mărunte ar părea, sunt totuşi mai mari decât căprioarele.

— Căprioare, hi-hi-hi-hi! râse el. Căprioare aici, la izvoarele Canadian Riverului?! Asta le întrece pe toate! Dar raţionamentul de la coadă nu e chiar atât de prost. Într-adevăr, animalele de colo sunt mult mai mari decât căprioarele.

— Ah, dragă Sam, n-or fi cumva bivoli?

— Fireşte că bivoli! Bizoni autentici, veritabili, care au pornit în pribegie; sunt cei dintâi pe care-i văd anul acesta. Dar aflaţi că mister White avea dreptate: bizoni şi indieni. N-am văzut decât o urmă de picior indian, în schimb, bivolii, iată-i în mărime naturală în faţa ochilor noştri. Mai aveţi ceva de spus în această problemă?

— Să mergem în direcţia lor!

— Bineînţeles.

— Să-i privim!

— Să-i privim? Adică să căscăm gura la ei? întrebă el, în timp ce mă măsura chiorâş şi surprins.

— Da. N-am mai văzut bizoni şi aş dori să-i văd mai de aproape.

Se deşteptase în mine interesul zoologului; lui Sam lucrul i se părea de-a dreptul bizar. Îşi împreună mâinile a mirare şi zise:

— Să-i vedeţi şi atât, să-i cercetaţi... întocmai ca un băieţaş care se zgâieşte prin crăpătura cuştii la iepurii de casă! Of, *greenhorn,* câte mi-a fost dat să pătimesc de pe urma dumneavoastră! Eu, unul, nu vreau să-i privim, ci să-i vânăm. Înţelegeţi? Să-i vânăm!

— Azi, în sfânta zi de duminică?

Întrebarea mi-a scăpat de pe buze fără să gândesc. Sam se mânie de-a binelea şi se răsti la mine:

— Binevoiţi, rogu-vă, să vă ţineţi gura! Ce-i pasă unui *westman* de duminică, atunci când îi răsar în faţă primii bivoli! Aici e vorba de carne, înţeles? Şi încă ce fel de carne, dacă nu mă înşel! Pulpă de bizon e mai grozavă decât ambrozia din cer, sau cum dracu-i zice, din care se înfruptau vechii zei ai grecilor. Trebuie să-mi asigur o pulpă de bizon, fie şi cu preţul vieţii! Vântul bate în direcţia noastră; asta-i bine. Aici, pe stânga, în partea de nord a văii, e soare mult; în dreapta e umbră; dacă ne adăpostim acolo, bivolii n-or să ne zărească uşor. Haideţi!

Îşi cercetă arma, pe „Liddy” a lui, ca să se convingă dacă ambele ţevi sunt în ordine şi îşi îndemnă calul spre sud. Îmi examinai şi eu doborâtorul de urşi. Observându-mă, Sam îşi opri calul şi întrebă:

— Nu, zău, vă bate gândul să participaţi la vânătoare, *sir?*

— Fireşte.

— Lăsaţi-vă de năzbâtii, dacă nu doriţi ca, în zece minute, să fiţi fleaşcă! Bizonul nu e un canar, să-l ţii pe deget şi să-l pui să cânte, înainte de a vă încumeta la asemenea ispravă, trebuie să mai treacă multe vijelii şi zile senine peste Munţii Stâncoşi.

— Dar vreau să...

— Tăceţi din gură şi ascultaţi ce vă spun! Mă întrerupse el cu un ton pe care nu-l mai folosise faţă de mine. N-am chef să vă am pe conştiinţă. Ar fi să vă aruncaţi singur în gura morţii. Altă dată faceţi ce poftiţi. Acum, însă, nu vă permit!

Dacă nu ne-am fi avut atât de bine, i-aş fi dat un răspuns usturător; aşa însă mă mulţumii să tac şi călării la pas către poalele pădurii. Revenind la un ton mai blând, Sam ţinu să mă lămurească:

— Sunt vreo douăzeci de capete, precum văd eu. Dar închipuiţi-vă că vă aflaţi în faţa unei mulţimi de o mie de bizoni mugind prin savană! Am văzut şi turme de câte zece mii de capete, dacă nu mai multe. Asta era, ca să zic aşa, pâinea indianului; albii i-au răpit-o. Băştinaşul cruţă vânatul, fiindcă acesta îi asigură hrana; doboară atât cât îi trebuie. Albul, în schimb, s-a năpustit asupra turmelor ca o fiară de pradă; după ce s-a săturat, încă mai ucide, numai pentru a vărsa sânge. Dacă mai durează mult, nu rămâne urmă de bivol şi apoi, în scurtă vreme, dispare şi ultimul indian. Mai mare jalea! La fel se întâmplă cu hergheliile de cai. Găseai mii de mustangi laolaltă. Azi abia dacă întâlneşti cirezi de câte o sută de capete.

Între timp, fără a fi observaţi, ajunseserăm cam la patru sute de paşi de turmă. Hawkens opri calul. Bizonii păşteau sub deal liniştiţi. Cel mai aproape de noi era un taur bătrân, uriaş, pe care îl priveam cu uimire. Măsura, de bună seamă, vreo doi metri în înălţime şi trei în lungime; pe atunci nu mă pricepeai încă să apreciez greutatea unui bizon; astăzi pot spune că taurul acela cântărea pe puţin treizeci de chintale. O masă uriaşă de carne. Dăduse peste o băltoacă de nămol şi se bălăcea într-însa.

— Ăsta e conducătorul turmei, îmi şopti Sam. E cel mai primejdios dintre toţi. Cine îl atacă trebuie mai întâi să-şi fi semnat testamentul. Eu mi-am ales bivoliţa aia tânără din dreapta. Fiţi atent unde o pocnesc! Sub lopăţica umărului, pieziş, în inimă; e procedeul cel mai sigur, exceptând împuşcătura în ochi. Dar cine-i nebunul care să iasă în faţa bizonului ca să-l împuşte în ochi! Staţi aici şi pitiţi-vă, cu cal cu tot, după tufişuri! Când mă vor zări, bizonii or s-o ia la

fugă. Vor trece chiar pe aici. Nu cumva să vă părăsiţi locul înainte de mă întorc eu şi vă strig!

Aşteptă până mă strecurai cu calul între tufişuri, după care porni călare, încet, fără zgomot. Citisem adeseori cum se vânează bizonul; în privinţa asta nu mai aveam ce afla, dar e o mare diferenţă între hârtia pe care se tipăresc asemenea descrieri şi ţinutul sălbatic unde se desfăşoară vânătoarea. Vedeam pentru întâia oară bizoni. Ce sălbăticiuni mai vânasem până atunci? S-ar zice că nici una, în comparaţie cu aceste fiinţe gigantice şi atât de primejdioase. Părea că aş fi în totul de acord cu interdicţia lui Sam de a participa şi eu la vânătoare; dar avea să se întâmple contrariul. La început, mă hotărâsem să observ şi să trag cu urechea; acum însă, simţeam un imbold puternic la acţiune. Sam pusese ochii pe o bivoliţă tânără. Ruşine! Îmi ziceam. Pentru aşa ceva nu-ţi trebuie curaj; un bărbat adevărat alege taurul cel mai puternic!

Calul meu deveni foarte neastâmpărat; juca mereu din copite; nu mai văzuse nici el bizoni, îi era frică şi încerca s-o ia din loc. Abia de-l puteam reţine. Nu era oare mai potrivit să-l mân pe urmele taurului? Stăteam liniştit, chibzuind în sinea mea, cumpănind între da şi nu. Hotărârea o luai sub inspiraţia momentului.

Sam se apropiase până la vreo trei sute de paşi de turmă. Dădu apoi pinteni calului şi porni în galop pe lângă taurul cel grozav în direcţia bivoliţei. Animalul încremenise şi nu mai avu timpul să fugă; Sam o ajunse din urmă; văzui cum trage din goană. Bivoliţa tresări şi îşi înclină capul. Nu apucai să mai observ dacă se prăbuşise, deoarece ochii mei fură atraşi în altă parte.

Taurul se încordă, uitându-se după Sam Hawkens. Ce animal puternic! Capul mare, fruntea bombată, coarnele scurte, dar viguroase, încovoiate în afară, coama deasă şi încâlcită în jurul grumazului masiv şi al pieptului musculos.

înfăţişării sale de o forţă brutală, elementară, i se adăugă acum încordarea supremă, ameninţătoare a greabănului. Da, era o făptură extrem de periculoasă; dar la vederea ei simţeam pur şi simplu îndemnul de a măsura dibăcia omului cu marea forţă sălbatică, dezlănţuită.

Am vrut, n-am vrut? Nu ştiu nici eu. Sau poate că dereşul o zbughise cu mine-n spinare! Ţâşni de după tufişuri şi dădu s-o ia la stânga; eu îl mânai spre dreapta, în direcţia taurului. Acesta mă auzi şi se întoarse către mine; zărindu-mă, îşi lăsă capul în pământ pentru a lua în coarne cal şi călăreţ. Sam răcnea din toate puterile, dar nu mai aveam răgazul să-mi opresc ochii asupra lui. Nici să trag nu era posibil; pe de o parte, bizonul nu se afla în bătaia puştii, pe de altă parte — calul nu voia să mă asculte; se repezea înspăimântat de-a dreptul în coarnele vrăjmaşe. Ca să ne prindă în coarne, taurul se înţepeni pe picioarele dindărăt, depărtate şi îşi repezi capul cu putere în sus; încordându-mi toată fiinţa, izbutii să-l abat un pic pe dereşul meu; se avântă dintr-un salt arcuit tocmai dincolo, în spatele taurului; o clipă doar şi coarnele mi-ar fi atins piciorul. Sărirăm drept în băltoaca unde taurul se bălăcea mai înainte; îmi dădui seama de situaţie şi mă eliberai din scări; norocul meu, căci dereşul alunecă şi ne prăbuşirăm. Nici astăzi nu-mi dau seama de iuţeala cu care se petrecuseră toate, dar ştiu că mă ridicasem în picioare lângă băltoacă, fără să las puşca din mână. Taurul se răsuci şi înainta în salturi stângace în direcţia calului care se sculase între timp şi se pregătea de fugă. Astfel, bizonul, ajungând în dreptul ţevii, îmi oferea coasta lui drept ţintă; luai arma la ochi; sosise clipa ca doborâtorul meu de urşi să-şi spună pentru întâia oară cuvântul. Încă un salt şi bizonul ajunse lângă dereşul meu; apăsai pe trăgaci; taurul se opri din plină goană. Să fi fost numai spaima bubuiturii, sau îl nimerisem? Nu ştiam; trăsei al doilea glonţ. Animalul ridică încet capul, scoase un muget care-mi pătrunse toate mădularele, se

clătină câteva clipe, apoi se prăbuşi.

Îmi venea să chiui de bucuria izbânzii, dar aveam altceva mai important de făcut. Calul meu, lipsit de călăreţ, o luase la vale, spre dreapta, în timp ce Sam Hawkens, de cealaltă parte a văii, galopa de zor, urmărit de un alt taur nu cu mult mai mic.

Trebuie să ştiţi că bizonul, odată stârnit, îl urmăreşte pe vânător şi se ia la întrecere în viteză cu calul. El desfăşoară în acest scop un curaj şi o perseverenţă pe care nimeni nu i le-ar bănui.

Astfel şi acest taur se ţinea strâns pe urmele călăreţului. Hawkens era nevoit să gonească în zigzag, făcând piruete îndrăzneţe, ceea ce obosea calul; oricum, n-ar fi putut rezista cât bizonul. Era, deci, nevoie urgentă de ajutor. Nu-mi rămânea vreme să controlez dacă taurul meu era mort sau nu; încărcai repede ambele ţevi ale doborâtorului de urşi şi alergai în partea cealaltă a văii. Sam mă văzu; căuta să se apropie şi îşi îndreptă calul în direcţia mea. A fost o mare greşeală, căci sălbăticiunea, care nu-l slăbea deloc, se trezi deodată într-o situaţie avantajoasă; calul alerga pieziş prin faţa lui. Văzui cum îşi pune capul în pământ şi cu o singură izbitură din coarne aruncă în sus şi cal şi călăreţ; apoi, în timp ce victimele se rostogoleau la pământ, nu le dădu răgaz, continuând să-i atace cu furie. Sam strigă după ajutor. Mă aflam la vreo sută şi cincizeci de paşi depărtare şi nu mai aveam timp de pierdut. Fireşte că mai de aproape împuşcătura ar fi fost mai sigură; dar încă o clipă de şovăială şi Sam ar fi fost zdrobit. Chiar greşind ţinta, speram să alung totuşi dihania de lângă prietenul meu. Mă proptii în picioare, luai la ochi omoplatul stâng al fiarei — şi trăsei. Bivolul îşi înălţa capul, de parc-ar fi voit să adulmece şi se răsuci fără grabă. Mă văzu şi se repezi spre mine, dar cu oarecare încetineală, încât izbutii să-mi încarc iarăşi arma. Eram gata şi trag tocmai când bestia ajunsese la vreo treizeci de paşi de

mine. Dar nu mai putea; fuga ei încetinise cu mult; venea cu capul atârnând, cu ochii injectaţi şi dilataţi peste măsură, venea tot mai aproape, mai aproape, ca o fatalitate oarbă. Atunci îngenuncheai şi dusei arma la ochi. La gestul meu, bizonul se opri în loc şi îşi înălţă puţin capul ca pentru a mă vedea mai bine. Ochii lui fioroşi se aflau în bătaia puştii mele; îi slobozii un glonţ în ochiul drept, altul în cel stâng. O scurtă cutremurare şi animalul căzu.

Sării repede în picioare, ca să alerg în ajutorul lui Sam. Dar nu mai era nevoie. Omuleţul gonea spre mine.

— *Hello!* îi strigai. Mai trăieşti? Nu eşti rănit?

— Nicidecum! Mă asigură el. Numai şoldul drept mă doare în urma căzăturii. Ori te pomeneşti că-i stângul, dacă nu mă-nşel. Nu-mi prea dau seama.

— Şi calul?

— E pierdut. Mai răsuflă, bietul, însă taurul l-a sfârtecat. Trebuie să-i curmăm suferinţa, să-l împuşcăm. Sărmanul dobitoc! Cu bizonul cum stăm? E mort?

— Sper; hai să ne convingem.

Ceea ce şi făcurăm. Era mort de-a binelea. Atunci Hawkens, oftând din adâncul rărunchilor, zise:

— Dar ştiu că mi-a dat de furcă boul ăsta bătrân şi brutal! Orice vacă m-ar fi tratat cu mai multă delicateţe. Deh, nu te poţi aştepta de la bou să se poarte ca o doamnă, hi-hi-hi-hi!

— Cum de i-a venit ideea năstruşnică să se lege de dumneata?

— Păi, n-aţi văzut cum?

— Nu.

— Ei, doborâsem bivoliţa şi abia putui reţine calul, care mă ducea în galop către taurul ăsta uriaş. Individul s-a supărat şi a dat să mă ia în coarne. Am apelat la Liddy şi am tras repede glonţul ce mai rămăsese pe ţeavă. Se pare însă că n-am izbutit să-l cuminţesc pe adversar, căci îmi arătă o dragoste grozavă, căreia pas de-i mai răspunde! Mă hărţuia în

fel şi chip, încât nu aveam vreme să-mi încarc puşca. O zvârlii cât colo, că tot nu mai folosea la nimic; trebuia să am mâinile libere, ca să-mi stăpânesc mai bine calul, dacă nu mă-nşel. Biata gloabă, a făcut ce-a putut, dar n-a reuşit să scape.

— Pentru că ai greşit şi ai cotit brusc. Trebuia să călăreşti în cerc; ai fi putut să-ţi salvezi calul.

— Să-l salvez? Vorbiţi ca un moşneag sfătos. Nu mă aşteptam din partea unui *greenhorn!*

— *Pshaw!* Au şi *greenhorn-ii* partea lor bună!

— Nu zic ba. Dacă nu eraţi aici, zăceam acum ca şi sărmanul meu cal, zdrobit şi sfârtecat. Hai să-l vedem.

Îl găsirăm într-o stare jalnică. Măruntaiele îi atârnau afară; gemea de durere. Sam ridică de jos puşca pe care o lepădase, o încarcă şi-i dărui bietului animal lovitura de graţie. Apoi îi scoase harnaşamentul şi spuse:

— De-acum pot să-i ţin locul şi să duc şaua în spinare. Iată ce ponoase tragi, dacă-ţi pui mintea cu un bou!

— Ei, da! Şi de unde iei alt cal?

— Numai grija asta să-mi rămână! N-am decât să prind unul, dacă nu mă-nşel.

— Un mustang?

— Da. Bizonii se află aici, în drum spre miazăzi. Curând se ivesc şi caii; cunosc eu regulă.

— Mă laşi să asist la capturarea mustangului?

— Fireşte! Trebuie s-o învăţaţi şi pe asta. Ia să-l cercetăm niţel pe taurul ăl bătrân! Poate că mai trăieşte. Asemenea Matusalemi au de obicei şapte vieţi.

Animalul era mort. Acum, că zăcea nemişcat, puteam măsura mai bine formele lui colosale. Sam îşi plimbă ochii pe toată acea enormă suprafaţă inertă şi făcu o mutră indescriptibilă. Clătină din cap:

— De necrezut! Absolut neverosimil! Ştiţi unde l-aţi lovit?

— Unde?

— Exact la fix. E un exemplar dintre cei mai vârstnici şi,

desigur, aş fi cumpănit de zece ori până a mă da la el. Ştiţi ce sunteţi, *sir!*

— Ce?

— Cel mai uşuratic ins de pe faţa pământului. Asta sunteţi!

— Oho!

— Întocmai, cel mai uşuratic din câţi trăiesc pe lume.

— N-am suferit nicicând de asemenea boală.

— Atunci v-aţi îmbolnăvit acum. E clar? Vă dădusem dispoziţii să nu vă atingeţi de bizoni, să staţi pitulat în tufiş. De ce n-aţi respectat ordinul!

— Nu ştiu nici eu.

— Aşa! Va să zică nici nu ştiţi de ce. Asta nu înseamnă a fi uşuratic?

— Nu cred. Va fi fost vreun motiv temeinic.

— Atunci trebuie să-l cunoaşteţi!

— Poate chiar faptul că mi-ai dat un ordin şi că eu, din principiu, nu mă supun la ordine.

— Prin urmare, dacă cineva vă poartă de grijă şi vă previne împotriva primejdiei, atunci vă încăpăţânaţi şi vă aruncaţi orbeşte într-însa?

— Doar n-am venit aici, în vest, ca să mă feresc de primejdiile locului!

— Foarte bine. Însă dumneavoastră nu sunteţi decât un *greenhorn* şi trebuie să vă păziţi. Şi dacă n-aţi voit să mă ascultaţi, de ce v-aţi legat tocmai de animalul ăsta uriaş, de ce nu de o bivoliţă, colea mărunţică?

— Fiindcă procedez cavalereşte.

— Cavalereşte! Ia te uită la *greenhorn-ul* ăsta, care mi-o face pe cavalerul, dacă nu mă-nşel, hi-hi-hi-hi!

Se ţinea de burtă şi râdea. Pe urmă, printre hohote:

— Dacă vi se năzare că sunteţi cavaler, faceţi-l cel puţin pe Toggenburg. Pentru un Bayard sau un Roland n-aveţi stofă. Îndrăgostiţi-vă de o bivoliţă şi aşteptaţi zilnic în soarele

amurgului:

Până ce iubita vine
Şi în vale se aţine.

Şi chiar în cazul ăsta s-ar putea să vă pomeniţi, spre seară, în calitate de hoit devorat de lupi şi de vulturii negri. Un *westman,* când se apucă de o treabă, nu umblă cu cavalerisme. Important e să iasă cu folos.

— Păi, acesta e şi cazul meu.

— Cum adică?

— Am ales taurul, fiindcă are mai multă carne decât o bivoliţă.

Mă privi o clipă descumpănit, apoi strigă:

— Mai multă carne? Iată că tinerelul a ucis taurul pentru carnea lui, hi-hi-hi-hi! Îmi vine să cred că v-aţi îndoit de curajul meu când am ochit bivoliţa.

— Asta nu, deşi ar fi fost mai curajos să alegi un exemplar puternic.

— Ca să mă îndop cu carne de taur? Vai, *sir,* că grozav de deştept îmi sunteţi! Taurul ăsta poartă pe puţin optsprezece-douăzeci de ani în spinare. E un munte de piele şi oase, de tendoane şi vine. Carnea de pe dânsul nu se mai cheamă carne; e tare ca pielea tăbăcită; puteţi s-o fierbeţi sau s-o frigeţi o săptămână încheiată, că tot nu e bună de mestecat. Orice *westman* cu experienţă preferă bivoliţa, pentru că are o carne gingaşă, gustoasă. Iată deci o dovadă în plus că sunteţi un *greenhorn* perfect. N-am avut timp să vă urmăresc. Ia spuneţi, vă rog, cum s-a desfăşurat atacul dumneavoastră asupra taurului?

Îi povestii. După ce terminai, mă fixă cu ochii holbaţi de mirare, clătină iarăşi din cap şi rosti drept concluzie:

— Coborâţi în vale şi aduceţi calul! Avem nevoie de el ca să transportăm carnea. O luăm cu noi.

Îi ascultai îndemnul. Sincer vorbind, eram dezamăgit de purtarea lui. Înregistrase istorisirea mea fără să scoată un

cuvânt. Mă aşteptasem măcar la o vorbă de laudă. Dar el se mulţumi să tacă şi mă trimise după cal. Totuşi, nu-i purtam pică. Nu eram omul care să pună prea mare preţ pe laude.

Adusei calul. Sam îngenunche lângă bivoliţa răpusă, îi jupui cu îndemânare coapsa dindărăt şi scoase la iveală carnea.

— Aşa! făcu el satisfăcut. Avem deseară o friptură cum de mult n-am păpat. Coapsa asta şi harnaşamentul le încărcăm în spinarea calului dumneavoastră. Carnea o împărţim cu Will şi Dick. Ceilalţi, dacă, li-e poftă, n-au decât să vină încoace şi să ia rămăşiţele.

— Dacă stârvul nu va fi consumat între timp de vulturi şi de alte dihănii!

— Aşa? Mare deştept, n-am ce zice! Doar îl acoperim cu crengi şi, pe deasupra, cu bolovani. Numai ursul sau vreo altă namilă ar fi în stare să-l dezvelească.

Tăiai câteva crengi groase din tufişul apropiat, adusei şi bolovani.

Acoperirăm leşul bivoliţei, apoi încărcarăm halca de carne şi harnaşamentul în spinarea calului meu. Întrebai:

— Dar taurul?

— Ce să facem cu el?

— Nu ne poate folosi?

— Absolut deloc.

— Nici pielea?

— Sunteţi cumva tăbăcar? Eu, nu!

— Totuşi, am citit undeva că pieile de bizon netăbăcite se pot păstra în aşa-numitele „caches”.

— Aşa, aţi citit? Păi, dac-aţi citit, înseamnă că trebuie să fie adevărat, pentru că tot ceea ce scrie despre Vestul sălbatic e adevărat, colosal de adevărat, nezdruncinat de adevărat, hi-hi-hi-hi! E drept că există aici oameni care vânează animalele pentru pielea lor; am fost şi eu printre ei. Dar noi nu ne ocupăm cu aşa ceva şi nu e cazul să cărăm

după noi o piele grea şi mare cât toate zilele.

Pornirăm. Deşi pe jos, am ajuns într-o jumătate de oră la tabăra noastră, situată chiar în apropierea văii unde vânasem primul, mai bine zis, primii doi bizoni din viaţa mea. Faptul că ne întorceam pe jos, precum şi lipsa calului lui Sam stârniră senzaţie.

— Am vânat bizoni şi un taur mi-a spintecat calul, lămuri Hawkens.

— Bizoni, bizoni, bizoni! izbucniră glasuri din toate părţile. Unde? Spuneţi, unde?

— La jumătate de oră de aici. Am adus o coapsă. Restul vă aparţine.

— Luăm noi restul, nici o grijă! strigă bucuros Rattler, care se purta ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat între noi. Unde se află?

— Mergeţi călare pe urmele lăsate de noi şi o să-l găsiţi. Doar aveţi şi ochi, dacă nu mă-nşel!

— Câte exemplare erau?

— Douăzeci.

— Şi câţi bivoli aţi răpus?

— O bivoliţă.

— Atât? Şi ceilalţi?

— Au luat-o din loc. Căutaţi-i. Eu, unul, nu i-am întrebat pe unde vor să se plimbe, hi-hi-hi-hi!

— O bivoliţă! Doi vânători şi, din douăzeci de capete, împuşcă numai o bivoliţă! observă cineva cu dispreţ.

— Faceţi mai mult dacă vă ţin curelele, *sir!* Probabil că i-aţi fi doborât pe toţi şi chiar de două ori pe-atâţia. De altfel, veţi mai găsi acolo o pereche de tauri bătrâni, de câte două decenii fiecare, împuşcaţi de tânărul nostru gentleman.

— Tauri! Tauri bătrâni! se auziră exclamaţii. Să tragi în nişte tauri de douăzeci de ani! Numai un *greenhorn* e capabil de asemenea prostie!

— Mă rog, puteţi să şi râdeţi, dar mai întâi mergeţi şi

vedeţi taurii cu pricina. Aflaţi că *greenhorn-ul* mi-a salvat viaţa.

— Ei? Cum asta?

Erau curioşi să asculte povestea. Dar Sam le răspunse:

— N-am chef de istorisiri. Să vă spună dânsul dacă vrea. Şi dacă vreţi carne, mergeţi de v-o luaţi.

Soarele dădea în asfinţit. Închipuindu-şi că nici eu n-aveam poftă de taclale, oamenii încălecară şi o luară din loc. Plecară toţi; nimeni nu voia să rămână. Nu aveau încredere unul în celălalt. În lumea vânătorilor cinstiţi, unde domnesc raporturi amicale, fiece vânat aparţine tuturor; însă acest spirit de echipă lipsea aici. Am aflat pe urmă că, la înapoiere, se aruncaseră cu toţii, ca nişte sălbatici, asupra bivoliţei, încercând fiecare, cu certuri şi blesteme, să-şi taie o cât mai mare şi mai bună halcă de carne.

Pe când erau plecaţi, Sam şi cu mine descărcarăm de pe cal poverile — coapsa de bizon şi harnaşamentul. Apoi mă depărtai cu dereşul meu, ca să-i scot zăbala şi să-l priponesc. Îmi făcui un timp de lucru, pe când Sam, dincolo, găsi momentul potrivit să povestească lui Parker şi lui Stone aventura noastră. Între noi se afla un cort. Astfel, colegii nu mă văzură când mă apropiai. Din spatele cortului îl auzeam limpede pe Sam:

— Aşa e cum vă spun, puteţi să mă credeţi. Se apucă flăcăul şi se leagă de cel mai mare şi mai puternic dintre tauri. Ei şi îl doboară dintr-un foc ca un vânător de clasa întâi. Fireşte, l-am făcut de uşuratic, l-am şi ocărât. Asta numai aşa, ca să nu şi-o ia în cap. Acum ştiu însă cu cine am de-a face.

— Şi eu, consimţi Stone. Să vedeţi ce *westman* iese dintr-însul!

— Şi ce repede! completă Parker.

— *Yes!* întări Hawkens. Măi băieţi, aflaţi că e născut pentru aşa ceva. Pe cuvânt că e născut! Şi are nişte muşchi, domnule! N-a tras el deunăzi carul nostru, ăla greu, singur,

fără nici un ajutor?! Unde izbeşte, nu mai răsare iarba. Dar îmi făgăduiţi?

— Ce? întrebă Parker.

— Nici o laudă faţă de el!

— Şi de ce?

— Ca să nu-l apuce fumurile.

— A, nu!

— Ba da! Băiatul e modest, n-am ce zice. Dar nu e bine să-l lauzi pe om în faţă; se strică şi cel mai bun caracter. Să-i spuneţi, ca şi până acum, *greenhorn.* De fapt, chiar şi este, cu toate calităţile sale de *westman.* Însuşirile trebuiesc dezvoltate, omul trebuie să mai înveţe şi să mai treacă prin multe încercări.

— Totuşi i-ai mulţumit că ţi-a salvat viaţa?

— Nici gând!

— Zău? Îmi închipui ce părere şi-o fi făcut despre tine!

— Nu-mi pasă de părerea lui, dacă nu mă-nşel. Desigur că mă socoteşte o canalie tâmpită, nerecunoscătoare. Nu face nimic. Principalul e să nu-l apuce ifosele şi să rămână om. Ca să fiu sincer, zău că-mi venea să-l îmbrăţişez şi să-l sărut!

— Ptiu! Să-l săruţi! Îmbrăţişarea, mai treacă-meargă, dar sărutul... Asta nu!

— Şi de ce, mă rog? se indignă Sam.

— Mai întrebi? Nu te-ai uitat niciodată în oglindă? Nu te-ai privit în vreo apă limpede, ca să-ţi admiri graţioasa mutră? Obrazul ăsta, barba şi mai ales nasul! Cui i se năzare, omule, să te sărute pe locul unde s-ar presupune că ai gură? Pentru asemenea ispravă se cere un ins lovit de insolaţie ori cu creierul congelat!

— Hm! Află că e tare drăguţ ceea ce spui. Sunt, va să zică, urât! Şi tu drept cine te crezi? Doar nu-ţi închipui că eşti frumos? Scoate-ţi-o din cap! Îţi dau cuvântul meu că, dacă ne-am prezenta amândoi la un concurs de frumuseţe, eu m-aş alege cu premiul întâi, iar tu cu un loz necâştigător, hi-hi-hi-

hi! Dar nu de asta-i vorba, ci de *greenhorn*-ul nostru. N-am găsit cu cale să-i mulţumesc şi nici n-am s-o fac. În schimb, frigem coapsa şi-i dăm porţia cea mai bună. I-o tai cu mâna mea. Merită omul! Iar mâine, ştiţi ce am de gând?

— Ce? se interesă Stone.

— Îi fac o mare bucurie.

— Cum anume?

— Îl las să prindă un mustang.

— Te duci după mustangi?

— Păi, am nevoie de un cal. Deocamdată, pentru vânătoare, mi-l împrumuţi pe-al tău. Cum astăzi s-au ivit bizonii, înseamnă că vin şi mustangii. Cred că ajunge s-o iau călare către prerie, unde am lucrat alaltăieri şi am jalonat drumul. Trebuie să se găsească acolo mustangi; ăştia au obiceiul să iasă în larg.

Plecai de lângă cort şi, trecând pe după un tufiş, mă apropiai din cealaltă parte de cei trei vânători. Nu voiam să le dau de bănuit că aş fi ascultat discuţia.

Încinserăm focul, apoi băturăm în pământ, de ambele laturi, câte o crăcăna şi sprijinirăm în ele frigarea, de fapt o cracă vânjoasă şi dreaptă. Fârtaţii înfipseră în ea coapsa de bivoliţă şi Sam Hawkens, cu deosebită măiestrie, porni să răsucească încet şi cu grijă frigarea. Mă amuzam în taină de înfăţişarea lui caraghioasă.

După ce se întoarseră cu ce mai rămăsese din bivoliţă, Rattler şi ceilalţi ne urmară pildă. Aprinseră câteva focuri, însă acolo, la ei, lucrurile nu se desfăşurau la fel de paşnic. Fiecare era grăbit să-şi frigă mai repede porţia de carne; se produse înghesuială şi harţă. Până la urmă, fură nevoiţi să mănânce carnea pe jumătate crudă.

Mie mi se rezervase într-adevăr bucata cea mai bună; cântărea pe puţin trei livre şi o mâncai toată. Dar aceasta nu făcu pe nimeni să mă creadă mâncău; dimpotrivă, consumam totdeauna mai puţin ca alţii. Pentru un neiniţiat în materie, ar

fi de necrezut ce cantitate uriaşă de carne poate şi chiar trebuie să înghită un *westman* pentru a-şi demonstra virtuţile.

Hrănindu-se normal, un om are nevoie, în afară de materii anorganice, de anume raţii de albumină şi carbonaţi, pe care şi le procură în cantitate suficientă dacă trăieşte într-o regiune civilizată. Omul din vest, care nu pătrunde sau nu are timp să poposească, uneori luni de zile, într-un ţinut populat, se hrăneşte exclusiv cu carne lipsită de carbonaţi; este deci nevoit să mestece porţii enorme pentru a-şi asigura organismul cu cele necesare. Că astfel consumă prea multă albumină care nu ajută nutriţiei — aceasta îl lasă rece. Am văzut un bătrân vânător devorând la prânz nu mai puţin de opt livre de carne şi când l-am întrebat dacă e sătul, mi-a răspuns zâmbind:

— N-am încotro, s-a isprăvit carnea. Dacă aţi binevoi să-mi daţi o bucată din porţia dumneavoastră, n-aţi avea mult de aşteptat până să dispară.

În timp ce mâncam, *westmenii* de dincolo discutau despre vânătoarea noastră de bizoni. Părea că, după ce găsiseră hoiturile celor doi tauri, îşi făcuseră cu totul altă idee despre „prostia” ce o săvârşisem.

A doua zi dimineaţă, mă prefăcui că vreau să încep lucrul. Atunci se apropie de mine Sam:

— Lăsaţi instrumentele, *sir.* Avem ceva mai interesant de făcut.

— Ce anume?

— O să aflaţi. Pregătiţi-vă, ieşim călare.

— Să ne plimbăm? Întâi munca şi apoi...

— *Pshaw!* Aţi muncit destul. De altfel, cred că până la amiază suntem înapoi. Atunci puteţi, din partea mea, să măsuraţi şi să calculaţi cât vă place.

Îl înştiinţai pe Bancroft şi pornirăm. Pe drum, Sam o făcea pe misteriosul, iar eu simulam că nu ştiu despre ce e vorba. Am parcurs traseul măsurat de noi, până am ajuns în preria

de care pomenise Sam în ajun.

Să tot fi numărat în lăţime vreo două mile engleze şi de două ori pe-atât în lungime; era înconjurată de coline împădurite. Tăiată de un pârâu destul de lat, preria nu ducea lipsă de umezeală şi era bogată în ierburi grase. Ieşeai spre nord printr-o mică trecătoare, între doi munţi, iar la sud se întindea o vale. Hawkens se opri pentru câteva clipe şi măsură întinderea cu ochi scrutători. Apoi ne urmarăm drumul de-a lungul pârâului, către nord. Deodată, Sam scoase o exclamaţie, îşi struni calul de împrumut, descălecă, trecu apa şi grăbi către un loc unde iarba era călcată. Cercetă locul, se înapoie, urcă din nou în şa şi porni iar, însă nu spre nord, ci cotind în unghi drept; astfel ajunserăm, peste puţin, la marginea de vest a preriei. Aici Sam descăleca şi îşi lăsă calul să pască după ce îl priponi cu grijă. De când descoperise urma, nu mai scosese o vorbă. Dar pe chipul lui bărbos răsărise o lumină aidoma soarelui revărsat peste ţinutul acela împădurit, în sfârşit, mă îndemnă şi pe mine:

— Descălecaţi, *sir* şi legaţi-vă bine calul! Vom aştepta aici.

— De ce să-l leg? întrebai eu, deşi cunoşteam motivul.

— Fiindcă altminteri s-ar putea să-l pierdeţi. Am văzut de multe ori cum, în asemenea situaţii, caii o zbughesc.

— Ce fel de situaţii?

— Adică, nu ghiciţi?

— Hm!

— Încercaţi!

— Mustangi?

— Cum de v-aţi gândit tocmai la mustangi? întrebă el, cântărindu-mă din ochi.

— Păi, am citit.

— Ce?

— Dacă nu-i legi bine, caii domesticiţi fug şi se alătură celor sălbatici.

— Dracu' să vă ia! Toate le-aţi citit! Prin urmare, nu-i chip

să vă fac o surpriză. De aceea îmi plac oamenii care nu ştiu să citească.

— Ai plănuit vreo surpriză?

— Desigur.

— O vânătoare de mustangi?

— Ei da!

— N-ar fi fost posibil. Surpriza presupune să nu te aştepţi dinainte la ea. Or, dumneata, în orice caz, trebuia să mi-o divulgi încă înainte de apariţia cailor.

— Asta-i drept, hm! Aflaţi că mustangii au şi fost pe-aici.

— Te referi la urme?

— Întocmai. Au trecut ieri. O avangardă. Cum s-ar spune, cercetaşii. Trebuie să ştiţi că animalele astea sunt grozav de deştepte. Au ofiţeri ca în armată, iar căpetenia e, de obicei, un armăsar încercat, puternic şi curajos. Fie că pasc sau se găsesc în deplasare, herghelia e totdeauna flancată de armăsari; urmează iepele şi abia la mijloc se află mânjii. Asta pentru ca armăsarii să poată apăra mamele şi puii. V-am mai arătat în câteva rânduri cum se prinde mustangul cu un *lasso.* Aţi reţinut?

— Fireşte.

— V-ar plăcea să prindeţi unul?

— Da.

— Atunci, *sir,* vi se oferă prilejul chiar astăzi, înainte de prânz!

— Mulţumesc. N-am să mă folosesc de ocazie.

— *All devils!* Pe toţii dracii! De ce nu?

— N-am nevoie de încă un cal.

— Un *westman* nu se întreabă dacă are sau nu are nevoie de încă un cal!

— Acela nu e un *westman* cinstit cum mi-l închipui eu.

— Şi, mă rog, cum ar trebui să fie?

— Mi-ai vorbit ieri de vânătorii de stârvuri, de albii care ucid în masă bizoni, fără să aibă nevoie de carnea lor.

Consider că o asemenea faptă e o fărădelege faţă de animale şi faţă de oamenii roşii cărora li se răpeşte hrana. Eşti de acord?

— Sunt!

— La fel cu caii. Nu vreau să le răpesc libertatea, fără să am conştiinţa că o fac de nevoie.

— Frumos, *sir,* foarte frumos! Aşa s-ar cuveni să gândească, să vorbească şi să facă orice om şi creştin. Dar cine v-a spus că trebuie neapărat să capturaţi un mustang, să-i răpiţi libertatea? V-aţi exersat în mânuirea *lasso*-ului şi e vorba să încercaţi acuma pe viu. Limpede?

— Asta-i cu totul altceva. Sunt de acord.

— Bun. În schimb, pentru mine, lucrul e serios. Trebuie să-mi fac rost de un cal. V-am mai spus-o şi repet: să vă ţineţi bine în şa, să vă struniţi bine calul în clipa când *lasso*-ul se strânge şi urmează smucitură. Dacă nu, veţi fi aruncat din şa, mustangul o ia la goană şi vă trage după el. Atunci vă pomeniţi fără cal şi ajungeţi pedestraş de rând, cum sunt eu în clipa de faţă.

Ar fi vrut să continue, dar tăcu deodată şi-mi arătă cu mâna defileul dintre cei doi munţi situaţi la capătul nordic al preriei. Apăruse acolo un cal, unul singur, un cal liber. Se plimba încet, fără să se atingă de ierburi, îşi întorcea capul când într-o parte, când în alta şi trăgea aerul pe nări.

— Îl vedeţi? şopti Sam.

De emoţie, vorbea în şoaptă, deşi calul nu putea să ne simtă.

— Nu vă spuneam eu că sosesc? Ăla de colo e un cercetaş, care a luat-o înaintea hergheliei pentru a vedea dacă ţinutul e sigur. Viclean armăsar! Cum scrutează şi adulmecă în toate direcţiile! Pe noi nu ne poate auzi, ne bate vântul în faţă; tocmai de aceea am ales locul acesta.

Deodată, mustangul porni la trap; alergă înainte, o coti la dreapta, pe urmă la stânga şi dispăru în defileul de unde

apăruse.

— L-aţi observat bine? întrebă Sam. Cât de chibzuit se poartă şi cum foloseşte fiecare tufiş sau ridicătură de teren ca să nu fie văzut! Un cercetaş indian n-ar face-o mai bine.

— Adevărat. Sunt de-a dreptul uluit!

— Acum s-a întors la ai săi, ca să raporteze patrupedului său comandant că nu e nici o primejdie. Dar se înşală, hi-hi-hi-hi! Pun rămăşag că în cel mult zece minute vor fi aici. Băgaţi de seamă! Ştiţi cum o să procedăm?

— Ei?

— Dumneavoastră călăriţi repede înapoi, către ieşirea din prerie şi aşteptaţi acolo. Iar eu o iau călare în jos şi mă ascund în pădure. Când soseşte herghelia, o las să treacă şi mă reped apoi pe urmele ei. Atunci caii o vor lua la goană înspre dumneavoastră; ieşiţi deci la iveală şi mustangii fug îndărăt, în direcţia mea. Îi hăituim aşa încolo şi încoace, până ce ne alegem doi cai din cei mai buni; pe aceştia îi prindem; îl păstrez pe cel care mi-o plăcea mai mult, iar celuilalt îi dăm drumul. Suntem înţeleşi?

— Nu mă pricep deloc la vânătoarea de cai; în schimb, dumneata eşti meşter, deci trebuie să-ţi execut întocmai poruncile.

— *Well,* aveţi dreptate. Am ţinut destui mustangi între coapsele mele; i-am strunit şi stăpânit; pot spune că n-aţi nimerit-o rău zicându-mi „meşter”. Şi acum, plecaţi de-aici, altminteri trece timpul şi noi nu am ajuns încă la faţa locului.

Încălecarăm din nou şi o pornirăm în direcţii diferite; el spre nord, eu spre sud, până la intrarea prin care pătrunsesem în prerie. Cum doborâtorul meu de urşi era prea greoi pentru acţiunea ce ne aştepta, stânjenindu-mi mişcările, m-aş fi lipsit deocamdată de el; dar citisem şi auzisem că un *westman* serios se desparte numai atunci de puşca lui când e absolut sigur că nu-l pândeşte nici un pericol. Ceea ce, evident, nu era cazul. În orice clipă se putea ivi un indian sau

o sălbăticiune; îmi păstrai de aceea puşca, strângându-i cureaua ca să nu mă lovească în timpul mersului.

Acum aşteptam cu înfrigurare apariţia cailor. Mă oprisem la marginea preriei, lângă pădure, legasem capătul *lasso*-ului de oblânc şi laţul mi-l aşezasem dinainte, ca să-l am la îndemână.

Hotarul de jos al preriei era atât de departe, încât din locul unde mă aflam n-aş fi putut zări apariţia mustangilor. Animalele nu puteau să intre în câmpul meu vizual decât după ce Sam i-ar fi gonit spre mine.

Nu trecu nici un sfert de oră şi zării în depărtare o mulţime de puncte negre care se îngroşau repede în timp ce urcau panta. Mai întâi de mărimea unor rândunele, păreau să capete pe rând dimensiunile unor pisici, apoi ale unor câini sau viţei, până când se apropiară suficient, ca să-şi arate proporţiile reale. Erau mustangii, care, în goană sălbatică, se îndreptau spre mine.

Măreaţă era priveliştea ce-mi ofereau aceste splendide animale! Coamele lor fluturau în vânt, cozile păreau nişte penaje în zbor. Erau cel mult trei sute de capete şi totuşi pământul se cutremură sub copitele lor. Un armăsar bălan alerga înaintea celorlalţi, un exemplar minunat, care te ispitea să-l prinzi, dar nici unui vânător din prerie nu i-ar trece prin gând să călărească pe un bălan: animalul, vizibil de departe, l-ar trăda duşmanului.

Sosise momentul să mă arăt. Ieşii dintre copaci şi efectul se produse fulgerător; bălanul din fruntea hergheliei sări îndărăt, ca şi când ar fi fost lovit de un glonţ; herghelia se opri brusc; un fornăit puternic şi înfricoşat. Asta însemna: „Escadron, stânga-mprejur!” Şi bălanul o luă la goană către coada hergheliei pentru a-şi întoarce trupa înapoi, la baza de pornire.

Îi urmam la pas; nu eram grăbit. Ştiam că Sam îi va goni iarăşi în direcţia mea. Între timp mă izbi un amănunt pe care

căutam să-l desluşesc. Deşi mustangii nu se opriseră în faţa mea decât o fracţiune de secundă, mi se păruse totuşi că unul dintre ei n-ar fi cal, ci catâr. Poate mă înşelam, însă aveam impresia că nu. Mi-am propus să fiu atent a doua oară. Catârul se găsea în primele rânduri, chiar după conducătorul bălan; părea deci nu numai acceptat de ceilalţi mustangi, dar şi investit cu un rang înalt.

Nu trecu mult şi herghelia se apropie iarăşi de mine, dar, văzându-mă, făcu din nou calea întoarsă. Jocul acesta se repetă încă o dată şi atunci constatai că nu mă înşelasem: era un catâr printre ei, un catâr şarg, cu dungi negre pe spinare. Făcea asupră-mi o impresie foarte bună. În pofida capului său mare şi a urechilor lungi, era un animal deosebit de frumos. Catârii sunt mai potoliţi decât caii, au călcătura mai sigură şi nu ameţesc pe marginea prăpastiei. Aceste calităţi trag considerabil în cumpănă. Fireşte că trebuie ţinut cont şi de încăpăţânarea lor. Am văzut catâri care preferau să fie biciuiţi de moarte decât să se mişte cu un pas, deşi nu erau împovăraţi şi nici drumul nu era rău. Nu voiau şi basta!

Mi se părea că acest catâr dădea dovadă de multă vitalitate. Ochii îi luceau mai inteligent, mai scăpărător decât cei ai cailor; de aceea, mi-am pus în gând să-l prind. Se vede treaba că fugise de la stăpânul său, în toiul unei vânători de cai sălbatici şi rămăsese în familia mustangilor.

Şi iată că Sam gonea din nou spre mine întreaga trupă. Ne apropiasem atât de mult unul de celălalt, încât ne vedeam clar. Mustangii nu mai aveau încotro: nici să înainteze, nici să se întoarcă. Se repeziră deci în lături. Îi urmăream pas cu pas. Herghelia se despărţi în două şi îl văzui pe catâr la mijloc. Alerga împreună cu bălanul. Era un animal neobişnuit de iute şi de perseverent. Mă aţinui în apropiere. Sam părea să fi pus ochii pe acelaşi grup.

— Haide, ne aruncăm în mijlocul lor, *sir!* Eu o iau pe stânga, dumneavoastră pe dreapta! îmi strigă el.

Dădurăm pinteni cailor. Nu numai că ţinurăm pasul cu mustangii, dar ne şi apropiarăm de ei cu atâta iuţeală, încât îi ajunserăm din urmă înainte să fi atins liziera pădurii. Acolo, în pădure, nu le convenea să intre. Se întoarseră şi încercară să treacă de noi. Ca să le tăiem calea, gonirăm unul spre celălalt; caii se îngrămădiră ca un cârd de orătănii în care a pătruns uliul. Bălanul şi catârul ţâşniră dintre ai lor, galopând printre noi; ne luarăm după ei. Îl auzii pe Sam, care-şi rotea *lasso*-ul în jurul capului, gata să-l lanseze:

— Va să zică tot *greenhorn* aţi rămas! Şi veţi rămâne în veci!

— De ce?

— Aţi pus ochii pe bălan. Curat ca un *greenhorn,* hi-hi-hi-hi!

I-am răspuns, dar nu mă auzi. Râsul lui zgomotos îmi acoperi cuvintele. Poftim, crede că-l urmăresc pe bălan! N-are decât s-o creadă! Lăsai catârul în pace şi mânai în lături, unde mustangii sforăiau şi nechezau speriaţi, învălmăşindu-se şi alergând fără ţintă. Sam se apropiase de catâr tocmai bine ca să poată arunca *lasso*-ul. Laţul nimeri precis şi se încolăci în jurul gâtului. Acum, călăreţul trebuia să strângă zdravăn frâul şi, aşa cum mă sfătuise atât de grijuliu pe mine, să schimbe direcţia calului cu o sută optzeci de grade, ca să reziste smuciturii în clipa când *lasso*-ul se va fi întins la maximum. Sam procedă întocmai, dar cu o secundă prea târziu; calul lui încă nu se întorsese bine şi încă nu se proptise în picioare, când smucitură, extrem de puternică, îl smulse din loc. Sam Hawkens zbură din şa, făcu o tumbă splendidă prin aer şi căzu la pământ. Calul îşi reveni şi alergă de-a lungul *lasso*-ului care, în felul acesta, se destinse. Iar catârul, care se ţinuse tare, profită de răgaz; porni la galop trăgând după sine şi calul — *lasso-ul* fiind bine legat de oblânc — şi o luă spre largul preriei.

Dădui fuga la Sam, să văd dacă nu e rănit. Omuleţul se

ridicase între timp şi îmi strigă speriat:

— La naiba! Uite că mârţoaga lui Dick Stone o şterge cu catâr cu tot! Nici măcar adio nu mi-a spus, dacă nu mă-nşel!

— Eşti lovit?

— Nu. Descălecaţi rapid şi daţi-mi calul dumneavoastră. Am nevoie de el.

— La ce?

— Se înţelege că pentru a-i ajunge pe fugari. Hai, descălecaţi, fără vorbă!

— Mă opun categoric! Rişti să mai faci o tumbă şi atunci s-ar duce dracului amândoi caii.

Îmi îndemnai calul iarăşi pe urmele catârului, care o luase o bună bucată înainte, dar intrase în conflict cu calul lui Sam. Unul trăgea într-o parte, altul în cealaltă şi se încurcau reciproc, legaţi fiind de acelaşi *lasso.* Îi ajunsei deci repede din urmă. Nici nu găsii necesar să mă folosesc de *lasso*-ul meu, ci apucai *lasso*-ul lui Sam, care lega amândouă animalele şi mi-l înfăşurai bine în jurul mâinii. Acum eram sigur că voi supune catârul. Îl lăsai mai întâi să alerge, pe urmă pornii la galop cu ambii cai după el. Totodată trăgeam din ce în ce mai tare de funie, încât laţul se strângea necontenit. Puteam să dirijez astfel animalul, să-l stăpânesc destul de bine. Mă prefăcui că slăbesc *lasso-ul* şi îl îndemnai pe catâr să facă un ocol şi să ajungă în dreptul lui Sam. În sfârşit, strânsei laţul cu atâta putere, încât fugarul nu mai avu scăpare. Îşi pierdu răsuflarea şi căzu.

— Ţineţi-l bine până pun mâna pe ticălos. Apoi daţi-i drumul! îmi strigă Sam.

Sări şi, în ciuda faptului că animalul căzut zvârlea violent din picioare, se lipi de el.

— Acum! ordonă Sam.

Slobozii strânsoarea. Catârul îşi reveni şi se săltă în sus. Atunci Sam, la iuţeală, se cocoţă în spinarea lui. Animalul stătu câteva clipe nemişcat, ca încremenit de spaimă; începu

apoi să sară ba înainte, ba îndărăt. Deodată, se repezi brusc, pe toate patru picioarele în lături, se cabră ca o pisică furioasă. Dar Sam, mărunţelul, se ţinu bine.

— Nu mă dă el jos! îmi strigă. Acum o să-şi încerce ultima şansă şi o s-o ia la goană. Aşteptaţi aici; îl potolesc eu şi-l aduc înapoi!

De data asta, Sam se înşelă. Catârul nu o luă la goană, ci se aruncă fulgerător la pământ, dându-se de-a berbeleacul. Bietul Sam! Putea să-i frângă gâtul. Fu nevoit să descalece. Coborâi şi eu de pe cal, apucai *lasso*-ul care se târa pe pământ şi-l înfăşurai în jurul unei tufe puternice, între timp, catârul, eliberat de călăreţ, sări din nou în picioare, încercă s-o zbughească, dar tufa rezistă; *lasso*-ul se încorda şi laţul se strânse în jurul gâtului; animalul se prăbuşi iarăşi la pământ.

Retras mai la o parte, Sam Hawkens îşi pipăia coastele, şoldurile şi făcea o mutră de parcă ar fi mâncat varză acră cu magiun de prune. Zise:

— Lăsaţi-o dracului de bestie! Pe asta n-o domoleşte nimeni, dacă nu mă-nşel.

— Atât ar mai lipsi! Nu mă las eu umilit de un catâr al cărui tată n-a fost gentleman, ci măgar sadea. Va trebui să asculte. Fii atent!

Slobozii *lasso*-ul şi mă aşezai, cu picioarele desfăcute, pe animalul culcat. Cum simţi că-şi recapătă răsuflarea, se şi ridică de jos cu mine în spinare. Acum, înainte de orice, era nevoie de o puternică strânsoare a genunchilor şi întru aceasta îl depăşeam cu mult pe micul Sam. Coastele calului trebuie să se moaie între coapsele călăreţului; animalul îşi simte mădularele strivite şi se înspăimântă de moarte. În timp ce catârul, după vechea-i metodă, încerca să mă arunce la pământ, cum procedase adineauri cu Sam, apucai *lasso*-ul ce-i atârna de gât şi îl făcui colac, ţinându-l strâns lângă laţ. De câte ori observam că animalul dădea să se culce, spoream strânsoarea laţului; cu această manevră şi cu forţa

genunchilor ţineam catârul în picioare. Era o luptă cruntă, cum s-ar spune, corp la corp; năduşeam din toţi porii, dar catârul asuda şi mai tare; trupul îi era leoarcă şi botul împroşca fulgi mari de spumă. Mişcările îi deveniseră mai slabe şi mai necontrolate; fornăitul mânios trecu într-un fel de tuse seacă. Apoi animalul se culcă sub mine, nu din voia lui, ci din slăbiciune. Rămase aşa, liniştit, cu ochii daţi peste cap. Atunci răsuflai şi eu adânc; mă simţeam ca şi când s-ar fi rupt în mine toate vinele şi tendoanele.

— *Heavens,* cerule, ce om! strigă Sam. Sunteţi mai tare chiar decât animalul ăsta! De-ar fi să vă priviţi în oglindă, v-aţi speria.

— Cred şi eu!

— V-au ieşit ochii din cap, buzele vi s-au umflat, fălcile s-au învineţit.

— Asta pentru că un *greenhorn* nu se dă bătut cu una, cu două, pe câtă vreme un meşter în vânatul mustangilor, fiind mai deştept, se lasă păgubaş. Bineînţeles, după ce i se întâmplă ca propriul său cal să se agaţe de un catâr şi s-o pornească, în doi, la plimbare.

Mă privi mai mult decât jalnic şi mă rugă plângăreţ:

— Ci tăceţi odată, *sir!* Vă asigur că şi cel mai destoinic vânător o poate păţi la fel. Aţi avut ieri şi azi două zile bune.

— Sper să mai apuc şi altele. În schimb, pentru dumneata au fost tare proaste. Ce-ţi fac, ca să spun aşa, oscioarele?

— Habar n-am! Le voi cerceta mai târziu. De îndată ce mă simt mai bine, mă apuc să le număr. Deocamdată, îmi par zdrobite. De când mă ştiu, n-am încălecat asemenea dobitoc. Sper că l-aţi învăţat minte!

— Nu-l vezi cum zace sfârşit de puteri, mai-mai să ţi se rupă inima! Să-i punem şaua şi zăbala. Îl încaleci şi porneşti spre casă.

— Păi, o să-şi arate iar năravul!

— Ba deloc! A pătimit destul. E un animal deştept şi o să

te poţi felicita că l-ai prins.

— Cred şi eu. De altfel, pusesem de la început ochii pe el. În schimb, dumneavoastră, alegându-l pe bălan, aţi făcut o mare prostie.

— Eşti convins?

— Fără îndoială.

— Nu asta te întreb. Vreau să ştiu dacă eşti convins că-l alesesem pe bălan.

— Atunci, pe care?

— Tot pe catâr.

— Ei, las-o încurcată!

— Oi fi eu *greenhorn,* dar atâta lucru ştiu şi eu: un cal bălan nu se potriveşte cu vânătorul din Vestul sălbatic. Catârul, însă, mi-a plăcut de la prima ochire.

— Vă pricepeţi la cai, nimic de zis!

— Aş dori să te pricepi şi dumneata tot atât de bine la oameni, dragă Sam! Şi acum vino să ridicăm animalul de jos.

Am sculat catârul în picioare. Stătea supus şi tremura tot. Nu se împotrivi nici când i-am pus şaua, nici când i-am vârât zăbala între dinţi. Şi când Sam îl încăleca, dădu ascultare frâului, ca un cal domestic, obişnuit cu călăria.

— A mai avut stăpân, constată mărunţelul. Şi stăpânul trebuie să fi fost un bun călăreţ. E evident. O fi fugit de acasă. Ştiţi ce nume-i dau?

— Ei?

— Mary. Am călărit cândva un catâr cu numele ăsta. Ce nevoie să-mi mai bat capul ca să-i găsesc alt nume?!

— Aşadar, catârul Mary şi puşca Liddy?

— Exact. Drăguţ, nu-i aşa? Iar acum, daţi-mi voie să vă cer un mare hatâr.

— Bucuros. Ce doreşti?

— Să nu vorbiţi nimănui despre păţania mea! Vă voi fi profund recunoscător.

— Prostii! Doar e un lucru de la sine înţeles şi nu e nevoie

de recunoştinţă.

— Totuşi vi se cuvine. Ce-ar mai râde banda din tabără dacă ar afla cum s-a pricopsit Sam Hawkens cu noua şi graţioasa lui Mary! Ar face un haz teribil. Dacă nu divulgaţi nimic, am să...

— Taci, te rog! l-am întrerupt. E păcat să-ţi mai baţi gura în legătură cu afacerea asta. Eşti dascălul şi prietenul meu. Nu mai am nimic de adăugat.

Ochişorii lui mici şi jucăuşi se umeziră şi îl auzii strigând cu entuziasm:

— Da, sunt prietenul dumneavoastră, *sir.* Şi dac-aş şti că mă îndrăgiţi niţeluş, ar fi o nespusă bucurie şi mângâiere pentru bătrâna mea inimă.

Îi întinsei mâna:

— Dragă Sam, pot să-ţi fac această bucurie. Fii sigur că-mi eşti foarte apropiat, să zicem ca un... Ei! Ca un unchi cumsecade şi curajos, îţi ajunge?

— Pe deplin, *sir,* pe deplin! Sunt fericit. Şi de fericire sunt gata să vă satisfac, chiar acum, orice dorinţă. Vreţi... vreţi... de pildă, s-o mănânc pe Mary, sub ochii dumneavoastră, cu piele şi păr cu tot? Sau preferaţi să mă transform în marinată, să mă fac tocană şi să mă înghit eu însumi? Sau...

— Stai! l-am oprit, amuzat. Ar fi să te pierd în ambele cazuri; în primul rând, ai crăpa, în al doilea, ai muri de indigestie, pentru că ţi-ai consuma şi peruca, iar stomacul n-ar mistui-o. Mi-ai făcut destule servicii şi sper să-mi mai faci destule şi de-aci încolo. Rămâi, aşadar, în viaţă, împreună cu Mary şi mai bine vezi să ajungem cât mai repede în tabără. Vreau să lucrez.

— Să lucraţi! Ca şi când aici aţi fi stat degeaba! Dacă nici asta n-a fost muncă, atunci nu mai ştiu cum să-i zic.

Legai cu lasso-ul calul lui Dick Stone de-al meu şi pornirăm. Mustangii, fireşte, dispăruseră de mult; catârul asculta supus de călăreţul său, încât Sam exclamă de

repetate ori în cursul drumului:

— Are şcoală Mary asta! Şcoală bună! Simt şi constat la fiece pas că voi călări, de azi încolo, ca niciodată. Îşi aminteşte cele învăţate mai demult şi uitate apoi în familia mustangilor. Cred că n-are numai temperament, ci şi caracter.

— Şi dacă nu-l are, poţi să i-l formezi dumneata. Nu-i încă prea bătrână.

— Cam câţi ani îi daţi?

— Cinci, nu mai mulţi.

— Exact părerea mea. Voi controla mai pe urmă dac-am apreciat bine. Numai dumneavoastră vă datorez animalul. Am avut două zile rele, foarte rele, iar dumneavoastră glorioase. Aţi fi bănuit oare că veţi învăţa atât de repede, una după alta şi vânătoarea de bizoni şi cea de mustangi?

— De ce nu? Aici, în vest, trebuie să te aştepţi la orice. Sper să-mi însuşesc şi alte soiuri de vânătoare.

— Hm! Da. Vă urez să vă descurcaţi la fel de bine. Mai cu seamă ieri viaţa vă atârna de un fir de păr. Prea v-aţi expus. Nu uitaţi că sunteţi un *greenhorn.* Şade băiatul cuminte, lasă să se apropie taurul şi-l plesneşte drept în ochi! Unde s-a mai pomenit aşa ispravă? Sunteţi încă ageamiu, nesocotiţi puterea bizonului. Altă dată fiţi mai prudent şi nu vă încredeţi prea mult în ştiinţa dumneavoastră! Vânătoarea de bizoni e extrem de primejdioasă. N-o întrece decât una singură.

— Care?

— Cea de urşi.

— Nu cumva te referi la ursul negru cu botul galben?

— La baribal? Nicidecum! Acela e un animal paşnic şi blajin, pe care l-ai putea deprinde să calce rufe şi să tricoteze. Mă refer la ursul grizzly, ursul cenuşiu din Munţii Stâncoşi. Cum aţi citit de toate, probabil că l-aţi întâlnit şi pe dumnealui prin cărţi.

— Da.

— Bucuraţi-vă că nu v-a ieşit în cale. Când se ridică în labele dinapoi, e cel puţin cu două picioare mai înalt ca dumneavoastră; dintr-o muşcătură vă face capul chisăliţă, iar când e atacat şi îl apucă furia, nu se lasă până nu-l sfâşie şi nu-l nimiceşte pe adversar.

— Sau adversarul pe el.

— Oho! Din nou iese la iveală cât de uşuratic sunteţi. Vorbiţi de ursul acesta puternic şi de neînvins cu o nepăsare de parc-ar fi vorba de ursuleţul spălător, mărunt şi paşnic.

— Nu-l subapreciez chiar atâta. Însă de neînvins, cum zici dumneata, nu cred să fie. Orice fiară poate fi învinsă, deci şi ursul grizzly.

— Şi asta aţi citit-o?

— Da.

— Hm! Nu cred că tocmai cărţile multe prin care aţi umblat sunt pricina neseriozităţii de care daţi dovadă. Sunteţi doar un băiat destul de înţelegător, dacă nu mă-nşel. Aţi fi în stare să atacaţi un grizzly aşa cum aţi făcut ieri cu bizonii?

— Dacă n-aş avea încotro, da!

— Dacă n-ar avea încotro! Auzi neghiobie! Orice om are încotro, numai să vrea.

— Adică, dacă e laş, o poate lua la sănătoasa. Asta vrei să spui?

— Aici nu e vorba de laşitate. Nu e nici o ruşine să fugi din faţa unui grizzly. Şi, dimpotrivă, dacă-l stârneşti, e curată sinucidere.

— În cazul acesta, părerile noastre diferă. Dacă mă atacă prin surprindere şi nu-mi lasă timp să fug, trebuie să mă apăr. Dacă se dă la un prieten, trebuie să-i sar prietenului în ajutor. Iată două împrejurări în care nu pot şi n-am dreptul s-o şterg. Afară de asta, îmi închipui că un *westman* curajos atacă ursul grizzly chiar dacă nu e strictă nevoie, pentru a face inofensivă o fiară atât de periculoasă şi, la urma urmei, pentru coapsele şi labele ei, care trebuie că au un gust delicios.

— Sunteţi incorigibil şi mă tem pentru pielea dumneavoastră. Să-i mulţumiţi Cerului dacă n-o să faceţi nicicând cunoştinţă cu asemenea coapse şi labe! Deşi sunt convins că nu există pe lume delicatesă mai gustoasă; întrece până şi carnea de bivoliţă.

— Cred că aici n-ai motive să tremuri pentru soarta mea. Ori există şi prin părţile astea urşi cenuşii?

— De ce n-ar exista? Ursul grizzly se plimbă prin întregul masiv muntos; urmează cursul apelor şi pătrunde uneori până-n prerie. Pe cine-l simte, vai de capul lui! Mai bine să nu vorbim!

N-am fi bănuit nici unul că în ziua următoare vom relua tema şi încă la un mod cu totul diferit, căci sălbăticiunea atât de temută ne va ieşi în cale. De altminteri, nici nu mai aveam timp de taifas; ajunseserăm la tabără. În lipsa noastră, echipa înaintase cu măsurătoarea o bună bucată de drum. Bancroft şi cei trei experţi ai săi se puseseră temeinic pe treabă; voiau să arate ce pot. Apariţia noastră stârni senzaţie.

— Un catâr, un catâr! De unde-l ai, Hawkens? Ia spune! De unde?

— Mi-a fost expediat direct pe adresa mea, răspunse Sam cu toată seriozitatea.

— Imposibil! De la cine, cum?

— Prin poştă, recomandat expres, cu banderolă şi timbru de doi cenţi. Doriţi să vă arăt?

Unii izbucniră în râs, alţii înjurau. Dar Sam îşi atinsese scopul: nu-l mai întrebară nimic. Nu ştiu dacă barem cu Dick Stone şi cu Will Parker s-a dovedit mai comunicativ, căci m-am alăturat repede echipei, apucându-mă de măsurători. Până în asfinţit, înaintarăm atât de departe, încât a doua zi dimineaţă ar fi fost să continuăm măsurătorile în valea unde apăruseră bizonii. Seara, discutând cu Sam, îl întrebai dacă nu cumva există riscul de a fi opriţi din lucru de către alţi bizoni, care, după toate aparenţele, îşi aveau drumul pe-

acolo. Noi făcuserăm cunoştinţă cu o trupă de avangardă; ne puteam aştepta să apară şi grosul turmei. Dar Sam era de altă părere:

— Nici pomeneală, *sir!* Bizonii nu sunt mai proşti decât mustangii.

Avangărzile fugărite de noi şi-au avertizat întreaga trupă. Vor lua, cu siguranţă, altă direcţie şi se vor feri cu străşnicie să mai treacă pe-aici.

Cum se crăpă de ziuă, ne mutarăm tabăra în partea superioară a văii. Hawkens, Stone şi Parker n-au participat la mutarea corturilor:

Sam îşi pusese în gând să-şi mai dreseze catârul, iar Stone şi Parker îl însoţiră în prerie, spre locul unde fusese capturat animalul şi care se preta destul de bine pentru antrenamente de călărie.

Noi, experţii, ne ocuparăm mai întâi cu fixarea jaloanelor, la care ne ajutară şi câţiva dintre oamenii lui Rattler, în timp ce dânsul, împreună cu alţi chiulangii, hoinărea prin împrejurimi. Am ajuns până în zona unde doborâsem cei doi tauri. Spre mirarea mea, constatai că taurul cel bătrân dispăruse. Cercetarăm terenul şi descoperirăm o dâră lată, care se pierdea în pădurice; iarba fusese călcată pe o lăţime de vreo doi coţi.

— Extraordinar! Cum e posibil? exclamă Rattler. Când am fost aici după carne, i-am cercetat îndeaproape pe amândoi taurii. Erau morţi. Şi uite că bătrânul mai era în viaţă!

— Crezi? îl întrebai.

— Păi! Ori vă-nchipuiţi că un bivol mort mai poate să se scoale şi să plece?

— Nu e musai să plece. S-ar putea să-l care cineva.

— Aşa? Şi cine, mă rog?

— Nişte indieni, de pildă. Am descoperit mai sus urma unui picior de indian.

— Zău? Multă minte mai zace în capul unui *greenhorn!* Pe

unde dracu' să fi venit indienii?

— Or fi venit pe undeva.

— Păi, sigur! Se vede că au căzut din cer. Altminteri, ar trebui să le zărim urmele. Or, aşa, e imposibil să fie vorba de indieni. Adevărul e că bivolul a mai avut viaţă în el şi, când s-a trezit, a luat-o târâş spre pădurice; acolo, desigur că şi-a dat duhul. Hai să vedem!

Porni cu oamenii lui de-a lungul dârei. Se aştepta, probabil, să merg şi eu. Dar nu m-am dus. Îmi displăcuse aroganţa cu care mi-a vorbit. Şi, apoi, aveam treabă. În fond, mi-era indiferent ce-a devenit hoitul bătrânului taur. Mă apucai de lucru. Dar nici n-am atins bine jalonul, că din pădurice străbătură concomitent câteva strigăte de spaimă. Răsunară vreo trei împuşcături, după care vocea lui Rattler:

— Sus, în copaci, iute! Altfel sunteţi pierduţi! Ăsta nu ştie să se caţăre!

Care „ăsta”? De cine vorbea? În clipa aceea unul din oamenii lui Rattler ţâşni din pădurice, ca şi când moartea l-ar fi apucat de mânecă.

— Ce-i, ce s-a întâmplat? îi strigai.

— Un urs, un urs uriaş, un grizzly! Anunţă el, în timp ce gonea ca din puşcă pe lângă mine. Atunci se auzi un glas îngrozit, cutremurător:

— Ajutor, ajutor! Văleu, m-a prins!

Aşa nu urlă decât un om care vede cum se cască înaintea lui gura morţii. Omul se afla, deci, în mare primejdie; trebuia să-i vin în ajutor. Dar cum? Îmi lăsasem puşca în cort, ca să nu mă deranjeze la lucru. Nu fusese o imprudenţă, de vreme ce noi, experţii, ne aflam sub ocrotirea unor oameni înarmaţi. Să mă fi repezit mai întâi până la cort? Între timp, bietul om ar fi fost sfâşiat. Trebuia să sar imediat în ajutorul lui. Nu aveam la mine decât cuţitul şi cele două pistoale. Dar ce fel de arme sunt astea împotriva unui urs grizzly? Acesta e o rudă apropiată a ursului din peşteri, specie azi dispărută şi

aparţine, mai mult timpurilor preistorice decât prezentului. Atinge o lungime de nouă picioare. Mai târziu aveam să răpun namile din acestea care cântăreau câte cinci sute de kilograme. Forţa muşchilor săi e colosală; târăşte după el cu uşurinţă un cerb, un mânz sau o juncă de bizon. Călăreţul nu poate să-i scape decât dacă posedă un cal extrem de iute şi rezistent la fugă; altfel, ursul cenuşiu îl ajunge din urmă. Datorită uriaşei sale puteri, curajului şi perseverenţei fără margini, răpunerea unui grizzly este considerată de indieni ca un act de vitejie supremă.

Mă năpustii, aşadar, în pădurice. Urma ducea până departe în interior, unde creşteau copaci înalţi. Până acolo îl târâse ursul pe taur. Şi tot de acolo venise. Iată de ce nu-i zăriserăm urma; se ştersese sub greutatea hoitului târât.

Clipa era grea. În spate vociferau colegii mei, experţii, alergând spre corturi ca să-şi aducă armele; în faţa mea ţipau *westmenii* şi răcnetul celui căzut în ghearele ursului sfâşia văzduhul.

Mă apropiam în salturi; auzeam acum şi mormăitul ursului. De fapt, expresia nu e proprie, pentru că tocmai asta îl deosebeşte pe uriaşul grizzly de celelalte specii de urşi: dihania nu mormăie. Sunetul ce-l scoate la mânie sau durere e un horcăit, o gâfâială ciudată, puternică, precipitată.

În sfârşit, ajunsei la faţa locului. Iată şi trupul bizonului, complet sfârtecat. În dreapta şi în stânga mea strigau *westmenii* urcaţi în copaci şi simţindu-se acolo în oarecare siguranţă, pentru că nu s-a mai văzut, decât rareori, ca un grizzly să se caţere în copac. Drept în faţă, dincolo de leşul taurului, cineva încercase să se urce într-un copac, dar fusese surprins de urs. Omul atârna acum sprijinit cu pieptul de o cracă şi îmbrăţişând trunchiul copacului, în timp ce ursul, ridicat în două labe, râcâia cu ghearele coapsa şi pântecul nenorocitului. Bietul om era sortit morţii! Nu-l mai puteam salva şi, dacă m-aş fi întors în acea clipă, nimeni n-ar fi avut

dreptul să-mi reproşeze ceva. Însă priveliştea mă impresiona teribil. Ridicai de jos una din puştile abandonate de *westmeni.* Din păcate, nu mai avea gloanţe. Atunci mă răsucii brusc, sării peste hoitul bizonului şi, din toate puterile de care dispuneam, izbii în căpăţâna ursului cu patul puştii. Ridicolă încercare! Puşca se sfărâmă ca sticla; nici cu securea de măcelărie nu crapi o asemenea ţeastă. Obţinui totuşi un oarecare succes: abătui atenţia ursului de la victimă sa. Fiara întoarse capul spre mine, nu grăbit, cum ar proceda o felină sau un câine sălbatic, ci alene, ca şi când s-ar fi mirat de tentativa mea neghioabă. Măsurându-mă ochii lui mici şi înfundaţi, ursul părea să chibzuiască dacă face să rămână lângă victimă lui, sau să se ia după mine. Aceste clipe îmi salvară viaţa, căci mă fulgeră o idee, singura care mi-ar fi putut ajuta în situaţia dată. Scosei unul din pistoale, mă apropiai de urs, care nu-şi întorsese decât capul spre mine şi trăsei patru gloanţe la rând, drept în ochi, aşa cum făcusem, nu departe de-aici, cu cel de-al doilea taur. Fireşte că totul s-a petrecut mai repede ca gândul. Apoi sării în lături şi, urmărind mişcările ursului, scosei de la brâu cuţitul de vânătoare.

Rămânând pe loc, aş fi plătit cu viaţa, căci fiara orbită ţâşni de lângă copac şi se aruncă în direcţia unde stătusem cu o clipă mai înainte. Nu dădu de mine şi, cu suflarea otrăvită, cu izbituri năprasnice de labă, porni să mă caute. Se agita ursul ca scos din minţi, se răsucea pe toate patru labele, scormonea pământul, făcea salturi dezordonate, însă nu reuşea să mă găsească, pentru că, spre norocul meu, ţintisem perfect şi îl orbisem. S-ar fi putut conduce după miros, dar era stăpânit de atâta furie, încât nu mai uza de simţurile şi de instinctul lui.

În cele din urmă, îşi îndreptă atenţia asupra rănilor sale, neglijând pe vrăjmaşul care i le provocase. Se aşeză şi, ridicând capul, îşi trecu labele din faţă peste ochii însângeraţi. Horcăia şi îşi arăta colţii. Mă apropiai repede şi-i vârâi de

două ori cuţitul între coaste. Întinse o labă spre mine, dar sării în lături. Nu-l nimerisem în inimă şi mai avu putere să mă caute, stăpânit de un nou acces de furie. Toate acestea durară vreo zece minute. Fiara pierduse mult sânge şi era vizibil istovită. Se aşeză iarăşi ca să-şi pipăie ochii. Profitai de prilej ca să-i aplic alte două lovituri de cuţit. De astă dată nimerii mai bine. Ursul căzu, pe când eu mă retrasei iarăşi. Apoi se ridică şi făcu, horcăind, câţiva paşi înainte, se clătină, căzu iar, dădu să se ridice pe labele dindărăt, însă nu mai avu putere şi se rostogoli de câteva ori, într-un efort zadarnic de a se pune pe picioare. În sfârşit, se întinse cât era de lung şi rămase nemişcat.

— Slavă Domnului! exclamă Rattler, de sus, din copac. Gata cu bestia! Am scăpat dintr-o primejdie grozavă.

— Nu prea sesizez ce fel de primejdie vă păştea, i-am răspuns. Doar aţi avut destulă grijă de pielea voastră. Puteţi coborî!

— Nu, încă nu. Vezi mai întâi dacă ursul e mort de-a binelea.

— E mort.

— De unde ştii? Habar n-ai ce dârzenie zace într-însul. Hai, vezi odată!

— S-o fac pentru dumneata? Dacă vrei să te convingi, cercetează-l personal. Doar eşti un *westman* renumit, pe când eu nimic altceva decât un *greenhorn.*

Acestea zise, mă apropiai de camaradul lui, care rămăsese agăţat în copac. Nu mai răcnea, nici nu mişca. Chipul îi era crispat de groază şi ochii, larg deschişi, mă fixau ca de sticlă. Carnea de pe ambele coapse îi fusese smulsă până la os; din pântec îi ieşeau măruntaiele, îmi stăpânii tulburarea şi îi strigai:

— Dă-ţi drumul! Te ajut să cobori!

Nu-mi răspunse şi nu trăda în nici un fel că m-ar fi înţeles. Mă adresai camarazilor lui, cerându-le să-mi dea o mână de

ajutor. Însă faimoşii *westmeni* nu se lăsară convinşi să coboare din copac până n-am urnit ursul din loc, întorcându-l de câteva ori, ca să le dovedesc că e mort. Abia atunci se lăsară în jos şi-mi ajutară să-l coborâm pe camaradul lor atât de groaznic mutilat. Nu era lucru uşor. Bietul om se cramponase de trunchiul copacului şi cu greu i-am descleştat mâinile. Murise.

Acest sfârşit tragic nu părea să-i tulbure pe „vitejii" lui Rattler; plecară fără să le pese nici de camaradul ucis, nici de urs. Iar şeful le spuse:

— S-a întors macazul! A vrut ursul să ne mănânce şi când colo, îl vom frige noi. Hai, băieţi, repede, să-l jupuim de piele, să alegem carnea de pe coapse şi labe!

Scoase cuţitul şi îngenunche lângă urs, gata de operaţie. Nu m-am sfiit să intervin:

— Trebuia să-ţi arăţi vitejia încercându-ţi cuţitul asupra ursului viu. Acum ai întârziat. Nu te mai osteni degeaba!

— Cum? sări el ca ars. Te opui să-mi tai şi eu o ciozvârtă?

— Exact, mister Rattler.

— Cu ce drept?

— Cu dreptul celui care a răpus ursul.

— Zău? Care *greenhorn* poate ucide un grizzly cu cuţitul? Noi l-am împuşcat. Cum l-am zărit, am şi tras în el.

— Şi v-aţi cocoţat de urgenţă în copaci! Asta da, e adevărat, foarte adevărat!

— Dar gloanţele noastre îl nimeriseră; de pe urma lor a pierit, nu din câteva înţepături pe care dumneata i le-ai aplicat pe când îşi dădea duhul. Ursul ne aparţine şi facem cu el ce poftim. Asta e!

Dădu chiar să se pună pe treabă. Dar îl prevenii:

— Jos mâna, mister Rattler; altminteri te-nvăţ eu să ţii seama de vorbele mele. Ai înţeles?

Îşi înfipse totuşi cuţitul în blana ursului. Atunci îl apucai — aşa cum îngenunchease lângă animalul răpus — cu ambele

mâini de şolduri, îl ridicai în aer şi-l repezii într-un copac, de-i trosniră ciolanele, în acea clipă de mânie, nu-mi păsa dacă-i frângeam vreun mădular. Pe când Rattler mai zbura pe sus, îmi smulsesem de la brâu cel de-al doilea pistol cu încărcătura neatinsă, ca să fac faţă unui eventual atac. Rattler se puse din nou pe picioare şi, fulgerându-mă cu ochii turbaţi, îşi juca în aer cuţitul. Strigă:

— Asta mi-o plăteşti! M-ai lovit şi altă dată; am eu grijă să nu se mai întâmple!

Dădu să mai facă un pas spre mine, dar îl ameninţai cu pistolul:

— Dacă mai faci un pas, îţi găuresc scăfârlia! Jos cuţitul! Număr până la trei. Aşadar: unu... doi...

Ţinea cuţitul strâns în mână şi aş fi tras cu adevărat, poate nu chiar în cap, dar i-aş fi găurit mâna cu două-trei gloanţe. Trebuia, în sfârşit, să-i impun respectul. Noroc că n-a mai fost nevoie să descarc pistolul. În momentul critic, răsună o voce străină:

— Aţi înnebunit, oameni buni? Sunteţi doar albi. Ce motiv aveţi să vă duşmăniţi într-atâta?! Staţi!

Privirăm în direcţia de unde venea glasul şi văzurăm un bărbat ivit dintre copaci. Era scund, uscăţiv, cocoşat. Purta veşminte şi arme ca ale pieilor-roşii. Nu se deosebea bine, dacă e alb sau băştinaş. Profilul lui prelung aducea parcă a indian, pe când culoarea feţei, deşi arsă de soare, părea să fi fost totuşi albă. Avea capul descoperit; pletele negre îi atârnau până pe umeri. Îmbrăcămintea se alcătuia din pantaloni de piele, dintr-o cămaşă vânătorească, tot de piele şi din nişte mocasini simpli. Era înarmat cu puşcă şi cuţit. Ochii îi erau deosebit de inteligenţi şi, cu toată statura lui diformă, omul nu apărea deloc ridicol. De altfel, numai oamenii răutăcioşi şi obtuzi strâmbă din nas când observă un defect sau o infirmitate fizică. Rattler aparţinea acestui soi de oameni. Zărindu-l pe noul venit, pufni în râs:

— *Hello,* de unde ai răsărit, pocitanie? E posibil, oare, ca aici, în frumosul nostru vest, să existe şi asemenea creaturi?

Străinul îl măsură îndelung, apoi răspunse calm şi măsurat:

— Fii mulţumit că ai trupul sănătos. De altfel, nu trupul e principalul, ci inima şi mintea. Or, în privinţa asta, nu mă sfiesc să mă compar cu dumneata.

Schiţă cu mâna un gest de dispreţ şi se întoarse spre mine:

— Dar ştiu că aveţi ceva putere, *sir!* Ce tur de forţă, să proiectezi în aer, la o asemenea distanţă, pe un ins atât de greu! Mă tem că nu prea aveţi pereche. O plăcere să priveşti, zău aşa!

Pipăi cu vârful mocasinului hoitul ursului şi continuă, cu o nuanţă de regret:

— Aşadar, iată exemplarul după care umblam noi! Am venit prea târziu. Păcat!

— Aţi vrut să-l vânaţi? întrebai.

— Da. L-am descoperit ieri urma şi am bătut regiunea de-a lungul şi de-a latul, în cruciş, în curmeziş. Iar acum, când am ajuns, în sfârşit, la faţa locului, trebuie să constatăm că lucrul s-a făcut şi fără noi.

— Observ, *sir,* că vorbiţi la plural. Nu sunteţi singur?

— Nu. Mai sunt încă doi gentlemeni.

— Cine?

— Vă voi spune după ce voi afla cine sunteţi dumneavoastră. Ştiţi că pe aceste meleaguri nu poţi fi niciodată destul de prudent. Te întâlneşti mai curând cu oameni răi decât cu semeni cumsecade.

Rostind acestea, îşi mută privirea spre Rattler şi spre ai lui. Apoi reluă, amical:

— În definitiv, un gentleman se cunoaşte din prima clipă şi-ţi câştigă pe loc încrederea. Am ascultat din întâmplare ultimă parte a discuţiei voastre şi-mi dau oarecum seama

cum stau lucrurile.

— Suntem experţi, *sir,* îl lămurii. Un inginer-şef, patru specialişti, trei călăuze şi doisprezece *westmeni* însărcinaţi cu securitatea.

— Hm! Nu prea faceţi impresia unui bărbat care are nevoie de ocrotire. Va să zică sunteţi experţi. Vă aflaţi aici în interes de serviciu?

— Da.

— Şi ce însărcinări aveţi?

— Măsurăm şi jalonăm traseul pentru o cale ferată.

— Care va trece prin această regiune?

— Exact.

— Aţi cumpărat, aşadar, terenul?

Ochii îi deveniră mai ageri, chipul mai grav. Părea că interogatoriul lui are motive serioase.

— Sunt angajat pentru măsurători, îi explicai. Muncesc în branşa mea şi nu mă preocup de alte probleme.

— Da, da! Sper însă că ştiţi care e situaţia. Terenul pe care vă aflaţi aparţine indienilor apaşi din tribul mescalerilor. Pot să afirm cu toată hotărârea că aceştia nici nu au vândut pământul, nici nu l-au cedat în vreun fel oarecare.

— Şi ce te privesc pe dumneata lucrurile astea? interveni Rattler cu glas răstit. Nu te băga unde nu-ţi fierbe oala. Vezi-ţi de treburile dumitale!

— Asta şi fac, *sir,* pentru că sunt eu însumi un apaş, un mescalero.

— Dumneata?! Îţi arde de glume? Trebuie să fie cineva orb ca să nu observe că eşti alb!

— Vă înşelaţi. Decât să vă luaţi după pielea mea, mai bine întrebaţi-mă de nume. Mă cheamă Klekih-Petra.

În limba apaşilor, ale cărei dialecte nu le cunoşteam pe atunci, acest nume înseamnă „Părintele-Alb”. Rattler părea să mai fi auzit numele, căci, afectând o admiraţie ironică, făcu un pas înapoi şi exclamă:

— Ah, Klekih-Petra, vestitul dascăl al apaşilor! Păcat că sunteţi cocoşat; trebuie că nu-i uşor să-i convingeţi pe idioţii ăia roşii ca să nu vă ia în râs.

— O, nu face nimic, *sir.* Sunt obişnuit ca idioţii să râdă de mine. În schimb, oamenii cu mintea întreagă n-o fac. Şi acum, că ştiu cine sunteţi şi ce căutaţi, pot să vă spun cine sunt însoţitorii mei. Cel mai bine ar fi să vi-i arăt.

Strigă un cuvânt indian şi dinăuntrul păduricii se iviră două făpturi extrem de interesante; se apropiau de noi încet, cu prestanţă. Erau indieni, tată şi fiu după asemănare.

Cel în vârstă avea trupul bine legat şi statura mai mult decât mijlocie. Atitudinea lui respira nobleţe şi mişcările trădau o mare agilitate fizică. Chipul lui grav, autentic indian, era mai puţin prelung şi colţuros decât al majorităţii băştinaşilor. Privea calm, aproape blajin, cu o concentrare lăuntrică profundă care impunea, probabil, respect membrilor de rând ai tribului. Umbla cu capul descoperit. Părul negru, lung şi împletit, se adună ca un coif împodobit cu o pană de vultur, semn al rangului său de şef, de căpetenie. Purta mocasini, jambiere cu ciucuri şi un surtuc de vânătoare din piele durabilă, croit simplu. La cingătoare avea un cuţit şi câteva pungi pline cu acele mărunţişuri de care un om al vestului nu se poate lipsi. Punguliţa cu „medicamente” îi atârna de gât alături de „pipă păcii” cu vatra scobită în lut sfânt. Strângea în mână o puşcă cu două ţevi şi cu partea lemnoasă prinsă în ţinte de argint. Era arma care, mai târziu, sub denumirea „Puşca de argint”, avea să aducă fiului său, Winnetou, o uriaşă celebritate.

Tânărul purta veşminte aidoma cu ale tatălui său, dar lucrate cu mai multă eleganţă. Mocasinii — împodobiţi cu păr de porc ghimpos, iar jambierele şi surtucul de vânătoare — tivite cu fir roşu. Şi de gâtul lui atârna o punguliţă cu „medicamente” şi un calumet, adică pipa păcii. Drept arme avea, ca şi bătrânul, un cuţit şi o puşcă cu două ţevi. Umbla şi

el cu capul descoperit şi cu părul strâns în chică. Numai până de vultur lipsea. Atât de lung îi era părul, încât, în ciuda strânsorii, cădea bogat şi greu până pe umeri. L-ar fi invidiat orice femeie cu asemenea păr des, frumos şi negru ca abanosul. Chipul acestui tânăr apărea şi mai nobil decât al bătrânului, iar pielea obrajilor, de un arămiu deschis, reflecta nuanţe uşoare de bronz. Avea, pe atunci, după cum am ghicit şi mi s-a confirmat mai târziu, exact vârsta mea şi făcu asupră-mi, chiar din prima clipă, o impresie profundă. Presimţeam că e un suflet bun şi înzestrat cu înalte calităţi. Ne cântăream reciproc cu priviri lungi, cercetătoare şi mi se părea că desluşesc în ochii lui serioşi, umbriţi, catifelaţi, un licăr prietenos, asemenea unui salut pe care soarele l-ar trimite, printre nori, pământului.

— Iată prietenii şi însoţitorii mei, rosti Klekih-Petra. Acesta e Inciu-Ciuna, adică „Soarele-cel-bun”, marea căpetenie a mescalerilor, recunoscut ca şef şi de celelalte triburi de apaşi. Iar aici stă Winnetou, fiul lui, care, cu toată tinereţea, numără de pe acum mai multe fapte vitejeşti decât zece vieţi de războinici luate laolaltă. Numele lui va fi cândva celebru pe tot cuprinsul savanelor şi al Munţilor Stâncoşi.

Prezentarea suna cam exaltat, însă — după constatările mele de mai târziu — nu era deloc exagerată. Rattler râse în batjocură:

— Un ţingău ca ăsta să fi comis atâtea fapte? Zic dinadins „comis”, căci isprăvile lui trebuie să fi fost numai hoţii, pungăşii, tâlharii. Las' că ştim noi. Roşii nu se ţin decât de furturi şi prădăciuni.

Era o insultă gravă. Cei trei străini se prefăcură a nu-l fi auzit. Se apropiară de urs şi îl priviră atent. Klekih-Petra se aplecă să-l vadă mai îndeaproape.

— A murit de cuţit, nu de glonţ! constată el.

Ascultase, probabil, disputa cu Rattler şi voia să confirme că adevărul e de partea mea.

— Rămâne de văzut, replică Rattler. Ce ştie un dascăl cocoşat despre vânătoarea de urşi? Jupuim fiara de piele şi atunci vedem limpede care a fost rană mortală. Nu permit nici unui *greenhorn* să-mi fure dreptul meu.

Winnetou se aplecă şi el asupra ursului, pipăi rănile şi, ridicându-se, mă întrebă:

— Cine i-a înfipt cuţitul?

Vorbea o englezească foarte curată.

— Eu, am răspuns.

— De ce tânărul meu frate alb nu a tras cu puşca?

— Nu aveam la mine decât cuţitul.

— Dar văd aici nişte puşti!

— Astea nu-mi aparţin. Stăpânii lor le-au părăsit şi s-au căţărat în copaci.

— Când umblam pe urmele ursului, am auzit din depărtare un răcnet de spaimă. De unde venea glasul acela?

— De aici.

— Uf! Numai veveriţele şi nevăstuicile se refugiază în pomi când se apropie duşmanul. Bărbatul, însă, trebuie să lupte şi dacă are curaj va găsi şi puterea de a învinge, oricât de primejdios ar fi animalul. Tânărul meu frate alb a dovedit curaj. Atunci de ce i se spune *greenhorn?*

— Fiindcă mă aflu pentru întâia oară şi de puţină vreme aici, în vest.

— Feţele palide sunt oameni ciudaţi. La ei un tânăr care cutează, înarmat doar cu cuţitul, să se apropie de ursul grizzly, e poreclit *greenhorn;* în schimb, cei care, de frică, se cuibăresc prin copaci şi urlă îngroziţi, se cred nişte *westmeni* destoinici. Oamenii roşii sunt mai drepţi. La ei, viteazul nu trece drept laş, nici laşul drept viteaz.

— Fiul meu a rostit adevărul, încuviinţă tatăl într-o englezească mai puţin corectă. Acest tânăr curajos cu faţa albă nu mai e un *greenhorn.* Cine ucide în felul acesta un grizzly merită cinstirea unui erou. Iar dacă o face pentru a-şi

salva camarazii care s-au refugiat în copaci, atunci trebuie să se aştepte la mulţumiri şi nu la ofense din partea lor. *Howgh!* Să ieşim în câmp deschis şi să vedem ce caută feţele palide în acest ţinut.

Câtă deosebire între însoţitorii noştri albi şi aceşti indieni atât de dispreţuiţi! Fără să fi avut vreo obligaţie, doar din spirit de dreptate, oamenii roşii au intervenit în favoarea mea. Gestul cerea şi curaj. Nu erau decât trei la număr şi se expuneau unei primejdii reale. Ce-ar fi fost dacă *westmenii* noştri şi-ar fi ieşit din pepeni?! La aceasta, însă, păreau a nu se fi gândit.

Trecură încet, demn, pe lângă noi şi ieşiră din pădurice. Îi urmarăm. Inciu-Ciuna observă jaloanele înfipte în pământ, se opri, îşi întoarse calm privirea spre mine şi întrebă:

— Ce se petrece aici? Vor feţele palide să măsoare pământul?

— Da.

— În ce scop?

— Se va construi un drum pentru calul de foc.

Din ochii lui fugi liniştea, calmul acela meditativ. Luceau mânioşi acum. Mă întrebă precipitat:

— Te numeri şi tu printre oamenii însărcinaţi să măsoare pământul?

— Da.

— Şi ai lucrat?

— Da.

— Şi eşti plătit?

— Da.

Mă cântări din ochi, dispreţuitor. Şi glasul său trăda revoltă când se adresă lui Klekih-Petra:

— Învăţăturile tale sunt frumoase, dar nu se potrivesc cu viaţa. Iată un tânăr alb cu inimă vitează şi cu ochi cinstiţi. Dar când îl întrebi ce caută aici, afli că e plătit ca să ne fure pământul. Oamenii albi pot fi mai plăcuţi sau mai urâţi la faţă,

dar toţi au unul şi acelaşi suflet.

Sincer vorbind, n-aş fi găsit argumente în apărarea mea; mă simţeam ruşinat până-n adâncul conştiinţei. Şeful indian avea dreptate; era întocmai cum spusese dânsul. Cum să mă mai mândresc de profesiunea mea de topograf, cu principiile morale şi cu credinţa în Dumnezeu?

Inginerul Bancroft rămăsese în cort împreună cu ceilalţi trei experţi. Urmăriră de acolo, printr-o deschizătură, lupta mea cu ursul. Abia când ne văzură sosind, riscară să iasă din ascunziş; se arătară surprinşi, chiar uimiţi de prezenţa celor trei indieni; fireşte că ne întâmpinară cu întrebări. Voiau să afle cum am scăpat de urs. Atunci Rattler se grăbi să spună:

— Noi l-am doborât. I-am scurtat zilele cu puşca. Îi mâncam la prânz labele, iar pulpa o păstrăm pentru deseară.

Cei trei străini se uitară la mine, să vadă dacă permit asemenea lăudăroşenii mincinoase.

— Eu susţin, observai calm, că ursul a pierit de cuţitul meu. Iată aci trei cunoscători care confirmă faptul. Dar poate că atâta nu-i de ajuns. Când se întorc Hawkens, Stone şi Parker, să decidă ei şi mă voi supune. Până atunci, ursul rămâne neatins.

— Pe dracu'! Doar n-o să mă iau după judecata lor! explodă Rattler. Mă duc cu oamenii mei, spintec ursul şi cui se încumetă să-mi stea împotrivă, îi ciuruiesc burtă cu pistolul!

— Nu mai face pe grozavul, mister Rattler, că acuşi îţi moi oasele! Eu nu mă tem de pistolul dumitale cum te-ai temut dumneata de urs. Pe mine nu mă faci să mă caţăr în pomi; asta să-ţi intre-n cap! Vreţi să vă duceţi în pădure? Mă rog, n-am să vă reţin. Dar aştept să vă ocupaţi de camaradul vostru ucis, care trebuie înmormântat. Doar n-o să-l lăsaţi acolo!

— Cum, a murit cineva? întrebă speriat Bancroft.

— Da, Rollins, răspunse Rattler. Bietul om a plătit cu viaţa din cauza prostiei altuia. S-ar fi putut salva.

— Ce vorbeşti?! Din a cui prostie?

— Era gata să se urce, ca şi noi, în copac; ar fi avut tot timpul. Dar acest *greenhorn* s-a repezit prosteşte şi a stârnit fiara. Ei şi ursul, înfuriat, s-a năpustit pe bietul Rollins şi a rupt carnea de pe el.

De astă dată Rattler mersese prea departe cu calomnia. De mirare, îmi pierise glasul. Să înfăţişezi astfel lucrurile chiar în prezenţa mea!

Eram la capătul răbdării. Mă adresai, deci, hotărât, lui Rattler:

— Asta-i convingerea dumitale, mister?

— *Yes!* făcu el fără să şovăie. Şi, aşteptându-se la un atac, îşi scoase pistolul.

— Va să zică Rollins s-ar fi putut salva, dar l-am împiedicat eu?

— *Yes!*

— Eu ştiu însă că ursul îl înşfăcase încă înainte de sosirea mea.

— Minciună!

— *Well,* atunci ai să simţi adevărul!

Acestea zise, i-am smuls cu mâna stângă pistolul şi cu dreapta i-am tras o palmă, încât a zburat vreo şase-opt paşi şi s-a rostogolit la pământ. Sări însă în picioare, trase cuţitul din teacă şi se repezi la mine ca o fiară turbată. Parai lovitura cu braţul stâng şi îl izbii cu pumnul drept în obraz. Pramatia căzu buştean la picioarele mele.

— Uf, uf! făcu mirat Inciu-Ciuna, uitând, de admiraţie, obişnuitul calm indian. Dar în clipa următoare se şi văzu pe faţa lui că regretă acest omagiu necontrolat.

— Asta zic şi eu! Figura lui Shatterhand! constată expertul Wheeler.

Fără să dau atenţie acestor vorbe, nu-i pierdeam din ochi pe camarazii lui Rattler. Erau vădit furioşi, dar nimeni nu îndrăznea să mă atace. Mormăiau, înjurau între ei şi atât.

— Ocupaţi-vă mai serios de Rattler, mister Bancroft, mă adresai inginerului-şef. Nu i-am făcut nici un rău şi-mi caută ceartă cu lumânarea. Mă tem să nu ajungem aici, în tabără, la ciomăgeală şi chiar la omor. Concediaţi-l. Sau, dacă preferaţi, plec eu.

— Oho, *sir,* chiar aşa de prost nu stau lucrurile!

— Ba da, chiar foarte prost. Iată aci cuţitul şi pistolul lui. Când îşi va veni în fire, nu i le restituiţi până nu se va fi calmat. Vă declar solemn: nu fac decât să-mi apăr pielea şi dacă mă mai ameninţă cu arma, îl împuşc fără multă vorbă. Dumneavoastră mă numiţi *greenhorn,* dar cunosc şi eu legile preriei. Pe acela care mă ameninţă cu cuţitul sau cu glonţul am dreptul să-l împuşc pe loc.

Fireşte că rostisem toate acestea nu numai pentru Rattler, ci şi pentru *westmenii* lui, care tăceau cu toţii mâlc.

Acum Inciu-Ciuna îi vorbi inginerului-şef:

— Urechea mea a auzit că eşti mai-marele peste aceste feţe palide.

Aşa e?

— Da, confirmă inginerul.

— Atunci, aş vrea să discut cu tine.

— Ce?

— Ai s-o afli. Văd că stai în picioare. Când se adună la sfat, bărbaţii trebuie să şadă.

— Vrei să fii oaspetele nostru?

— E cu neputinţă. Cum să-ţi fiu eu oaspete, când de fapt tu te afli pe pământul meu, în pădurile mele, în preria mea? Cine sunt feţele palide de colo, care se apropie?

— De-ai noştri.

— Atunci să vină şi ei la sfat.

Sam, Dick şi Will se întorceau de la călărie. Ca *westmeni* încercaţi, nu-i prea miră prezenţa indienilor, dar se arătară îngrijoraţi aflând cine anume erau tatăl şi fiul.

— Şi cine-i a treia persoană? mă întrebă Sam.

— Klekih-Petra, aşa îl cheamă. Rattler i-a zis dascăl.

— Klekih-Petra, învăţătorul? Ah, îl ştiu din auzite, dacă nu mă-nşel. E un tip misterios, un alb care trăieşte de mult printre apaşi. Pare să fie misionar sau chiar popă. Mă bucură că-l văd. Lasă că-i aflu eu odată rostul, hi-hi-hi-hi!

— Dacă va fi şi el de acord.

— Doar n-o să mă muşte de nas! S-a mai întâmplat ceva?

— S-a întâmplat.

— Adică?

— Ceva foarte serios.

— Ei, hai, daţi-i drumul!

— Am săvârşit o faptă de care m-ai prevenit alaltăieri.

— Habar n-am despre ce spuneţi! V-am prevenit eu de multe.

— Ursul grizzly.

— Cum... unde... ceee?! A trecut pe-aici?

— Şi ce mai urs!

— Dar unde? Glumiţi, desigur!

— Nu glumesc deloc. Aici, jos, în pădurice. Târâse după el hoitul taurului celui bătrân.

— Formidabil! Şi aşa ceva să se petreacă tocmai în absenţa mea! Aveţi victime?

— A murit un om, unul Rollins.

— Şi dumneavoastră? Mă-ntreb ce-aţi făcut? Sper că v-aţi ţinut deoparte.

— Da.

— Excelent! Dar nu prea-mi vine să cred.

— Crede şi fii liniştit. Ursul nici nu m-a zgâriat măcar. În schimb, am reuşit să-i bag de patru ori cuţitul între coaste.

— Deştept, n-am ce zice! Nu cumva l-aţi atacat cu cuţitul?

— Ce era să fac? N-aveam puşca la mine.

— Guguman! *Greenhorn!* Auzi dumneata, îşi cară până aici cogeamite doborâtorul de urşi, iar când răsare ursul, apelează la cuţit în loc să tragă cu puşca! Cine-ar crede! Şi

cum s-a întâmplat?

— Cum-necum, însă Rattler susţine că dânsul a răpus fiara, nu eu.

Îi povestii amănuntele, precum şi conflictul cu Rattler.

— Uşuratic mai sunteţi! mă mustră Sam. Nici n-a văzut individul cum arată un grizzly şi se repede la el, ca şi când ar avea de-a face cu un căţeluş! Trebuie să văd şi eu chiar acum, pe loc, animalul. Dick, Will, haideţi! Să judecăm ce ispravă va fi făcut iarăşi *greenhorn*-ul ăsta!

Era gata să plece. Dar tocmai atunci Rattler îşi reveni din leşin şi Sam îl avertiză:

— Ascultă-ncoa! Mister Rattler, am o vorbuliţă! Te-ai legat iarăşi de prietenul meu. Dacă mai îndrăzneşti o dată, voi avea grijă să fie şi ultima oară. Răbdarea mea s-a sfârşit. Ţine minte!

Plecă, însoţit de Stone şi de Parker. Furios şi crispat, Rattler mă săgeta cu privirea plină de ură, dar nu rosti un cuvânt. Semăna cu o bombă gata să explodeze.

Indienii şi Klekih-Petra se aşezaseră tustrei în iarbă. Inginerul-şef şedea în faţa lor. Discuţia încă nu începuse. Voiau să aştepte înapoierea lui Sam şi să-i asculte concluzia. Omuleţul reveni în grabă, strigând încă de departe:

— Ce neghiobie să tragi într-un grizzly şi să fugi! Dacă nu te ţine cureaua, nu tragi, îi dai pace. Atunci nici el nu te atacă. Sărmanul Rollins! Arată îngrozitor! Ei, cine a doborât ursul?

— Eu! Sări Rattler.

— Dumneata? Cu ce?

— Cu puşca.

— *Well,* e adevărat. Aşa a fost.

— Cred şi eu!

— Ursul a murit împuşcat.

— Aşadar, îmi aparţine! Aţi auzit, oameni buni? Sam Hawkens mi-a dat dreptate! Triumfă Rattler.

— Cum să nu! Glonţul dumitale a trecut pe lângă căpăţâna ursului şi i-a ciupit vârful urechii. Or, se ştie că un biet ursuleţ ca ăsta, vreau să spun un grizzly, moare subit dintr-o ciupitură, hi-hi-hi-hi! Şi dac-aţi tras mai mulţi întrânsul, atunci aflaţi că, de spaimă, aţi nimerit pe de lături; numai un singur glonţ i-a zgâriat urechea; altă urmă de glonţ nu există. În schimb, se constată patru răni adânci provocate de cuţit: două lângă inimă şi alte două chiar în inimă. Ei, cine a înjunghiat ursul?

— Eu! mă anunţai.

— Singur?

— Singur.

— Atunci vânatul e al dumneavoastră. Dar procedând în spirit de echipă, dumneavoastră luaţi blana, iar carnea se împarte tuturor. Cum anume o împărţim, hotărâţi personal. Aşa e obiceiul în Vestul sălbatic. Ce-ai de spus, mister Rattler?

— Du-te dracului!

Blestemă printre dinţi şi o luă în direcţia carului, unde se afla butoiaşul cu rachiu. Îl văzui umplându-şi paharul şi golindu-l dintr-o dată. Bănuiam că va bea până la neştire.

Aşadar, chestiunea fusese lămurită. Acum Bancroft îl invită pe şeful indian să-şi formuleze dorinţa.

— Nu e o dorinţă. E ordin, răspunse semeţ Inciu-Ciuna.

— Nu primim ordine! îl corijă, la fel de semeţ, inginerul.

Pe chipul apaşului trecu o umbră; dar se stăpâni şi reluă pe un ton reţinut:

— Fratele meu alb va fi atât de bun să-mi răspundă la câteva întrebări, dar să-mi spună adevărul. Are el o casă în ţara lui?

— Am.

— Poate şi o grădină?

— Da.

— Şi ar îngădui fratele meu ca vreun vecin să taie drum prin această grădină?

— Nu.

— Ţările de după Munţii Stâncoşi şi de la răsărit de Mississippi sunt ale feţelor palide. Ce-aţi zice dacă indienii ar veni acolo şi s-ar apuca să construiască o cale ferată?

— Ar fi alungaţi.

— Fratele meu grăieşte adevărat. Iată însă că feţele palide vin aici, pe pământul nostru, ne răpesc mustangii, ne ucid bivolii, caută aur şi pietre scumpe. Iar acum mai vor să taie şi un drum lung pentru calul lor de foc. Pe acest drum vor veni din ce în ce mai mulţi, vor năvăli asupra noastră, ne vor lua şi puţinul cu care am rămas. Ce să facem în cazul acesta?

Bancroft tăcea.

— Nu cumva drepturile noastre pot fi călcate în picioare? Vă ziceţi creştini, vorbiţi de iubirea între semeni. Şi, în acelaşi timp, credeţi că aveţi dreptul de a fura şi jecmăni, iar nouă ne cereţi purtare cinstită. Aşa arată dragostea? Susţineţi că Dumnezeul vostru e părintele tuturor oamenilor, fie roşii sau albi. Nu cumva pentru noi e tată vitreg şi pentru voi tată bun? Oare nu e aceasta ţara oamenilor roşii? Ne-aţi răpit-o. Şi ce am primit în schimb? Jale, jale şi restrişte! Ne mânaţi îndărăt şi ne înghesuiţi mereu mai mult; peste puţin ne vom înăbuşi. De ce o faceţi? De nevoie? Nu vă ajunge locul? Alta e pricina. În ţările voastre mai încap foarte mulţi oameni, dar lăcomia nu vă dă pace. Fiecare din voi râvneşte să stăpânească o ţară; pe când omului roşu, adevăratului stăpân, nu-i lăsaţi un locşor unde să-şi culce capul. Klekih-Petra, care şade aici, lângă mine, mi-a vorbit de cartea voastră sfântă. Cică ar scrie într-însa că cel dintâi om a avut doi feciori, din care unul l-a răpus pe celălalt şi sângele a strigat la cer. Ce se întâmplă acum cu cei doi fraţi, cel roşu şi cel alb? Nu sunteţi voi ucigaşul Cain, iar noi sărmanul Abel, al cărui sânge strigă la cer? Şi încă mai pretindeţi să ne lăsăm ucişi fără să ne apărăm? Nu! Noi ne apărăm şi ne vom apăra! Ne-aţi alungat din loc în loc, tot mai departe şi mai departe. Acum ne-am

aşezat aici. Credeam să ne odihnim, în sfârşit şi să răsuflăm. Şi uite că veniţi iarăşi ca să treceţi drumul de fier prin inima noastră. Oare nu avem şi noi acelaşi drept pe care-l ai tu asupra casei şi grădinii tale? Dac-ar fi să ne luăm după legile noastre, ar trebui să vă ucidem pe toţi. Dar noi nu cerem decât ca măcar legile voastre să ne considere oameni ca şi pe voi. Faceţi oare aşa? Nu! Legile voastre au două feţe. Le întoarceţi după cum vă place. Tu zici că vrei să tai pe aici un drum. Ne-ai cerut permisiunea?

— N-am nevoie de ea.

— Şi de ce nu ai nevoie? Sunteţi aici în ţara voastră?

— Aşa cred.

— Greşeşti. Ne-ai cumpărat cumva pământul?

— De ce să-l cumpăr?

— Ţi l-am dăruit?

— Mie unuia, nu.

— Nici altcuiva. Dacă eşti om cinstit şi te-a trimis cineva să construieşti aici drumul, trebuia să-l întrebi mai întâi cu ce drept o face. Şi dacă ţi-ar fi spus că are acest drept, atunci să-i fi cerut dovezi. Tu, însă, nici nu l-ai întrebat, nici dovezi nu i-ai cerut. Vă interzic să mai înaintaţi cu măsurătorile!

Rostise ultimele cuvinte apăsat, cu dârză hotărâre. Acest om mă uluia. Citisem multe cărţi despre indieni, despre felul lor de a vorbi, dar încă nu auzisem o asemenea cuvântare. Inciu-Ciuna se exprima într-o englezească limpede, curentă; logica lui, ca şi vocabularul erau cele ale unui om cultivat. Să-i fi datorat oare aceste cunoştinţe lui Klekih-Petra, „învăţătorul”?

Inginerul-şef se afla în mare încurcătură. Dac-ar fi vrut să fie cinstit şi sincer, n-ar fi găsit nici o ripostă acestor învinuiri. Ce-i drept, încercă să le combată, dar nu avea la îndemână decât false subtilităţi, răstălmăciri, sofisme. Iar când şeful indian îl puse din nou la punct, strâmtorându-l, Bancroft apelă la mine:

— Dar, *sir,* nu auziţi ce se discută? Interveniţi şi dumneavoastră, rostiţi un cuvânt!

— Mulţumesc, mister Bancroft; dar eu mă găsesc aici nu în calitate de avocat, ci de expert. Procedaţi şi în această chestiune după propria dumneavoastră voinţă. Eu am sarcina să măsor terenul, nu să ţin discursuri.

Atunci şeful apaşilor interveni categoric:

— Nici nu aştept discursuri. Am declarat că nu vă tolerez aici. Doresc să vă întoarceţi chiar astăzi de unde aţi venit. Hotărâţi dacă vă supuneţi sau nu. Eu şi fiul meu Winnetou vă lăsăm singuri. Revenim după un răgaz pe care feţele palide îl numesc o oră. Atunci îmi veţi da răspunsul. Dacă părăsiţi aceste locuri, rămânem fraţi; dacă nu, dezgropăm securea războiului. Aceasta o spune Inciu-Ciuna, căpetenia tuturor apaşilor. Am zis! *Howgh!*

Howgh este o expresie indiană, care întăreşte cele spuse, un fel de „amin”, sau italienescul „basta”, adică aşa rămâne, aşa va fi şi nu altfel.

Se ridică şi Winnetou îi urmă exemplul. Plecară, depărtându-se fără grabă şi dispărând apoi după un cot al văii. Klekih-Petra rămase locului. Inginerul-şef îi ceru sfatul. La care „învăţătorul” răspunse:

— Faceţi cum credeţi, *sir!* Personal, sunt cu totul de părerea şefului. Se comite o adevărată crimă faţă de rasa roşie. Dar fiind şi eu alb, ştiu că indianul se opune în van. Dacă veţi pleca, mâine vor veni alţii care să ducă la capăt opera voastră. Mă simt totuşi dator să vă previn: Inciu-Ciuna nu glumeşte.

— Încotro s-a dus?

— După cai, ca să-i aducă încoace.

— Aţi venit călare?

— Bineînţeles. Am ascuns caii după ce observasem apropierea ursului. Vizuina unui grizzly n-o cauţi călare.

Se ridică şi plecă de lângă noi pentru a evita alte întrebări

şi stăruinţe. Mă luai totuşi după el.

— Îmi permiţi, *sir,* să vă însoţesc? Vă promit să nu vă deranjez întru nimic, nici cu vorba, nici cu fapta. O fac numai pentru că mă interesează enorm Inciu-Ciuna şi Winnetou.

Nu mă grăbii să-i mărturisesc că şi dânsul îmi stârneşte mult interes.

— Poftim, acceptă Klekih-Petra, însoţiţi-mă câţiva paşi. M-am izolat de albi şi de preocupările lor; nici nu mai vreau să ştiu de ei. Dar dumneavoastră îmi plăceţi. Haide să ne plimbăm împreună. S-ar părea că sunteţi cel mai înţelegător dintre toţi oamenii aceştia. Oare mă-nşel?

— Sunt cel mai tânăr aici şi îmi lipseşte abilitatea. Poate că nici n-am să ajung vreodată prea abil. Pesemne că de aceea şi fac impresia unui om cu inimă bună şi cu bun-simţ.

— Nu aveţi destulă abilitate? Orice american este mai mult sau mai puţin versat în materie.

— Nu sunt american.

— Dar ce, dacă nu vă supără întrebarea?

— Nu am nici un motiv să-mi reneg patria. Sunt german.

— German? înălţă el mirat capul. Atunci, dragul meu compatriot, fii bine venit! Se vede că de aceea m-am simţit din prima clipă atras către dumneata... Priveşte-mă, aşadar: sunt un german care a devenit apaş desăvârşit! Nu ţi se pare ciudat?

— Nicidecum. Căile Domnului par uneori ciudate, dar sunt, de fapt, foarte fireşti.

— Căile Domnului! De ce vorbeşti despre Dumnezeu şi nu despre providenţă, soartă, *fatum?*

— Pentru că sunt creştin şi nu vreau să fiu lipsit de Dumnezeu.

— Ai dreptate şi eşti un om fericit! Da, ai dreptate: Căile Domnului par adesea neobişnuite, sunt însă totdeauna foarte fireşti.

— Cele mai mari minuni sunt consecinţele unor legi

naturale şi cele mai obişnuite fenomene ale naturii sunt mari minuni. Un german, un om studiat, un învăţat şi acum indian în toată regula; pare miraculos, nu-i aşa? Dar împrejurările care m-au adus aici sunt într-adevăr foarte fireşti.

Chiar dacă la început acceptase cu oarecare rezervă să-l însoţesc, acum părea bucuros să-şi descarce inima. Mi-am dat foarte curând seama că are un caracter deosebit, dar am evitat să-i pun vreo întrebare, oricât de neînsemnată, privind trecutul lui. În ciuda discreţiei sale, Klekih-Petra se interesă îndeaproape de condiţiile existenţei mele. I-am dat explicaţii amănunţite, aşa cum părea să aştepte din parte-mi. Ne depărtasem nu prea mult de corturi şi ne aşezarăm la umbra unui arbore. Acum puteam să-i observ mai bine trăsăturile feţei şi expresia. Viaţa săpase brazde adânci pe figura lui, desene ale mâhnirii, dungi chinuite ale îndoielii, zigzaguri ale sărăciei, grijilor şi privaţiunilor. De câte ori ochii acestui om trebuie să fi privit cu încruntare, cu mânie, cu teamă sau desperare! Dar acum ochii săi erau limpezi şi calmi ca nişte lacuri de pădure cu adâncimi străvezii şi netulburate.

După ce aflase despre mine tot ce l-ar fi putut interesa, dădu din cap şi rosti gânditor:

— Te afli abia la începutul luptei de al cărei sfârşit mă apropii eu. Numai că, pentru dumneata, lupta va fi exterioară, nu un zbucium profund al conştiinţei... La mine a fost altfel. Eu l-am pierdut pe Dumnezeu de când mi-am părăsit patria... Am pribegit din ţară în ţară, am încercat de toate, fără să-mi găsesc nicăieri liniştea. De câte ori nu m-am aflat în pragul sinuciderii! Pentru a-mi întări sufletul, m-am retras de lume şi de oameni şi m-am refugiat la marginile civilizaţiei... Aici l-am găsit pe omul roşu împotrivindu-se desperat pieirii. Vedeam ucigaşi zdrobindu-i pieptul; mi se chircea inima de durere, de revoltă şi mânie. Soarta îi era pecetluită; nu-l puteam salva. Dar m-am dus printre apaşi şi m-am deprins cu felul lor de a fi. Am fost primit cu încredere şi am dobândit succese. Aş

vrea să-l cunoşti mai bine pe acest Winnetou care, de fapt, e opera mea. Tânărul acesta e deosebit de capabil. Dac-ar fi fost fiul vreunui domnitor european, ar fi ajuns un mare comandant de oşti sau un glorios prinţ al păcii. Dar ca urmaş al unei căpetenii de indieni, se va pierde împreună cu întreaga lui rasă. Tare aş vrea să fiu până în ziua morţii alături de el, în orice pericol sau nenorocire! Doar e copilul meu spiritual; îl iubesc mai mult decât pe mine însumi şi, dacă mi-ar fi dat norocul să-mi nimerească în inimă glonţul care i-ar fi destinat, atunci aş muri bucuros în locul lui, cu gândul că prin aceasta îmi răscumpăr păcatele săvârşite cândva.

Tăcu şi îşi înclină fruntea. Eram adânc mişcat. Îmi dădeam seama că, după o asemenea mărturisire, orice replică ar suna strident. Îi luai mâna într-a mea şi i-o strânsei cu toată căldura. Îmi înţelese gestul, încuviinţă din cap şi-mi strânse la rândul lui mâna. Trecu un lung răstimp până să reia vorba.

— Nu ştiu ce m-a făcut să-ţi destăinuiesc toate astea. Te văd acum pentru întâia oară şi poate că nu ne vom mai revedea. Dar uite, ciudat, mi s-a muiat deodată inima şi mă simt trist. E o „tristeţe” care nu mă doare. Mă simt ca şi cum ar cădea frunzele de toamnă. Oare această frunză a vieţii mele cum se va rupe ea din arborele veşniciei? Se va desprinde lin, firesc şi paşnic? Sau se va frânge prea timpuriu?

Privi melancolic în josul văii. Se zăreau venind de acolo Inciu-Ciuna şi Winnetou. Veneau călare, ducând de frâu şi calul lui Klekih-Petra. Ne ridicarăm în picioare şi pornirăm spre tabără. Ajunserăm o dată cu apaşii. Rattler stătea sprijinit de car, buhăit şi aprins la faţă; se holba la noi. Băuse atât de repede şi fără măsură, încât atinsese limita; nu mai putea. Groaznic om, decăzut şi cretinizat! Avea o privire rea şi vicleană, ca un taur gata de atac. Am hotărât în sinea mea să nu-l pierd din ochi.

Inciu-Ciuna şi Winnetou descălecară şi veniră spre noi. Stăteam acum cu toţii într-un cerc larg.

— Cum s-au hotărât fraţii mei albi: rămân sau pleacă? întrebă căpetenia.

Inginerul-şef plasă o idee de compromis care se născuse între timp în capul lui:

— Chiar dacă am vrea să plecăm, ne mai trebuie câtva timp până primim ordinul cuvenit. Expediez chiar astăzi un curier la Santa Fe pentru noi dispoziţii. Abia după aceea voi fi în măsură să vă dau răspunsul.

Ideea nu era chiar proastă; până să se întoarcă curierul, am fi putut termina lucrările. Dar şeful apaşilor o respinse ferm:

— N-am să aştept atâta. Fraţii albi trebuie să-mi răspundă imediat.

Între timp, Rattler îşi umpluse încă un pahar cu rachiu şi se apropia de noi. Credeam că se va lega de mine, dar el se adresă indienilor, bălăbănindu-şi limba în gură.

— Dacă *indsmenii* trag un pa'ar cu mine, atunci le facem pe plac şi ne cărăm, al'minteri: ţţţ! Să înceapă ăsta tânăru'. Uite, mă Winnetou, bea apa de foc!

Şi-i întinse paharul. Winnetou refuză şi se dădu cu un pas înapoi.

— Cum, mă, nu vrei să tragi o duşcă cu mine? Va să zică mă ofensezi? Na! Îţi arunc rachiul în faţă, indian afurisit! Dacă nu-ţi con vine să-l bei, atunci linge-l!

Înainte ca vreunul dintre noi să-l fi putut opri, beţivanul zvârli conţinutul paharului cu rachiu în obrazul tânărului apaş. Pentru indieni un asemenea gest e o jignire cumplită şi totuşi beţivanul se bucură de toleranţă; Winnetou îi repezi doar un pumn în faţă, atât de puternic, încât provocatorul căzu la pământ.

Apoi Rattler se ridică, făcând vizibile eforturi. Mă pregăteam să intervin, bănuind că va trece la acte de

violenţă. Dar nu se petrecu nimic. Îl fixă doar ca turbat pe tânărul apaş şi, clătinându-se printre blesteme, se întoarse la butoiul lui.

Winnetou îşi şterse faţa şi, ca şi tatăl său, păstră o expresie neschimbată, împietrită, care nu trăda deloc furtuna dinăuntru.

— Mai întreb o dată, reluă Inciu-Ciuna, întreb pentru ultima oară: Vor părăsi feţele palide, încă astăzi, această vale?

— Nu avem voie să plecăm, fu răspunsul.

— Atunci plecăm noi. Pace nu mai poate fi.

Mai făcui o încercare de conciliere, dar în van; cei trei se îndreptară spre caii lor. Atunci răsună glasul lui Rattler:

— Căraţi-vă la naiba, potăi roşii! Dar pentru pumnul ce l-am primit, tu, ăla tânărul, ai să-mi plăteşti!

Neaşteptat de repede, judecând după starea în care se găsea, îşi smulse puşca din car şi o puse la ochi, ţintind asupra lui Winnetou. Acesta stătea nemişcat şi fără nici o acoperire. Glonţul ameninţa să-l lovească. Totul se petrecuse cu atâta iuţeală, încât nici o eschivă nu l-ar fi putut salva. Atunci Klekih-Petra strigă, cuprins de spaimă:

— La o parte, Winnetou!

Sări în faţa tânărului apaş, ocrotindu-l. Puşca trosni, Klekih-Petra, descumpănit de forţa loviturii, îşi duse mâna la piept, se clătină câteva clipe şi căzu. Dar în acelaşi moment se prăbuşi şi Rattler, izbit în obraz de pumnul meu. Mă repezisem la el pentru a-l împiedica să tragă, însă prea târziu. Exclamaţii de groază izbucniră din toate piepturile.

Numai cei doi indieni rămaseră tăcuţi. Îngenuncheară lângă omul care-şi jertfise viaţa în numele dragostei pentru prietenul său şi-i cercetară în linişte rana. Glonţul îl lovise foarte aproape de inimă; sângele ţâşnea gâlgâind. Mă apropiai şi eu în grabă. Klekih-Petra zăcea cu ochii închişi; faţa îi pălea din ce în ce, pustiindu-se.

— Ia-i capul pe genunchi, l-am îndemnat pe Winnetou. Dacă va deschide ochii şi te va zări, moartea îi va fi mai uşoară.

Winnetou mă ascultă fără a rosti un cuvânt. Nici nu clipea. Privea ţintă la faţa muribundului. Acesta îşi ridică încet pleoapele şi îl văzu aplecat asupra lui; un surâs fericit se răspândi pe chipul său palid. Şopti:

— Winnetou, şi-ya, Winnetou — fiul meu, Winnetou!

Privirea-i aproape stinsă păru să caute pe cineva. Mă recunoscu şi-mi vorbi în germană:

— Rămâi cu el... credincios lui... opera mea... s-o continui...

Îşi întinse braţul a rugă. Îi luai mâna într-a mea.

— Aşa va fi. Te asigur. Aşa va fi!

Înfăţişarea lui deveni ciudată, nefirească; rosti cu vocea din ce în ce mai slabă:

— Frunza mea cade... frântă... nu lin... uşor... e ultima ispăşire... mor aşa... aşa... cum am dorit...

Acum înţelegeam mai bine semnificaţia spovedaniei lui... „Voinţa providenţei”, spusese el.

Îşi împreună mâinile; încă un şuvoi de sânge izbucni din rană; capul îi căzu într-o parte. Îşi dăduse sufletul.

Îşi dorise să moară cândva pentru Winnetou. Cât de repede i s-a împlinit dorinţa!

Winnetou culcă în iarbă capul mortului, se ridică încet şi-l privi întrebător pe Inciu-Ciuna. Am rupt tăcerea:

— Iată-l acolo pe ucigaş. Eu l-am lovit. Faceţi cu el ce credeţi de cuviinţă!

— Apă de foc!

Doar atât, trei cuvinte, rosti şeful apaşilor. Dar cu câtă înverşunare şi dispreţ!

— Vreau să fiu prietenul şi fratele vostru. Merg cu voi. Vorbele îmi scăpară de pe limbă aproape fără voia mea. Inciu-Ciuna mă scuipă în obraz ca pe o scârbă:

— Câine râios! Tâlhar plătit de-ai tăi ca să ne furi pământul! Încearcă numai să ne urmezi, că te fărâm!

Pe oricare altul, dacă mi-ar fi vorbit astfel, l-aş fi luat în pumni. Şi totuşi, de ce n-am ripostat? Simţeam oare că merit, ca un intrus, ca un nechemat în ţară străină, această corecţie? Am tolerat-o poate mai mult din instinct. Dar prietenia nu mai puteam să le-o ofer, în ciuda făgăduinţei ce o dădusem lui Klekih-Petra.

Coechipierii mei amuţiseră asistând la cele întâmplate. Se întrebau ce vor face apaşii. Aceştia, făcând totală abstracţie de prezenţa noastră, suiră cadavrul pe cal şi-l legară strâns de şa; apoi încălecară, potriviră trupul mortului în aşa fel, încât făcea impresia unui călăreţ viu şi, în sfârşit, porniră, susţinându-l de ambele părţi, în pasul măsurat şi solemn al cailor. Nu proferară nici o injurie, nici un cuvânt de răzbunare; nici nu-şi mai întoarseră privirile spre noi; şi tocmai faptul acesta era de rău augur, mai rău decât în cazul când ne-ar fi ameninţat cu o moarte cumplită.

— A fost groaznic şi perspectiva se arată şi mai gravă! observă Sam Hawkens. Uite-l colo pe ticălos; tot mai zace în nesimţire de pe urma rachiului şi a pumnului dumneavoastră. Ce facem cu el?

Nu dădui nici un răspuns. Pusei şaua pe cal şi porni în neştire. Trebuia să fiu singur ca să-mi revin cât de cât după acest înfricoşător coşmar ce se derulase într-o jumătate de oră.

Se întuneca de-a binelea când, ostenit şi lânced, zdrobit trupeşte şi sufleteşte, mă înapoiam în tabără...

3. Winnetou încătuşat

În timpul absenţei mele, pentru a nu fi obligaţi să care ursul la prea mare distanţă, oamenii îşi mutară tabăra în apropierea păduricii unde zăcea namila ucisă de mine. Era un grizzly atât de greu, încât a fost nevoie de efortul conjugat a zece bărbaţi voinici pentru a-l scoate din pădurice şi a-l târî până la focul ce fusese încins.

Cu toată ora târzie, la întoarcerea mea, toţi, afară de Rattler, erau încă treji. Nelegiuitul îşi continua somnul beţiei; a trebuit să fie dus pe sus şi căzu în iarbă ca un butuc. Sam jupuise ursul, lăsând carnea neatinsă. După ce-am descălecat şi mi-am dus calul la conovăţ, venii şi eu lângă foc.

— Pe unde-mi umblaţi, *sir?* mă întrebă Sam. V-am aşteptat în chinuri; ne lăsa gura apă şi nu-l puteam căsăpi pe moş Martin fără să fiţi de faţă. Deocamdată l-am dezbrăcat de blană. Mare meşter o fi fost blănarul; i-a croit-o exact pe măsură; nici pomeneală de cută, hi-hi-hi-hi! Sper că veţi fi de acord, nu-i aşa? Ei şi acum stabiliţi, vă rog, cum să-l împărţim. Am vrea să frigem o bucăţică înainte de culcare.

— Îl împărţiţi cum credeţi! am răspuns. Carnea e a tuturor.

— *Well,* atunci să vă spun ceva. Partea cea mai bună sunt labele; nu se află pe lume ceva mai gustos. Numai că trebuie să stea un timp până se fezandează. Delicioase devin labele ursului abia când viermii încep să colcăie în ele. Dar nu putem aştepta până atunci; mă tem că apaşii vin curând să ne tulbure masa. E de preferat deci să frigem chiar de îndată labele şi să ne desfătăm cu ele înainte ca pieile-roşii să ne vină de hac. Aveţi ceva împotrivă, *sir?*

— Nu, nimic.

— *Well,* atunci să ne apucăm de treabă; poftă de mâncare

avem, dacă nu mă-nşel.

Detaşă labele de restul trupului şi întocmi porţii, câte una de fiecare persoană. Mie îmi reveni porţia cea mai bună, tăiată de la un picior din faţă; o înfăşurai în hârtie şi o pusei deoparte, pe când ceilalţi se grăbiră să-şi frigă hartanele lor. E drept că-mi era foame, însă oricât de paradoxal ar părea, nu aveam poftă de mâncare. Din pricina călăriei îndelungi şi obositoare, simţeam nevoia să mănânc, dar îmi era cu neputinţă să iau ceva în gură. Nu reuşeam să alung din minte scena crimei. Mă vedeam alături de Klekih-Petra; îi auzeam glasul ca într-o ultimă spovedanie şi mă obsedau ultimele sale vorbe rostite ca într-o presimţire a apropiatei morţi. Da, frunza vieţii sale nu s-a desprins cu uşurinţă şi lin; fusese smulsă cu forţa şi anume de către un semen de-al lui. Şi de ce şi în ce fel! Ucigaşul zăcea acolo, încă beat şi năuc. Aş fi vrut să-l împuşc, dar îmi era scârbă de dânsul. Acelaşi dezgust îi determinase, probabil şi pe cei doi apaşi să nu-l răsplătească pe merit. „Apa de foc”, atât spusese Inciu-Ciuna, cu cel mai adânc dispreţ. Câte învinuiri, câte imputări nu cuprindeau aceste cuvinte!

Dacă mă consola totuşi ceva în această sângeroasă întâmplare, era faptul că bietul Klekih-Petra murise lângă inima celui drag şi că propria-i inimă captase glonţul destinat lui Winnetou. Dar rugămintea lui de a-i continua opera, de a face legământ de prietenie cu tânărul apaş? De ce să-mi fi adresat tocmai mie această rugăminte? Cu puţine minute înainte îşi exprimase îndoiala că am putea să ne revedem vreodată; aşadar, nu credea că drumul vieţii mele ar putea duce în lumea apaşilor; şi iată că, pe neaşteptate, îmi încredinţează o sarcină a cărei îndeplinire e în strânsă legătură cu această lume. Să fi fost o vorbă spusă la întâmplare? Să fie dat muribunzilor, în clipa când se despart de viaţă, când o aripă a sufletului lor flutură deja „dincolo”, să întrevadă viitorul? S-ar zice că aşa este, pentru că, mai târziu,

mi-a fost menit să-i împlinesc într-adevăr dorinţa, deşi acum se părea că întâlnirea cu Winnetou nu-mi poate aduce decât pierzania.

Şi de ce, mai ales, m-am grăbit să-i dau muribundului promisiunea mea? Din milă? Probabil. Dar mai exista un motiv, chiar dacă în clipa respectivă nu eram conştient de el: Winnetou mă impresionase profund, ca nimeni altul până atunci. Era exact de vârsta mea şi totuşi cât de superior mie! Sesizasem aceasta din prima clipă... Limpezimea gravă, mândră a ochilor săi catifelaţi, siguranţa calmă a ţinutei şi a fiecărui gest, precum şi umbra melancolică a unei mâhniri adânci şi tainice pe care credeam că o desluşesc pe chipul lui frumos şi tânăr mă cuceriseră subit. Cât de impunătoare îi era purtarea, ca şi aceea a tatălui său! Orice alt om, fie alb sau roşu, s-ar fi năpustit de îndată asupra ucigaşului şi l-ar fi omorât; ei însă nu l-au învrednicit cu nici o privire şi chipurile lor n-au tresărit măcar, n-au trădat nici o fărâmă din ceea ce se petrece în adâncul inimii. Şi pe asemenea oameni îi duşmănim!... Şedeam aşa, tăcut, în timp ce colegii mâncau cu poftă carnea friptă; şedeam ghemuit lângă foc şi-mi scurmam gândurile; până ce Sam Hawkens mă trezi din meditaţie:

— Ce-i cu dumneavoastră, *sir?* Nu vă e foame?

— Nu mănânc.

— Aşa? Şi vă dedaţi la exerciţii intelectuale! N-ar trebui să vă lăsaţi în voia acestui obicei. Şi pe mine mă zgândăreşte întâmplarea de adineauri, ba chiar foarte mult; însă un *westman* trebuie să se deprindă cu asemenea incidente. Nu degeaba li se spune acestor ţinuturi *the dark and bloody grounds,* adică întunecoase şi însângerate. Vă asigur că terenul de aici e îmbibat la fiece pas cu sânge, iar insul care posedă un nas atât de simţitor, încât nu suportă mirosul sângelui, mai bine rămâne acasă şi bea apă îndulcită. Nu vă puneţi povestea la inimă şi daţi-mi lăbuţa aceea, să v-o frig.

— Mulţumesc, Sam; nu, zău, nu mănânc! V-aţi decis ce faceţi cu Rattler?

— Am discutat, fireşte, cazul.

— Ei şi ce pedeapsă aţi stabilit?

— Pedeapsă?! Credeţi că e nevoie de pedeapsă?

— Hotărât lucru.

— Aşa! Şi cum socotiţi să procedăm? Să-l ducem cumva la San Francisco, la New York sau la Washington şi să-l dăm în judecată pentru crimă?

— Fleacuri! Noi înşine suntem autoritatea care are dreptul să-l judece. Trebuie să se supună legilor vestului.

— Ia te uită câte ştie acest *greenhorn* despre legile Vestului sălbatic! Nu cumva v-aţi ostenit până încoace, din bătrâna Germanie, ca s-o faceţi pe judecătorul suprem? Ori sunteţi rudă cu Klekih-Petra sau măcar prieten?

— Ştii bine că nu.

— Iată punctul principal. Într-adevăr, Vestul sălbatic are legile sale specifice, trainice. Vestul cere ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, sânge pentru sânge, cum scrie în Biblie. Dacă se săvârşeşte un omor, cel îndreptăţit poate să-l ucidă pe făptaş fără întârziere, sau ia fiinţă un tribunal care dă verdictul şi-l execută imediat. Astfel ne debarasăm de ticăloşii care, altminteri, ar sări în capul vânătorilor cinstiţi.

— Ei bine, să alcătuim un tribunal.

— Pentru asta e nevoie mai întâi de un acuzator.

— Eu voi fi acuzatorul.

— Cu ce drept?

— Cu dreptul omului care nu poate tolera ca o asemenea crimă să nu fie pedepsită.

— *Pshaw!* Vorbiţi exact ca un *greenhorn.* Vă puteţi constitui acuzator în două ipoteze: mai întâi, dacă cel ucis v-a fost rudă, prieten sau camarad; ceea ce nu e cazul, aţi recunoscut şi dumneavoastră. În al doilea rând, aţi putea deveni acuzator al ucigaşului dacă aţi fi chiar, dumneavoastră

cel ucis, hi-hi-hi-hi! Sunteţi cumva respectivul?

— Ascultă, Sam, chestiunea nu e dintre acelea care se pretează la spirite!

— Ştiu, ştiu! Am precizat lucrurile numai pentru a nu da loc la confuzii; fiindcă, în cazul unui omor, cel dintâi care ar avea dreptul sfânt de a cere pedepsirea ucigaşului ar fi, desigur, însăşi victima. Prin urmare, nu aveţi nici o justificare să vă dirijaţi în acuzator şi ne aflăm cu toţii în aceeaşi situaţie. Iar unde nu există acuzator, nu poate fi nici judecător. Lipseşte, aşadar, temeiul de a forma un tribunal.

— Va să zică, Rattler să scape nepedepsit?!

— Nicidecum. Nu vă pripiţi! Vă dau cuvântul meu că-şi va primi răsplata tot atât de sigur cum glonţul plecat din bună mea Liddy îşi atinge ţinta. Las' că vor avea grijă apaşii.

— Atunci pedeapsa ne va lovi şi pe noi!

— Foarte probabil. Dar vă imaginaţi că, ucigându-l pe Rattler, am evita primejdia? Toţi suntem o apă. Apaşii nu-l consideră numai pe el drept asasin, ci şi pe noi; cu siguranţă că, dacă le cădem în mâini, ne tratează ca atare.

— Chiar dacă ne dezbărăm de el?

— Chiar şi atunci. Ne curăţă fără să întrebe dacă Rattler se mai află printre noi. Dar cum aţi vrea să scăpăm de el?

— Să-l alungăm.

— În privinţa asta, ne-am şi sfătuit. Am ajuns la concluzia că, mai întâi, n-avem dreptul să-l alungăm din mijlocul nostru şi, al doilea, chiar de-am avea un asemenea drept, n-ar fi cuminte s-o facem.

— Zău, Sam, nu te-nţeleg! Dacă un om nu mi-e pe plac, mă despart de el. Dar încă un ucigaş! Suntem oare obligaţi să tolerăm mai departe printre noi o astfel de canalie şi pe deasupra un beţivan înrăit, care ne poate provoca noi şi noi încurcături?

— Din păcate, suntem obligaţi. Rattler a fost angajat, ca şi noi, adică eu, Stone şi Parker, pentru paza dumneavoastră şi

numai cei care l-au angajat, care îl plătesc au calitatea să-l concedieze. Trebuie să ne menţinem în cadrul legal.

— Cadru legal! Faţă de cine? Faţă de un om care calcă în picioare zi de zi legile umane!

— Ei şi! Admit că teza dumneavoastră e foarte justă; totuşi, nu trebuie să comitem o greşeală, sub pretext că altul a comis o crimă, vă spun cinstit: înainte de toate, respectul autorităţii. De aceea noi, *westmenii,* care ţinem eventual loc de autoritate, avem toate motivele să ne păstrăm reputaţia neştirbită. Şi pe urmă, daţi-mi voie să vă întreb, ce-ar face Rattler dacă l-am alunga?

— Îl priveşte!

— Şi pe noi de asemenea! Căci am fi în orice clipă ameninţaţi; aproape sigur că ar umbla să se răzbune. E de preferat, deci, să rămână printre noi, sub ochii noştri, decât să-l gonim şi pe urmă dumnealui să ne dea târcoale şi să expedieze cui vrea el câte un glonţ în cap. Sper că acum veţi fi şi dumneavoastră de acord.

Vorbind astfel, mă privi cu tâlc şi-mi făcu semn cu ochiul către oamenii lui Rattler. Îl pricepui bine: dacă l-am pedepsi, probabil că aceştia ar face cauză comună cu banditul.

Îmi spuneam şi eu la fel. Nu aveam nici o încredere în ei. De aceea i-am răspuns lui Sam:

— Înţeleg. După ce mi-ai expus situaţia, recunosc şi eu că e preferabil ca lucrurile să meargă de la sine. Acum însă, mă îngrijorează apaşii. Nu încape îndoială că vor reveni ca să ne-o plătească.

— Se vor întoarce, de bună seamă şi aceasta cu atât mai sigur, cu cât n-au proferat nici o ameninţare. Au procedat nu numai foarte demn, dar şi foarte înţelept. Dacă s-ar fi răzbunat pe loc şi presupunând că n-am fi ripostat, ceea ce nu prea cred, atunci numai Rattler şi-ar fi luat porţia. Dar ei ne condamnă pe toţi, pentru că ştiu că Rattler e dintr-ai noştri şi pentru că, din pricina măsurătorilor, ne socotesc duşmani

trimişi aici ca să le răpească ţara şi avutul. Iată de ce s-au stăpânit şi ne-au părăsit fără să ridice măcar un deget împotriva noastră. Cu atât mai sigur e că se vor întoarce pentru a pune mâna pe noi toţi. Dacă izbutesc, atunci ne aşteaptă o moarte chinuitoare şi lungă, fiindcă stima de care se bucura la ei Klekih-Petra cere o îndoit şi întreit de cumplită răzbunare.

— Şi toate acestea din pricina unui beţivan! Vor veni, desigur, în număr mare.

— Absolut! Întrebarea e când vor veni. Am avea încă timp să ne retragem; ar însemna însă să lăsăm totul în părăsire şi lucrul, aproape gata, să rămână neterminat.

— Asta trebuie s-o evităm, chiar dacă n-ar fi decât pe jumătate posibil.

— Când puteţi încheia lucrările, dacă-i daţi zor? Cum credeţi?

— Cam în cinci zile.

— Hm! După câte ştiu, apaşii nu au prin împrejurimi nici o aşezare; cei mai apropiaţi mescaleri se află cel puţin la trei zile călare de aici. Dacă nu mă-nşel, Inciu-Ciuna şi Winnetou, ţinând seama de transportul cadavrului, vor avea de călărit cam patru zile înainte de a-şi mobiliza oamenii, apoi trei zile pentru înapoiere, fac în total şapte. Prin urmare, dacă apreciaţi că vă trebuie cinci zile, sunt de părere că puteţi îndrăzni să continuaţi măsurătorile.

— Şi dacă socoteala dumitale e greşită? Cei doi apaşi pot, deocamdată, să lepede cadavrul într-un loc sigur şi să se întoarcă pentru a ne lovi pe ascuns. E foarte probabil. La fel, s-ar putea să întâlnească în drum o trupă de-a lor; e chiar de presupus că au prieteni pe aproape; m-ar mira ca doi indieni şi pe deasupra căpetenii, să plece din satul lor fără nici un fel de însoţitori. Şi cum sezonul vânătorii de bizoni a început, mai apare şi eventualitatea ca Inciu-Ciuna şi Winnetou să facă parte dintr-un grup de vânători aflaţi prin împrejurimi, de care

s-au despărţit vremelnic. Toate acestea trebuiesc luate în seamă, dacă e să judecăm lucrurile cu toată prudenţa.

Sam Hawkens clipi cu unul din ochişorii lui se strâmbă a mirare şi exclamă:

— *Good luck!* Deştept mai sunteţi şi, vai, prea înţelept aţi grăit! Astăzi puiul e cu mult mai isteţ decât găina, dacă nu mă-nşel. Dar, ca să fiu sincer, ceea ce-aţi spus nu e chiar de lepădat. Vă dau deplină dreptate. Trebuie să socotim toate probabilităţile. De aceea e necesar să aflăm încotro au apucat-o cei doi apaşi. Cum se crapă de ziuă, le iau urma.

— Merg şi eu, se oferi Will Parker.

— Şi eu! sări Dick Stone.

Sam Hawkens se gândi o clipă, apoi răspunse:

— Rămâneţi frumuşel pe loc. E nevoie să staţi aici. Înţeles?

Şi se uită semnificativ spre oamenii lui Rattler. Avea dreptate. Dacă aceşti inşi dubioşi rămân aici de capul lor, n-ar fi exclus ca, de îndată ce şeful s-ar trezi, să se dedea la scene neplăcute. Era deci mai bine ca Stone şi Parker să nu plece din tabără.

— Totuşi, Sam, nu te poţi hazarda de unul singur! obiectă Will.

— Aş putea, dac-aş vrea. Dar nu vreau! replică Sam. Găsesc eu însoţitor.

— Pe cine?

— Pe *greenhorn-ul* ăsta. Şi arătă spre mine.

— Nu, nu-i permit să plece, se opuse inginerul-şef.

— De ce, mister Bancroft?

— Am nevoie de el.

— Aş putea să ştiu pentru ce anume?

— Pentru lucru, se înţelege. Ca să terminăm în cinci zile, ne trebuiesc toate forţele. Nu mă pot lipsi de nimeni.

— Ah, da, toate forţele... Până acum n-aţi prea folosit toate forţele; mai curând a trebuit să muncească unul singur

pentru toţi; ei bine, să lucreze acum toţi pentru unul.

— Mister Hawkens, doar n-ai de gând să-mi porunceşti?! Îţi interzic!

— Să nu exagerăm. O simplă remarcă e departe de-a fi un ordin.

— Dar aşa sună!

— Posibil, nu vreau să vă contrazic. Cât despre lucrările dumneavoastră, nu cred să întârzie chiar atât de mult, dacă mâine veţi avea patru inşi în loc de cinci. Înţelegeţi, nu-i aşa, că am un anume motiv să-l iau cu mine pe acest tânăr *greenhorn,* poreclit Old Shatterhand.

— Îmi dai voie să aflu şi eu motivul?

— De ce nu? Vreau să vadă şi dânsul cum mă furişez pe urmele indienilor, să înveţe cum se desluşeşte o urmă; ar putea să-l intereseze şi să-i folosească.

— Dar pe mine nu mă interesează.

— Ştiu. Mai am însă şi un alt motiv; drumul pe care urmează să pornesc e pe alocuri destul de primejdios. Aşadar, e în avantajul nostru reciproc să fiu însoţit de un fecior zdravăn, care, pe deasupra, ştie să şi mânuiască perfect doborâtorul de urşi.

— Nu pricep întru cât acest lucru ar fi în avantajul nostru.

— Nu? Mă miră. Sunteţi, de altfel, un gentleman neobişnuit de inteligent, răspunse Sam, nu fără o nuanţă de ironie. Ce-aţi zice, de pildă, dac-aş da peste nişte duşmani ce se îndreaptă spre tabăra noastră şi care mi-ar face felul? Cine v-ar mai putea pune în gardă asupra primejdiei ce vă paşte? Aţi fi atacaţi prin surprindere şi ucişi toţi până la unul. Dar având-l cu mine pe acest *greenhorn,* care cu mâinile lui de cucoană poate culcă la pământ, dintr-o lovitură, pe cel mai puternic adversar, am toate şansele să mă întorc teafăr. Sunteţi de acord?

— Hm! Înţeleg.

— Şi acum vine principalul: trebuie să-l iau mâine cu mine

ca să nu se iște iarăși cine știe ce conflict care s-ar termina prost. Știți că Rattler îi poartă pică. Şi când acest amator de rachiu se va dezmetici dimineaţa, e foarte probabil să se repeadă la omul care l-a scos din funcţiune astăzi pentru a doua oară. Trebuie, cel puţin mâine, să-i ţinem departe unul de altul. Vi-l las pe Rattler, de care n-am nevoie şi-l iau pe dumnealui. Mai aveţi ceva împotrivă?

— N-am. Să plece.

— *Well.* Suntem înţeleşi! constată Sam şi, întorcându-se spre mine, continuă: Aţi auzit ce treabă grea vă aşteaptă mâine. Se prea poate să n-avem clipă de răgaz nici pentru mâncare sau odihnă. Vă întreb în consecinţă, dacă nu v-aţi hotărât să devoraţi barem o părticică din laba de urs.

— Ei, în cazul acesta, hai să încerc!

— Încercaţi. Ajunge şi atât. Cunosc eu problema, hi-hi-hi-hi! O singură încercare şi nu vă mai opriţi până nu consumaţi toată porţia. Daţi-o încoace, să v-o frig. Un *greenhorn* nu se pricepe în astfel de operaţii. Fiţi atent şi învăţaţi cum se procedează! Altă dată, de-ar fi să mai prepar asemenea delicatesă, nu păpaţi nimic; o mănânc eu toată.

Sam, dragul de el, nu vorbea fără temei: de îndată ce opera fu gata şi dădui de gustul fripturii, mă năvăli o poftă de mâncare cum de mult nu încercasem; uitai de preocupările mele şi mâncai şi mâncai până la ultima firimitură.

— Aţi văzut! Se bucură Sam. Pariez că e mult mai plăcut să mănânci dintr-un grizzly decât să te lupţi cu el. Aţi constatat-o pesemne şi singur. Acum mai tăiem câteva bucăţi zdravene din coapsă şi le punem la frigare. Mâine le luăm la drum ca provizii; în asemenea deplasări se poate să n-ai timp pentru vânătoare şi nici posibilitatea să aprinzi focul. Dumneavoastră, *sir,* culcaţi-vă şi trageţi un pui de somn; pornim în revărsat de zori şi avem nevoie de toată vigoarea trupului.

— *Well,* mă duc la culcare. Dar mai întâi, ia spune, ce cal

ţi-ai ales pentru mâine?

— Ce cal? Nici unul.

— Atunci?

— Auzi întrebare! Vă imaginaţi că am să încalec un crocodil sau ca să zic aşa, vreo altă pasăre? Călăresc pe catârul meu, pe Mary.

— Eu n-aş face-o.

— Şi de ce, mă rog?

— Încă nu-ţi cunoşti suficient animalul.

— În schimb, mă cunoaşte el. Îmi poartă un respect grozav, dobitocul, hi-hi-hi-hi!

— Totuşi, la o expediţie cum e aceea de mâine, nu strică să fim foarte prevăzători, să chibzuim cu grijă. Un cal nesigur poate să strice totul.

— Într-adevăr? râse Sam.

— Da, subliniai. Ştiu că fornăitul unui cal poate costa viaţa călăreţului.

— Ah, ştiţi şi asta? Deştept băiat, n-am ce zice! Tot din cărţi aţi cules-o?

— Exact.

— Mi-am închipuit! Trebuie că e nespus de interesant să citeşti asemenea cărţi. Dacă n-aş fi *westman,* m-aş duce în est, m-aş instala comod pe o canapea şi aş citi numai poveşti frumoase despre indieni. Cred că aşa poţi ajunge grăsun şi rotofei, deşi nu te-alegi cu laba de urs decât pe hârtie. Sunt foarte curios dacă bunii gentlemeni care scriu asemenea istorii au trecut vreodată dincolo de Mississippi!

— Probabil că majoritatea au trecut.

— Aşa? Credeţi?

— Cred.

— Eu nu. Am serioase motive să mă îndoiesc.

— Şi motivele ar fi...?

— Vi le spun, *sir.* Ştiam şi eu cândva scrisul, dar l-am uitat; astăzi n-aş mai fi în stare să-mi aştern numele pe hârtie

sau pe tăbliţa de şcolar. O mână care a strunit atâta vreme caii, a tras cu puşca, a mânuit cuţitul şi lasso-ul nu se mai pretează să mâzgălească pe hârtie tot felul de bazaconii, Un *westman* sadea cu siguranţă că a uitat scrisul; iar dacă nu eşti *westman,* ce te apuci, mă rog, să scrii despre lucruri pe care nu le cunoşti?!

— Hm! Ca să scrii o carte despre vest nu e nevoie să stai aici până se înţepenesc degetele şi nu mai poţi scrie.

— Hodoronc-tronc! Ce-am susţinut eu? Am spus că numai un *westman* destoinic ar putea scrie ca lumea, adică potrivit adevărului; dar vedeţi, un astfel de om nu se apucă să scrie.

— De ce?

— Fiindcă nu-i trece prin minte să părăsească vestul ăsta, unde nu se prea găsesc călimări. Preria e ca marea: cine a cunoscut-o şi a îndrăgit-o nu se mai desparte de ea. Toţi aceşti scriitoraşi n-au habar ce înseamnă vestul; dacă l-ar fi cunoscut, n-ar fi şters-o de aici pentru a înnegri apoi cu cerneală sute de pagini. Asta-i părerea mea şi tare mă tem că am dreptate.

— Nu prea. Cunosc, de pildă, pe unul care a îndrăgit aceste locuri şi vrea să ajungă vânător iscusit. Se va întoarce, totuşi, din când în când, în lumea civilizată, ca să scrie cărţi despre Vestul sălbatic.

— Ce vorbiţi! Cine-o fi? întrebă Sam, privindu-mă curios.

— Ai putea să-l ghiceşti.

— Să-l ghicesc? Zău? Nu cumva chiar dumneavoastră?

— Eu.

— Măi, să fie! Vreţi, prin urmare, să intraţi în tagma trântorilor care scriu cărţi?

— Eventual.

— Lăsaţi-vă, *sir,* de ideea asta, vă rog din tot sufletul. Dacă vă apucaţi de asemenea lucru, atunci vă duceţi pe copcă, zău aşa!

— Mă îndoiesc.

— Iar eu o susţin sus şi tare. Pot să şi jur! strigă el cu patimă. Aveţi măcar cea mai slabă idee de viaţa ce vă aşteaptă?

— De ce n-aş avea?

— Ei?

— Călătoresc prin lume, cunosc ţări şi popoare şi mă întorc, din timp în timp, acasă, în patrie, ca să aştern netulburat pe hârtie impresiile şi întâmplările trăite.

— Şi cu ce scop, pentru Dumnezeu? Asta n-o înţeleg.

— Cu scopul de a fi un mentor al cititorilor mei şi, între altele, ca să câştig parale.

— *Zounds!* Mentor al cititorilor! Şi să câştige parale! Sir, sunteţi într-o ureche, dacă nu mă-nşel! Cititorii nu vor învăţa nimic de la dumneavoastră, fiindcă nu vă pricepeţi la nimic. E posibil oare ca un *greenhorn* împăiat să ajungă mentorul cititorilor săi? Vă asigur că nu veţi găsi cititori nici de leac! Şi explicaţi-mi, vă rog, de ce adică, pentru numele tuturor sfinţilor, tocmai dumneavoastră v-aţi băgat în cap să deveniţi mentor şi încă mentorul unor cititori inexistenţi?! Nu există destui dascăli pe lumea asta? E nevoie să sporiţi tagma lor?

— Ascultă-ncoa', Sam, a fi dascăl e o profesiune extrem de serioasă, chiar sacră.

— *Pshaw!* Un *westman* e mult mai important, de mii de ori mai important! Asta o ştiu, pentru că sunt şi eu *westman,* câtă vreme dumneavoastră abia dacă aţi deprins să vă ştergeţi nasul. Încât va trebui să mă opun categoric intenţiei dumneavoastră de a deveni mentorul cititorilor şi de a câştiga pe deasupra şi bani! Ce idee! Absolut fistichie! Ia spuneţi, cât costă o carte din acelea pe care aţi vrea s-o scrieţi?

— Un dolar, doi, chiar trei, depinde cât e de mare.

— Bun! Şi cât costă o blană de biber? Cam cât? Un puitor de capcane câştigă incomparabil mai mult decât un mentor al cititorilor care, dac-ar avea nenorocul să vă citească, n-ar învăţa decât prostii. Vreţi să câştigaţi bani! Aici, în vest, e o

treabă cât se poate de uşoară. Banul se află peste tot, în prerie, în pădurile virgine, printre stânci şi în fundul apelor. Şi ce trăi mizerabil aţi duce ca scriitor! În locul apei limpezi din izvoarele vestului, aţi bea cerneală neagră şi cleioasă; v-aţi roade pana de gâscă în loc să degustaţi labe de urs şi coapse de bivol; deasupra capului aţi avea nu cerul albastru, ci tavanul scund, coşcovit; sub picioare, în locul ierbii moi şi verzi, o duşumea de scânduri, numai bună să provoace dureri de şale. Aici călăriţi pe un dereş, dincolo pe un fotoliu desfundat. Aici, pe ploaie sau furtună, puteţi culege mană cerească; acolo, la primul strop de ploaie, vă acoperiţi capul cu umbrele roşii sau verzi. Aici sunteţi un om liber, voios, cu arma în mână; acolo staţi ghemuit la masa de scris şi vă irosiţi puterile chinuind condeiul sau creionul... ei, mă opresc aici, ca să nu fulger şi mai tare. Însă dacă v-aţi pus cu adevărat în gând să deveniţi mentorul cititorilor, atunci sunteţi omul cel mai de plâns din câţi trăiesc pe faţa pământului!

Se enervase de-a binelea; ochişorii lui scăpărau şi obrazul, cât se vedea din desişul bărbii, i se colorase în rubiniu, ca şi vârful nasului. Bănuiam ce-l supărase atâta şi aş fi vrut s-o aflu chiar din gura lui; turnai deci untdelemn peste foc:

— Totuşi, dragă Sam, sunt convins că ţi-ar face şi dumitale plăcere dacă mi-aş atinge scopul şi aş deveni scriitor.

— Plăcere? Mie? Scutiţi-mă de nerozii! Ar fi cazul să ştiţi că nu înghit asemenea glume!

— Nu-i nici o glumă. Vorbesc serios.

— Serios? Atunci să mă lovească trăsnetul, dacă nu mă-nşel, ce găsiţi serios aici? Ce anume să-mi facă plăcere?

— Dumneata însuţi.

— Eu?

— Îţi va face plăcere, pentru că în cărţile mele va fi vorba de dumneata.

— De mine... de mine? repetă el, în timp ce ochii miraţi i se dilatau din ce în ce.

— Întocmai, de dumneata. Doar am să te pomenesc în povestirile mele.

— Să mă pomeniţi? Adică să scrieţi despre ceea ce fac şi spun?

— Da. Relatez întâmplările prin care am trecut şi, ţinând seama că am fost împreună, iată că apare şi Sam Hawkens în cărţile mele, aidoma celui din faţa mea.

Atunci Sam apucă arma, aruncă deoparte carnea pe care o ţinuse deasupra focului, luă o atitudine cruntă şi-mi strigă:

— Vă întreb cu toată seriozitatea şi de faţă cu aceşti martori, dacă intenţionaţi să comiteţi într-adevăr fapta cu pricina!

— Fireşte!

— Aha! În cazul acesta, vă poftesc să retrageţi imediat cele spuse şi să vă legaţi sub jurământ că renunţaţi la idee!

— De ce?

— Fiindcă altminteri vă împuşc sau vă crap capul cu bătrâna mea Liddy pe care, cum vedeţi, o ţin în mâini. Aşadar: vreţi ori nu?!

— Nu vreau!

— Atunci lovesc! strigă el, ameninţându-mă cu patul puştii.

— Dă-i drumul! am răspuns calm.

Arma atârnă câteva clipe deasupra capului meu; apoi Sam o coborî, o azvârli în iarbă şi, împreunându-şi a desperare mâinile, se jelui:

— Omul ăsta e trăznit, e nebun de-a binelea! Am bănuit eu încă din primul moment când mi-a spus că intenţionează să scrie cărţi şi să fie mentorul cititorilor săi; şi uite că acum bănuiala se adevereşte. Numai un descreierat poate sta imperturbabil şi cu atâta sânge rece, în timp ce Liddy îi vâjâie deasupra capului. Ce să faci cu asemenea om? Cred că n-are

leac!

— Nu-i nevoie de nici un leac, Sam dragă! l-am liniştit. Mintea mea e cât se poate de întreagă.

— Atunci de ce vă încăpăţânaţi? De ce preferaţi să vă zdrobesc oasele decât să rostiţi jurământul pe care vi-l cer?

— *Pshaw!* Sam Hawkens nu se va atinge de mine. Asta o ştiu.

— Ştiţi? Va să zică ştiţi! Şi, din păcate, ştiţi adevărul. Mai degrabă m-aş curăţa pe mine, decât să mă ating de un fir de păr din capul dumneavoastră.

— Iar jurăminte nu fac. Pentru mine, cuvântul e ca şi un jurământ, în plus, nu îngădui nimănui să-mi stoarcă vreo promisiune prin ameninţări, chiar dacă acestea vin din partea nobilei Liddy. Chestiunea cu cărţile nu-i aşa de idioată cum crezi. De altfel, dumneata n-ai de unde să cunoşti problema, dar ţi-o explic eu altă dată, când voi dispune de timp.

— Mulţumesc! rosti Sam anevoie, în timp ce-şi relua locul şi punea carnea iarăşi la fript. N-am nevoie de lămuriri în chestiuni ce nu pot fi lămurite. Mentorul cititorilor! Să câştigi bani ca făcător de cărţi! Caraghios!

— Nu uita onoarea, Sam!

— Ce fel de onoare? întrebă el, întorcându-şi brusc faţa spre mine.

— Onoarea de a fi citit de atâta lume. Ajungi renumit.

Sam ridică în aer halcă de carne şi se răsti:

— Ci încetaţi odată, *sir,* că de nu, vă arunc drept în cap hartanul ăsta ce cântăreşte pe puţin douăsprezece livre! Acolo e locul lui, pentru că sunteţi mai prost decât cel mai tâmpit dintre urşii grizzly. Să-ţi câştigi faima scriind cărţi! Cine-a auzit vreodată o gugumănie mai jalnică! Eu nu, zău că nu! Ce ştiţi dumneavoastră despre faimă? Să vă spun eu cum ajunge cineva renumit. Iată blana de urs; vă îmbrăcaţi într-însa; îi tăiaţi urechile şi le fixaţi la pălărie, îi smulgeţi ghearele şi dinţii, vă faceţi din ele o salbă şi v-o atârnaţi de gât. Aşa

procedează orice alb sau indian peste care a dat norocul să răpună un grizzly. Atunci, pe unde trece, lumea exclamă: „Uitaţi-vă la bărbatul acela! S-a bătut cu un urs cenuşiu!” Şi pretutindeni i se face loc cu plăcere şi cu adânc respect şi numele lui zboară din cort în cort, din ţinut în ţinut. Aşa devii renumit. Înţeles? Ei, încercaţi acum să vă puneţi cărţile la pălărie şi să vă agăţaţi de gât o salbă de istorioare! Ce va spune lumea? E nebun, nebun de legat! Iată cum arată faima de scriitor!

— Dar, Sam, ce te înfierbânţi atâta? Nici n-ar trebui să-ţi pese de treburile mele.

— Să nu-mi pese? Drace, peste ce om am dat, dacă nu mă înşel! Îl iubesc ca pe un fiu, îi sunt devotat până la nebunie şi dumnealui ar vrea să nu-mi pese! Asta-i culmea, ba mai mult, e chiar culmea culmilor! Individul are forţă de bivol, muşchi de mustang, tendoane şi vine de cerb, ochi de şoim, auz de şoarece şi un creier de cinci-şase livre, dacă e să judecăm după fruntea lui. Trage ca un puşcaş cu experienţă, călăreşte ca un duh al savanei şi, în ciuda faptului că n-a văzut vreun bizon sau grizzly în viaţa lui, se năpusteşte asupra lor ca şi când ar avea de-a face cu nişte purceluşi de mare. Şi un asemenea tip, un vânător de prerie, un individ croit parcă anume să fie *westman* şi care de pe acum întrece pe câte unul care a colindat savana timp de două decenii, va să zică un om ca ăsta ţine să se întoarcă acasă şi să scrie cărţi! Ei, să nu-ţi pierzi minţile? Mai e de mirare că un *westman* cinstit şi care-i poartă de grijă îşi iese din pepeni?

Şi zicând acestea, mă privea fix, provocator. Voia să-mi stoarcă un răspuns, dar nu-i dădui nici unul. Îl înfundasem de-a binelea.

Luai şaua, mi-o aşezai sub cap în loc de pernă şi mă culcai.

— Ei, ce purtare-i asta? se răţoi Sam, ţinând încă friptura în mână. Oare nu merit răspuns?

— Ba da! îl asigurai. Noapte bună, Sam. Somn uşor!

— Vreţi să dormiţi?

— Fireşte. Nu m-ai sfătuit chiar dumneata să dorm?!

— Ce-a fost, a trecut, *sir;* acum, însă, n-am isprăvit discuţia.

— Ba da!

— Ba nu; mai am o vorbă cu dumneavoastră.

— În schimb eu nu mai am nimic de întrebat. Am aflat tot ce-am vrut să aflu.

— Ce adică?

— Exact ceea ce te-ai străduit să-mi ascunzi până acum.

— Să ascund? Sunt curios, la ce vă referiţi? Daţi-i drumul!

— O, nu e decât faptul că sunt născut să fiu *westman* şi că de pe acum întrec pe câte un vânător care a colindat savana timp de două decenii.

Scăpă din mână halcă de carne, tuşi încurcat şi, în cele din urmă, rosti înecându-se:

— Pe toţi... dracii... Tinerelul ăsta... acest *greenhorn...* m-a... hm-hm-hm!

— Noapte bună, Sam Hawkens, somn uşor! repetai şi mă întorsei cu spatele.

Atunci veni mânios spre mine şi mă apostrofă:

— Ei da, vă dedaţi somnului, fiinţă demnă de ştreang ce-mi sunteţi! E mai bine aşa. Cât staţi cu ochii deschişi, îl duceţi de nas pe orice om de treabă. Între noi doi totul s-a sfârşit! Aţi scrântit-o cu mine! Acum vă cunosc pe de-a-ntregul. Sunteţi un şarlatan de care trebuie să mă feresc!

Vorbise pe tonul cel mai hotărât cu putinţă. Dac-ar fi fost să-l iau în serios, ar fi trebuit să cred că între noi se sfârşise într-adevăr totul. Dar nu trecu o jumătate de minut şi îi auzii vocea blândă, aproape duioasă:

— Noapte bună, *sir!* Trageţi un somn bun, ca să vă refaceţi puterile până v-oi trezi.

Ce om bun, ce drăguţ şi cumsecade era totuşi bătrânul

meu Sam Hawkens!

Am dormit buştean. Când am fost trezit, Parker şi Stone erau în picioare; ceilalţi mai dormeau adânc; Rattler, printre ei. Mâncarăm carne, băurăm apă proaspătă, adăparăm caii şi pornirăm, după ce Sam dădu celorlalţi doi, pe scurt, sfaturi de comportare în toate cazurile posibile. Soarele încă nu răsărise când plecarăm în această misiune cu destule şanse de a deveni primejdioasă. Primul meu drum călare în calitate de cercetaş! Eram curios, cum se va termina. Câte asemenea drumuri n-am făcut mai târziu!

Am luat-o, bineînţeles, la vale, pe lângă pădure, în direcţia în care dispăruseră cei doi apaşi. Urmele se mai vedeau în iarbă; până şi eu, *greenhorn-ul,* le puteam desluşi; duceau spre miazănoapte, pe câtă vreme noi trebuia să-i căutăm pe apaşi la miazăzi. Trecând de cotitură văii, acolo unde pădurea începea să urce în pantă, am dat de un luminiş născut probabil datorită invaziei unor insecte dăunătoare; într-acolo ducea urma. Un drum lung lega luminişul de o prerie semănând cu un acoperiş verde, uşor înclinat spre miazăzi. Şi aici urma era vizibilă. După cum reieşea, apaşii făcuseră un ocol. De sus, de pe coama acestui acoperiş, zărirăm înaintea noastră o întindere largă, netedă, acoperită de iarbă, care părea să nu aibă ieşire spre sud. Deşi de la plecarea apaşilor trecuseră aproape trei sferturi din zi, urmele lor se mai vedeau, în linie dreaptă, de-a lungul şesului. Sam, care până atunci nu scosese o vorbă, clătină din cap şi murmură în barba sa stufoasă:

— Urmele astea nu-mi plac deloc, absolut deloc!

— În schimb mie îmi plac! am răspuns.

— Fiindcă sunteţi un *greenhorn,* precum aţi dovedit-o din nou aseară! Şi-a băgat în cap tinerelul că aş fi vrut să-l laud şi să-l compar cu un vânător de prerie! Să vezi şi să nu crezi! Îmi ajung cele ce-aţi rostit adineauri, ca să-mi dau seama cu cine stau de vorbă. Vă plac, aşadar, urmele? Cum de nu!

Fiindcă se înşiră atât de frumos înaintea noastră, încât şi un orb le-ar putea prinde cu mâna. Mie însă, bătrân hoinar prin savană, îmi par foarte suspecte.

— Mie nu.

— Tacă-vă pliscul, preastimate *sir!* Nu v-am luat ca însoţitor ca să mă zăpăciţi cu copilăriile! Când doi indieni îşi lasă urmele în văzul tuturor, nu e lucru curat, mai ales după ce ne-au părăsit cu gânduri vrăjmaşe. Îmi vine să cred că ne-au pregătit o cursă! Prevăzuseră doar că ne vom lua după urmele lor; e la mintea orişicui.

— Şi în ce-ar consta cursa?

— Încă nu se poate şti.

— Şi unde s-o fi aflând?

— Fireşte că la miazăzi. Prea ne-au înlesnit calea într-acolo! Dacă n-ar fi făcut-o dinadins, îşi luau osteneala să şteargă urmele.

— Hm!

— De ce mormăiţi? se interesă Sam.

— Nu-i nimic.

— Totuşi sună ca şi când aţi avea ceva pe limbă.

— Mă tem să vorbesc.

— De ce?

— Am toate motivele să-mi ţin pliscul; altminteri, mai poţi crede că vreau într-adevăr să te zăpăcesc, deşi pentru un asemenea lucru, declar deschis, nu am nici talent, nici dispoziţie.

— Ia nu mai îndrugaţi verzi şi uscate! Între amici nu se cântăreşte fiece vorbă. Doar vreţi să învăţaţi ceva; dacă nu vorbiţi, cum o să fie cu putinţă? Prin urmare: ce înseamnă acel „hm!” de adineauri?

— Nu sunt de părerea dumitale. Nu cred într-o cursă.

— Aşa! Şi pe ce temei?

— Inciu-Ciuna şi Winnetou vor să ajungă la ai lor ca să-i repeadă fără întârziere împotriva noastră; în plus, ei

transportă pe căldura asta un cadavru. Iată două motive care îi determină să se grăbească, altminteri şi leşul ar intra în putrefacţie şi ei s-ar întoarce prea târziu la tabăra noastră. În asemenea condiţii nu mai au timp să şteargă urmele. După părerea mea, aceasta e singura explicaţie a faptului că urmele lor sunt atât de vizibile.

— Hm! făcu de astă dată Sam.

— Şi chiar dacă n-am dreptate, continuai eu, încă putem să ne luăm fără grijă după aceste urme. Cât timp ne aflăm în şesul întins, n-avem de ce ne teme; zărim de departe orice duşman şi ne asigurăm retragerea.

— Hm! făcu Sam din nou, privindu-mă pieziş. Vorbeaţi de cadavru. Credeţi că pe căldura asta l-au cărat cu ei?

— Aşa cred.

— Nu l-or fi îngropat undeva, în drum?

— Nu. Victima se bucura la ei de mare cinste. După obiceiul lor, Klekih-Petra trebuie înmormântat cu toată pompa. De-ar fi cu putinţă, solemnitatea şi-ar afla încununare prin execuţia ucigaşului, chiar în timpul înmormântării. Vor amâna deci ceremonia şi se vor grăbi să ne prindă, pe Rattler şi pe noi. După cum îi cunosc, trebuie să ne aşteptăm la o astfel de acţiune.

— Aha, după cum îl cunoaşteţi? S-ar părea că v-aţi născut în ţara apaşilor!

— Lasă prostiile!

— Atunci de unde dracu' îi cunoaşteţi?

— Din cărţile acelea pe care le dispreţuieşti.

— *Well!* Să călărim mai departe.

Sam nu-mi împărtăşi opinia cu privire la raţionamentele mele, doar barba îi zvâcnea niţel în timp ce mă iscodea cu coada ochiului. Cunoşteam zvâcnetul acesta: însemna că nu-i convine să accepte ceva neprevăzut. Goneam în galop peste câmp. Era una din acele savane cu iarba măruntă, cum se găsesc multe între izvoarele Canadian Riverului şi cele ale lui

Rio Pecos. Urmele se prelungeau în trei şiruri ca şi când ar fi fost trase cu o greblă. Prin urmare, călăreţii înaintaseră în flanc, ca şi la plecarea din tabără. Trebuie că le venea foarte greu să menţină atâta drum cadavrul în poziţia iniţială, şezând în şa; până în clipa aceea nu descoperisem nici un semn din care să reiasă că s-ar fi oprit pentru a-şi uşura povara. Dar judecam în sinea mea că semnul ar trebui să apară nu peste multă vreme.

În sfârşit, Sam Hawkens crezu că sosise momentul să-şi reia rolul de instructor. Îmi explică ce formă ar avea urmele dacă cei doi călăreţi ar înainta la pas, la trap sau în galop; lucrul era sesizabil fără efort.

După o jumătate de oră părea că pădurea s-ar întinde de-a curmezişul câmpiei, dar nu era decât aparenţă, provocată de o cotitură a savanei. Înaintând în acea direcţie, constatarăm curând că pădurea rămânea de fapt în stânga noastră. Copacii erau atât de rari, încât o întreagă trupă călare ar fi putut să treacă printre ei, răspândită; apaşii însă îşi ţineau tustrei caii alăturaţi, ceea ce nu le-ar fi permis trecerea decât prin ruperea formaţiei. Era deci limpede că, voind să treacă în bloc, fură nevoiţi să facă un ocol pe care îl urmarăm şi noi, bucuroşi, deoarece pe-aici aveam drum deschis. Ce-i drept, mai târziu — după o bună „instruire” — nu m-aş fi ţinut de această urmă, ci aş fi luat-o de-a dreptul printre copaci şi, scurtând drumul, aş fi regăsit-o dincolo.

Preria, ca o fâşie acoperită de tufişuri izolate, se îngusta din ce în ce. Atinserăm locul unde poposiseră apaşii. Era un fel de poiană cu stejari şi fagi subţiri, drepţi. Ocolirăm cu băgare de seamă poiana, apropiindu-ne iarăşi abia după ce ne încredinţarăm ca indienii o părăsiseră de mult. La o margine observarăm că iarba e strivită şi călcată. O cercetare mai atentă ne conduse la concluzia că apaşii descălecaseră aici şi coborâseră cadavrul din şa, culcându-l în iarbă. Pătrunseseră apoi în poiană, tăiaseră câteva crăci de stejar şi

le curăţaseră de frunze; acestea mai zăceau împrăştiate pe jos.

— Ce-or fi făcut oare cu crăcile alea? Cum credeţi? întrebă Sam, privindu-mă ca un profesor pe elevul său.

— O targă sau o năsălie pentru mort, am răspuns fără şovăire.

— De unde ştii? Tot din carte?

— Nu, din capul meu.

— Cum aşa?

— Mă aşteptam de mult la un semn ca ăsta. Nu e lucru uşor să sprijini atâta vreme un cadavru înţepenit în şa. Trebuiau deci să se oprească undeva şi să-şi uşureze sarcina.

— Judecata nu-i rea. Se găsesc şi asemenea lucruri prin cărţile dumneavoastră, *sir?*

— Fireşte că nu textual şi nici cu referiri exacte la cazul de faţă. Depinde însă de cel care citeşte şi de modul cum pricepe. Se pot învăţa multe în acest fel şi se pot aplica în cazuri similare.

— Foarte ciudat! Parc-ar fi trăit totuşi cândva, în vest, autorii cu pricina! De altfel, sunt şi eu de părerea dumneavoastră. Să vedem dacă nu greşim.

— Cred că n-au făcut o năsălie, ci mai curând un fel de targă, pe care o târăsc după ei.

— De ce?

— Ca să transporţi mortul pe năsălie sau pe o targă obişnuită, e nevoie de doi cai alăturaţi sau dispuşi unul în spatele celuilalt; dar apaşii nu au decât un singur cal disponibil; pentru o targă din asta, târâtoare, ajunge.

— Just. Dar targa ar lăsa o urmă foarte vizibilă, ceea ce ar fi în dezavantajul lor. În orice caz, e de presupus că au trecut pe aici ieri, pe înserate. Vedem noi imediat dacă au rămas pe loc ori şi-au continuat drumul în cursul nopţii.

— Eu sunt de părere că nu au înnoptat aici; aveau un îndoit motiv să se grăbească.

— Foarte just. Aşadar, să vedem!

Descălecarăm şi, ducându-ne caii de frâu, pornirăm încet de-a lungul urmelor. Acestea arătau acum altfel: se prelungeau tot în trei şiruri, dar nu ca mai înainte. La mijloc, dâra lată care provenea de la copitele cailor era însoţită de două dungi laterale, pricinuite de targă. Prin urmare, targa se compunea din două suporturi şi din crăci aşezate de-a curmezişul, peste care fusese culcat şi legat cadavrul.

— De aci încolo, observă Sam, au călărit unul în urma celuilalt. Trebuie să fi avut vreo pricină anume, căci locul e destul de larg pentru doi călăreţi alăturaţi. Să vedem mai departe.

Încălecarăm iar şi pornirăm la trap; mă tot frământam să găsesc pricina pentru care vor fi călărit într-un singur şir. În sfârşit, dădui de adevăr.

— Deschide bine ochii! mă adresai lui Sam. Urma asta va suferi curând o modificare menită să scape atenţiei noastre.

— Cum aşa, o modificare?

— Da, da. Ei au confecţionat targa nu numai pentru a-şi uşura înaintarea şi a nu mai fi nevoiţi să sprijine leşul, ci şi în vederea unei manevre. Se vor despărţi.

— Ce vă trece prin cap? Să se despartă! Nici prin vis nu li se năzare, hi-hi-hi-hi! râse el.

— Prin vis, nu, dar au luat hotărârea în stare de trezie.

— Ia spuneţi, cum aţi scornit asemenea năzbâtie? Dac-aţi scos-o din cărţi, înseamnă că ele vă zăpăcesc de-a binelea.

— Asta nu scrie în cărţi; e raţionamentul meu. Fireşte, tot ca urmare a lecturilor, pentru că, citind cu atenţie, mi-am însuşit temeinic cuprinsul.

— Hai, s-auzim!

— Până acum ai făcut dumneata pe profesorul; acuma să-ţi pun eu câteva întrebări.

— Vor fi fiind grozave! Sunt curios să le aud!

— De ce obişnuiesc indienii să călărească uneori unul

după altul, de unde şi expresia „în şir indian”? Doar nu din comoditate sau de plăcere?

— Pentru ca urmăritorul să nu poată ghici numărul călăreţilor.

— Păi vezi! Cred că acelaşi motiv i-a îndemnat şi pe apaşii noştri să nu călărească alături.

— M-aş mira.

— Atunci de ce-ar călări în şir indian, când e loc berechet pentru trei sau chiar mai mulţi cai alăturaţi?

— Întâmplător. Sau poate din pricina mortului. Unul e călăuză şi merge înainte; apoi vine calul cu targa şi urmează al doilea călăreţ, care are sarcina să observe ca targa să nu se desfacă şi să nu cadă cadavrul.

— O fi! Dar nu uita că oamenii sunt grăbiţi să se întoarcă la tabăra noastră. Transportul mortului cere timp prea mult; aşadar, unul ar trebui s-o ia repede înainte, ca să-i mobilizeze mai devreme pe războinici.

— Fantezia vă joacă renghiul. Susţin şi repet că nici prin gând nu le-ar trece să se despartă.

La ce bun să mă cert cu Sam? De altfel, se putea să mă înşel, dânsul fiind un cercetaş încercat, pe când eu, colea, un *greenhorn.* De aceea tăcui. Dar nu pierdeam din vedere nici un petic de drum.

Nu trecu mult şi ajunserăm la un curs de apă cu albia netedă, largă şi complet secată. Era, de fapt, una din acele gârle care primăvara absorb apele munţilor şi apoi, după scurgerea lor rămân secate în tot restul anului. Malurile erau joase, iar albia plină de pietriş netezit de ape; ici şi colo se aflau straturi de nisip fin. Urmele duceau de-a curmezişul albiei.

În timp ce traversam încet albia, examinam pas cu pas prundişul şi nisipul. Dacă judecasem bine adineauri, atunci chiar aici ar fi fost locul potrivit pentru despărţirea celor doi apaşi. Unul din ei ar fi trebuit să străbată o porţiune din albie

mânându-şi calul nu pe nisip, ci pe piatră, ca să nu se întipărească paşii. Astfel ar fi putut să dispară fără a lăsa urmă. Iar dacă celălalt şi-ar fi continuat drumul trăgând calul cu targa după el, încă am fi putut lua urma celor doi cai drept a celor trei de mai înainte.

Mă ţineam după Sam Hawkens. Trecuserăm aproape dincolo, când zării într-un strat de nisip, lângă o îngrămădire de pietre, o adâncitură rotundă cu marginile surpate spre interior, cam de mărimea unei ceşti mari de cafea. Pe atunci nu aveam încă privirea destul de ageră, nici perspicacitatea şi experienţa pe care mi le-am însuşit ulterior; dar ceea ce mai târziu aş fi afirmat şi dovedit, acuma puteam să ghicesc: era o urmă de copită. Piciorul calului alunecase de pe grămada de pietriş în nisip. Totuşi tăcui. Abia când, ajunşi la celălalt mal, Sam dădu să-şi continue drumul de-a lungul urmei, l-am oprit:

— Fii bun şi ia-o la stânga, Sam!

— Pentru ce?

— Vreau să-ţi arăt ceva.

— Ce anume?

— Ai să vezi imediat. Vino cu mine!

Am luat-o călare pe malul albiei secate; malul era crescut cu iarbă. După nici două sute de paşi, văzurăm în nisip urmele unui cal urcând apoi desluşit prin iarbă, către miazăzi.

— Ce e asta, Sam? îl întrebai, mândru că eu, novicele, avusesem dreptate.

Părea că ochişorii lui dau să se ascundă în orbite şi faţa lui şireată se lungi a mirare.

— Călcătură de cal! răspunse el.

— De unde o fi răsărit?

Se uită în lungul albiei secate şi, cum nu văzu nici un alt semn, răspunse:

— În orice caz, vine de-aici, din gârlă.

— Fireşte. Şi cine să fi fost călăreţul?

— Dracu' ştie!

— Să ţi-o spun eu.

— Ei, cine?

— Unul din cei doi apaşi.

Faţa i se lungi şi mai mult, performanţă de care, până atunci, nu-l crezusem capabil. Exclamă:

— Cu neputinţă!

— Ba uite că da! S-au despărţit, aşa cum am presupus. Hai să ne întoarcem îndărăt, la prima urmă. Dacă e s-o examinăm cu atenţie, vom constata că provine numai de la doi cai.

— Ar fi uluitor! Hai să vedem. Sunt grozav de curios!

Făcurăm cale-ntoarsă, de astă dată cu şi mai multă băgare de seamă. Şi, într-adevăr, se vedea că din acel punct nu-şi continuaseră drumul decât doi dintre cai. Sam tuşi încurcat, mă examina bănuitor şi mă întrebă:

— Cum naiba v-a trecut prin cap că urma se va abate de aici, din albia asta seacă şi tocmai spre stânga?

— Am zărit o călcătură de copită jos, în nisip şi, după poziţia ei, am dedus restul.

— Ce vorbiţi! Ia să-mi arătaţi şi mie călcătura!

L-am condus până acolo. Sam mă privi şi mai neîncrezător ca înainte şi izbucni:

— *Sir,* n-aveţi de gând să-mi spuneţi odată adevărul?

— Cum să nu! Crezi că te-am minţit vreodată?

— Hm! Păreţi un om cinstit şi iubitor de adevăr; dar acum nu vă mai cred. Adică n-aţi mai fost niciodată în prerie?

— Nu.

— Şi nici, în general, prin Vestul sălbatic?

— Nici.

— Nici în Statele Unite?

— Niciodată.

— Va fi existând cumva o altă ţară cu prerii şi savane, ceva ca vestul nostru sălbatic? Veţi fi trecut pe-acolo?

— N-am fost nicăieri. Am ieşit acum pentru prima oară

dintre graniţele patriei mele.

— Atunci să vă ia dracu'! Sunteţi o enigmă!

— Oho, Sam Hawkens! Asta-i vorbă de prieten, cum te pretinzi a-mi fi?

— Ei, nu mi-o luaţi în nume de rău, dar în asemenea situaţii îmi sare ţandăra! Pică un *greenhorn* în vest, fără să fi auzit nici cum creşte iarba, nici cum cântă puricele şi, la prima sa deplasare în calitate de cercetaş, îl face pe însuşi bătrânul Sam Hawkens, coţcarul, să roşească de ruşine. Ca într-o astfel de situaţie să-ţi păstrezi sângele rece, ar trebui să fii vara eschimos şi iarna groenlandez, dacă nu mă-nşel. Când eram bobocel ca dumneavoastră, ehei, că deştept mă mai credeam; iar acum, la bătrâneţe, pesemne că m-oi fi prostit de tot. Tristă afacere pentru un *westman* care posedă şi el porţia lui de orgoliu!

— Lasă, nu ţi-o pune şi dumneata la inimă.

— Oho, uşor de spus, dar costă! Trebuie să recunosc că aţi avut dreptate. Cum se face?

— Se face că am gândit logic şi am dedus. O încheiere justă e de mare însemnătate.

— Ce e aia? Răsuceşti cheia?

— Nu, omule, vreau să spun concluzia.

— Nu înţeleg; e prea complicat pentru mine.

— Uite, am tras următoarea concluzie: când indienii călăresc în şir, o fac pentru a-şi acoperi urmele. Deci, apaşii noştri doreau acelaşi lucru, adică să ascundă una din urme. Pricepi?

— Desigur.

— Această concluzie justă m-a condus la descoperirea de adineauri. Un *westman* adevărat trebuie, înainte de toate, să judece logic. Să-ţi mai ofer, ca exemplu, o altă concluzie. Vrei?

— De ce nu!

— Dumneata te numeşti Hawkens. Asta înseamnă, dacă

nu greşesc, „şoim”?

— *Yes.*

— Atunci, ascultă: şoimul se hrăneşte cu şoareci de câmp. E adevărat?

— Întocmai; dacă-i prinde.

— Şi acum, concluzia: şoimul mănâncă şoareci de câmp; dumneata te numeşti Hawkens, deci te hrăneşti cu şoareci de câmp.

Sam căscă gura mare, pesemne ca să aspire aer şi idei, mă privi un răstimp ca năuc, apoi explodă:

— *Sir,* mă luaţi peste picior? Nu permit! Nu sunt o paiaţă căreia să-i sari în spinare. M-aţi jignit, *sir,* m-aţi jignit adânc cu această calomnie infernală, precum că aş mânca şoareci şi încă şoareci de câmp. Îmi veţi da satisfacţie. Ce părere aveţi despre duel?

— Excelentă!

— Bun! Aveţi studii, nu-i aşa?

— Da.

— Prin urmare, îmi puteţi da satisfacţie. Vă voi trimite secundanţii mei. Înţeles?

— E clar. Însă dumneata posezi studii superioare?

— Nu.

— Atunci nu eşti calificat şi, în loc de secundanţi, am să-ţi trimit „terţianţii” şi „cvartanţii” mei, adică elevi din clasa a treia şi a patra gimnazială. E limpede?

— Nu, nu înţeleg! îngăimă el, făcând o mutră confuză.

— Păi, dacă nu înţelegi şi nici măcar nu ştii ce însemnătate au în materie de duel secundanţii dumitale sau „terţianţii” şi „cvartanţii” mei, atunci n-ai nici o calitate să mă provoci. Dar am să-ţi ofer de bunăvoie o satisfacţie.

— Care?

— Îţi dăruiesc blana ursului meu grizzly.

Ochişorii lui se luminară subit.

— Dar vă trebuie şi dumneavoastră!

— Nu-mi trebuie. Ţi-o dăruiesc.

— Pe cuvânt?

— Da.

— *High-day,* primesc cu ambele mâini! Mulţumesc, *sir,* mulţumesc din suflet! *Hello,* ce-o să mai crape ăia de ciudă! Ştiţi ce-o să-mi fac?

— Ei?

— Un surtuc de vânătoare nou-nouţ, din piele de grizzly! Un triumf! Mi-l croiesc cu mâna mea. Mă pricep grozav la costume vânătoreşti. Uitaţi-vă la ăsta de pe mine, ce frumos l-am reparat!

Îmi arătă, mândru, sacul antediluvian în care era vârât. Cârpise pielea petic peste petic, încât nostimada de surtuc se îngroşase cât scândură.

— Dar, adăugă el în marea lui bucurie, urechile, ghearele şi dinţii sunt ale dumneavoastră; nu-mi folosesc la haină şi, afară de asta, v-aţi cucerit trofeele cu riscul vieţii. Vă fac din ele o salbă splendidă; sunt meşter în materie. Vreţi?

— Vreau.

— Bravo! În felul acesta vom avea fiecare bucuria lui. Sunteţi într-adevăr un băiat destoinic; straşnic băiat! Va să zică, îi dăruiţi lui Sam Hawkens blana de grizzly. De acum încolo puteţi, din parte-mi, să afirmaţi că mănânc şi şobolani, tot nu mă mai scoateţi din fire. Chiar şi în chestia aia cu cărţile... încep să-mi dau seama că nu sunt, la urma urmei, atât de proaste cum credeam la început; s-ar putea totuşi să înveţi câte ceva din ele. Şi vreţi, într-adevăr, să scrieţi o carte?

— Poate şi mai multe.

— Cu întâmplări trăite?

— Da.

— Şi veţi aduce vorba şi de mine?

— Am să-i zugrăvesc pe prietenii mei cei mai de seamă; ţin să le ridic un monument.

— Hm-hm! Cei mai de seamă! Un monument! Cred că n-am auzit bine. Adică şi eu...?

— Numai dacă vrei. Altminteri, nu.

— Ascultaţi-mă, *sir:* vreau! Chiar vă rog să mă pomeniţi şi pe mine.

— Bine, aşa voi face.

— Minunat! Dar atunci oferiţi-mi încă o plăcere.

— Care?

— Veţi scrie chiar despre toate întâmplările ce le-am trăit împreună?

— Da.

— Rogu-vă, deci, săriţi peste chestia asta, ştiţi, cu bifurcarea urmelor! Hawkens... şi să nu descopere asemenea fapt! Ar însemna să mă ruşinez de toată lumea care v-ar citi cărţile. Dacă sunteţi amabil, treceţi peste afacerea asta. În schimb, puteţi evoca în linişte şoarecii şi guzganii. Mi-e indiferent ce vor crede oamenii despre alimentaţia mea; numai să nu spună despre mine că aş fi un *westman* care îi pierde urma indianului; asta m-ar mâhni peste măsură.

— Şi, totuşi, ceea ce-mi ceri nu se poate, dragă Sam.

— Nu? Şi de ce, mă rog?

— Pentru că fiecare personaj din cartea mea trebuie zugrăvit aşa cum e în realitate. Prefer să nu te pomenesc deloc.

— Nu, nu, nu! Eu, unul, vreau să intru în carte, să fiu *partout!* La urma urmei, nu e rău când scrii adevărul întreg. Cusururile mele vor fi învăţătură şi mângâiere pentru cititorii dumneavoastră, care n-or fi mai puţin proşti ca mine, hi-hi-hi-hi! Eu însă, care ştiu că rămân pictat în carte, mă voi strădui să nu mai fac boacăne în viitor. Suntem înţeleşi?

— Perfect.

— Atunci să ne continuăm drumul.

— Pe care urmă? Pe cea abătută?

— Nu, pe cealaltă.

— Bine. E a lui Winnetou.

— De unde ştiţi?

— Unul dintre apaşi se deplasează mai încet, având în seamă cadavrul. Celălalt, însă, grăbeşte ca să-şi adune mai curând oştenii. Şi acesta trebuie să fie căpetenia.

— *Yes!* Sunt de aceeaşi părere. Inciu-Ciuna nu ne interesează deocamdată. Să-l urmăm deci pe fiul său.

— De ce tocmai pe el?

— Vreau să aflu dacă a mai făcut vreun popas; asta mi-ar folosi. Haideţi, *sir!*

Pornirăm la trap şi făcurăm drum destul de lung fără să se întâmple nimic deosebit. Chiar şi descrierea ţinutului prin care treceam ar fi lipsită de interes. Abia cu un ceas înaintea amiezii Sam se opri şi zise:

— Ajunge. Ne putem întoarce. Şi Winnetou a călărit fără popas toată noaptea; înseamnă că au mare zor şi ne putem aştepta curând la un atac, poate chiar înăuntrul celor cinci zile cât mai aveţi de lucru.

— Ar fi foarte rău.

— Fără îndoială. Dacă întrerupem lucrările şi o ştergem, atunci rămâne treaba neterminată; iar dacă stăm pe loc, ne iau apaşii prin surprindere şi lucrul tot rămâne baltă. Să discutăm serios cu Bancroft ce avem de făcut.

— Ar mai fi o soluţie.

— Nu prea ştiu care.

— Să ne punem deocamdată în siguranţă şi apoi, după retragerea apaşilor, să ne întoarcem şi să isprăvim ce-a mai rămas.

— Poate ar merge şi aşa. Vom asculta şi părerea celorlalţi. Trebuie să ne grăbim, să ajungem la tabără până nu se înnoptează.

O luarăm înapoi pe acelaşi drum pe care am venit. Nu ne cruţarăm caii, dar dereşul meu se păstra destul de vioi, iar „noua Mary” se purta ca şi cum abia părăsise grajdul.

Lăsarăm în urmă o bună bucată de drum şi dădurăm de o apă curgătoare; acolo ne-am adăpat caii şi aveam de gând să le lăsăm un ceas de odihnă. Descălecarăm şi ne lungirăm în iarbă, între tufişuri.

Tăceam. Ne spuseserăm tot ce aveam să ne spunem. Eu mă gândeam la Winnetou şi la probabila încăierare cu el şi cu apaşii lui. Sam Hawkens închisese ochii şi... vai, dormea tun! Îi urmăream mişcările ritmice ale pieptului. Nu dormise prea mult în noaptea precedentă. Aici putea să-şi permită odihna, căci eu vegheam şi, de altfel, nu observasem nicăieri nimic suspect.

Şi iată, mi se oferi un exemplu de ceea ce înseamnă agerimea simţurilor atâţia oameni, cât şi la animalele din Vestul sălbatic. Catârul se înfundase în tufăriş, încât nu-l mai vedeam; ronţăia frunzele de pe ramuri; nu era un animal sociabil, evita caii şi prefera singurătatea. Dereşul meu se afla în apropiere şi, cu dinţii lui tăioşi, secera iarba fragedă. Sam dormea dus, precum ştiţi.

Deodată, catârul sforăi scurt şi neobişnuit; era ca un semnal de alarmă. Cât ai clipi, Sam se deşteptă şi sări în picioare.

— Dormeam. Mary m-a trezit. Se apropie un om sau un animal. Unde-i catârul?

— Aici, în tufăriş. Vino!

Ne-am târât printre tufe şi am descoperit-o pe Mary ascunsă după ramuri; asculta cu atenţie. Urechile lungi i se mişcau nervoase şi coada îi flutura ba încolo, ba încoace. Zărindu-ne, s-a liniştit; coada şi urechile s-au astâmpărat. Catârul acesta fusese cu siguranţă cândva în mâini foarte bune şi Sam putea să se felicite că l-a prins în locul vreunui mustang.

Privirăm prin ramuri şi iată — şase indieni călare veneau în şir, dinspre nord, pe urmele noastre. În frunte, un om de statură nu prea înaltă, dar vânjos; ţinea capul plecat şi părea

să nu-şi ridice ochii din pământ. Purtau cu toţii jambiere de piele şi cămăşi de lână închise la culoare, fiind înarmaţi cu flinte, cuţite şi tomahawkuri, nişte toporişti indiene. Feţele lor, desenate cu o dungă albastră şi una roşie, străluceau de unsoare.

Mă şi pregătisem de apărare, când Sam, fără a-şi stăpâni măcar glasul, exclamă:

— Ce coincidenţă fericită, *sir!* Asta ne salvează!

— Ne salvează? Cum aşa! De ce nu vorbeşti mai încet? Călăreţii sunt foarte aproape şi ne pot auzi cu uşurinţă!

— Păi asta şi vreau, să ne audă. Sunt din tribul Kiowa. Cel din frunte e Bao, adică pe limba lor, vulpe; e un luptător viteaz şi foarte şiret, după cum îl arată şi numele. Căpetenia acestor oameni se numeşte Tangua, un indian foarte activ şi bun prieten cu mine. Îi vezi şi-au vopsit obrajii în culorile războiului; probabil că sunt iscoade. Eu, unul, n-am auzit însă de nici un conflict recent între triburi.

Cuvântul *Kiowa* se pronunţă *Che-i-o-vee.* Această spiţă a pieilor roşii pare să fie un amestec de indieni „jojoni” cu alţii de prin Pueblo; li s-au indicat rezervaţii înăuntrul teritoriului indian, dar multe grupări izolate, aşa-numitele Panhandle, mai rătăcesc prin pustiurile din Texas, ajungând până la New Mexico. Aceste grupări sunt bine înzestrate cu cai şi au foarte buni călăreţi. Oamenii sunt porniţi pe jaf şi prezintă un serios pericol pentru albi. De aceea, coloniştii din regiunile de frontieră sunt duşmanii lor cei mai neîmpăcaţi. Kiowaşii se află mereu în duşmănie cu diferitele triburi ale apaşilor, pentru că nu cruţă nici viaţa, nici avutul acestor fraţi de-ai lor. Într-un cuvânt, sunt nişte bande de tâlhari. Cum de-au ajuns aşa, nu e locul să ne întrebăm.

Cele şase iscoade se apropiaseră între timp de noi. Nu mă prea dumeream cum aveau ei să ne salveze. Şase oameni ne-ar fi putut ajuta puţin sau chiar deloc. Dar aveam să aflu curând gândurile lui Sam. Deocamdată eram bucuros că-i

cunoştea şi că, prin urmare, nu erau motive de teamă.

Veniseră pe urmele noastre, care duceau în tufăriş şi simţiră, fireşte, prezenţa unor oameni. Îşi smuciră degrabă caii, neobişnuit de puternici şi de iuţi şi o luară înapoi la galop, pentru a ieşi din eventuala bătaie a puştilor noastre. Atunci Sam părăsi ascunzişul, îşi făcu mâinile pâlnie la gură şi scoase un strigăt ascuţit, pătrunzător, care părea să le fie cunoscut, căci îşi opriră numaidecât caii şi se uitară îndărăt. Sam repetă strigătul şi le făcu semn cu mâna. Indienii păreau să priceapă şi semnul. Îl recunoscuseră pe Sam care, cu statura lui deosebită, putea fi lesne identificat şi veniră în galop până la noi. Eu mă postasem între timp lângă Sam. Indienii se repeziră valvârtej asupra noastră, de parc-ar fi vrut să ne calce în picioarele cailor; dar nu ne clintirăm din loc. Atunci se opriră la un pas de noi, săriră din şa şi lăsară caii în voie.

— Sam, fratele nostru alb, e aici? întrebă şeful. Cum se face c-a ieşit în calea prietenilor şi fraţilor săi roşii?

— Dimpotrivă, Bao, vulpea şireată, mi-a ieşit în cale; s-a luat după urmele mele.

— Am crezut că sunt ale câinilor roşii pe care-i căutăm! răspunse vulpea într-o englezească stricată, dar destul de inteligibilă.

— Despre ce câini vorbeşte fratele meu roşu?

— Despre apaşii din tribul mescalerilor.

— De ce le ziceţi câini? Oare fraţii mei, vitejii kiowaşi, au vreo neînţelegere cu ei?

— A fost dezgropată securea războiului între noi şi aceşti lupi râioşi.

— O, mă bucură! Rog pe fraţii mei să se aşeze; am să le spun lucruri importante.

Vulpea mă privi cercetător şi întrebă:

— Pe această faţă palidă n-am mai văzut-o; e încă tânăr; să fie oare vreun războinic de-ai voştri? Şi-a cucerit vreun

nume?

Dacă Sam ar fi pronunţat numele meu german, n-ar fi obţinut nici un efect. Dar îşi aminti în clipa aceea vorbele lui Wheeler şi răspunse:

— Acest prieten şi frate al meu cel mai scump a sosit nu de mult de dincolo de apa cea mare şi este un vestit războinic al neamului său. Nu văzuse în viaţa lui un bizon sau un urs şi totuşi, chiar alaltăieri s-a luptat cu doi tauri şi i-a răpus ca să-mi salveze viaţa; ieri l-a înjunghiat cu cuţitul pe un grizzly din Munţii Stâncoşi şi nu s-a ales nici măcar cu o zgârietură.

— Uf, uf! exclamară indienii cu admiraţie, iar Sam continuă pe un ton cam exaltat:

— Glonţul lui nu greşeşte niciodată ţinta şi în braţul lui zace atâta putere, încât doboară pe orice duşman dintr-o lovitură de pumn. De aceea oamenii albi din vest i-au dat numele de Old Shatterhand.

Astfel am fost botezat, fără să mi se ceară consimţământul, cu un nume sonor şi războinic pe care, de atunci încolo, aveam să-l port în vestul sălbatic. Vulpea îmi întinse mâna şi rosti prietenos:

— Dacă Old Shatterhand îngăduie, îi vom fi prieteni şi fraţi. Nouă ne plac bărbaţii care-şi zdrobesc duşmanul dintr-o singură lovitură. Vei fi bine venit în corturile noastre.

Asta însemna, cu alte cuvinte: „Avem nevoie de haimanale ca tine, vânjoase; vino deci la noi. Ai s-o duci bine dacă vei fura şi prăda împreună cu noi şi în folosul nostru”.

Am înţeles tâlcul. I-am răspuns cam în doi peri şi cu acel aer de demnitate pe care, mai târziu, aveam să mi-l însuşesc pe deplin:

— Îmi sunt dragi oamenii roşii, căci ei, ca şi feţele palide, sunt fiii Marelui Spirit. Suntem fraţi şi trebuie să ne ajutăm unii pe alţii împotriva tuturor duşmanilor care nu ne respectă!

Un zâmbet de satisfacţie trecu peste chipul lui mânjit de unsoare şi de vopsele. Mă asigură, la rându-i:

— Old Shatterhand a vorbit bine. Să fumăm pipa păcii!

Se aşezară cu toţii lângă noi, pe malul apei. Bao, vulpea şireată, scoase o pipă, al cărei miros dulce-înţepător îmi izbi încă de departe nasul şi o umplu cu un amestec ce părea să conţină morcovi tocaţi, frunze de cânepă, ghindă pisată şi măcriş. Îi dădu foc, se ridică în picioare, trase un fum şi îl suflă mai întâi la cer, apoi la pământ:

— Sus e lăcaşul duhului cel bun, iar pe pământ creşte verdeaţa şi dobitoacele menite războinicilor kiowaşi.

Mai trase de patru ori din pipă şi, suflând fumul spre miazăzi, miazănoapte, răsărit şi apus, continuă:

— În cele patru zări locuiesc oameni roşii şi albi care stăpânesc pe nedrept verdeaţa şi dobitoacele. Dar îi vom căuta şi vom lua ce-i al nostru. Am zis! *Howgh!*

Ce discurs! Cu totul altfel decât cele pe care le citisem până atunci sau pe care aveam să le ascult mai pe urmă adeseori. Kiowaşul declară fără echivoc că socoteşte toată această faună şi floră, cu produsele ei, proprietate exclusivă a tribului său şi că, deci, consideră jaful nu numai ca un drept, ci chiar ca o datorie a sa! Şi eu să devin prietenul acestor oameni! Dar e o vorbă: „Cine intră în horă trebuie să joace”.

Vulpea îi întinse lui Sam nelipsita pipă a păcii. Hawkens trase cu vitejie cele şase fumuri rituale şi zise:

— Marele Spirit nu ţine seama de culoarea pielii, căci oamenii se pot vopsi ca să-l înşele; el se uită în inima lor. Inima războinicilor din vestitul trib Kiowa e vitează, neînfricată şi credincioasă. Iar inima mea e legată de-a lor precum catârul meu de copacul unde l-am priponit. Aşa va rămâne în veci, dacă nu mă-nşel. Am zis! *Howgh!*

Ăsta era get-beget Sam Hawkens, omuleţul isteţ şi vesel care ştia să aleagă partea convenabilă din orice lucru sau împrejurare. Discursul lui fu răsplătit cu „uf-uf-uf!” unanim şi repetat. Din păcate, comise infamia de a trece asupră-mi acea puturoasă pipă de argilă. Eram nevoit să muşc şi eu din

mărul pădureţ, silindu-mă să nu-mi pierd nobila demnitate şi atitudinea bărbătească. Fumez cu multă plăcere şi niciodată o ţigară de foi nu mi s-a părut prea tare. Am încercat cu succes până şi faimoasa mahorcă, acea tocătură ordinară care şi-a dobândit reputaţia datorită gustului ei insuportabil; cine o fumează trebuie să fie sprijinit de trei oameni ca să-şi menţină echilibrul; de aceea i se şi spune „tutun de trei inşi”. Speram, prin urmare, ca nici pipa asta indiană a păcii să nu mă dea gata. Mă ridicai, făcui cu stânga un gest ceremonios şi trăsei primul fum. Într-adevăr, toată vegetaţia pomenită mai sus, morcovii, cânepa, ghinda şi măcrişul fumegau întrînsa. Dar nu prevăzusem un al cincilea component principal; acum mă trăsnea mirosul şi gustul lui; parcă venea de la un papuc de pâslă ars.

Suflai şi eu fumul la cer, la pământ, apoi declamai:

— De la cer ne vine raza soarelui şi ploaia; de acolo ne vine mana şi belşugul. Pământul primeşte căldura şi umezeală şi ne dăruie în schimb bizoni şi mustangi, urşi şi cerbi, dovleci şi porumb şi mai ales nobila plantă din care se prepară chinichinicul ce răspândeşte din pipa păcii mireasma dragostei şi a înfrăţirii.

Citisem undeva că indienii numesc acel amestec de tutun „chinichinic” şi m-am grăbit să-mi etalez cunoştinţele. Mi-am umplut iarăşi gura cu fum şi l-am suflat către cele patru puncte cardinale. Acum mirosul părea şi mai complicat; cred că în mixtură intra şi sacâz, precum şi ceva unghii de la degetele picioarelor. După ce făcui această delicioasă descoperire, continuai:

— În apus se înalţă Munţii Stâncoşi şi la răsărit se întind şesurile; la miazănoapte strălucesc lacurile, la miazăzi se leagănă apa cea mare a oceanului. Dacă mi-ar aparţine mie pământurile dintre cele patru hotare, le-aş dărui pe toate războinicilor kiowaşi, căci ei sunt fraţii mei. Fie ca în acest an ei să vâneze de şase ori atâţia bivoli şi de cincizeci de ori

atâţia grizzly câţi oameni numără neamul Kiowa. Crească boabele porumbului cât dovlecii, iar dovleacul fie de douăzeci de ori mai mare ca până acum. Am zis! *Howgh!*

Pe mine nu mă costa nimic să le adresez asemenea urări superbe, în schimb ei se bucurară, ca şi când urările s-ar fi împlinit aievea. Cuvântarea mi se păru cea mai măiastră din câte rostisem în viaţa mea şi într-adevăr fu primită cu un entuziasm fără precedent, dacă ţinem seama de calmul obişnuit al indienilor. Atât de multe încă nu le urase şi nu le dorise nici un om şi mai ales un alb. De aceea exclamaţiile de recunoştinţă se repetară la nesfârşit. Vulpea îmi strânse de câteva ori mâna, mă asigură de prietenia lui întru toţi vecii şi, la fiecare *howgh, howgh,* căsca o gură atât de mare, încât izbutii la un moment dat să scap de luleaua păcii, vârându-i-o între dinţii lui galbeni şi lungi. Atunci tăcu, inhalând cu evlavie memorabilă mireasmă.

A fost prima mea „oficiere sfântă” în lumea indienilor, căci a fuma pipa păcii înseamnă la ei un act solemn cu temeiuri serioase şi cu consecinţe la fel de serioase. De câte ori nu mi-a fost dat, mai târziu, să fumez calumetul, fiind, în acele ocazii, perfect conştient de rostul şi de gravitatea ritualului. De astă dată, însă, procedura m-a dezgustat şi mi s-a părut de-a dreptul caraghioasă. Mâinile îmi duhneau a „tutun” şi mă bucuram din suflet că pipa odihneşte între dinţii indianului şi nu în gura mea. Ca să uit de gustul pipei, am scos din buzunar o ţigară de foi şi mi-am aprins-o. Cu câtă poftă şi lăcomie mă priviră kiowaşii! Vulpea făcu ochii mari şi scăpă pipa din gură; ca războinic încercat, avu prezenţa de spirit s-o prindă din zbor şi să şi-o vâre din nou între dinţi, dar i se citea pe faţă că, în clipa aceea, o ţigară de foi i-ar fi făcut mai mare plăcere decât o mie de pipe ale păcii îndesate cu chinichinic.

Cum tabăra noastră se afla în permanentă legătură cu Santa, de unde carul cu boi ne aproviziona cu cele necesare, nu-mi cădea greu să-mi fac rost de ţigări. Erau relativ ieftine

şi le preferam rachiului după care umblau ceilalţi şi se îmbătau ca neoamenii. Dimineaţa luasem cu mine câteva ţigări, cât să-mi ajungă pe vreo două zile, în eventualitatea că am fi întârziat; puteam deci să satisfac pofta vădită a indienilor, oferindu-le câte un trabuc. Vulpea îşi lepădă repede pipa şi-şi aprinse ţigara; oamenii lui, în schimb, procedară altfel; nu se mulţumiră să-şi vâre în gură numai vârful trabucului, ci-l înghesuiră cu totul între fălci, apucându-se de mestecat. Gusturile diferă de la om la om. O zicală spune că unuia îi place popa şi altuia preoteasă; constatai şi de astă dată că nu e o vorbă goală şi-mi jurai ca de aici încolo să nu le mai dau de fumat nici un obiect necomestibil.

Acum, cu toate formalităţile îndeplinite, indienii se aflau în cea mai bună dispoziţie, aşa că Sam debuta cu întrebarea:

— Fraţii mei spun că între ei şi apaşii mescaleri a fost dezgropată securea războiului. Eu n-am auzit nimic în această privinţă. De când a fost dezgropată?

— De un răstimp căruia feţele palide îi spun două săptămâni. Fratele meu Sam poate că a fost undeva, departe, într-un ţinut singuratic, de aceea n-a auzit.

— E adevărat. Însă neamurile voastre trăiau în pace. Mă întreb din care pricină au pus fraţii mei mâna pe arme?

— Câinii de apaşi au ucis patru oameni de-ai noştri.

— Unde?

— Lângă Rio Pecos.

— Păi, corturile voastre nu se află acolo.

— Nu, însă acolo sunt corturile mescalerilor.

— Şi ce căutau războinicii voştri prin acele locuri?

Vulpea se gândi o clipă înainte de a mărturisi adevărul:

— O ceată de războinici kiowaşi s-a dus într-o noapte să pună mâna pe caii apaşilor. Dar câinii aceia puturoşi puseseră pază bună; s-au apărat şi au ucis viteji de-ai noştri. Iată pricina pentru care am dezgropat securea războiului.

Prin urmare, kiowaşii încercaseră să fure caii, însă au fost

descoperiţi şi alungaţi. Cine, decât ei înşişi, erau de vină dacă acţiunea s-a soldat cu moartea câtorva războinici? Şi totuşi apaşii urmau să fie pedepsiţi, deşi fuseseră în dreptul lor să-şi apere bunurile. Le-aş fi spus-o eu de la obraz acestor haimanale! Eram chiar pe punctul s-o fac, dar mă opri un gest discret al lui Sam. Acesta îşi re luă întrebările:

— Ştiu oare apaşii că aţi pornit împotriva lor?

— Dar ce, îşi închipuie cumva fratele meu că ne-am grăbit să le dăm de veste? Venim pe ascuns, năvălim asupra lor, ucidem câţi putem şi luăm cât ne trebuie, animale şi lucruri.

Asta depăşea orice limită! Nu mă stăpânii să-l întreb:

— De ce râvnesc vitejii mei fraţi să se facă stăpâni peste caii apaşilor? După câte ştiu, neamul bogat al kiowaşilor are chiar mai mulţi cai decât e nevoie pentru războinicii săi.

Vulpea mi se uită drept în ochi şi zâmbi:

— Tânărul meu frate Old Shatterhand vine de dincolo de apa cea mare şi n-are de unde să ştie cum gândesc şi cum trăiesc cei de dincoace. Avem cai mulţi, nu-i vorbă. Dar ne-au sosit nişte oameni albi care sunt gata să cumpere o mulţime de cai, încât prisosul nu ne ajunge. Ei ne-au vorbit de hergheliile apaşilor şi ne-au făgăduit pentru un cal din aceia tot atâtea mărfuri şi rachiu cât pentru unul de-al nostru. Ei şi atunci, războinicii noştri s-au dus să ia caii apaşilor.

Iată, deci, adevărul! Cine erau vinovaţii principali pentru victimele de până acum şi pentru sângele ce urma să mai curgă? Nişte geambaşi albi, care oferă kiowaşilor rachiu în schimbul cailor furaţi şi-i îndeamnă la jaf! Nu mai reuşeam să-mi stăpânesc revolta, însă Sam îmi făcu un semn foarte energic şi se informa în continuare:

— Fratele meu, Bao, a venit încoace ca iscoadă?

— Da.

— Şi când sosesc războinicii voştri?

— Sunt în urma noastră, preţ de o zi călare.

— Cine-i conduce?

— Însuşi Tangua viteazul, căpetenia noastră.

— Câţi oameni aduce?

— De doua ori câte o sută.

— Şi credeţi că-i veţi surprinde pe apaşi?

— Ne vom năpusti asupra lor ca vulturul asupra ciorilor care nici nu apucă să-l zărească.

— Fratele meu se înşeală. Apaşii ştiu că războinicii kiowaşi au de gând să-i atace.

Vulpea clătină din cap a neîncredere şi răspunse:

— De unde să ştie? Ajung, oare, urechile lor până la corturile kiowaşilor?

— Da.

— Nu-l înţeleg pe fratele Sam. Să fie bun şi să mă lămurească.

— Apaşii au urechi care umblă şi călăresc. Am văzut chiar ieri două asemenea perechi. Au fost la corturile voastre şi au ascultat.

— Uf! Două perechi? Adică două iscoade?

— Chiar aşa.

— Atunci trebuie să mă întorc fără întârziere la Tangua. N-a luat cu el decât două sute de războinici; nici n-ar fi nevoie de mai mulţi, dacă apaşii n-ar bănui nimic. Dar dacă au prins de veste, atunci numărul trebuie sporit.

— Se pare că fraţii mei n-au chibzuit temeinic lucrurile. Inciu-Ciuna, căpetenia apaşilor, e un războinic foarte priceput. De îndată ce oamenii lui i-au ucis pe cei patru kiowaşi, a şi prevăzut că veţi căuta să le răzbunaţi moartea şi s-a pregătit să vă ia prin surprindere.

— Uf, uf! Chiar dânsul?

— Da, împreună cu fiul său, Winnetou.

— Uf şi ăsta! Să fi ştiut, le-am fi prins noi pe amândouă potăile! Acum vor strânge mulţime de războinici ca să ne întâmpine. Am să-i dau de veste numaidecât lui Tangua, să stea pe loc şi să cheme noi ajutoare. Ar dori fraţii mei, Sam şi

Old Shatterhand, să ne însoţească?

— Fireşte.

— Atunci să încalece repede.

— Încet, încet! Mai avem încă o vorbă foarte însemnată.

— Las' că vorbim pe drum.

— Nu. Mergem împreună, dar nu la Tangua, ci la tabăra noastră.

— Aici fratele meu se înşală.

— Nu mă înşel; ascultă ce-ţi spun! Vreţi să-l prindeţi de viu pe Inciu-Ciuna, căpetenia apaşilor?

— Uf! exclamă kiowaşul ca electrizat, în timp ce oamenii lui îşi ascuţeau urechile.

Sam adaugă:

— Şi pe Winnetou de-asemenea?

— Uf, uf! E cu putinţă?

— Chiar foarte uşor.

— Dacă nu l-aş cunoaşte pe fratele meu Sam, aş crede că limba lui s-a pornit pe glume, ceea ce nu i-aş îngădui.

— *Pshaw!* Vorbesc foarte serios. Îi puteţi prinde pe amândoi vii şi nevătămaţi.

— Când?

— Credeam până adineauri că s-ar putea în vreo cinci, şase sau şapte zile. Acuma te asigur însă că se poate mult mai curând.

— Unde?

— Chiar la tabăra noastră.

— Dar nici nu ştim unde se află.

— O să vedeţi. După cele ce-am să vă spun, veţi veni bucuroşi.

Sam le vorbi despre sectorul nostru, despre scopul ce-l urmărim împotriva căruia kiowaşii nu aveau nimic de obiectat. Apoi le istorisi întâlnirea cu cei doi apaşi. Şi adăugă:

— Mă miram să-i văd pe cei doi şefi singuri şi crezui la început că au plecat la vânătoare de bizoni şi că s-au

despărţit vremelnic de ceata lor. Dar acum ştiu bine cum stau lucrurile. Veniseră în cercetare. Şi dacă înşişi conducătorii apaşilor o fac pe iscoadele, înseamnă că nu se joacă şi iau lucrurile în serios. Acum se află în drum spre satul lor. Winnetou a rămas în urmă din pricina leşului, în schimb Inciu-Ciuna a luat-o înainte şi, la nevoie, o să gonească până-i crapă calul, numai să-şi adune cât mai repede războinicii.

— Atunci trebuie să-l înştiinţez pe Tangua în mare grabă.

— Fratele meu să aibă răbdare şi să mă asculte până la capăt! Apaşii vor căuta să se răzbune îndoit: mai întâi pe voi, pe urmă pe noi, pentru că l-am ucis pe omul lor alb, Klekih-Petra. Vor trimite contra voastră o mulţime mare de războinici şi un grup mai mic împotriva noastră; aici, cu cea de-a doua trupă, vor veni Inciu-Ciuna şi Winnetou, gândind că, abia după ce vor fi isprăvit cu noi, să se pună în fruntea armatei celei mari. Prin urmare, vino de vezi tabăra, ca să ştii unde ne găsim. Apoi dă fuga la căpetenia ta şi povesteşte-i cele auzite de la mine. Vă întoarceţi pe urmă la tabăra noastră cu cei două sute de războinici şi aşteptaţi acolo până-l prindeţi pe Inciu-Ciuna cu mica lui ceată. Sunteţi două sute de viteji, în timp ce dânsul va avea cu cel mult cincizeci de oameni. Mai adaugă-ne şi pe noi, albii, douăzeci la număr, care, fireşte că vom sări în ajutorul vostru. Va fi, aşadar, o joacă să-i batem pe apaşi. Iar dacă-i aveţi în mână pe amândoi conducătorii, e ca şi când întregul trib ar fi al vostru. Atunci puteţi să le cereţi orice şi veţi primi după pofta inimii. Recunoaşte fratele meu ce prilej bun i s-a ivit?

— Da. Gândurile fratelui meu Sam sunt foarte înţelepte şi vor fi primite cu bucurie de căpetenia noastră. Nu mă îndoiesc că vom face întocmai cum spune fratele meu alb.

— Atunci să plecăm imediat şi să călărim vârtos, ca să ajungem în tabără până-n seară!

Încălecarăm — caii se odihniseră între timp — şi pornirăm în galop. De astă dată nu ne mai ţineam de urmele apaşilor;

dimpotrivă, ne feream de ele. O luarăm de-a dreptul, fără nici un ocol, peste câmp.

Mărturisesc că nu eram deloc încântat de comportarea şi de planul lui Sam; eram mai curând contrariat şi supărat. Winnetou, nobilul Winnetou şi tatăl său, având o ceată de numai cincizeci de luptători, să fie atraşi în cursă! Dacă planul izbuteşte, atunci cele două căpetenii şi apaşii lor sunt pierduţi! Cum de-a putut Hawkens să imagineze un asemenea plan? Ştie doar cât de simpatic îmi e Winnetou, i-am spus-o chiar eu; pe de altă parte, însuşi Sam îl preţuieşte mult pe tânărul fiu al lui Inciu-Ciuna.

Pe drum, toate încercările mele de a mă apropia de Sam, fie şi numai pentru câteva clipe, fără să atrag atenţia kiowaşilor, se dovediră zadarnice. Aş fi vrut să-l decid la o abandonare sau modificare a planului. Sam, însă, părea să-mi ghicească intenţia şi nu se dezlipea cu nici un pas de şeful iscoadelor, ceea ce îmi sporea şi mai mult supărarea. Deşi nu sunt de felul meu un om cu toane, totuşi, când ajunserăm în amurg la tabără, mă găseam în cea mai rea dispoziţie. Am coborât de pe cal, i-am scos şaua şi, îmbufnat, m-am trântit în iarbă, ştiind bine că nu era momentul oportun pentru o explicaţie cu Sam. Acesta avea aerul că nu observase semnele ce-i făcusem; istorisea celor din tabără cum ne-am întâlnit cu kiowaşii şi ce avea să se mai întâmple. Oamenii se speriaseră la apariţia pieilor-roşii; cu atât mai bucuroşi erau acum, aflând că indienii aceştia sunt prietenii şi aliaţii noştri şi că nu mai e cazul să ne temem de apaşi. Ocrotiţi de cei două sute de kiowaşi, ne puteam continua lucrul fără a risca să fim loviţi prin surprindere.

Kiowaşii fură trataţi cu ospitalitate, primiră carne de urs din belşug şi, în fine, plecară. Aveau de gând să călărească toată noaptea pentru a ajunge cât mai repede la ai lor. Abia după ce se depărtară, Sam se apropie de mine, se lungi alături şi îmi zise cu obişnuita lui morgă de superioritate:

— Astă-seară, *sir,* arătaţi cam plouat. Pesemne că nu vă simţiţi prea bine, poate un pic de greaţă de la stomac sau o indigestie sufletească, hi-hi-hi-hi! Care din ele să fie? Cred că ultima. Nu?

— O fi! i-am răspuns, prea puţin amical.

— Aşadar, vi se topeşte inima. Spuneţi-mi ce s-a întâmplat, că vă găsesc eu leacul.

— M-ar bucura să-l găseşti, Sam, dar mă cam îndoiesc.

— Pot, pot! Bizuiţi-vă pe mine!

— Atunci, ia spune, cum ţi-a plăcut Winnetou?

— Mie, grozav! Cred că şi dumneavoastră.

— Şi vrei să-l împingi la pierzanie! Cum se împacă una cu alta?

— La pierzanie?! Să-l împing eu la pierzanie?! Asta nici prin vis nu i-a trecut bravului fecior al tatălui meu.

— Păi, nu făcuşi planul să fie prins?

— Exact!

— Şi nu înseamnă asta pierzania lui?

— Nu mai umblaţi după fantome, *sir!* Winnetou mi-a căzut atât de drag, încât, dacă s-ar afla în primejdie, mi-aş risca şi viaţa ca să-l salvez.

— Atunci de ce-l atragi în cursă?

— E o măsură de apărare împotriva lui şi a războinicilor săi.

— Şi pe urmă?

— Pe urmă, hm! Tare-aţi dori, mi se pare, să săriţi în ajutorul tânărului!

— Nu că aş dori, ci o voi face! Dacă va fi prins, îl voi elibera. Şi dacă vor ridica armele asupra lui, am să-i vin în ajutor şi am să lupt pentru el. Ţi-o declar deschis!

— Zău? Chiar aşa veţi face?

— Aşa! Am făgăduit solemn unui muribund şi pentru mine, care nu calc o promisiune cât de măruntă, un astfel de cuvânt echivalează cu un angajament sacru.

— Mă bucură, mă bucură foarte mult. În privinţa asta, suntem absolut de acord.

— Atunci spune-mi, stăruii eu cu nerăbdare, cum se potrivesc vorbele frumoase cu intenţiile dumitale perfide?

— Prin urmare, asta vă interesează? Ehei; bătrânul Sam Hawkens a băgat el bine de seamă pe drum că vreţi să-i vorbiţi. Dar nu se putea; ar fi însemnat să cadă baltă întregul meu plan atât de frumos ticluit. Sunt cu totul alt om şi gândesc cu totul altfel decât s-ar părea. Doar n-am să permit oricui să mi se uite în cărţi, hi-hi-hi-hi! Însă pentru dumneavoastră le pot da pe faţă. O să mă ajutaţi chiar, împreună cu Dick Stone şi cu Will Parker, dacă nu mă-nşel. Aşadar: după părerea mea, Inciu-Ciuna şi Winnetou nu au fost pe-aici numai în cercetare, ci trebuie să fi lăsat dispoziţii războinicilor ca, între timp, să se înarmeze şi să vină după ei. Dacă socotim că bătrânul, ca şi Winnetou, de altfel, a călărit toată noaptea, înseamnă că a şi parcurs o bună bucată de drum şi că mâine dimineaţă, sau cel mai târziu pe la amiază, se va întâlni cu ai săi; altminteri, nu şi-ar obosi calul până într-atâta. E de presupus că se va întoarce aici poimâine seară. Înţelegeţi în ce pericol ne aflăm şi cât e de aproape? Noroc că le-am descoperit urma! Altfel, în nici un caz nu m-aş fi aşteptat să se înapoieze atât de repede. Şi iarăşi noroc că ne-au ieşit kiowaşii în drum, de-am putut afla de la ei situaţia! Vor veni aici cei două sute de călăreţi ai lor şi...

— Am să-l previn pe Winnetou de primejdia ce-l aşteaptă din partea kiowaşilor! l-am întrerupt pe Sam.

— Pentru Dumnezeu, să n-o faci! strigă el. Asta ne-ar strica totul, pentru că apaşii, evitând cursa, ne-ar strânge de gât şi pe noi şi pe kiowaşi. Nu! Ei trebuiesc într-adevăr prinşi, trebuiesc făcuţi să-şi vadă moartea cu ochii. Pe urmă, când îi vom elibera în taină, ne vor fi cu atât mai recunoscători şi vor renunţa la răzbunare. Cel mult, dacă ni-l vor cere pe Rattler şi asta nu le-aş refuza-o. Acum, ce mai aveţi de spus,

mofturosule gentleman?

I-am întins mâna bucuros:

— Sunt pe deplin împăcat, dragul meu Sam. Ce să zic, ai brodit-o bine.

— Nu-i aşa? Sam Hawkens, cum susţinea cineva, o fi mâncând el şoareci de câmp, dar posedă şi calităţi, hi-hi-hi-hi! Va să zică, suntem iarăşi prieteni?

— Da, bătrâne Sam!

— Ei, acum culcaţi-vă pe o parte şi dormiţi sănătos. Mâine avem mult de lucru. Eu mă duc să-i informez pe Stone şi pe Parker, ca să cunoască şi ei situaţia.

Bătrânelul ăsta de Sam era într-adevăr un tip admirabil, un om de zahăr. De altfel, cuvântul „bătrânel” nu trebuie luat chiar textual. Abia dacă număra câţiva ani peste patruzeci; dar cadrul acela de barbă care-i ascundea aproape întreaga figură, nasul acela teribil care se înălţa între ochişorii lui ca un turn de observaţie şi surtucul de piele, cârpit şi răscârpit, gros şi ţeapăn ca scândură, îl făceau să pară mult mai bătrân decât era în realitate.

De altfel, cred că e locul să stărui asupra cuvântului *old,* care înseamnă *bătrân* sau *vechi.* Şi în alte limbi cuvântul acesta e utilizat nu numai pentru a releva vârsta, ci şi ca o expresie de alint. Un „vechi prieten” nu e numaidecât şi bătrân; după cum adesea oameni tineri îşi spun unul altuia „bătrâne”, în sens de vechi prieten. Pe urmă, cuvântul mai are şi altă semnificaţie. În vorbirea curentă spunem cu simpatie: bătrâne crai, bătrâne ursuz, bătrâne cârcotaş sau bătrâne palavragiu. Aici „bătrân” serveşte de întărire sau de gradaţie. Calitatea substantivului e astfel subliniată sau relevată la superlativ.

Aşa se întâmplă în vest cu cuvântul *old.* Unul din cei mai vestiţi vânători ai preriei era Old Firehand. De câte ori punea puşca la ochi, glonţul nimerea fără greş, ucigător; de aici şi porecla de Firehand. Calificativul *old* scotea şi mai mult în

evidenţă faimoasa lui îndemânare. De altfel şi mie porecla Shatterhand mi s-a atribuit împreună cu adjectivul *old.*

După ce plecă Sam, încercai să adorm, dar multă vreme nu izbutii. Oamenii din tabără aşteptau acum bucuroşi sosirea kiowaşilor, comentând evenimentul în discuţii aprinse şi zgomotoase; în asemenea condiţii, ar fi fost o minune să pot adormi. În plus, nici propriile mele gânduri nu-mi dădeau pace. Hawkens vorbise cu atâta siguranţă de planul lui, încât părea că un eşec ar fi exclus; eu, însă, nu-i împărtăşeam pe deplin optimismul. Voiam să-i eliberăm pe Winnetou şi pe tatăl său. Dar despre ceilalţi apaşi nici nu venise vorba. Urmau aceştia să rămână cumva în mâinile duşmanului, în timp ce conducătorii lor vor fi salvaţi? Mi se părea nedrept. Pe de altă parte, numai noi singuri, adică patru inşi, cu greu am fi reuşit — sau chiar deloc — să-i eliberăm pe toţi apaşii, mai ales că operaţia trebuia executată în strict secret, pentru a nu deştepta bănuieli. Şi apoi, în ce chip vor ajunge apaşii în mâinile kiowaşilor? Mă tot întrebam şi nu găseam răspuns. Fără luptă, fireşte că nu; aşadar, era de presupus că tocmai cei doi şefi, pe care intenţionam să-i salvăm, se vor apăra cu mai mare îndârjire şi se vor expune astfel cei dintâi pieirii. Cum să împiedicăm aceasta? În cazul că se vor apăra şi nu se vor da prinşi, atunci kiowaşii probabil că-i vor ucide; or, asta nu trebuia să se întâmple.

Mă frământam în chip şi fel, mă răsuceam când pe o parte, când pe alta, fără a găsi o soluţie. O singură nădejde mă linişti în cele din urmă: speram că micul, isteţul Hawkens va găsi o ieşire. În orice caz, mă hotărâsem să vin în ajutorul celor doi conducători ai apaşilor şi, la nevoie, să-i ocrotesc cu propriul meu trup. În sfârşit, adormii.

În dimineaţa următoare, am lucrat pe traseu cu îndoită râvnă, ca să recuperez lipsa mea din ajun. Cum toată lumea îşi dădea osteneala, am avansat cu lucrările mai mult ca oricând. Rattler se ţinea deoparte. Se foia ba ici, ba colo, fără

nici o treabă, iar *westmenii* lui îl tratau cu prietenie, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Această atitudine a lor mi-a întărit convingerea că, în cazul unui nou conflict cu Rattler, nu m-aş putea bizui pe ei. Până spre seară, deşi dădusem de un teren mai accidentat, măsurasem o porţiune de două ori mai mare ca în alte zile. De aceea, imediat după cină, ne culcarăm cu toţii, osteniţi. Bineînţeles că tabăra se mutase şi ea o dată cu înaintarea lucrărilor.

A doua zi, ne-am dovedit la fel de harnici, dar pe la amiază furăm tulburaţi. Sosiră kiowaşii. Iscoadele lor găsiseră cu uşurinţă noua aşezare a taberei, datorită urmelor foarte vizibile pe care le-am lăsat cu ocazia mutării.

Aceşti indieni erau nişte bărbaţi puternici, cu înfăţişare de luptători; aveau cai excelenţi şi purtau cu toţii, fără excepţie, puşti, cuţite şi tomahawkuri. Am numărat mai mult de două sute de oameni. Comandantul lor, de o statură cu adevărat impunătoare, avea trăsături severe, întunecate şi nişte ochi crunţi, prădalnici, care nu anunţau nimic bun. În ochii aceştia mocnea o cumplită sete de jaf şi de măcel. Se numea Tangua, nume care însemna şef sau căpetenie. Era deci de presupus că nimeni dintre kiowaşi nu se putea măsura cu el. Cercetându-i chipul şi ochii, mă gândeam la soarta ce i-ar aştepta pe Inciu-Ciuna şi pe Winnetou dacă ar ajunge în mâinile lui. Şi mă cuprinse groaza.

Venea în calitate de amic şi de aliat al nostru, dar se purta puţin prietenos faţă de noi. Ca să fac o comparaţie, atitudinea lui amintea mai degrabă pe tigrul care se întovărăşeşte cu un leopard pentru a vâna împreună, sfâşiindu-şi apoi aliatul. Sosise împreună cu „Vulpea”, şeful iscoadelor, în fruntea trupei sale şi, descălecând, nu ne salută, ci făcu cu braţul un gest poruncitor, după care ne pomenirăm înconjuraţi de călăreţii săi. Urcă din nou pe cal şi se apropie de carul nostru; dădu poclitul la o parte şi îşi aruncă privirea înăuntru. Părea că lucrurile îl atrag, pentru că mai descălecă o dată şi se sui

în car, inspectându-i atent conţinutul.

— Oho! făcu atunci Sam Hawkens, care stătea lângă mine. Asta pare să ne considere, împreună cu avutul nostru, ca pe o pradă bună încă înainte de-a fi schimbat vreo vorbă, dacă nu mă-nşel. Dacă-şi imaginează cumva ca Sam Hawkens e atât de prost, încât să dea stâna pe seama lupului, apoi se înşeală amarnic. Îl lămuresc eu imediat.

— Fără imprudenţe, Sam! îl rugai. Ăştia două sute de găligani ne copleşesc.

— Ca număr, da, ca minte, nicidecum, hi-hi-hi-hi! Răspunse el.

— Dar ne-au înconjurat!

— *Well,* asta văd şi eu. Sau credeţi că n-am ochi? După cât se pare, nu ne-am ales prea bine aliatul. Faptul că ne-a înconjurat mă face să bănuiesc că ar dori să ne bage în cofă cu apaşi cu tot, sau chiar să ne înfulece. Numai că îmbucătura o să-i cadă greu la stomac; Sam Hawkens vă asigură. Haideţi cu mine şi veţi auzi cum discută bătrânul Sam cu asemenea pramatii. Îl cunosc de mult pe Tangua şi, chiar dacă nu m-a zărit până acum, va fi ştiind desigur că mă aflu şi eu pe-aici. Purtarea sa nu numai că mă jigneşte pe mine, dar le deschide celorlalţi pofta. Uitaţi-vă un pic la haimanalele lui, ce aere bătăioase îşi dau şi cum ne sfidează! Am să le arăt îndată că Sam Hawkens e şi el prezent. Veniţi!

Cu puştile în mâini ne apropiarăm de carul în care scormonea Tangua. Ca să fiu sincer, nu mă simţeam prea liniştit. Cum am ajuns, Sam întrebă pe un ton de avertisment:

— Are cumva poftă vestitul şef al tribului Kiowa să ajungă într-o clipă în veşnicele plaiuri ale vânătoarei?

Tangua, care stătea aplecat cu spatele spre noi, se îndreptă de şale, se întoarse şi spuse răstit:

— De ce mă tulbură feţele palide cu întrebări prosteşti? Tangua va domni cândva ca mare căpetenie în veşnicele plaiuri ale vânătoarei, dar va mai trece lungă vreme până să

ajungă acolo.

— S-ar putea ca vremea să nu fie mai lungă decât un minut.

— Cum aşa?

— Coboară din car şi am să-ţi spun; dar iute de tot!

— Nici nu mă mişc de-aici!

— Bine! Atunci nu-ţi rămâne decât să zbori în aer! Şi, zicând acestea, Sam se răsuci, prefăcându-se că pleacă. Atunci indianul sări repede din car, îl apuca pe Sam de braţ şi strigă:

— Să zbor eu în aer? De ce rosteşti, Sam Hawkens, asemenea vorbe? Şi împotriva cui?

— Împotriva morţii care te-ar fi înhăţat dacă mai întârziai acolo sus câteva clipe.

— Uf! Moartea e în car?

— Da.

— Unde? Arată-mi-o!

— Poate mai târziu. Oare iscoadele tale nu te-au informat pentru ce ne aflăm aici?

— Ba da. Vreţi să tăiaţi drum calului de foc care slujeşte feţelor palide.

— Întocmai! Un astfel de drum trece peste râuri şi prăpăstii şi stânci pe care le aruncăm în aer. Cred că ştii!

— Ştiu. Dar ce-are a face cu moartea care zici că mă pândeşte?

— Foarte mult; mai mult decât îţi închipui. Ai aflat, pesemne, cu ce aruncăm în aer stâncile care stau în drumul calului de foc? Crezi că-i vorba de praful de puşcă pe care îl folosiţi şi voi?

— Nu. Feţele palide se folosesc de altă născocire, cu care pot nărui munţi întregi.

— Întocmai! Şi născocirea de care vorbeşti se află aici, în carul nostru. Ce-i drept, e împachetată cu grijă, dar cine nu ştie să umble cu asemenea pachet, acela e pierdut de la

prima atingere: explodează în mâinile lui şi-l rupe în mii de bucăţi.

— Uf, uf! făcu indianul, speriat de-a binelea. Şi erau chiar lângă mine, acolo, pachetele?

— Atât de aproape, încât, dacă nu săreai repede jos, te-ai şi afla de pe acum în veşnicele plaiuri ale vânătoarei. Şi ce-ar mai fi rămas din tine? Nici măcar punga cu „medicamente”, nici moţul scalpului, nimic, absolut nimic, afară de nişte fărâme de carne şi de os. Şi în halul ăsta, cum ai fi putut să mai domneşti ca mare căpetenie în veşnicele plaiuri ale vânătoarei? Rămăşiţele tale ar fi fost călcate şi zdrobite în picioare de caii tuturor duhurilor.

După credinţa pieilor-roşii, cine ajunge pe lumea cealaltă, adică în veşnicele plaiuri ale vânătoarei, fără moţul scalpului şi fără „medicamente”, acela e întâmpinat cu dispreţ de vitejii morţi înaintea lui şi, în timp ce aceştia se desfată cu cele mai alese mâncăruri indiene, el trebuie să se ascundă umilit de ochii lor. Ce blestem, aşadar, să ajungi dincolo fărâmiţat şi dus de vânturi ca o pulbere! Cu tot tenul lui arămiu, se vedea bine că indianului îi pierise sângele din obraz.

— Uf! exclamă el. Ce bine că m-ai vestit la timp! Dar de ce ţineţi născocirea voastră acolo, în car, unde se află atâtea lucruri de folos?

— Ai vrea să lăsăm asemenea pachete scumpe jos, pe pământ, unde s-ar strica şi, la orice atingere, ar putea să dezlănţuie cea mai cumplită nenorocire? Ţi-o spun numai ţie: chiar şi acolo, în car, sunt destul de primejdioase. Dac-ar exploda vreun pachet, sare totul în aer, praful se-alege de câte se află primprejur.

— Şi din oameni?

— Fireşte că şi din oameni şi din animale, într-un ocol care ar putea cuprinde de două ori câte o sută de cai.

— Atunci să-i vestesc iute pe războinicii mei, nu cumva să se apropie vreunul de carul ăsta afurisit.

— Aşa să faci! Te rog chiar s-o faci, ca nu cumva să ne ducem toţi pe copcă din pricina unei neatenţii! Vezi şi tu câtă grijă vă port, fiindcă pe războinicii din neamul Kiowa eu îi socotesc prietenii noştri. Şi, totuşi, s-ar zice că m-am înşelat. Când prietenii se întâlnesc, ei se salută şi fumează pipa păcii. Doar n-ai fi vrând ca tocmai astăzi să încâlci obiceiul?

— Păi ai fumat pipa cu Vulpea, cercetaşul meu!

— Am fumat numai eu şi acest războinic alb de lângă mine. Ceilalţi, nu. Dacă nu-i saluţi şi pe ei, va trebui să bănuiesc că prietenia voastră nu e sinceră.

Tangua rămase o clipă pe gânduri şi căuta un pretext:

— Ne aflăm pe picior de război şi de aceea n-am luat cu mine chinichinul păcii.

— Căpetenia kiowaşilor vorbeşte una, în timp ce inima lui simte alta. Eu văd punga cu chinichin agăţată de cingătoarea ta şi punga pare că-i plină. Nouă nu ne trebuie tutunul tău, avem destul dintr-al nostru. De altfel, nici nu e nevoie să fumeze toţi: tu fumezi în numele tău şi al războinicilor tăi, iar eu în numele meu şi al albilor aci de faţă; atunci legământul de prietenie cuprinde pe toţi bărbaţii prezenţi.

— De ce, adică, să mai fumăm noi doi, care suntem de multă vreme fraţi? Sam Hawkens n-are decât să-şi închipuie că am fumat cu toţii calumetul.

— Cum vrei! Dar atunci întoarcem şi noi foaia şi nu mai pui mâna pe apaşi.

— Ce, vrei să le dai de veste? întrebă Tangua cu o sclipire de mânie în ochi.

— Nu; aşa ceva nu-mi trece prin cap; ei sunt duşmanii noştri şi vor să ne ucidă. Dar n-am să-ţi spun în ce fel îi poţi prinde.

— Pentru asta n-am nevoie de tine; ştiu şi eu ce am de făcut.

— Oho! Nu cumva ştii când şi din ce parte sosesc şi unde îi puteţi găsi?

— Aflu eu! Trimit iscoadele mele.

— Asta n-ai s-o faci; eşti destul de deştept ca să-ţi dai seama că apaşii vor descoperi urmele iscoadelor tale şi se vor pregăti de luptă. Vor fi atenţi la fiecare pas; şi atunci mă întreb dacă-i mai puteţi prinde; pe câtă vreme, potrivit planului meu, îi luaţi pe nepregătite, îi împresuraţi şi îi prindeţi de vii, dacă nu mă-nşel.

Observai că explicaţiile nu-şi greşiseră ţinta. După un scurt răgaz de gândire, Tangua declară:

— Am să vorbesc cu războinicii mei.

Acestea zise, plecă de lângă noi. Se duse la Bao şi făcu semn câtorva din oameni să se apropie; văzurăm apoi cum se sfătuiesc între ei.

— Judecând după faptul că individul ţine să se sfătuiască mai întâi cu ai lui, veţi recunoaşte, desigur, că nu ne poartă gând bun! mi se adresă Sam.

— Se poartă urât cu dumneata; doar îi eşti prieten şi nu i-ai făcut nici un rău.

— Prieten? Ce ştiu ăştia despre prietenie? Nişte haimanale, care trăiesc numai din furtişaguri. Eşti prietenul lor cât timp n-au ce lua de la tine. Dar aici avem un car plin cu provizii şi cu alte lucruri de mare preţ pentru indieni. Cercetaşii s-au grăbit să-l informeze pe şeful lor şi, din acea clipă, era hotărât să fim jefuiţi.

— Şi acum?

— Acum? Hm! Acum nu mai avem nici o grijă.

— M-ar bucura.

— Cred că suntem asiguraţi. Îi cunosc eu. Strălucită idee mi-a venit să-i vâr în cap individului că avem aici, în car, un fel de pulbere teribilă, hi-hi-hi-hi! Venise convins că toate lucrurile de acolo îi sunt menite ca pradă. Văzurăţi doar: de cum a sosit, s-a şi dus de-a dreptul la car. Acum însă, mai mult ca sigur ca nimeni nu va cuteza să se apropie de lucrurile noastre. Ba eu trag nădejde că spaima cu care i-am

pricopsit ne va prinde bine şi mai târziu. O să-mi bag în buzunar o cutie de sardele şi-i fac să creadă că e plină cu dinamită. Parcă aveţi şi dumneavoastră o cutie la fel, în care păstraţi hârtii. N-ar strica să-mi reţineţi ideea şi s-o folosiţi la nevoie.

— Bine! Vreau să sper că efectul va fi cel dorit. Ce părere ai în legătura cu pipa păcii?

— Erau decişi să n-o fumeze cu noi; acum, însă, cred că haimanalele vor reveni la gânduri mai bune. Argumentul meu s-a înfipt în creierul şefului şi dânsul îi va convinge şi pe ceilalţi. Dar pe viitor, nici vorbă să le acordăm încredere.

— Prin urmare, Sam, vezi şi dumneata că am avut dreptate alaltăieri. Ai vrut să-ţi realizezi planul cu ajutorul kiowaşilor şi iată că ne-ai aruncat în braţele lor. Sunt curios ce-o să mai iasă.

— Absolut nimic, în afara celor prevăzute de mine. Vă puteţi bizui pe Sam Hawkens. E clar că Tangua se pregătise de jaf, apoi intenţiona să iasă în întâmpinarea apaşilor. Dar acum trebuie să recunoască, vrând-nevrând, că nici apaşii nu-s atât de proşti, încât să se lase prinşi şi măcelăriţi. I-am şi spus, de altfel, că oamenii lui Inciu-Ciuna vor descoperi urmele iscoadelor kiowaşe. Şi atunci, mai va să-i prindă pe apaşi! Doar n-o să-i cadă-n mână ca nişte orătănii oarbe ale preriei! Iată-l că a terminat consfătuirea: vine încoace. Acum se va lămuri totul.

Am descifrat rezultatul încă înainte ca Tangua să se fi apropiat de noi căci, în urma unor comenzi ale lui Bao, cercul se desfăcu şi oamenii descălecară. Aşadar, nu mai eram înconjuraţi. Tangua se înfăţişă mai puţin încruntat.

— M-am sfătuit cu războinicii mei, zise el. N-au nimic împotrivă să fumez calumetul cu fratele meu Sam, ca şi cum l-aş fuma cu fiecare dintre voi.

— Nici nu mă aşteptam la altceva: te ştiu doar nu numai bărbat viteaz, ci şi înţelept. Războinicii kiowaşi să alcătuiască

o jumătate de cerc şi să se uite cum schimbăm între noi fumul păcii şi al prieteniei.

Zis şi făcut. Tangua şi Sam Hawkens fumară pipa păcii după ritualul cunoscut, pe urmă noi, albii, le strânserăm pe rând mâna tuturor indienilor. Puteam deduce că, măcar azi şi în zilele imediat următoare, nu vor unelti împotriva noastră. Bineînţeles că nu puteam prevedea gândurile şi acţiunile lor de mai târziu.

Dacă spun *a fuma* calumetul sau pipa păcii, mă folosesc de expresia uzuală la noi. Indianul însă nu spune *a fuma* tutun, ci *a bea* tutun. De fapt, îl şi bea, judecând după felul cum înghite fumul, îl colectează în stomac şi apoi îl elimină încet, în doze mici.

În această privinţa se aseamănă cu turcii, care nici ei nu spun *a fuma.* Pe turceşte tutunului îi zice *ciubuc;* când fumează pipa, turcii spun *ciubuc icimec;* iar *icimec* nu înseamnă *a fuma,* ci *a bea.*

Pentru câtă cinste se bucură pipa la indieni stă mărturie şi faptul că în limba triburilor iemes, ca şi în toate dialectele apaşilor, cuvântul care o defineşte e identic cu acela de şef, de căpetenie. În limba iemes căpeteniei îi zice *fui* şi pipei *fuişaş;* la apaşi, căpeteniei i se spune *natan,* iar pipei *natan-ţe.* Sufixul *ţe,* adică *piatră,* e valabil atât pentru pipa făcută din pământ ars, cât şi pentru aceea cioplită din piatră. Vatra pipei destinată a servi de calumet se confecţionează din argilă sfântă, adusă de la carierele din Dakota.

Tangua — după ce încheiarăm acest pact, să-i zic, provizoriu — ceru convocarea unei mari consfătuiri la care să participe toţi albii. Propunerea nu-mi surâdea, pentru că am fi întârziat iarăşi lucrările noastre pe traseu; or, acestea nu trebuiau neglijate. De aceea îl rugai pe Sam să obţină amânarea consfătuirii pentru deseară. De altfel, auzisem, citisem chiar că o asemenea discuţie indiană — dacă nu e curmată de vreo primejdie — poate să dureze la nesfârşit.

Hawkens vorbi cu Tangua şi mă informă apoi:

— Ca orice indian veritabil, nu se lasă abătut de la dorinţa lui. Apaşii vor întârzia încă mult, aşa că dânsul cere organizarea unui sfat la care eu să-mi expun planul şi, după care, toată lumea să se aşeze pe mâncat. Evident, provizii nu ne lipsesc, iar kiowaşii şi-au adus destulă pastrama în samarele cailor. Din fericire, am obţinut totuşi ca numai eu, Dick Stone şi Will Parker să participăm la sfat; voi, ceilalţi, vă puteţi vedea de lucru.

— Ce înseamnă: puteţi? Ca şi când am avea nevoie de permisiunea indienilor! Las' că-i fac eu să priceapă că mă consider absolut liber şi că ordinele lor nu mă ating.

— Nu-mi stricaţi socotelile, *sir!* Mai bine treceţi cu vederea. Dacă vrem ca totul să decurgă normal, atunci nu e cazul să-i îndârjim împotrivă-ne.

— Doresc totuşi să particip şi eu la consfătuire!

— Nu-i nevoie.

— Dimpotrivă, cred că este. Trebuie să ştiu ce se va hotărî.

— O să aflaţi mai pe urmă.

— Şi dacă stabiliţi o acţiune cu care eu nu pot fi de acord?

— De acord? Dumneavoastră? Ia te uită, bravul *greenhorn!* Şi-a vârât în cap că Sam Hawkens nu poate lua nici o decizie fără învoirea lui! Te pomeneşti că trebuie să vă solicit aprobarea când vreau să-mi tai unghiile sau să-mi dreg pingelele?

— N-o lua chiar aşa. Înţeleg să mă asigur că nu veţi lua hotărâri care să pună în primejdie viaţa celor doi apaşi.

— În privinţa asta, vă puteţi încrede în bătrânul Sam Hawkens. Aveţi cuvântul meu că vor ieşi din afacerea asta cât se poate de sănătoşi. Ajunge atât?

— Da. Respect cuvântul dumitale; dacă l-ai dat, vei avea grijă să-l şi ţii.

— *Well!* Vedeţi-vă, aşadar, de treabă; fiţi sigur că lucrurile

vor evolua exact ca şi în prezenţa nasului dumneavoastră!

A trebuit să mă supun, deoarece ţineam mult ca măsurătorile să fie duse până la capăt încă înaintea ciocnirii cu apaşii. Ne apucarăm cu mare zel de lucru pe porţiunea noastră şi făcurăm progrese deosebite; Bancroft şi cei trei subalterni ai săi depuneau eforturi serioase. Era, de altfel, efectul îndemnurilor mele.

Îi convinsesem de faptul că trebuie să muncim cu toată sârguinţă, pentru că, altminteri, apaşii ar putea sosi înainte ca noi să fi încheiat lucrările şi atunci ne-am pune pielea-n joc: am fi expuşi atât apaşilor, cât şi kiowaşilor. În schimb, dacă terminăm lucrul mai devreme, putem să spălăm puţină şi să ne adăpostim, salvând şi schiţele topografice.

Le pusesem în vedere toate acestea. Iată de ce oamenii lucrau cu un avânt şi cu o perseverenţă de care nu mai dăduseră dovadă până atunci. Îmi atinsesem deci scopul. În sinea mea, însă, nici prin vis nu-mi trecea s-o şterg. Eram neliniştit pentru Winnetou. Ceilalţi n-aveau decât să procedeze după bunul lor plac, eu eram ferm decis să nu părăsesc locul înainte de a mă asigura că Winnetou e în afară de pericol.

De fapt, munca mea era triplă. Trebuia să lucrez la măsurători, să ţin registrul şi totodată să întocmesc schiţele. Le desenam în două exemplare. Unul era destinat inginerului-şef, în calitatea sa de conducător al şantierului, pe celălalt mi-l păstram în secret, ca să-l folosesc la nevoie. Situaţia noastră era atât de primejdioasă, încât o asemenea măsură de precauţie se justifica pe deplin.

Aşa cum bănuisem, consfătuirea s-a prelungit până seara; s-a încheiat abia când întunericul ne sili şi pe noi să întrerupem lucrul. Kiowaşii se aflau în excelentă dispoziţie, Sam Hawkens comiţând greşeala — sau, poate, având bună inspiraţie de a le oferi tot restul nostru de rachiu. Nici nu se gândise măcar să ceară în prealabil învoirea lui Rattler.

Fuseseră aprinse câteva focuri în jurul cărora chefuiau indienii, caii păşteau pe aproape, în timp ce santinelele orânduite de şeful kiowaşilor străjuiau prin întuneric.

Aşezat lângă Sam şi nedespărţiţii lui tovarăşi, Parker şi Stone, îmi consumam cina şi-mi plimbam privirea deasupra taberei, care, mie, ca novice, îmi oferea o imagine cu totul inedită. Făcea impresia unui lagăr de război. Mă uitam la chipurile indienilor şi, examinându-le pe rând, nu descopeream nici unul capabil de milă sau de îndurare în faţa duşmanului. Rachiul nostru nu le-a ajuns decât pentru cinci şase înghiţituri de fiecare; n-am observat să se fi îmbătat careva; totuşi, apa-de-foc, cu care se întâlneau atât de rar, stârnise oarecare agitaţie. Erau mai vioi şi vorbeau mai tare ca de obicei.

Fireşte că l-am descusut pe Sam, în ce priveşte rezultatul consfătuirii.

— Puteţi fi mulţumit! mă asigură el. Celor doi protejaţi ai dumneavoastră nu li se va întâmpla nimic.

— Şi dacă se apără?

— Nici nu vor apuca să se apere; vor fi prinşi şi legaţi încă înainte de a-şi da seama ce se petrece!

— Aşa? Şi cum îţi închipui lucrul ăsta, bătrâne Sam?

— Foarte simplu. Apaşii vor veni pe un drum bine cunoscut. Aţi putea să-l ghiciţi, *sir?*

— Fără îndoială. E firesc să caute mai întâi locul unde ne-au întâlnit prima oară şi să se orienteze apoi după urmele noastre.

— Just! Nu sunteţi chiar atât de prost precum arătaţi. Aşadar, cunoaştem primul fapt de care avem nevoie, adică direcţia dinspre care urmează să-i aşteptăm. Al doilea fapt important este momentul sosirii.

— Pe acesta nu-l putem cunoaşte precis, dar îl putem deduce.

— Da, cine posedă ceva grăunţe în cap îl poate într-

adevăr deduce; dar numai cu deducţia n-am făcut mare lucru. Cel care, într-o asemenea situaţie, acţionează după presupuneri, îşi cam riscă pielea.

Certitudine, deplină siguranţă, iată ce ne trebuie.

— O putem obţine numai dacă trimitem iscoade înaintea lor; dar soluţia aceasta dumneata ai respins-o, dragul meu Sam. Susţineai că urmele iscoadelor ne-ar trăda.

— Dacă iscoadele ar fi indiene! Reţineţi, *sir:* dacă ar fi indiene! Că noi, albii, ne aflăm aici, nu e nici un secret pentru apaşi. Dacă dau de urma unui alb, faptul nu le trezeşte bănuieli. Dar cu urmele indiene ar fi cu totul altfel; avertizaţi, apaşii s-ar feri ca de foc. În calitate de mare deştept, vă puteţi uşor imagina ce bănuieli s-ar naşte în capetele lor.

— Că războinicii kiowaşi sunt prin apropiere?

— Perfect, aţi ghicit! Dacă nu mi-ar fi grijă de bătrâna mea perucă, aş scoate cu mare respect pălăria în faţa dumneavoastră. Vă rog să consideraţi gestul ca şi făcut.

— Mulţumesc, Sam! Vreau să sper că acest respect nu se va spulbera curând! Am răspuns la fel de ironic. Dar să mergem mai departe! Eşti, aşadar, de părere să nu trimitem cercetaşi indieni, ci albi?

— Da, însă nu mai mulţi, doar unul singur.

— Ajunge atât?

— Aflaţi că e vorba de un individ pe care mă pot bizui şi anume Sam Hawkens, dacă nu mă-nşel, cel care mănâncă şoareci de câmp, hi-hi-hi-hi! Poate că aţi auzit de dumnealui?

— Cum să nu! încuviinţai zâmbind. Dacă preia chiar dânsul sarcina, suntem fără grijă. Nu se lasă el prins de apaşi.

— Prins, nu, în schimb se lasă văzut.

— Ce vorbeşti? Vrei să te vadă?

— Vreau.

— Atunci te fac prizonier sau te omoară.

— Nu fac ei una ca asta pentru nimic în lume. Sunt prea deştepţi. Le ies în cale şi mă port în aşa fel încât să nu le

treacă prin minte că s-ar afla pe-aici şi alţii în afara de noi. Şi când m-or vedea plimbându-mă tacticos, sub ochii lor, vor fi încredinţaţi că nu ne aşteptăm la nimica rău şi că trăim mai liniştiţi ca în sânul lui Avraam. Nici nu se vor atinge de mine; vor avea interesul să mă întorc în tabără, ca să nu se nască aici bănuiala că mi s-a întâmplat ceva. Îşi vor spune că, oricum, le voi cădea în mână mai târziu.

— Dar, Sam dragă, e posibil ca ei să te vadă fără ca şi dumneata să-i vezi...

— *Sir,* se zbârli el în glumă, dacă mă gratulaţi cu o asemenea palmă morală, totul s-a sfârşit între noi! Eu şi să nu-i văd! Ochişorii lui Sam Hawkens o fi ei mici, dar sunt grozav de ageri. E drept că apaşii nu vor sosi cu grămada; vor trimite mai întâi iscoade; însă nici ăştia nu-mi scapă; îmi aleg un locşor de unde nu se poate să nu-i zăresc. Ştiţi, există porţiuni de teren unde nici cel mai grijuliu cercetaş nu găseşte acoperire; e obligat să iasă în câmp deschis. Iar eu mă plasez într-un asemenea sector şi pândesc. De îndată ce descopăr iscoadele, vă dau de veste, pentru ca în momentul când se vor furişa lângă tabără, să vă arătaţi cu toţii calmi şi nepăsători.

— Dar or să-i vadă şi pe kiowaşi şi se vor grăbi să-şi înştiinţeze şeful.

— Pe cine să-i vadă? Pe kiowaşi? Omule, *greenhorn* şi preaonorate boboc, vă imaginaţi cumva că Sam Hawkens are vată sau sugativă în loc de creier, hai? Voi fi avut eu din timp grijă să ajungă invizibili, să nu se vadă nici picior de kiowaş. Înţeles? Aceşti foarte dragi prieteni ai noştri se vor ascunde bine de tot, pentru ca la momentul oportun să răsară ca din pământ. Iscoadele apaşilor nu trebuie să zărească aici pe nimeni altul decât persoanele ce se aflau în tabără la prima vizită a lui Winnetou şi a tatălui său.

— Ei da, atunci se schimbă lucrurile!

— Nu-i aşa? Iscoadele n-au decât să ne dea târcoale şi să

se convingă că nu bănuim nimic. Apoi, după ce vor pleca, mă furişez eu pe urmele lor şi pândesc sosirea grosului. Desigur că nu vor veni ziua, ci după căderea nopţii, folosindu-se de întuneric, ca să se apropie cât mai mult de tabără. Atunci, vitejii noştri apaşi vor năvăli peste noi.

— Şi ne vor lua prizonieri sau, mai ştii, ne vor masacra; dacă nu pe toţi, barem pe unii!

— *Sir,* zău că mă scârbiţi! Vă pretindeţi om cu studii şi nu cunoaşteţi cel mai simplu adevăr: dacă vrei să nu fii prins, trebuie s-o iei la sănătoasa! Asta o ştie în zilele noastre până şi iepurele, ba şi acea mică, neagră şi pişcătoare insectă, care obişnuieşte să sară de şase sute de ori cât lungimea trupului ei. Singur dumneavoastră aţi rămas ageamiu în materie! Hm! Oare în multele cărţi pe care le-aţi mestecat nu scrie aşa ceva?

— Nu scrie nimic, fiindcă un *westman* curajos nu sare de şase sute de ori cât lungimea trupului său, ca insecta dumitale. Va să zică, eşti de părere s-o luăm la sănătoasa?

— Da. Vom aprinde, fireşte, un foc de tabără ca să fim cât se poate de bine observaţi. Cât va arde focul, apaşii se vor ţine ascunşi. Iar după ce se stinge treptat şi se face întuneric, o luăm la picior şi-i anunţăm pe kiowaşi să se pitească prin apropiere. Atunci apaşii se aruncă asupra taberei noastre şi... nu mai găsesc ţipenie de om, hi-hi-hi-hi! Îi apucă o mirare grozavă şi, de bună seamă, încing la rândul lor focul ca să ne poată dibui. Acum, însă, îi vedem noi în lumină, cum ne văzuseră ei adineauri. Şi roata se întoarce: din atacanţi ajung să fie împresuraţi. Ai şi ce spaimă pe ei! Şi ce lovitură! Va rămâne de pomină multă vreme. Şi lumea va zice: „Toate astea le-a pus la cale Sam Hawkens, dacă nu mă-nşel!”

— Mă rog, n-ar fi rău, cu condiţia ca lucrurile să se petreacă exact după imaginaţia dumitale.

— Aşa va fi şi nu altfel; am eu grijă.

— Şi pe urmă? Îi eliberăm în taină pe apaşi?

— În orice caz, pe Inciu-Ciuna şi pe Winnetou.

— Şi ceilalţi?

— Vom căuta să eliberăm pe cât mai mulţi, dar cu condiţia să nu ne trădăm.

— Şi cu restul ce se întâmplă?

— Nimic prea grav, *sir,* vă pot încredinţa. În prima clipă, kiowaşii se vor gândi mai puţin la apaşi; se vor grăbi să-i prindă pe fugari, adică pe noi. Şi dacă totuşi s-ar arăta lacomi de sânge, apoi las' pe mine, mai e şi Sam Hawkens aici! Dar nu face să ne spargem de pe acuma capetele pentru cele ce s-ar petrece mai târziu; barem pe-al dumneavoastră l-aţi putea folosi mai rentabil. Ce-o să mai fie, vedem atunci. Important e să găsim, înainte de toate, un loc potrivit pentru realizarea planului; nu ne putem refugia la întâmplare, oriunde. Mă ocup eu mâine în zori de problema asta. Azi am tot vorbit; de mâine intrăm în acţiune.

Avea dreptate. Să tot discuţi şi să făureşti planuri era pentru moment de prisos; nu ne rămânea deci altceva de făcut decât să aşteptăm desfăşurarea evenimentelor.

Era o noapte cam neplăcută. Se iscase un vânt care dădu treptat în furtună şi, către dimineaţă, se lăsă un frig neobişnuit în acele ţinuturi. Ne aflam aproximativ pe latitudinea Damascului şi totuşi frigul ne trezi din somn. Sam Hawkens scrută cerul apoi conchise:

— Pesemne că astăzi se va petrece un fenomen rar prin partea locului. Va ploua, dacă nu mă-nşel. Şi asta e spre binele nostru.

— În ce privinţă? întrebai eu.

— Nu bănuiţi? Uitaţi-vă numai primprejur, câtă iarbă culcată!

Sosind, apaşii ar putea trage imediat concluzia că pe aici au trecut de curând mai mulţi oameni şi cai decât numără tabăra noastră. Ploaia însă va îndrepta iarba şi va şterge urmele care, altminteri, ar mai fi vizibile trei-patru zile. Mă

duc repede să-i lămuresc pe kiowaşi şi să-i iau cu mine.

— Şi mergeţi în căutarea unui loc potrivit pentru atac?

— Da. La drept vorbind, aş putea să-i las deocamdată aici şi să-i chem mai târziu, după ce voi fi găsit eu locul; dar e mai bine să plec de pe acum, pentru ca urmele să dispară curând. Între timp, voi, ăştilalţi, vă puteţi continua lucrările.

Sam împărtăşi căpeteniei kiowaşilor planul său şi acesta îl aprobă. După puţin, indienii, împreună cu Sam şi cu cei doi tovarăşi ai lui, porniră călare. Se înţelege că locul pe care urmau să-l aleagă trebuia să se afle chiar pe traseul nostru, al topografilor, adică pe linia ce-o aveam de măsurat. În felul acesta economiseam timp şi nici nu dădeam de bănuit apaşilor.

Veneam încet în urma călăreţilor; înaintam pas cu pas, pe măsură ce înaintau lucrările. Către amiază, profeţia lui Sam se împlini; începu să plouă. Dar o ploaie cum numai pe această latitudine se poate porni din an în paşte. Părea că se revarsă un ocean din tărie.

În toiul acestui potop, Sam, Dick şi Will se întoarseră din cercetare, îi observarăm abia când se aflau la zece-doisprezece paşi de noi, atât de deasă era perdeaua de apă. Găsiseră un loc potrivit. Parker şi Stone urmau să ni-l arate; iar Hawkens, după ce-şi luă merinde suficiente, plecă, în pofida furtunii, ca să se aşeze la pândă. Porni pe jos, fără catâr; astfel se putea ascunde mai lesne. Privindu-l cum dispare îndărătul perdelei de ploaie, aveam sentimentul că o catastrofă se apropia de noi cu paşi grăbiţi.

Pe cât de sălbatică a fost ploaia, ca o rupere de nori, pe atât de repede încetă năvala apei. Zăgazurile cerului se închiseră brusc şi soarele străluci iarăşi, ca în alte zile, deasupra lumii. Reluarăm lucrul întrerupt.

Ne aflam într-o savană lină, nu prea mare, înconjurată în trei părţi de dumbravă; din loc în loc se zărea câte un tufiş. Terenul era foarte prielnic pentru lucrările noastre; înaintam

cu repeziciune. Constatai totodată că Sam Hawkens prevăzuse cu multă precizie efectele ploii: deşi kiowaşii trecuseră călări chiar pe locul unde ne aflam, totuşi nu se vedea nici o urmă de copită. Venind în căutarea noastră, apaşii n-ar fi putut bănui că avem în apropiere două sute de aliaţi.

Pe înnoptate, când lucrul încetă, Stone şi Parker ne informară că ne găsim de fapt în vecinătatea prezumtivului câmp de bătălie. Mi-ar fi plăcut să-l cercetez şi eu, dar se făcuse prea târziu.

A doua zi dimineaţa pătrunserăm repede cu lucrul până la un pârâu destul de lat, din care se alcătuia un fel de bazin, probabil veşnic plin cu apă, pe câtă vreme albia pârâului era îndeobşte jumătate secată. Ploaia de ieri umpluse însă albia până-n margini. Către acest bazin ducea o limbă îngustă de savană, tivită pe ambele laturi cu copaci şi tufe şi înaintând ca o peninsulă spre mijlocul apei; îngustă la început, peninsula se lărgea treptat, luând aproximativ forma unui cerc. Semăna cu o tigaie, a cărei coadă ţinea de mal. În partea opusă a bazinului se înălţa o colină uşoară, împădurită.

— Iată locul ales de Sam Hawkens, lămuri Stone, rotindu-şi privirile cu aerul unui cunoscător. Nici nu se putea ceva mai bun pentru planul nostru.

Mă simţii, desigur, îndemnat să scrutez fiecare colţişor.

— Unde se găsesc kiowaşii, mister Stone? întrebai.

— Ascunşi, foarte bine ascunşi! răspunse el. V-aţi osteni degeaba să daţi de cea mai mică urmă a lor, deşi ei ne văd la perfecţie şi ne observă orice mişcare.

— Totuşi, unde sunt?

— Aşteptaţi niţel, *sir!* Mai întâi să vă explic de ce Sam, pişicherul, a ochit tocmai locul acesta. Savana pe care am străbătut-o are multe tufişuri răzleţe. Faptul acesta e în avantajul apaşilor; ne pot urmări neobservaţi, se pot ascunde în spatele tufişurilor. Vedeţi apoi limba aceea de pământ care

se întinde încoace. Dacă încingem aici un foc de tabără, se luminează toată fâşia, chiar şi adâncul savanei de unde urmează să vină apaşii; focul îi va atrage; se vor apropia uşurel de noi, pitulându-se în dosul copacilor şi tufelor. Vă asigur, domnilor, că nu se găseşte teren mai bun pentru a ne lăsa atacaţi de indieni!

Faţa lui uscăţivă, lunguiaţă, înăsprită de vânt şi soare, strălucea de satisfacţie. Inginerul-şef, în schimb, nu-i împărtăşea deloc entuziasmul şi dădu sceptic din cap:

— Ce fel de om eşti şi dumneata, Stone! Te topeşti de bucurie că vom fi atacaţi atât de frumos! În ce mă priveşte, vă spun pe şleau: Am s-o şterg de-aici!

— Ca să cădeţi cât mai sigur în mâinile apaşilor! Nu vă lăsaţi purtat de asemenea gânduri năstruşnice, mister Bancroft! Cum să nu fiu încântat de locul ăsta, care înlesneşte apaşilor să ne prindă, pentru ca pe urmă să-i prindem noi în capcană! Uitaţi-vă un pic dincolo, peste apă. Sus, pe colină, în mijlocul pădurii, sunt pitiţi kiowaşii. Observatorii lor s-au căţărat în copaci şi nici vorbă că ne-au şi zărit. Tot aşa îi vor zări pe apaşi, căci de sus ei cuprind cu ochii savana până hăt departe.

— Dar dacă vom fi atacaţi, ce ne foloseşte nouă că kiowaşii se află tocmai dincolo de apă, ascunşi în pădure? Obiectă inginerul-şef.

— E numai o manevră, pentru ca iscoadele apaşilor să nu descopere adevărata situaţie. Însă de îndată ce vor fi trecut, kiowaşii coboară încoace şi se ascund în peninsulă, unde nu pot fi observaţi.

— Şi vrei să zici că apaşii nu se pot duce acolo?

— Ar putea, însă nu le permitem noi.

— Înseamnă să-i alungaţi. Atunci, cum vreţi să nu vă observe? Se cam contrazic lucrurile, mister Stone.

— Ba. Deloc! E drept, nu trebuie să avem aerul că-i căutăm; îi lăsăm să se apropie de peninsulă. Dar aceasta, în

locul unde se îmbină cu malul, nu are mai mult de treizeci de paşi lăţime; ei bine, acolo postăm caii noştri şi baricadăm trecerea.

— Baricadă de cai? E cu putinţă?

— Fireşte. Priponim caii de copaci şi vă asigur că nici un indian nu se mai apropie, căci animalele l-ar trăda prin sforăitul lor, Astfel, iscoadele cercetează jur-împrejur, dar în peninsulă nu se încumetă. După ce se întorc ca să-i cheme pe-ai lor, hop şi kiowaşii părăsesc pădurea de pe colină şi se ascund în peninsulă, printre arbori. Iar trupa apaşilor se furişează încoace şi aşteaptă să ne culcăm şi să adormim.

— Şi dacă nu aşteaptă până ne culcăm? intrai şi eu în vorbă. Ne-ar tăia orice posibilitate de retragere.

— Nici atunci n-am fi în pericol, mă asigură Stone. Ne sar kiowaşii în ajutor cât ai bate din palme.

— Numai că asta înseamnă vărsare de sânge şi noi vrem s-o evităm.

— Dar, *sir,* aici, în vest, nu contează o picătură de sânge în plus. Dar nu vă faceţi griji! Exact acelaşi motiv îi va reţine şi pe apaşi să ne atace cât suntem treji. O să-şi spună, desigur şi ei că ne vom apăra şi, chiar dacă nu suntem decât douăzeci de inşi, vor cădea destui dintr-ai lor înainte ca noi să încetăm lupta. Nu, ei caută să-şi cruţe, ca şi noi, sângele şi viaţa. De aceea vor aştepta până ne vom fi culcat; iar noi lăsăm focul să se stingă şi ne retragem pe întuneric în peninsulă.

— Şi până atunci ce facem! Ne continuăm lucrările?

— Da, numai că la ora decisivă trebuie să fiţi aici.

— Dacă-i aşa, să nu ne pierdem vremea. Haideţi, domnilor, să mai lucrăm un pic!

Îmi urmară invitaţia, deşi nu prea le ardea de muncă. Sunt convins că ar fi preferat să spele putina. Dar în cazul acesta, lucrul ar fi rămas neisprăvit şi, conform clauzelor contractului, nimeni n-ar mai fi putut pretinde vreo plată. Or, ca să renunţe

la banii lor, ar fi fost prea mult. Unde mai pui că apaşii tot i-ar fi ajuns din urmă. Îşi dădeau seama oamenii că, totuşi, aici se aflau în mai mare siguranţă şi de aceea rămaseră pe loc.

În ce mă priveşte, mărturisesc deschis că nu aşteptam cu prea mare calm evenimentele. Mă stăpânea o tulburare, o stare febrilă, un fel de trac pe care-l resimte ostaşul înainte de a primi botezul focului. Nu-mi era frică, o, nicidecum. În fond, aş fi avut mai multe motive de teamă atunci când am răpus bizonul şi ursul. Acum, însă, era vorba de oameni şi acest lucru mă tulbura. Îmi păsa mai puţin de viaţa mea; aş fi ştiut să mi-o apăr la nevoie; dar ce te faci cu Inciu-Ciuna şi cu Winnetou? Mă gândisem în ultimele zile atât de mult la Winnetou, încât îmi devenise şi mai familiar decât înainte; îl îndrăgisem, fără prezenţa şi prietenia lui; desigur, un proces psihic ciudat, dacă nu chiar enigmatic. Şi încă un fapt curios: aveam să aflu mai târziu de la Winnetou că şi dânsul se gândise mult la mine în aceeaşi vreme.

Neliniştea nu mă părăsi nici în timpul lucrului; eram însă convins că, în clipele hotărâtoare, va dispărea subit. De aceea socotind că, oricum, ciocnirea e inevitabilă, doream să se declanşeze cât mai curând.

Dorinţa aceasta avea să mi se împlinească. Abia trecuse de amiază, când îl zărirăm pe Sam Hawkens că se îndreaptă spre noi. Omuleţul era vizibil obosit, dar ochişorii lui şireţi jucau neobişnuit de veseli deasupra obrajilor împăduriţi.

— Totu-i în regulă, nu-i aşa? îl întrebai. Se vede cât de colo, dragă Sam.

— Zău? râse el. Unde scrie? Pe nasul meu sau în imaginaţia dumneavoastră?

— Imaginaţie? *Pshaw!* Cine ţi se uită în ochi nu mai are nici un dubiu.

— Aşa, va şi zică, mă trădează ochii. E bine s-o ştiu, ca să mă păzesc în alte ocazii. Dar aveţi dreptate. Toate au mers strună, chiar mai bine decât mă aşteptam.

— Înseamnă că ai văzut iscoadele?

— Ce iscoade?! Întreaga trupă am văzut-o. Şi nu numai atât. Am şi auzit-o, adică am tras cu urechea la vorbele apaşilor.

— Ai tras cu urechea? Ah, atunci spune repede ce-ai aflat!

— Nu e timpul, nici locul. Strângeţi instrumentele, duceţi-le în tabără şi aşteptaţi-mă acolo! Vin şi eu. Dar mai înainte, mă reped la kiowaşi, să le spun ce am aflat şi ce au de făcut.

Trecu albia pârâului, dincolo de bazin şi dispăru în pădurea de pe colină. Iar noi ne-am strâns lucruşoarele şi am pornit spre tabără ca să-l aşteptăm. Nici nu l-am văzut, nici nu i-am simţit paşii când, deodată, ne pomenirăm iarăşi cu el. Stătea ţanţoş în mijlocul nostru şi ne muştruluia:

— Iată-mă, *my lords!* Ce dracu', nu mai aveţi ochi, nici urechi? Şi un elefant vă poate lua prin surprindere, deşi paşii lui se aud de la un sfert de ceas depărtare!

— În orice caz, n-ai prea călcat cu paşi de elefant! i-am răspuns.

— Posibil. Am vrut numai să vă demonstrez cum te poţi apropia de oameni, fără ca ei să bage de seamă. Şedeaţi cu toţii liniştiţi, nu scoteaţi o vorbă; şi totuşi, în tăcerea asta, n-aţi auzit când m-am strecurat printre voi. Uite-aşa a fost şi ieri, când m-am furişat lângă apaşi.

— Haide, povesteşte cum a fost!

— *Well,* o să auziţi numaidecât! Întâi să mă aşez, că-s tare ostenit. Mi s-au deprins picioarele cu călăria şi nu mai ţin la marş. De altfel, decât infanterist, e mai nobil să fii la cavalerie, dacă nu mă-nşel.

Se aşeză lângă mine, clipi din ochi pe rând la fiecare şi, subliniind cu capul silabă cu silabă, rosti plin de importanţă:

— Aşadar, în astă seară porneşte jocul!

— Chiar azi? întrebai eu şi mirat şi bucuros, fiindcă doream să se hotărască odată. Atunci e bine, chiar foarte bine!

— Hm! S-ar zice că ardeţi de nerăbdare să cădeţi în braţele apaşilor! Dar vă dau dreptate: e bine aşa, mă bucur şi eu că nu mai avem mult de aşteptat. Nu e tocmai plăcut să aştepţi un lucru care poate să iasă pe dos.

— A apărut vreun motiv de îngrijorare?

— Absolut nimic. Dimpotrivă, sunt sigur că o să meargă totul ca pe roate. Însă orice om cu experienţă ştie că şi cel mai bun copil poate să ajungă până la urmă o pramatie. Aşa şi cu evenimentele. Planul cel mai bun poate da greş dintr-o simplă întâmplare.

— Dar în cazul nostru avem a ne teme de ceva?

— Nu. Din câte am auzit acolo, succesul nostru e asigurat.

— Ce-ai auzit, spune odată!

— Ia-o încet, fără grabă, tinere *sir!* Toate la rândul lor. Nu vă pot spune ce-am auzit şi aflat până nu veţi şti ce s-a petrecut mai înainte. Deci: am pornit în toiul furtunii. N-am aşteptat să treacă, deoarece ploaia, fie şi potop, tot nu pătrunde prin surtucul meu, hi-hi-hi-hi! Alergai până aproape de terenul unde fusese tabăra noastră, când ne-au vizitat cei doi apaşi; dar am fost nevoit să mă ascund repede, pentru că zărisem trei indieni adulmecând locul. Sunt iscoadele apaşilor, mi-am zis; nu se vor deplasa mai departe, pentru că misiunea lor e să cerceteze numai locul acesta. Aşa şi era. Tot cotrobăiră pe acolo fără să-mi găsească urma şi se aşezară sub copaci, unde umezeala nu pătrunsese ca în afara pădurii. Să tot fi şezut aşa vreo două ceasuri. Iar eu îi pândeam pitit sub arbore. Doar trebuia să le aflu intenţiile. Şi iată că soseşte o trupă călare; oamenii au feţele vopsite în culorile războiului. I-am recunoscut de îndată: Inciu-Ciuna şi Winnetou cu apaşii lor.

— Câţi erau?

— Exact câţi bănuisem. Am numărat cam vreo cincizeci. Iscoadele au ieşit din adăpost şi au dat raportul. Apoi au luat-o înainte şi toată trupa s-a pus încet în mişcare. Bănuiţi,

desigur, domnilor, că Sam Hawkens s-a ţinut scai de ei. Ploaia spălase urmele paşilor, dar ţăruşii pe care i-aţi înfipt acolo s-au dovedit a fi călăuze foarte precise. Mi-aş dori să am parte totdeauna de asemenea călăuze sigure. Dar apaşii ăştia sunt extrem de prudenţi; la fiece cot al pădurii, după fiece tufiş, puteau să dea peste noi; de aceea se deplasau încet de tot. Înaintau cu multă dibăcie şi precauţie; îmi făcea o adevărată plăcere să-i studiez şi mă gândeam, ca şi în alte ocazii, că indienii apaşi sunt superiori tuturor celorlalte neamuri roşii. Inciu-Ciuna e al dracului de priceput, iar Winnetou nu se lasă mai prejos. Cea mai neînsemnată mişcare a lor era calculată. Nu suflau nici o vorbă; se înţelegeau numai prin semne. După ce străbătură două mile, începu să se lase seara. Indienii descălecară, îşi priponiră caii şi se afundară în pădure; acolo voiau să poposească până-n zori.

— Şi acolo ai tras cu urechea? întrebai eu.

— Da. Indienii, băieţi deştepţi, n-au aprins nici un foc; pe de altă parte, Sam Hawkens, tot deştept şi-a spus că nu e rău aşa, pentru că va fi protejat de întuneric. M-am strecurat printre copaci şi, neavând alta la îndemână, m-am târât pe propria mea burtă, până am ajuns atât de aproape, încât auzeam toate vorbele lor.

— Şi ai înţeles totul?

— Ce întrebare! Dacă afirm că se auzea fiece cuvânt!

— Vreau să spun dacă se serveau de jargonul lor anglo-indian.

— Nu se serveau, ci discutau între ei, dacă nu mă-nşel şi anume în dialectul mescalerilor pe care îl cunosc şi eu binişor. Mă deplasai încet-încet până în apropierea celor două căpetenii. Schimbau arar câte un cuvânt scurt şi cu miez, cum fac de obicei indienii.

— Ei, hai, dă-i drumul, omule! stăruii eu, văzând că iarăşi se opreşte.

— Mă rog, ţineţi-vă bine, *sir,* că-i dau drumul! Aflaţi că au

ce au cu noi. Vor să ne captureze.

— Va să zică, nu umblă să ne ucidă?

— Ei, ar vrea ei aşa, câte puţin, dar nici chiar dintr-o dată. Mai întâi cată să ne ia prizonieri fără să ne vatăme; apoi ne duc în satele mescalerilor, lângă Rio Pecos; acolo ne leagă la stâlpul torturii şi, în cele din urmă, ne prăjesc de vii. *Well,* cam în felul crapilor pe care-i prinzi, îi duci acasă, îi ţii în apă şi-i hrăneşti, pentru ca la urmă să-i fierbi în tot soiul de mirodenii. Mă întreb, zău, ce gust o fi având bătrânul Sam, mai ales dacă-l frige la tigaie împreună cu surtucul lui vânătoresc, hi-hi-hi-hi!

Râse oarecum tainic, înfundat, în barbă. Apoi continuă:

— Au pus ochii în special pe mister Rattler, care şade aici printre voi încântat şi radios, ca şi când l-ar aştepta toate deliciile raiului. Da, mister Rattler, te-ai vârât într-o ciorbă de care eu unul nu mi-aş atinge gura. Vei fi pus la frigare, afumat, înţepat, otrăvit, înjunghiat, împuşcat, tras pe roată şi spânzurat, din toate pe rând şi câte puţin ca să mai rămâi niţel în viaţă şi să poţi degusta în voie toate chinurile şi modurile de a muri. Iar dacă totuşi nu te vei hotărî să mori, atunci te vor aşeza în aceeaşi groapă cu Klekih-Petra pe care l-ai ucis. Şi vei fi înmormântat de viu.

— Dumnezeule mare! Aşa au vorbit? întrebă Rattler, pălind de groază.

— Fireşte că aşa. De altfel, o şi meriţi, n-am ce-ţi face. Iţi doresc numai ca, după ce vei fi trecut prin toate torturile, să te laşi de nelegiuiri. Dar cred că n-o să le mai repeţi. Cadavrul lui Klekih-Petra a fost dat pe mâna unui vraci ca să-l ducă acasă. Trebuie să ştiţi că indienii ăştia din sud ştiu să-şi trateze morţii şi să-i conserve în aşa fel, încât să reziste lungă vreme la descompunere. Am văzut cu ochii mei nişte mumii de copii indieni care, după mai bine de un secol, arătau ca şi când ar fi murit abia ieri. Dacă vom cădea cu toţii prizonieri, atunci, mister Rattler, ni se va oferi şi nouă plăcerea de a

urmări cum te transformi de viu într-o astfel de mumie.

— Eu nu mai stau aici! izbucni Rattler. Plec imediat! Nu mă prind ei pe mine!

Se şi pregătea s-o şteargă; dar Sam Hawkens îl trase îndărăt şi-l preveni:

— Nu te clinti, dacă ţii la viaţă! Ascultă ce-ţi spun: probabil că apaşii au şi ocupat împrejurimile. Le-ai cădea de-a dreptul în braţe.

— Vorbeşti serios, Sam? îl întrebai eu.

— Nu e nici o născocire: am toate motivele să presupun că aşa este. Nu m-am înşelat eu nici în alte privinţe. Apaşii au pregătit într-adevăr o întreagă oştire cu care cele două căpetenii urmează să-i atace pe kiowaşi după ce vor fi terminat cu noi. Numai aşa se explică faptul că s-au întors încoace atât de repede. N-au mai avut nevoie să facă drumul până la corturile lor pentru a-şi mobiliza oamenii. Au întâlnit pe parcurs trupele pornite împotriva kiowaşilor, i-au predat vraciului ajutat de câţiva oameni cadavrul lui Klekih-Petra şi, luând cu sine un grup de cincizeci de călăreţi destoinici, s-au întors încoace.

— Dar unde se află trupele destinate să-i atace pe kiowaşi?

— Nu ştiu. În privinţa asta n-au suflat o vorbă. De altfel, pentru noi faptul n-are nici o importanţă.

Aici bătrânul Sam greşea. Nu era deloc lipsit de importanţă pentru noi unde se găsea grosul trupelor apaşe. Dovada ne-a fost servită câteva zile mai târziu. Sam continuă:

— După ce aflasem destule date, m-aş fi putut porni imediat încoace, însă noaptea e dificil să ştergi urmele; apaşii le-ar fi descoperit dimineaţa; în plus, mă ispitea gândul să-i studiez şi la lumina zilei. Am rămas deci toată noaptea pitit în pădure şi, după ce apaşii au pornit la drum, m-am luat frumuşel după ei. I-am urmărit până la vreo şase mile depărtare de aici, apoi am făcut un ocol, ca să ajung la voi

neobservat de nimeni. *Well,* acum ştiţi totul.

— Prin urmare, nu te-au zărit deloc?

— Nu.

— Şi ai avut grijă să nu-ţi descopere urma?

— Păi cum!

— Dar plănuiai parcă să te laşi văzut şi...

— Ştiu, ştiu! Aş fi făcut-o, însă nu mai era necesar, pentru că... ia staţi! Aţi auzit ceva?

Fusese ca un ţipăt de vultur, repetat de trei ori.

— Astea sunt iscoadele kiowaşilor, lămuri Sam. Stau acolo sus, căţăraţi în copaci. Ne-am înţeles să dea semnalul când pătrund apaşii în savană. Haideţi, *sir,* să vă încerc agerimea ochilor.

Invitaţia mă privea pe mine. Sam se ridică de jos, eu îmi luai arma, gata să-l urmez.

— Staţi! strigă el. Fără armă! Deşi un *westman* nu se desparte de puşca lui, aici regula va suferi o excepţie; trebuie să ne prefacem că nu bănuim nici un pericol şi că umblăm să strângem vreascuri pentru foc. Din comportarea noastră, apaşii vor trage concluzia că vom poposi aici peste noapte; şi concluzia aceasta ne va fi de folos.

Pornirăm împreună agale, aparent nepăsători şi trecurăm printre şirurile de copaci şi de tufe, peste pajişte, până în savană. Ne apucarăm de strâns vreascuri, rotindu-ne pe furiş privirea ca să-i descoperim pe apaşi. Dacă se aflau pe aproape, atunci probabil că şedeau pitulaţi după tufişurile răspândite prin savană.

— Ai zărit vreunul? l-am întrebat pe Sam după câtva timp.

— Nu, răspunse el.

— Nici eu.

Scrutam cu atenţie încordată împrejurimile, dar nu desluşeam nimic. Şi totuşi aveam să aflu mai târziu de la Winnetou că el însuşi era culcat într-un tufiş la cel mult cincizeci de paşi de noi. Nu ajunge să ai ochi buni, mai trebuie

să-i fi exersat, ceea ce pe atunci nu era deloc cazul meu. Astăzi l-aş recunoaşte pe Winnetou chiar şi după gâzele care, fiind atrase de prezenţa lui, ar forfoti în jurul tufişurilor cu pricina.

Ne înapoiarăm deci fără nici un rezultat. Apoi toţi împreună ne puserăm pe strâns vreascuri pentru un foc de tabără. Am adunat mai mult decât era necesar.

— E bine aşa, observă Sam. Trebuie să lăsăm şi apaşilor cogeamite grămadă pentru ca să poată aprinde la rândul lor focul, după ce vor năvăli în tabără şi vor constata că am dispărut.

Între timp, se lăsase din nou seara. Sam, ca omul cel mai experimentat dintre noi, se cuibări în faţă de tot, acolo unde se desprindea din savană fâşia de pajişte la capătul căreia ne aflam. Pândea sosirea cercetaşilor, care, desigur, avea să se apropie pentru a spiona noua noastră tabără. Aprinsesem focul şi vâlvătăile îşi aruncau lumina până în adâncul savanei. Ce ageamii şi fără experienţă! — Trebuie să-şi fi zis apaşii despre noi. Focul indica inamicului, încă de departe, drumul spre tabără.

Cinarăm, ca de obicei, frugal şi ne culcarăm, ca şi când ne-am fi simţit în cea mai deplină siguranţă. Armele zăceau aruncate la oarecare distanţă, dar în direcţia peninsulei, ca să le putem ridica din mers, în retragerea plănuită. Peninsula însă, aşa cum hotărâse Sam, era barată de caii noştri.

Să tot fi trecut vreo trei ore de la căderea nopţii şi iată că Sam, tăcut ca o umbră, se strecură încet până la noi şi ne şopti:

— Vin iscoadele, doi inşi, unul pe stânga, celălalt pe dreapta. I-am auzit şi văzut.

Veneau, aşadar, din ambele părţi ale pajiştii, ţinându-se mereu îndărătul tufărişului. Sam se aşeză lângă noi şi începu să pălăvrăgească cu glas tare vrute şi nevrute. Noi îl susţineam care mai de care şi încinserăm o discuţie

însufleţită; voiam să-i convingem astfel pe cercetaşi că se pot apropia fără grijă. Ştiam că ne observă cu atenţie de după tufişuri, dar ne feream din răsputeri să aruncăm măcar o privire spre ascunzişurile lor.

Acum trebuia, înainte de toate, să sesizăm momentul când vor pleca. Nu-i puteam nici auzi, darămite vedea; şi totuşi, nu trebuia să mai întârziem nici o clipă după plecarea lor, pentru că era de aşteptat ca, după puţin, întreaga trupă să se furişeze încoace. Între timp kiowaşii urmau să ocupe peninsula. Era deci preferabil să nu aşteptăm, ci să acţionăm în aşa fel, încât iscoadele să se grăbească şi să plece la ai lor. De aceea, Sam se ridică şi, prefăcându-se că merge după lemne, se îndreptă spre unul din tufişuri; eu îl imitai, luând-o spre alt tufiş. Acum puteam fi sigur că iscoadele părăsiseră locul. Sam îşi făcu mâinile pâlnie la gură şi orăcăi de trei ori ca broasca. Era semnalul convenit cu kiowaşii. Aici, în apropierea pârâului, un orăcăit de broască nu putea stârni bănuieli. Apoi Sam se strecură din nou la postul lui de observaţie, pentru a ne ţine la curent asupra mişcărilor trupei inamice.

La nici două minute de la semnalul lui Sam, se şi arătară sute de războinici. Părăsiseră mai dinainte pădurea pentru ca, la semnalul convenit, adică orăcăitul de broască, să se afle cât mai aproape: ajunseră la pârâu şi-l trecură dintr-un salt. Se târau ca şerpii, în spatele nostru, prin umbră, până în inima peninsulei. Totul se desfăşură cu atâta îndemânare şi repeziciune, încât în mai puţin de trei minute trecu de noi şi ultimul kiowaş.

Nu-l mai aşteptam decât pe Sam. Sosi şi el, spunându-ne în şoaptă:

— Se apropie apaşii din ambele laturi, exact cum am înţeles din discuţiile lor. Nu mai puneţi lemne pe foc! Vom avea grijă să nu se stingă de tot, să mai rămână niţel jar ca indienii să poată înteţi iarăşi focul.

Îngrămădirăm restul de lemne şi vreascuri în jurul focului, în aşa fel, încât jarul rămas să nu arunce lumină asupra noastră în momentul când vom lua-o la goană. Pe urmă, fiecare dintre noi avea să se transforme într-un actor mai mult sau mai puţin talentat. Ştiam că cincizeci de apaşi ne pândesc din imediată apropiere şi totuşi trebuia s-o facem pe naivii. Multe depindeau de clipa următoare, chiar şi viaţa noastră. Porneam de la presupunerea că apaşii vor aştepta până ce, după toate aparenţele, vom fi adormit. Şi dacă ne înşelam? Dacă ne vor ataca mai repede? E drept că dispuneam de ajutorul celor două sute de kiowaşi. Dar intervenţia lor ar fi declanşat o bătălie, care ar fi costat sânge şi vieţi omeneşti. Ne ameninţa, poate, o catastrofă, dar şi de data aceasta se confirma felul meu de a fi: eram calm, mai calm ca înaintea unei partide de şah sau de domino. Îi studiam cu mare interes pe ceilalţi. Rattler se lungise la pământ, cu faţa în jos şi se făcea că doarme. Frica morţii îl prinsese cu ghearele ei de gheaţă. Faimoşii lui *westmeni,* cu chipurile livide, se holbau unii la alţii; nu reuşeau să articuleze decât frânturi de fraze, silindu-se totuşi să ia parte la discuţiile noastre. Will Parker şi Dick Stone se purtau atât de tacticos, încât ai fi zis că nu există picior de apaş pe toată faţa pământului. Sam Hawkens se întrecea în glume şi râdea cu o poftă grozavă de propriile lui spirite.

După ce trecu în felul acesta o jumătate de ceas, puteam fi siguri că atacul urma să se producă într-adevăr abia după ce vom fi adormit; altminteri, apaşii l-ar fi dezlănţuit de mult. Focul scăzuse tare, încât am socotit oportun să nu mai zăbovim. Căscai de câteva ori, mă întinsei de-mi trosniră mădularele şi vorbii:

— Sunt obosit, vreau să dorm. Dumneata ce faci, Sam Hawkens?

— N-am nimic împotrivă; trag şi eu un somn, îmi răspunse. De altfel şi focul e pe sfârşite... Noapte bună!

— Noapte bună! Ne urară, la rândul lor, Stone şi Parker; apoi, ne căutarăm câte un loc potrivit, ca pentru odihnă, cât mai departe de foc, dar având grijă să nu dăm nimic de bănuit. Şi rămaserăm aşa culcaţi.

Flacăra se micşora din ce în ce, până se stinse cu totul; numai jarul de sub cenuşă mai licărea mocnit, dar pânza de lumină se împiedica în grămezile de vreascuri dimprejur. Ne aflam în plin întuneric. Acum trebuia să ne punem în siguranţă, tiptil, fără cel mai mic zgomot. Îmi luai puşca şi mă depărtai târâş; Sam se târa lângă mine; ceilalţi ne urmau. Ajunşi lângă cai, înghiontii anume pe câte unul ca să mişte şi să tropote, acoperind astfel orice alt zgomot care ne-ar fi putut trăda. Izbutirăm, într-adevăr, să ajungem până la kiowaşii care pândeau ca nişte pantere încordate, setoase de luptă.

— Ascultă, Sam, şoptii eu, dacă vrem să cruţăm pe cele două căpetenii ale apaşilor, atunci nici un kiowaş nu trebuie să-i descopere. Eşti de acord?

— Da.

— Pe Winnetou îl iau în seama mea; dumneata, Stone şi Parker aveţi grijă de Inciu-Ciuna.

— Dumneavoastră singurel să vă ocupaţi de unul, iar noi, câte şi trei, de celălalt? N-ar fi prea just, dacă nu mă-nşel.

— E just. Cu Winnetou mă descurc eu repede; voi, însă, trebuie să săriţi toţi trei, pentru ca Inciu-Ciuna să nu apuce a se apăra; altminteri, dacă-i dăm răgaz şi prilej de luptă, bătrânul poate să cadă rănit sau chiar ucis.

— *Well,* aveţi dreptate! Hai să mai avansăm un pic, să fim cei dintâi, pentru ca nici un kiowaş să nu ne-o ia înainte.

Făcurăm câţiva paşi şi ne oprirăm mai aproape de foc. Aşteptam cu mare încordare strigătul de luptă al apaşilor, căci atacul părea iminent. După obiceiul lor, căpetenia dă semnalul printr-un ţipăt, iar trupa îl îngână apoi zgomotos. Ţipetele urmăresc să-l intimideze pe duşman, să-i taie curajul.

Ca să imiţi strigătul acesta de luptă, folosit de majoritatea triburilor indiene, scoţi în falset un „hiiiiiiih!” prelungit şi, în acelaşi timp, îţi loveşti cu palma buzele, scurt, repetat, provocând astfel un tril prelung şi ascuţit.

Kiowaşii se aflau şi ei în aceeaşi stare de tensiune. Toţi căutau să fie primii şi se înghesuiau mereu în faţă, împingându-ne şi pe noi înainte. Lucrul putea să ne devină fatal; ne apropiam prea mult de apaşi; de aceea, eu, unul, doream din toată inima ca să se producă, în sfârşit, atacul.

Dorinţa mi se împlini. Răsună acel „hiiiiiiih!” strident, sfredelitor, care îmi pătrunse în carne şi-n oase, însoţit de un urlet îngrozitor, ca o dezlănţuire a iadului. Deşi pământul fusese muiat de ploaie, auzirăm totuşi paşi repezi şi sărituri. Apoi — câteva clipe de tăcere. Nimic nu se mişca înjur. S-ar fi putut auzi, vorba ceea, bâzâitul unei muşte. În sfârşit, tună glasul lui Inciu-Ciuna. Rosti un singur cuvânt: „Ko!”

Acesta înseamnă „foc”, adică „încingeţi focul”. Jarul de sub cenuşă mai mocnea şi crăcile uscate se aprindeau lesne. Apaşii executară ordinul şi aruncară vreascuri peste jar. În câteva clipe, vâlvătăile se înălţară spre cer, luminând terenul.

Inciu-Ciuna şi Winnetou stăteau împreună şi războinicii făcură la iuţeală cerc în jurul lor, dar constatară uimiţi că noi dispăruserăm.

— Uf, uf, uf! exclamară toţi.

Winnetou, deşi atât de tânăr, dovedi cu acest prilej acea prezenţă de spirit pe care mai târziu i-am admirat-o de atâtea ori. Judecă, probabil, că ne găsim prin apropiere şi că ei, apaşii, luminaţi de vâlvătăile focului, sunt în dezavantaj faţă de noi şi ne oferă o ţintă sigură. De aceea comandă:

— *Tatişa! Tatişa!*

Asta însemna: „Depărtaţi-vă, depărtaţi-vă!” Se pregătea şi el să se pună mai la adăpost, însă i-o luai înainte. Din patru-cinci salturi ajunsei lângă războinicii care-l înconjurau. Îmbrâncind în stânga şi-n dreapta ca să-i tai calea, pătrunsei

în mijlocul cercului împreună cu Hawkens, Stone şi Parker. Tocmai când strigase acel *„Tatişa! Tatişa!”,* pregătindu-se să sară, Winnetou se pomeni faţă în faţă cu mine şi, preţ de câteva clipe ne uitarăm unul în ochii celuilalt. Iute ca fulgerul duse mâna la brâu ca să-şi tragă cuţitul, dar pumnul meu îl şi lovi în tâmplă. Se clătină şi se prăbuşi. Văzui cum, în acelaşi timp, Sam, Will şi Dick îl înşfăcau pe Inciu-Ciuna.

Apaşii răcneau de mânie, dar glasurile lor fură acoperite de urletul înfricoşător al kiowaşilor care se aruncau în luptă. Două sute de kiowaşi se năpustiră împotriva celor aproximativ cincizeci de apaşi! Adică patru contra unu! Şi, totuşi, luptătorii lui Winnetou rezistau cu vitejie. Trebuia, în primul rând, să-mi apăr propria piele şi să-i ţin la distanţă pe apaşi, căci mă aflam chiar în mijlocul lor; de aceea mă răsuceam ca o sfârlează lovind în toate părţile. Nu mă serveam însă decât de pumni, pentru că nu voiam să rănesc şi cu atât mai puţin să ucid pe careva. Doborâsem vreo patru-cinci inşi şi putui, în sfârşit, să-mi trag răsuflarea; de altfel şi puterile începuseră să-mi slăbească. În câteva minute, lupta era sfârşită. Doar în câteva minute! Dar într-o astfel de încăierare minutele sunt extrem de lungi.

Inciu-Ciuna zăcea la pământ, legat cobză, iar alături de el, Winnetou, fără simţire; îl legarăm şi pe dânsul. Nici un apaş nu scăpase, mai ales datorită faptului ca erau cu toţii oameni viteji, care nu concepeau să fugă şi să-şi părăsească şefii căzuţi în captivitate. Mulţi dintre ei fuseseră răniţi, dar şi dintre kiowaşi cam tot atâţia; din păcate, aceştia din urmă numărau şi trei morţi, iar apaşii chiar cinci. Fireşte că acest rezultat sângeros nu intrase în planurile noastre; dar împotrivirea energică a apaşilor îi silise pe kiowaşi să-şi folosească armele mai vârtos decât am fi dorit.

Războinicii învinşi fură legaţi. N-a fost nevoie de cine ştie ce eforturi; dacă punem la socoteală şi oamenii noştri, eram patru sau chiar cinci contra unu. Trei kiowaşi îl ţineau pe

adversar şi un al patrulea sau al cincilea îl lega.

Morţii fură duşi mai deoparte; kiowaşii răniţi primeau asistenţă din partea camarazilor lor, în timp ce noi, albii, îi pansam pe apaşii în suferinţă. Bineînţeles că eram întâmpinaţi de priviri întunecate şi vrăjmaşe; ba unii răniţi se şi împotriveau fiind prea mândri pentru a accepta servicii din partea duşmanilor; preferau să sufere, să sângereze. Faptul nu mă nelinişteа însă prea mult, pentru că rănile erau îndeobşte uşoare.

Treaba fiind terminată, ne-am pus mai întâi întrebarea unde să-i adăpostim la noapte pe prizonieri. Aş fi vrut să le creez condiţii cât suportabile. Dar iată că Tangua, căpetenia kiowaşilor, se răsti la mine:

— Câinii ăştia nu vă aparţin! Sunt ai noştri! Eu singur le hotărăsc soarta.

— Şi ce anume hotărăşti? întrebai eu.

— Îi ducem în satele noastre; dar pentru că mai avem o răfuială cu neamul lor şi ne aşteaptă un drum lung, doar n-o să-i cărăm cu noi peste tot. Îi punem la stâlpul chinurilor.

— Pe toţi?

— Pe toţi!

— Asta n-o mai cred.

— De ce?

— Pentru că te-ai înşelat şi adineauri.

— Când?

— Când ai spus că apaşii vă aparţin vouă. Or, nu-i adevărat.

— Ba e adevărat!

— Ba nu. După legile vestului, prizonierul aparţine aceluia care l-a prins. Luaţi-vă, deci, apaşii pe care i-aţi prins; n-am nimic împotrivă. Dar ceilalţi sunt ai noştri.

— Ho-hi! Deştept mai vorbeşti! Aţi vrea, după cât înţeleg, să rămâneţi cu Inciu-Ciuna şi cu Winnetou?

— Fireşte!

— Şi dacă nu-i las?

— O să-i laşi!

Tangua îmi vorbea pe un ton duşmănos; eu îi răspundeam calm şi hotărât. Atunci îşi scoase cuţitul, îl înfipse până la plăsele în pământ şi, fulgerându-mă cu privirea, zise:

— Încercaţi să puneţi mâna pe un singur prizonier şi trupurile voastre vor fi una cu pământul acesta în care mi-am înfipt cuţitul. Am zis! *Howgh!*

Ameninţarea era cât se poate de serioasă. Eu însă i-aş fi arătat că nu mă sperie, dacă Sam Hawkens n-ar fi fost atât de înţelept să-mi arunce o privire cu tâlc, recomandându-mi prudenţă. De aceea tăcui.

Apaşii legaţi zăceau în jurul focului şi ar fi fost cel mai simplu lucru să-i lăsam chiar acolo, unde puteau fi supravegheaţi fără multă bătaie de cap. Dar Tangua voia să-mi demonstreze că se consideră stăpânul lor absolut şi că poate proceda după placul lui; dădu deci ordin să fie legaţi în picioare de câte un copac.

Ceea ce se şi făcu, desigur, fără delicateţe, cum oricine îşi poate imagina. Kiowaşii procedară brutal, fără menajamente, străduindu-se să pricinuiască prizonierilor cât mai multe suferinţe. Totuşi, nimeni dintre apaşi nu-şi trăda durerea. Erau crescuţi şi deprinşi să îndure orice chin. Cel mai crunt se purtară kiowaşii cu cele două căpetenii; strânseră legăturile atât de tare, încât sângele părea gata să ţâşnească din trupurile lor învineţite.

Era cu neputinţă ca vreunul din prizonieri să se elibereze prin sforţări proprii şi să fugă; totuşi, Tangua a rânduit străji puternice jur-împrejurul taberei.

Focul reînteţit ardea, cum am mai spus, la capătul pajiştii care se întindea ca o fâşie către malul apei. Ne culcarăm şi noi lângă foc. Ne pusesem în gând să nu admitem aici prezenţa nici unui kiowaş, pentru că orice prezenţă de acest fel ar fi îngreuiat, dacă nu chiar împiedicat, eliberarea lui

Winnetou şi a tatălui său; dar nici kiowaşii nu doreau să se culce aici. Nu se arătaseră ei nici la sosire prea amicali faţă de noi, darămite acum, după disputa dintre mine şi Tangua. Privirile lor reci, aproape dispreţuitoare, nu ne inspirau nici o încredere; ne gândeam că ar fi extrem de bine dac-am reuşi să ne descotorosim de ei, fără o ciocnire prealabilă.

Aprinseră şi ei câteva focuri la oarecare depărtare, în savană şi se culcară în jurul lor. Vorbeau între ei nu în jargonul uzitat între albi şi roşii, ci în graiul tribului lor, ca să nu-i putem înţelege. Nici faptul acesta nu era de bun augur. Se considerau stăpâni pe situaţie şi se purtau cu noi asemenea leului de menajerie care tolerează în preajma lui o javră de căţel.

Planul nostru era cu atât mai greu de realizat, cu cât numai patru inşi trebuiau să fie la curent cu el şi anume Sam Hawkens, Dick Stone, Will Parker şi cu mine. Pe ceilalţi nici nu doream, nici nu era indicat să-i iniţiem în secretul nostru; probabil că s-ar fi opus şi ne-ar fi zădărnicit acţiunea, sau şi mai mult, i-ar fi informat pe kiowaşi. Se lungiseră aici, lângă noi şi trebuia să aşteptăm până adorm cu toţii. Din această pricină şi luând în considerare faptul că o reuşită a planului nu ne-ar mai fi îngăduit multă vreme odihna, Sam fu de părere că n-ar strica să aţipim şi noi cât de cât. În pofida tulburării mele sufleteşti, avui într-adevăr norocul să adorm imediat. După un răstimp, Sam mă trezi. Pe atunci încă nu ştiam să citesc timpul după poziţia stelelor, dar cred că era puţin după miezul nopţii. Însoţitorii noştri dormeau, focul se stinsese. Dincolo, kiowaşii nu întreţineau decât un singur foc. Celelalte pieriseră. Prin urmare, puteam discuta între noi, dar numai în şoaptă. Sam îmi spuse la ureche:

— Înainte de toate, să hotărâm care din noi patru vor pleca. Doi oameni ajung.

— Fireşte că unul sunt eu! i-am răspuns răspicat.

— Oho, nu vă pripiţi, stimate *sir!* E o treabă foarte

periculoasă.

— Ştiu.

— Şi vreţi să vă riscaţi viaţa?

— Da.

— *Well!* Sunteţi un flăcău de nădejde, dacă nu mă-nşel. Dar ne mai aşteaptă şi alt pericol, în afară de riscul vieţii.

— La ce te referi?

— Succesul acţiunii noastre depinde de persoanele care o execută.

— Just.

— Mă bucur că sunteţi de acord; de aceea sper că veţi renunţa la colaborarea dumneavoastră.

— Nici nu mă gândesc.

— Fiţi rezonabil, *sir!* Lăsaţi lucrurile pe seama mea şi a lui Dick Stone!

— Mă opun!

— Sunteţi încă tinerel în materie. Ceea ce ştiţi dumneavoastră din arta furişării e un nimic, un zero.

— Posibil. Dar voi dovedi chiar astăzi că se poate să execuţi bine şi un lucru la care nu te pricepi. Trebuie numai voinţă.

— Nu ajunge, mai trebuie şi talent, *sir,* da, talent! Şi dibăcie, de care nu dispuneţi. Cu asta te naşti şi apoi te perfecţionezi. Exerciţiul, iată ce vă lipseşte!

— Să facem o încercare.

— Adică, vreţi să probăm?

— Da.

— Şi care-ar fi proba?

— De pildă, ştii dumneata dacă Tangua doarme?

— Nu ştiu.

— Totuşi, e foarte important s-o ştim. Nu-i aşa?

— Este. Mă strecor eu mai târziu până la el.

— Nu, asta o fac eu.

— Dumneavoastră? De ce?

— De probă.

— Ah, aşa? Şi dacă vă simte?

— N-ar fi prea grav; am un pretext foarte plauzibil. Vreau să controlez dacă străjile îşi fac datoria.

— *Well,* aşa mai merge. Dar ce folos de asemenea probă?

— Vreau să cuceresc încrederea dumitale. Dacă experienţa reuşeşte, cred că n-o să te mai opui ca Winnetou să cadă în seama mea.

— Hm! În chestiunea asta mai vorbim.

— Mă rog. Aşadar, pot să plec şi să iscodesc ce face Tangua?

— Plecaţi, dar fiţi foarte atent! Dacă vă simte, atunci mai devreme sau mai târziu va cădea la bănuială că sunteţi vinovat de evadarea lui Winnetou, că dumneavoastră l-aţi eliberat.

— Şi nu se va înşela prea mult.

— Camuflaţi-vă în dosul copacilor şi tufelor, nu treceţi prin zona luminată de focul lor de tabără, căutaţi mereu întunericul.

— Am să-l caut, Sam.

— Sper. Pe puţin treizeci de kiowaşi sunt încă treji, fără a mai socoti şi santinelele. Dacă reuşiţi să treceţi neobservat, veţi primi laudele mele sincere; voi întrezări atunci posibilitatea ca, odată şi odată, peste vreo zece ani, să ajungeţi un *westman* adevărat, deşi până acum, în ciuda bunelor mele sfaturi, tot *greenhorn* aţi rămas; şi încă unul cum nu se găseşte mai ageamiu şi mai papă-lapte în nici un panoptic din lume, hi-hi-hi-hi!

Îmi potrivii bine cuţitul şi pistolul, ca să nu le pierd cumva pe drum şi pornii târâş. Astăzi, când istorisesc întâmplarea, îmi dau seama de întreaga răspundere ce mi-o asumasem cu atâta dezinvoltură şi nesocotinţă. Doream cu ardoare să mă apropii de Tangua, fără să-l trezesc din somn.

Îmi era drag Winnetou şi aş fi vrut să i-o arăt măcar printr-

un gest care implică riscul vieţii. Se ivea acum cea mai bună ocazie; puteam să-l salvez. Mă ambiţionam s-o fac eu, eu şi nimeni altul! Şi iată că Sam, cu neîncrederea lui, mi se punea în cale! Voia să facă el împreună cu Dick Stone isprava la care eu visam atât de mult. Chiar dacă izbuteam să mă furişez neobservat până la căpetenia kiowaşilor, încă nu eram sigur că voi fi risipit îndoielile lui Sam. Iată de ce m-am hotărât să nu-l mai consult şi să nu-i mai cer aprobarea în această chestiune. Voi acţiona cu de la mine putere şi îmi voi realiza dorinţa. Nu! Nu la Tangua mă voi duce, ci chiar la Winnetou.

Puneam astfel în joc nu doar propria-mi viaţă, dar şi pe aceea a tovarăşilor mei. Dac-aş fi fost prins asupra faptului, s-ar fi terminat cu toţi! Mărturisesc că întrezăream şi atunci care ar fi consecinţele, dar, pornit pe fapte mari, precum mă îndemnau anii mei tineri, trecui peste orice rezervă.

Citisem multe despre arta furişării şi auzisem şi mai multe de când mă aflam în vestul sălbatic. Îndeosebi Sam îmi explicase şi chiar îmi demonstrase practic metoda. L-am imitat. Cât priveşte dibăcia necesară în asemenea situaţie, eram într-adevăr boboc. Dar asta nu mă împiedica să cred pe deplin în reuşită.

Mă târâm pe burtă prin tufăriş. Între tabăra noastră şi copacii de care fuseseră legaţi Inciu-Ciuna şi Winnetou erau cam vreo cincizeci de paşi. De fapt, ar fi trebuit să nu ating pământul decât cu degetele de la mâini şi cu vârful cizmelor; dar pentru acest procedeu e nevoie de o rezistenţă a degetelor de la picioare şi de la mâini, cum numai după lungi exerciţii poţi dobândi şi de care nu dispuneam pe atunci. Mă târâm deci pe genunchi şi pe coate; semănăm la mers cu un patruped. Până a mă sprijini de pământ, pipăiam locul ca nu cumva să nimeresc vreo uscătură şi, strivind-o sub greutatea trupului, să provoc un zgomot cât de mărunt. Înainte de a mă strecura printre crengi sau pe sub ele, îmi deschideam drum,

dându-le uşurel la o parte. Avansăm încet, foarte încet, dar avansăm.

Apaşii fuseseră legaţi de copacii înşiruiţi pe ambele laturi ale pajiştii. Privind dinspre tabără, cele două căpetenii se găseau pe latura stângă. Copacii respectivi se înălţau chiar pe marginea pajiştii. Cam la patru-cinci paşi depărtare, cu ochii la prizonieri, şedea un kiowaş însărcinat să-i păzească, avându-se în vedere rangul şi importanţa lor. Faptul acesta mă stânjenea serios, ba putea chiar să împiedice îndeplinirea planului; mă uitam la santinelă şi mă gândeam cum să procedez ca să-i atrag, fie şi pentru câteva clipe, atenţia în altă parte. Aş fi putut arunca o piatră, dar, din păcate, nu se găsea nici una prin apropiere.

Făcusem abia jumătate din drum... Deodată, zării înaintea mea un petic de pământ mai luminos. Era ca o licărire. Mă târâi până acolo şi, spre marea mea bucurie, dădui peste o groapă mică plină cu nisip, măsurând în diametru cam vreo doi coţi. Probabil că apele bazinului, umflate de ploaie, se revărsaseră până acolo şi astfel groapa se umpluse cu nisip. Îmi vârâi câţiva pumni de nisip în buzunar şi mă furişai mai departe.

Cam după o bună jumătate de oră, ajunsei, în fine, la vreo patru paşi în spatele lui Winnetou şi al tatălui său. Copacii nu atingeau grosimea unui trup de om. Nu m-aş fi putut apropia de tot dacă, din fericire, nu s-ar fi nimerit chiar la picioarele copacilor un rămuriş înfrunzit care-mi păru suficient ca să mă apere de privirea santinelei. Trebuie adăugat că la câţiva paşi mai încolo creştea un mărăcine înalt, care de asemenea putea să-mi fie de folos.

Mă strecurai mai întâi până în dreptul lui Winnetou şi rămăsei vreo două-trei minute nemişcat, supraveghind santinela. Kiowaşul era obosit, îşi ţinea ochii mai mult închişi; cu mare greutate îşi învingea somnul.

În primul rând, mă interesa cum şi în ce fel era legat

Winnetou. Plimbându-mi cu prudenţă palma peste trunchiul copacului, atinsei piciorul şi pulpa prizonierului. Mai mult ca sigur că Winnetou simţi atingerea; mă temeam să nu facă vreo mişcare şi să-mi trădeze astfel prezenţa, dar nu se întâmplă nimic: Winnetou era mult prea inteligent şi dispunea de un perfect spirit de orientare. Constatai că legăturile îi înfăşurau gleznele şi, în plus, picioarele îi erau prinse într-o curea petrecută în jurul copacului; era deci necesar să tai în două locuri cu cuţitul.

Îmi ridicai privirea şi, la lumina palidă a focului, observai că mâinile îi erau prinse la spate cu o curea, de ambele laturi ale trunchiului. Aici nu era nevoie decât de o singură tăietură.

În clipa aceea îmi veni în minte un amănunt la care nu mă gândisem. Dacă-i desfăceam legăturile, era de aşteptat ca Winnetou să evadeze cu mare grabă, ceea ce m-ar fi expus unei grave primejdii. Mă frământam în fel şi chip cum să evit acest lucru, dar nu găseam soluţia; eram nevoit să iau riscul asupra mea şi, dacă apaşul ar fi fugit, să mă salvez şi eu cu aceeaşi repeziciune.

Şi totuşi, cât de mult mă înşelam în ce-l priveşte pe Winnetou! Nu-l cunoşteam îndeajuns. Mai târziu, discutând despre eliberarea lui, tânărul apaş îmi împărtăşi gândurile ce-l preocupaseră în acele clipe. Simţise că-l pipăie cineva şi crezuse mai întâi că e un om de-al lui. Ştia bine că întregul detaşament fusese prins, dar se gândea că, poate, vreo iscoadă sau un curier să fi sosit pe neaşteptate în urma lor, pentru a le aduce veşti de la grosul trupei. Era deci aproape sigur că va fi eliberat şi aştepta intervenţia cuţitului mântuitor. Dar nu-şi schimbă deloc poziţia şi nu făcu, deocamdată, nici o mişcare, pentru că nici în ruptul capului nu l-ar fi părăsit pe tatăl său. Pe de altă parte, nu voia ca printr-un gest necugetat să-l pună în primejdie pe salvator.

Începui cu legăturile de jos şi tăiai curelele. Culcat cum eram, nu-mi sta în putinţă să ajung până la legăturile de sus

şi chiar dacă ajungeam, operaţia ar fi cerut multă atenţie ca să nu-l rănesc pe Winnetou la mâini. Trebuia, deci, să mă ridic în picioare şi atunci m-ar fi zărit paznicul. Dar nu degeaba îmi umplusem buzunarele cu nisip! Ştiam o metodă cu care să-i distrag atenţia santinelei. Nişte pietricele mi-ar fi prins şi mai bine. În sfârşit, aruncai niţel nisip înspre tufa de mărăcini. Se produse ca un foşnet sec. Kiowaşul se întoarse, privi într-acolo, dar se linişti curând. Cel de-al doilea jet de nisip îi stârni îngrijorarea. Dacă e vreun şarpe veninos care se strecoară pe-acolo? Indianul se ridică şi cercetă cu atenţie locul. Se aplecase cu spatele spre noi. Mă sculai fulgerător în picioare şi tăiai legătura de la mâinile lui Winnetou. Ţin minte că privirea mi se opri un moment impresionată de părul lui frumos, împletit spre creştet în formă de coif şi căzând apoi bogat şi greu pe umeri. Apucai cu stânga o şuviţă subţire de păr, o retezai cu dreapta şi mă pitii iarăşi la pământ.

De ce am tăiat şuviţa? Pentru ca, la nevoie, să-mi ţină de mărturie că eu sunt omul care l-a eliberat.

Spre marea mea bucurie, Winnetou nu se mişcă din loc; părea încremenit în vechea lui poziţie. Şuviţa de păr o făcui inel răsucind-o în jurul degetului şi o băgai în buzunar. Apoi mă furişai lângă Inciu-Ciuna, cercetându-i legăturile. Era, ca şi Winnetou, legat în curele şi imobilizat de copac; nu se mişcă nici el sub atingerea mâinilor mele. Procedând ca şi adineauri, i-am desfăcut mai întâi legăturile de la picioare. Am repetat apoi jocul cu nisipul aruncat în mărăcini, derutând atenţia santinelei; reuşii astfel să slobod din chingi şi mâinile lui Inciu-Ciuna. Chibzuit ca şi fiul său, rămase în totală nemişcare.

Judecai că e mai bine să nu las pe jos curelele tăiate, pentru ca să nu le găsească cineva. Cu nici un preţ nu trebuiau să afle kiowaşii modul în care s-a petrecut eliberarea prizonierilor. Găsind bucăţile de curea, ar fi căzut la bănuială împotriva noastră. Adunai deci curelele cu care fusese legat Inciu-Ciuna şi, strecurându-mă din nou lângă Winnetou, le

culesei de jos şi pe celelalte; le îndesai în buzunar şi pornii îndărăt spre tabără.

Desigur că, observând dispariţia celor doi apaşi, santinela ar fi dat alarma; or, în acest caz eu nu trebuia să mă mai aflu prin apropiere, însemna, deci, să mă grăbesc. Mă târâi tot mai adânc în tufăriş până ce, chiar şi sculat în picioare, nu mai puteam fi zărit. Mă ridicai, furişându-mă la fel de precaut, însă mult mai repede; astfel, ajunsei lângă tabără. Abia aici mă lăsai iarăşi pe burtă şi străbătui târâş restul drumului.

Cei trei tovarăşi ai mei căzuseră la mari griji în legătură cu soarta mea. Când am apărut lângă ei, Sam îmi şopti:

— Cât pe-aici să ne-apuce frica, *sir!* Ştiţi cât timp aţi lipsit?

— Ei?

— Aproape două ore.

— Exact. O jumătate de oră dus, o jumătate întors şi o oră întreagă am zăbovit la faţa locului.

— Şi de ce-aţi stat acolo atât de mult?

— Trebuia să mă conving temeinic dacă Tangua doarme.

— Cum aţi procedat?

— L-am fixat cu ochii timp de o oră şi, constatând că nu mişcă, m-am convins că doarme într-adevăr.

— Va să zică aşa! Superb, n-am ce spune! Aţi auzit, Dick, Will? Ca să se convingă dacă un indian e treaz sau doarme, s-a zgâit la el o oră încheiată, hi-hi-hi-hi! Este şi rămâne un *greenhorn* fără leac! Ce naiba, chiar nu aveţi nici un picuş de creier în cap ca să fi găsit o metodă mai bună? Aţi întâlnit în drum destule vreascuri, nu-i aşa?

— Am întâlnit, desigur.

— Păi, n-aveaţi decât să vă apropiaţi de Tangua şi să-i zvârliţi în nas o aşchiuţă sau nişte ţărână; dacă era treaz, se mişca numaidecât. Fireşte, aţi aruncat şi dumneavoastră ceva, dacă nu mă-nşel, adică priviri şi iar priviri, timp de o oră, hi-hi-hi-hi!

— O fi, dar vorba e: am trecut proba?

Între timp urmăream cu privirea încordată pe cei doi apaşi. Mă miram că stăteau şi acuma rezemaţi de copaci, ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat. Ar fi putut de mult s-o ia din loc. Motivul pentru care n-au fugit aveam să-l aflu mai târziu. Era foarte simplu. Winnetou se aştepta că, după ce l-am dezlegat pe dânsul şi după ce-l voi fi eliberat pe tatăl său, le voi da un semnal. La fel, dar într-o consecuţie inversă, presupunea şi Inciu-Ciuna; aştepta şi el nemişcat, crezând că mai am de lucru cu fiul său. Cum semnalul nu se produsese, Winnetou pândi clipa când santinela îşi închise iarăşi ochii osteniţi şi mişcă un braţ, dându-i a înţelege tatălui că nu mai e legat; Inciu-Ciuna îi răspunse în acelaşi chip; acum ştiau amândoi cum stau lucrurile şi o luară la goană fără întârziere.

— Da, proba e trecută, recunoscu Sam Hawkens. Aţi stat lângă şeful kiowaşilor şi l-aţi observat timp de o oră încheiată, fără să fiţi prins.

— Prin urmare, prezint destulă încredere ca să mă ocup şi eu de eliberarea lui Winnetou; n-o să mai tremuri că am să fac prostii...

— Nu! Vă imaginaţi că-i puteţi smulge din captivitate pe cei doi apaşi bombardându-i timp de o oră cu privirea?

— Nici chiar aşa! Le tăiem legăturile.

— Vorbiţi ca şi când ar fi vorba să tăiem o cracă din tufiş. Nu vedeţi că e un kiowaş acolo, care face de santinelă?

— Văd, cum să nu văd!

— Kiowaşul acela face exact ce-aţi făcut şi dumneavoastră, *sir!* Îi priveşte. Or, încă nu v-aţi copt suficient ca, în pofida vigilenţei sale, să-i puteţi elibera pe cei doi prizonieri. E o treabă atât de grea, încât nu ştiu, zău, dacă eu însumi aş izbuti s-o scot la capăt. Judecaţi niţel, *sir!* Numai furişarea până acolo e un adevărat tur de forţă şi când, în cele din urmă, ajungi teafăr la ţintă, atunci abia... *good luck!* Dar ce-i asta?

Îşi aruncase privirea în direcţia celor doi apaşi şi amuţi

brusc. Ambii prizonieri dispăruseră de lângă copaci. O jucai pe neştiutorul şi întrebai cu naivitate:

— Ce s-a întâmplat? De ce nu-ţi continui reflexiile?

— De ce? Fiindcă... fiindcă... E aievea, sau mi se pare? Îşi frecă ochii şi urmă: Dumnezeule, n-oi fi având vedenii! Dick, Will, ia uitaţi-vă niţel acolo şi spuneţi-mi dacă-i mai zăriţi pe Winnetou şi pe Inciu-Ciuna!

Se întoarseră şi ei cu faţa spre locul cu pricina şi erau tocmai pe punctul să-şi exprime uluirea, când santinela, constatând lipsa prizonierilor ce-i fuseseră încredinţaţi, dădu un strigăt puternic şi ascuţit. Toţi kiowaşii se treziră din somn. Santinela ţipa, relatându-le, pe limba lor, cele întâmplate; nu înţelegeam, dar bănuiam ce spune; apoi se iscă un tumult de nedescris.

Toţi, chiar şi albii, alergară către copacii aceia. Îi urmai şi eu, căci trebuia să apar cu totul străin de întâmplarea petrecută. Avui însă răgazul să-mi întorc buzunarul pe dos şi să-l scutur de nisip.

Ce păcat că nu i-am putut scăpa decât pe Winnetou şi pe Inciu-Ciuna! Cu câtă satisfacţie aş fi dat drumul şi altor prizonieri, chiar tuturora! Ar fi fost însă curată neghiobie să încerc măcar o astfel de acţiune.

Peste două sute de oameni înconjuraseră locul unde, cu puţin înainte, se mai găseau cei doi fugari. Se stârnise o hărmălaie şi un urlet care-mi demonstrau cât se poate de clar ce plăcere m-ar fi aşteptat dac-aş fi fost descoperit. În cele din urmă, Tangua ordonă linişte şi dădu însărcinările cuvenite; cel puţin jumătate din oamenii lui se împrăştiară cu mare zor pe cuprinsul savanei şi, cu tot întunericul, porniră în căutarea evadaţilor. Tangua făcea spume la gură de mânios ce era. Îl lovi pe paznic cu pumnul în obraz şi-i smulse de la gât săculeţul cu „medicamente” călcându-l în picioare. Asta însemna că bietul om îşi pierduse cinstea. Era dezonorat.

Cuvântul „medicamente” nu trebuie luat în sens medicinal

de leacuri sau droguri. Expresia a intrat în vocabularul indian după venirea albilor. Medicamentele folosite de albi le erau cu totul necunoscute pieilor-roşii, iar efectele lor erau puse în seama unor farmece, a unei forţe tainice, supranaturale. De atunci, tot ce ţinea de vrăjitorie, de inexplicabil, tot ce considerau ei a fi urmarea unei intervenţii oculte, era denumit „medicament". Fireşte că fiecare trib are în graiul său şi o expresie proprie. Astfel, în graiul mandaşilor *medicamentul* se cheamă *hopenes,* în cel al tuskarorilor *yunniuh queht,* în tribul picioarelor-negre i se spune *nehtova,* la siucşi *vehcon* şi la aricareşi *vehrootih.*

Orice adult, orice războinic poartă la dânsul un „medicament". Adolescentul care devine bărbat şi vrea să fie primit în rândurile războinicilor dispare într-o bună zi şi se retrage în singurătate. Acolo posteşte întruna, nu bea, nu mănâncă, doar meditează asupra nădejdilor, dorinţelor şi planurilor sale de viitor. Încordarea spiritului legată cu asemenea privaţiuni fizice îl transpune într-o stare febrilă care îl face să nu mai deosebească aparenţa de realitate. I se pare că un har divin a coborât asupra lui; visul e pentru el o revelaţie supranaturală. Odată ajuns în acest stadiu, tânărul aşteaptă să-i apară în faţa ochilor primul lucru care-l ispiteşte, fie în vis, fie aievea şi apariţia respectivă devine amuleta lui sfântă pentru câte zile va trăi: este „medicamentul" lui. Dacă-i apare, să zicem, un liliac, nu se lasă până nu prinde unul viu. Dacă izbuteşte, se întoarce la tribul lui şi depune prada în mâinile vraciului care o „prepară". Liliacul tăbăcit îşi găseşte apoi locul într-o punguliţă cât se poate de originală, mai deosebită de altele. Punga se păstrează în permanenţă la gât şi constituie averea cea mai de preţ. Cine pierde „medicamentul" acela îşi pierde şi onoarea. Nefericitul ghinionist se poate reabilita numai dacă ucide un duşman cu faimă, îi ia medicamentul de la gât şi, arătând tuturora trofeul cucerit, devine el însuşi proprietarul lui.

Vă puteţi dar închipui ce cumplită era pedeapsa pentru străjerul căruia Tangua îi smulsese punga călcându-i-o în picioare. Bietul om nu suflă un cuvânt de scuză sau de protest. Îşi luă puşca şi dispăru printre copaci. Din acea clipă era ca şi mort pentru tribul lui şi nu mai putea fi repus în drepturi decât în cazul relatat mai sus.

Furia şefului se abătu nu numai asupra santinelei vinovate, ci şi asupra mea. Se repezi la mine şi răcni:

— Îi cereai pe câinii ăia pentru tine. Du-te acum şi adu-i!

Voiam să evit orice răspuns, dar Tangua mă apucă de braţ şi strigă:

— N-auzi ce-ţi poruncesc? Du-te şi prinde-i!

Mă smucii din strânsoarea lui:

— Îţi închipui că ai dreptul să-mi porunceşti?

— Da, eu sunt căpetenia taberei şi toată lumea trebuie să-mi dea ascultare!

Atunci am scos din buzunar cutia de sardele şi i-am arătat-o:

— Vrei să-ţi răspund cum se cuvine şi să te arunc în aer împreună cu războinicii tăi? Dacă mai scoţi o vorbă nesocotită, dau drumul la „medicament” să vă spulbere pe toţi!

Eram curios dacă farsa va stârni efectul dorit. Ehei şi ce mai efect a produs! Tangua se dădu câţiva paşi îndărăt şi exclamă:

— Uf, uf! Păstrează-ţi medicamentul şi fii neam de câine, ca orice apaş!

Insulta n-aş fi trecut-o uşor cu vederea dacă n-aş fi ţinut seama de furia lui extremă şi de numărul covârşitor al oamenilor săi.

Noi, albii, ne înapoiarăm în tabără, unde întâmplarea fu, bineînţeles, discutată şi întoarsă pe toate feţele, fără ca vreunul să găsească o explicaţie. Eu îmi păstram secretul faţă de toţi, chiar şi faţă de Sam, Dick şi Will. Mă şi bucuram în

sinea mea că numai eu cunosc adevărul despre dispariţia neaşteptată a celor doi prizonieri, în timp ce dânşii se frământau în zadar.

Şuviţa de păr a lui Winnetou aveam s-o port la mine în toate drumeţiile prin vestul sălbatic. Şi o mai port şi astăzi...

4. De două ori în ghearele morţii

Comportarea kiowaşilor, deşi nu-i puteam socoti duşmani declaraţi, ne îngrijora totuşi. Am hotărât aşadar ca, după culcare, să facem de gardă câte unul pe schimb, din oră-n oră, până dimineaţa. Indienii nu trecură cu vederea măsurile noastre de precauţie şi, fireşte, se cam supărară, devenind şi mai puţin prietenoşi.

Spre revărsatul zorilor, furăm treziţi de către omul nostru de gardă. Kiowaşii căutau urmele prizonierilor evadaţi, pe care în cursul nopţii nu le putuseră descoperi. În sfârşit, le găsiră; urmele duceau spre locul unde apaşii îşi lăsaseră caii înainte de atac, punându-i, fireşte, sub supravegherea unor paznici. Inciu-Ciuna şi Winnetou dispăruseră acum împreună cu paznicii; plecaseră călare. Restul cailor rămase pe loc. Aflând cum stau lucrurile, Sam Hawkens făcu una din mutrele lui de şmecher şi mă întrebă:

— Aţi putea să ghiciţi, *sir,* de ce căpeteniile apaşilor au procedat astfel?

— Da. Ghicitoarea nu e deloc grea.

— Oho, *sir!* Un *greenhorn* ca dumneavoastră să nu-şi închipuie că tam-nisam, din pură întâmplare, va găsi răspunsul just. Ca să te descurci cu întrebarea mea se cere experienţă.

— Am experienţă.

— Dumneavoastră aveţi experienţă?! Haida-de! Aş fi curios să ştiu de unde aţi luat-o. Poate că-mi lămuriţi şi mie chestiunea.

— Şi de ce n-aş lămuri-o? Experienţa de care vorbesc am luat-o din cărţi.

— Cărţi şi iarăşi cărţi! Nu zic, se mai întâmplă să ai noroc şi să te alegi cu câte ceva folositor din ele, dar asta nu

înseamnă că ai sorbit înţelepciunea cu linguroiul. Vă dovedesc eu imediat că n-aveţi habar de nimic şi că sunteţi clei. Aşadar: de ce ambii şefi evadaţi şi-au luat numai caii lor, lăsându-i pe ceilalţi priponiţi?

— Au făcut-o spre binele prizonierilor rămaşi aici.

— Aha! Şi cum vine asta?

— Vor avea şi ei nevoie de cai.

— Credeţi? Şi cam în ce fel s-ar putea folosi nişte oameni captivi de caii lor?

Întrebările sale nu-mi jigneau orgoliul; aşa era Sam. I-am răspuns foarte calm:

— Sunt plauzibile două ipoteze. Fie că şefii evadaţi se vor întoarce curând cu forţe suficiente, bine înarmaţi, pentru a-şi elibera întregul detaşament şi, în acest caz, ce rost ar fi avut să care după ei animalele? Ca să le aducă înapoi? Fie că războinicii kiowaşi nu vor întârzia aci până la sosirea apaşilor, grăbindu-se să plece împreună cu prizonierii. În cazul acesta, situaţia prizonierilor ar fi uşurată datorită cailor; n-ar fi nevoiţi să facă drumul pe jos. Pe lângă că deplasarea pe cai va fi mai puţin dificilă, apare şi speranţa ca, în drum către satele kiowaşilor, să fie eliberaţi de-ai lor. Altminteri, fără cai, n-ar fi exclus ca domnii kiowaşi să-i ucidă chiar aici, la repezeală, ca să se descotorosească de ei.

— Hm! Nu-i chiar atât de proastă brodeala pe cât m-aş fi aşteptat de la o specie ca dumneavoastră. Aţi omis însă o a treia ipoteză. E posibil ca şi aşa, cu toată prezenţa cailor, prizonierii să fie ucişi.

— Nu, asta nu e posibil!

— Măi-măi! Cum îndrăzniţi, stimate *sir,* să infirmaţi o ipoteză emisă de creierul lui Sam Hawkens?

— Fiindcă Sam Hawkens pare să fi uitat că mă găsesc şi eu aici.

— Zău? Adică sunteţi şi dumneavoastră aici? Chiar de-adevăratelea? Consideraţi, pesemne, că preaonorata

dumneavoastră prezenţă e ceva cu totul deosebit, ceva care zguduie mapamondul!

— Vreau să spun că, atâta timp cât mă găsesc aici şi pot să mişc barem un deget în apărarea lor, prizonierii nu vor fi ucişi.

— Serios? Păi atunci sunteţi un individ colosal, hi-hi-hi-hi! Kiowaşii numără două sute de bărbaţi şi dumneavoastră singurel, pe deasupra şi *greenhorn,* îi împiedicaţi să procedeze după pofta lor?

— Sper că n-am să fiu singur.

— Nu? Şi pe cine mai contaţi?

— Pe dumneata; pe Dick Stone şi Will Parker. Am cea mai mare încredere în voi; sunt convins că vă veţi opune cu toată energia unui asemenea masacru.

— Aha! Prin urmare aveţi încredere în noi! Primiţi, vă rog, toată recunoştinţa mea. Nu e un fleac să te bucuri de încrederea unui astfel de om. Bineînţeles că sunt grozav de onorat, dacă nu mă-nşel!

— Ascultă, Sam, nu mi-e de glumă şi n-am poftă să mă las antrenat în zeflemele. Când e în joc viaţa atâtor oameni, gluma încetează.

Mă fulgeră cu ochişorii lui ironici şireţi, apoi zise:

— *Thunder-storm!* Va să zică o luaţi în serios? Şi, în cazul ăsta, fireşte că trebuie să devin mai grav. Dar sunt curios, cum înţelegeţi dumneavoastră să vă realizaţi intenţia? Pe alţii nu ne putem bizui; n-am fi decât patru inşi care să înfrunte, eventual, două sute de kiowaşi. Credeţi că vom scăpa cu faţa curată?

— Nici nu mă interesează dacă şi cum vom scăpa. Ceea ce ştiu e că nu voi îngădui ca, în prezenţa mea, să se comită o crimă monstruoasă.

— Şi totuşi se va comite; cu singura deosebire că printre cei plecaţi în lumea de apoi veţi fi şi dumneavoastră. Sau, poate, vă puneţi nădejdea în noua poreclă: Old Shatterhand?

Credeţi probabil că veţi lichida cu pumnul două sute de războinici indieni?

— Prostii! Nu eu mi-am dat porecla; pe de altă parte ştiu bine că numai noi, patru inşi, nu ne putem bate cu două sute de adversari. Dar crezi că e neapărat nevoie să folosim forţa? Stratagema e adeseori mai eficace.

— Aşa? Aţi cules-o şi pe asta din lecturi?

— Da.

— Mi-am închipuit. Altfel cum aţi fi ajuns un flăcăuaş atât de deştept! Tare-aş vrea să văd şi eu odată cum o faceţi pe şmecherul, cam ce mutră veţi fi având. Vă asigur că, în cazul dat, nu veţi obţine nimic cu şmecheria dumneavoastră. Kiowaşii îşi vor face mendrele fără să ia în seamă dacă arătăm mai severi sau mai şireţi.

— Bine! Văd că nu e nici o nădejde în voi; atunci mă simt obligat să acţionez singur.

— Pentru numele lui Dumnezeu, *sir,* lăsaţi năzbâtiile! Nu care cumva să lucraţi de unul singur; vă atrag atenţia să ne urmaţi întru toate. Nu vreau să spun că n-aş fi de partea apaşilor dacă i-ar ameninţa vreo primejdie, însă nu mi-e în obicei să mă reped cu capul în zid. Aflaţi de la mine că zidul e totdeauna mai tare în raport cu scăfârlia.

— Nici mie nu-mi trece prin gând să vreau imposibilul. Acuma încă nu ştim ce au hotărât kiowaşii în legătură cu prizonierii lor, deci nu trebuie să ne spargem capul de pomană. Mai târziu însă, dacă vom fi nevoiţi să trecem la acţiune, vom găsi şi metoda potrivită.

— Se poate; numai că un om serios nu trebuie să mizeze pe inspiraţia momentului. De fapt, întâmplările imprevizibile nici nu mă interesează deocamdată. Avem însă de-a face cu o problemă foarte precisă: cum procedăm în cazul că apaşii urmează a fi ucişi?

— Pur şi simplu nu permitem.

— Asta nu spune nimic, e zero. Nu permitem... Exprimaţi-

vă mai clar!

— Ne opunem categoric.

— N-ar avea nici un efect.

— Atunci îl oblig pe Tangua să se supună voinţei mele.

— Şi cum?

— Dau cu el de pământ şi-i ţin cuţitul la gât, dacă altminteri nu se poate.

— Şi-l înjunghiaţi?

— Dacă nu se supune, da!

— *All devils,* pe toţi dracii, sunteţi turbat de-a binelea! Se burzului Sam. Zău că aţi fi în stare!...

— Te asigur că am s-o şi fac.

— Asta e... asta e...

Tăcu. Mai întâi speriat, apoi îngrijorat, făcu feţe-feţe până se decise, în sfârşit:

— Aflaţi că ideea nu-i de lepădat. Să-i pui lui Tangua cuţitul la gât este, în cazul de faţă, singura metodă ca să obţii ceea ce vrei. Uite că şi un *greenhorn* poate avea uneori, ca să spun aşa, o mică idee! Pe asta o reţinem.

Ar mai fi continuat, însă Bancroft se apropiase de noi, cerându-mi să trec la lucru. Inginerul avea dreptate. Nu trebuia să pierdem nici o singură oră dacă voiam să terminăm lucrările înainte de sosirea lui Inciu-Ciuna şi Winnetou cu trupa lor.

Desfăşurarăm o activitate intensă şi încordată până la ceasul prânzului. Atunci Sam Hawkens se apropie de mine şi-mi zise:

— Îmi pare rău că trebuie să vă tulbur, *sir,* dar kiowaşii par să aibă un oarecare plan în legătură cu prizonierii.

— Un oarecare plan? Asta-i foarte vag. Ştii cumva ce au de gând?

— Presupun, dacă nu mă-nşel. Se pare că-i vor pune la stâlpul torturii şi-i vor ucide.

— Când? Chiar acum, sau mai târziu?

— Acuşica, de bună seamă; altminteri nu mă grăbeam să vă anunţ.

S-au luat măsuri din care trag concluzia că apaşii urmează a fi chinuiţi.

Şi, după toate semnele, tortura va începe foarte curând.

— Asta trebuie zădărnicit! Unde-i Tangua?

— Printre oamenii săi.

— Să-l scoatem de acolo, să-l ademenim. Preiei sarcina, Sam?

— O preiau, dar cum o scot la capăt?

Aruncai o privire îndărăt şi scrutai terenul. Kiowaşii nu se mai aflau pe locul unde poposiserăm în ajun. Urmaseră şi ei traseul nostru şi îşi improvizaseră o tabără la liziera unei pădurici. Rattler şi oamenii lui se găseau tot acolo; Sam Hawkens se învârtise în preajma lor, îi spionase, în vreme ce Parker şi Stone rămăseseră în preajma mea. Între mine şi tabăra kiowaşilor se afla un desiş de tufe tocmai potrivit pentru realizarea planului: eram ferit de ochii kiowaşilor. Îi dădui lui Sam soluţia:

— Îl anunţi pe Tangua că vreau să-i comunic ceva, dar nu pot părăsi lucrul. Atunci va veni.

— Sper. Dar dacă-şi ia însoţitori?

— Îi las în seama dumitale, a lui Parker şi Stone; de Tangua mă ocup eu. Pregătiţi curele, ca să-i legăm. Totul trebuie făcut la iuţeală şi, pe cât posibil, fără nici un zgomot.

— *Well!* Nu ştiu dacă planul dumneavoastră e fără cusur, dar fie cum doriţi, pentru că altul mai bun nu-mi vine în minte. Ne riscăm viaţa, nu-i vorbă; dar având în vedere că n-am chef deocamdată să mor, cred că vom scăpa ieftin, ca să zic aşa, cu vânătăi la ochi, hi-hi-hi-hi!

Chicotind mai mult în sinea lui, cum îi era felul, Sam se depărta. Deşi stimaţii mei colegi nu se găseau la prea mare distanţă de mine, totuşi nu ne-au putut auzi discuţia. Nici nu mă gândeam să-i pun la curent cu planul meu; eram convins

că mi-ar pune beţe-n roate. Ţineau mai mult la propria lor viaţă decât la salvarea prizonierilor.

Eram pe deplin conştient de miză ce-o puneam în joc. Să-i previn pe Dick Stone şi pe Will Parker de primejdia la care urmează să-i expun? Sau să acţionez fără a-i informa în prealabil? M-am decis să-i întreb dacă nu preferă să rămână în afara jocului. Dar Stone îmi răspunse:

— Ce idee, *sir!* Ne luaţi drept nişte mişei care îşi părăsesc prietenul la ananghie? Ceea ce plănuiţi e o ispravă demnă de un *westman* adevărat; vom participa cu plăcere. Nu-i aşa, bătrâne Will?

— Da! încuviinţă Parker. Sunt curios dacă noi ăştia patru izbutim să ţinem piept celor două sute de indieni. Parcă-i şi văd cum se reped la noi şi urlă neputincioşi.

Lucram liniştit şi trăgeam numai din când în când cu coada ochiului ca să văd ce se petrece îndărătul meu; deodată, aud glasul lui Stone:

— Fiţi gata, *sir!* Sosesc!

Ridicai capul; Sam se întorcea împreună cu Tangua. Din păcate, îl însoţeau încă trei kiowaşi.

— Fiecare ia în primire câte unul, hotărâi. Şeful rămâne pe seama mea. Îi strângeţi de beregată ca să nu ţipe; dar nu vă grăbiţi, aşteptaţi până încep eu!

Cu pasul rar pornii în întâmpinarea lui Tangua, urmat de Stone şi de Parker. Socotii în aşa fel, încât să ne întâlnim tocmai acolo unde tufărişul ne ferea cel mai bine de ochii celorlalţi kiowaşi. Tangua era încruntat. Mi se adresă cu duşmănie:

— Faţa palidă numită Old Shatterhand m-a chemat încoace. Ai uitat că eu sunt căpetenia kiowaşilor?

— Nu, n-am uitat, i-am răspuns scurt.

— Nu trebuia să mă chemi la tine, ci să vii tu. Dar îţi iert nesocotinţa pentru că eşti de puţin timp în ţara asta şi mai ai de învăţat bună purtare. Ce vrei să-mi spui? Dar fii scurt, că

n-am vreme!

— Ce treburi grozave te aşteaptă?

— Câinii de apaşi vor fi făcuţi să urle.

— Când?

— Chiar acum.

— De ce vă grăbiţi? Credeam c-o să-i duceţi la *wigwamurile,* la colibele voastre şi acolo, în faţa cinstitelor voastre *squaw,* a nevestelor şi sub ochii copiilor voştri îi veţi supune la cazne şi-i veţi ucide.

— Aşa aveam de gând, dar ne-am fi încurcat treburile războiului. De aceea îi omorâm chiar azi.

— Să n-o faci, te rog!

— N-ai de ce mă ruga! se răsti el.

— Oare n-ai voi să vorbeşti cuviincios ca şi mine? Ţi-am adresat numai o rugăminte. Dac-aş fi încercat să-ţi poruncesc, ai fi avut, poate, motive să-mi răspunzi grosolan.

— Din partea ta nu primesc nici porunci, nici rugăminţi. Doar n-am să-mi schimb hotărârea de dragul unei feţe palide!

— Poate ţi-o schimbi totuşi! Cine ţi-a dat dreptul să ucizi prizonierii? Nu vreau să-ţi aud răspunsul; îl cunosc dinainte şi n-o să ne certăm din pricina asta; dar e o deosebire între a ucide pe cineva fără a-i provoca suferinţe şi între a-l supune la o moarte chinuitoare. Cât ne aflăm noi aici, nu vom îngădui să se petreacă aşa ceva.

Tangua îşi înălţă capul şi spuse cu dispreţ:

— Nu veţi îngădui? Dar ce-ţi închipui că eşti? O broască râioasă care încearcă să-l înfrunte pe ursul Munţilor Stâncoşi, asta eşti! Prizonierii îmi aparţin şi fac cu ei ce-mi place.

— Numai cu ajutorul nostru i-aţi prins; avem asupra lor aceleaşi drepturi ca şi voi! Vă cerem, aşadar, să-i lăsaţi în viaţă!

— Cere ce pofteşti, câine alb! Eu scuip pe vorba ta!

Scuipă cu scârbă la picioarele mele şi dădu să plece. Dar pumnul meu îl fulgeră atât de năprasnic, încât se prăvăli pe

moment. Avea totuşi ţeasta dură; nu-l ameţisem de tot; mai încercă să se ridice. A trebuit să mă aplec asupra lui şi să-i mai aplic o lovitură; între timp, i-am scăpat din atenţie pe colegii mei.

Când mă ridicai, Sam Hawkens tocmai îngenunchea lângă un indian, strângându-l de gât. Stone şi Parker se luptau cu alt kiowaş; al treilea, însă, o luase la goană, strigând cât îl ţinea gura.

Sării în ajutorul lui Sam. După ce l-am legat cobză pe indian, făcându-l inofensiv, observai că Dick şi Will terminaseră şi ei treaba lor.

— N-aţi lucrat cu prea mult cap, îi mustrai eu. De ce l-aţi scăpat pe-al treilea?

— Stone şi cu mine ne-am repezit amândoi la acelaşi ins, răspunse Parker. Am pierdut astfel vreo două secunde, timp în care păcătosul a reuşit să fugă.

— Nu face nimic, ne consolă Sam. Atâta doar că răfuiala va începe mai curând. Să nu ne batem capul cu asta. În două-trei minute kiowaşii vor fi aici. Să folosim răgazul ca să creăm o zonă liberă între noi şi ei.

Îl legarăm la repezeală şi pe Tangua. Cei trei experţi priviseră spectacolul, îngheţaţi de spaimă, iar inginerul-şef, după o clipă de buimăceală, alergă spre noi, strigând indignat:

— Ce-aţi făcut, nebunilor? Ce-aveţi cu indienii? Or să ne omoare pe toţi!

— Chiar aşa, *sir,* o păţiţi fără doar şi poate, dacă nu intraţi imediat în acţiune alături de noi, îl avertiză Sam. Chemaţi-vă oamenii şi veniţi aici. Vă ocrotim noi.

— Voi să ne ocrotiţi?! Asta-i prea de tot...

— Tăcere! i-o tăie Sam. Ştim foarte bine ce-avem de făcut. Dacă nu vă ţineţi de noi, sunteţi pierduţi! Aşadar, repede!

Înşfăcarăm pe cei trei indieni legaţi şi-i cărarăm o bucată

de drum până în preria deschisă; acolo îi culcarăm pe pământ. Bancroft şi cei trei experţi veniră după noi. Ne-am ales o haltă provizorie chiar în câmp deschis; eram astfel în mai bună siguranţă decât pe un teren imposibil de stăpânit cu privirea.

— Cine va trata cu kiowaşii după ce sosesc? Poate eu?

— Nu, *sir,* protestă Sam. Asta e treaba mea; dumneavoastră încă nu cunoaşteţi bine talmeş-balmeşul indiano-englez. Dar să-mi staţi în ajutor la momentul potrivit; vă prefaceţi că acuşi-acuşi băgaţi cuţitul în pieptul lui Tangua.

Nu termină bine vorba că şi auzirăm ţipetele furioase ale kiowaşilor şi, după câteva momente, apărură lângă tufărişul care ne slujise de perdea. Goneau sărind peste tufe şi se apropiau de noi. Cum însă nu toţi fugeau cu aceeaşi viteză, grămada se răsfira şi oamenii înaintau oarecum izolaţi unul de altul. Faptul acesta ne convenea: o masă compactă ar fi fost mai greu s-o ţinem în loc.

Bravul Sam le ieşi înainte, făcându-le semn cu mâinile ca să se oprească. Îl auzeam strigându-le ceva, dar nu înţelegeam ce. Intervenţia lui Sam nu avu de îndată efectul aşteptat; el repetă strigătul de câteva ori, până ce kiowaşii din faţă se opriră, imitaţi apoi şi de ceilalţi. Sam le vorbea, arătând mereu spre noi. Îi rugai atunci pe Stone şi Parker să-l ridice pe Tangua în picioare, iar eu luai poziţia în faţa lui, ca şi când l-aş ameninţa cu cuţitul. Indienii scoaseră un ţipăt de spaimă.

Sam le vorbea în continuare; deodată, unul din ei, pesemne un ajutor al căpeteniei, ieşi din rânduri şi, alături de Sam, veni cu paşi demni spre noi. Când ajunse în dreptul nostru, Sam îi arătă pe cei trei kiowaşi legaţi şi-i spuse:

— Vezi că ţi-am spus adevărul adevărat. Ei se află cu totul în puterea noastră.

Kiowaşul, care nu-şi ascundea tulburarea, îi privi lung pe cei trei prizonieri şi răspunse:

— Războinicii aceia doi mai trăiesc, dar căpetenia pare să fi murit.

— Nu e mort. L-a doborât pumnul lui Old Shatterhand. Acum zace în nesimţire. Dar îşi revine el. Aşteaptă deci lângă noi, aici. Când Tangua se va trezi şi îşi va descleşta limba, vom ţine sfat. Dar bagă de seamă, nu cumva să ridice vreun kiowaş arma împotriva noastră, pentru că atunci cuţitul lui Old Shatterhand îi va găuri inima lui Tangua. Fii sigur de asta.

— Cum de ridicaţi mâna împotriva noastră, care vă suntem prieteni?

— Prieteni? Nici tu nu crezi în vorbele tale.

— Ba cred. N-am fumat oare cu voi pipa păcii?

— Am fumat, însă nu mai credem într-o astfel de pace.

— De ce?

— Oare datina kiowaşilor spune ca să-i jigniţi pe prietenii şi fraţii voştri?

— Nu.

— Ei, Tangua l-a jignit pe Old Shatterhand, aşa că nu vă putem socoti fraţi. Uite că începe să se mişte!

Tangua, pe care Stone şi Parker îl culcaseră între timp iarăşi la pământ, începu, într-adevăr, să se agite. După puţin, deschise ochii şi se uită pe rând la fiecare din noi, ca şi cum ar fi încercat să-şi amintească cele petrecute. Apoi, revenindu-şi pe deplin, strigă:

— Uf, uf, Old Shatterhand m-a doborât! Cine m-a legat?

— Eu! mă grăbii să răspund.

— Să mi se desfacă legăturile! Poruncesc!

— Adineauri n-ai vrut să-mi asculţi rugămintea. Iată că acum nu ascult eu de poruncile tale. N-ai nici un drept să ne ordoni!

Ochii i se opriră mânioşi asupra mea. Scrâşni:

— Taci, băieţandrule, că de nu, te strivesc!

— Tăcerea ţi-ar prii mai degrabă ţie decât mie. M-ai jignit, de aceea te-am culcat la pământ. Old Shatterhand nu lasă

nepedepsit pe nimeni, dacă-l face de broască râioasă şi de câine alb. Cată să te potoleşti şi să te porţi cuviincios, altminteri poate să-ţi meargă şi mai rău.

— Vă cer să mă sloboziţi! Dacă nu, atunci războinicii mei vă vor strivi, vă vor şterge de pe faţa pământului!

— Atunci ai să mori tu primul. Fii atent: acolo se află oamenii tăi; dacă vreunul face un singur pas spre noi, îţi găuresc inima cu cuţitul. Am zis! *Howgh!*

Rezemai vârful cuţitului de pieptul său. Trebuia să recunoască, în sfârşit, că se afla la discreţia noastră şi că, la nevoie, îmi voi pune în aplicare avertismentul.

Urmă o pauză, în răstimpul căreia Tangua îşi roti năprasnic ochii, de parc-ar fi voit să ne înghită; în sfârşit, se sili să-şi stăpânească furia şi întrebă cu glas mai temperat:

— Şi acum, ce vreţi de la mine?

— Nimic peste ceea ce te-am rugat adineauri: să nu-i omorâţi pe apaşi la stâlpul chinurilor.

— Poate vreţi să nu-i ucidem deloc?

— Mai pe urmă puteţi face cu ei ce doriţi, dar câtă vreme ne aflăm aici, laolaltă, să nu-i atingeţi cu nimic!

Tăcu iarăşi un răstimp. Deşi vopsit în culorile războiului, i se citeau totuşi pe faţă şi mânia şi ura şi cruzimea şi neputinţa. Mă aşteptam ca dialogul nostru să mai dureze mult timp; de aceea, nu mică mi-a fost mirarea auzindu-l:

— Fie după dorinţa ta. Voi merge chiar şi mai departe, dacă primeşti propunerea pe care am să ţi-o fac.

— Ce propunere?

— Mai întâi, află că nu-mi pasă de cuţitul tău. Nu vei îndrăzni să mă atingi, pentru că războinicii mei te-ar sfâşia pe loc. Oricât de voinici aţi fi, nu vă puteţi pune cu două sute de duşmani. De aceea, îmi vine să şi râd de ameninţările tale. Te-aş putea refuza fără nici o teamă:

Tot nu mi-ai face nimic. Şi totuşi, câinii de apaşi n-or să piară la stâlpul chinurilor. Mai mult: îţi făgăduiesc chiar să nu-i

ucid în nici un fel dacă te prinzi să lupţi pentru ei pe viaţă şi pe moarte.

— Să lupt?! Cu cine?

— Cu un războinic pe care-l voi alege eu.

— Cu ce armă?

— Numai cu cuţitul. Dacă te doboară el, apaşii vor pieri; dacă-l ucizi tu, apaşii vor rămâne în viaţă.

— Şi atunci îi eliberezi?

Bănuiam că nutreşte un gând ascuns. Mă considera, probabil, cel mai periculos dintre albii de faţă şi plănuia să mă facă inofensiv. Era doar limpede că va alege un meşter în mânuirea cuţitului. Totuşi, fără a sta mult pe gânduri, i-am răspuns:

— Sunt gata. Stabilim condiţiile, fumăm pipa jurământului, după care lupta poate să înceapă numaidecât.

— Ce mai e şi asta? interveni Sam Hawkens. Nu pot admite nici în ruptul capului să vă angajaţi într-o asemenea luptă, *sir!* E o prostie!

— Nu e nici o prostie, dragă Sam.

— Cea mai teribilă din câte există! O luptă dreaptă şi cinstită presupune ca şansele să fie egale, ceea ce nu e cazul.

— Ba este!

— Ba deloc! Aţi mai luptat vreodată cu cuţitul, pe viaţă şi pe moarte?

— Nu.

— Păi vedeţi! Adversarul va fi, desigur, un neîntrecut mânuitor al cuţitului. Şi apoi, gândiţi-vă la urmările luptei. Dacă veţi fi ucis, vor muri şi apaşii. În schimb, dacă-l învingeţi pe adversar, moare careva? Nimeni!

— Ai dreptate, însă apaşii vor fi salvaţi de la moarte şi eliberaţi.

— Şi credeţi că aşa va fi?

— Desigur. Fumăm calumetul, deci jurăm.

— Să-i creadă dracu' jurămintele viclene! Şi chiar dac-ar fi

sincer, ce alta sunteţi dumneavoastră decât un *greenhorn* şi...

— Mai slăbeşte-mă cu *greenhorn-ul* dumitale, dragă Sam! îl oprii din vorbă. Ai mai avut ocazia să constaţi că acest *greenhorn* ştie ce face...

Mă mai contrazise totuşi o bucată de timp. Dick Stone şi Will Parker mă sfătuiau, la rândul lor, să renunţ. Dar am rămas neclintit în hotărârea mea. În cele din urmă, Sam strigă supărat:

— Ei bine, fie ce-o fi! Din partea mea, n-aveţi decât să vă daţi cu capul de toţi pereţii! Nu mă mai opun. Dar voi fi atent ca lupta să se desfăşoare cinstit; vai de acela care-ar încerca să vă tragă sau să ne tragă pe sfoară! Îl trăsnesc cu Liddy a mea şi mi ţi-l arunc bucăţele până-n nori, să rămână agăţat în vecii vecilor, dacă nu mă-nşel!

Convenirăm apoi următoarele: lupta se va da pe un teren apropiat, neacoperit de iarbă; se va desena în nisip semnul 8, adică o figură din două cercuri suprapuse; adversarii vor ocupa fiecare câte un cerc din care nu au voie să iasă în timpul luptei; nu se admite nici o cruţare; unul din doi trebuie să moară, iar cel căzut nu va fi răzbunat de-ai săi. Celelalte condiţii ale luptei, ca şi consecinţele ei, au fost stabilite fără multă greutate.

După ce ne-am pus de acord, Tangua fu dezlegat şi fumarăm calumetul. I-am eliberat apoi pe însoţitorii săi; se întoarseră împreună la trupa lor pentru a-i informa pe războinici despre cele convenite.

Inginerul-şef şi ceilalţi trei experţi mă cam luară la rost, însă nu le dădui atenţie. Nici Sam, Dick şi Will nu mă aprobau, dar cel puţin nu se certau cu mine. Hawkens îmi spuse cu îngrijorare:

— Aţi fi avut ceva mai bun de făcut decât să intraţi în ciorbă asta, *sir* Am spus întotdeauna şi repet: sunteţi un om uşuratic, extraordinar de uşuratic! Ce-o să câştigaţi dacă vă ucide, hai? Răspundeţi, vă rog!

— Ce-o să câştig? Fireşte, moartea şi nimic mai mult.

— Şi nimic mai mult? Mai faceţi şi glume proaste pe deasupra. Moartea e tot ce se poate întâmpla cuiva, căci după moarte nu ţi se mai întâmplă nimic.

— Ba da!

— De pildă, ce?

— Înmormântarea.

— Tacă-vă gura, stimate *sir!* Dacă, pe lângă toate supărările mele, nu mai ştiţi altceva decât să mă enervaţi, atunci regret profund că mi-am irosit dragostea pentru o fiinţă nevrednică.

— Eşti, într-adevăr, necăjit, dragă Sam?

— Cum naiba să nu fiu? Şi mai daţi-le naibii de întrebări idioate! Aproape sigur că veţi fi şters dintre cei vii, absolut şters! Şi-atunci ce-mi rămâne de făcut la bătrâneţile mele? Ei, ce-am să mă fac? Îmi trebuie şi mie un *greenhorn* cu care să mă cert când şi când. Ce-o să se întâmple cu mine? Cu cine mă mai iau la harţă dacă veţi fi înjunghiat?

— Găseşti un alt *greenhorn.*

— Uşor de spus. Nu mai găsesc eu cât oi trăi un *greenhorn* atât de perfect şi de incorigibil. Dar un lucru vă declar, sir: dacă vi se întâmplă o nenorocire, apoi kiowaşii ăştia n-au să mă uite cât or trăi! Mă reped în mijlocul lor ca un Uhland turbat şi...

— Roland, dragă Sam, Roland îl cheamă! îl corectai.

— Mi-e indiferent dacă voi fi un Uhland sau un Roland turbat; principalul e că nu permit să fiţi înjunghiat. Şi, afară de asta, cum rămâne cu generozitatea dumneavoastră, *sir?* După câte ştiu, aveţi inima bună şi nu vă place să măcelăriţi oamenii. Nu cumva vă bate gândul să-l cruţaţi pe individ?

— Hm, hm!

— Hm, hm? Aici nu e vorba de nici un hm-hm, ci de viaţă şi moarte, *sir!*

— Ce-ar fi să-l rănesc şi atât?

— Doar aţi auzit că asta nu contează.

— Mă gândesc să-l vatăm aşa fel, încât să nu mai poată continua lupta.

— Contează la fel de puţin. Înseamnă că nu l-aţi ucis şi trebuie să reluaţi lupta cu alt adversar. Aţi înţeles doar că aici numai moartea rezolvă problema. Unul din voi trebuie să moară. Trebuie! Dacă izbutiţi să-l scoateţi pe adversar din luptă, trebuie să-i daţi lovitura de graţie, să-l ucideţi; altminteri, totul n-are nici o valoare. Să nu vă mustre cugetul pentru atâta lucru! Dacă vreţi să ajungeţi un *westman* întreg, atunci cuţitul va mai avea să guste din carne omenească. Nu uitaţi că toţi kiowaşii ăştia sunt nişte mişei şi tâlhari, că ei sunt vinovaţi pentru tot ce se întâmplă acum, că totul porneşte de la tentativa lor de a fura caii apaşilor. Ucigând un ticălos, veţi salva vieţile atâtor apaşi cumsecade; cruţându-l, sunteţi pierdut. Ţineţi minte toate acestea, dacă nu mă-nşel! Spuneţi-mi acum, cu deplină sinceritate: vreţi să vă aruncaţi în luptă ca un adevărat *westman,* care nu leşină de frică şi nici de milă când vede curgând o picătură de sânge? Făgăduiţi-mi, ca să mă liniştesc!

— Dacă asemenea făgăduială te poate linişti, atunci fii sigur că n-am să-l cruţ, pentru că nici dânsul n-o să mă trateze mai blând. În felul acesta, voi salva de la moarte o mulţime de vieţi omeneşti. De fapt, e un duel. Dincolo, în lumea veche, cavalerii cei mai semeţi se înfruntă pentru te miri ce. Aici e în joc mult mai mult. Iar adversarul meu nu e cavaler, ci bandit şi ucigaş. Te asigur, deci, că nu voi umbla cu mănuşi, nici cu scrupule deşarte.

— Perfect! Iată o vorbă care-mi place; acum privesc lucrurile cu mai mult calm; şi totuşi, mă simt ca şi când propriul meu fiu ar fi dus la tăiere. Mai degrabă m-aş bate eu în locul dumneavoastră. Îmi permiteţi, *sir?*

— Nu, bunul meu Sam. Mai întâi, ca să fiu sincer, cred că e mai bine să piară un *greenhorn* decât un *westman* destoinic

cum eşti dumneata şi al doilea...

— Încă o dată, *sir,* ţineţi-vă pliscul! Nu se face gaură-n cer dacă moare un hodorog bătrân ca mine. Dar un om atât de tânăr...

— Ei, acuma ţine-ţi dumneata gura! l-am întrerupt, la rândul meu. Va să zică, în al doilea rând, ar fi cu totul dezonorant şi laş să mă retrag şi să cedez locul altcuiva. De altfel, Tangua nici n-ar admite schimbul; pe mine mă vizează.

— Păi tocmai asta nu-mi place! A pus ochii tocmai pe dumneavoastră. Vreau să sper că barca lui o s-o ia razna în pofida vâslaşului. Atenţie: iată-i că sosesc!

Indienii se apropiau fără grabă. Nu erau toţi două sute: o parte rămăseseră să-i păzească pe apaşi. Tangua îşi conduse războinicii prin faţa noastră, până la terenul de luptă. Ajunşi acolo, se rânduiră în trei sferturi de cerc, al patrulea sfert urmând să fie ocupat de albi; ceea ce şi făcurăm. Din rândurile pieilor-roşii se desprinse un bărbat cu trupul de-a dreptul herculean şi lepădă toate armele ce le avea asupra lui, păstrând numai cuţitul. Apoi se dezbrăcă până la brâu, dezvelindu-şi bustul. Cine i-ar fi văzut musculatura, desigur că m-ar fi deplâns. Tangua îl conduse până în mijlocul rondoului format de indieni şi rosti cu glas puternic, în care suna siguranţa victoriei:

— Acesta este Metan-Acva (Cuţit-Fulger), cel mai voinic luptător din tribul Kiowa. Nimeni n-a reuşit până astăzi să scape de cuţitul lui; sub lovitura lui, duşmanul se prăbuşeşte ca trăsnit. Iată omul care va lupta cu Old Shatterhand, faţa palidă.

— *All devils* îmi şopti Sam. Ăsta e un adevărat Goliat! Ascultaţi ce vă spun, dragul meu *sir,* s-a zis cu dumneavoastră!

— *Pshaw!*

— Nu vorbiţi prostii! Scoateţi-vă gărgăunii din cap! Există o singură metodă care vă poate înlesni victoria.

— Care?

— Nu vă lăsaţi antrenat într-o luptă mai îndelungată; provocaţi un deznodământ rapid; altminteri, obosiţi şi... gata! Cum staţi cu pulsul?

Mă apucă de încheietura mâinii şi-mi numără pulsaţiile. Zise apoi:

— Har Domnului, nu mai mult de şaizeci. Aşadar, pulsul e în regulă. Nu sunteţi tulburat? Nu vă e deloc frică?

— Asta ar mai lipsi! Tulburarea şi frica într-un moment când viaţa depinde de sângele rece şi de ochiul calm! Numele acestui uriaş e la fel de grăitor ca şi statura lui. Acum îmi explic de ce Tangua mi-a propus să lupt cu cuţitul pentru salvarea apaşilor: pentru că omul lui e atât de voinic şi neînvins în mânuirea cuţitului. Dar vom vedea dacă este într-adevăr imbatabil.

În timp ce schimbam în şoaptă aceste vorbe, mă dezbrăcai şi eu până la brâu. E drept că o astfel de clauză nu fusese prevăzută, dar nu voiam să dau impresia că rămân îmbrăcat, pentru ca haina să-mi ţie de scut, fie el cât de iluzoriu. Am predat lui Sam doborâtorul de urşi şi pistolul, apoi am păşit în mijlocul cercului. Bunul, bătrânul meu Hawkens! Îi auzeam bătăile inimii. În schimb, eu nu simţeam pic de teamă. Încrederea în forţele tale, iată cea dintâi condiţie în faţa primejdiei.

Cu mânerul unui tomahawk fu desenat în nisip un opt mare, după care căpetenia ne invită să ne ocupăm locurile. Cuţit-Fulger mă cântări cu o privire plină de dispreţ şi rosti cu voce tare:

— Slăbănogul cu faţa albă tremură de frică. Să vedem, va avea curajul să intre în acest rotocol?

Nu sfârşi bine vorba, că mă şi aflai într-unul din cercuri şi anume în cel dinspre miazăzi. L-am ales pe acesta pentru că aveam astfel soarele în spate, în timp ce adversarul îl avea în faţă şi razele îi stânjeneau vederea. Accept că n-am procedat

întru totul cinstit, dar îi datoram o replică pentru că mă batjocorise afirmând că aş tremura de frică. Ar fi fost ridicol ca, din gentileţe, să-i cedez locul mai convenabil. Repet că era vorba de viaţă şi de moarte. E într-adevăr groaznic să ucizi un om, dar în situaţia dată, orice menajament putea să-mi fie fatal. Eram, deci, ferm hotărât să-l ucid pe acest Samson. În pofida numelui şi a staturii sale impunătoare, îmi păstrasem sângele rece; nu aveam motive să mă simt în inferioritate, deşi nu mai practicasem o asemenea luptă.

— Uite că îndrăzneşte! îşi râse el iarăşi de mine. Cuţitul meu îl va lovi în plin. Marele Spirit i-a luat minţile şi mi-l dă în seamă!

La indieni, asemenea prologuri sunt uzuale. Dac-aş fi tăcut, m-ar fi socotit drept laş; de aceea i-am răspuns:

— Lupţi numai cu gura, dar eu aştept cu cuţitul pregătit. Ocupă-ţi locul, dacă nu te temi!

Atunci se repezi dintr-un salt în celălalt cerc şi strigă furios:

— Eu să mă tem? Eu, Metan-Acva? Auzit-aţi, războinici ai neamului Kiowa? Am să-l dau gata din prima lovitură pe câinele ăsta alb!

— Ba te curăţ eu din prima lovitură! Mai bine taci! Ar trebui să-ţi zică nu Metan-Acva, ci Avat-Ya, adică Gură-Mare.

— Avat-Ya, Avat-Ya! Javră împuţită, mai ai curajul să mă batjocoreşti?! Ei bine, vulturii să-ţi mănânce măruntaiele!

Această ultimă ameninţare era extrem de nesocotită: făcuse o mare greşeală, atrăgându-mi, de fapt, atenţia asupra modului în care avea să-şi folosească arma. Eram avertizat: nu avea să-mi ţintească inima, ci-şi pregătea cuţitul ca să-mi spintece burta printr-o lovitură de jos în sus.

Stăteam faţă-n faţă atât de aproape, încât ar fi fost suficient să ne aplecăm puţin, ca să ne atingem cu vârful cuţitului. Indianul îşi înfipse privirea în ochii mei. Braţul drept îi atârna în jos; ţinea cuţitul în aşa fel, încât mânerul se

proptea în degetul mic, iar lama, cu tăişul în sus, se strecură între degetul arătător şi cel gros. Prin urmare, presupunerea mea era justă: îşi pusese în gând să mă spintece jos şi să-mi rupă pântecele; altminteri, dac-ar fi voit să lovească de sus, ar fi ţinut cuţitul invers.

Acum ştiam direcţia loviturii, dar principalul era să prevăd momentul. Pe acesta i-l puteam ghici în privire. Cunoşteam acea tresărire a ochilor, efemeră, dar specifică în asemenea ocazii. Coborâi pleoapele pentru a-i da iluzia că se află în siguranţă şi-l observai printre gene, cu mare atenţie.

— Împinge odată, câine! mă provocă el.

— Nu te mai răţoi, mucosule, ci dă-i drumul! i-am răspuns.

Era o insultă gravă, care impunea fie o replică usturătoare, fie chiar atacul. Indianul alese calea din urmă. O dilatare de-o clipă a pupilelor sale mă preveni; kiowaşul îşi repezi fulgerător braţul drept în care ţinea cuţitul şi încercă să-mi spintece burta. Dac-aş fi scontat o lovitură în sens invers, adică de sus, aş fi fost iremediabil pierdut; aşa însă, am parat lovitura şi, în aceeaşi clipă, i-am înfipt cuţitul meu în antebraţ, rănindu-l.

— Câine râios! urlă el, smulgându-şi braţul; de spaimă şi durere scăpă din mână cuţitul.

— Lasă vorba şi luptă! i-am strigat, ridicându-mi iarăşi braţul şi...

Lama cuţitului meu îi lunecă în inimă până la plăsele.

Am scos-o numaidecât. Lovitura fusese atât de adâncă şi precisă, încât un şuvoi de sânge, gros cât degetul, mă izbi drept în obraz.

Uriaşul se bălăbăni câteva momente, încercă să strige, neizbutind să scoată decât un geamăt surd şi se prăbuşi fără suflare la pământ.

Urlete înfricoşate se ridicară din rândurile kiowaşilor. Doar Tangua, căpetenia, rămase tăcut. Se apropie, se plecă asupra adversarului meu, îi pipăi rănile, se ridică apoi şi mă privi cu o

expresie pe care n-am s-o uit niciodată. Era într-însa un amestec de furie, oroare, teamă, admiraţie şi descumpănire. Dădu să se depărteze în tăcere. Dar eu îl strigai:

— Vezi că mă aflu în cercul meu! În schimb, Metan-Acva l-a părăsit pe-al său şi zace dincolo. Cine-a învins?

— Tu! răspunse el mânios şi plecă. Dar nu făcu decât cinci-şase paşi, că se şi întoarse şuierându-mi printre dinţi: Eşti un fiu al Spiritului negru şi necurat. Vraciul nostru o să-ţi dezlege farmecele şi atunci nu ne mai scapi: te jupuim de piele.

— Fă ce pofteşti cu vraciul tău! Deocamdată, împlineşte-ţi cuvântul dat!

— Care cuvânt? întrebă el în batjocură.

— Că nu-i veţi ucide pe apaşi!

— Nu-i vom ucide. Ce-am spus, rămâne spus.

— Şi vor fi liberi?

— Da, vor fi liberi. Tangua, căpetenia kiowaşilor, îşi ţine cu sfinţenie cuvântul.

— Atunci mă duc împreună cu prietenii mei ca să-i dezlegăm pe prizonieri.

— Asta o fac eu, când va sosi vremea.

— Păi, vremea a şi sosit. Am învins!

— Taci! Am stabilit noi oare vreun termen pentru eliberarea lor?

— N-am stabilit nici un termen, dar se înţelege de la sine că...

— Taci! se răsti el iarăşi la mine. Termenul îl hotărăsc eu. Nu-i ucidem pe câinii de apaşi. Nu. Dar cine ne-ar socoate vinovaţi pe noi, dacă dânşii ar pieri din lipsă de hrană şi de apă? Ce vină aş avea, dacă ar crăpa cu toţii de foame şi de sete înainte de a fi eliberaţi?

— Canalie! îi strigai în obraz.

— Câine, dacă mai sufli o vorbă, te...

Voia să-şi continue ameninţarea, dar se opri şi se uită

speriat în ochii mei; expresia lor nu prezicea nimic bun. Îi completai eu, în schimb, fraza întreruptă:

— ... te zdrobesc cu pumnul, ticălosule, mincinosule neruşinat!

Se feri câţiva paşi îndărăt, scoase cuţitul şi răcni:

— Las' că nu te mai apropii de mine cu pumnul tău! Îndrăzneşte şi te spintec fără milă!

— Astea le-am mai auzit şi de la Cuţit-Fulger şi iată-l colea, mort. Ai s-o păţeşti şi tu la fel. În ce priveşte soarta apaşilor, am să discut cu fraţii mei albi. Să nu te atingi de un fir de păr din capul lor, că s-a zis cu tine şi cu toţi kiowaşii tăi! Ştii doar că vă putem arunca pe toţi în aer!

Rostind acestea, mă dusei la Sam care, din cauza tămbălăului ce-l făceau kiowaşii, nu putuse auzi disputa dintre mine şi Tangua.

Omuleţul sări în întâmpinarea mea, mă strânse în braţe şi exclamă cu entuziasm:

— Bine-aţi venit, bine-aţi venit, *sir!* Vă întâmpin cu acest salut ca pe unul care s-a întors din împărăţia morţii. Omule, prietene, odorule, tinere *şi greenhorn* drag, ce creatură mai sunteţi! N-a văzut individul în viaţa lui bizoni şi mi ţi-l răpune pe cel mai vânjos din toată cireadă! N-a întâlnit nici în somn vreun grizzly şi când colo îl înjunghie ca pe un mieluşel! Nu i-a ieşit vreodată un mustang în cale şi-mi înhaţă cu *lasso*-ul tocmai pe nobila mea Mary! Iar acuma, colac peste pupăză, se propteşte în faţa celui mai voinic şi mai abil cuţitar kiowaş şi, dintr-o lovitură, îi străpunge inima fără să piardă în schimb nici un strop de sânge! Măi Dick, Will, ia veniţi încoace şi uitaţi-vă la ucenicul ăsta! Ce să facem cu el?

— Îl înaintăm calfă, zâmbi Stone.

— Calfă? Ce vrei să spui?

— A dovedit şi de astă dată că nu mai e *greenhorn;* a terminat cu ucenicia. Să-l promovăm calfă. Mai încolo s-ar putea să ajungă şi meşter.

— Adică să nu mai fie *greenhorn?* Să-l ridicăm în rang? Măi, dacă deschizi şi tu o dată gura, cel puţin nu-mi veni cu bazaconii! Individul e un *greenhorn* get-beget, altminteri cum s-ar fi încumetat să lupte cu indianul acela uriaş şi dibaci? Numai că oamenii uşuratici au noroc, după cum ţăranii cei mai proşti recoltează cartofii cei mai mari. Aşa e şi cu individul de faţă: prost, uşuratic, *greenhorn!* Că mai trăieşte, nu e nicidecum meritul lui, ci al prostiei de care e în stare, dacă nu mă-nşel. Când a pornit lupta, mi-a stat inima în loc. Abia dacă mai răsuflăm; toate gândurile îmi fugeau la testamentul acestui *greenhorn.* Ei şi veni lovitura şi indianul se prăbuşi! În sfârşit, ce mai calea-valea, am învins! Viaţa şi libertatea apaşilor sunt asigurate.

— Te cam înşeli, Sam! intervenii eu, deloc supărat pentru tratamentul ce-mi aplica.

— Mă-nşel? Cum asta?

— În cuvântul ce ni l-a dat, Tangua şi-a lăsat o portiţă deschisă şi se foloseşte acum de ea.

— Bănuiam eu că umblă cu viclenii! Despre ce portiţă e vorba?

I-am reprodus cuvintele lui Tangua. Era atât de indignat, încât porni glonţ către şeful kiowaşilor ca să-l tragă la răspundere. Mă folosii de răgaz ca să mă îmbrac şi să-mi reiau armele.

Kiowaşii nu se îndoiseră o clipă că faimosul lor Cuţit-Fulger mă va da gata. Deznodământul atât de surprinzător îi umpluse de umilinţă, dar şi de furie. S-ar fi năpustit asupra noastră, dacă gestul nu le-ar fi fost interzis; fusese doar convenit, chiar şi consfinţit prin fumatul pipei, că luptătorul înfrânt nu va fi răzbunat de ai săi. Legământul îi mobiliza. Se gândeau, în tot cazul, să născocească un alt pretext împotriva noastră. Deocamdată, nu se grăbeau, căci erau siguri de noi. Îşi stăpâneau până una-alta ciuda, având, de altminteri, destulă treabă şi bătaie de cap cu mortul. Tangua se afla

printre ei şi intervenţia lui Sam Hawkens fireşte că nu găsi urechi prea atente şi binevoitoare. Se întoarse morocănos şi ne vesti:

— Individul, ce mai, nu vrea să-şi ţină cuvântul. Şi-a pus probabil în gând să-i ucidă pe prizonieri prin înfometare. Şi asta, după opinia lui, nu înseamnă a ucide. Noi însă avem ochii deschişi, dacă nu mă-nşel şi o să le tragem clapa, hi-hi-hi-hi!

— Numai dacă nu ne-o trag ei nouă! observai. E foarte greu să-i aperi pe alţii când tu însuţi ai nevoie de apărare.

— Mi se pare, *sir,* că vă cam sperie roşii ăştia!

— *Pshaw!* Ştii doar că nu sunt mai fricos ca tine.

— Ştiu, dar e o deosebire: atunci când eu devin prudent, dumneavoastră vă repeziţi ca taurul în pânza roşie, iar când curajul e într-adevăr necesar, vă apucă temerile. Aşa e orice *greenhorn.* De fapt, cum vedeţi cele întâmplate?

— Ce anume?

— Lupta aceea cu cuţitul.

— Cred că ai motive să fii mulţumit.

— Lăsaţi asta. Mă refer la unele mustrări.

— Mustrări? Din partea cui? Poate a dumitale?

— Cerule, dar greu mai pricepeţi! Spuneţi-mi sincer, *sir,* v-aţi aflat vreodată pe eşafod, dincolo, în lumea veche, în calitate de ucigaş?

— Nu cred. Cel puţin nu-mi amintesc! Am răspuns în doi peri.

— Va să zică n-aţi ucis niciodată un om?

— Nu.

— Aţi săvârşit deci astăzi primul omor. Şi, mă rog, în ce stare psihică vă aflaţi? Asta mă interesează.

— Hm! Nu chiar plăcută. Prevăd că n-o să-mi fie uşor să mă găsesc şi altă dată în postura de a ucide. Ceea ce simt acuma seamănă mult a mustrare de conştiinţă.

— Nu vă necăjiţi şi alungaţi din cap prostiile! Aici vi se

poate întâmpla oricând ca, în pofida dorinţei, să fiţi nevoit a ucide pentru a vă salva propria viaţă. Într-un asemenea caz, trebuie... *heavens,* o, ceruri, uite că se iveşte cazul! Exclamă el, pe neaşteptate. Iată-i pe apaşi! Sosesc! O să curgă sânge, nu glumă. Pregătiţi-vă de bătălie, domnii mei!

Într-adevăr, din direcţia unde se aflau prizonierii şi paznicii lor, răsună acel „Hiiiiiiih!” strident şi prelung, strigătul de luptă al apaşilor. Inciu-Ciuna şi Winnetou, împotriva oricăror aşteptări, se şi înapoiaseră. Apaşii năvăliră în tabăra kiowaşilor. Cei care se aflau printre noi ciuliră speriaţi urechile; apoi Tangua strigă din toate puterile:

— Duşmanii s-au năpustit asupra fraţilor noştri! Iute, să le venim în ajutor!

Dădu să se repeadă, dar Sam i se aşeză în drum:

— Nu vă duceţi acolo! Rămâneţi aici. Suntem împresuraţi cu toţii. Doar nu-ţi închipui că cei doi şefi ai apaşilor sunt atât de proşti, încât să atace numai santinelele, fără să ştie cum şi unde vă aflaţi? Într-o clipă...

Vorbi repede, precipitat, însă nu putu sfârşi fraza, deoarece jur-împrejur se ridică iarăşi acel strigăt de luptă care pătrundea până-n măduva oaselor. E drept că, după cum am mai spus, ne găseam în largul preriei, dar peste tot creşteau tufişuri la adăpostul cărora apaşii se strecuraseră neobservaţi. Luaţi de treburile noastre, ne-am trezit deodată încercuiţi. Goneau acum spre noi cu grămada, în salturi, din toate părţile. Kiowaşii trăgeau în ei, mai nimereau pe câte unii, dar atât de puţini, încât nici nu conta. Curând, începură şi atacanţii să tragă.

— Nu omorâţi nici un apaş, absolut nici unul! le strigai eu lui Sam, Dick şi Will.

Vacarmul luptei ajunse în preajma noastră. Noi tuspatru ne ţineam deoparte, însă inginerul-şef şi cei trei experţi se angajară în luptă şi căzură ucişi. Era îngrozitor. Aţintindu-mi privirea înainte, nu văzui ce se petrece în spatele meu. Ne

pomenirăm atacaţi de o ceată numeroasă. Le strigarăm noi că le suntem prieteni, dar în van. Se repeziră asupra noastră cu tomahawkuri şi cuţite, încât a trebuit să ne apărăm, să lovim, deşi cu totul alta ne fusese dorinţa. Am doborât câţiva inşi cu patul armei, ceea ce le-a impus respect celorlalţi. Ne lăsară în pace.

Profitând de răgaz, aruncai o privire împrejur. Nu era nici un kiowaş care să aibă de luptat în acelaşi timp cu vreo câţiva adversari. Sam cântări la rândul lui situaţia şi-mi strigă:

— Hai s-o ştergem repede în tufăriş! Îmi arătă tufele de care am mai pomenit în câteva rânduri şi fugi într-acolo. Dick Stone şi Will Parker îl urmară. Am şovăit câteva momente privind către locul unde zăceau cei trei experţi ucişi. Erau doar albi de-ai noştri şi regretam sincer că nu le-am putut veni în ajutor. Acum totul era prea târziu. O luai şi eu spre tufăriş. Dar până să-mi ajung ţinta, răsări ca din pământ Inciu-Ciuna.

Venise împreună cu Winnetou în fruntea detaşamentului de apaşi însărcinat să atace tabăra şi să-i elibereze pe prizonieri. Sarcina fiind îndeplinită, cele două căpetenii porniră în control spre celălalt detaşament, care tăbărâse asupra noastră. Inciu-Ciuna o luase cu mult înaintea fiului său. Când s-o cotească după un tufiş, mă zări.

— Tâlhar de pământuri! îmi strigă şi se năpusti asupra mea, încercând să mă zdrobească cu patul puştii sale ţintuite în argint. Am încercat să-i vorbesc spre a lămuri situaţia, dar el nu mă ascultă şi se repezi iarăşi la mine. Ce aveam să fac? Să mă las rănit sau chiar ucis? Trebuia să forţez şi eu nota. Se pregătea tocmai să sară asupra mea, când aruncai din mână arma cu care-i parasem până atunci loviturile, îl apucai cu stânga de beregată şi cu pumnul drept îl trăsnii în tâmplă. Era figura mea preferată. Inciu-Ciuna scăpă puşca din mână, horăi scurt şi căzu. Deodată, lângă mine, se auzi un strigăt de triumf:

— Acesta-i Inciu-Ciuna, căpetenia câinilor de apaşi! O să-mi folosească pielea de pe ţeasta lui; am să-l scalpez!

Întorcându-mă, văzui pe Tangua, şeful kiowaşilor, care din nu ştiu ce motiv apucase acelaşi drum cu mine. Îşi aruncă arma cât colo, scoase cuţitul şi se năpusti asupra apaşului ce zăcea în nesimţire. Dădu să-l scalpeze. Îi prinsei braţul şi poruncii:

— Jos mâna! Eu l-am învins, aşadar eu îi hotărăsc soarta, numai eu!

— Taci, păduche alb! răcni Tangua. N-am să-ţi cer învoire, apaşul e al meu! Dă-mi drumul, că de nu...

Fulgeră cuţitul spre mine şi mi-l înfipse în încheietura mâinii stângi. Nu voiam să-l tai la rândul meu cu cuţitul; am încercat să-l înşfac şi să-l trag în lături, dar n-am izbutit; atunci l-am strâns de gât până s-a muiat de tot şi a rămas în mişcare. M-am aplecat asupra lui InciuCiuna, căruia îi înroşisem faţa cu sângele ce-mi curgea din rană. În clipa aceea auzii un foşnet în spatele meu şi întorsei repede capul. Această mişcare mă salvă de la moarte. O lovitură cumplită cu patul puştii îmi fulgeră umărul. Dacă nimerea în cap, mi-l crăpa în zece. Omul care mă lovise era Winnetou.

Cum am mai spus, tânărul apaş rămăsese în urma tatălui său. Ieşind de după tufăriş, mă văzuse îngenunchind lângă Inciu-Ciuna, care zăcea în nesimţire, cu obrazul pătat de sânge. Atunci se repezi la mine ca să mă facă zob cu patul puştii, dar spre norocul meu nimeri în umăr. Nereuşindu-i lovitura, lepădă puşca, scoase cuţitul de la brâu şi se năpusti asupra mea.

Mă aflam într-o situaţie cât se poate de precară. Lovitura îmi zdruncinase tot trupul şi-mi paralizase braţul. Aş fi încercat să-l lămuresc pe Winnetou, dar totul se petrecea atât de repede, încât nu mai aveam timp de explicaţii. Văzui cum îşi înalţă cuţitul şi-mi ţinteşte inima. Cu o uşoară fentă evitai lovitura fatală: lama cuţitului îmi pătrunse în buzunarul stâng

de la piept, se abătu din cauza cutiei de sardele în care, după cum ştiţi, îmi păstram documentele, trecu pe lângă gât şi mi se înfipse în gură, străpungându-mi limba. Winnetou îşi smulse repede cuţitul şi, strângându-mă de beregată, se pregăti pentru o nouă lovitură. Teama morţii dublează puterile; nu mă puteam folosi decât de o singură mână, aveam un singur braţ valid. Izbutii şi de astă dată. Încleştându-i mâna dreaptă, o strânsei cu atâta forţă, încât de durere lăsă să-i scape cuţitul. Pe urmă îl apucai de braţul stâng, lângă cot şi i-l răsucii, silindu-l să-mi elibereze gâtul. Îmi încordai iute genunchii izbindu-l cu toată puterea şi răsturnându-l cu faţa la pământ. În clipa următoare, mă şi aflam în spinarea lui.

Trebuia acum să-l imobilizez; dacă se ridica, eram pierdut. Cu un genunchi îl apăsam de-a curmezişul pe ambele coapse, cu celălalt îi striveam braţul. Cu mâna sănătoasă îl strângeam de ceafă, în timp ce el, cu mâna liberă, încerca — din fericire zadarnic — să apuce din nou cuţitul. Se încinse o luptă cu adevărat titanică. Închipuiţi-vi-l pe Winnetou, care nu mai fusese învins până atunci şi nici nu mai avea să fie de atunci încolo, cu mlădierea lui ca de şarpe, cu muşchii lui de fier, cu tendoanele de oţel. Am fi avut acum prilejul să ne explicăm; din câteva vorbe s-ar fi putut lămuri lucrurile. Dar limba îmi era spintecată, sângele îmi ţâşnea în şuvoaie din gură şi, când încercai să vorbesc, nu scosei decât o bâiguială confuză. Winnetou făcea sforţări uriaşe ca să se scuture de mine, dar eu îl apăsam cu o greutate implacabilă. Gâfâia din ce în ce mai tare, în timp ce eu îl strângeam de beregată oprindu-i răsuflarea. Să fi continuat până să se înăbuşe? Nu, în nici un caz! Îi dădui o clipă de răgaz, ca să-şi tragă sufletul. Atunci îşi înălţă puţin capul. Era tocmai ce doream: doi-trei pumni la rând şi Winnetou se linişti, buimac. Îl biruisem, în sfârşit, pe el, invincibilul. Căci faptul că-l mai trântisem cândva la pământ nu se putea numi victorie: atunci nu ne aflasem în

luptă.

Răsuflai adânc şi cu toată grija ca să nu înghit sângele care-mi umplea gura. Trebuia s-o ţin mereu deschisă pentru ca şuvoiul să se scurgă afară. Şi buzele îmi sângerau destul de abundent.

Când să mă ridic, răsună în spatele meu o înjurătură indiană. Mă pomenii cu un pat de puşcă în cap şi căzui leşinat.

Mi-am revenit abia seara. Zăcusem deci multă vreme în leşin. Mai întâi, am crezut că visez: mă prăbuşisem parcă în armătura de piatră a unei roţi de moară. Moara stătea, roata nu se mişca, împiedicată fiind de trupul meu. Apa clocotea deasupră-mi şi năvălea asupra roţii, strivindu-mă din ce în ce mai tare; mi se părea că voi fi măcinat. Mă dureau toate mădularele, dar cel mai rău mă chinuiau capul şi umărul. Treptat, începui să-mi dau seama că starea în care mă aflam nu e în totul nici. Realitate, nici vis. Clocotul şi ţiuitul acela nu era provocat de nici o cădere de apă, ci se năşteau doar în capul meu datorită loviturii ce mă culcase la pământ; iar durerea din umăr nu provenea de la roata morii, ci de la izbitura ce mi-o aplicase Winnetou. Gura îmi sângera încă şi sângele ameninţa să-mi inunde gâtlejul, să mă sufoce; un horcăit stăruitor mă trezi de-a binelea. Era horcăitul meu.

— Se mişcă! Slavă Domnului, se mişcă! auzii glasul lui Sam.

— Exact, am observat şi eu, întări Dick Stone.

— Iată că deschide ochii! E în viaţă, trăieşte! adăugă Will Parker,

Într-adevăr, deschisesem ochii. Dar ceea ce văzui în prima clipă nu era deloc încurajator. Ne găseam în acelaşi loc unde se desfăşurase lupta. Jur-împrejur aveam vreo douăzeci de focuri de tabără, pe lângă care mişunau pe puţin cinci sute de apaşi. Erau şi mulţi răniţi. Observai şi un număr considerabil de morţi. O stivă de cadavre, unii apaşi, alţii kiowaşi. Primii

pierduseră unsprezece, iar ceilalţi, treizeci de oameni. Nu fugise nimeni. Tangua se afla printre ai săi. Cadavrele inginerului-şef şi ale celor trei experţi nu le vedeam nicăieri. Fuseseră ucişi, fiindcă se apăraseră orbeşte.

La mică depărtare de noi zăcea un om încovrigat, ca şi când ar fi fost supus torturii de altădată pe aşa-numitul butuc spaniol. Era Rattler. Apaşii îl legaseră astfel pentru a-l chinui. Rattler gemea şi, cu tot caracterul său urât, imoral, provoca milă. Oamenii lui nu mai trăiau. Fuseseră împuşcaţi cu prilejul primului atac. Numai pe el îl lăsaseră în viaţă; ca ucigaş al lui Klekih-Petra, avea să moară încet şi chinuitor.

Eu eram legat de mâini şi de picioare, ca şi Parker şi Stone culcaţi la stânga mea. În dreapta zăcea Sam Hawkens, cu picioarele legate; mâna dreaptă îi era prinsă la spate; în schimb stânga îi fusese lăsată liberă, pentru ca — lucru ce-l aflai mai târziu — să-mi poată veni în ajutor.

— Să mulţumim Cerului, iubite *sir,* că v-aţi revenit! exclamă el, în timp ce, cu mâna slobodă, îmi mângâia obrazul. Cum de aţi fost răpus?

Voiam să-i explic, dar nu eram în stare; mi se umpluse gura de sânge.

— Scuipaţi-l afară! mă îndemnă Sam.

Scuipai, dar abia reuşii să îngăim câteva cuvinte nelămurite şi gura mi se umplu iarăşi. Din cauza acestei hemoragii abundente, eram total istovit. Rostii nişte fraze trunchiate, cu pauze interminabile şi cu o voce atât de slabă, încât Sam cu greu mă înţelese!

— Inciu-Ciuna luptat... pe urmă Winnetou... înţepat limbă... patul puştii... cap... nu ştiu cine...

Restul vorbelor se înecară. Abia atunci observai că zăceam într-un lac de sânge.

— Păcatele mele! Cine-ar fi bănuit aşa ceva? Ne-am fi predat bucuroşi, dar apaşii nici gând să ne asculte. Ne-am retras în tufăriş, ca să aşteptăm acolo, poate le trece mânia,

dacă nu mă-nşel. Credeam că aţi procedat la fel; v-am căutat peste tot, dar în zadar. Atunci m-am târât până la marginea tufărişului, sperând că vă găsesc acolo. Şi iată, un grup zgomotos de apaşi îi înconjuraseră pe Inciu-Ciuna şi pe Winnetou, care păreau morţi. Şi-au revenit însă curând. Iar dumneavoastră zăceaţi lângă ei ca şi când aţi fi murit. M-am speriat aşa de tare, încât i-am chemat imediat pe Will Parker şi pe Dick Stone; alergarăm tustrei încoace, să vedem dacă mai trăiţi. Ei şi ne-au prins numaidecât. I-am explicat lui Inciu-Ciuna că suntem prietenii apaşilor şi că aseară avusesem chiar de gând să-i eliberăm. Dar el mi-a râs în faţă cu dispreţ; numai lui Winnetou îi datorez faptul că mi-au lăsat liberă mâna asta. Tot el v-a bandajat gâtul, altminteri nu v-aţi mai fi revenit; vi s-ar fi scurs tot sângele, dacă nu mă-nşel. A pătruns tare adânc cuţitul?

— Prin... limbă, îngăimai eu.

— Drace! Asta-i periculos. Vă aşteaptă nişte friguri care, deşi îmi displac profund, aş prefera să treacă asupră-mi, având în vedere că un urs bătrân ca mine le suportă mai uşor decât un *greenhorn* care, bănuiesc, n-a văzut până acum sânge decât în cârnaţi. Sper că nu aveţi şi alte răni.

— Lovituri... patul puştii... cap... umăr...

— Aşadar, v-au lucrat serios. Eu credeam că numai cuţitul e de vină. Vai, că tare vă mai vâjâie pesemne capul! Dar trece. Bine că nu v-au făcut terci şi dramul de minte pe care-l aveaţi. Tot pericolul e în rana de la limbă, care nu poate fi pansată. Am să...

Mai mult nu putui auzi. Leşinai din nou.

Când m-am trezit din leşin, mă aflam în mers; auzeam tropotul multor cai şi am deschis ochii. Zăceam — închipuiţi-vă! — Pe blana ursului grizzly ucis de mine. Devenise un fel de hamac atârnat între doi cai care mă transportau. Eram culcat atât de adânc în blană, încât nu vedeam decât capetele celor doi cai şi cerul de deasupra; altceva nimic.

Soarele era sus şi mă frigea ca plumbul topit scurgându-mi-se în toate vinele. Gura — umflată şi plină de sânge năclăit. Aş fi vrut să-l scuip, dar limba refuza orice mişcare.

— „Apă, apă!” voiam să strig, deoarece setea mă chinuia îngrozitor. Dar nu puteam scoate nici o şoaptă şi nici un sunet. Îmi spuneam că s-a isprăvit cu mine şi mă sileam, ca orice muribund, să cuget la Dumnezeu şi la cele de dincolo de viaţă, dar leşinai din nou...

Se făcea că luptăm cu indieni, cu bizoni şi cu urşi, călăream spre moarte prin stepe pustii, înotam la nesfârşit pe oceane fără ţărmuri... Mă stăpâneau frigurile traumatice cu care lungă vreme m-am luptat între viaţă şi moarte. Auzeam din când în când, ca de la mare depărtare, glasul lui Sam Hawkens; zăream uneori doi ochi noptatici şi catifelaţi, ochii lui Winnetou; apoi muream, eram culcat în sicriu şi înmormântat; bulgări de ţărână se rostogoleau parcă peste capacul sicriului şi zăceam aşa o lungă, lungă veşnicie sub pământ şi în nemişcare, până ce capacul se ridicase iarăşi, ca de la sine şi neauzit, plutind în înălţimi şi mistuindu-se. Răsări deasupra-mi un cer senin; iar cei patru pereţi ai mormântului se retraseră în adânc. Era oare posibil? Era aievea? Îmi trecui mâna peste frunte şi...

— Aleluia, aleluia! Învie din morţi, zău că învie! jubilă Sam.

Îmi răsucii niţel capul.

— Vedeţi şi-a dus mâna la frunte! Şi-a întors capul! strigă el.

Se aplecă peste mine. Chipul îi radia fericire; vedeam asta limpede, în pofida bărbii care îi ascundea mai toată faţa.

— Mă recunoaşteţi, *sir,* iubite *sir?* întrebă el. Aţi deschis ochii şi v-aţi mişcat. Va să zică aţi înviat din morţi. Mă vedeţi?

Voiam să-i răspund, dar nu puteam, mai întâi din pricina lipsei totale de vlagă şi apoi din cauza limbii care-mi atârna în gură ca de plumb. Mă mulţumii să dau din cap.

— Şi mă auziţi? insistă Sam.

Dădui iarăşi din cap.

— Uitaţi-vă la el... priviţi încoace... uitaţi-vă!

Faţa lui dispăru, în schimb apărură capetele lui Stone şi Parker. Bravii mei camarazi! Aveau ochii înlăcrimaţi de bucurie. Dădură să-mi vorbească, dar Sam îi împinse la o parte.

— Lăsaţi-mă pe mine! Eu discut, eu!

Îmi prinse amândouă mâinile, le apăsă de acel sector al bărbii unde, după toate probabilităţile, era situată gura şi mă iscodi cu duioşie:

— Vă e foame, *sir?* Vă e sete? Aţi putea să mâncaţi ceva sau să beţi?

Făcui din cap un semn de refuz; nu simţeam nici cea mai mică nevoie să mănânc. Mă aflam într-o stare de sfârşeală care nu mai reclama nici măcar un strop de apă.

— Nu zău, chiar nu vreţi? Păi, e posibil? Ştiţi câtă vreme aţi zăcut?

A mişcat uşor din umeri.

— Trei săptămâni, trei săptămâni încheiate! Închipuiţi-vă! De altfel, nici nu ştiţi ce s-a mai petrecut, nici unde vă aflaţi! Aţi trecut prin nişte friguri grozave din cauza rănii; apoi v-au înţepenit muşchii. Apaşii, ce mai, erau gata să vă îngroape. Dar eu nu vă puteam crede mort. Atâta m-am rugat de ei, încât Winnetou, sfătuindu-se cu tatăl său, a obţinut învoirea să vă îngroape abia după ce veţi intra în putrefacţie. Asta i-o datorăm lui Winnetou şi intervenţiei sale. Trebuie să-l caut şi să-l invit încoace!

Am închis ochii şi am continuat să zac, dar nu în mormânt, ci într-o istovire plăcută, într-o pace netulburată. Aş fi vrut să rămân la nesfârşit în această stare... Deodată, auzii nişte paşi. O mână mă pipăi şi-mi mişcă braţul; recunoscui apoi vocea lui Winnetou:

— Oare Sam Hawkens nu se înşeală? Să se fi trezit într-adevăr Selki Lata? (Old Shatterhand, în traducere indiană).

— Da, da! Am văzut tustrei cu ochii noştri. Ne-a răspuns chiar la întrebări, a mişcat din cap.

— Mare minune! Ar fi fost însă mai bine dacă minunea nu se întâmpla. S-a întors din moarte ca să plece iarăşi fără întoarcere. Veţi muri cu toţii împreună.

— Dar el e cel mai bun prieten al apaşilor!

— M-a doborât în două rânduri!

— A fost nevoit.

— Nu trebuia s-o facă.

— Ba da: prima oară, ca să te salveze pe tine; kiowaşii te-ar fi ucis în luptă. A doua oară a fost silit să se apere împotriva ta. Voiam să ne predăm de bunăvoie, dar n-am putut; oamenii tăi nici nu ne luau în seamă vorbele.

— Asta o spune Hawkens numai ca să-şi salveze pielea.

— Ba nu. Vorbesc adevărul curat!

— Limba ta minte. Tot ce-mi îndrugi ca să scapi de o moarte chinuitoare nu face decât să mă convingă şi mai mult de faptul că ne-aţi fost duşmani încă şi mai răi decât kiowaşii. Te-ai furişat printre noi şi ai tras cu urechea. Dac-ai fi fost prietenul nostru, ne-ai fi prevenit şi n-am fi fost atacaţi acolo şi legaţi de copaci lângă malul apei.

— Dar v-aţi fi răzbunat pe noi pentru moartea lui Klekih-Petra şi chiar dacă n-aţi fi făcut-o, drept mulţumită că v-am prevenit, totuşi ne-aţi fi împiedicat să continuăm şi să terminăm lucrările.

— Nici aşa nu le mai puteţi continua. Născoceşti motive în care nici copiii n-ar crede. Ori îţi închipui că Inciu-Ciuna şi Winnetou sunt mai proşti decât copiii?

— Departe de mine un asemenea gând. Păcat că Old Shatterhand a leşinat iarăşi. Dac-ar fi în putere şi ar putea grăi, ţi-ar da şi el mărturie că nu spun decât adevărul adevărat.

— Fireşte, ar simţi ca şi tine. Toate feţele palide sunt mincinoase şi viclene. Am cunoscut un singur alb în inima

căruia sălăşluieşte adevărul: acela era Klekih-Petra, pe care voi ni l-aţi răpit. Cu acest Old Shatterhand era cât pe-aci să mă înşel. Curajul şi forţa lui îmi stârniseră admiraţie. Ochii lui păreau sinceri şi credeam să-l pot iubi. Dar nu e decât un tâlhar de pământuri, ca şi toţi ceilalţi. Nu v-a împiedicat să ne atrageţi în cursă, în schimb m-a lovit în două rânduri cu pumnul. De ce oare Marele Spirit o fi adus pe lume asemenea om cu inima ipocrită?

Simţindu-i atingerea mâinii, încercasem să-l privesc; dar în apatia mea trupul refuzase să se supună voinţei. Părea eteric sau alcătuit dintr-o plămadă insensibilă, incapabil de a percepe realitatea concretă. Acum însă, ascultând părerile lui Winnetou despre mine, reuşii să-mi ridic pleoapele şi să-l privesc. Era neînarmat şi îmbrăcat într-un veşmânt uşor de pânză, iar în mâini ţinea o carte cu titlu mare, aurit: *Hiawatha.* Acest indian, fiul unui popor considerat „sălbatic”, nu numai că ştia carte, dar avea şi gust pentru literatură aleasă. Celebrul poem al lui Longfellow în mâinile unui apaş! Nici n-aş fi visat un asemenea tablou!

— A deschis iar ochii! exclamă Sam şi Winnetou se întoarse spre mine. Se apropie, îşi aţinti îndelung privirea în ochii mei şi întrebă:

— Poţi vorbi?

Negai cu o clătinare din cap.

— Te mai doare trupul?

Acelaşi răspuns.

— Fii cinstit cu mine! Când revii din moarte, nu trebuie să minţi. E adevărat că voi patru aţi vrut să ne salvaţi?

Dădui de două ori din cap în semn de confirmare.

Atunci Winnetou făcu cu mâna un gest de dispreţ şi vorbi pe un ton extrem de indignat:

— Minciună, minţi! Dacă mi-ai fi mărturisit adevărul, poate că aş fi crezut o clipă că eşti un astfel de om, să te poţi îndrepta; l-aş fi rugat pe tatăl meu, Inciu-Ciuna, să-ţi

dăruiască viaţa. Dar nu meriţi să intervin pentru tine, trebuie să mori. Îţi vom da îngrijire atentă ca să te faci sănătos cât mai curând, să ajungi în depline puteri şi să poţi îndura chinurile ce te aşteaptă. Bolnav şi slab cum eşti, ai muri prea repede şi asta n-ar fi pedeapsă.

Nu-l mai puteam privi, pleoapele îmi căzură grele peste ochi. Ah, de-aş fi putut să vorbesc! Sam, acest Sam Hawkens, de obicei atât de şiret, pleda prea puţin convingător. Eu aş fi vorbit altfel. Ca şi când mi-ar fi ghicit gândul, Sam se adresă din nou tânărului apaş:

— Ţi-am dovedit doar limpede şi fără putinţă de tăgadă că am fost alături de voi. Războinicii voştri urmau să fie ucişi în chinuri şi, pentru a-i salva, Old Shatterhand s-a luptat cu Cuţit-Fulger şi l-a răpus. Va să zică şi-a pus viaţa-n joc pentru voi şi acum, drept răsplată, vreţi să-l torturaţi şi să-l omorâţi?!

— Nu mi-ai dovedit nimic; până şi această istorie e o minciună.

— Întreabă-l pe Tangua, căpetenia kiowaşilor, care se află în mâinile voastre.

— L-am întrebat.

— Şi ce-a spus?

— Că minţi. Old Shatterhand nu l-a răpus pe Cuţit-Fulger. Războinicii noştri l-au ucis în timpul atacului.

— Încă o dovadă de câtă răutate zace în sufletul lui Tangua. El ştie că noi eram, în ascuns, de partea voastră. Acuma vrea să se răzbune pe noi ducându-ne la pieire.

— A jurat pe Marele Spirit, de aceea îl cred pe dânsul, nu pe voi. Îţi repet şi ţie ceea ce i-am spus adineauri lui Old Shatterhand: dacă aţi mărturisi deschis adevărul, aş interveni pentru viaţa voastră. Klekih-Petra, care mi-a fost ca un părinte, prieten şi dascăl, a sădit în inima mea simţământul păcii şi al milei. Nu sunt setos de sânge, iar tatăl meu, căpetenia, îmi împlineşte totdeauna dorinţele. Iată, n-am omorât încă pe nici unul din kiowaşii pe care-i ţinem aici ca

prizonieri. Nu cu viaţa îi vom face să plătească, ci cu caii şi cu armele, cu corturile şi cu păturile lor. A mai rămas să ne înţelegem în privinţa preţului răscumpărării şi atât. Rattler însă, ucigaşul lui Klekih-Petra, trebuie să moară. Iar în ce vă priveşte, deşi îi sunteţi tovarăşi, am mai fi îngăduitori dacă aţi vorbi sincer. Dar cum nu vreţi, vă aşteaptă aceeaşi soartă.

Era o replică lungă a taciturnului Winnetou, cum nu aveam să mai aud altele decât rareori şi numai în ocazii de mare importanţă. Aşadar, soarta noastră îi stătea la inimă mai mult chiar decât găsea cu cale să mărturisească.

— Dar cum e posibil să ne declarăm duşmanii voştri, când de fapt vă suntem prieteni?! insistă Sam.

— Taci! Văd că ţi-ai pus în gând să mori cu o mare minciună pe buze. V-am lăsat până acum mai liberi decât pe ceilalţi prizonieri, ca să-l puteţi ajuta pe Old Shatterhand. Dar nu meritaţi cruţare; de acum înainte, veţi fi trataţi mai aspru. Urmaţi-mă! Am să vă arăt locul ce vă e destinat; de aci încolo, nu aveţi voie să-l părăsiţi.

— Asta nu, Winnetou, să nu faci una ca asta! se rugă Sam îngrozit. Nu pot să mă despart de Old Shatterhand!

— Vei putea. Îţi poruncesc! Voinţa mea e lege!

— Dar te implorăm... Cel puţin să...

— Tăcere! îl puse la respect apaşul. Să nu mai aud nici un cuvânt în această chestiune! Mă urmaţi, sau pun războinicii mei să vă lege şi să vă ducă pe sus?

— Suntem în puterea voastră şi, prin urmare, nevoiţi să te ascultăm. Când ne vei îngădui să-l revedem pe Old Shatterhand?

— În ziua morţii lui şi a voastră.

— Mai înainte nu?

— Nu!

— Atunci, până a te urma, dă-ne voie să ne luăm rămas-bun de la el!

Îmi cuprinse mâna şi simţii barba lui stufoasă atingându-

mi fruntea; mă sărută. Parker şi Stone făcură la fel. Plecară apoi tustrei împreună cu Winnetou. Rămăsei o vreme singur, până veniră câţiva apaşi şi mă ridicară; nu ştiam încotro mă duc; eram prea slăbit ca să mai deschid ochii. În timp ce mă transportau, am adormit.

Nu ştiu cât a durat somnul. A fost un somn tămăduitor, adânc şi lung. Când m-am trezit, nu mi-a mai fost greu să deschid ochii, nu mai eram nici pe departe atât de vlăguit. Puteam să mişc niţel limba şi să-mi duc mâna la gură ca să mă şterg de sânge şi puroi.

Spre mirarea mea, mă aflam într-o odaie pătrată, cu pereţi de zid.

Lumina pătrundea printr-o intrare fără uşă. Patul meu se rezemă de peretele opus. Aici se găseau câteva blănuri de grizzly aşezate una peste alta; o foarte frumoasă cuvertură indiană de Santillo îmi acoperea trupul. În colţ, lângă intrare, şedeau două femei indiene, una în vârstă, alta tânără. Mă îngrijeau şi mă păzeau totodată. Bătrâna era scofâlcită, urâtă, cum ajung cele mai multe *squaw,* adică femei roşii — ca urmare a vieţii lor trudnice. Ele îndeplinesc toate muncile, chiar şi cele mai grele, în timp ce bărbaţii se ocupă de război şi de vânătoare, iar în restul timpului nu fac nici o treabă. Tânăra era frumoasă, ba chiar foarte frumoasă. Îmbrăcată în veşminte europene, ar fi stârnit admiraţie în orice salon civilizat. Purta un fel de cămaşă lungă de un albastru-deschis, strâns încheiată la gât şi cu mijlocul prins într-o centură din piele de şarpe cu clopoţei. Nu avea nici o podoabă, cum ar fi, de pildă, mărgelele de sticlă sau monedele ieftine cu care se gătesc de obicei femeile indiene. Singura-i podoabă era părul minunat, lung, împletit în două cozi grele, negre-albăstrii, ce-i cădeau până pe şolduri. Părul acesta mi-l amintea pe-al lui Winnetou. De altfel şi trăsăturile feţei semănau cu ale lui. Aceiaşi ochi negri-catifelaţi, pe jumătate ascunşi sub gene lungi, umbroase, ca nişte taine de nepătruns. Şi nici urmă de

pometţii aceia proeminenţi, specifici fizionomiei indiene. Obrajii gingaşi, de un oval cald şi plin, se încheiau la bărbie cu o gropiţă care ar fi făcut farmecul oricărei europene. Vorbea în şoaptă cu bătrâna, probabil pentru a nu mă trezi din somn; când surâdea cu gura-i frumoasă, uşor întredeschisă, dinţii albi, asemenea celui mai curat fildeş, sclipeau între buzele-i roşii. Nasul fin, cu nări delicate, ar fi trădat mai curând o obârşie greacă decât indiană. Tenul, de un arămiu-deschis, părea suflat cu lumină argintie. Să tot fi avut optsprezece ani şi aş fi pus rămăşag că e sora lui Winnetou.

Cele două *squaws* lucrau la o centură de piele albă, pe care o împodobeau cu arabescuri şi cusături roşii.

Mă ridicai în capul oaselor; da, mă ridicai şi nu mi-a fost deloc greu s-o fac, deşi înaintea ultimei etape de somn nici nu izbuteam să deschid ochii de slăbiciune. Bătrâna auzi mişcarea, mă privi şi, arătându-mă cu degetul, exclamă:

— Uf! Aguan inta-hinta!

„Uf” este o exclamaţie de mirare şi „aguan inta-hinta” înseamnă „e treaz”. Fata îşi ridică privirea de la lucrul ei şi, văzând că şed, se apropie de patul meu.

— Te-ai trezit, aşadar! spuse ea, folosind, spre marea mea surpriză, o englezească destul de corectă. Ai vreo dorinţă?

Deschisei gura ca să-i răspund. Dar mi-am adus aminte că nu pot vorbi şi că uitasem pentru moment starea în care mă găsesc. Totuşi, aşezându-mă mai comod, judecai în sine-mi că s-ar putea să-mi fi revenit şi graiul. Făcui o încercare şi reuşii:

— Da, am chiar... mai multe... dorinţe.

Vai, cât mă bucuram să-mi aud iarăşi glasul! Îmi suna mie însumi ca străin; cuvintele ieşeau precipitate, şuierătoare; îmi provocau dureri în fundul gurii; dar erau, totuşi, cuvinte şi le rosteam eu, care timp de trei săptămâni nu fusesem în stare să pronunţ o silabă.

— Vorbeşte încet sau numai prin semne, mă sfătui ea.

Nşo-ci vede că vorbitul îţi face rău.

— Nşo-ci e numele tău? o întrebai.

— Da.

— Har celui ce ţi l-a dat! Nu se putea un nume mai potrivit; eşti ca o zi frumoasă de primăvară, când primele flori ale anului încep să-şi dăruie mireasma.

Nşo-ci înseamnă „zi-frumoasă”. Fata se îmbujoră uşor la faţă şi îmi aminti:

— Ai vrut să-mi vorbeşti de dorinţele tale.

— Spune-mi mai întâi dacă stai aici din pricina mea.

— Da, am poruncă să te îngrijesc.

— Cine te-a trimis?

— Winnetou, fratele meu.

— Mi-am închipuit că ţi-e frate. Semeni leit cu tânărul şi viteazul luptător.

— Dar tu ai vrut să-l ucizi?

Era numai pe jumătate o afirmaţie. Fata mă scruta din ochi, parc-ar fi vrut să-mi citească sufletul.

— Nu-i adevărat! i-am răspuns.

— El nu te crede şi te socoteşte vrăjmaşul lui. L-ai doborât de două ori, pe el, neînvinsul!

— O dată pentru a-l salva şi a doua oară pentru că trebuia să mă apăr. Îl îndrăgisem încă din prima clipă.

Ochii ei se aţintiră iarăşi prelung într-ai mei. Apoi rosti:

— El n-are încredere în tine, iar eu sunt sora lui. Te mai doare gura?

— Acum nu.

— Poţi să înghiţi ceva?

— Să încerc. Ai voie să-mi aduci apă de băut?

— Da şi pentru spălat. Îţi aduc numaidecât.

Ieşi împreună cu bătrâna. Ce însemnau toate acestea? Ce interpretare să le fi dat? Winnetou ne considera duşmanii lui, nu credea în asigurările noastre şi totuşi a pus-o pe sora lui să îmi poarte de grijă! Motivul l-am descoperit abia mai târziu.

După puţin, cele două *squaw* se înapoiară. Tânăra ducea un vas de forma unei cupe din argilă cafenie şi amintind meşteşugul olarilor pueblo indieni. Vasul era plin cu apă limpede. Mă socotea încă prea slab ca să beau fără ajutorul ei, aşa că-mi duse vasul la gură. Înghiţeam greu, chiar foarte greu; suportam dureri mari; dar mergea, trebuia să meargă; băui cu înghiţituri mici şi cu pauze mari, până golii toată cupa.

Câtă putere îmi dădu apa! Nşo-ci observă efectul şi-mi zise:

— Ţi-a făcut bine. Mai târziu îţi aduc şi altceva. Trebuie să-ţi fie tare sete şi foame. Vrei să te speli?

— Oare voi putea?

— Încearcă!

Bătrâna aduse apă într-o coajă de dovleac tăiat în două. Nşo-ci mi-o aşeză lângă pat şi-mi dădu o împletitură dintr-o scoarţă de copac, albă şi fină, semănând cu un prosop. Am încercat să mă spăl, dar n-am reuşit din cauza slăbiciunii. Atunci fata muie un capăt al prosopului în apă şi mi-l trase pe obraz, pe mâini — mie, presupusului duşman de moarte al fratelui şi al părintelui ei. Când sfârşi, mă întrebă cu un surâs blând şi cu vădită compasiune:

— Ai fost totdeauna uscăţiv ca acum?

Uscăţiv? Ah, la asta nici nu mă gândisem! Trei lungi săptămâni de febră şi, pe deasupra, leşinul cataleptic care sfârşeşte de obicei cu moartea! Apoi nemâncat şi fără un strop de apă! Normal că toate acestea nu puteau trece fără urme. Îmi umflai obrajii şi răspunsei:

— N-am fost niciodată slab.

— Atunci priveşte-ţi chipul în apă!

Mă uitai în tigvă de dovleac şi mă speriai de-a binelea: din apă răsărea un cap scheletic, de strigoi.

— Ce minune că mai trăiesc! strigai aproape fără să vreau.

— Aşa spune şi Winnetou. Ai suportat şi drumul lung călare până aici. Spiritul cel mare şi bun ţi-a dăruit multă putere; altul n-ar fi dus-o aşa cinci zile încheiate.

— Cinci zile? Dar unde ne aflăm?

— La noi, în pueblo, la Rio Pecos.

„Pueblo” este o aşezare de piatră, un fel de cetate indiană.

— Oare s-au întors şi războinicii voştri care fuseseră luaţi prizonieri?

— Da, toţi. Ei locuiesc nu departe de pueblo.

— Sunt şi prizonierii kiowaşi aici?

— Sunt şi ei. De fapt, ar fi meritat să fie ucişi. Orice alt trib i-ar fi chinuit şi omorât, dar bunul Klekih-Petra, care a fost dascălul nostru, ne-a învăţat blândeţea Marelui Spirit. Dacă ne plătesc preţul răscumpărării, atunci kiowaşii se pot întoarce acasă.

— Şi cei trei tovarăşi ai mei? Ştii unde se află?

— Într-o odaie ca asta, numai că sunt legaţi şi nu au lumină.

— Cum le merge?

— Nu le lipseşte nimic; cine va muri la stâlpul caznelor are nevoie de putere ca să reziste mult, să se chinuiască. Altminteri n-ar fi pedeapsă.

— Deci îi aşteaptă moartea? Trebuie să moară?

— Trebuie.

— Şi eu?

— Şi tu!

Glasul ei nu trăda nici o urmă de compătimire. Era oare această fiinţă frumoasă atât de insensibilă, încât să nu o mişte moartea unui om?

— Spune-mi, n-aş putea vorbi cu ei? o rugai.

— E interzis.

— Nici să-i văd măcar o dată, de departe?

— Nici.

— Atunci poate îmi îngădui să le dau un semn de viaţă?

— Nici asta nu se poate.

— Numai o vorbă, ca să afle cum mă simt...

Cumpăni o clipă, apoi răspunse:

— Am să-l rog pe Winnetou, fratele meu, să fie informaţi din când în când despre starea ta.

— Va trece Winnetou pe la mine?

— Nu.

— Vreau să-i vorbesc ceva!

— Dar el nu are ce să-ţi vorbească.

— Ceea ce vreau să-i spun e de mare însemnătate.

— Pentru el?

— Pentru mine şi pentru tovarăşii mei.

— Nu va veni. Dar îi comunic eu, dacă e un lucru pe care mi-l poţi încredinţa.

— Nu, îţi mulţumesc! Aş putea să ţi-l spun şi ţie; ţi-aş încredinţa chiar totul, totul. Dar dacă Winnetou e prea mândru ca să discute cu mine, atunci nici eu n-am să-i vorbesc prin mijlocitor.

— N-ai să-l vezi decât în ziua morţii tale. Noi plecăm acum. Dacă doreşti sau ai nevoie de ceva, dă-ne un semn. O să-l auzim şi va veni cineva imediat.

Scoase din buzunar un fluieraş mic de argilă şi mi-l dădu. Apoi ieşi împreună cu bătrâna.

Se poate oare imagina o situaţie mai ciudată decât aceea în care mă găseam? Bolnav de moarte, urma să fiu bine îngrijit ca să-mi recapăt puterea de a îndura o moarte lungă şi chinuitoare! Iar cel care-mi pregătea sfârşitul poruncise să fiu îngrijit de însăşi sora lui, nu de vreo bătrână slută şi murdară!

Cred că nu e nevoie să adaug că discuţia mea cu Nşo-ci nu s-a desfăşurat chiar atât de simplu cum am descris-o. Articularea cuvintelor îmi provocă dureri. Vorbeam anevoie şi trebuia să fac pauze lungi şi dese pentru a-mi trage sufletul. Asta m-a obosit. După ce plecă „Zi-frumoasă”, adormii

numaidecât.

Trecură astfel câteva ceasuri. La deşteptare, mi-era o sete cumplită şi o foame de lup. M-am folosit de fluieraşul acela fermecat. Imediat apăru bătrâna — pesemne că veghease afară, lângă uşă —, îşi iţi capul şi mă întrebă ceva. N-am desluşit decât cuvintele „işa” şi „iştla”, dar nici pe acestea nu le înţelegeam. De fapt, mă întreba dacă vreau să mănânc sau să beau. Făcui semne mimând băutul şi mestecatul, după care femeia dispăru. Peste puţin, sosi Nşo-ci cu o strachină de lut şi cu o lingură. Îngenunche lângă patul meu şi-mi dădu să mănânc, lingură cu lingură, ca şi cum ai hrăni un copil care încă nu se descurcă singur. Indienii înapoiaţi nu folosesc asemenea vase şi tacâmuri; dar bietul Klekih-Petra fusese şi în această privinţă un dascăl al apaşilor.

În strachină era zeamă de carne foarte concentrată şi amestecată cu mălai pe care indienii îl prepară anevoie, măcinând boabele între două pietre. Dar în gospodăria lui Inciu-Ciuna exista o morişcă de mână care, mai târziu, mi-a fost prezentată ca o raritate şi pe care o construise Klekih-Petra.

Fireşte că-mi era şi mai dificil să mănânc decât să beau; suportam cu mare greu durerile şi-mi venea să ţip la fiecare îmbucătură. Dar natura cerea hrană şi, dacă nu voiam să mor de inaniţie, trebuia să mănânc. Îmi dădeam chiar osteneala să nu se observe suferinţa mea; totuşi, de durere, îmi dădeau lacrimile şi pe acestea nu le puteam stăpâni. Nşo-ci îmi sesiză suferinţa şi, după ce biruii şi ultima lingură, îmi spuse:

— Eşti slab că abia te mai ţii, dar ai voinţă şi dârzenie de viteaz. Măcar de te năşteai apaş şi nu o faţă palidă mincinoasă!

— Eu nu mint. Nu mint niciodată. Ai s-o recunoşti şi tu cândva!

— Mult aş vrea să te cred; dar nu a fost decât o singură faţă palidă pe lume care vorbea cinstit şi anume Klekih-Petra,

pe care l-am iubit cu toţii. Era urât, dar avea mintea limpede şi o inimă bună, frumoasă. Voi l-aţi ucis fără să vă fi jignit măcar; de aceea trebuie să muriţi şi să fiţi îngropaţi împreună cu el.

— Cum? Nu l-aţi îngropat încă?

— Nu.

— Dar nu e posibil să se fi păstrat leşul atâta timp!

— Se află într-un coşciug bine închis, în care nu pătrunde aerul. Ai să vezi şi tu coşciugul înainte de a muri.

După această consolare fata plecă. Este, oricum, o nespusă mângâiere ca, sortit schingiuirilor şi morţii, să poţi admira mai întâi sicriul altuia! De fapt însă, nici nu luăm în serios apropierea morţii. Ba eram sigur că voi trăi. Posedăm doar o mărturie infailibilă pentru a demonstra nevinovăţia noastră şi anume şuviţa ce o tăiasem din părul lui Winnetou pe când îl eliberăm din captivitate.

Dar mai era oare la mine? Nu cumva mi-a fost luată? Mă îngrozii la gândul acesta. În scurtele mele clipe de trezie nu-mi trecuse prin minte că indienii obişnuiesc să-şi jefuiască prizonierii. Trebuia, deci, să-mi controlez buzunarele.

Mai purtam pe mine aceleaşi haine cu care căzusem în mâinile apaşilor. Nu mă dezbrăcaseră, nu-mi luaseră nimic din veşminte. Îşi poate oricine imagina ce înseamnă să zaci trei săptămâni încheiate aşa, îmbrăcat, în arsura rănilor. Sunt împrejurări prin care treci aievea, dar pe care nu le poţi istorisi într-o carte. Cititorii desigur că-l invidiază pe omul care a călătorit mult, care a trecut prin ciur şi dârmon; dar dac-ar afla chiar toate lucrurile, atunci s-ar feri ca de foc să-i calce pe urme. De câte ori nu primesc scrisori de la cititori entuziaşti, admiratori ai cărţilor mele, prin care mă anunţă că vor să întreprindă şi ei asemenea călătorii! Mă întreabă de cheltuieli, de echipament; pe unii îi interesează ce cunoştinţe trebuie să-ţi însuşeşti în prealabil şi ce limbi e bine să înveţi. Pe aceşti domni, care se dau în vânt după aventuri, îi vindec

repede vorbindu-le deschis şi trăgând perdeaua de pe faptele ce le trecusem sub tăcere.

Îmi controlai deci buzunarele şi, spre plăcuta mea surpriză, găsii totul neatins; numai armele îmi fuseseră luate. Scosei la iveală cutia de sardele; hârtiile se găseau la locul lor şi, printre ele, şuviţa din părul lui Winnetou. O strânsei cu grijă şi mă culcai liniştit. Către seară, cum mă trezii — deşi nu dădusem semnalul — Nşo-ci se înfăţişă iarăşi cu bucate şi cu apă proaspătă. Mâncăm acum fără ajutorul ei şi, în răstimp, îi puneam fel de fel de întrebări; ea îmi răspundea după caz cu da sau nu, ori prefera să tacă! I se dăduseră, desigur, indicaţii stricte de comportare. Erau multe pe care nu trebuia să le ştiu. Am întrebat-o cum se face că mi-au fost lăsate toate lucrurile.

— Fratele meu Winnetou a poruncit astfel, mă lămuri ea.

— Cunoşti şi pricina?

— Nu, nu l-am întrebat. Dar pot să-ţi istorisesc altceva mai interesant.

— Ce anume?

— Le-am văzut pe cele trei feţe palide care au fost prinse o dată cu tine.

— Le-ai văzut cu ochii tăi? Întrebai cu bucurie.

— Da. Am fost să le dau de veste că te simţi mai bine şi că în curând vei fi sănătos. Atunci, acela ce poartă numele Sam Hawkens m-a rugat să-ţi dau ceva din partea lui, un lucru pe care ţi l-a pregătit în timpul celor trei săptămâni cât ai zăcut bolnav de moarte.

— Ce lucru?

— L-am întrebat pe Winnetou dacă pot să ţi-l aduc şi el a încuviinţat. Iată-l. Trebuie că eşti un om puternic şi viteaz dacă îndrăzneşti să înfrunţi ursul cenuşiu numai cu cuţitul în mână. Sam Hawkens mi-a povestit totul.

Îmi dădu o salbă confecţionată din dinţii şi ghearele acelui grizzly; nu lipseau nici vârfurile urechilor.

— Cum de a reuşit să meşterească o asemenea salbă? întrebai mirat. Fără nici o sculă? Sau i-aţi lăsat cuţitul şi celelalte lucruri?

— Nu. Numai ţie nu ţi s-a luat nimic. Însă Winnetou, aflând de la dânsul că ar dori să facă o salbă, i-a înapoiat ghearele şi dinţii ursului, dându-i şi sculele necesare. Pune-ţi salba la gât, fiindcă n-ai să te bucuri multă vreme de ea.

— Adică trebuie să mor curând?

— Da.

Îmi luă salba din mână şi mi-o petrecu după gât. Din acea zi am purtat-o mereu, cât am stat în vestul sălbatic. I-am răspuns frumoasei indiene:

— Darul acesta puteai să mi-l aduci şi mai târziu. Nu era nici o grabă, căci sper să-l port încă mulţi ani de-aci încolo.

— Greşeşti. Timpul e scurt, foarte scurt.

— Nu cred. Războinicii voştri nu mă vor ucide.

— Ba da! S-a hotărât în sfatul bătrânilor.

— Atunci or să-şi schimbe hotărârea când vor afla că sunt nevinovat.

— Ei nu-ţi dau crezare!

— Le voi dovedi şi mă vor crede.

— Dovedeşte, dovedeşte! M-aş bucura mult, foarte mult să aflu că nu eşti un mincinos şi un trădător! Spune-mi, ce dovadă ai, să-l înştiinţez pe fratele meu Winnetou.

— Să vină la mine şi va afla.

— N-are să vină.

— Atunci am să tac. N-am obiceiul să cerşesc nimănui prietenia şi nici să vorbesc prin mijlocirea unui om care mă poate vizita personal.

— Ce aspri mai sunteţi şi voi, războinicii! Cu câtă bucurie ţi-aş fi adus iertarea lui Winnetou! Însă n-ai s-o capeţi.

— N-am nevoie de iertare, de vreme ce n-am comis nici o faptă care ar trebui iertată. Am să te rog totuşi să-mi faci un alt serviciu.

— Şi anume?

— Dacă ai prilejul să-l mai vezi pe Sam Hawkens, spune-i să fie fără grijă. Cum mă fac sănătos, ne dobândim libertatea.

— Asta n-o mai cred! E o speranţă deşartă.

— Nu e speranţă. Sunt absolut sigur. Vei vedea mai târziu că am dreptate.

Convingerea cu care vorbeam o făcu să renunţe la răspuns; plecă fără să mai spună nimic.

Aşadar, închisoarea în care mă aflam era situată lângă Rio Pecos, în orice caz, într-o vale lăuntrică, pentru că, ori de câte ori privirea îmi scăpa dincolo de uşă, se izbea pe peretele unei stânci nu prea depărtate; or, valea lui Rio Pecos trebuia să fie mult mai întinsă. Mi-ar fi plăcut să vizitez acest pueblo în care vieţuiam. Dar cum să mă scol din pat? Şi chiar dac-aş fi reuşit să mă ţin pe picioare şi să mă deplasez, nu ştiam dacă mi-era îngăduit să părăsesc încăperea.

Când se făcu întuneric, intră bătrâna şi se aşeză într-un colţ. Adusese o lampă făcută dintr-o tărtăcuţă golită şi o ţinu aprinsă toată noaptea. Bătrâna avea de împlinit muncile mai grele, în timp ce Nşo-ci reprezenta, cum s-ar spune, principiul ospitalităţii.

Mi-am petrecut noaptea într-un somn adânc, întremător şi dimineaţa m-am trezit mai înviorat. În ziua aceea mi se dădu de mâncare nu mai puţin de şase ori: tot zeamă de carne cu mălai. Era un aliment pe cât de nutritiv, pe atât de uşor de digerat, care avea să-mi fie servit şi în zilele următoare, până ce am ajuns să mestec mai bine şi să consum hrană mai solidă, îndeosebi carne.

Sănătatea îmi revenea văzând cu ochii. Muşchii se refăceau şi umflătura din gură scădea rapid. Nşo-ci rămase mereu aceeaşi, prietenoasă, grijulie, deşi convinsă că mi se apropie sfârşitul. De câte ori se credea neobservată, surprindeam în ochii ei o privire tristă, ca un fel de întrebare mută, stăruind asupră-mi. Părea că începe să-i fie milă de

mine. Greşisem, deci, crezând-o fără inimă.

Mă hotărâi s-o întreb dacă pot să-mi părăsesc odaia a cărei intrare era veşnic deschisă; îmi răspunse negativ. Totodată, mă informă că, zi şi noapte, neobservaţi de mine, doi paznici făceau de serviciu în faţa intrării şi că voi fi păzit şi de-aci încolo. Dacă n-am fost legat, faptul se datora stării mele de slăbiciune; după părerea ei, însă, urma să fiu legat cât de curând în curele.

Această ştire m-a îndemnat să fiu prudent. Ce-i drept, îmi puneam nădejdea în şuviţa de păr; era totuşi posibil să dau greş pe această cale; într-o asemenea eventualitate, trebuia să mă bizui pe mine, pe forţa mea fizică şi această forţă trebuia antrenată. Dar cum?

Numai în timpul somnului zăceam întins pe blănurile de urs; altminteri, şedeam sau umblam câte puţin prin cameră. I-am explicat frumoasei Nşo-ci că nu sunt obişnuit să şed pe moale şi am rugat-o să-mi procure, dacă poate, un pietroi. Dorinţa mea ajunse la urechile lui Winnetou, care-mi trimise bolovani de diferite mărimi. Cel mai mare cântărea, fără îndoială, un chintal. Cu aceşti bolovani făceam exerciţii ori de câte ori mă aflam singur în odaie. Faţă de îngrijitoarea mea simulam încă slăbiciune; în realitate, după numai paisprezece zile, eram în stare să ridic cu uşurinţă, de câteva ori la rând, pietroiul cel mai greu. Făceam serioase progrese şi, la sfârşitul celei de-a treia săptămâni, îmi simţii forţele pe deplin restabilite.

Se împliniseră, deci, şase săptămâni de când mă aflam aici şi nu-mi parvenise încă nici o ştire despre eliberarea prizonierilor kiowaşi. Era o performanţă să hrăneşti atâta timp două sute de oameni! Oricum, kiowaşii îşi vor plăti hrana cu vârf şi îndesat. Cu cât vor rămâne mai multă vreme aici fără să accepte condiţiile apaşilor, cu atât mai ridicat va fi preţul răscumpărării.

Era într-o frumoasă şi însorită dimineaţă de toamnă târzie,

când Nşo-ci îmi aduse gustarea şi, în timp ce îmbucam, se aşeză lângă mine, contrar obiceiului ei din ultimele zile de a se depărta imediat. Ochii i se opriră asupra mea cu licăriri neliniştite. Mă învălui într-o privire blândă şi o lacrimă i se rostogoli pe obraz.

— Plângi? o întrebai. S-a întâmplat ceva care te mâhneşte?

— Se va întâmpla astăzi.

— Ce?

— Kiowaşii au fost eliberaţi şi pleacă. Trimişii lor au sosit azi-noapte la malul râului şi au adus toate avuţiile cerute de noi drept despăgubire.

— Şi asta te întristează? Ar trebui să te bucuri că pleacă, în sfârşit, după ce v-au îndeplinit condiţiile.

— Nu ştii ce vorbeşti, nici nu bănuieşti măcar ce te aşteaptă! Plecarea kiowaşilor va fi sărbătorită; adică tu şi cei trei tovarăşi ai tăi veţi fi legaţi la stâlpul caznelor.

Presimţeam de mult că se apropie deznodământul şi totuşi tresării aflând înfricoşătoarea veste. Aşadar, sosise ziua hotărâtoare, poate chiar ultima din viaţa mea! Ce-mi va aduce oare această zi până la căderea serii? Mă prefăcui nepăsător şi mâncai aparent liniştit; isprăvind, îi dădui strachina. O luă, se ridică şi voi să iasă. Se întoarse însă din prag, veni iar lângă mine, îmi întinse mâna şi, fără a-şi mai reţine lacrimile, rosti:

— E ultima oară că-ţi mai pot vorbi. Te las cu bine! Ţi se spune Old Shatterhand şi eşti un războinic viteaz. Să te ţii tot aşa de dârz când te vor supune la chinuri! Nşo-ci e foarte mâhnită de moartea ta; dar se va bucura nespus dacă durerea nu-ţi va smulge nici un strigăt, nici un vaiet. Fă-mi, te rog, bucuria şi mori ca un erou!

După această rugăminte, se grăbi să părăsească odaia. Mă apropiai de ieşire ca s-o urmăresc din ochi. Dar mă pomenii cu două ţevi de puşcă îndreptate spre mine: cei doi

paznici îşi făceau datoria. Dacă mai înaintam un pas, desigur că m-ar fi împuşcat sau poate că m-ar fi rănit numai, ca să nu pot merge mai departe. La o evadare nici nu puteam visa; aş fi eşuat, fără îndoială, cu atât mai mult cu cât nici nu cunoşteam locurile. M-am retras deci iarăşi în închisoarea mea.

Ce-mi rămânea de făcut? În orice caz, cel mai bun lucru era să aştept liniştit desfăşurarea evenimentelor şi, la momentul oportun, să încerc efectul ce l-ar produce şuviţa de păr. Mi-a fost suficientă privirea pe care am aruncat-o afară, ca să mă conving că orice gând de fugă ar fi curată nebunie. Citisem, ce-i drept, multe despre aşezările pueblo, dar nu văzusem încă nici una. Ele sunt ridicate în scop de apărare şi, în ce priveşte construcţia lor, corespund în totul destinaţiei.

Îndeobşte, un pueblo e durat în golurile adânci ale stâncilor, din piatră tare şi din cărămidă. Clădirile se compun din mai multe caturi al căror număr variază după specificul locului. Etajul suprapus e zidit mai înăuntru, încât acoperişul celui inferior îi alcătuieşte un fel de platformă. Întregul oferă priveliştea unei piramide cu etaje, care, spre vârf, sunt din ce în ce mai adânc săpate în stâncă. Prin urmare, parterul este cel mai ieşit în afară şi cel mai întins, pe când etajele superioare se îngustează mereu. Caturile acestea nu sunt legate laolaltă, ca la noi, prin trepte interioare; se ajunge la ele din exterior, pe scări mobile, sprijinite de zid, care pot fi îndepărtate la nevoie. Dacă se apropie vreun duşman, scara dispare şi el nu va putea să urce decât folosindu-se de o scară proprie; dar în acest caz, va trebui să ia cu asalt fiecare etaj în parte, fiind expus focului pe care îl deschid apărătorii de pe platforma superioară, bine adăpostiţi în faţa gloanţelor inamice.

Într-un asemenea pueblo-piramidă mă aflam eu şi anume — după aprecierea mea — la etajul opt sau nouă. Cum aş fi putut coborî ca să evadez de aici, când pe fiecare platformă

vegheau indienii? Nu. Trebuia să rămân locului. Mă trântii, aşadar, pe pat şi aşteptai. Erau ceasuri grele, aproape insuportabile; timpul înainta cu paşi de melc şi se făcu aproape amiază, fără să fi intrat cineva la mine; se adevereau astfel spusele fetei. În sfârşit, auzii mişcându-se afară câţiva oameni. Winnetou pătrunse în odaie, însoţit de cinci apaşi. Rămăsei culcat şi, în aparenţă, nepăsător. Mă cercetă cu ochi stăruitori şi rosti:

— Old Shatterhand să-mi spună dacă s-a făcut sănătos.

— Nu de tot, răspunsei.

— Dar precum aud, graiul i-a revenit?

— Da.

— Şi poţi umbla?

— Cred.

— Ştii să înoţi?

— Puţin.

— Atunci e în regulă; va trebui să înoţi. Ai aflat în ce zi fusese hotărât să ne revedem?

— În ziua morţii mele.

— Ai reţinut bine. Ziua a sosit. Scoală-te, vei fi legat.

Ar fi fost o copilărie să nu dau urmare ordinului. Aveam de-a face cu şase indieni, care, fără prea multă dificultate, m-ar fi luat pe sus. Aş fi fost în stare, nu-i vorbă, să dobor pe unul sau pe altul, dar astfel n-aş fi reuşit decât să-i înfurii şi mai mult pe camarazii lor. Mă ridicai deci din pat şi întinsei mâinile; mi le-au legat în faţă; apoi mi-au pus curele la picioare, dar în aşa fel, încât să pot merge încet şi chiar să urc la nevoie cu paşi mărunţi. Pe urmă am fost scos afară, pe platformă.

De aici ducea o scară la etajul imediat inferior; nu era o scară de felul celor folosite la noi, ci un stâlp gros de lemn cu crestături adânci alcătuind un fel de trepte. Trei apaşi mi-o luară înainte; a trebuit să-i urmez, ceea ce — în pofida curelelor — nu-mi cădea peste măsură de greu; în spate

veneau ceilalţi doi apaşi. Am coborât astfel de la etaj la etaj. Pe fiecare din platforme stăteau femei şi copii, mă priveau curioşi, tăcuţi, coborând apoi în urma noastră. Până să ajungem deasupra parterului, se alcătuise un convoi de câteva sute de persoane; era publicul dornic să se desfete la spectacolul morţii.

Nu greşisem în presupunerile mele; acest pueblo era situat într-o vâlcea îngustă, laterală, care dădea în valea largă a lui Rio Pecos. În direcţia aceea mă duceau acum pe mine. Pecos nu e un râu prea mare; în timpul verii şi al toamnei apele sale sunt şi mai sărace decât iarna şi primăvara; are însă şi locuri adânci, unde apa nu scade în nici un anotimp; acolo există şi o vegetaţie abundentă — ierburi şi copaci — fapt care-i determină pe indieni să se aşeze în aceste locuri unde găsesc întotdeauna nutreţ pentru cai.

Priveliştea unui asemenea loc se întindea înaintea ochilor mei. Albia râului era largă de aproximativ o jumătate de oră de mers; pe ambele maluri, la dreapta şi la stânga noastră, creştea tufăriş şi pădure străbătută de pajişti verzi. Chiar în faţa noastră pădurea era tăiată pe amândouă malurile; nu m-am întrebat de ce, nu aveam timp să meditez. În locul unde vâlceaua pe care o traversasem răspundea în valea largă a râului răsărea o fâşie de nisip de vreo cinci sute de metri lăţime, ducând în linie dreaptă la râu şi continuând apoi pe malul celălalt; semăna cu o dungă aurie trasă perpendicular peste valea verde. Pe această dungă de nisip nu creştea fir de iarbă, nici tufă, nici copac, cu excepţia unui cedru uriaş înfipt în pământul sterp şi străjuind malul opus. Datorită rezistenţei lui, arborele înfruntase toate toanele naturii care croise de-a curmezişul văii acea limbă de nisip. Nu se afla chiar lângă mal, ci la oarecare distanţă şi fusese ales de Inciu Ciuna ca să joace un anume rol în spectacolul de azi.

De partea astălaltă a râului domnea o vie mişcare. Zării mai întâi carul nostru cu boi, pe care apaşii îl luaseră ca

pradă. Dincolo de dunga stearpă de pământ păşteau caii kiowaşilor, aduşi ca preţ al eliberării din captivitate. Acolo se înălţau corturile şi erau expuse feluritele arme, intrând, de asemenea, în preţul răscumpărării. Se afla acolo şi Inciu Ciuna împreună cu oamenii care aveau să calculeze valoarea tuturor lucrurilor aduse de kiowaşi. Tangua era cu ei; fusese eliberat şi dânsul împreună cu războinicii săi. O scurtă privire asupra acestei mulţimi îmbrăcate în veşminte fantastice, predominant roşii, îmi vădi prezenţa unui număr de minimum şase sute de apaşi.

Văzând că ne apropiem, se adunară şi formară repede mai multe şiruri dispuse într-un semicerc larg în jurul carului cu boi spre care eram condus. Li se alăturară şi kiowaşii.

Odată ajuns, îi văzui pe Sam Hawkens, pe Stone şi pe Parker legaţi fedeleş, însă nu de car, ci de nişte stâlpi înfipţi adânc în pământ. Un al patrulea stâlp îşi aştepta victima; aici mă legară pe mine. Aşadar, aceştia erau stâlpii de tortură, la care urma să ne încheiem viaţa în mod jalnic, în chinuri şi batjocuri! Stâlpii se înşirau pe un singur rând, la intervale mici, în aşa fel încât să putem comunica între noi. După mine venea Sam, apoi Stone şi Parker. Prin preajmă zăceau numeroase legături de vreascuri. Urmau să fie adunate la picioarele noastre şi aprinse ca să ardem în vâlvătăile focului, după ce vom fi trecut prin celelalte torturi.

Prietenii mei nu păreau să se fi chinuit în timpul prizonieratului; arătau bine hrăniţi, numai că nu dădeau semne de voioşie.

— Ah, *sir,* iată-vă şi pe dumneavoastră! mă întâmpină Sam. E o tevatură jalnică, nespus de jalnică, la care au de gând să ne supună. Nu cred să rezistăm. Din asemenea chinuri cu greu se poate scăpa. Şi, în plus, se pregătesc să ne şi frigă, dacă nu mă-nşel. Ce spuneţi de afacerea asta, *sir?*

— Ai vreo nădejde de salvare, Sam?

— Nu văd cine-ar putea să ne smulgă de-aici. Mi-am

frământat mintea săptămâni de-a rândul, dar n-am găsit nici o soluţie. Am zăcut pe întuneric, într-o văgăună de piatră şi pe deasupra legaţi cobză şi cu paznici înjur. Cum să scapi în asemenea condiţii?! Dar dumneavoastră cum aţi dus-o?

— Foarte bine!

— Cred şi eu; vi se citeşte pe faţă. V-au îndopat cum se îndoapă gâscanii pentru Sfântul Martin. Şi cu limba cum staţi?

— Binişor. Precum auzi, pot vorbi; umflătura, cât mai este, va trece şi ea curând.

— Sunt convins! Drăguţa de ea va fi astăzi radical vindecată; nici urmă nu va rămâne. Dar nici din Old Shatterhand nu se va alege decât un pumn de cenuşă. Şi totuşi, chiar dacă nu văd vreo salvare, nu mă prea simt ca în pragul morţii. Mă credeţi ori nu, dar nici măcar nu mi-e teamă, nici nu mă frământ. Mă simt ca şi cum indienii ăştia nu ne-ar vrea răul, ca şi cum de undeva, pe neaşteptate, ar trebui să apară un salvator.

— Posibil! Nici eu nu mi-am pierdut speranţa. Aş pune chiar rămăşag că, deseară, la capătul acestei zile tragice, ne vom găsi într-o foarte bună dispoziţie.

— Asemenea vorbă nu poate ieşi decât din gura dumneavoastră, pentru că sunteţi un *greenhorn* desăvârşit. Auzi, într-o foarte bună dispoziţie! Prostii! Nici nu mă gândesc la una „foarte bună”. I-aş mulţumi Domnului dacă deseară m-aş simţi barem într-un oarecare fel.

— Ţi-am repetat de atâtea ori şi ţi-am dovedit că *greenhorn*-ii de soiul meu sunt cu totul altfel de indivizi decât ai voştri.

— Aşa? Şi la urma urmei ce vreţi să spuneţi? Parcă folosiţi un ton ciudat. Aţi găsit vreo idee potrivită?

— Da.

— Când? Care?

— În seara când Winnetou şi tatăl său au fugit din prizonierat.

— Va să zică atunci? Nici o scofală! Ideea de atunci nu mai poate folosi astăzi; doar nu aveaţi cum să prevedeţi că vom fi cazaţi aici, la apaşi, în nişte condiţii atât de agreabile. Şi cum îi zice, mă rog, ideii dumneavoastră?

— Şuviţa de păr.

— Şuviţa de păr? repetă Sam uluit. Ia spuneţi-mi, *sir,* cum staţi cu mansarda? Aveţi cumva un cuib de şoareci în cap?

— Nu cred.

— Atunci ce-mi veniţi cu şuviţa de păr? V-a oferit vreo iubită de pe vremuri cosiţa ei şi vreţi să le-o faceţi cadou apaşilor?

— Dimpotrivă, e de la un bărbat.

Mă privi ca şi cum s-ar fi îndoit de sănătatea mea psihică şi, clătinând din cap, zise:

— Ascultaţi-mă, scumpe *sir,* vă lipseşte o doagă. Rana de la cap trebuie să fi lăsat urme. Probabil că şuviţa de păr o purtaţi în creier, nu în buzunar. Eu, unul, nu pricep cum un smoc de păr ne-ar putea salva de stâlpii ăştia.

— Hm! Vezi că ideea aparţine unui *greenhorn* şi trebuie să aşteptăm în linişte până să-şi dovedească valoarea. Iar în ce priveşte stâlpii, te asigur că cel puţin eu unul n-am să rămân veşnic legat.

— Fireşte! După ce ajungeţi cenuşă, nu vă mai ţine nimeni legat de stâlp.

— *Pshaw!* Îmi vor da drumul încă înainte de a începe tortura.

— Zău? Şi pe ce vă bizuiţi?

— Mă vor pune să înot.

— Să înotaţi? întrebă el, aruncându-mi iarăşi o privire cu coada ochiului, ca un psihiatru pacientului său.

— Da, să înot. Şi asta nu se poate dacă eşti legat de stâlp. Trebuie, deci, să-mi redea libertatea de mişcare.

— La naiba! Cine v-a informat?

— Winnetou.

— Şi când o să înotaţi?

— De bună seamă azi, chiar îndată.

— *Good luck!* Dacă v-a spus-o însuşi Winnetou, înseamnă că mijeşte printre nori o rază de soare. Pesemne că va trebui să vă cuceriţi dreptul la viaţă.

— Aşa cred.

— Atunci vor proceda la fel şi cu noi; nu-mi închipui să facă o excepţie cu dumneavoastră. Deci, situaţia nu e chiar atât de desperată cum credeam.

— Sunt de aceeaşi părere. Probabil că ne vom putea salva.

— Oho! Nu vă faceţi iluzii prea mari! Dacă e vorba să ne cucerim libertatea, ne vor pune la încercări din cele mai grele. Cunosc însă şi cazuri când unii prizonieri s-au salvat în felul acesta. Ştiţi să înotaţi, *sir?*

— Da.

— Bine?

— Suficient ca să nu-mi fie frică de nici un indian.

— Vă previn încă o dată: nu vă faceţi iluzii! Ăştia înoată ca şoarecii de apă, ca peştii!

— Şi eu ca vidra, care prinde peştii şi-i mănâncă.

— Prea vă lăudaţi!

— Deloc. Înotul a fost unul din sporturile mele preferate. Ştii ce se cheamă a călca apa?

— Am auzit.

— Ştii şi cum se procedează?

— Nu, n-am văzut niciodată.

— Atunci e posibil să vezi chiar azi. Dacă mi se dă ocazia să-mi salvez viaţa înot, aproape că nu mă îndoiesc de reuşită.

— Vă urez din inimă, *sir!* Să sperăm că ni se oferă şi nouă asemenea prilej. Ar fi, oricum, mai bine decât să rămânem agăţaţi de stâlp. Prefer să cad în luptă, decât să fiu chinuit până la moarte.

Nimeni nu ne împiedică să vorbim: Winnetou nu ne lua în

seamă; discuta cu tatăl său şi cu Tangua; iar războinicii care mă conduseră până aici menţineau ordinea mulţimii rânduite în semicerc.

În faţă şedeau copiii, iar în spatele lor feţele şi femeile; printre ele şi Nşo-ci, care îşi lua rareori privirea de la mine. Veneau la rând băieţandrii şi apoi războinicii adulţi. Când Sam pronunţă ultimele cuvinte, ordinea devenise perfectă. Inciu-Ciuna, care se afla lângă Winnetou şi Tangua înăuntrul semicercului, îşi înălţă capul şi rosti cu glasul tare, încât auzeam fiece cuvânt:

— Fraţii mei roşii, surori, copii şi chiar voi, bărbaţi din tribul Kiowa, luaţi seama la ceea ce vă spun!

Făcu o pauză şi, constatând că atenţia tuturor era îndreptată asupra lui, continuă:

— Feţele palide sunt duşmanii oamenilor roşii; se află rareori printre ei câte unul ai cărui ochi să ne privească limpede şi cu prietenie. Cel mai nobil dintre aceşti puţini a venit cândva încoace, la poporul apaşilor, ca să-i fie prieten şi părinte. Noi i-am dat numele de Klekih-Petra, părintele alb. Fraţii şi surorile mele l-au cunoscut şi l-au iubit. Să mărturisească deschis aici!

— *Howgh!* răsună ca un cor solemn.

Căpetenia îşi reluă discursul:

— Klekih-Petra a fost învăţătorul nostru în toate câte nu le ştiam, dar care ne sunt de folos şi bine venite; ne-a vorbit şi de credinţa albilor şi de Marele Spirit care îi naşte şi îi veghează pe toţi oamenii. Acest Mare Spirit a poruncit ca roşii şi albii să fie fraţi şi să se iubească. Dar i-au împlinit oare albii voinţa? Ne-au adus oare dragoste? Nu! Fraţii şi surorile mele să mărturisească!

— *Howgh!* răsună din nou.

— Au venit, de fapt, ca să ne prade avutul, să ne jefuiască. Ei pot s-o facă, pentru că sunt mai tari ca noi. Acolo unde altădată păşteau bizonii şi mustangii, ei au ridicat oraşe

şi zidării de unde pornesc toate relele în care ne zbatem. Pe unde vâna altădată omul roşu, străbătând codrul străvechi şi călărind prin savană, goneşte astăzi calul de foc şi trage după el sumedenie de care uriaşe, pline cu duşmani trimişi să ne ucidă. Şi dacă omul roşu fuge din calea lui şi se retrage să flămânzească şi să moară în pace pe locurile ce i-au mai rămas, nu trece mult şi iarăşi îl calcă feţele palide, îl alungă şi-l hăituiesc pentru a croi calului de foc alte drumuri pe glia noastră strămoşească. Am întâlnit asemenea feţe palide şi le-am vorbit paşnic. Le-am spus că ţara e a noastră şi nu a lor. N-au avut cum să nege şi au trebuit să recunoască. Dar când le-am cerut să se întoarcă acasă şi să renunţe de bunăvoie a mai deschide drum calului de foc pe imaşurile noastre, nu ne-au ascultat şi l-au ucis pe Klekih-Petra, omul iubit şi cinstit de noi. Fraţii şi surorile mele să întărească cele spuse!

— *Howgh!* răsună iarăşi, într-un glas, confirmarea.

— Am adus aici trupul său neînsufleţit şi l-am păstrat până în ziua răzbunării. Klekih-Petra va fi înmormântat şi, împreună cu el, vom îngropa pe ucigaş. De asemenea, i-am prins şi pe aceia care se aflau cu ucigaşul când a săvârşit crima. Ei sunt prietenii lui şi ne-au dat pe mâna kiowaşilor. Dar tăgăduiesc fapta lor mârşavă. Orice alt neam de oameni roşii, cunoscând faptele ştiute de noi, ar osândi pe loc aceste feţe palide la moarte chinuitoare. Noi însă vrem să urmăm sfaturile lui Klekih Petra şi să fim judecători drepţi. Cum ei nu vor să-şi recunoască vina şi susţin că nu ne-au fost duşmani, haide să-i ascultăm şi le hotărâm pe urmă soarta. Fraţii şi surorile mele să dea dezlegarea cuvenită!

— *Howgh!* se înălţă de jur împrejur aprobarea.

— Auziţi, *sir?* Sună a bine! îmi şopti Sam. Dacă vor să ne asculte, înseamnă că nu stăm chiar atât de prost. Sper să-i putem convinge de nevinovăţia noastră. Am să-i lămuresc şi ne vor da drumul.

— Află, dragă Sam, că nu vei reuşi, i-am răspuns.

— Nu? Şi din care motiv? N-oi fi eu bun de gură?

— O, nicidecum! Cred că-ţi turuie gura încă din leagăn; dar iată-ne de şase săptămâni prizonieri şi în tot răstimpul acesta n-ai izbutit să le schimbi părerea despre noi.

— Dar nici dumneavoastră, *sir!*

— Fireşte că nu. Întâi de toate, n-am putut vorbi şi pe urmă, când să mişc şi eu limba, nici un indian nu s-a mai apropiat de mine. Vei recunoaşte că n-a fost chip nici să încerc o pledoarie în faţa vreunuia din şefi.

— Nici să nu încercaţi!

— De ce?

— Fiindcă n-o să iasă nimic. Sunteţi un *greenhorn* prea naiv în asemenea chestiuni; o să ne înfundaţi şi mai rău. Ce-i drept, dispuneţi de nişte muşchi grozavi, dar ăştia nu ne folosesc în cazul de faţă. Aici e nevoie, în primul rând, de experienţă, de agerime a minţii, de şiretenie, adică de o seamă de însuşiri care vă lipsesc. În fond, n-aveţi nici o vină: aşa v-a făcut natura. Dar tocmai de aceea zic să nu vă amestecaţi. Lăsaţi apărarea în seama noastră.

— Atunci, dragă Sam, nu-mi rămâne decât să-ţi urez mai mult succes ca până acum!

— Nici o grijă; veţi auzi cu urechile proprii cât de bine o întorc.

Dialogul s-a desfăşurat nestingherit; audierea noastră încă nu începuse. Inciu-Ciuna şi Winnetou se întreţineau pe şoptite cu Tangua, cercetându-ne din când în când cu privirea. Discutau, aşadar, despre noi. Ochii celor doi şefi ai apaşilor se întunecau treptat, se aspreau, în timp ce înfăţişarea şi gesturile kiowaşului trădau stăruinţa sa evidentă de a-i convinge pe interlocutori de vinovăţia noastră. Cine ştie ce minciuni îndruga pentru a ne duce la pierzanie! În sfârşit, se apropiară de noi. Apaşii se opriră la dreapta noastră, iar Tangua se postă lângă mine, în stânga. Cu voce tare, ca toată lumea să-l audă, Inciu Ciuna ni se adresă:

— Aţi înţeles ce-am spus adineauri. Mărturisiţi adevărul şi pe urmă apăraţi-vă. Răspundeţi la întrebările mele. Faceţi parte dintre oamenii albi care au lucrat la măsurători pentru calul de foc?

— Da, se grăbi Sam să confirme. Însă trebuie să ştii că noi ăştia trei n-am făcut măsurători, ci am fost trimişi pentru gardă. Iar în ce-l priveşte pe al patrulea, pe Old Shatterhand, cum i se mai spune...

— Taci! îl întrerupse căpetenia. Să răspunzi numai la întrebările mele şi să nu scoţi o vorbă de prisos! Altminteri, pun să te biciuiască până-ţi plesneşte pielea! Prin urmare, faceţi parte dintre acei albi? Scurt: da sau nu?

— Da! rosti Sam, scurt, pentru a scăpa de bici.

— Old Shatterhand a lucrat şi el la măsurători?

— Da.

— Şi voi făceaţi de strajă?

— Da.

— Înseamnă că sunteţi şi mai răi; cine îi apără pe hoţi şi pe tâlhari, acela merită pedeapsă îndoită. Ucigaşul Ratller e de-al vostru?

— Da, însă trebuie să ştii că nu i-am fost prieteni...

— Taci, câine! îl repezi Inciu-Ciuna. Îmi răspunzi la întrebare, nimic mai mult. Cunoşti legile vestului sălbatic?

— Da.

— Cum se pedepsesc hoţii de cai?

— Cu moartea.

— Ce e mai de preţ: un cal, sau pământul cel mare al apaşilor?

Sam tăcu, pentru a nu-şi pronunţa el însuşi sentinţa de moarte.

— Vorbeşte, că de nu, te biciuiesc până la sânge!

Atunci mărunţelul, curajosul Sam mârâi:

— N-ai decât! Loveşte! Sam Hawkens nu e omul care să vorbească silit!

Auzindu-l, îmi întorsei faţa spre el şi-l rugai:

— Vorbeşte, Sam. E mai bine pentru noi!

— *Well,* îmi răspunse, dacă doriţi, voi accepta să vorbesc, deşi ar trebui să tac.

— Spune, ce-i mai important: un cal, sau pământul nostru?

— Pământul.

— Prin urmare, unul care fură pământ merită mai curând moartea decât hoţul de cai. Iar voi tocmai asta vreţi: să ne furaţi pământul. Pe deasupra, mai sunteţi şi tovarăşii ticălosului care l-a omorât pe Klekih-Petra. Aceasta înăspreşte pedeapsa. Ca hoţi de pământ aţi fi fost ucişi fără cazne; dar ca ucigaşi, veţi fi schingiuiţi la stâlpul caznelor până veţi muri. Totuşi n-am încheiat încă şirul isprăvilor voastre. Ne-aţi dat sau nu pe mâinile duşmanilor noştri kiowaşi?

— Nu!

— Minţi!

— Spun adevărul!

— N-ai venit tu după noi călare, împreună cu Old Shatterhand, după ce v-am părăsit?

— Da.

— Iată dovada sigură a duşmăniei!

— Ba nu-i aşa. Voi ne-aţi ameninţat şi, după toate regulile de aici, din vestul sălbatic, trebuia să ne încredinţăm că nu v-aţi ascuns prin apropiere. Aţi fi putut să vă ascundeţi şi să deschideţi focul asupra noastră. Numai de aceea v-am urmărit.

— De ce nu ai făcut-o singur? De ce l-ai luat şi pe Old Shatterhand?

— Ca să-l învăţ cum se citesc urmele; dânsul e abia ucenic.

— Dacă dorinţele vă erau atât de paşnice şi nu ne-aţi urmărit decât din prevedere, atunci de ce i-aţi chemat în ajutor pe kiowaşi?

— Pentru că am văzut că ai luat-o repede înainte. Voiai să-ţi aduci războinicii şi să ne ataci.

— Şi aveaţi mare nevoie de ajutorul kiowaşilor?

— Fireşte.

— Altă cale nu găseaţi?

— Nu.

— Iarăşi minţi! N-aveaţi decât să vă supuneţi poruncii mele, să părăsiţi locul şi aţi fi scăpat teferi.

— Nu puteam pleca înainte să fi terminat lucrul.

— Aşa, va să zică, voiaţi să duceţi furtul până la capăt, deşi v-am prevenit. Pentru asta i-aţi chemat în ajutor pe kiowaşi. Dar cine îi atâta pe duşmani împotriva noastră dovedeşte că şi el ni-e duşman, deci trebuie ucis. Iată încă un temei ca să vă condamnăm la moarte! Dar nici măcar nu aţi lăsat pe seama kiowaşilor ca ei singuri să ne atace şi să ne biruie; i-aţi sprijinit şi voi. Recunoşti?

— N-am vrut decât să împiedicăm vărsarea de sânge.

— Îţi râzi de mine? Nu ne-ai ieşit tu înainte la întoarcerea noastră?

— Da.

— Şi nu ne-ai iscodit?

— Da.

— Şi n-ai stat toată noaptea în preajma noastră? Da ori ba?

— Aşa e.

— Nu ai condus tu feţele palide până la râu, ademenindu-ne acolo? Nu i-ai ascuns pe kiowaşi în pădure ca să poată sări apoi asupra noastră?

— E adevărat, însă trebuia...

— Taci! Vreau un răspuns scurt, nu pălăvrăgeli. Ne-aţi atras într-o cursă? Al cui a fost vicleşugul?

— Al meu.

— De astă dată ai spus adevărul. Unii de-ai noştri au fost răniţi, alţii omorâţi, restul prinşi. Şi totul din pricina voastră.

Sângele vărsat vă dovedeşte vinovăţia. Iată încă un temei ca să fiţi daţi morţii.

— În planul meu era...

— Ţine-ţi gura! Nu te-am întrebat nimic. Marele şi bunul Spirit ne-a trimis un salvator neştiut şi nevăzut. Eu şi fiul meu Winnetou am fost eliberaţi. Ne-am furişat până la caii noştri, dar nu am luat decât doi, cât ne trebuia. Restul i-am lăsat acolo fraţilor noştri prizonieri pentru ca, după ce-i vom fi scos în libertate, să se folosească de ei. Am pornit în goană, ca să ne adunăm războinicii şi să-i zdrobim pe kiowaşi. Le descoperiserăm urmele, de aceea ne-am putut întoarce chiar a doua zi să tăbărâm asupra duşmanului. A curs iarăşi mult sânge; numărăm în total şaisprezece morţi, fără a mai socoti chinul răniţilor. Aşadar, încă un temei ca să fiţi omorâţi. Să nu vă aşteptaţi nici la iertare, nici la milă şi...

— Nu cerem iertare, ci dreptate! îl întrerupse Sam. Pot să...

— N-ai de gând să taci odată, câine? i-o tăie Inciu-Ciuna mânios. Să vorbeşti numai când te întreb. De altfel, am terminat cu tine şi cu voi toţi. Dar pentru că vorbeşti de dreptate, nu veţi fi osândiţi numai după spusele tale; am să vă aduc şi un martor. Tangua, căpetenia kiowaşilor, să binevoiască a-şi înălţa glasul şi să depună mărturie. Sunt aceste feţe palide prietenii noştri?

— Nu, răspunse kiowaşul, pe chipul căruia se citea clar satisfacţia că lucrurile iau o întorsătură atât de primejdioasă pentru noi.

— Au vrut albii să ne cruţe?

— Nu. M-au aţâţat împotriva voastră, m-au îndemnat să nu avem milă de voi şi să vă ucidem pe toţi.

Acest neadevăr mă scoase pur şi simplu din sărite şi mă făcu să renunţ la tăcerea mea. Îi strigai în obraz:

— Ceea ce spui e o minciună atât de mare şi de sfruntată, încât, de-aş avea o singură mână liberă, te-aş face una cu

pământul!

— Câine împuţit! urlă Tangua. Ba eu am să te fac!

Ridică pumnul, gata să lovească. I-am răspuns:

— Loveşte, dacă nu ţi-e ruşine să dai într-un om care nu se poate apăra! Voi vorbiţi de ascultare şi de dreptate? Asta înseamnă a fi ascultat? Asta se cheamă dreptate, când nu ai voie să rosteşti ceea ce ai de spus? Pasămite avem dreptul să ne apărăm? Cum adică s-o facem? Sub ameninţarea de a fi biciuiţi până la sânge dacă scoatem un singur cuvânt în plus faţă de ceea ce vreţi să auziţi? Inciu-Ciuna se poartă ca un judecător nedrept. Ne pune întrebări şi ne sileşte să dăm răspunsuri care ne-ar duce la pieire; alte răspunsuri nu ne îngăduie. Când vrem să lămurim adevărul, ne întrerupe, ne interzice apărarea, ne ameninţă cu bătaia. Nu ne trebuie asemenea ascultare şi dreptate. Mai bine schingiuiţi-ne, că tot v-aţi pregătit pentru asta! Nu veţi stoarce din noi nici un geamăt de durere!

— Iuf, iuf! răsună cu admiraţie un glas de femeie. Era sora lui Winnetou.

— Iuf, iuf, iuf! repetară, ca un ecou, mulţi dintre apaşi.

Curajul le impune indienilor; ei îl admiră chiar şi la duşmani; de aci exclamaţiile pe care le auzeam. Continuai:

— Întâlnindu-i întâia oară pe Inciu-Ciuna şi pe Winnetou, inima îmi spunea că sunt oameni viteji şi drepţi, pe care i-aş putea stima şi iubi. M-am înşelat. Nu sunt cu nimic mai buni decât ceilalţi, de vreme ce dau ascultare unui mincinos şi nu vor să audă adevărul. Sam Hawkens s-a lăsat intimidat, dar mie nici nu-mi pasă de ameninţările voastre; dispreţuiesc pe oricine dacă-şi bate joc de prizonieri, profitând de faptul că nu se pot apăra. De-aş fi liber, v-aş vorbi cu totul altfel!

— Câine, mă faci pe mine mincinos? strigă Tangua. Îţi zdrobesc oasele!

Ţinea puşca în mână. O întoarse cu patul spre mine şi dădu să mă lovească, dar Winnetou sări la el:

— Căpetenia kiowaşilor să facă bine şi să stea liniştit! Old Shatterhand a vorbit foarte îndrăzneţ, dar cu o parte din vorbele lui sunt şi eu de acord. Inciu-Ciuna, părintele meu, şeful apaşilor, să-i dea cuvântul ca să termine ce are de spus!

Tangua fu nevoit să se potolească, iar Inciu-Ciuna hotărî să satisfacă dorinţa fiului său. Se apropie de mine şi-mi zise:

— Old Shatterhand e ca o pasăre de pradă care mai loveşte cu ciocul şi după ce-a fost prinsă. Nu l-ai doborât tu în două rânduri pe Winnetou? Nu m-ai năucit şi pe mine cu pumnul tău?

— Şi crezi că am făcut-o de bunăvoie? Oare n-am fost silit să lovesc?

— Silit?! făcu el mirat.

— Da. Am vrut să ne predăm fără nici o vărsare de sânge, dar războinicii voştri nici n-au stat să ne asculte. S-au năpustit asupra noastră şi ne-au obligat la apărare. Şi, totuşi, întreabă-i dacă i-am rănit măcar, deşi îi puteam ucide. Am preferat să ne retragem, să fugim din calea lor, decât să lovim. Pe urmă ai venit tu şi m-ai atacat, fără să dai ascultare vorbelor mele. A trebuit să mă apăr şi aş fi putut să te tai cu cuţitul sau să te împuşc, dar n-am făcut decât să te ameţesc cu pumnul, fiindcă îţi sunt prieten şi voiam să te cruţ. Atunci a apărut Tangua, căpetenia kiowaşilor; s-a repezit să-ţi jupoaie capul. Pentru că l-am împiedicat, a tăbărât pe mine, dar l-am învins. Ţi-am cruţat viaţa astfel şi scalpul. Apoi...

— Javra blestemată! Spune la minciuni ca şi când ar avea o sută de limbi diferite în gură! tună Tangua furios.

— Eşti sigur că minte? îl întrebă Winnetou.

— Da! Fratele meu roşu cred că nu se îndoieşte de spusele mele!

— Chiar atunci am sosit şi eu, lămuri Winnetou. Tu zăceai la pământ, alături de tatăl meu. Ăsta-i adevărul. Old Shatterhand să continue!

— Aşadar, îl doborâsem pe Tangua pentru a-l salva pe

Inciu-Ciuna. Atunci a sosit Winnetou. Nu-l observasem şi dânsul mă lovi cu patul puştii; însă nu mă nimeri în cap. Apoi, cu cuţitul, îmi străpunse gura şi limba. Nu mai puteam vorbi, altminteri i-aş fi spus că mi-e drag, că vreau să-i fiu prieten şi frate. Eram rănit. Braţul îmi atârna ca mort. Totuşi, am reuşit să-l dobor. Zăcea, ca şi Inciu-Ciuna, sub ochii mei. Aş fi putut să-i ucid pe amândoi. Am făcut-o, oare?

— Ai fi făcut-o, interveni Inciu-Ciuna, dar un războinic de-al nostru te-a doborât cu patul puştii.

— Nu, n-aş fi ucis. Oare aceste trei feţe palide, care se găsesc lângă mine, nu vi s-au predat de bunăvoie? S-ar fi predat ei, oare, dacă vă socoteau duşmani?

— Nu mai aveau încotro. Au văzut ca nu e scăpare şi au găsit că e mai cuminte să se predea. Recunosc că în cuvântul tău pare a fi ceva demn de crezare; dar când l-ai doborât prima dată pe fiul meu Winnetou, atunci nimeni nu te-a silit.

— Ba da.

— Cine?

— Simţul meu de prevedere. Voi sunteţi războinici foarte viteji; cu siguranţă că v-aţi fi apărat şi aţi fi fost răniţi sau chiar ucişi. Am vrut să împiedicăm aceasta. De aceea l-am scos din luptă pe Winnetou, iar pe tine au tăbărât aceşti prieteni albi. Sper că vei crede acum în vorbele mele.

— Minciuni, nimic decât minciuni! se amestecă Tangua. Eu tocmai mă apropiam când te-a doborât la pământ. Nu eu, ci el a vrut să te scalpeze. M-am repezit să-l opresc, dar am căzut sub pumnul lui în care locuieşte parcă Marele Spirit al răului, căci nimeni nu-i poate ţine piept, nici cel mai puternic dintre oameni.

Mă întorsei din nou spre Tangua şi rostii hotărât:

— Da, în faţa pumnului meu nu rezistă nimeni. Totuşi, nu-l folosesc decât pentru a nu vărsa sânge de om. Pe tine, însă, dacă va mai fi să ne înfruntăm, n-am să te năucesc cu pumnul, ci am să te împuşc. N-o să te mai alegi cu o simplă

ameţeală. Ţine minte ce-ţi spun!

— Tu să te înfrunţi cu mine?! râse el batjocoritor. Ai să arzi şi-ţi vom împrăştia cenuşa în toate vânturile!

— Asta să ţi-o scoţi din cap! Voi fi liber mai curând decât îţi închipui şi atunci am să-ţi cer socoteală.

— Pot să ţi-o dau de pe acum. Aş vrea ca vorbele tale să se împlinească. M-aş bate bucuros cu tine, ca să te fac praf şi pulbere.

Inciu-Ciuna puse capăt acestui intermezzo:

— Old Shatterhand e prea încrezător în sine dacă-şi închipuie că va fi iarăşi slobod. Să se gândească la câte învinuiri îi stau împotrivă; chiar dacă renunţăm la vreuna, încă nu înseamnă că soarta lui se schimbă. El susţine o seamă de lucruri, dar nu aduce nici un fel de dovezi în sprijinul lor.

— Nu l-am doborât eu pe Rattler când a tras asupra lui Winnetou şi glonţul l-a nimerit pe Klekih-Petra? Nici asta nu e o dovadă?

— Nu. Ai făcut-o, poate, din alte pricini. Mai ai ceva de spus?

— Deocamdată, nimic... Vom vedea mai târziu.

— Vorbeşte, căci pe urmă n-ai să mai poţi!

— Nu, acum nu vorbesc. Dar mai pe urmă vă veţi deschide urechile, căci Old Shatterhand nu e omul ale cărui vorbe să nu fie luate în seamă. Deocamdată păstrez tăcerea; sunt curios să aud ce sentinţă veţi pronunţa împotriva noastră.

Inciu-Ciuna îmi întoarse spatele şi făcu un semn. Câţiva războinici ieşiră din semicerc şi, împreună cu cele trei căpetenii, se aşezară la sfat. Tangua îşi dădea, fireşte, toată silinţa ca să-i determine la cel mai greu verdict. Între timp, mai puturăm schimba între noi câteva cuvinte.

— Sunt curios ce mai pun la cale, vorbi Dick Stone. În tot cazul, nimic bun.

— Ne vor frânge oasele, desigur, întregi Will Parker.

— Cred şi eu! întări Sam Hawkens. Ăştia nici nu visează că le-am putea face bucata! De altfel, *sir,* n-aţi pledat rău! Mă şi miram de Inciu-Ciuna.

— De ce?

— Că v-a lăsat să trăncăniţi atâta. Mie mi-a închis gura de la bun început.

— Crezi, într-adevăr, că am trăncănit, Sam?

— Oho!

— Mulţumesc de compliment!

— Eu numesc trăncăneală orice discurs fără rezultat, dacă nu mă-nşel. Şi rezultatul e nul, ca şi al străduinţelor mele, de altfel.

— Sunt de altă părere.

— Mă rog, dar fără temei.

— Ba cu foarte mult temei. Winnetou mi-a vorbit de încercarea cu înotul; era un lucru hotărât. De aceea cred că interogatoriul a fost numai formal atât de aspru, pentru a ne băga în sperieţi. Sentinţa, însă, va fi mai blândă.

— *Sir,* nu mai umblaţi cu fantezii! Trageţi chiar nădejde să vi se ofere ocazia de a scăpa înot?

— Da.

— Ridicol, absolut ridicol! Desigur, dacă asta e hotărârea, vă vor pune să înotaţi; dar ştiţi şi încotro?

— Ei?

— În gura morţii, na! Când veţi fi dus dintre vii, amintiţi-vă de vorbele mele, hi-hi-hi-hi!

Omuleţul acesta ciudat reuşea, chiar într-o asemenea situaţie gravă, să facă glume îndoielnice şi să chicotească. Dar veselia lui nu dură mult, căci sfatul apaşilor luă sfârşit; războinicii care participaseră la consfătuire se retraseră în semicerc, iar Inciu-Ciuna pronunţă cu voce tare sentinţa:

— Războinici ai apaşilor şi ai kiowaşilor, ascultaţi hotărârea ce am luat în legătură cu aceste patru feţe palide, prizonierii noştri! În Sfatul bătrânilor ne-am fost înţeles mai

dinainte să-i mânăm în apă, să-i lăsăm să se zbată şi apoi să-i ardem. Dar Old Shatterhand, cel mai tânăr dintre ei, a rostit cuvinte din care a răzbătut pe alocuri înţelepciunea bătrânească. Deşi ar merita moartea, se pare totuşi că nu ne-au purtat gânduri chiar atât de rele cum bănuisem. Iată de ce n-am rămas la hotărârea noastră; vom lăsa ca Marele Spirit să judece între noi şi ei.

Tăcu o clipă, desigur, pentru a spori încordarea asistenţei. Sam profită de ocazie, strecurându-mi observaţia sa:

— Mii de trăsnete! Devine interesant, cât se poate de interesant! Ştiţi, *sir,* ce vrea să spună?

— Bănuiesc.

— Ei?

— O luptă în doi. O judecată divină, cum s-ar zice. Am ghicit?

— Aşa e. în orice caz, e vorba de un duel. Dar între cine şi cine? Sunt grozav de curios!

Şeful apaşilor îşi reluă discursul:

— Acela pe care îl cheamă Old Shatterhand pare a fi cel mai de seamă dintre ei; vom pune aşadar hotărârea în mâinile lui. Iar din partea noastră vom alege, de asemenea, pe cel mai mare în rang. Acela sunt chiar eu, Inciu-Ciuna, căpetenia apaşilor.

— Auzi, drace! Dumneavoastră şi el! şopti Sam agitat la culme.

— Iuf, iuf, iuf! se auziră exclamaţii de mirare din rândurile indienilor.

Erau surprinşi că însuşi Inciu-Ciuna se oferea să lupte. S-ar fi putut sustrage primejdiei care, desigur, îl pândea şi pe el; ar fi putut însărcina pe un altul. De altfel, şeful apaşilor se şi grăbi să explice:

— Inciu-Ciuna şi Winnetou au fost atinşi în faima lor fiind doborâţi de Old Shatterhand dintr-o singură lovitură de pumn. Trebuie ştearsă ruşinea; de aceea unul din noi va lupta cu

această faţă palidă. Winnetou se cade să renunţe, pentru că eu sunt mai în vârstă şi am rangul cel mai înalt. Fiul meu consimte. Ucigându-l pe Old Shatterhand, voi spăla şi onoarea lui o dată cu a mea.

Făcu o pauză nouă.

— Bucuraţi-vă, *sir!* îmi şopti Sam. Oricum, veţi muri mai uşor decât mine. Aţi vrut să-l cruţaţi şi acum, în tot cazul, veţi dispărea de pe faţa pământului!

— Asta rămâne de văzut.

— Nu mai am ce vedea. Ştiu de pe acum. Vă închipuiţi că veţi lupta cu arme egale!

— Nu-mi fac iluzii.

— *Well!* în asemenea cazuri se stabilesc condiţii prin care albul e dinainte sortit pieirii. Dacă pe undeva, cândva, scapă vreunul cu viaţă, atunci e o excepţie care întăreşte regula. Fiţi atent!

Inciu-Ciuna reluă explicaţiile:

— Îl vom dezlega pe Old Shatterhand; dânsul va coborî în apă şi va trebui să treacă râul înot. Armă n-o să-i dăm. Eu îl urmez având cu mine drept armă numai tomahawkul. Dacă Old Shatterhand ajunge viu pe celălalt mal, adică la cedrul din luminişul de colo, atunci e salvat şi tovarăşii lui vor fi eliberaţi. Se vor putea duce ori încotro doresc. În schimb, dacă îl ucid înainte de a fi ajuns la ţintă, atunci şi ceilalţi sunt meniţi morţii, dar fără cazne, fără a fi arşi, ci prin împuşcare. Toţi războinicii aci de faţă să arate că au înţeles cuvintele mele şi să le întărească.

— *Howgh*! veni răspunsul ca dintr-un singur glas.

Vă puteţi lesne imagina în ce agitaţie ne aflam, nu atât eu, cât Sam, Dick şi Will. Cu vocea sugrumată, Hawkens spuse:

— Vulpoii ăştia de apaşi au întors-o bine. Pentru că vă ţin drept cel mai grozav dintre noi, poftim la înot! E absurd! Nu de alta, dar sunteţi un *greenhorn!* Să mă lase pe mine! Să le

arăt eu cum umblă Sam Hawkens prin apă ca păstrăvii. Dar aşa? Fiţi atent la ceea ce vă spun, *sir:* viaţa noastră depinde de dumneavoastră! Dacă pierdeţi partida şi va fi să murim, atunci pe cuvântul meu că nu vă mai vorbesc în vecii-vecilor, dacă nu mă-nşel!

— Nu-ţi face griji, bătrâne Sam! l-am liniştit. Voi face tot ce-mi stă în putinţă. Contrar părerii dumitale, cred că apaşii n-au făcut o alegere proastă. Sunt sigur că mie îmi va veni mai uşor să vă salvez decât ţi-ar veni dumitale.

— Să sperăm! Aşadar, pe viaţă şi pe moarte! Nu cumva să-l cruţaţi pe Inciu-Ciuna! Nici să nu vă treacă prin cap asemenea idee!

— Vom vedea!

— Ăsta nu-i un răspuns; aici nu e nimic de văzut. Dacă-l cruţaţi, sunteţi pierdut şi ne ducem cu toţii dracului. Nu cumva vă bizuiţi pe pumnul dumneavoastră?

— Da!

— N-are nici o valoare, e absolut inutil! Nu veţi ajunge să vă luptaţi corp la corp.

— Dimpotrivă, sunt convins că vom ajunge.

— Nici gând!

— Păi, atunci cum va încerca să mă omoare?

— Cu tomahawkul, fireşte. Ştiţi doar că arma asta e bună nu numai în lupta de aproape; e la fel de primejdioasă şi la distanţă; indienii sunt atât de pricepuţi în mânuirea ei, încât, aruncând-o de la o sută de paşi, îţi zboară vârful degetului. Inciu-Ciuna n-o să vă toace cu securea; o va azvârli după dumneavoastră şi din prima aruncătură veţi fi lichidat. Vă rog să mă credeţi; oricât de bun înotător aţi fi, nu veţi ajunge teafăr la mal. Chiar în timpul înotului vă va trăsni cu tomahawkul în cap, sau mai curând în ceafă, pentru ca moartea să fie mai sigură. În această afacere nu vă mai ajută nici dibăcia, nici forţa atletică.

— Ştiu şi eu, dragă Sam. Dar mai ştiu că, în unele

împrejurări, un gram de şiretenie valorează mai mult decât o tonă de muşchi.

— Şiretenie? Cum naiba veţi găsi tocmai şiretlicul salvator? Bătrânul Sam Hawkens e recunoscut drept şmecher fără pereche şi totuşi nu prea vede cum l-aţi putea învinge printr-un şiretlic pe însuşi şeful apaşilor. Ce-ţi ajută toată viclenia din lume, când ai de-a face cu un tomahawk bine mânuit?!

— Las' că ajută, Sam, ajută!

— Ei bine, cum!

— Ai să vezi sau mai bine spus, n-ai să poţi vedea nimic. Dar îţi declar de pe acum că sunt aproape sigur de izbândă.

— Ia nu vă mai făliţi atât! Vorbiţi aşa, numai ca să ne uşuraţi inima.

— Nu-i adevărat.

— Ba da. Vreţi să ne consolaţi! Dar ce folos de iluzii, când clipa următoare le va destrăma!

— Hai, linişteşte-te odată! Am eu un plan şi încă unul grozav.

— Plan? Asta mai lipsea! Aici nu există alt plan decât acesta: înotaţi către malul opus şi, până-l atingeţi, vă doboară tomahawkul.

— Te înşeli. Judecă bine. Dacă, de pildă, mă înec, atunci suntem salvaţi.

— Înec... salvaţi! *Sir,* vorbiţi aiurea, ca în ceasul morţii!

— Las' că ştiu eu ce spun. Bagă de seamă: dacă mă înec, nu ne mai paşte nici o primejdie.

Am rostit aceste cuvinte la mare repezeală, căci tustrei şefii se îndreptau spre noi. Inciu-Ciuna vorbi:

— Îl dezlegăm acum pe Old Shatterhand, dar să nu-şi închipuie că va putea fugi! Câteva sute de oameni sunt gata să-l urmărească.

— Nici nu mă gândesc! i-am răspuns. Chiar dac-aş putea fugi, ar fi o laşitate să-mi părăsesc tovarăşii.

Îmi desfăcură legăturile; mişcai braţele ca să le încerc mobilitatea.

Apoi zisei:

— E o mare cinste pentru mine să mă întrec la înot cu vestita căpetenie a apaşilor sau, mai bine zis, să înot pe viaţă şi pe moarte, în schimb, pentru dânsul nu e nici o cinste.

— Şi de ce nu?

— Fiindcă nu sunt un adversar demn de el. M-am scăldat uneori în gârlă şi mi-am dat multă osteneală să nu cad la fund. Dar să trec înot un râu atât de lat şi de adânc, asta întrece puterile mele.

— Iuf, iuf! Nu mă bucur deloc. Eu şi Winnetou suntem cei mai buni înotători din tribul nostru. Ce preţ are o izbândă asupra unui înotător aşa de prost?

— Unde mai pui că eşti înarmat şi eu nu! Plec aşadar în întâmpinarea morţii. Tovarăşii mei s-au resemnat, la rândul lor. Aş vrea totuşi să ştiu cum se va desfăşura lupta. Cine va intra primul în apă?

— Tu!

— Şi tu mă vei urma?

— Da.

— Şi când va fi să mă ataci cu tomahawkul?

— Când mi-o plăcea! îmi răspunse zâmbind, ca maestrul care vede în faţa sa un cârpaci.

— Atunci mă vei lovi chiar în apă?

— Da.

Mă prefăceam mereu mai neliniştit, mai îngrijorat şi deprimat; întrebai în continuare:

— Va să zică, tu ai dreptul să mă omori. Dar eu pe tine?

Făcu o mutră din care se vădea limpede răspunsul: „Sărmane vierme, ce-ţi veni? Aiurezi în spaima morţii!” Apoi, cu voce tare:

— E vorba să înoţi şi să te lupţi pe viaţă şi pe moarte. Prin urmare, mă poţi ucide şi tu, căci altminteri n-ai reuşi să ajungi

până la codrul de colo.

— Şi moartea ta nu-mi va căşuna nici un rău?

— Nu. Dacă te ucid, atunci şi tovarăşii tăi vor trebui să moară; în schimb, dacă mă răpui tu pe mine şi ajungi la cedru, atunci nimeni nu mai rămâne prizonier, toţi sunteţi oameni liberi. Haide!

Îmi întoarse spatele, iar eu îmi lepădai surtucul şi cizmele. Scosei din buzunar şi din brâu toate lucruşoarele mele şi le aşezai pe pământ, între timp, Sam mă căina:

— O să iasă rău, *sir,* foarte rău! Dacă v-aţi vedea în oglindă! Şi cu ce glas miorlăit aţi pus ultimele întrebări! Mi se rupe inima de dumneavoastră şi de noi!

Nu puteam să-i răspund, pentru că m-ar fi auzit cele trei căpetenii; dar eu ştiam de ce mă prefăcusem atât de plângăreţ. Voiam să-i inspir lui Inciu-Ciuna siguranţă şi, de fapt, cum s-ar zice vulgar, să-l duc de nas.

— Încă o întrebare! îl rugai eu, înainte de a-l urma. Ne restituiţi lucrurile noastre dacă scăpăm cu viaţă?

Râse scurt, nerăbdător, căci întrebarea i se părea de-a dreptul năstruşnică şi răspunse:

— Da, vă dăm totul înapoi.

— Totul?

— Totul!

— Şi caii? Şi armele?

Atunci se răsti, scos din răbdări:

— Ţi-am spus doar: totul! Sau n-ai urechi de auzit? Broasca vrea să se întreacă la zbor cu vulturul şi-l întreabă ce va obţine după victorie! Dacă înoţi la fel de prost precum întrebi, atunci îmi pare rău că nu ţi-am oferit o babă să te măsori cu ea!

Înaintarăm spre mal, trecând prin semicercul care se deschise în faţa noastră. O văzui de aproape pe Nşo-ci şi desluşii în ochii ei un salut de adio. Indienii ne urmară şi se aşezară pe jos, comod, ca să asiste în tihnă la un spectacol

atât de interesant.

Se înţelege că mă aflam în cel mai mare pericol. Oricum aş fi înotat, de-a dreptul sau în zigzag, scăpare nu aveam; tomahawkul, mânuit de căpetenia apaşilor, nu putea greşi. Nu exista decât o singură soluţie: să mă scufund. Şi în meşteşugul ăsta, din fericire, nu eram deloc ageamiu cum bănuia Inciu-Ciuna.

Dar nu ajungea să mă scufund şi atât. Trebuia, din timp în timp, să scot capul pentru a trage aer; şi atunci m-aş fi oferit ca ţintă tomahawkului. Am decis să nu apar la suprafaţă sub ochii indienilor. Dar cum s-o fac? Cercetai cu privirea lungul malului şi descoperii, cu multă satisfacţie, că natura îmi stă în ajutor.

Ne găseam, cum am mai spus, pe acea panglică de nisip, dar nu chiar la mijlocul ei. La capăt, fâşia se ridica în pantă către pădure, de care mă despărţea vreo sută de paşi. Mai încolo, în sus, râul făcea o cotitură, ascunzându-se privirii mele. Dincoace, în jos, capătul fâşiei de nisip se afla cam la patru sute de paşi depărtare.

Dacă săream în apă şi nu mai apăream la suprafaţă, s-ar fi crezut că m-am înecat şi am fost dus la vale; atunci apaşii mi-ar fi căutat corpul în josul râului; salvarea era deci în direcţia opusă, în susul apei. Zării mai întâi un loc unde apa rosese malul pe dedesubt; mi s-a părut foarte potrivit pentru un scurt popas. Puţin mai încolo era o grămadă de buşteni, trunchiuri de copaci răsturnaţi, care îmi ofereau şi ele adăpost. Deocamdată însă, era bine s-o joc pe speriatul.

Inciu-Ciuna se dezbrăcă până la brâu şi rămase numai în nişte pantaloni uşori, specifici indienilor; îşi vârî tomahawkul în cingătoare, după ce şi-o golise de toate celelalte obiecte şi apoi rosti:

— Să începem! Haide, săi!

— N-aş putea să încerc mai întâi cât de adâncă e apa? întrebai sfios.

Un zâmbet ca de silă i se ivi pe faţă; ceru să i se aducă o suliţă şi o vârî în apă. Nu atingea fundul. Era tocmai pe placul meu, dar mă arătai şi mai speriat; mă lăsai pe vine şi îmi răcorii fruntea cu apă, ca unul ce se teme să nu-l lovească damblaua dac-ar intra înfierbântat în apa rece. În spatele meu se stârni un murmur unanim de ironie şi dispreţ, semn sigur că mi-am atins scopul. Iar Sam mă imploră:

— Pentru Dumnezeu, *sir,* mai bine vă întoarceţi! Nu mai suport priveliştea asta! Prefer să ne jupoaie de vii, decât să asist la un spectacol lamentabil!

Fără să vreau, îmi veni în minte Nşo-ci; mă gândeam ce părere şi-o fi făcând despre mine. Întorsei capul. Chipul lui Tangua era numai batjocură; Winnetou stătea cam încruntat, cu buza de sus răsfrântă, de i se vedeau dinţii; părea furios că-mi dăruise cândva simpatie. Iar sora lui ţinea ochii plecaţi; nici nu se mai uita la mine.

— Eu sunt gata! rosti cu glas poruncitor Inciu-Ciuna. Ce te mai codeşti? Intră în apă!

— Oare trebuie numaidecât? întrebai eu. Nu s-ar putea şi altfel?

Atunci izbucni un hohot de râs peste care se înălţă glasul lui Tangua:

— Daţi-i drumul broscoiului! Lăsaţi-l în viaţă! Nici un războinic n-ar trebui să se atingă de un laş ca ăsta!

Iar Inciu-Ciuna mă repezi, mârâind ca un tigru întărâtat:

— Sari în apă, că de nu, îţi reped pe loc tomahawkul în ceafă!

Mă arătai extrem de speriat şi, aşezându-mă pe mal, mă prefăcui că lunec aproape fără voie în apă, mai întâi cu picioarele, apoi cu coapsele.

— Ci bagă-te odată! mă somă iarăşi Inciu-Ciuna, lovindu-mă cu piciorul în spate.

Asta şi aşteptasem. Îmi înălţai braţele a neputinţă, strigai de spaimă şi căzui bâldâbâc în apă. Dar din clipa aceea orice

prefăcătorie încetă.

Dădui de fund şi, aplecându-mi capul, începui să înot, bineînţeles dedesubt, luând-o în susul râului, spre malul opus. Aproape concomitent auzii un zgomot îndărătul meu: Inciu-Ciuna sărise şi el în apă. Mi s-a povestit mai târziu că avusese de gând să-mi lase mai întâi un avans, apoi să mă urmărească în direcţia malului opus şi să-mi înfigă securea.

Dar de laş ce eram, a renunţat la prima sa intenţie şi a sărit în apă imediat după mine, ca să mă lichideze îndată ce-aş apărea la suprafaţă.

N-avea rost să-şi piardă timpul cu un asemenea om de nimic.

Ajuns în scobitura aceea din mal, ca sub o streaşină, îmi ridicai la aer capul până în dreptul gurii. Nu mă putea zări nimeni, afară de Inciu-Ciuna care se afla în apropiere. Observai bucuros că dânsul privea în altă direcţie. Îmi umplui plămânii cu aer şi mă dădui iarăşi la fund, înotând mai departe. Am ajuns apoi în dreptul grămezii de lemnărie şi, la adăpostul ei, am ieşit la suprafaţă, pentru a inhala o nouă porţie de aer. Eram atât de bine ascuns, încât mă încumetai să-mi prelungesc popasul. Îl văzui pe Inciu-Ciuna cum pluteşte pe apă ca rechinul gata să se năpustească asupra prăzii. Îmi mai rămânea ultima, dar şi cea mai lungă etapă până la liziera pădurii, unde tufărişul se lăbărţase peste mal, deasupra apei. Ajunsei şi acolo cu bine. Ocrotit de vegetaţie, sării pe uscat.

Trebuia, fireşte, să ajung la cotitură râului pomenită mai sus şi apoi să-mi continui drumul înot. O luai deci la goană de-a lungul malului, în direcţia respectivă. Dar înainte de a porni, mă uitai o dată prin tufiş, la mulţimea de oameni pe care-i păcălisem. Strigau şi gesticulau, în timp ce Inciu-Ciuna, tot aşteptând să răsar din apă, înota fără noimă în toate sensurile, deşi era evident că n-aş fi putut rămâne atâta timp la fund fără să mă înec. Îşi amintea oare Sam Hawkens, în

acele clipe, vorba mea: dacă mă înec, suntem salvaţi?

Fugii prin pădure cu toată viteza de care eram capabil, până lăsai în urmă cotul râului; apoi intrai iarăşi în apă şi ajunsei nespus de bucuros la punctul dorit. Fireşte că izbânda se datora vicleşugului meu, faptului că apaşii ajunseră să mă creadă un prost înotător, un ins care se teme grozav de apă. Era, de altfel, un vicleşug destul de grosolan, dar care a prins; indienii s-au lăsat păcăliţi, deşi — din cât mă cunoscuseră până atunci — n-ar fi avut motive să mă creadă laş.

Acum coborâi până la capătul pădurii. Adăpostit iarăşi după tufăriş, observai, spre marea mea satisfacţie, că numeroşi indieni săriseră în apă şi, cu suliţele, sondau adâncimea ca să descopere leşul lui Old Shatterhand. Puteam, aşadar, să mă deplasez în toată liniştea până la cedru şi să câştig astfel întrecerea. Dar n-am făcut-o, căci nu mă mulţumea să câştig partida numai datorită şiretlicului; voiam să-i dau lui Inciu-Ciuna o lecţie şi să-l oblig la recunoştinţă.

Căpetenia apaşilor înota întruna, ba în sus, ba în jos, căutându-mă; dar nici prin gând nu-i trecea să-şi îndrepte ochii spre celălalt mal. Coborâi din nou în apă şi mă lăsai pe spate; îmi ţineam la suprafaţă numai nasul şi gura. Vâsleam rar şi încet cu braţele, înaintând lin, pentru ca nimeni să nu mă observe. Dar ajuns cam în dreptul mulţimii, mă dădui iarăşi la fund şi ţâşnii deodată la vedere, călcând apa şi strigând din răsputeri:

— Sam Hawkens, Sam Hawkens, am câştigat... câştigat!

Mă ţineam drept în picioare ca şi când aş fi mers pe uscat. Indienii mă auziră şi-şi holbară ochii. Vai, ce strigăt se dezlănţui! Părea că mii de diavoli s-ar fi pornit să zbiere pe întrecute. Cine a auzit vreodată o asemenea izbucnire n-o mai uită cât trăieşte. Cum mă zări, Inciu-Ciuna porni înot spre mine, lopătând avan cu braţele sale puternice. Nu trebuia să întind prea mult gluma; mă apropiai din nou de celălalt mal,

mă căţărai pe uscat şi rămăsei în aşteptare.

— Daţi-i drumul, *sir,* mai departe! Haide, la cedru!

Da, nimeni nu mă mai putea împiedica să ajung la cedru; nici chiar Inciu-Ciuna nu era în stare să mă oprească; dar voiam să-i dau lecţia de care am pomenit; de aceea nu mă depărtai înainte ca el să fi ajuns la vreo patruzeci de paşi de mine. Abia atunci dădui fuga în direcţia cedrului. Dacă mai eram în apă, m-ar fi învăţat minte tomahawkul lui Inciu-Ciuna; dar acum eram convins că şeful apaşilor nu se poate servi de arma aceasta decât cu condiţia să se urce pe mal.

Arborele se înălţa la trei sute de paşi depărtare de râu. Cam la jumătatea drumului, pe care l-am străbătut în salturi repezi, mă oprii din nou şi privii îndărăt. Inciu-Ciuna ieşea tocmai din apă; căzuse, astfel, în cursa pe care i-am întins-o. Să mă ajungă din urmă nu mai putea, decât cel mult cu tomahawkul. Îl trase afară din cingătoare şi alergă spre mine. Dar nici nu mă mişcai din loc. Abia când se apropie primejdios de mult, îi întorsei spatele, ca şi când aş vrea s-o iau la fugă. Ce mi-am zis? Câtă vreme stau pe loc şi-i urmăresc orice mişcare, nu va repezi securea după mine, pentru că aş putea să mă feresc cu iuţeală. În schimb, dacă-i întorc spatele, prefăcându-mă că fug, situaţia se schimbă. Or, eu am tot interesul ca tomahawkul să nu rămână în mâinile sale! Îmi jucai deci rolul şi numai după vreo douăzeci de salturi mă oprii brusc să văd ce face.

Exact! Ca să poată ţinti cu precizie, Inciu-Ciuna tocmai îşi rotea tomahawkul deasupra capului. În clipa următoare, îl şi aruncă. O săritură în lături — şi securea zbură pe lângă mine, înfigându-se adânc în nisip.

Planul meu se realizase. Alergai într-acolo, ridicai securea şi, în loc să mă grăbesc la cedrul salvator, ieşii calm în întâmpinarea apaşului. Dădu un strigăt de furie şi se repezi înnebunit la mine. Înălţai atunci tomahawkul, ameninţând:

— Opreşte-te, Inciu-Ciuna! Te-ai înşelat din nou în privinţa

lui Old Shatterhand! Vrei să-ţi retez capul cu propria-ţi secure?

Stătu şi-mi strigă:

— Câine, cum de mi-ai scăpat din apă? Spiritul cel rău ţi-a venit şi acum în ajutor!

— Să nu crezi în cuvintele tale! Dacă se poate vorbi aici de vreun spirit, atunci numai bunul Manitu m-a ocrotit.

Ochii lui mă fixau, ascunzând parcă o hotărâre tainică. De aceea l-am prevenit:

— Pândeşti clipa ca să mă ataci prin surprindere; ţi se citeşte în ochi. Dar să nu încerci, pentru că te-ar paşte moartea! Eu nu-ţi doresc nici un rău! Şi tu şi Winnetou îmi sunteţi într-adevăr dragi; dar dacă mă ataci, trebuie să mă apăr. Ştii doar că sunt mai puternic decât tine, chiar şi neînarmat; or, acuma, priveşte, am şi tomahawkul! Fii deci cuminte şi...

Nu putui continua. Furia îi răpise judecata... Se aruncă asupra mea cu mâinile întinse ca nişte gheare uriaşe, răşchirate. Crezu că m-a prins, dar mă eschivai, ghemuindu-mă; şi propria-i greutate, menită să mă strivească, îl trânti de pământ. Într-o clipă sării pe el, îi imobilizai cu genunchii ambele braţe, îl apucai cu mâna stângă de gât şi, jucând în dreapta tomahawkul, vorbii hotărât:

— Inciu-Ciuna, te rogi de mine ca să te cruţ?

— Nu!

— Atunci îţi retez capul!

— Ucide-mă, câine! gâfâi el, sforţându-se inutil să scape de sub apăsarea mea.

— Nu, tu eşti tatăl lui Winnetou şi vreau să-ţi trăieşti veacul, dar trebuie să te pun la respect. Mă sileşti s-o fac.

Îl lovii în cap cu latul securii; un geamăt, apoi mădularele lui tresăriră convulsiv şi se întinseră ca ţepene. Dincolo, indienii avură impresia că l-aş fi ucis pe Inciu-Ciuna. Se înălţă un vuiet şi mai grozav ca adineauri. Cu cingătoarea mea îi

legai strâns braţele de trup. Îl cărai în spinare până la cedrul cu pricina şi-l culcai acolo. Trebuia să fac şi drumul acesta inutil: potrivit înţelegerii noastre, eram obligat să ajung la cedru. Îl lăsai pe Inciu-Ciuna lângă copac şi alergai îndărăt, căci observasem că mulţi indieni, în frunte cu Winnetou, înotau încoace. În cazul că aveau de gând să-şi calce cuvântul dat, situaţia putea deveni primejdioasă pentru mine şi pentru tovarăşii mei. De aceea, ajuns la râu, le strigai:

— Înapoi! Căpetenia voastră trăieşte; nu i-am făcut nimic! Dar dacă vă apropiaţi, îl ucid. Să vină numai Winnetou. Vreau să vorbesc cu el.

Apaşii nu ţinură seama de avertismentul meu. Însă Winnetou se înălţă deasupra apei, pentru a fi văzut de toţi şi rosti cu glas tare câteva cuvinte pe care nu le-am înţeles. Lui îi dădură ascultare şi făcură cale-ntoarsă. Winnetou se apropie singur de mine. L-am aşteptat la mal şi, pe când ieşea din apă, i-am spus:

— Ai făcut bine că le-ai poruncit să se întoarcă, altminteri îl puneau pe tatăl tău în mare primejdie.

— L-ai omorât cu tomahawkul?

— Nu. Doar l-am ameţit un pic, fiindcă n-a vrut să se predea.

— Ai fi putut să-l ucizi. Era doar în mâinile tale!

— Eu nu ucid cu plăcere nici pe vrăjmaşii mei, dar încă pe tatăl lui Winnetou, al lui Winnetou care mi-e drag! Uite aici arma lui! Hotărăşte tu dacă am învins şi dacă cuvântul dat mie şi tovarăşilor mei va fi respectat.

Apucă tomahawkul din mâna mea şi mă privi îndelung, ca dus pe gânduri. Ochii i se înduioşară parcă, expresia lor creştea până la admiraţie. Nu se mai putu reţine şi exclamă:

— Ce fel de om mai e şi Old Shatterhand acesta! Cine să-l înţeleagă?

— Chiar tu însuţi vei începe să mă înţelegi.

— Îmi predai arma fără să ştii dacă ne vom respecta sau

nu cuvântul! Ai fi putut s-o păstrezi pentru apărare. Ştii că în felul acesta te dai pe mâinile mele?

— *Pshaw!* Nu mi-e teamă. Pentru orice eventualitate, am braţele şi pumnii. Dar Winnetou nu e un viclean, ci un războinic nobil, care nu-şi calcă niciodată cuvântul.

Atunci Winnetou îmi întinse mâna şi mă privi cu ochii sclipind:

— Ai dreptate! Eşti liber, împreună cu celelalte feţe palide, afară de omul pe care îl cheamă Rattler. Văd că-mi acorzi încredere, de aceea trebuie să mă încred şi eu în tine!

— Ai să te convingi şi vei avea încredere în mine cum am şi eu în tine; mai aşteaptă niţel. Acuma haide la tatăl tău.

— Da, să mergem! Trebuie să-l îngrijesc; unde loveşte Old Shatterhand, acolo e primejdie de moarte, chiar dacă n-a fost în intenţia lui să ucidă.

Ne apropiarăm de cedru şi îi dezlegarăm braţele lui Inciu-Ciuna.

Winnetou îi cercetă starea şi stabili:

— Trăieşte, dar o să-şi revină târziu şi îl va durea multă vreme capul. Nu mai am timp să stau aici; îi trimit îndată câţiva oameni. Fratele meu Old Shatterhand să mă urmeze.

Era pentru întâia oară că mă numea „frate”. De câte ori, mai pe urmă, n-am auzit din gura lui cuvântul acesta şi cât de serios îl gândea şi-l rostea întotdeauna, cât de cinstit şi adevărat!

Ne întoarserăm la râu şi-l traversarăm înot. Indienii ne aşteptau pe mal, urmărindu-ne cu atenţia încordată. Acum abia, văzând cum înotăm prieteneşte, umăr lângă umăr, îşi dădeau seama nu numai că suntem împăcaţi, dar şi ce mult se înşelaseră în privinţa mea când mă făcuseră obiectul zeflemelei şi batjocurii lor.

Ieşind la mal, Winnetou îmi luă mâna şi vorbi cu glas tare:

— Old Shatterhand a biruit! El ca şi cei trei tovarăşi ai lui sunt liberi!

— Iuf, iuf, iuf! exclamară apaşii.

Numai Tangua stătea deoparte şi se uita la noi cu ochi bântuiţi de umbre. Cu el mai aveam o răfuială, nu atât pentru a-i plăti minciuna şi încercarea de a ne da morţii, cât pentru soarta acelor albi cu care s-ar mai fi putut întâlni în viitor.

Winnetou trecu pe lângă el, cu mine alături, fără a-i arunca o singură privire. Mă conduse la stâlpii de care erau legaţi camarazii mei.

— Aleluia! strigă Sam. Am scăpat! Nu mai murim, măi omule, prietene, tinere, *greenhorn* ce sunteţi! Cum de-aţi făcut toate astea?

Winnetou îmi dădu cuţitul lui şi-mi spuse:

— Taie-le legăturile. Meriţi s-o faci cu mâna ta!

Le-am tăiat. Cum se văzură liberi, se aruncară la pieptul meu şi mă strânseră în trei perechi de braţe, gata-gata să-mi strivească oasele. Sam îmi sărută chiar mâna şi, în timp ce lacrimile i se rostogoleau din ochişori, în stufărişul bărbii, declară solemn:

— *Sir,* dacă am să vă uit vreodată, atunci să mă înghită cu păr cu tot şi cu piele primul urs ce-mi va ieşi în cale! Cum dracu' aţi reuşit? Aţi dispărut deodată, nu ştiu cum. Vă temeaţi de apă ca de foc şi ne aşteptam să cădeţi la fund ca un pietroi.

— Nu ţi-am spus eu că, dacă mă înec, suntem salvaţi?

— A spus asta Old Shatterhand? se miră Winnetou. Aşadar, totul n-a fost decât un şiretlic?

— Da, încuviinţai eu.

— Va să zică fratele meu îşi pregătise planul. După câte înţeleg, a înotat pe sub apă în sus şi a ieşit în cealaltă parte. Fratele meu nu e numai puternic ca ursul, dar şi viclean ca vulpea de prerie; duşmanii ar trebui să se ferească de el!

— Oare nu mi-a fost şi Winnetou duşman?

— Ba da, însă acum s-au schimbat lucrurile.

— Aşadar, mă crezi pe mine, nu pe mincinosul de Tangua?

Se uită lung, stăruitor la mine, ca şi adineauri când ne aflam pe malul celălalt, îmi întinse mâna şi-mi vorbi:

— Ochii tăi sunt calzi şi pe chipul tău nu citesc făţărnicia. De aceea te cred.

Între timp mă îmbrăcasem. Scosei din buzunar cutia de sardele:

— De astă dată, fratele meu Winnetou judecă bine; am să i-o dovedesc. Poate va recunoaşte lucrul ce vreau să-i arăt.

Desfăcui cutia şi-i arătai şuviţa de păr. Dădu s-o apuce, dar ezită.

— E o şuviţă din părul meu! Cine ţi-a dat-o?

— Inciu-Ciuna spunea că, pe când eraţi legaţi de arborii aceia, Spiritul cel bun v-a trimis un salvator nevăzut. Da, era nevăzut, căci trebuia să se ferească de ochii kiowaşilor; acum nu mai are nevoie să se ascundă de ei. Acum mă vei crede şi tu că nu ţi-am fost duşman, ci prieten!

— Tu... chiar tu ne-ai dezlegat! Prin urmare ţie îţi datorăm libertatea şi viaţa! izbucni Winnetou uluit de-a binelea, el, care nu ştia ce înseamnă a fi surprins sau uimit.

Mă luă de mână şi mă conduse la Nşo-ci, care stătea nemişcată la locul ei şi nu ne pierdea o clipă din ochi. Winnetou mă împinse uşurel până în faţa ei şi vorbi cu emoţie în glas:

— Nşo-ci, iată-l pe viteazul care ne-a eliberat în taină, pe mine şi pe tatăl tău, din mâinile kiowaşilor! Sora mea să-i mulţumească!

Acestea zise, mă îmbrăţişă şi mă sărută pe amândoi obrajii. Nşo-ci îmi întinse mâna şi nu rosti decât un singur cuvânt:

— Iartă!

În loc să-mi mulţumească, îmi cerea iertare! Pentru ce? Am înţeles: ea mă nedreptăţise în sinea ei. Ea, care mă îngrijise, ar fi trebuit să mă cunoască mai bine decât ceilalţi şi totuşi, pe când jucam rolul fricosului, mă crezuse într-adevăr

un papă-lapte. Mă ţinuse drept un nevrednic şi neputincios. Acum, pentru a-şi repara greşeala, i se părea mai potrivit să-mi ceară iertare decât să-mi mulţumească la îndemnul lui Winnetou. I-am strâns mâna şi i-am răspuns:

— Nşo-ci să-şi amintească de cele ce i-am spus. Acum vorbele mele s-au împlinit. Vrei, sora mea, să-mi dărui încredere de acum înainte?

— Îl cred din tot sufletul pe fratele meu alb!

Tangua se afla în preajmă. I se citea pe faţă mânia. Mă apropiai de el şi, privindu-l ţintă în ochi, întrebai:

— Este oare Tangua, căpetenia kiowaşilor, un mincinos ordinar, sau îi place adevărul?

— Vrei să mă jigneşti? se răsti el.

— Nu. Vreau să ştiu doar cu cine am de-a face. Răspunde!

— Old Shatterhand să afle că-mi place adevărul.

— Vedem noi! Zici că obişnuieşti să te ţii de cuvânt?

— Da.

— Aşa şi trebuie. Cine spune una şi face alta e un ticălos. Îţi aminteşti ce mi-ai spus?

— Când?

— Când eram legat.

— Am spus de toate.

— Într-adevăr. Dar bănuieşti, desigur, la care din vorbele tale mă refer.

— Nu.

— Atunci să-ţi amintesc eu. Spuneai că vrei să te răfuieşti cu mine.

— Am spus eu asta? întrebă el, ridicând sprâncenele a mirare.

— Da. Şi ai declarat că tare ţi-e poftă să te încaieri cu mine, fiindcă ştii dinainte că mă faci praf.

Se vede că tonul meu îl punea pe gânduri, căci îmi răspunse şovăind:

— Nu-mi amintesc să fi rostit asemenea lucruri. Old

Shatterhand trebuie să fi înţeles greşit.

— Winnetou era de faţă şi poate să întărească.

— E adevărat, întări bucuros Winnetou. Tangua voia să ajungă la o răfuială cu Old Shatterhand şi s-a lăudat că e gata să se bată cu el şi să-l zdrobească.

— Recunoşti că ai pronunţat asemenea vorbe? Le menţii?

— Îmi ceri tu asta?

— Da. M-ai făcut broscoi şi laş; m-ai ponegrit şi ţi-ai dat osteneala să mă duci la pieire. Cine cutează să se poarte astfel, acela trebuie să aibă şi curajul de a se lupta cu mine.

— *Pshaw!* Nu mă înfrunt decât cu oameni de rangul meu.

— Sunt şi eu o căpetenie!

— Dovedeşte!

— Bine! Dacă refuzi să-mi dai socoteală, ţi-o dovedesc spânzurându-te de primul copac.

Să ameninţi pe un indian cu spânzurătoarea e una din injuriile cele mai grele. Îşi smulse imediat cuţitul de la brâu şi strigă:

— Câine, vrei să te tai?

— Da. Însă nu aşa, tam-nisam, cum ţi-ar conveni ţie, ci în luptă dreaptă, bărbat contra bărbat, cuţit contra cuţit.

— Nici prin gând nu-mi trece. N-am nimic de-a face cu Old Shatterhand!

— Dar adineauri, când eram legat cobză şi nu puteam să mă apăr, aveai de-a face, laşule!

Dădu să se repeadă la mine, dar Winnetou sări între noi şi vorbi:

— Fratele meu Old Shatterhand are dreptate. Tangua l-a batjocorit şi trebuie să-i dea socoteală. Dacă nu vrea, înseamnă că e un nemernic şi merită să fie alungat din mijlocul nostru. Asta trebuie hotărât pe loc, să nu spună nimeni că războinicii apaşilor au ţinut în ospeţie nişte laşi. Ce are de gând căpetenia kiowaşilor?

Până a răspunde, Tangua îşi roti privirea înjur. Apaşii erau

aproape de patru ori mai mulţi decât kiowaşii; în plus, aceştia din urmă se aflau pe teritoriul gazdelor; să încerce a stârni o nouă bătălie era cu neputinţă acum, când venise să plătească răscumpărarea şi când, de fapt, mai era pe jumătate prizonier.

— Să mă mai gândesc, zise kiowaşul, ocolind răspunsul.

— Un războinic netemător nu mai stă pe gânduri într-un astfel de caz. Ori primeşti lupta, ori eşti o cârpă.

Atunci Tangua se încrâncenă din nou:

— Tangua cârpă? Cine îndrăzneşte să mi-o spună? Acuşi îi vâr cuţitul în burtă!

— Eu, eu o spun! răsună glasul lui Winnetou, calm şi cu mândrie. Eu o spun, fiindcă nu respecţi cuvântul pe care l-ai dat lui Old Shatterhand.

— Îl respect!

— Adică eşti gata de luptă?

— Da!

— Imediat?

— Fără nici o amânare! Abia aştept să-i văd culoarea sângelui!

— Perfect! Atunci să se hotărască arma cu care veţi lupta.

— Şi cine hotărăşte?

— Old Shatterhand.

— De ce?

— Fiindcă l-ai jignit.

— Ba eu hotărăsc.

— Tu?

— Eu, eu! Am fost şi eu jignit! Şi, pe deasupra, sunt o căpetenie, nu un alb oarecare ca dânsul. Am rang mai mare.

— Old Shatterhand e cu mult mai mare decât o căpetenie a pieilor-roşii.

— Asta spune şi el, dar cum o dovedeşte? Fără dovezi, degeaba!

Am intervenit pentru a pune capăt disputei:

— Să aleagă Tangua; mi-e totuna cu ce armă îl voi zdrobi.

— N-ai să mă zdrobeşti! tună el mânios. Crezi că am să aleg lupta cu pumnul în care te pricepi să-i dobori pe toţi, sau am să aleg cuţitul cu care l-ai înjunghiat pe Cuţit-Fulger, sau cumva tomahawkul cu care l-ai răpus pe însuşi Inciu-Ciuna?

— Dar ce atunci?

— Puşca. Vom trage unul asupra celuilalt. Glonţul meu îţi va pătrunde în inimă.

— Bine. Sunt de acord. Dar cred că fratele meu Winnetou a înţeles cele mărturisite acum de Tangua?

— Ce?

— Că am luptat cu Cuţit-Fulger şi l-am înjunghiat. Am făcut-o pentru a-i salva de la cazne pe apaşii prizonieri. Numai că Tangua a tăgăduit până acum adevărul. Se vede că n-am greşit făcându-l de mincinos.

— Mincinos? Eu? urlă kiowaşul. Asta mi-o plăteşti cu viaţa! Puştile încoace! Repede! Începem imediat lupta. Vreau să-i astup botul acestei potăi care latră!

Prinse puşca în mână. Winnetou trimise un apaş în pueblo să-mi aducă şi mie arma şi muniţiile. Fuseseră păstrate în bună regulă, căci Winnetou — deşi mă credea duşman — se îngrijise cu atenţie de toate lucrurile mele. Acum mi se adresa:

— Fratele meu alb să-mi spună de la ce depărtare şi câte focuri veţi trage.

— Mi-e indiferent, am răspuns. Cine a ales arma să hotărască şi restul!

— Da, eu hotărăsc, se grăbi Tangua. Tragem de la două sute de paşi câte focuri vor fi necesare până ce unul din noi va cădea fără să se mai ridice.

— Bine! consimţi Winnetou. Voi băga eu de seamă. Trage unul, apoi celălalt. Aşadar, pe rând. Eu veghez cu puşca în mână; dacă vreunul trage înainte de a-i veni rândul, îl ucid cu un glonţ în cap. Cine face începutul?

— Eu, fireşte! strigă kiowaşul.

Winnetou era de altă părere:

— Tangua vrea să aibă toate avantajele de partea sa. Să tragă Old Shatterhand primul.

— Nu! am răspuns. Facă-se voia lui. Trage el un foc, pe urmă eu şi basta.

— Ba nu, se împotrivi Tangua. Tragem întruna până cade unul din doi.

— Bineînţeles; numai că tu ai să cazi din primul meu glonţ.

— Lăudărosule!

— *Pshaw!* De fapt ar trebuie să te ucid, dar n-am nici o plăcere. Pedeapsa cea mai uşoară va fi să te schilodesc. Îţi voi sfărâma genunchiul drept. Ţine minte!

— Aţi auzit? Hohoti el. O faţă palidă, căreia şi prietenii îi spun *greenhorn,* se făleşte că, de la două sute de paşi, are să mă împuşte în genunchi! Râdeţi, oameni buni! Râdeţi, că aveţi de ce!

Îşi roti ochii peste mulţime, provocator, însă nimeni nu râse. Atunci adăugă:

— Vă temeţi de el! Dar veţi vedea cum îl fac de batjocură lumii. Haide, să numărăm două sute de paşi!

Între timp, mi se aduse doborâtorul meu de urşi. Îmi cercetai arma: era în cea mai bună stare. Amândouă ţevile erau încărcate. Pentru a fi şi mai sigur, slobozii ambele focuri şi încărcai iarăşi arma, cu atenţia cuvenită unei asemenea împrejurări. Sam se apropie de mine, plângându-se:

— *Sir,* am o sută de probleme să le discut cu dumneavoastră şi nu găsesc prilejul! Acum doar una: vreţi într-adevăr să ochiţi în genunchi?

— Da.

— Numai atât?

— Îi ajunge.

— Nu, hotărât nu! O asemenea scârbă trebuie stârpită,

dacă nu mă-nşel. Gândiţi-vă numai câtă vină are şi câte s-au petrecut din cauza tentativei sale de a fura caii apaşilor!

— Aceeaşi vină o poartă şi albii care l-au îndemnat la furt.

— Să nu-i fi ascultat! De-aş fi în locul dumneavoastră, i-aş găuri scăfârlia. Fără îndoială că el va ţinti în cap!

— Sau în piept; sunt convins că aşa va face.

— Dar nu va nimeri. Puşcoacele ăstora nu fac doua parale.

Distanţa fusese măsurată şi ne deplasarăm fiecare spre locurile noastre. Eram calm, ca întotdeauna; în schimb, Tangua nu înceta să-mi arunce sumedenie de ocări, imposibil de redat. Atunci Winnetou, care se postase pe margine, la jumătatea distanţei dintre noi, îl preveni:

— Căpetenia kiowaşilor să tacă şi să fie atent! Număr până la trei, apoi se trage! Dar cine o ia înainte numai cu o clipită, pe acela îl fulger cu un glonţ în cap!

Lesne de închipuit că toată asistenţa era cuprinsă de o încordare fără margini. Se aşezaseră în două şiruri pe dreapta şi pe stânga, despărţiţi de o pârtie largă, la capetele căreia ne aflam noi. Se lăsase o tăcere adâncă.

— Începe căpetenia kiowaşilor! rosti Winnetou şi numără: Unu... doi... trei!

Stăteam liniştit, oferind adversarului pieptul. De la primele cuvinte ale lui Winnetou, şeful kiowaşilor îşi duse arma la ochi, ţinti cu atenţie, apoi trase. Glonţul trecu şuierând pe lângă mine. Nu se auzi nicăieri nici o şoaptă, nici un comentariu.

— Acum va trage Old Shatterhand, mi se adresă Winnetou. Unu... doi...

— Opreşte! l-am întrerupt. Eu am stat în faţa lui Tangua drept şi cinstit, fără a mă clinti din loc; dar el uite cum stă, pe jumătate întors; nu-mi arată faţa, ci coasta.

— Ce, n-am voie?! răspunse Tangua. Cine mă poate opri? Nu s-a hotărât cum să stăm.

— E drept, am răspuns. Tangua poate sta cum îi place. El

îmi întoarce coasta ca să am o ţintă mai mică şi crede că astfel îmi va fi mai greu să-l ochesc: dar se înşală amarnic. Aş fi putut să trag imediat, fără nici o vorbă, dar vreau să fiu cinstit cu el. Am să-l lovesc în genunchi, cu condiţia ca să se întoarcă cu faţa la mine; altminteri, dacă rămâne aşa, îi voi zdrobi amândoi genunchii. Iată deci diferenţa! Să stea cum pofteşte, dar să nu zică pe urmă că nu l-am prevenit!

— Nu mai trage cu vorba, trage cu puşca! mă luă el peste picior, neglijându-mi avertismentul şi rămânând în aceeaşi poziţie.

— Trage, Old Shatterhand! repetă Winnetou. Unu... doi... trei!

Arma trosni. Tangua scoase un strigăt avan, scăpă din mână puşca, îşi desfăcu braţele, se bălăbăni o vreme şi căzu.

— Iuf, iuf, iuf! răsună pretutindeni şi mulţimea se îngrămădi să vadă unde l-am nimerit.

Mă apropiai şi eu; toată lumea îmi făcea loc, dându-se cu respect la o parte.

— Genunchii, amândoi genunchii! auzeam de peste tot.

L-am găsit pe Tangua tăvălindu-se pe jos de durere. Winnetou se aplecase asupra lui şi-i cercetă rana. Îmi zise:

— Glonţul a pătruns exact cum a prevăzut fratele meu: amândoi genunchii sunt zdrobiţi. Tangua nu va mai umbla călare după avutul altora.

Când rănitul mă zări, dădu să-mi arunce un puhoi de înjurături. Dar mă răstii la el atât de energic, încât tăcu pentru câteva clipe.

— Ţi-am spus dinainte ce se va întâmpla şi n-ai vrut să-mi asculţi sfatul. Eşti singur de vină!

Se îndârjea să nu geamă; ca indian, nu-i era îngăduit să se vaite, oricât de mare ar fi fost suferinţa; îşi muşca buzele şi se uita sălbatic în pământ. Apoi spuse, scrâşnind din dinţi:

— Sunt rănit. Nu mă pot întoarce acasă. Trebuie să rămân aici, printre apaşi.

Dar Winnetou clătină din cap şi răspunse ferm:

— Ba trebuie să te întorci acasă; n-avem loc aici pentru hoţii de cai şi pentru ucigaşii oamenilor noştri. Noi nu ne-am răzbunat prin vărsare de sânge; ne-am mulţumit cu dobitoace şi cu diferite lucruri. Mai mult nu ne poţi cere. Nici un kiowaş nu mai are ce căuta la noi în pueblo.

— Dar nu pot călări!

— Old Shatterhand era şi mai greu rănit; nici el nu putea călări. Totuşi a trebuit să vină cu noi. Învaţă de la el şi-ţi va folosi! Kiowaşii voiau să plece încă astăzi din ţinutul nostru. Să plece aşadar! Cine va întârzia până mâine lângă păşunile noastre va avea soarta pe care i-aţi dorit-o voi lui Old Shatterhand! Am zis! *Howgh!*

Mă luă de mână şi mă duse cu el. Când ieşeam din îmbulzeală, Inciu-Ciuna tocmai venea înot, împreună cu cei doi oameni care îi fuseseră trimişi de Winnetou. Acesta se grăbi să-l întâmpine, iar eu plecai în căutarea lui Sam Hawkens, Dick Stone şi Will Parker.

— În sfârşit! În sfârşit vă putem vedea şi noi în mijlocul nostru! se bucură Sam. Dar înainte de toate, ia spuneţi: ce-a fost cu părul acela pe care i l-aţi arătat lui Winnetou?

— Îl tăiasem eu.

— Când?

— Pe când îi dezlegam, pe el şi pe Inciu-Ciuna.

— Adică... dracu' să mă ia! Dumneavoastră... un *greenhorn...* i-aţi... i-aţi eliberat?

— Eu.

— Fără să ne suflaţi o vorbuliţă?!

— Nu era nevoie.

— Dar cum, păcatele mele, aţi reuşit?

— Aşa, după metoda mea de *greenhorn.*

— Nu-mi vorbiţi în dodii, *sir!* Doar asta era o treabă grozav de anevoioasă!

— Într-adevăr, până şi dumneata te îndoiai că ai putea s-o

scoţi la capăt.

— Şi aţi lucrat de unul singur! Zău că nu pricep: ori nu am cap, ori mi-a îngheţat mintea!

— Prima ipoteză, Sam, prima e cea justă!

— Lăsaţi glumele! Auzi ce pramatie! Îi eliberează pe şefii apaşi, duce cu el o şuviţă fermecată şi nu scapă o vorbă! Te uiţi la mutra asta cumsecade şi nu te poţi dumeri! Să mai ai încredere în oameni?! Şi unde mai pui cele petrecute azi! Una însă n-o înţeleg şi pace. Parcă vă înecaserăţi şi, hocus-pocus, aţi înviat!

I-am istorisit totul, după care Sam izbucni:

— Omule, prietene, *greenhorn,* ticălos şi porc de câine fără pereche, dacă nu mă-nşel! Trebuie totuşi să vă mai întreb: chiar n-aţi călcat vreodată măcar aşa, de leac, prin vestul sălbatic?

— Nu.

— Nici prin Statele Unite?

— Nici.

— Atunci să vă înţeleagă dracu', nu eu! Sunteţi un boboc sadea şi iaca, toate vă merg strună! Zău dacă am întâlnit vreodată o puşlama mai teribilă! Şi nici nu am încotro, sunt obligat să vă laud. Ce mai încolo, aţi întors-o de minune, hi-hi-hi-hi! Viaţa noastră atârna de un fir de păr, mai bine zis de o şuviţă. Dar dacă vă laud, nu care cumva să vă umflaţi în pene! O să mai faceţi destule prostii şi încă gogonate. M-aş mira să iasă din dumneavoastră, în cele din urmă, un *westman* onorabil!

Ar fi continuat astfel încă mult şi bine, dar Winnetou şi Inciu-Ciuna se apropiară de noi. Ca şi fiul său cu puţin înainte, conducătorul apaşilor mă privi atent şi grav în ochi:

— Am auzit totul de la Winnetou. Fii liber şi iartă-ne. Eşti un războinic foarte viteaz şi foarte isteţ la minte. Înţelept e acela care-ţi câştigă prietenia. Vrei să fumezi cu noi pipa păcii?

— Da, vreau să fiu prietenul şi fratele vostru!

— Atunci urmaţi-mă sus, în pueblo, tuspatru, împreună cu fiica mea Nşo-ci. Voi alege o locuinţă vrednică pentru biruitorul meu. Winnetou rămâne aici, ca să facă ordine.

Urcarăm cu toţii, ca oameni liberi, scările cetăţii piramidale, aceeaşi pe care o părăsisem ca prizonieri, pentru a fi duşi la execuţie..

5. Legământul sângelui

Reîntors la pueblo, îmi dădui, în sfârşit, seama cât de semeaţă şi masivă era această aşezare de piatră. Se afirmă că băştinaşii ar fi incapabili de cultură; dar nişte oameni care au fost în stare să mute asemenea coloşi de stâncă şi să dureze cetăţi inexpugnabile în raport cu armele de atunci, nu se puteau afla pe cea mai joasă treaptă a culturii. Nu accept, dar nici nu contest teoria după care indienii de astăzi nu ar fi urmaşii acelor neamuri de demult; însă chiar dac-ar fi aşa, nu văd întemeiată afirmaţia cum că indienii ar fi inapţi de o evoluţie spirituală. Fireşte că, răpindu-le şi spaţiul şi timpul, îi sileşti la decădere şi dispariţie.

Urcarăm scările până la platforma a treia, în spatele căreia se aflau cele mai bune încăperi ale clădirii. Acolo locuia Inciu-Ciuna cu cei doi copii ai săi; acolo ni se oferi şi nouă găzduire.

Odaia mea era spaţioasă. Ca şi celelalte, nu avea ferestre şi primea lumină numai prin uşă; dar canaturile erau atât de depărtate unul de altul şi atât de ridicate, încât vizibilitatea era foarte bună. Odaia nu avea nici o mobilă, dar Nşo-ci aduse imediat blănuri, cuverturi şi alte lucruri, creându-mi o ambianţă cât se poate de plăcută. Hawkens, Stone şi Parker căpătară tustrei o cameră asemănătoare.

După ce „odaia musafirilor” oferită mie fu aranjată şi mă putui instala comod, „Zi-Frumoasă” îmi aduse o pipă a păcii admirabil sculptată, împreună cu tutunul necesar. O umplu chiar dânsa şi o aprinse. Trase din ea câteva fumuri şi rosti:

— Calumetul acesta ţi-l trimite Inciu-Ciuna, părintele meu. Lutul l-a adus chiar el de la steiul sfânt, iar eu am scobit vatra pipei. Încă nu a fost atinsă de buzele nimănui. Te rugăm s-o primeşti în dar şi să-ţi aminteşti de noi când vei fuma dintr-însa.

— Bunătatea voastră n-are margini, am răspuns. Aproape că mă pune în încurcătură, căci nu ştiu să răsplătesc un asemenea dar.

— Ne-ai dat până acum atât de mult, încât nu-ţi putem mulţumi de ajuns; ai salvat în două rânduri viaţa lui Inciu-Ciuna şi a lui Winnetou, fratele meu. Amândoi au căzut de două ori în mâinile tale şi nu i-ai ucis. Chiar şi astăzi ai fi putut să-l omori pe Inciu-Ciuna şi n-ai făcut-o. De aceea inimile noastre bat pentru tine şi vrem să ne fii frate, să îngădui ca războinicii noştri să te socotească unul de-ai lor.

— Atunci s-ar împlini dorinţa mea cea mai arzătoare. Inciu-Ciuna este o căpetenie şi un războinic vestit, iar pe Winnetou l-am îndrăgit din prima clipă. Mi-ar face nu numai o mare cinste, ci şi o mare bucurie să mă numesc fratele unor astfel de oameni. Aş vrea ca şi tovarăşii mei să aibă parte de aceeaşi bucurie.

— Dacă o doresc, atunci îi vom socoti ca şi cum s-ar fi născut apaşi.

— Vă mulţumim. Aşadar, tu însăţi ai plămădit vatra pipei din argila sfântă? Ce măiestre îţi sunt mâinile!

Fata roşi la auzul acestor laude şi răspunse:

— Ştiu că soţiile şi fiicele feţelor palide sunt încă mai iscusite şi mai îndemânatice ca noi. Dar stai, să-ţi mai aduc ceva.

Ieşi şi se întoarse cu pistolul şi cuţitul meu, cu muniţiile şi cu toate celelalte lucruri în afara celor ce le purtam prin buzunarele hainelor şi de care nici nu se atinseseră. Îi mulţumii, constatai că nu lipseşte absolut nimic şi întrebai:

— Oare veţi înapoia şi camarazilor mei toate lucrurile?

— Da, totul. Cred că le-au şi primit; eu te slujesc pe tine, iar Inciu-Ciuna se îngrijeşte de ei.

— Dar ce se întâmplă cu caii noştri?

— Sunt aici. Îţi vei călări iarăşi calul, iar lui Sam Hawkens i-o dăm înapoi pe Mary.

— Ah, cunoşti şi numele catârului?

— Da, ştiu şi cum se cheamă flinta lui cea veche: îi zice Liddy. Am stat adeseori de vorbă cu el, dar nu ţi-am spus nimic. E un mare glumeţ şi un vânător iscusit.

— E şi mai mult decât atât: un tovarăş credincios, gata de jertfă, pe care nu se poate să nu-l iubeşti. Dar aş vrea să te întreb ceva: o să-mi spui cinstit adevărul?

— Nşo-ci nu minte! răspunse ea mândră şi totuşi cu simplitate. Ţie mai ales nu-ţi va spune niciodată o minciună.

— E adevărat că războinicii voştri le-au luat prizonierilor kiowaşi toate lucrurile ce le aparţineau?

— Da.

— Şi celor trei camarazi ai mei?

— Da.

— Atunci de ce nu le-au luat şi pe-ale mele? Nici nu s-au atins de buzunare.

— Aşa a poruncit Winnetou, fratele meu.

— Ştii şi de ce?

— Pentru că îi erai drag.

— Deşi mă socotea duşman?

— Da. Spuneai adineauri că l-ai îndrăgit şi tu din prima clipă; la fel s-a întâmplat şi cu dânsul. I-a părut tare rău că e nevoit să te socotească duşman şi nu numai duşman...

Se opri. Ar fi voit să mai adauge ceva, dar îi era teamă să nu mă jignească.

— Vorbeşte mai departe! o îndemnai.

— Nu.

— Atunci am să vorbesc în locul tău. Faptul că mă socotea duşman încă nu-l durea prea mult; chiar şi un duşman poate fi demn de preţuire; însă el mă credea mincinos, prefăcut, viclean. N-am dreptate?

— Ai spus-o.

— Sper că acum îşi recunoaşte greşeala. Mai spune-mi, rogu-te, ce s-a întâmplat cu Rattler, ucigaşul lui Klekih-Petra?

— Îl leagă chiar acum la stâlpul caznelor.

— Ce? Chiar în clipa asta?

— Da.

— Şi nu mi-ai spus nimic?! De ce?

— Winnetou a voit astfel.

— Care e motivul?

— Socoate că ochii tăi nu vor fi în stare să privească, nici urechile să asculte cele ce se vor petrece.

— Poate că nu s-a înşelat. Şi, totuşi, voi izbuti să privesc şi să ascult dacă se va ţine seama de dorinţa mea.

— Care anume?

— Spune-mi mai întâi în ce loc va fi supus caznelor.

— Jos, la râu, unde ai stat şi tu. Inciu-Ciuna v-a adus aici pe tuspatru ca să nu observaţi ceea ce se întâmplă.

— Dar eu doresc să fiu de faţă! Ce cazne îl aşteaptă?

— Toate câte ştim să le aplicăm prizonierilor. Omul acela e cel mai rău dintre feţele palide care au căzut vreodată în mâinile noastre. Fără nici o pricină l-a ucis pe părintele alb, atât de iubit şi de cinstit la noi, dascălul lui Winnetou. De aceea nu va muri ca alţii în caznele obişnuite, ci va fi supus tuturor chinurilor pe care le cunoaştem şi pe care le vom încerca pe rând asupra lui.

— Asta nu trebuie să faceţi. E lipsit de omenie!

— Îşi merită soarta!

— Ai putea să stai acolo şi să te uiţi?

— Da!

— Tu, care eşti o fată gingaşă?

Îşi plecă genele lungi. Rămase un timp cu ochii în pământ, apoi îşi ridică privirea serioasă, aproape mustrătoare şi răspunse:

— Te miră?

— Da. O femeie nu trebuie să vadă asemenea lucruri.

— La voi aşa este?

— Aşa.

— Vorbeşti adevărat?

— Desigur.

— Nu vorbeşti adevărat, dar nici mincinos nu eşti, pentru că a fost din neştiinţă, fără să-ţi dai seama. Te înşeli.

— Şi tu eşti de altă părere?

— Da!

— Oare cunoşti mai îndeaproape ca mine pe femeile şi fetele noastre?

— Poate că tu nu le cunoşti îndeajuns! Nu-i aşa că la voi se îngăduie ca diferiţi oameni curioşi să fie de faţă când criminalii stau înaintea judecătorului?

— Da.

— Pe cât ştiu, acolo se înghesuie mai multe femei decât bărbaţi. E locul acela potrivit pentru o *squaw?* E frumos din partea ei să se lase mânată de curiozitate?

— Nu.

— Şi când ucideţi voi pe un răufăcător, când îl spânzuraţi, de pildă, sau îi tăiaţi capul, nu vin femeile albe ca să vadă şi ele cum se face?

— Asta se obişnuia mai demult, în alte vremuri.

— Şi acum e interzis?

— Da.

— Şi bărbaţilor?

— Şi lor.

— Înseamnă că e oprit pentru toţi deopotrivă! Şi dac-ar fi îngăduit, atunci şi femeile ar lua parte. O, femeile albe nu sunt chiar atât de gingaşe cum crezi tu! Ele sunt foarte tari în faţa suferinţei, dar numai atunci când îi doare pe alţii, fie oameni, fie dobitoace. Eu însă n-am fost pe la voi, dar Klekih-Petra ne-a lămurit. Pe urmă, Winnetou a cutreierat marile oraşe de la răsărit şi, după ce s-a întors, mi-a povestit totul: şi ce i-au văzut ochii şi ce-a simţit inima. Ştii tu ce fac femeile voastre cu animalele pe care au de gând să le fiarbă sau să le frigă pentru mâncare?

— Ce?

— Le jupoaie de vii[1] şi le scot măruntaiele cât sunt încă în viaţă[2] şi le aruncă în apă fierbinte. Şi mai ştii ce fac vracii albilor?

— Ce anume?

— Aruncă în apă clocotită câini vii ca să vadă cât mai trăiesc aşa. Le jupoaie pielea opărită. Le scot ochii şi le taie limba; le spintecă trupurile; îi chinuiesc în fel şi chip ca să scrie apoi cărţi despre bietele fiinţe.

— Asta se cheamă vivisecţie şi se face spre binele ştiinţei.

— Ştiinţă! Klekih-Petra mi-a fost şi mie învăţător, de aceea înţeleg acest cuvânt... Dar aceste *squaw* ale voastre nu aud oare cum strigă durerea din bietele făpturi? Nu ţin ele în odăile lor păsări închise în colivii? Nu ştiu ele ce chinuri îndură sărmana pasăre? Nu vin oare femeile albe cu miile la curse şi privesc cum caii îşi scot sufletul de alergătură? Nu aleargă ele să vadă cum boxerii îşi strivesc feţele până la sânge? Eu nu sunt decât o fată tânără, nepricepută şi socotită de voi drept „sălbatică”; dar îţi pot spune încă multe despre ceea ce fac gingaşele voastre *squaw*-ri fără să simtă tulburarea pe care aş simţi-o eu. Numără, te rog, miile de femei albe, delicate, frumoase, care-şi chinuiesc de moarte sclavii şi care zâmbesc drăguţ când o slujnică neagră e biciuită! Or, în cazul nostru, e vorba de un criminal, de un ucigaş, care trebuie să-şi ispăşească nelegiuirea. Şi dacă vreau să fiu de faţă, tu mă condamni! E cumva urât din partea mea să privesc liniştită cum piere un astfel de ticălos? Şi chiar dac-ar fi urât, cine-i de vină că noi, oamenii roşii, ne-am obişnuit ochii cu asemenea privelişti? Oare nu albii ne silesc să nu avem milă faţă de cruzimile lor?

— Nu cred ca un judecător alb să condamne pe un prizonier roşu la stâlpul caznelor.

---

[1] La ţipari.

[2] La raci.

— Judecător! Nu te supăra dacă repet cuvântul pe care l-am auzit de atâtea ori din gura lui Hawkens: *greenhorn!* Tu nu cunoşti ţinuturile noastre. Unde găseşti aici judecători în înţelesul pe care tu îl dai acestui cuvânt? Judecător e cel tare, iar cel slab e judecat. N-ar strica să te informezi despre câte se petrec la focurile de tabără ale albilor. Oare toţi indienii aceia nenumăraţi, care au căzut în lupta contra năvălitorilor albi, au avut o moarte uşoară, dintr-un glonţ sau dintr-o lovitură de cuţit? Câţi din ei n-au fost chinuiţi înainte de-a muri! Şi care alta era vina lor decât aceea de a-şi fi apărat drepturile? Iar acum, când urmează să-şi primească osânda un ucigaş, eu să stau departe numai pentru că sunt o *squaw,* o fată? E adevărat, a fost cândva şi altfel la noi, dar ne-aţi învăţat să privim cum curge sângele şi să nu clipim din ochi. Mă voi duce acolo şi voi fi de faţă când ucigaşul lui Klekih-Petra îşi va primi pedeapsa!

O cunoscusem pe frumoasa şi tânăra indiană ca pe o fiinţă blândă, liniştită. Acum i se iviră fulgere în ochi şi obrajii îi ardeau; părea imaginea vie a unei zeiţe a răzbunării, care nu cunoştea mila. Stătea dinainte-mi parcă şi mai frumoasă ca de obicei. S-o fi condamnat? Cu ce drept?

— Atunci du-te! i-am spus. Dar merg şi eu.

— Mai bine rămâi aici! stărui dânsa, vorbind iarăşi cu glasul ei potolit. Inciu-Ciuna şi Winnetou nu doresc să fii acolo.

— S-ar supăra pe mine?

— Nu. Deşi nu o doresc, totuşi nu te vor alunga. Eşti fratele nostru.

— Atunci merg şi ei mă vor ierta.

Când, însoţit de Nşo-ci, am ieşit pe platformă, Sam Hawkens se afla acolo. Trăgea din pipa lui veche şi scurtă, aşa-zisă de savană. Primise şi el tutun.

— Acuma da, s-au mai schimbat lucrurile, *sir,* constată el zâmbind. Până mai adineauri eram prizonieri şi acum trăim ca

boierii. E o diferenţă! Cum vă simţiţi în noua situaţie?

— Bine, mulţumesc! i-am răspuns.

— Şi mie-mi merge admirabil. Ne-a servit şeful în persoană. E o atenţie excepţională, dacă nu mă-nşel.

— Unde-i Inciu-Ciuna?

— S-a întors la râu.

— Ştii ce se petrece acolo?

— Îmi închipui.

— Ce-ţi închipui?

— Drăguţii de kiowaşi şi-or fi luând rămas-bun.

— Nu asta.

— Păi atunci, ce?

— Rattler va fi torturat.

— Rattler? Şi noi stăm aici? Trebuie să văd şi eu! Haideţi, *sir,* să coborâm repede!

— Domol! Te simţi dumneata în stare să asişti la un asemenea spectacol fără să ţi se facă pielea zgârci şi s-o iei la picior?

— Cum adică pielea zgârci? Că mare *greenhorn* mai sunteţi, dragă *sir!* Când veţi fi de mai multă vreme aici, în vest, n-o să vă mai treacă prin gând s-o luaţi la picior. Individul îşi merită soarta şi va fi executat după legea indienilor. Asta-i tot!

— Dar e o cruzime!

— *Pshaw*! Să nu-mi pomeniţi de cruzime când e vorba de un specimen ca ăsta! Oricum, trebuie lichidat. Sau nici cu moartea nu sunteţi de acord?

— Ba da. Însă scurt, repede. Totuşi e om!

— Cine omoară fără cel mai mic motiv acela nu e om. Era beat ca un porc.

— Tocmai. E o circumstanţă atenuantă; nu ştia ce face.

— Nu mai vorbiţi ca un caraghios! Fireşte, la voi în ţară stau domnii juraţi şi judecă acordând circumstanţe atenuante pentru orice crimă comisă în stare de beţie. De fapt, ar trebui

înăsprită pedeapsa, sir; da, da, înăsprită! Cine se îmbată până la inconştienţă şi se aruncă apoi ca o fiară asupra aproapelui său, acela să-şi primească pedeapsa îndoit. Rattler nu-mi inspiră nici un pic de milă. Nu uitaţi cum s-a comportat chiar faţă de dumneavoastră!...

— Totuşi ca să-i curm suferinţele, am să-i trag un glonţ în inimă.

— Ca să-i curmaţi suferinţele? Pentru Dumnezeu, să nu faceţi una ca asta! Veţi stârni împotriva dumneavoastră pe toţi apaşii. E dreptul lor sacru să decidă felul pedepsei; dacă interveniţi, atunci s-a isprăvit cu prietenia noastră abia încheiată! Aşadar, veniţi cu noi?

— Da.

— Bine. Dar fără prostii! Mă duc să-i chem pe Dick şi pe Will.

Intră în odaie şi se întoarse peste puţin împreună cu cei doi camarazi. Coborârăm etajele. Nşo-ci o luase înainte şi nu era de văzut. Când trecurăm din vâlcea în valea cea mare, nu mai găsirăm picior de kiowaş. Plecaseră călare, împreună cu şeful lor rănit. Ca măsură de precauţie, Inciu-Ciuna trimisese iscoade pe urmele lor, ca nu cumva să se întoarcă pe furiş şi să se răzbune.

Am pomenit mai sus că acolo se afla şi carul nostru cu boi. Acum apaşii formaseră un cerc larg în jurul lui. La mijloc se găseau cele două căpetenii şi câţiva războinici. Era şi Nşo-ci; discuta cu Winnetou. Deşi fiica şefului, totuşi nu-i era îngăduit să se amestece în probleme care intrau exclusiv în competenţa bărbaţilor. Dacă se afla acolo şi nu între femei, însemna că venise cu o comunicare foarte importantă. Am observat cum, zărindu-ne, fata îi atrase atenţia lui Winnetou asupra noastră, apoi îşi reluă locul în rândurile *squaw*-elor. Prin urmare, îi vorbise de noi. Winnetou despică cercul războinicilor, se apropie de grupul nostru şi ne spuse hotărât:

— De ce n-au rămas fraţii mei albi sus, în pueblo? Oare nu

le plac odăile în care i-am găzduit?

— Ba ne plac, i-am răspuns şi mulţumim fratelui nostru pentru grija ce ne-o poartă. Ne-am întors pentru că am auzit că Rattler va fi executat chiar acum. Aşa e oare?

— Da.

— Totuşi, nu-l văd nicăieri.

— E în car, lângă trupul lui Klekih-Petra.

— Şi ce fel de moarte îl aşteaptă?

— Va muri în cazne.

— Aceasta e ultima voastră hotărâre?

— Da.

— Ochiul meu nu poate privi asemenea faptă!

— Tocmai de aceea Inciu-Ciuna, părintele meu, v-a condus în pueblo. De ce v-aţi întors? De ce vrei să vezi ceea ce ochiul tău nu e în stare să privească?

— Sper să fiu de faţă la moartea lui fără să-mi închid ochii de groază... Te rog, liniştiţi-vă mânia şi faceţi aşa ca să moară repede!

— Hotărârea e luată şi trebuie dusă la îndeplinire.

— Trebuie?

— Da, trebuie.

— Aşadar, nu e nici un mijloc să-mi văd şi eu dorinţa împlinită?

Winnetou îşi aţinti privirea gravă în pământ, apoi răspunse:

— Există unul.

— Care?

— Înainte de a i-l spune fratelui meu alb, am să-l rog să nu se folosească de acest mijloc, pentru că l-ar coborî mult în ochii războinicilor mei.

— Cum adică?

— Nu te-ar mai preţui cât aş vrea eu.

— Va să zică, e vorba de un mijloc nedemn, necinstit?

— După credinţa oamenilor noştri, da.

— Spune-mi-l, totuşi!

— Ar trebui să invoci recunoştinţa ce ţi-o datorăm.

— Ah! Nici un om corect nu face asta!

— Tu ne-ai dăruit viaţa. Dacă te-ai folosi de dreptul ce ţi se cuvine de pe urma faptei tale, atunci m-ai obliga şi pe mine şi pe tatăl meu Inciu-Ciuna să-ţi împlinim dorinţa.

— În ce fel?

— Am ţine încă un sfat şi i-am convinge pe războinicii noştri să-ţi acorde răsplata ce ne-o ceri. Pe urmă însă, tot ce ai făcut pentru noi şi-ar pierde valoarea. Merită oare Rattler asemenea jertfă din partea ta?

— Fireşte că nu!

— Fratele meu îşi dă seama că vorbesc deschis. Eu ştiu ce gânduri şi simţiri sălăşluiesc în mintea şi în inima ta; însă războinicii mei nu le-ar înţelege. Un bărbat care cere să fie răsplătit cade în dispreţul lor. S-ar cuveni oare ca Old Shatterhand, care poate ajunge un neîntrecut războinic al apaşilor, să plece chiar astăzi din mijlocul nostru, alungat cu scârbă de războinicii mei?

Îmi venea greu să răspund. Inima îmi poruncea să stărui în rugămintea mea; raţiunea însă, ori mai bine zis mândria, se opunea. Pe Winnetou îl înduioşa dilema în care mă zbăteam. El zise:

— Am să-i vorbesc tatălui meu Inciu-Ciuna. Tu aşteaptă aici!

Se depărtă.

— Nu mai călcaţi în străchini, *sir!* mă imploră Sam. Habar n-aveţi ce se află în joc: poate chiar viaţa.

— Asta în nici un caz!

— Ba da! Chiar ăsta-i adevărul. Indianul te dispreţuieşte dacă-i aminteşti de binele făcut şi îi ceri răsplată. Îţi satisface el, nu-i vorbă, rugămintea, însă pe urmă nici nu se mai uită la tine. Am fi, într-adevăr, nevoiţi să plecăm chiar astăzi de aici, iar kiowaşii, ştiţi doar, se află în faţa noastră. Nici nu mai e

cazul să vă explic ce s-ar întâmpla.

Inciu-Ciuna şi Winnetou discutară o vreme foarte serios între ei, apoi se apropiară de mine. Căpetenia vorbi:

— Dacă nu ne-ar fi povestit Klekih-Petra o mulţime de lucruri despre credinţa voastră, te-aş socoti un om cu care mi-ar fi ruşine să stau de vorbă. Aşa însă, pricep foarte bine dorinţa ta; numai că războinicii mei n-o vor înţelege şi te vor dispreţui...

Se uită apoi în ochii fiului său şi acesta îi susţinu privirea. Se înţelegeau. Discutau numai din ochi. Inciu-Ciuna mi se adresă din nou:

— Ucigaşul acesta te duşmănea şi pe tine?

— Da.

— L-ai iertat?

— Da.

— Atunci ascultă ce-ţi spun: vrem să aflăm dacă a mai rămas într-însul o cât de mică urmă de omenie. În caz că da, mă voi strădui să-ţi împlinesc dorinţa fără a-ţi căşuna vreun neajuns. Aşezaţi-vă deci tuspatru aici şi aşteptaţi cele ce urmează. Îţi voi face un semn; atunci te vei duce la ucigaş şi-l vei pofti să-ţi ceară iertare. Dacă o face, îi dăruim o moarte uşoară.

— Pot să i-o spun şi lui?

— Da.

Inciu-Ciuna şi Winnetou se întoarseră la locul lor şi noi ne aşezarăm.

— De necrezut, constată Sam, ca însuşi şeful să vă facă pe plac. Se vede că vă bucuraţi de multă preţuire.

— Nu de asta e vorba. Motivul e altul.

— Care?

— Influenţa lui Klekih-Petra, care stăruie şi după moartea lui... Sunt curios ce-o să se întâmple.

— O să vedeţi îndată. Fiţi atent!

Apaşii dădură la o parte coviltirul de pe car şi scoaseră la

vedere un fel de ladă, de care era legat un om.

— Sicriul, mă lămuri Sam Hawkens. E construit din buşteni scobiţi prin ardere şi învelit în piei ude. Uscându-se, pielea se strânge în jurul sicriului şi nu mai pătrunde pic de aer.

Nu departe, acolo unde vâlceaua răspundea în valea cea largă, se înălţa un fel de cadru pătrat din piatră, deschis în faţă şi lipit de o stâncă. Alături, o grămadă de bolovani aduşi anume. Apaşii transportau acum sicriul spre acest cadru de piatră. Iar de sicriu era legat Rattler.

— Ştiţi ce rost au bolovanii aceia? mă întrebă Sam.

— Bănuiesc.

— Ei?

— Se pregăteşte un mormânt.

— Just! Un mormânt dublu.

— Şi pentru Rattler?

— Da. Ucigaşul e înmormântat împreună cu victima sa, ceea ce dacă ar fi cu putinţă, ar trebui să se întâmple cu orice asasin.

— Groaznic! Să stai legat de sicriul victimei şi să ştii că te afli de fapt în propriu-ţi mormânt!

— Încep să cred că-l compătimiţi într-adevăr. Că aţi intervenit pentru el, mai înţeleg, dar să vi se rupă şi inima de milă, asta-i prea de tot!

Acum sicriul fu ridicat în aşa fel, încât Rattler stătea în picioare. Om şi sicriu fură legaţi cu curele de stâncă. Indienii — bărbaţi, femei şi copii — se apropiară şi formară un semicerc. Se lăsase tăcere, o tăcere plină de aşteptări. Winnetou şi Inciu-Ciuna stăteau pe dreapta şi, respectiv, pe stânga sicriului. Căpetenia îşi înălţă glasul:

— Războinicii apaşilor s-au adunat aici spre a fi judecători, căci o mare, grea pierdere a lovit neamul nostru. Şi pentru aceasta, vinovatul va plăti cu viaţa.

În felul propriu indienilor, cu bogăţie de imagini, Inciu-Ciuna vorbi despre meritele lui Klekih-Petra, despre caracterul

şi activitatea lui, istorisind apoi cu de-amănuntul cum se petrecuse crima. Evocă şi acţiunea care a dus la prinderea lui Rattler; în sfârşit, sublinie că ucigaşul va fi torturat şi pe urmă, aşa cum se află acum legat de coşciug, va fi îngropat de viu împreună cu mortul. La aceste cuvinte, îmi aruncă o privire şi-mi făcu semnul pe care-l aşteptam.

Ne ridicarăm în picioare, îndreptându-ne spre ei; acolo furăm, prinşi de îndată în semicercul mulţimii. Înainte, din depărtare, nu-l putusem vedea destul de bine pe osândit; acum mă aflam în faţa lui şi, oricât de infam şi păcătos îl ştiam, încercai totuşi un adânc sentiment de milă.

Sicriul era lat cât două trupuri omeneşti şi măsura în lungime cinci coţi. Arăta ca un buştean tăiat cu ferăstrăul dintr-un trunchi gros de copac şi învelit apoi în piele. Rattler fusese legat cu spatele de sicriu, aşa fel încât braţele îi atârnau în jos, iar picioarele îi erau desfăcute. Se vedea pe chipul lui că nu suferise nici de foame, nici de sete. Nu putea vorbi, căci îi vârâseră un căluş în gură. Şi capul îi era imobilizat. Când am sosit, Inciu-Ciuna îi scoase căluşul din gură şi mi se adresă:

— Fratele meu alb a dorit să-i vorbească ucigaşului. Poftim!

Rattler, văzând că sunt liber, îşi imagina, probabil, că m-am împrietenit cu indienii. De aceea credeam că mă va ruga să intervin în favoarea lui. Dar el, îndată ce scăpă de căluş, se oţărî la mine:

— Ce doreşti? Ia-o din loc! Nu vreau să am de-a face cu dumneata!

— Ştii că ai fost condamnat la moarte, domnule Rattler, i-am răspuns liniştit. În privinţa asta nu mai e nimic de făcut. Trebuie să mori. Dar vreau să-ţi...

— Pleacă de-aici, câine, pleacă! mă apostrofă el şi dădu să mă scuipe în obraz; dar neputând să-şi mişte capul, nimeri alături.

— Prin urmare, va trebui să mori, continuai netulburat. Întrebarea e însă cum vei muri şi asta depinde de dumneata. S-a hotărât să fii schingiuit, torturat pe îndelete în tot cursul zilei de azi, poate şi mâine. Consider că e îngrozitor şi n-aş voi să se întâmple. La rugămintea mea, Inciu-Ciuna e gata să-ţi uşureze moartea, dacă vei îndeplini condiţia de care depinde, după părerea lui, acordarea acestei favori.

Făcui o pauză, crezând că voi fi întrebat care e condiţia. Însă Rattler proferă o înjurătură atât de grosolană, încât mi-e cu neputinţă s-o reproduc.

— Condiţia e să-mi ceri iertare, explicai mai departe.

— Iertare?! Să-ţi cer ţie iertare?! strigă el. Mai bine îmi muşc limba şi îndur toate chinurile pe care le-au născocit mizerabilii ăştia roşii!

— Foarte bine, mister Rattler; nu eu am pus condiţia, căci n-am nevoie să ascult rugămintea dumitale. Inciu-Ciuna a voit-o şi, având sarcina să ţi-o comunic, m-am executat. Judecă situaţia în care te afli şi ceea ce te aşteaptă! Te ameninţă cumplite încercări şi chinuri, de care ai putea să scapi rostind un singur cuvânt: „Iertare!”

— Nici nu mă gândesc, auzi, niciodată! Niciodată! Şi cară-te la naiba de-aici! Nu sufăr în ochi mutra ta ticăloasă! Du-te unde a înţărcat dracul oile şi chiar mai departe!

— Dacă-ţi fac voia şi mă duc, atunci va fi prea târziu pentru dumneata, căci de întors nu mă mai întorc. Fii, deci, om de înţeles şi pronunţă cuvinţelul cu pricina.

— Nu, nu, nu! urlă el.

— Te rog, pentru binele dumitale!

— Şterge-o, îţi spun, cară-te odată! Pe toţi dracii, de ce sunt legat? Să am mâinile libere, ţi-aş arăta eu drumul!

— *Well!* Fie după dorinţa dumitale. Dar ţine minte: dacă mă chemi pe urmă, nu mai vin!

— Să te chem eu pe tine? Scoate-ţi-o din cap, om de nimic ce eşti! Haide, ia-ţi valea! Umblă odată, m-auzi?!

— Bine, mă duc. Dar mai întâi o întrebare: ai vreo dorinţă? Vreau să ţi-o împlinesc. Să transmit cuiva un salut? Ai, poate, rude cărora să le spun un cuvânt din partea dumitale?

— Du-te în fundul iadului şi spune acolo că eşti un ticălos blestemat. Ai trecut de partea indienilor şi m-ai dat pe mâna lor. Pentru asta să-ţi...

— Te înşeli, l-am întrerupt. Va să zică, n-ai nici o dorinţă înaintea morţii?

— Am una: să mă urmezi cât mai curând. Asta mi-e singura dorinţă!

— Mă rog. Atunci, am terminat...

Inciu-Ciuna mă luă de mână, mă duse deoparte şi-mi zise:

— Tânărul meu frate alb recunoaşte, deci, că ucigaşul acesta nu merită compătimire...

Nu i-am răspuns. Ce-aş fi putut spune? Nu mă aşteptasem la o astfel de atitudine din partea lui Rattler. Se dovedise altădată atât de laş şi de fricos, încât îl apucau bâţâielile când se pomenea de stâlpii de tortură. Şi iată că se purta acum ca şi când nu s-ar sinchisi de nici o caznă din lume.

— Asta nu e curaj, constată Sam, ci turbare, furie neputincioasă, atâta tot.

— Furie? Împotriva cui?

— Împotriva dumneavoastră, *sir.* Crede că l-aţi dat pe mâna pieilor-roşii. Nu ne-a mai văzut din ziua în care am fost luaţi prizonieri; în schimb, ne vede acum liberi pe toţi patru; indienii ne arată prietenie, în timp ce dânsul e condamnat la moarte. Are deci toate motivele să creadă că am trişat. Dar aşteptaţi să înceapă tortura şi o să vedeţi cum îşi schimbă cântecul. Notaţi, vă rog, ce vă spun, dacă nu mă-nşel...

Apaşii nu ne lăsară să aşteptăm prea mult debutul acestei jalnice operaţii. De fapt, avusesem intenţia să plec; cum însă nu văzusem până atunci un asemenea spectacol, mă hotărâi să asist atâta cât aş fi în stare să suport priveliştea.

Spectatorii se aşezară jos. Un grup de tineri războinici păşi

înainte purtând cuţite în mâini; ei se opriră cam la cincisprezece paşi în faţa lui Rattler. Aruncară cuţitele în direcţia lui, dar ferindu-se să-l lovească; lamele se înfipseră toate în sicriul de care era legat osânditul. Primul cuţit nimeri în stânga, altul în dreapta piciorului, la o distanţă aproape insesizabilă. Următoarele două se înfipseră puţin mai sus şi tot astfel până ce ambele picioare fură încadrate în două şiruri de cuţite.

Până atunci, Rattler îşi păstrase oarecum calmul. Acuma însă cuţitele fulgerau mereu mai sus, desenând conturul trupului său.

Începu să-i fie frică. La fiece aruncătură de cuţit striga de spaimă. Şi strigătele sporeau în intensitate pe măsură ce indienii ţinteau mai sus.

După ce şi bustul îi fusese astfel îngrădit, veni rândul capului. Un cuţit vâjâi în dreapta gâtului, aproape atingându-l şi fixându-se în lemnul sicriului; altul pătrunse pe partea stângă. Şi aşa mai departe, până ce în jurul feţei, de la umeri la creştet, n-a mai rămas nici un loc neacoperit. Apoi cuţitele fură scoase pe rând. Nu era decât un prolog executat de oameni tineri care îşi demonstrau abilitatea în ce priveşte tragerea la ţintă precis şi cu sânge rece. Treaba isprăvită, se întoarseră la locurile lor şi se aşezară.

Inciu-Ciuna alese apoi câţiva oameni mai vârstnici care aveau să ţintească şi ei, însă de la treizeci de paşi distanţă. Când cel dintâi fu gata să arunce cuţitul, căpetenia se apropie de Rattler, arătă un anume loc pe braţul lui drept şi ordonă:

— Aici!

Cuţitul zbură şi pătrunse cu precizie în locul indicat, găurind muşchiul braţului şi împlântându-se în sicriu. Jocul devenea serios. Rattler scoase un urlet ca şi cum ar fi fost rănit de moarte. Următorul cuţit îi străpunse acelaşi muşchi al braţului stâng. Urletul crescu. A treia şi a patra lovitură vizau ambele coapse şi nimeriră exact în punctele indicate, pe

rând, de Inciu-Ciuna. Sângele nu apărea, căci Rattler rămăsese îmbrăcat în costumul lui; pe de altă parte, indienii aveau grijă să ţintească numai acele locuri unde rana nu era primejdioasă. Altminteri, ar fi însemnat să scurteze spectacolul.

Poate că Rattler nici nu luase în serios intenţia indienilor de a-l ucide; acuma însă, trebuia să recunoască, deznădăjduit, că se înşelase. Mai încasă câteva cuţite în antebraţ şi în pulpă. Dacă înainte urlase doar din timp în timp, acum zbiera fără încetare.

Spectatorii şuierau şi huiduiau, manifestându-şi dispreţul. Un indian, pus la stâlpul caznelor, se poartă cu totul altfel. De îndată ce începe tortura menită să se încheie cu moartea lui, osânditul intonează cântecul său din urmă, în care îşi glorifică faptele şi îi desfide pe călăi. Cu cât cresc suferinţele, cu atât se înteţesc invectivele, blestemele ce le aruncă; dar niciodată nu va scoate un geamăt sau un strigăt de durere. Odată mort, duşmanii îi laudă vitejia şi-l depun în mormânt cu toate onorurile indiene. Este şi pentru ei o cinste să fi contribuit la o moarte glorioasă.

Cu totul altfel se petrec lucrurile când e vorba de un laş care ţipă şi urlă la cea mai mică suferinţă, ba mai cere şi îndurare. Să chinuieşti un asemenea om nu e o cinste, ci aproape o ruşine. De aceea, până la urmă, nici un războinic adevărat nu se mai pretează să continue operaţia. Condamnatul e ucis la repezeală, trecând fără slavă de la viaţă la moarte.

Rattler era un astfel de laş. Rănile sale erau încă uşoare, inofensive. Ce-i drept, îi provocau dureri, dar nici pe departe nu era încă vorba de suplicii îngrozitoare. Totuşi urla şi ţipa de parc-ar fi căzut în cuptoarele iadului şi, printre strigătele sale învălmăşite, răzbătea uneori numele meu. Mă chema la dânsul. Atunci Inciu-Ciuna porunci o pauză şi mă îndemnă:

— Tânărul meu frate alb să se apropie de osândit şi să-l

întrebe de ce ţipă aşa. Doar cuţitele încă nu i-au provocat atâta suferinţă.

— Da, *sir,* veniţi încoace! strigă Rattler. Trebuie să vă vorbesc!

Mă apropiai de el şi-l întrebai:

— Ce mai doreşti de la mine?

— Smulgeţi-mi cuţitele din braţe şi din pulpe!

— N-am voie.

— Dar am să mor! Cine poate îndura atâtea răni?

— Ciudat! Credeai, cumva, că vei rămâne în viaţă?

— Păi dumneavoastră nu trăiţi?

— Eu n-am ucis pe nimeni.

— Şi eu ce vină am? Ştiţi că eram beat.

— Fapta rămâne faptă. Te-am sfătuit de multe ori să nu bei. Nu m-ai ascultat. Acuma suporţi consecinţele.

— Sunteţi un om crud şi fără inimă! Haide, interveniţi pentru mine!

— Am şi făcut-o. Spune „iertare” şi vei muri repede, fără chinuri.

— Să mor repede! Dar eu nu vreau să mor nicicum! Vreau să trăiesc, să trăiesc, să trăiesc!

— Imposibil!

— Cum aşa, nu e nici o scăpare?

— Nu.

— Nici o scăpare... nici una... nici o scăpare!

Strigase aceste cuvinte din fundul bojocilor, după care începu o văicăreală şi un bocet insuportabil. Mă depărtai.

— Nu plecaţi, *sir,* staţi lângă mine! mă imploră el. Altfel începe iar.

Atunci căpetenia îl puse la punct:

— Nu mai chelălăi, javră! Eşti o potaie împuţită de care nici un războinic nu şi-ar mai atinge arma. Şi, întorcându-se spre ai săi, continuă:

— Care dintre fiii vitejilor apaşi vrea să se mai ocupe de

laşul acesta?

Nimeni nu răspunse.

— Aşadar, nimeni?

Iarăşi tăcere.

— Iuf! Acest ucigaş nu merită să fie ucis de noi şi nici îngropat lângă Klekih-Petra. Nu se poate ca o broască râioasă să se înfăţişeze alături de o lebădă albă pe plaiurile veşnice ale vânătoarei. Dezlegaţi-l!

Făcu semn către doi băieţaşi. Aceştia săriră de la locul lor, dădură fuga până la Rattler, îi smulseră cuţitele din carne şi-l dezlegară de sicriu.

— Să-i strângeţi bine mâinile la spate! porunci iarăşi căpetenia.

Băieţii, să tot fi avut vreo zece ani, se executară; Rattler nu îndrăzni nici cel mai mic gest de împotrivire. Ce ruşine! Aproape că mă jenam de faptul că sunt un alb.

— Duceţi-l la râu şi aruncaţi-l în apă! sună porunca lui Inciu-Ciuna. Dacă ajunge teafăr la malul celălalt, să fie liber!

Rattler scoase un strigăt de triumf şi se lăsă dus de băieţi până la râu. Îi dădură brânci, mizerabilul neavând nici măcar atâta simţ al onoarei încât să sară singur în apă. Mai întâi se scufundă, ieşi însă iar la suprafaţă şi se sili, înotând pe spate, să se apropie de malul opus.

Nu era deloc greu, chiar şi aşa, cu mâinile prinse la spate. Îndeobşte omul, datorită greutăţii sale specifice, nu se scufundă cu totul; pe de altă parte, Rattler avea picioarele slobode; putea să înoate deci cu ajutorul lor, ceea ce reuşi de altfel destul de lesne.

Îl vor lăsa oare să ajungă teafăr la malul opus? Nici măcar eu n-o doream. El merită să piară. Lăsându-l în viaţă şi scăpându-l de sub supraveghere, ne-am fi făcut noi înşine vinovaţi de crimele ce le-ar fi comis în viitor. Cei doi băieţaşi mai stăteau pe mal şi-l urmăreau cu privirea. Deodată, Inciu-Ciuna porunci:

— Luaţi câte o armă şi împuşcaţi-l în cap!

Alergară amândoi şi-şi aleseră câte o puşcă din stiva de arme depusă de războinici. Ştrengarii ăştia mici cunoşteau la perfecţie mânuirea armei. Îngenunchează pe malul apei şi luară la ochi capul lui Rattler.

— Nu trageţi, pentru numele lui Dumnezeu, nu trageţi! strigă el cuprins de groază.

Copiii schimbară câteva vorbe între ei; se purtau ca nişte mici sportivi; îl lăsară să mai înoate o bucată, lucru la care Inciu-Ciuna consimţi în tăcere. Am înţeles că şeful le cunoştea îndeaproape dibăcia de trăgători. Apoi, cu glasurile lor limpezi, ei deteră un chiot şi îşi descărcară armele în acelaşi timp. Lovit în cap, Rattler dispăru într-o clipă sub apă.

Nici o exclamaţie de bucurie nu răsună, după cum obişnuiesc indienii la moartea unui duşman. Insul acesta laş nu o merita. Atât de adânc era dispreţul lor, încât nici măcar nu se preocupară de găsirea cadavrului; îl lăsară în voia apei şi nu-l mai învredniciră cu nici o privire. Era posibil să fi fost numai rănit; s-ar fi putut chiar să se prefacă mort şi să se scufunde anume, aşa cum făcusem şi eu, pentru a ieşi la suprafaţă într-un loc nevăzut. Dar nimeni nu-şi mai dădea osteneala să se ocupe de el.

Inciu-Ciuna se apropie şi mă întrebă:

— Tânărul meu frate alb e mulţumit acum de mine?

— Da. Îţi mulţumesc.

— N-ai de ce. Chiar dacă nu ţi-aş fi cunoscut dorinţa, tot nu făceam altfel. Câinele ăsta nici nu merita să moară în cazne... Feţele palide sunt în stare de toate ticăloşiile, dar când e vorba să-şi arate curajul, scheaună de spaimă, ca nişte câini ciomăgiţi.

— Căpetenia apaşilor să nu uite că există peste tot oameni viteji şi laşi, buni şi răi.

— Ai dreptate; nici n-am vrut să te jignesc. Dar atunci nici un popor să nu-şi închipuie că e mai bun decât altul numai

fiindcă e de altă culoare.

Pentru a-l abate de la subiectul acesta spinos, îl întrebai:

— Şi acum ce vor face războinicii apaşilor? Îl veţi înmormânta pe Klekih-Petra?

— Da.

— Ne îngăduiţi să luăm şi noi parte, adică eu şi tovarăşii mei?

— Fireşte. Dacă nu mă întrebai, te-aş fi poftit chiar să fii de faţă. Tu ai stat de vorbă cu Klekih-Petra, pe când noi eram plecaţi după caii noştri. Aţi vorbit atunci despre lucruri neînsemnate?

— Dimpotrivă, am discutat despre lucruri foarte importante, atât pentru el, cât şi pentru mine. Pot să vă spun despre ce am vorbit?

Întrebuinţai de astă dată pluralul, pentru că se apropiase şi Winnetou.

— Spune! mă îndemnă acesta.

— După ce plecaserăţi, ne-am aşezat unul lângă altul. Am descoperit curând că patria lui e şi a mea şi am vorbit în limba noastră maternă. Trecuse prin multe, pătimise greu şi mi-a povestit câte ceva din viaţa lui. Mi-a mărturisit cât de dragi îi sunteţi şi cum dorinţa lui cea mai arzătoare e să-şi dea viaţa pentru Winnetou. Marele Spirit i-a împlinit dorinţa doar câteva minute mai târziu.

— Când zăcea pe moarte la pieptul meu, vorbea într-o limbă pe care n-am înţeles-o. Ce limbă era aceea?

— Limba părinţilor noştri.

— A spus şi ceva despre mine?

— Da.

— Ce?

— M-a rugat să-ţi rămân credincios.

— Să-mi... rămâi... mie... credincios?... Dar tu nici nu mă cunoşteai!

— Te cunoşteam, adică te văzusem. Şi cine îl vede pe

Winnetou îşi dă numaidecât seama cu cine are de-a face; şi apoi, el îmi istorisise multe despre tine.

— Şi ce i-ai răspuns?

— Am făgăduit să-i împlinesc dorinţa.

— Era ultima sa dorinţă. Tu ai devenit astfel moştenitorul lui. I-ai jurat să-mi fii credincios, mai ocrotit, m-ai vegheat şi cruţat, în timp ce eu te prigoneam ca pe un duşman. Lovitura cuţitului meu ar fi fost mortală pentru oricare altul, dar trupul tău puternic a rezistat. Mă simt nespus de vinovat faţă de tine. Fii prietenul meu!

— Îţi sunt de mult prieten.

— Fii fratele meu!

— Din toată inima!

— Să legăm frăţia noastră la mormântul aceluia care mi-a pus sufletul sub veghea sufletului tău! O nobilă faţă palidă a plecat dintre noi şi ne-a lăsat, în clipa despărţirii, un urmaş la fel de nobil. Fie ca sângele meu să fie al tău şi sângele tău să fie al meu! Să bem fiecare din sângele celuilalt. Inciu-Ciuna, marele şef al apaşilor, părintele şi stăpânul meu, va îngădui!

Inciu-Ciuna ne întinse mâinile şi rosti din adâncul inimii:

— Aşa să fie! De aci încolo veţi fi nu numai fraţi, ci unul şi acelaşi războinic cu două trupuri. *Howgh!*

Ne îndreptarăm spre locul de veci destinat lui Klekih-Petra. Mă interesai de felul construcţiei, de dimensiunile mormântului şi rugai să mi se dea câteva tomahawkuri. Mă dusei apoi, împreună cu Sam Hawkens, Dick Stone şi Will Parker, în susul râului, către pădure, unde căutarăm lemn potrivit şi, cu ajutorul tomahawkurilor, meşterirăm o cruce. Până să ne întoarcem, funeraliile începuseră. Indienii se strânseseră în jurul mormântului de piatră, a cărui construcţie se apropia de sfârşit şi psalmodiau nişte cântece cu totul ciudate, monotone, pătrunse de jale. Sunetul uniform, reţinut, era din când în când covârşit de un ţipăt violent, asemenea fulgerului ce răzbate brusc printre norii grei şi deşi.

O duzină de indieni lucrau, sub conducerea celor două căpetenii, la zidirea cavoului, iar între ei şi mulţimea aceea tânguitoare dansa cu mişcări lente şi în salturi mici o ciudăţenie împodobită cu tot felul de însemne.

— Cine e? am întrebat. Vraciul?

— Da, răspunse Sam Hawkens.

— Datini indiene la funeraliile unui creştin! Ce zici de asta, dragă Sam?...

— Oamenii aceştia buni şi cumsecade cred într-un Mare Spirit la care şi învăţătorul lor alb a aderat. Ei îndeplinesc, după obiceiul lor, acest ritual al despărţirii şi al înmormântării, iar jocul vraciului nu reprezintă decât un simbol. Lăsaţi-i să-şi cate de treabă în toată liniştea. Nici ei nu ne vor împiedica să înălţăm crucea pe mormânt.

Când aşezarăm crucea lângă sicriu, Winnetou întrebă:

— Să punem pe mormânt acest semn?

— Da.

— Aşa se cuvine. L-aş fi rugat chiar eu pe fratele Old Shatterhand să cioplească o cruce, pentru că şi Klekih-Petra avea una în odaia lui şi-şi făcea rugăciunile în faţa ei. Prin urmare, aş fi dorit să-l vegheze şi la mormânt acest semn al credinţei la care se închina. Ce loc să-i dăm?

— Sus, deasupra mormântului.

— Adică la fel ca şi pe casele înalte unde creştinii se roagă bunului lor Spirit? Voi face precum doreşti. Aşezaţi-vă şi vedeţi dacă o pun bine.

După câtva timp lucrul era terminat şi crucea se înălţa deasupra cavoului încă deschis; sicriul se mai afla încă afară.

Atunci apăru Nşo-ci. Fusese în pueblo, luase de acolo două ceşti de lut ars şi le umpluse cu apă de râu. Acum veni lângă noi şi aşeză ceştile pe sicriu. Cu ce rost — aveam să aflu mai pe urmă.

În sfârşit, se încheiară toate pregătirile de înmormântare. Inciu Ciuna făcu un semn, după care bocetul amuţi. Vraciul se

ghemui la pământ, iar căpetenia se apropie de sicriu vorbind rar şi solemn:

— Soarele se ridică dimineaţa la răsărit şi coboară seara în asfinţit, anul se trezeşte o dată cu primăvara şi iarna se duce la culcare. Aşa e şi omul. Adevărat?

— *Howgh!* răspunse mulţimea cu glas înăbuşit.

— Omul răsare ca soarele şi apune în mormânt. Vine pe lume ca şi primăvara şi se duce la odihnă ca iarna. Dar după ce apune, soarele răsare iarăşi în zori şi după ce trece iarna, se face iarăşi primăvară. Adevărat?

— *Howgh!*

— Aşa ne-a învăţat Klekih-Petra. Omul se culcă în mormânt, dar se scoală dincolo de moarte ca o nouă zi şi ca o nouă primăvară, pentru a duce o altă viaţă în împărăţia bunului Spirit. Aşa spunea Klekih-Petra şi acum a dispărut ca ziua şi ca anul, pentru ca sufletul lui să odihnească în lăcaşul celor plecaţi, de care lui îi era atâta dor. Adevărat?

— *Howgh!*

— ... Voi vorbi acum de sfârşitul lui. Moartea s-a năpustit ca o fiară asupra prăzii şi l-a surprins pe neaşteptate. Se găsea alături de noi, sănătos şi în pline puteri. Urma să încalece ca să ne întoarcem împreună acasă. În acea clipă l-a ajuns glonţul ucigaşului. Fraţii şi surorile mele să deplângă acest sfârşit!

Se auzi o tânguire înceată, apoi din ce în ce mai sonoră şi desluşită, până se prefăcu într-un bocet prelung şi pătrunzător. Căpetenia urmă:

— Noi i-am răzbunat moartea. Dar sufletul ucigaşului i-a scăpat; el nu-i mai poate sluji dincolo de mormânt, căci e un suflet josnic şi nedemn să-l însoţească după moarte. Câinele râios în care sălăşluia acest suflet a fost împuşcat de copii şi stârvul lui pluteşte acum în josul apei. Adevărat?

— *Howgh!*

— Acum Klekih-Petra cel viu s-a dus dintre noi; dar trupul

lui ne-a rămas ca să-i ridicăm un monument şi să nu uităm nici noi, nici urmaşii noştri pe bunul părinte alb ce ne-a fost dascăl şi ne-a iubit. Nu era născut în această ţară. Venise de dincolo de marea apă, din ţinuturi unde cresc stejarii. De aceea, de dragul şi în cinstea lui, am adus ghinda ca s-o semănăm lângă mormânt. Aşa cum va încolţi ghinda şi va creşte lăstarul din ţărână, aşa se va ridica şi sufletul lui din mormânt şi va creşte mare dincolo de lume. Şi aşa cum se înalţă stejarii, vor sui în inimi cuvintele şi sfaturile mele, iar sufletele noastre se vor adăposti la umbra lor. El s-a gândit întotdeauna la noi şi ne-a purtat de grijă.

Şi nici nu a plecat fără a ne trimite în loc o faţă palidă care să ne fie prieten şi frate. Îl vedeţi aici pe Old Shatterhand... El ştie toate câte le ştia cel dus dintre noi. Iar ca războinic îl şi întrece. A răpus un grizzly cu cuţitul şi pumnul său zdrobeşte pe orice duşman. Inciu-Ciuna şi Winnetou s-au aflat de mai multe ori în mâinile lui; dar ne-a lăsat în viaţă, fiindcă ţine la noi şi este prietenul oamenilor roşii. Adevărat?

— *Howgh!*

— A fost cel din urmă cuvânt şi ultima dorinţă a lui Klekih-Petra ca Old Shatterhand să fie urmaşul său printre războinicii apaşi, iar acesta i-a făgăduit să-i împlinească dorinţa. De aceea să fie primit în neamul apaşilor şi să poarte rangul de căpetenie. Să fie ca şi cum ar avea culoarea noastră şi s-ar fi născut între noi. Pentru a întări legământul, ar trebui ca fiecare războinic mai în etate să fumeze cu el pipa prieteniei; dar nu e nevoie, pentru că dânsul va bea din sângele lui Winnetou, iar fiul meu va bea din sângele lui Old Shatterhand; atunci va fi şi el sânge din sângele nostru şi carne din carnea noastră.

Sunt oare războinicii apaşi de aceeaşi părere?

— *Howgh, Howgh, Howgh!* răsună de trei ori răspunsul entuziast al asistenţei.

— Aşadar, Old Shatterhand şi Winnetou să păşească în

faţa sicriului şi să-şi picure sângele în apa frăţiei!

Deci frăţie de sânge, autentică şi concretă frăţie de sânge, despre care citisem în atâtea rânduri! Ea se practică la multe popoare sălbatice sau semi-primitive. În acest scop, fie că fârtaţii îşi amestecă sângele şi apoi îl beau, fie că unul soarbe din sângele celuilalt, După acest legământ, ei îşi sunt mai apropiaţi şi mai devotaţi chiar decât fraţii buni.

În cazul nostru urma să bem fiecare din sângele celuilalt. Ne postarăm pe ambele părţi ale sicriului; Inciu-Ciuna îşi scoase cuţitul şi, suflecând mâneca fiului sau, îi scrijeli braţul. Din tăietura mică şi neînsemnată ţâşniră câteva picături de sânge, pe care căpetenia le culese într-una din ceştile umplute cu apă. Procedă şi cu mine la fel; sângele meu picură în cea de-a doua ceaşcă. Winnetou primi ceaşca mea şi eu pe-a lui. Iar Inciu-Ciuna rosti:

— Sufletul trăieşte în sânge. Sufletele acestor doi tineri războinici să se unească într-unul singur. Gândul lui Old Shatterhand să fie şi gândul lui Winnetou şi dorinţa lui Winnetou să fie şi a lui Old Shatterhand! Beţi!

Golirăm amândoi ceştile. Era apă din Rio Pecos, nepotabilă şi pe deasupra amestecată cu sânge. Căpetenia îmi întinse mâna şi îmi spuse:

— Acum eşti una cu Winnetou, fiul meu drept şi eşti războinic al neamului nostru. Faptele tale vor fi repede şi pretutindeni ştiute, nici un războinic nu te va întrece în faimă. Ai intrat printre noi cu rang înalt de căpetenie şi toate spiţele neamului nostru te vor cinsti ca atare!

După cum vedeţi, avansasem foarte rapid! Încă nu demult fusesem un biet meditator la Saint Louis, apoi măsurător de terenuri şi iată-mă acum mai mare peste „sălbatici”! Mărturisesc însă cinstit că-i preferam cu mult pe aceşti „sălbatici” oamenilor albi cu care avusesem de-a face în ultima vreme.

Pentru a înlătura de la început orice confuzii, trebuie să

fac o paranteză. Se întâmplă şi la noi ca între oameni porniţi pe aventură să se lege frăţii de sânge, cam în acelaşi fel sau chiar printre ceremonii şi mai stranii întemeiate pe obscurantism. Se atribuie acestor frăţii urmări neobişnuite, printre altele şi aceea că „fraţii” sunt sortiţi să moară în aceeaşi clipă. Dacă, să zicem, unul din ei, mai debil şi bolnăvicios, pleacă în Italia şi moare acolo de holeră, atunci celălalt, puternic şi plin de sănătate, rămas în Germania, moare şi el subit. Evident că toate acestea sunt absurdităţi.

Dar în legământul dintre mine şi Winnetou nu era vorba de asemenea superstiţii. Schimbul câtorva picături de sânge nu exprima nici pentru noi, nici în general pentru apaşi, vreo hotărâre divină care ne-ar impune aceeaşi soartă, ci avea un caracter pur simbolic, aş zice metaforic.

Şi totuşi, foarte ciudat, cuvintele lui Inciu-Ciuna prin care ne declarase un singur suflet sălăşluind în două trupuri se confirmară mai târziu. Ne înţelegeam fără ca măcar să ne mărturisim sentimentele, gândurile, hotărârile. Era de ajuns un schimb de priviri pentru a şti exact ce gândeam fiecare; ba nici măcar de atâta nu era nevoie. Când ne aflam departe unul de altul, acţionam într-un consens uimitor şi niciodată nu s-a ivit între noi vreo neînţelegere. Fireşte că aceasta nu era nicidecum consecinţa schimbului de sânge efectuat între noi, ci a unei sincere înclinări reciproce, a unei comuniuni de simţire, a afinităţii de păreri şi a caracterului nostru asemănător.

Când Inciu-Ciuna pronunţă ultimele cuvinte, toţi apaşii, chiar şi copiii, se ridicară în picioare şi strigară un *„Howgh”* unanim, puternic, prelungit. După care căpetenia adăugă:

— Acum se află iarăşi printre noi Klekih-Petra cel tânăr şi viu, iar pe cel mort se cade să-l înmormântăm. Fraţii mei s-o facă!

Se adresa oamenilor care construiseră mormântul. Cerui o scurtă amânare şi făcui semn lui Hawkens, Stone şi Parker să

se apropie. Rostii câteva cuvinte lângă sicriu, încheind cu o rugăciune. Apoi rămăşiţele pământeşti ale lui Klekih-Petra fură introduse în cavoul pe care indienii se grăbiră să-l închidă cu bolovani.

Au fost primele funeralii la care am asistat printre pieile-roşii. Mărturisesc că m-au impresionat profund...

În timp ce se lucra la închiderea cavoului, răsunară din nou bocetele indienilor şi, abia când ultimul bolovan fu aşezat, ceremonia se stinse numaidecât; oamenii plecară la treburile lor mai puţin sumbre. Cea dintâi era mâncarea, la care Inciu-Ciuna mă pofti şi pe mine.

El ocupa locuinţa cea mai spaţioasă la etajul amintit. Mobilierul era extrem de simplu, dar jur-împrejur, pe pereţi, atârna o foarte bogată colecţie de arme indiene care-mi stârni cel mai viu interes.

„Zi-Frumoasă” ne servea pe tustrei, adică pe Inciu-Ciuna, pe Winnetou şi pe mine şi admiram măiestria în prepararea bucatelor indiene. Se vorbea puţin, aproape deloc. De altfel, indianul e taciturn din fire.

Or, astăzi se vorbise mult prea mult pentru a mai simţi nevoia unei discuţii. După ce mâncarăm, se aşternu curând înserarea. Winnetou mă întrebă:

— Vrea fratele meu alb să se odihnească, sau doreşte să meargă cu mine?

— Merg cu tine, i-am răspuns, fără să mă interesez încotro.

Ieşirăm din pueblo şi ne îndreptarăm spre râu. Mă aşteptasem, de altfel, s-o ia într-acolo. Firea lui, atât de adânc pătrunsă de gravitatea vieţii, trebuia să-l recheme la mormântul dascălului său. Ajunşi la ţintă, ne aşezarăm unul lângă altul. Winnetou îmi apucă mâna şi mi-o ţinu îndelung într-a sa, fără să scoată o vorbă. Am păstrat şi eu tăcere.

S-ar cuveni să adaug că nu toţi apaşii pe care-i întâlnisem aici locuiau cu familiile lor în pueblo. Deşi încăpător, acesta

nu-i putea adăposti pe toţi. Aici locuiau numai Inciu-Ciuna şi războinicii mai de seamă, împreună cu ai lor. Era un fel de centru al tuturor apaşilor mescaleri care cutreierau călare aceste meleaguri, ocupându-se cu vânătoarea. De aici şeful îşi guverna tribul şi tot de aici pornea călare până departe, spre celelalte triburi care-l recunoşteau drept căpetenie supremă. Acestea erau triburile numite Llaneros, Jicarillas, Taracones, Chiriguais, Pinalenjos, Cilas, Mimbrenjos, Lipans, precum şi apaşii din minele de aramă şi alţii; până şi cei din tribul Navajos obişnuiau să se supună, dacă nu chiar poruncilor, cel puţin sfaturilor sale.

Mescalerii care nu locuiau în pueblo plecaseră imediat după înmormântare. Nu a rămas decât un grup de oameni pentru paza cailor preluaţi de la kiowaşi. Caii păşteau prin apropiere. Winnetou şi cu mine şedeam acum singuri şi neobservaţi lângă mormântul lui Klekih-Petra, în jurul căruia, chiar a doua zi, apaşii aveau să semene ghindă. Sămânţa încolţi mai târziu, iar stejarii respectivi mai străjuiesc şi astăzi depărtarea.

În sfârşit, Winnetou rupse tăcerea şi mă întrebă:

— Va uita oare fratele meu Old Shatterhand că i-am fost cândva duşmani?

— Am şi uitat, i-am răspuns.

— Dar un lucru n-ai să ni-l ierţi.

— Care?

— Jignirea pe care ţi-a adus-o tatăl meu.

— Când?

— Când ne-am întâlnit întâia oară.

— Ah, când m-a scuipat în obraz?

— Da.

— Şi de ce n-aş putea s-o iert?

— Pentru că scuipatul nu poate fi şters decât cu sângele celui care te-a jignit.

— Winnetou să nu-şi facă griji. Eu am uitat-o şi pe asta.

— Nu pot crede aceste vorbe ale fratelui meu.

— Crede-le, totuşi. De altfel, s-a şi dovedit demult că am uitat întâmplarea.

— Prin ce?

— Prin însuşi faptul că nu m-am răzbunat împotriva lui Inciu-Ciuna, tatăl tău. Sau bănuieşti că Old Shatterhand s-ar lăsa scuipat în obraz fără să răspundă imediat cu pumnul dacă într-adevăr s-ar simţi jignit?

— Ne-am mirat şi noi pe urmă de purtarea ta.

— Ei, vezi, tatăl lui Winnetou nu mă putea jigni. Mi-am şters scuipatul de pe obraz şi gata: totul era iertat şi uitat. Să nu mai vorbim de asta!

— Şi totuşi trebuie să mai stărui. E de datoria mea.

— De ce?

— Trebuie să mai înveţi obiceiurile neamului nostru. Nici un războinic nu-şi recunoaşte bucuros greşeala şi cu atât mai puţin o căpetenie. Inciu-Ciuna ştie că a greşit, dar el nu poate să-şi ceară iertare. De aceea mi-a poruncit să vorbesc eu cu tine. Winnetou îţi cere iertare în numele tatălui său.

— Dar nu e necesar. De altfel, suntem chit, pentru că şi eu v-am jignit pe voi.

— Nu-i adevărat!

— Ba da! Oare a lovi nu înseamnă a jigni? Or, eu v-am lovit cu pumnul pe amândoi.

— Asta-i altceva, s-a petrecut în luptă, deci nu e jignire. Fratele meu e nobil şi mărinimos. N-o vom uita niciodată!

— Hai să vorbim de altele! Eu, unul, am devenit astăzi apaş. Dar ce se întâmplă cu camarazii mei?

— Ei nu vor fi primiţi în rândurile noastre, dar îi socotim fraţi.

— Fără nici o ceremonie?

— Vom fuma cu ei mâine pipa păcii. De bună seamă că în ţara fratelui meu alb nu există calumete?

— Nu. Creştinii se consideră fraţi fără să fie nevoie de un

ritual anume...

— Sunt fraţi? Dar războaie nu se poartă între ei?

— Se poartă, fireşte.

— Asta înseamnă că nu sunt mai buni ca noi. Ei predică iubirea, dar nu o simt. De ce şi-a părăsit fratele meu patria?

Nu e în obiceiul indienilor să pună astfel de întrebări. Dar Winnetou avea tot dreptul să mă întrebe, fiindu-mi acum frate şi voind să mă cunoască mai bine. Totuşi, problema nu-l interesa din simplă curiozitate sau compasiune; avea şi alt motiv.

— Am plecat să-mi caut norocul pe aceste meleaguri, i-am răspuns.

— Norocul! Ce e norocul?

— Bogăţie!

Cum auzi cuvântul, el îmi eliberă mâna pe care o ţinuse până atunci în strânsoarea mâinii sale. Şi iarăşi se aşternu tăcerea între noi. Ştiam că născusem în el sentimentul unei decepţii.

— Bogăţie! şopti el după un timp.

— Da, bogăţie, repetai.

— Aşadar, pentru asta... pentru asta!...

— Ce vrei să spui?

— De aceea te-aflai printre... printre...

Se jena să rostească vorba. Îl ajutai eu:

— Printre hoţii de pământuri?

— Ai spus-o. Veniseşi cu ei ca să ajungi bogat. Şi crezi, într-adevăr, că bogăţia te face fericit?

— Da.

— Te înşeli. Nouă aurul nu ne-a adus decât nenorociri. Din pricina aurului ne hăituiesc astăzi albii din ţinut în ţinut, din loc în loc, până va fi să pierim încet, dar sigur. Aurul ne duce la moarte. Fratele meu să nu-l râvnească.

— Nu, deloc.

— Nu? Parcă spuneai că ai venit să-ţi găseşti norocul în

bogăţie.

— Aşa este. Numai că bogăţiile sunt de tot felul: poţi fi bogat în aur, în înţelepciune sau în experienţă, în sănătate, în cinste şi faimă, în bunăvoinţa oamenilor.

— Iuf, iuf! Prin urmare, acesta e tâlcul!... Şi tu la ce fel de bogăţie râvneşti?

— La ultima.

— Adică la bunăvoinţa oamenilor. Înseamnă că eşti bun şi cinstit?

— Nu ştiu, numai Dumnezeu ştie dacă sunt bun, dar aş vrea să fiu.

— Pe noi ne consideri păgâni?

— Nu. Voi nu vă închinaţi la idoli, ci credeţi în Marele Spirit.

— Atunci îndeplineşte-mi o rugăminte!

— Cu plăcere! Care?

— Să nu-mi vorbeşti niciodată de credinţă şi să nu încerci să mi-o schimbi. Te iubesc mult de tot şi n-aş vrea ca legământul nostru să se rupă. E aşa cum a vrut Klekin-Petra. Poate că credinţa ta este dreaptă, noi însă nu o pricepem. Dacă nu ne-ar goni şi omorî, am zice că şi creştinii sunt buni ca şi credinţa lor... Dar noi suntem striviţi încet, cu neîndemânare şi nu putem crede că religia celor ce ne omoară este o religie a dragostei...

După o pauză, Winnetou continuă:

— Cum se face că fratele meu Old Shatterhand s-a alăturat acelor hoţi de pământuri? Oare nu şi-a spus că astfel va păcătui faţă de oamenii roşii?

— Mi-aş fi spus-o, poate, însă nu m-am gândit. Eram bucuros să lucrez ca expert topograf, pentru că mă plăteau foarte bine.

— Te plăteau? După cât ştiu, nici nu aţi terminat lucrările. Ori vi se plătea înainte?

— Nu. Am primit numai un avans şi echipamentul. Plata

întreagă urma s-o capăt abia după încheierea lucrărilor.

— Şi acum vei pierde banii?

— Da.

— Mulţi?

— Foarte mulţi, dacă judec după situaţia în care mă găsesc.

Tăcu un răstimp, apoi reluă:

— Îmi pare rău că fratele meu a suferit o pagubă din pricina noastră. Nu eşti prea bogat, aşa-i?

— Sunt bogat în toate celelalte privinţe, dar nu şi în bani.

— De cât timp mai aveaţi nevoie ca să isprăviţi lucrările?

— Ne-ar fi ajuns câteva zile.

— Iuf! Dacă te-aş fi cunoscut cum te cunosc acum, i-aş fi atacat pe kiowaşi cu câteva zile mai târziu.

— Numai ca să-mi pot termina lucrul? îl întrebai, mişcat de atâta altruism.

— Da.

— Adică, ne-ai fi lăsat să ducem la capăt tâlhăria?

— Nu tâlhăria, doar măsurătorile. Liniile pe care le trageţi pe hârtie nu ne fac nici un rău: asta încă nu înseamnă tâlhărie. Nelegiuirea începe însă când vin lucrătorii şi se apucă să taie drum calului de foc. Ţi-aş da...

Se întrerupse, pentru a-şi lămuri sieşi un gând abia încolţit. Apoi reluă:

— Ai nevoie cumva de hârtiile acelea cu desene ca să poţi primi banii ce ţi se cuvin?

— Da.

— Iuf! Atunci n-ai să-i primeşti niciodată, căci toate desenele au fost distruse.

— Şi cu uneltele ce-aţi făcut?

— Războinicii cărora le-au căzut în mâini voiau să le distrugă şi pe acestea, însă nu i-am lăsat. Deşi n-am fost în nici o şcoală a feţelor palide, ştiu totuşi că astfel de obiecte au o valoare mare; de aceea am poruncit să fie păstrate cu

grijă. Le-am adus cu noi aici şi le-am pus bine. Le voi înapoia fratelui meu Old Shatterhand.

— Îţi mulţumesc. Voi primi acest dar al tău, deşi mie personal nu-mi aduce nici un folos. Mă bucur însă să le pot restitui celor în drept.

— Va să zică, ţie nu-ţi aduc nici un folos?

— Nu. Spre folosul meu ar fi numai dac-aş duce măsurătorile până la capăt.

— Păi, îţi lipsesc hârtiile acelea distruse.

— Am fost prevăzător şi am făcut desenele în câte două exemplare.

— Şi mai ai unul?

— Am, uite aici, în buzunar. Tu ai fost atât de bun şi ai poruncit să nu-mi fie luate.

— Iuf, iuf!

De astă dată, exclamaţia suna şi a mirare şi a satisfacţie. Apoi Winnetou tăcu iarăşi. În mintea lui — aveam să aflu mai târziu — se născuse o idee atât de nobilă, cum nici un alb n-ar fi putut s-o conceapă, necum s-o pună în aplicare. După un timp, se ridică şi zise:

— Să ne întoarcem acasă. Fratele meu alb a fost păgubit de noi. Winnetou va avea grijă să-ţi acopere pierderea. Dar înainte de toate, trebuie să te refaci pe deplin.

Revenirăm în pueblo unde, pentru întâia oară, patru albi aveau să-şi petreacă noaptea ca oameni liberi.

A doua zi, în mijlocul unor mari solemnităţi, Hawkens, Stone şi Parker de o parte şi apaşii de altă parte fumară pipa păcii. Se înţelege că şi cu acest prilej s-au rostit discursuri interminabile. Cea mai frumoasă cuvântare a ţinut-o Sam. În felul lui şugubăţ, o împănase cu asemenea expresii, încât şi indienii, atât de serioşi îndeobşte, făcură vizibile eforturi ca să nu izbucnească în râs. De-a lungul acelei zile a fost reluată povestirea tuturor faptelor şi întâmplărilor recente. Între altele, s-a pomenit din nou că eu am fost omul care, în seara

aceea memorabilă, am desfăcut legăturile lui Inciu-Ciuna şi Winnetou. Iar Sam mi-a închinat următorul logos:

— Sunteţi un om şiret, un ipocrit, *sir!* Cu prietenii se obişnuieşte să fii sincer, mai ales când le datorezi recunoştinţa pe care ne-o datoraţi. Adică, mă rog, cine şi ce eraţi dumneavoastră când v-am întâlnit întâia oară la Saint Louis? Un biet meditator, care trebuie să bage cu nuiaua abc-ul şi tabla înmulţirii în capul unor copii. Şi aţi fi rămas colea o creatură amărâtă, dacă nu v-am fi purtat de grijă noi, cu dragoste şi înţelegere. V-am smuls dintr-o tâmpită tablă a înmulţirii şi v-am cărat cu nespusă jertfă de sine de-a lungul savanei, dacă nu mă-nşel. V-am vegheat cum îşi veghează o mamă pruncul sau precum găina care a clocit ouă de raţă îşi păzeşte puii abia ieşiţi din găoace. Aici, printre noi, v-a venit pe încetul mintea la cap şi vi s-a luminat creierul cufundat în beznă. Ce mai tura-vura, v-am fost şi tată şi mamă şi unchi şi mătuşă, v-am purtat pe braţe, v-am hrănit trupul cu hălci de carne mustoasă, iar cugetul, cu înţelepciunea şi priceperea noastră. Ne-am fi aşteptat, în schimb, la respect, la stimă şi recunoştinţă; când colo, vă purtaţi ca bobocul de raţă care se zbenguie în apă şi-şi lasă găina cloşcă pe mal, pentru că, vezi bine, dumneaei cum să-l urmeze dacă nu ştie să înoate?! Pe deasupra, v-aţi îngăduit să călcaţi toate dispoziţiile noastre. Mă doare până-n fundul vechiului meu surtuc de vânătoare să constat cum răsplătiţi dragostea şi abnegaţia noastră cu atâta nepăsare şi ingratitudine. Dacă m-aş apuca să înşir toate poznele ce le-aţi comis, n-aş mai ajunge la capăt. Dar cea mai urâtă dintre toate a fost eliberarea celor două căpetenii fără ca s-o ştim şi noi. Pe asta nu v-o iert şi nu v-o uit; pentru asta am să vă scot ochii şi n-am să vă slăbesc cât oi trăi. Urmările acestei perfidii nu s-au lăsat mult aşteptate. În loc să fim admirabil prăjiţi la stâlpul caznelor şi să ne plimbăm acum în frumoasele plaiuri ale vânătoarei împreună cu sufletele indienilor răposaţi, n-am fost socotiţi nici măcar vrednici de-a

fi ucişi. Şi iată-ne acum vii, nevătămaţi în acest pueblo însingurat, unde gazdele îşi dau osteneala să ne strice stomacul cu tot soiul de bunătăţi şi să facă dintr-un *greenhorn* ca dumneavoastră un ditamai semizeu. Toată această pacoste v-o datorăm exclusiv dumneavoastră, mai ales fiindcă sunteţi un înotător atât de ordinar, însă dragostea este, în tot cazul, un sentiment de neînţeles: cu cât batjocoreşti, cu atât se aprinde mai tare. De aceea, iată că nu vă alungăm nici acum din rândurile noastre şi nici din inimă. Vă vom împodobi creştetul cu un nimb de flăcări, dăruindu-vă iertarea în neclintita noastră nădejde că totuşi, până la urmă, veţi băga ceva la cap, dacă nu mă-nşel. Uite mâna mea! Făgăduiţi, iubite *sir,* că vă veţi îndrepta pe viitor?

— Făgăduiesc, i-am răspuns scuturându-i mâna. Mă voi strădui să urmez în totul nobilul dumitale exemplu, ca să ajung în scurt timp un al doilea Sam Hawkens.

— Nici chiar aşa, stimabile! În zadar osteneala! Un *greenhorn* ca dumneavoastră să aspire la un Sam Hawkens! Totală aberaţie! Ar fi ca şi cum un broscoi şi-ar pune în gând să devină cântăreţ de operă şi...

Atunci Dick Stone, deşi amuzat, îi tăie şuvoiul de vorbe:

— Stop! Nu mai taci odată, palavragiu bătrân?! Ai ajuns un nesuferit! Pe toate le întorci cu susu-n jos, te porţi anapoda şi tragi mănuşa dreaptă pe mâna stângă! Eu, în locul lui Old Shatterhand, nu ţi-aş mai permite să-mi dai zor întruna cu *greenhorn*-ul dumitale.

— Şi de ce-ar fi, mă rog, împotrivă? Dacă este, se cheamă că este!

— Vorbeşti aiurea! Îi datorăm viaţa. Din o sută de westmeni trecuţi prin ciur şi dârmon, laolaltă cu tine şi cu noi, nimeni n-ar fi scos-o ieri la capăt ca dânsul. În loc ca noi să-l apărăm, ne ocroteşte el, bagă-ţi bine-n cap! Dacă nu era Old Shatterhand, nu mai şedeam noi aici la glume şi taclale; nici tu nu te-ai hlizi acum de sub peruca ta falsă!

— Cum ai spus, perucă falsă?! Să nu dea Domnul să mai aud o dată asemenea vorbă! E o perucă veritabilă. Dacă nu ştii, uită-te bine la ea!

Îşi scoase peruca şi i-o întinse lui Stone.

— Fugi de-aici cu blana ta jigărită! râse acesta.

Sam şi-o potrivi iarăşi pe cap şi rosti pe un ton dojenitor:

— Să-ţi fie ruşine, Dick! Auzi, podoaba mea capilară cică e o blană jigărită!... La asta nu m-aş fi aşteptat din partea unui camarad atât de bun cum te pretinzi a fi. Nimeni dintre voi nu ştie să-l preţuiască pe bătrânul Sam la justa valoare. Vă sancţionez deci cu dispreţul meu profund şi mă duc s-o caut pe Mary, să văd dacă e bine sănătoasă ca şi stăpânul ei.

Făcu din mână un gest superior şi plecă. Izbucnirăm cu toţii în râs; era imposibil să-i iei ceva în nume de rău.

În ziua următoare se întoarseră iscoadele trimise în taină pe urmele kiowaşilor. Oamenii raportară că aceştia şi-au văzut de drum şi că, după toate semnele, nu au de gând să se angajeze într-o nouă luptă cu apaşii.

Urmă o perioadă de linişte, dar pentru mine — de o intensă activitate. Sam, Dick şi Will se desfătau sub ochii ospitalieri ai apaşilor; mâncau şi se odihneau în lege. Singura treabă a lui Hawkens era să-şi călărească zilnic catârul pentru ca, după expresia lui, „să-i admire inteligenţa” şi să-l deprindă cu felul lui de a călări.

Eu însă nu mă lăsai pe tânjala. Winnetou şi-a pus în gând să mă treacă prin „şcoala indiană”. Lipseam amândoi zile întregi din pueblo, făceam lungi plimbări călare, în timpul cărora trebuia să mă exersez în tot ce ţine de vânătoare şi de luptă. Mă târâm prin păduri şi-mi însuşeam excelente deprinderi în arta furişatului. Winnetou mă supunea unei adevărate „instrucţii de campanie”. Uneori se ascundea de mine şi mă punea să-l caut. Îşi dădea osteneala să şteargă urmele, iar eu umblam să i le descopăr totuşi. De câte ori nu se pitula prin tufişurile dese sau, la adăpostul tufelor,

dispărea în apele râului Pecos, pândindu-mă de acolo! Îmi atrăgea atenţia asupra greşelilor, îmi lămurea diferite procedee, cum e bine şi cum e rău. Erau lecţii admirabile şi predate cu aceeaşi plăcere cu care eu, ca ucenic sârguincios şi ca admirator, mi le însuşeam. Şi totuşi, niciodată Winnetou nu mă lăuda, după cum nici nu mă mustra în înţelesul obişnuit al cuvântului. Meşter în toate îndeletnicirile specifice indienilor, era totodată un abil educator.

De câte ori nu mă întorceam acasă frânt de oboseală! Dar nici atunci nu mă odihneam, căci hotărâsem să învăţ limba apaşilor şi luam lecţii în pueblo. Aveam o profesoară şi doi profesori: Nşo-ci mă învăţa idiomul mescalerilor, Inciu-Ciuna pe cel al llanerilor, iar Winnetou pe al navajilor. Cum cele trei idiomuri sunt foarte înrudite şi nu posedă un vocabular prea bogat, progresam neobişnuit de repede.

Când Winnetou şi cu mine nu plecăm prea departe de pueblo, se întâmpla uneori ca Nşo-ci să ne însoţească. Se bucura din toată inima privind cum execut exerciţiile.

Într-o zi ne aflam în pădure. Winnetou îmi ceru să mă depărtez şi să revin abia după un sfert de oră. Aveam să nu-i mai găsesc acolo şi să descopăr unde s-a ascuns Nşo-ci. M-am depărtat deci o bună bucată de drum, apoi m-am întors. La început, urmele amândurora erau destul de vizibile; dar la un moment dat paşii fetei dispărură. Ştiam, fireşte, că avea un mers neobişnuit de uşor, însă, pământul fiind moale, ar fi trebuit să existe neapărat măcar vreun semn că a trecut pe acolo; totuşi, nu găseam nimic, nici barem un firicel sau o frunză călcată, deşi tocmai aici creştea nişte muşchi des şi subţire. Doar urma lui Winnetou se desluşea precis şi aceasta nu mă interesa. Nu pe dânsul aveam sarcina să-l găsesc, ci pe sora lui. Dar bănuiam că şi el se afla pe aproape şi îmi observă eventualele greşeli.

M-am sucit, m-am învârtit în cerc o dată şi iar o dată, fără a găsi vreun punct de reper. Mi se părea ciudat. Chibzuisem.

Trebuie negreşit să fi lăsat vreo urmă; e imposibil ca piciorul să fi călcat pământul fără să lase nici un semn pe muşchiul acesta moale. Adică, ce zic? Să atingă pământul? Şi dacă Nşo-ci nici nu l-a atins?

Cercetai urmele paşilor lui Winnetou. Erau adânci, mai adânci ca înainte. Să-şi fi luat sora în braţe şi s-o fi dus mai încolo?

Dacă Winnetou s-ar fi strecurat de unul singur prin desiş, cu braţele libere, atunci nu i-ar fi fost greu să răzbească. Dar, cu soră-sa în braţe, nu putea să nu lase niscai semne prin rămurişul des. Mă luai deci după urmele întipărite jos, în pământ, aţintindu-mi însă privirea nu atât asupra lor, cât sus, asupra rămurişului. Într-adevăr! Nu avusese braţele libere şi de aceea nu putuse feri în lături crengile cu toată grija. Nici Nşo-ci n-o făcuse. Probabil, nu-i trecuse prin gând. Iată de ce am dat în mai multe locuri peste ramuri frânte şi frunze rupte, semn că Winnetou nu trecuse singur pe acolo.

Urmele duceau în linie dreaptă într-un luminiş şi apoi, iarăşi drept înainte, până de partea cealaltă. Şi acolo, în spatele luminişului, probabil că stăteau amândoi liniştiţi şi foarte amuzaţi de renghiul ce mi-l jucaseră. Puteam s-o iau drept într-acolo, dar mă ispitea gândul să-i surprind şi să-i păcălesc. Mă furişai deci, la adăpostul vegetaţiei, ocolind luminişul, până am ajuns de cealaltă parte. Căutai mai întâi urmele lui Winnetou. Dacă şi-ar fi continuat drumul, ar fi trebuit să le descopăr. Dacă nu, atunci era clar că s-a ascuns împreună cu Nşo-ci. Mă culcai la pământ şi mă târâi fără zgomot, într-un semicerc, silindu-mă să rămân neobservat în dosul copacilor şi tufelor.

Înaintam încet şi în mare linişte. Nici un zgomot, cât de mic, nu trebuia să le atragă atenţia; ca să-mi ating scopul, desfăşuram o adevărată strategie. Şi până la urmă izbutii mai bine chiar decât sperasem. Îi zării pe amândoi. Şedeau împreună sub un corcoduş; şedeau cu spatele la mine,

aşteptându-se, dacă i-aş fi descoperit, să le apar în faţă. Şopteau între ei, încât nu le puteam desluşi vorbele.

O nespusă bucurie mă stăpânea gândindu-mă la surpriza ce aveam să le-o fac. Mă apropiai din ce în ce, mai să-i pot ajunge cu mâna.

Eram gata să întind braţul şi să-l apuc pe Winnetou de umăr, când o şoaptă a lui mă reţinu:

— Să mă duc în căutarea lui? întrebă.

— Nu, răspunse Nşo-ci. Vine el singur.

— Nu vine.

— Ba vine.

— Sora mea se înşală. A învăţat el foarte bine totul, însă de data asta urmele se pierd în văzduh. Cum să le găsească?

— Le găseşte. Nu mi-a spus chiar fratele meu Winnetou că Old Shatterhand nu mai poate fi înşelat? De ce vorbeşte acum altfel?

— Fiindcă l-am pus acum la cea mai grea încercare. Ochiul lui desluşeşte orice urmă; dar a ta nu poate fi văzută decât cu gândul şi asta încă n-a învăţat-o.

— Va veni, totuşi. El se pricepe la orice.

Vorbea în şoaptă, dar în cuvintele ei stăruia o nemărginită încredere culcare m-aş fi putut mândri.

— Într-adevăr, n-am cunoscut alt om să se descurce atât de bine în toate împrejurările. Doar un singur lucru cred că nu-l va pricepe şi-mi pare rău.

— Despre ce anume vorbeşti?

— Despre dorinţa noastră, a tuturor.

Eram din nou pe punctul să mă arăt în faţa lor, dar auzindu-l pe Winnetou, hotărâi să mai aştept. Exista oare vreo dorinţă pe care să le-o refuz acestor oameni buni şi dragi? Se pare totuşi că nutresc un gând pe care nu mi l-au împărtăşit de teamă să nu-l resping. S-ar putea să aflu acum despre ce e vorba.

Statui liniştit şi ascultai în continuare.

— A discutat oare fratele meu Winnetou cu dânsul? întrebă Nşo-ci.

— Nu.

— Nici Inciu-Ciuna, părintele nostru?

— Nici el. A vrut să i-o spună, dar l-am sfătuit să tacă.

— De ce? Doar Nşo-ci iubeşte din toată inima pe acest om alb şi dânsa e fiica celui mai mare conducător al apaşilor.

— Da, este. Şi chiar cu mult mai mult. Cine dintre războinicii indieni sau dintre feţele palide n-ar fi fericit ca sora mea să-i devină soţie?! Toţi, în afară de Old Shatterhand.

— De unde o ştie fratele meu, dacă nici n-a stat de vorbă cu dânsul?

— Ştiu, fiindcă îl cunosc. El nu e ca orice faţă palidă; el năzuieşte mult mai sus şi nu va lua de *squaw* o indiană.

— A spus-o el?

— Nu.

— Oare şi-a dăruit inima unei femei albe?

— Nici asta.

— Eşti sigur?

— Da. Am discutat cu el despre femeile albe şi am înţeles că inima lui nu s-a rostit încă.

— Atunci se va rosti pentru mine!

— Sora mea să nu-şi facă nădejdi deşarte! Old Shatterhand judecă şi simte altfel decât crezi. Dacă îşi va alege cândva o soţie, aceasta va trebui să se înalţe deasupra celorlalte femei, aşa cum el se înalţă peste ceilalţi bărbaţi.

— Şi eu nu sunt destul de vrednică?

— Dacă te asemăn cu fetele noastre, atunci eşti mai presus de toate. Dar ce-ai văzut şi ce-ai auzit tu din câte sunt pe lume? Ce învăţătură ai? Tu cunoşti viaţa femeilor noastre roşii, dar nu ştii nimic din ce învaţă şi trebuie să ştie o femeie albă. Old Shatterhand nu se uită la strălucirea aurului, nici la frumuseţea chipului; el căuta alte însuşiri pe care nu le poate găsi la o fată de indian.

Nşo-ci îşi plecă mâhnită capul şi tăcu. Atunci Winnetou îşi trecu mângâietor mâna peste părul şi peste obrajii ei:

— Mă doare să rănesc inima bunei mele surori, dar Winnetou e deprins să spună numai adevărul, chiar dacă acesta nu e plăcut. S-ar putea totuşi ca fratele tău să ştie un drum către ţelul dorit.

Fata înălţă repede capul şi întrebă:

— Care e drumul?

— Cel care duce spre oraşele feţelor palide.

— Crezi că ar trebui să merg acolo?

— Da.

— Pentru ce?

— Ca să-ţi dai seama cum trebuie să trăieşti şi să te porţi dacă vrei să fii iubită de Old Shatterhand.

— Atunci plec imediat, sunt gata! Vrea fratele meu să-mi asculte o rugăminte?

— Care anume?

— Vorbeşte-i lui Inciu-Ciuna, tatăl nostru. Cere-i să-mi îngăduie călătoria spre marile oraşe ale feţelor palide. Cred că n-are să fie contra, căci...

N-am mai ascultat continuarea. Târându-mă, m-am retras de lângă ei. Mi se părea că făptuisem un păcat trăgând cu urechea la această discuţie dintre frate şi soră. Numai de n-ar afla-o! Ar fi foarte jenant pentru ei, iar pentru mine şi mai mult! Trebuia acum, la retragere, să fiu şi mai atent ca adineauri, când mă apropiasem. Orice zgomot cât de neînsemnat, orice pas greşit puteau să le trădeze faptul că am surprins taina frumoasei indiene. Or, în acest caz, aş fi fost nevoit să-i părăsesc imediat, încă în cursul aceleiaşi zile, pe prietenii mei roşii.

Din fericire, am izbutit să mă retrag neobservat. Ajuns la o depărtare de unde nu mai puteam fi auzit, m-am ridicat în picioare şi am ocolit iute luminişul până am dat iarăşi de urmele cunoscute. Apucai drumul pe care venisem mai

înainte; la doi-trei paşi de ascunzişul lor mă oprii şi strigai:

— Fratele meu Winnetou să poftească!

Nimeni nu se urni. Repetai:

— Fratele meu să vină! Doar îl văd!

Totuşi, Winnetou mai stăruia în tăcere.

— Iată-l, şade sub corcoduş. Vrea să-l scot eu de acolo?

Atunci crengile foşniră şi Winnetou ieşi la iveală. Nu avea rost să mai rămână ascuns, dar spera să mă mai păcălească în legătură cu ascunzătoarea fetei. Mă întrebă:

— A găsit-o fratele meu pe Nşo-ci?

— Da.

— Unde?

— În ascunzişul ei, în desiş.

— În care desiş?

— Acolo unde duce urma ei.

— Vrei să spui că i-ai descoperit urma?

Era cât se poate de mirat. Nu ştia ce să creadă. Desigur, nu-şi închipuia că-l mint, dar nici nu pricepea cum aş fi putut găsi vreo urmă de-a surorii sale. Doar nu se dezlipise de ea nici o clipă! Era, deci, convins că n-o descoperisem şi eu, probabil, mă înşelam.

— Da, am răspuns, i-am găsit urma.

— Sora mea a fost atât de atentă, încât n-a putut lăsa nici un semn.

— Te înşeli. A lăsat unul.

— Nu!

— Ba uite c-a lăsat, nu jos pe pământ, ci sus în rămuriş. Nşo-ci nu a atins pământul cu picioarele, dar, pe când o purtai în braţe, a cam îndoit crengile şi a stârnit frunzişul.

— Iuf! Şi crezi că am purtat-o în braţe?

— Cred.

— Cine ţi-a spus?

— Urmele paşilor tăi. Dintr-o dată au devenit mai adânci din cauza greutăţii sporite. Cum însă nu era posibil să te fi

îngrăşat într-o clipă, am tras concluzia că ai ridicat în braţe o povară. Şi aceasta era însăşi sora ta care, după cum am constatat, nici n-a atins pământul.

— Iuf! Te înşeli. Du-te şi mai caută!

— Ar fi de prisos. Nşo-ci şade chiar acolo de unde ai sărit tu. Am s-o aduc îndată.

Intrai în luminiş, dar fata se grăbi să-mi iasă înainte şi se adresă cu satisfacţie fratelui ei:

— Ţi-am spus eu c-o să mă găsească şi n-am greşit!

— Da, sora mea a avut dreptate; în schimb, m-am înşelat eu. Fratele meu Old Shatterhand ştie să desluşească urma unui om nu numai cu ochii, ci şi cu gândul. Se pare că nu i-a mai rămas nimic de învăţat.

— O, au rămas încă foarte, foarte multe! i-am răspuns. Fratele meu Winnetou mi-a adus o laudă pe care n-o merit încă; dar voi învăţa de la el şi restul.

Era, într-adevăr, primul cuvânt de laudă pe care-l auzeam din gura lui şi mărturisesc că mă flata ca şi pe vremuri lauda ocazională a vreunui profesor.

În seara aceleiaşi zile, Winnetou îmi aduse o haină de vânătoare din piele albă, bine lucrată şi împodobită cu frumoase cusături roşii, specific indiene.

— Nşo-ci, sora mea, te roagă să porţi acest veşmânt, zise dânsul. Cel vechi nu mai e destul de bun pentru Old Shatterhand.

Avea, fireşte, multă dreptate. Haina mea arăta cam jerpelită chiar şi în ochii indienilor. Într-un oraş european, cu o astfel de haină pe mine, aş fi fost cu siguranţă arestat pentru vagabondaj. Dar se cădea oare să accept din partea lui Nşo-ci un asemenea dar? Winnetou păru să-mi ghicească gândul şi-mi spuse:

— Poţi primi fără grijă această haină. Eu am comandat-o. Nu e darul surorii, ci al lui Winnetou pe care l-ai salvat de la moarte. Oare după obiceiul albilor nu se cuvine să primeşti

daruri de la o femeie?

— Nu se cuvine, afară de cazul că vin de la propria ta soţie sau de la o rudă.

— Tu îmi eşti frate, deci rudă cu Nşo-ci. Totuşi, darul e al meu, nu al ei. Sora mea n-a făcut decât să coasă haina.

Când, a doua zi dimineaţa, mi-am încercat costumul, îmi venea ca turnat. Nici un croitor din New York n-ar fi nimerit mai bine măsura.

Fireşte că mă arătai în primul rând frumoasei prietene, care se bucură enorm de laudele mele. Curând, mi se înfăţişară Dick Stone şi Will Parker căutând şi ei să-mi stârnească admiraţia: primiseră, la rândul lor, nişte costume lucrate de alte femei. Iar în timp ce mă aflam în vale şi mă exersam în mânuirea tomahawkului, răsări dinainte-mi o ciudăţenie grozav de fudulă. Era un surtuc de piele nou-nouţ, care atingea jos o pereche de cizme indiene, vechi şi colosal de mari. Deasupra surtucului trona o pălărie de pâslă şi mai veche, cu borurile jalnic pleoştite, iar de sub pălărie ieşeau la iveală o barbă încâlcită, un nas monumental şi doi ochişori care se zgâiau la mine sfidători. Îl recunoscui, în sfârşit, pe micul meu Sam Hawkens. Se proţăpi în faţa mea, cu picioarele răşchirate, subţiri, strâmbe şi, mândru nevoie-mare, mă întrebă:

— *Sir,* îl cunoaşteţi cumva pe bărbatul acesta?

— Hm! răspunsei. Să-l văd mai de aproape!

Îl apucai de braţ, îl răsucii de trei ori în jurul propriei sale făpturi şi-l cercetai cu de-amănuntul:

— Aş putea să jur că-i Sam Hawkens, dacă nu mă-nşel!

— *Yes,* milord! Nu vă înşelaţi. Sunt chiar eu în persoană şi în mărime naturală. Nu observaţi nimic?

— Un costum nou!

— Cred şi eu!

— De unde?

— Din pielea de urs pe care mi-aţi dăruit-o.

— Asta se vede, Sam. Dar mă interesează de la care persoană ţi-a căzut pleaşca.

— Persoană? Ha! Aşadar, persoana, *sir!*... Asta e o chestie, cum să zic... De fapt nici nu e o persoană.

— Atunci ce?

— Mă rog, e şi dânsa, un fel de persoană cam mititică.

— Adică?

— Ei, n-o cunoaşteţi pe drăguţa Cliuna-ai?

— Nu. Cliuna-ai înseamnă „lună”. E fată sau nevastă?

— Amândouă, sau mai curând nici una, nici alta.

— Prin urmare, o bunicuţă?

— Pe dracu'! Dacă nu e nici *squaw,* nici fată, atunci fireşte că trebuie să fie văduvă. E o *squaw* rămasă văduvă de pe urma unui războinic ucis în lupta cu kiowaşii.

— Şi ţi-ai pus în gând s-o consolezi?

— *Well, sir,* încuviinţă el. Nu mă dau în lături; am şi pus un ochi pe ea, mai bine zis amândoi ochii.

— Totuşi, dragă Sam, judecă bine: e o femeie indiană!

— Şi ce dacă? M-aş însura şi cu o negresă de n-ar fi atât de neagră. De altfel, Cliuna-ai e o partidă minunată.

— De ce?

— Păi e cea mai mare meşteră în tăbăcitul pieilor.

— Şi vrei să te tăbăcească?

— Vă arde de glumă, sir Eu vorbesc serios. Un cămin intim, nu-i aşa... înţelegeţi? Are o faţă plină, rotundă, ca luna.

— În crai-nou sau în ultimul pătrar?

— Vă rog şi stărui să nu mai faceţi glume pe seama lunii! E o lună plină şi mă-nsor cu ea, dacă nu mă-nşel.

— Să sperăm că n-o să iasă din toate astea şi o lună nouă... Cum ai cunoscut-o?

— La tăbăcărie. M-am interesat care e cea mai bună tăbăcăriţă, ştiţi, pentru pielea de urs. Ei şi mi-au recomandat-o pe Cliuna-ai. I-am adus pielea şi mi-a declarat că-i place...

— Pielea?

— Mofturi! îi place de mine, fireşte.

— Înseamnă că are gust, dragă Sam, n-am ce zice.

— Păi, are! Şi nici incultă nu-i! Dovadă faptul că nu s-a limitat să tăbăcească pielea, ci mi-a şi cusut costumul. Ce ziceţi, e frumos?

— Arăţi ca un dandy!

— Un gentleman, nu-i aşa? Curat gentleman! A rămas şi dânsa praf când m-a văzut îmbrăcat. Fiţi pe pace, *sir,* mă însor cu ea!

— Dar cu haina veche ce-ai făcut?

— Am aruncat-o dracului!

— Aşa! Şi spuneai cândva că n-ai da-o nici pe zece mii de dolari!

— Ce-a fost a trecut. Pe-atunci n-o cunoşteam pe Cliuna-ai. Vremea nu stă în loc, *sir!*

Omuleţul meu, candidat la însurătoare şi îmbrăcat în piele de urs, tropăi din picioare, se învârti, se răsuci şi plecă de lângă mine ca un păun înfumurat. Slăbiciunea lui pentru văduva indianului nu-mi punea nici un fel de probleme morale şi nu mă îngrijora. Era de ajuns să-l priveşti pe Sam ca să-ţi alungi orice nelinişte. Labele peste măsură de mari din care creşteau în sus picioruşele ca nişte beţe strâmbe, apoi faţa de ornitorinc cu cioc de uliu, Doamne iartă-mă! Chiar şi pentru o indiană era prea de tot! Nu apucă să se depărteze, că se şi întoarse, rostind cu emfază:

— E totuşi altceva costumul ăsta, *sir!* Mă simt ca nou-născut. Pe cel vechi să nu-l mai văd în ochi! Merg în peţit, hi-hi-hi-hi!

L-am întâlnit a doua zi în pueblo. Privea în zare şi medita.

— Ce probleme de astronomie te frământă, dragă Sam? l-am întrebat.

— De ce tocmai de astronomie?

— Fiindcă arăţi ca şi cum ai vrea să descoperi o cometă sau o nebuloasă nouă.

— Păi cam aşa e. O crezui cometă, dar e mai degrabă o nebuloasă.

— Cine?

— Ei, cine! Cliuna-ai.

— Aha! Va să zică luna plină s-a schimbat în nebuloasă. Cum asta?

— Am întrebat-o dacă nu vrea să se mărite a doua oară şi mi-a răspuns scurt: „Nu!”

— N-ar fi un motiv să-ţi pierzi încrederea. Nici Roma n-a fost clădită într-o singură zi.

— De fapt, nici costumul ăsta nou n-a fost cusut într-o singură oră. E just, *sir.* Mă mai duc o dată în peţit.

Urcă scara, îndreptându-se spre locuinţa văduvei. A doua zi, pe când înşeuam calul ca să pornesc cu Winnetou la o vânătoare de bizoni, mă pomenii cu Sam Hawkens:

— Mă luaţi şi pe mine, *sir?*

— La vânătoare de bizoni? Nu! Doar dumneata vânezi acum ceva mai de soi.

— Dar nu-mi merge, nu se lasă.

— Zău?

— Pe onoarea mea! Mai are şi pretenţii!

— Cum adică?

— Vin tocmai de la dânsa. Cică mi-a cusut haina din porunca lui Winnetou.

— Şi eu care credeam că din dragoste...

— Se pare că nu. Mi-a mai spus că tăbăcitul trebuie să i-l plătesc, pentru că eu l-am comandat.

— Deci, pretinde şi plată.

— Yes! Credeţi că e un semn de dragoste?

— Habar n-am. Îmi lipseşte experienţa în materie. Copiii îşi iubesc părinţii şi totuşi îi storc de bani. Poate că tocmai această pretenţie să fie o dovadă a iubirii ce-ţi poartă.

— Luna plină!... Hm! S-ar putea să fie doar ultimul pătrar. Va să zică, nu mă luaţi la vânătoare?

— Winnetou doreşte să mergem numai în doi.

— Atunci nu mai insist.

— De altfel, ţi-ai terfeli costumul, dragă Sam.

— Just! Petele de sânge nu şed bine pe o asemenea haină.

Dădu să plece, dar se întoarse iar şi întrebă:

— Nu credeţi, *sir,* că haina mea veche era mai practică?

— Posibil.

— Nu posibil, chiar foarte probabil.

Cu aceasta, isprăvirăm discuţia. Dar în zilele următoare, Sam deveni foarte gânditor şi zgârcit la vorbă. Luna părea să fie în continuă descreştere. Şi iată ca, într-o dimineaţă, îl zării ieşind din locuinţa sa... îmbrăcat în vechiul său costum!

— Ce-i, Sam? l-am întâmpinat. Credeam că te-ai dezis pentru totdeauna de surtucul dumitale sau, după propria-ţi expresie, „l-ai aruncat dracului”.

— Îl şi aruncasem.

— Şi te-ai întors la el?

— *Yes.*

— De necaz?

— Fireşte! Sunt pur şi simplu furios!

— Pe ultimul pătrar de lună?

— A intrat în eclipsă. Nici nu vreau s-o mai văd pe această Cliuna-ai.

— Înseamnă că ţi-am prezis bine.

— Da. S-a întâmplat întocmai. Dar a mai intervenit ceva care m-a supărat de mama-focului.

— Pot să ştiu ce?

— Dumneavoastră am să v-o spun. Aşadar, i-am făcut ieri o nouă vizită. Mă tratase în ultimele zile foarte rău; aproape că nu-şi arunca ochii în direcţia mea şi-mi răspundea cât se poate de scurt şi înţepat.

Mă aşez deci lângă dânsa şi-mi reazem capul de un stâlp. Pesemne că stâlpul avea undeva o aşchie care mi-a prins părul. Când să mă ridic şi să plec, mă pomenesc cu o

smucitură teribilă la onorata-mi scăfârlie; îmi întorc privirea şi, ce văd, *sir*... ce văd?

— Peruca dumitale, bănuiesc.

— Da, domnule, peruca mea agăţată de stâlp! Iar pălăria îmi zburase cât colo pe podea.

— Atunci probabil că frumoasa lună plină s-a încruntat?

— Chiar aşa! Întâi s-a sculat în picioare şi s-a uitat la mine ca la... ca la... în fine, ca la un om care n-are păr pe cap.

— Şi pe urmă?

— Pe urmă a început să ţipe şi să urle de parc-ar fi chelit ea.

— Şi, în sfârşit?

— În sfârşit, s-a întunecat de tot. S-a repezit afară şi dusă a fost!

— Poate mai răsare ea în chip de crai-nou şi apoi ca lună plină.

— Niciodată. Mi-a şi trimis vorbă.

— Ce vorbă?

— Să nu-i mai calc pragul. Şi-a vârât în cap ca proasta, să nu ia de soţ decât pe unul cu plete originale. Ce ziceţi, nu e o tâmpenie fără pereche?

— Deh...

— Aici nu încape nici un „deh”, *sir.* Când o femeie se mărită nici n-ar trebui să-i pese că bărbatul are păr sau poartă perucă, dacă nu mă-nşel. În fond, peruca e chiar mai onorabilă, pentru că, vezi bine, costă bani, în timp ce părul natural creşte pe gratis!

— Păi, atunci, în locul dumitale, mi l-aş lăsa să crească, dragă Sam!

— Stimate *sir,* să vă ia naiba! Eu caut mângâiere în zbuciumul meu sentimental şi în necazurile mele cu însurătoarea şi dumneavoastră mă luaţi peste picior. Dea Domnul să vă văd cu perucă în cap şi o văduvă de indian să vă arunce pe uşă afară! Salut!

Se depărta mânios.

— Sam! îl strigai din urmă. Încă o întrebare!

— Ce mai vreţi? mârâi el oprindu-se în loc.

— Unde-i acuma?

— Cine?

— Costumul cel nou.

— I l-am trimis îndărăt. Nu vreau să mai ştiu de el. Ziceam să-l port la cununie; acum, că s-a ales praful din toate, nu-mi mai trebuie nici un costum! *Howgh!*

Aşa s-a terminat idila lui Sam cu Cliuna-ai, luna în permanentă descreştere. De altfel, omuleţul s-a consolat curând şi a recâştigat bună dispoziţie, mărturisindu-mi chiar bucuria că a rămas tânăr holtei. De acum nu se va mai despărţi în veci de surtucul lui cârpit, care e mult mai bun, mai practic, mai comod decât orice haină de vânătoare cusută de croitoresele indiene.

Lucrurile se desfăşurară deci aşa cum prevăzusem. Un Sam Hawkens căsătorit era de-a dreptul inimaginabil.

În aceeaşi zi, spre seară, luai cina, ca de obicei, împreună cu Inciu Ciuna şi Winnetou. După cină, tânărul apaş ne părăsi; mă pregăteam şi eu să ies, când căpetenia aduse vorba despre aventura lui Sam cu Cliuna-ai şi, din una în alta, se opri la tema căsătoriei dintre bărbaţii albi şi fetele indiene. Mi-am dat seama că vrea să mă sondeze.

— Tânărul meu frate, Old Shatterhand socoteşte o asemenea căsătorie potrivită, ori ba? mă întrebă el într-un târziu.

— Dacă e încheiată de un preot şi fata trece mai întâi la creştinism, nu văd nimic rău! am răspuns.

— Ce fel de *squaw* ar prefera tânărul meu frate, o indiană sau una albă?

Să fi spus că prefer o soţie albă? L-aş fi ofensat. De aceea i-am răspuns cu ocolişuri:

— E greu să mă pronunţ. Depinde de vocea inimii. Când

ea se rosteşte, atunci o asculţi, indiferent de culoarea şi de obârşia fetei. În faţa Marelui Spirit toţi oamenii sunt egali, iar cei ce se potrivesc şi sunt destinaţi unul altuia se vor găsi până la urmă.

— *Howgh!* Dacă se potrivesc, atunci se vor găsi. Fratele meu a vorbit foarte înţelept; de altfel, vorba lui e întotdeauna înţeleaptă.

Cu aceasta, tema fu epuizată în sensul dorit de mine. Cel puţin aşa credeam. Accentuasem anume faptul că o indiană, dacă vrea să devină soţia unui alb, trebuie să treacă mai întâi la creştinism. Intenţia mea era precisă. I-aş fi dorit lui Nşo-ci pe cel mai ales şi mai nobil războinic indian, chiar şi un conducător. Eu însă nu venisem în Vestul sălbatic pentru a mă căsători cu o indiană; ba nici la una albă nu mă gândeam. Planurile mele de viitor, aşa cum mi le făurisem, excludeau căsătoria.

Rezultatul discuţiei mele cu Inciu-Ciuna urma să-l aflu abia a doua zi. Căpetenia mă conduse jos, la primul etaj, unde nu fusesem încă. Acolo, într-o cămăruţă anume rezervată, se păstrau instrumentele noastre de măsurat.

— Cercetează şi vezi dacă lipseşte ceva, mă invită Inciu-Ciuna.

Constatai că nu lipseşte nimic. Instrumentele fuseseră adăpostite cu grijă şi erau intacte, afară de unele mici îndoituri uşor de reparat.

— Lucrurile acestea erau pentru noi ca „medicamentele”, zise el. De aceea le-am pus la bună păstrare. Tânărul meu frate alb le poate lua. Sunt iarăşi ale sale.

Aş fi vrut să-i mulţumesc pentru generozitate, dar el preveni orice cuvânt de recunoştinţă:

— Erau ale tale şi ţi le-am luat fiindcă te socoteam duşmanul nostru; dar acum, când ştim că ne eşti frate, trebuie să-ţi înapoiem toate lucrurile. N-ai de ce să-mi mulţumeşti. Ce ai de gând să faci cu aceste obiecte?

— Când va fi să plec de aici, le voi lua cu mine şi le voi restitui oamenilor de la care le-am primit.

— Unde locuiesc oamenii aceia?

— La Saint Louis.

— Inciu-Ciuna cunoaşte numele acestui oraş şi ştie unde se află. Winnetou, fiul meu, l-a vizitat şi mi-a vorbit de el. Prin urmare, vrei să ne părăseşti?

— Da, chiar dacă nu imediat.

— Ne pare rău. Ai devenit un războinic al tribului nostru şi ţi-am dat chiar puterea şi rangul unei căpetenii a apaşilor. Credeam că vei rămâne pentru totdeauna la noi, cum a făcut Klekih-Petra.

— Situaţia mea e alta.

— Ai cunoscut-o pe-a lui?

— Da. Mi-a povestit totul.

— Înseamnă că a prins mare încredere în tine, deşi te vedea pentru întâia oară.

— Probabil pentru că eram din aceeaşi ţară.

— Nu numai asta. El a vorbit cu tine chiar şi în ultimele sale clipe. Nu-l puteam înţelege, căci nu cunosc limba voastră, dar ne-ai povestit tu însuţi despre ce aţi discutat. După dorinţa lui Klekih-Petra te-ai înfrăţit cu Winnetou şi iată că vrei să-l părăseşti. Se cuvine oare?

— Nu e nevoie ca fraţii să fie veşnic împreună. Dacă sarcinile lor diferă, ei apucă de multe ori drumuri deosebite.

— Dar pe urmă se regăsesc.

— Da. Şi pe mine o să mă revedeţi. Porunca inimii mă va întoarce la voi.

— Sufletul meu te ascultă cu plăcere. De câte ori ai să revii, va fi bucuria noastră. Inciu-Ciuna regretă sincer că, după spusele tale, eşti chemat de alte treburi. Oare nu te-ai simţi fericit şi aici, între oamenii noştri?

— Nu-mi dau încă seama. Sunt de prea puţină vreme aici ca să pot răspunde la întrebare. Ar fi ca şi cum două păsări ar

sta la umbra unui pom; una se hrăneşte cu roadele pomului şi rămâne acolo; dar celeilalte îi trebuie un alt soi de mâncare şi de aceea nu poate rămâne veşnic pe loc; trebuie să zboare în altă parte.

— Şi, totuşi, fii sigur că ţi-am oferit tot ce pofteşti.

— Ştiu; dar când am vorbit de hrană, nu mă gândeam la nevoile trupului.

— Da, înţeleg. Voi, feţele palide, vorbiţi şi de o hrană a sufletului. Aşa spunea şi Klekih-Petra. Această hrană îi lipsea şi lui aici. Câteodată era mâhnit, deşi se străduia să nu băgăm de seamă. Tu eşti mai tânăr decât a fost el când a venit în mijlocul nostru; de aceea ai cădea mai lesne pradă dorului de ducă. Aşa că poţi pleca. Dar te rugăm să revii. Poate până atunci îţi vei fi schimbat gândurile şi vei fi înţeles că şi la noi te poţi simţi bine. Însă tare aş vrea să ştiu ce vei face după întoarcerea ta în oraşele feţelor palide!

— În privinţa asta încă nu pot spune nimic.

— Vei rămâne printre albii care taie drum calului de foc?

— Nu.

— Bine faci. Ai devenit fratele oamenilor roşii, deci nu trebuie să-i ajuţi pe albii care vor să ne înşele şi să ne răpească ţara. Dar acolo la voi n-ai să poţi trăi din vânat ca aici. Acolo e nevoie de bani şi Winnetou mi-a povestit că eşti un om sărac. Dacă nu vă atacăm, ţi-ai fi primit banii. De aceea, fiul meu m-a rugat să te despăgubesc. Vrei aur?

Punându-mi întrebarea, mă scrută atât de aspru şi atent, încât am ocolit un răspuns afirmativ. Voia să mă pună la încercare.

— Aur? am spus mirat. Nu mi-aţi luat nici un fel de aur, de aceea nu pot pretinde nimic de la voi.

Era un răspuns prudent, nici da, nici nu. Ştiam că există indieni care cunosc zăcăminte de metale nobile, dar că le ţin în mare secret faţă de albi. Şi Inciu-Ciuna cunoştea cu siguranţă asemenea locuri. Acum mă întreba: „Vrei aur?”

Care alb ar fi răspuns cu un simplu şi deschis nu? În ce mă priveşte, n-am râvnit niciodată la comori care, după expresia din Evanghelie, sunt mâncate de rugină şi de molii; totuşi, după opinia mea, valoarea aurului e de necontestat ca mijloc în vederea atingerii unui scop înalt. Dar o asemenea idee ar fi fost greu de înţeles pentru căpetenia apaşilor.

— Nu, nu ţi-am luat nici un fel de aur, declară el. Însă din pricina noastră nu ai primit plata cuvenită şi de aceea urmează să te despăgubim. Află că în munţi se găsesc mari grămezi de aur. Oamenii noştri cunosc acele locuri; nu au decât să se ducă acolo şi să-l ia. Doreşti ca Inciu-Ciuna să-ţi aducă şi ţie o parte?

O sută de inşi, de-ar fi fost în locul meu, ar fi acceptat propunerea şi... nu s-ar fi ales cu nimic; citeam aceasta în ochii lui ciudat de iscoditori. Deci refuzai:

— Îţi mulţumesc! Bogăţia primită în dar, fără muncă, nu-ţi dă bucurie; numai cea câştigată prin propria ta muncă are preţ adevărat. Chiar dacă sunt sărac, nu am motive să mă tem că, după întoarcerea mea printre feţele palide, voi muri de foame.

Chipul lui se destinse; îmi prinse mâna şi, pe un ton sincer, apropiat, mărturisi:

— Vorbele tale îmi arată că nu ne-am înşelat în ce te priveşte. Praful de aur, după care râvnesc atâta oamenii albi, e un praf al morţii. Cel care, întâmplător, îl găseşte, se duce de râpă. Nu fugi nicicând după aur, căci el ucide şi trupul şi sufletul! Am vrut să te pun la încercare. Aur nu ţi-aş fi dat, dar bani vei căpăta şi anume banii care ţi s-ar fi cuvenit şi în care îţi puseseşi nădejdea.

— Asta nu se poate!

— E voinţa lui Inciu-Ciuna, deci se poate. Ne vom duce călare în regiunea unde aţi muncit. Vei termina lucrările întrerupte şi vei primi astfel plata care ţi-a fost făgăduită.

Îl priveam tăcut şi mirat. Glumea oare? Nu. Astfel de

glume nu şi le-ar permite un şef indian. Sau mă supunea unui nou examen? Şi asta mi se părea puţin probabil.

— Tânărul meu frate alb nu spune nimic? stărui el. Oare propunerea mea nu-i place?

— Ba îmi place foarte mult! Dar nu-mi vine să cred că vorbeşti serios.

— De ce nu?

— Să termin eu lucrările pentru care i-ai pedepsit cu moartea pe colaboratorii mei! Să fac tocmai lucrul pentru care tu, la prima noastră întâlnire, m-ai condamnat atât de aspru!

— Atunci nu aveai învoirea stăpânilor acestui pământ; dar acum o vei avea. Propunerea nu pleacă de la mine, ci de la fiul meu Winnetou. El m-a încredinţat că nu vom suferi nici o pagubă dacă-ţi vei duce la capăt munca.

— Se înşală. Va fi construită calea ferată şi atunci albii vor veni cu siguranţă încoace.

Privi întunecat în pământ şi după, câteva clipe, încuviinţă:

— Ai dreptate. Nu-i putem împiedica să ne jefuiască necontenit. Mai întâi trimit nişte grupuri mici ca al vostru; fireşte că le-am putea distruge; dar ce folos, dacă pe urmă vin alţii în cete mari, din faţa cărora trebuie să ne retragem ca să nu fim zdrobiţi?! Ştiu bine că nici tu nu ai putinţă să schimbi lucrurile. Sau crezi cumva că, renunţând să termini măsurătorile, albii nu vor mai veni asupra noastră?

— Nu, nu cred asta. Orice-am face, calul de foc tot va pătrunde în aceste locuri.

— Deci primeşte propunerea mea! Ţie îţi va folosi mult şi nouă n-are ce să ne strice. M-am sfătuit cu Winnetou. Pornim călare tustrei, însoţiţi de treizeci de războinici. Sunt destui pentru a te ocroti în timpul lucrului şi a-ţi da o mână de ajutor. Pe urmă, cei treizeci de oameni ne conduc spre răsărit, până ajungem la drum sigur şi ne îmbarcăm în fine pe vaporul ce pleacă la Saint Louis.

— Ce aud? Înţeleg oare bine? Doreşte fratele meu mai mare să plece în răsărit?

— Da, împreună cu tine, cu Winnetou şi cu Nşo-ci.

— Şi Nşo-ci?

— Întocmai. Fiica mea râvneşte să vadă şi ea marile oraşe ale feţelor palide şi să rămână acolo până va deveni în toate ca o femeie de-a voastră.

La auzul acestor cuvinte nu făcui, probabil, o mutră prea inteligentă, căci Inciu-Ciuna adăugă zâmbind:

— Tânărul meu frate alb pare surprins. Poate nu-i convine să-l însoţim? Să vorbească sincer!

— Cum să nu-mi convină? Din contra, mă bucură foarte mult! În tovărăşia voastră am să ajung, fără nici o primejdie, în răsărit. De n-ar fi decât atât şi încă m-ar bucura propunerea. Unde mai pui că am să fiu împreună cu nişte oameni atât de dragi sufletului meu!

— *Howgh!* aprobă el satisfăcut. Îţi vei termina lucrul şi pe urmă ne ducem în răsărit. Oare va găsi acolo Nşo-ci oameni la care să locuiască şi să înveţe?

— Da. Voi aranja eu totul cu plăcere. Dar căpetenia apaşilor să ia în seamă că oamenii albi nu sunt atât de ospitalieri ca pieile-roşii.

— Ştiu asta. Când feţele palide vin la noi fără gânduri duşmănoase, atunci le oferim toate cele necesare şi nu le cerem în schimb nimic; iar dacă le vizităm noi oraşele, atunci nu numai că plătim totul, dar ni se cere chiar preţul îndoit prin comparaţie cu călătorii albi.

— Aşa e, din păcate. Dar să nu vă faceţi griji. În urma propunerii tale mărinimoase, voi încasa bani mulţi şi vă voi găzdui ca pe oaspeţii mei.

— Iuf, iuf! Ce părere îşi face fratele meu alb despre Inciu-Ciuna şi Winnetou, căpeteniile apaşilor? Ţi-am spus doar mai înainte că oamenii roşii cunosc multe locuri unde se găseşte aur. Avem munţi, străbătuţi de vine groase de aur şi văi în

care praful de aur zace sub aşternutul subţire de ţărână. Când ne ducem în oraşele albilor, nu avem bani, însă avem aur, atâta aur încât nici o sorbitură de apă nu rămâne neplătită. Chiar dacă Nşo-ci ar trebui să rămână acolo câteva veri, i-aş da atâta aur, încât i-ar prisosi. Numai lipsa de prietenie şi lăcomia feţelor palide ne sileşte să cercetăm zăcămintele de aur. Altminteri nici nu le-am lua în seamă şi nu le-am folosi. Când crede tânărul meu frate alb că va fi gata de drum?

— Oricând veţi găsi de cuviinţă.

— Atunci să nu mai zăbovim; e toamnă târzie şi se apropie iarna. Un războinic roşu nu are nevoie de multă pregătire, chiar şi pentru călătoriile cele mai lungi. Dac-ai fi gata, am putea să plecăm şi mâine.

— Sunt gata. Rămâne doar să hotărâm ce vom lua cu noi, câţi cai şi...

— Asta rămâne în grija lui Winnetou, mă întrerupse el. S-a şi gândit la toate; tânărul meu frate alb poate fi liniştit.

Părăsirăm etajul întâi unde ne aflam şi urcarăm din nou scara. Când să intru în camera mea, iată-l pe Sam Hawkens.

— Am să vă comunic o noutate, *sir,* îmi strigă el radiind de bucurie. O să vă mire grozav, dacă nu mă-nşel.

— Ce?

— Vestea pe care v-o aduc. Sau aţi şi aflat ceva?

— Haide, spune, dragă Sam!

— Plecăm, plecăm de-aici!

— Asta-i tot? Fireşte că ştiu.

— Ştiţi, care va să zică? Şi eu care ziceam să vă fac o bucurie! Prin urmare, am întârziat!

— Am aflat-o chiar acum de la Inciu-Ciuna. Dar dumitale cine ţi-a spus?

— Winnetou. L-am întâlnit jos, la râu, unde alegea caii. Chiar şi Nşo-ci vine cu noi călare. O ştiaţi şi pe-asta?

— Da.

— E o idee cam ciudată, dar mie îmi convine. Se pare că vor s-o dea la un pension, undeva, în est. De ce, pentru ce, asta n-o mai înţeleg, afară de cazul că...

Se opri în mijlocul frazei, mă măsură cu ochişorii lui plini de înţelesuri şi continuă:

— ... afară de cazul că... hm! Poate ca Nşo-ci să devină, să zic aşa, un fel de Cliuna-ai a dumneavoastră. Nu sunteţi de părere, iubite *sir* Shatterhand?

— Cliuna-ai, adică luna mea? Asemenea poveşti le las în seama dumitale, Sam. Ce-mi trebuie mie o lună care descreşte până dispare cu totul? Nici prin gând nu mi-ar trece să-mi pierd peruca de dragul unei indiene!

— Peruca? Ia vedeţi! Aici aţi scrântit-o. E o glumă proastă, care nu vă face cinste. Şi-apoi, găsesc chiar bine că dragostea mea pentru „luna în descreştere” a fost nefericită.

— De ce?

— Fiindcă n-o puteam lăsa aici; ar fi trebuit s-o iau cu mine. Şi atunci mă-ntreb: cărui călăreţ îi convine să străbată preria cu luna după el? Hi-hi-hi-hi! Tot răul e spre bine. Numai una mă supără.

— Ce?

— Chestia cu surtucul. Dac-aş fi prelucrat eu însumi pielea aia frumoasă de grizzly, m-aş plimba acum într-o haină de vânătoare clasa-ntâi. Aşa, s-a dus dracului surtucul cu piele cu tot!

— Păcat! Sper însă că se mai iveşte ocazia să dobor un grizzly. Atunci îţi dau iarăşi pielea.

— Mi-o daţi mie? Mai curând vă fac eu un cadou, stimate *sir.* Să nu vă imaginaţi că urşii ăştia cenuşii mişună peste tot numai din plăcerea de a fi răpuşi de primul *greenhorn* ce le iese în drum! Atunci a fost o întâmplare cu care n-aveţi motive să vă lăudaţi, cum, de altfel, nici cu gluma de adineauri. Mai bine nu ne-am întâlni cu urşii, măcar în viitorul apropiat, cât mai avem de lucru. Colosală idee să vă puteţi

continua măsurătorile! Nu-i aşa?

— Nobilă, Sam, foarte nobilă!

— *Yes!* În felul ăsta încasaţi banii şi noi de asemenea. Poate că, *thunderstorm!* Mii de trăsnete! V-aş dori-o din inimă, dacă nu mă-nşel! Cred c-am ghicit.

— Ce-ai ghicit?

— C-o să primiţi toţi banii, toţi!

— Nu înţeleg.

— Păi e uşor de înţeles. Dacă lucrarea e făcută în întregime, ea trebuie plătită ca atare. Ceilalţi au murit, aşa că vi se cuvine şi partea lor.

— Asta să ţi-o scoţi din cap, Sam! Vor avea alţii grijă să nu iasă după socoteala dumitale atât de rezonabilă.

— Totul e posibil, *sir,* totul! Depinde cum veţi pune chestiunea; trebuie să cereţi plata integrală. De altfel, aţi făcut aproape singur toată treaba. Vreţi să încercaţi?

— Nu. N-am de gând să mă fac de râs cerând mai mult decât mi se cuvine după contract.

— *Greenhorn*! Zi-i *greenhorn* şi pace! Vă spun eu că aici, în ţara asta, modestia dumneavoastră e cu totul deplasată. Eu vă vreau binele, deci ascultaţi ce vă spun. Părăsiţi ideea de a deveni un *westman,* căci n-o să ajungeţi câte zile veţi trăi; nu aveţi nici cea mai mică aptitudine. Trebuie aşadar să vă alegeţi o altă carieră şi în acest scop e nevoie de bani şi iarăşi de bani. Cu condiţia să aveţi un pic de minte, vi se oferă acum ocazia să puneţi mâna pe o sumă frumuşică şi să vă asiguraţi pentru o bucată de vreme. Altfel o să vă zbateţi ca peştele pe uscat.

— Vom vedea. N-am trecut dincoace de Mississippi ca să ajung un *westman* şi dacă într-adevăr nu izbutesc, atâta pagubă. În acest caz numai dumneata ai fi de compătimit.

— Eu? De ce tocmai eu?

— Pentru că ţi-ai dat atâta osteneală să scoţi ceva din mine. Parcă şi aud comentariile: „Trebuie să fi încăput omul

pe mâinile unui dascăl ageamiu, care habar nu are de nimic”.

— Adică eu n-am habar de nimic? Eu, Sam Hawkens, hi-hi-hi-hi! Eu mă pricep la toate, *sir,* absolut la toate! Mă pricep chiar să vă las aici la voia întâmplării!

Dădu să plece, dar se întoarse după câţiva paşi, ameninţându-mă:

— Dar un lucru să ştiţi: dacă nu cereţi toţi banii, îi cer eu şi vi-i bag cu de-a sila în buzunar! *Howgh!*

Plecă hotărât, cu paşi care se voiau gravi, dar care stârneau ilaritate. Omuleţul acesta simpatic îmi dorea tot binele, până şi onorariul întreg, de care însă nu putea fi vorba.

Spusele lui Inciu-Ciuna se adeveriră: un războinic roşu n-are nevoie de prea multe pregătiri, chiar şi pentru o călătorie din cele mai lungi. Viaţa în pueblo îşi urmă cursul ei obişnuit şi calm, fără ca nimic să indice apropiata noastră plecare. Chiar şi Nşo-ci care, după bunul ei obicei, continua să ne servească masa, era neschimbată. Câtă agitaţie şi alergătură nu implică, pentru o femeie albă, pregătirile în vederea celei mai neînsemnate excursii! Această fată de indian avea să străbată călare un drum lung şi primejdios pentru a cunoaşte mult lăudatele minuni ale civilizaţiei şi totuşi nu dădea nici cel mai mic semn de nelinişte. Nimeni nu mă întreba nimic, nici nu-mi cerea vreun sfat. Singura mea grijă era să strâng şi să împachetez instrumentele, pentru care Winnetou mi-a pus la dispoziţie câteva pături moi de lână. Ca şi altădată, ne-am petrecut toată seara împreună, fără să schimbăm un cuvânt despre călătoria noastră şi, ducându-mă la culcare, nu mă simţeam deloc ca în ajunul unui drum atât de serios. Calmul şi sângele rece al indienilor mă contaminaseră. Dimineaţa, nu mă trezii de la sine, ci datorită lui Hawkens, care mă anunţă că totul e gata şi că putem pleca imediat. Abia se crăpase de zi. Ne aflam către sfârşitul toamnei şi răcoarea dimineţii dovedea că n-ar fi fost cazul să mai amânăm plecarea.

Am luat în grabă o gustare şi apoi, însoţiţi de toţi locuitorii din pueblo, cum s-ar zice „cu căţel şi cu purcel”, am pornit în jos, către malul râului, unde avea să se desfăşoare o ceremonie cu totul nouă pentru mine: vraciul trebuia să se pronunţe dacă această călătorie va fi norocoasă ori ba.

Se adunaseră aici şi apaşii ce locuiau în apropierea pueblo-ului. Carul nostru cu boi mai sta acolo; fireşte că nu-l puteam lua cu noi la drum, fiind prea greoi şi incomod. Acum, acoperit cu pături sub care se adăpostea vraciul, carul fusese improvizat în sanctuar.

Se alcătui un cerc larg în jurul carului. Apoi începu „sfânta slujbă” indiană, pe care eu, în sinea mea, o denumeam „spectacol”; era un mârâit şi un miorlăit de parcă o haită de câini şi de pisici ar fi fost gata să se încaiere.

Stăteam între Winnetou şi sora lui. Nşo-ci se îmbrăcase în haine bărbăteşti şi astfel ieşea şi mai mult în evidenţă marea asemănare dintre cei doi fraţi. Hainele de pe dânsa erau aidoma cu ale fratelui, aşa cum le-am descris la timpul cuvenit. Avea, ca şi Winnetou, capul descoperit şi părul adunat într-o coadă împletită. La brâu purta câteva punguliţe, fiecare cu alt conţinut, un cuţit şi un pistol. De umăr îi atârna o puşcă. În hainele acestea noi, împodobite cu broderii şi ciucuri, Nşo-ci arăta foarte marţială, dar în acelaşi timp atât de graţioasă, încât toţi ochii se aţintiră asupra ei. Cum şi eu îmi pusesem costumul primit în dar, eram tustrei îmbrăcaţi aproape identic.

Probabil că, la auzul acelor sunete, nu mă prea luminasem la faţă, căci Winnetou ţinu să-mi explice:

— Fratele meu încă nu cunoaşte această datină a noastră; pesemne că în sinea lui îşi râde de noi.

— Mie nu-mi pare ridicolă nici o datină religioasă, oricât de puţin aş pricepe-o, i-am răspuns.

— Acesta e cuvântul just: religioasă. Cele ce vei vedea şi auzi aici nu sunt nişte maimuţăreli păgâne; fiecare gest şi

sunet al vraciului îşi are tâlcul lui. Iată acum se ceartă între ele, vrăjmaşe, vocile binelui şi ale răului. În acelaşi fel îmi lămuri şi dansul vraciului. După un şir de miorlăituri, venea mereu câte un urlet alternat cu intonaţii mai potolite. Urletul izbucnea în momentele când vraciul desluşea semne rele, iar sunetele potolite însoţeau semnele bune. La un lung răstimp, după ce toate acestea se consumară, vraciul sări din car şi începu să alerge roată, strigând ca turbat. Apoi fuga lui se domoli; strigătul încetă; groaza, pe care o „mimase” atât de bine şi care-l făcuse să alerge nebuneşte, se potoli; vraciul începu să danseze lent şi grotesc; părea cu atât mai ciudat, cu cât îşi vârâse faţa într-o mască înfiorătoare, iar de trup îi atârnau tot soiul de obiecte, unele de-a dreptul monstruoase, îşi însoţea dansul cu o litanie tărăgănată. Amândouă — şi dansul şi cântecul — erau mai întâi agitate şi se liniştiră apoi treptat, până încetară cu totul. Vraciul se aşeză pe vine, îşi vârî capul între genunchi şi stătu astfel nemişcat lungă vreme. Deodată, sări ca ars şi anunţă cu glas tare rezultatul viziunii sale:

— Ascultaţi, ascultaţi voi, fii şi fiice din neamul apaşilor! Iată ce mi-a îngăduit să întrevăd Manitu, Marele şi Bunul Spirit! Inciu-Ciuna şi Winnetou, căpeteniile apaşilor şi Old Shatterhand, care este căpetenia noastră albă, pornesc călare cu războinicii lor roşii şi albi pentru a însoţi pe Nşo-ci, tânăra fiică a tribului nostru, spre aşezările feţelor palide. Bunul Manitu este gata să-i ocrotească. Vor avea de întâmpinat câteva primejdii, din care vor ieşi neatinşi şi se vor întoarce cu bine în mijlocul nostru. Chiar şi Nşo-ci, care va zăbovi mai multă vreme printre feţele palide, se va înapoia nevătămată. Numai pe unul singur dintre ei va fi să nu-l mai revedem.

Se opri şi-şi înclină capul pentru a-şi exprima astfel mâhnirea pentru pierderea ce se anunţă.

— Iuf, iuf, iuf! exclamară indienii, curioşi şi întristaţi

totodată.

Cum vraciul rămase mai multă vreme în poziţia lui ghemuită şi stăruia în tăcere, Sam Hawkens al meu îşi pierdu răbdarea şi întrebă:

— Cine-i omul care nu se va întoarce? Să ne-o spună vraciul mai repede!

Vraciul făcu un gest de refuz cu mâna şi mai aşteptă un timp destul de lung până-şi ridică privirea şi o fixă asupra mea, strigând:

— Ar fi fost mai bine să nu fiu întrebat. N-am vrut să-l numesc; dar acum Sam Hawkens, această faţă palidă dornică să le ştie pe toate, m-a silit să rostesc numele. Old Shatterhand e acela care n-o să mai revină. Moartea îl va găsi curând. Ceilalţi, cărora le-am prezis reîntoarcerea, să nu se ţină în preajma lui, dacă nu vor să-şi piardă viaţa o dată cu el! Stându-i alături, vor fi şi ei în primejdie; departe de el, vor fi în siguranţă. Aşa spune Marele Spirit... *Howgh!*

Încheind, se ascunse iarăşi în car. Oamenii din jur îmi aruncau priviri speriate şi scoteau exclamaţii de compătimire. În ochii lor eram de pe acum un proscris, din calea căruia trebuie să te fereşti.

— Ce i-o fi căşunat individului ăsta? Se revoltă Sam. Să muriţi dumneavoastră? Haida-de! Numai un tâmpit poate scorni asemenea bazaconii! Are creierul putred şi ideea i-a ţâşnit ca puroiul. Cum naiba s-o fi gândit tocmai la asta?

— Întreabă-te mai bine ce urmăreşte! E limpede că nu mă are la stomac... Vraciul ăsta nu mi-a adresat vreodată un cuvânt şi, bineînţeles, i-am plătit cu aceeaşi monedă; parcă nici nu exista pentru mine. Se teme de influenţa mea asupra căpeteniilor şi poate chiar asupra întregului trib; de aceea s-a folosit de ocazie ca să-mi lichideze autoritatea.

— M-aş duce la el să-i trag o pereche de palme.

— Lasă prostiile, Sam! Nu merită să-ţi ieşi din fire pentru atâta lucru.

Ascultând profeţiile vraciului, Inciu-Ciuna, Winnetou şi Nşo-ci se uitară consternaţi unul la altul. Indiferent dacă dădeau sau nu crezare acestor profeţii, ei ştiau bine ce efect produc ele asupra apaşilor.

Treizeci de oameni fuseseră însărcinaţi să ne însoţească; şi aceştia, crezând sincer că apropierea mea le aduce nenorociri, ar fi provocat, desigur, serioase dificultăţi. A pară o asemenea situaţie nu era posibil; cuvintele vraciului nu dădeau loc la răstălmăciri. Singura soluţie ar fi fost ca şefii tribului să rămână neclintiţi în atitudinea lor amicală faţă de mine şi să şi-o manifeste în văzul şi auzul tuturor. Şi, într-adevăr, ei îmi strânseră mâinile, iar Inciu-Ciuna vorbi cu voce tare, ca să fie înţeles de toată lumea:

— Fraţii şi surorile mele roşii să-mi asculte cuvintele! Fratele nostru, vraciul, are darul de a desluşi tainele viitorului şi, de multe ori, s-a şi întâmplat ceea ce a prezis. Dar noi ştim că poate să şi greşească. Pe vremea marii secete el a chemat ploaia, care însă n-a venit. În ajunul ultimului război împotriva comanşilor, el ne-a prorocit că vom face prăzi bogate şi totuşi izbânda nu ne-a adus decât vreo câţiva cai şi trei puşti învechite. Când ne-a îndemnat acum două toamne să ne ducem la malul râului Tugah, dacă vrem să răpunem bivoli mulţi, noi i-am urmat sfatul, dar ne-am ales cu aşa de puţină carne, încât iarna era să ne sfârşim de foame. Pot să vă dau şi alte pilde care dovedesc că, uneori, ochii lui sunt nevăzători. De aceea e foarte posibil să se fi înşelat şi în privinţa fratelui nostru Old Shatterhand. Socotesc cuvintele sale ca şi când n-ar fi fost rostite şi cer ca fraţii şi surorile mele să facă acelaşi lucru. Vom vedea dacă prorocirile se vor adeveri.

Atunci micul meu Sam Hawkens păşi în faţă, plin de hotărâre:

— Nu, nu vom vedea nimic! Nu e nevoie să aşteptăm. Cunosc eu un mijloc prin care vom afla imediat dacă vraciul a

prezis adevărul sau nu.

— La ce mijloc se gândeşte fratele meu alb? se interesă căpetenia.

— Am să vi-l spun. Nu numai roşii, dar şi albii au vracii lor care se pricep să vadă viitorul, iar eu, Sam Hawkens, sunt cel mai vestit dintre ei.

— Iuf, iuf! exclamară, miraţi, apaşii.

— Da, da, miraţi-vă! M-aţi, socotit până acum un *westman* de rând, fiindcă nu-mi cunoaşteţi încă puterile; mă pricep şi la altele decât să mănânc şi să dorm! Vedeţi voi acuşi de ce sunt în stare, hi-hi-hi-hi! Câţiva dintre războinici să ia tomahawkurile şi să sape aici, în pământ, o groapă adâncă şi îngustă.

— Vrea oare fratele meu alb să privească în adâncul pământului? întrebă Inciu-Ciuna.

— Da, căci viitorul e ascuns în măruntaiele pământului şi uneori în stele; cum însă, ziua-n amiaza-mare nu pot citi în stele, trebuie să cercetez adâncimile.

Câţiva indieni îi urmară îndemnul şi-şi înfipseră securile în pământul dur, ca să sape groapa.

— Nu te ţine de năzbâtii, Sam! i-am şoptit. Dacă roşii bagă de seamă că le joci festa, mai mult strici lucrurile decât le dregi!

— Năzbâtii? Dar vraciul lor ce face? Tot scamatorii! Ceea ce ştie şi poate dânsul ştiu şi eu, stimate *sir,* dacă nu mă-nşel! Lăsaţi pe mine! E o demonstraţie cât se poate de necesară pentru ca însoţitorii noştri să nu ne dea peste cap planurile. Altminteri, vă asigur că va fi de rău.

— Sunt şi eu convins; dar te rog din suflet să nu faci caraghioslâcuri!

— O, nici o grijă! Lucrul e serios, chiar foarte serios!

Cu toate asigurările lui, mărturisesc că nu mă simţeam prea bine. Îl cunoşteam pe Sam ca pe mine însumi. Era un şugubăţ incorigibil. De aceea l-aş fi prevenit cu şi mai multă

stăruinţă, dar el mă părăsi în grabă şi se duse la săpători, ca să le arate cât de adâncă trebuie să fie groapa.

Când terminară, Sam îi expedie la locurile lor şi îşi dezbrăcă surtucul vechi de piele. Îl încheie la toţi nasturii şi-l rezemă de pământ. Surtucul stătea ţeapăn, pe verticală, de parc-ar fi fost din tablă sau lemn. Sam îl potrivi ca pe un cilindru deasupra gropii, luă o atitudine importantă şi strigă:

— Bărbaţii, femeile şi copiii apaşilor vor vedea ce fac, ce aflu şi se vor mira foarte. După ce voi rosti cuvintele mele de vrajă, pământul îşi va deschide adâncul şi voi desluşi cele hărăzite nouă în viitorul apropiat.

Se dădu câţiva paşi în lături şi porni apoi încet şi solemn în jurul gropii, turuind din gură, spre marea mea stupoare, tabla înmulţirii de la unu până la nouă. Noroc că o făcea atât de repede, încât indienii nu înţelegeau nimic. Isprăvind înmulţirea cu nouă, îşi iuţi din ce în ce paşii până dădu în galop în jurul surtucului său, urlând din toţi bojocii şi agitându-şi braţele ca o moară de vânt. În cele din urmă, cu respiraţia tăiată de atâta urlet şi alergătură, se opri lângă haina lui înţepenită, făcu nişte plecăciuni grave şi-şi vârî capul în deschizătura surtucului, pasămite ca să se uite în adânc.

Mă cuprinse teama gândindu-mă la efectul acestei copilării. Mă uitai în jur şi constatai, spre liniştea mea, că indienii participau cu toată seriozitatea la spectacol. Nici chipurile celor două căpetenii nu trădau nemulţumire; nu eram însă convins că Inciu-Ciuna ştia prea bine câte parale fac scamatoriile lui Sam.

Capul lui Sam poposi vreo cinci minute în gulerul surtucului. În acest răstimp omuleţul îşi tot mişca braţele ca şi cum ar fi vrut să arate că observă nişte lucruri foarte importante şi nemaivăzute. În fine, îşi scoase capul. Avea o mutră extrem de serioasă. Descheie din nou surtucul, îl îmbrăcă şi porunci:

— Fraţii mei roşii să astupe groapa; cât e deschisă, n-am voie să spun nimic!

După ce i se împlini porunca, răsuflă o dată adânc, ca şi cum s-ar fi simţit aievea foarte mişcat şi începu:

— Vraciul vostru n-a văzut bine, căci se va întâmpla taman pe dos. Am aflat tot ce ne aşteaptă în săptămânile următoare; dar nu mi-e îngăduit să spun decât o parte din cele scrise. Am zărit în fundul gropii arme şi am auzit împuşcături; prin urmare, va fi luptă. Ultimul glonţ a pornit din doborâtorul de urşi al lui Old Shatterhand. Asta înseamnă că el va învinge, pentru că, dac-ar fi să moară, n-ar putea trage tocmai el ultimul foc. Pe fraţii mei roşii îi pândeşte o nenorocire. Ei pot scăpa numai dacă se ţin în preajma lui Old Shatterhand. În schimb, dac-ar face după îndemnul vraciului vostru, ar fi pierduţi fără scăpare. Am zis! *Howgh!*

Efectul acestei prorociri a fost, cel puţin pe moment, acela scontat de Sam. Apaşii îi dădură crezare; se vedea pe chipurile lor. Îşi aţinteau totuşi privirile pline de aşteptare spre carul cu boi. Bănuiau că vraciul va ieşi de acolo pentru a-şi apăra punctul de vedere. Dar el nu se arătă, ceea ce îi conduse la presupunerea că omul se da bătut. Sam Hawkens veni spre mine şi, scăpărând din ochişorii lui şireţi, mă iscodi:

— Ei, *sir,* vă place cum am dres-o?

— Ca un şmecher de prima clasă.

— *Well!* Deci am lucrat bine, nu?

— Bine. Cel puţin aşa pare. S-ar zice că ţi-ai atins scopul.

— L-am atins pe deplin. Vraciul e bătut; n-aude şi nu vede.

Winnetou ne privea în tăcere şi cu tâlc. În schimb, tatăl său se vădi mai puţin tăcut; se apropie şi rosti către Sam:

— Fratele meu alb e un bărbat deştept; el a stors vlaga din spusele vraciului nostru şi are un surtuc plin de profeţii însemnate. Surtucul acesta nepreţuit îşi va cuceri faima peste mări şi ţărmuri. Numai că Sam Hawkens a cam întrecut măsura cu prorocirile lui.

— Am întrecut măsura? Cum aşa? se interesă mărunţelul.

— Ar fi fost de ajuns să spună că prezenţa lui Old Shatterhand nu ne va căşuna nici un rău. Ce nevoie a mai avut să adauge că ne aşteaptă o nenorocire?

— Aşa am citit în groapă.

Inciu-Ciuna respinse binevoitor argumentul:

— Căpetenia apaşilor ştie cum stau lucrurile; Sam Hawkens poate fi încredinţat de asta. Nu era nevoie să prezici nenorociri şi să semeni îngrijorare în sufletele oamenilor.

— Îngrijorare? Păi războinicii apaşilor sunt luptători viteji, care nu se tem de nimic.

— Nu se tem, ce-i drept. Şi o vor dovedi, fără îndoială, dacă în călătoria noastră, pe care o doresc liniştită, vom fi primejduiţi de cine ştie ce vrăjmaşi. Să pornim aşadar!

Ni se aduseră caii, dintre care un număr considerabil erau împovăraţi cu samare; unii cărau instrumentele mele; alţii fuseseră încărcaţi cu provizii şi cu diverse obiecte necesare în călătorie.

La indieni domneşte obiceiul ca războinicii care pleacă la drum să fie petrecuţi un răstimp de către cei care rămân. De astă dată, conform dorinţei lui Inciu-Ciuna, lucrurile nu s-au petrecut aşa. Cei treizeci de indieni care ne însoţeau nici nu-şi luară măcar rămas bun de la soţiile şi copiii lor. Desigur, vor fi făcut-o mai înainte, căci manifestarea în public a duioşiilor familiale nu corespunde cu demnitatea unor războinici.

Numai unul singur s-a găsit să-şi ia rămas-bun cu glas tare şi anume Sam Hawkens. O zări printre femei pe Cliuna-ai, îşi mână catârul până în dreptul ei şi o întrebă:

— Ai auzit, „Lună”, ce-am citit eu în adâncul pământului?

— Ai spus-o şi am auzit, răspunse ea.

— Aş fi avut încă multe de spus, chiar şi despre tine.

— Despre mine? M-ai văzut şi pe mine în groapă?

— Dă. Ţi-am văzut tot viitorul. Să ţi-l spun?

— Te rog! zise ea curioasă şi grăbită. Ce-o să-mi aducă

viitorul?

— N-o să-ţi aducă nimic. În schimb, o să-ţi răpească ceva foarte drag.

— Ce anume? întrebă ea speriată.

— Părul! Ai să-l pierzi în câteva luni şi ai să ajungi cheală, dar ştii, fără un fir de păr în cap, ca şi luna de sus. Atunci am să-ţi trimit peruca mea. Rămâi cu bine, te salut, tristeţe lunară!

Râse şi dădu pinteni catârului, în timp ce femeia îşi ascunse obrazul, vădit ruşinată că a fost trasă pe sfoară datorită propriei sale curiozităţi.

Ordinea în care călăream se alcătui de la sine. În frunte, Inciu-Ciuna, Winnetou, sora lui şi eu. Urmau Hawkens, Parker şi Stone, după care cei treizeci de apaşi mânând cu schimbul caii încărcaţi cu poveri.

Nşo-ci se ţinea bărbăteşte în şa. Era, după cum aflasem înainte şi se adeverea acum, o excelentă şi foarte dârză călăreaţă. La fel de bine se pricepea şi în mânuirea armelor. Orice străin ar fi luat-o drept fratele mai tânăr al lui Winnetou; dar unui ochi mai atent nu-i puteau scăpa gingăşia feminină a feţei şi perfecţiunea trupului. Era frumoasă, desăvârşit de frumoasă, în ciuda costumului şi a atitudinii ei bărbăteşti.

Primele zile ale călătoriei se scurseră fără nici o întâmplare care ar merita pomenită. Cititorul îşi aminteşte că apaşii avuseseră nevoie de cinci zile pentru a se întoarce de la locul bătăliei cu kiowaşii până la pueblo-ul lor de pe Rio Pecos. Atunci transportul prizonierilor şi răniţilor încetinise mult ritmul călătoriei. De astă dată, am ajuns numai în trei zile la locul unde Klekih-Petra fusese ucis de Rattler. Acolo ne oprirăm pentru popasul de noapte. Apaşii cărară bolovani pentru construcţia unui monument. În popasul acesta Winnetou arăta şi mai serios ca de obicei. I-am povestit atât lui, cât şi tatălui şi surorii sale, cele ce-mi încredinţase Klekih-Petra privind trecutul său.

A doua zi dimineaţa ne continuarăm drumul până în regiunea unde lucrările noastre fuseseră atât de brusc întrerupte de atacul apaşilor. Jaloanele se mai aflau la locul lor, ceea ce mi-ar fi permis să-mi încep imediat munca. Amânai însă, pentru că aveam ceva mai urgent de făcut.

După încetarea luptei, apaşilor nu le venise în minte să-i îngroape pe morţii noştri şi nici pe kiowaşii căzuţi. Ei lăsaseră cadavrele în părăsire. În schimb, vulturii şi alte animale de pradă se îngrijiră de ele în felul lor. Oasele zăceau împrăştiate, unele complet dezgolite, altele învelite încă în zdrenţe de carne putredă. Ne apucarăm, împreună cu Sam, Dick şi Will, să adunăm aceste resturi omeneşti şi să le depunem într-o groapă comună. Era îngrozitoare treaba. Fireşte că apaşii nu participară la această lugubră operaţie.

Între acestea, ziua trecu şi mă apucai de lucrările mele abia în dimineaţa următoare. Pe lângă războinicii care îmi dădeau ajutor, mă asistă şi Winnetou cu multă tragere de inimă, iar soră-sa aproape că nu se depărta de lângă noi. Munca mergea cu mult mai bine ca altădată, când avusesem în preajmă nişte indivizi atât de puţin simpatici. Indienii care nu aveau treabă cutreierau împrejurimile; seara ne aduseră niscai vânat mărunt.

E lesne de înţeles că-i dădeam zor cu munca. În ciuda obstacolelor terenului, am izbutit, numai în trei zile, să fac joncţiunea cu sectorul învecinat; în cea de-a patra zi, toate desenele şi calculele erau terminate. Încheiasem lucrul tocmai la timp, căci iarna se apropia cu paşi repezi. Nopţile deveneau din ce în ce mai răcoroase. Trebuia să ţinem focul aprins până dimineaţa.

Spuneam că apaşii îmi dădeau ajutor; şi aceasta era realitatea; numai că, din păcate, nu o făceau şi cu plăcere. Se supuneau poruncii primite de la căpeteniile lor şi atât. Altminteri, nu s-ar fi grăbit să mă ajute. Li se citea pe faţă bucuria când vedeau că nu mai am nevoie de serviciile lor. Şi

de câte ori şedeam seara în jurul focului de tabără, cei treizeci de indieni se izolau de noi mai mult decât ar fi cerut respectul faţă de şefi. Acestora nu le-a scăpat din atenţie faptul, dar păstrară tăcere. Chiar şi Sam sesiză situaţia:

— Nu-i prea trage aţa la muncă pe roşii ăştia! Adevărul e adevăr: indianul e vânător iscusit, războinic viteaz, dar şi trântor fără pereche. Nu-i place munca şi basta!

— Ceea ce fac ei nu e deloc obositor şi nu se poate numi muncă. Altceva îi roade.

— Da? Şi ce anume?

— Pare că se gândesc la profeţiile vraciului şi cred în ele mai mult decât în ale dumitale, dragă Sam.

— Mă rog! Ar fi însă o prostie din partea lor.

— În orice caz, nu văd cu ochi buni munca mea de-aici. Pământul acesta le aparţine lor şi eu îl măsor pentru alţii, pentru duşmani. Judecă şi tu, Sam!

— Dar ideea de a reveni aici porneşte chiar de la căpeteniile lor.

— Neîndoielnic. Numai că asta nu înseamnă, sau mai bine zis nu implică şi acordul celorlalţi. În sinea lor sunt chiar împotrivă. Şi când stau aşa, deoparte, discutând în şoaptă, observ pe feţele lor că vorbesc despre mine la un mod care nu mi-ar face plăcere dacă le-aş desluşi cuvintele.

— Cam aşa mi se pare şi mie. Dar mi-e indiferent. Nici gândul şi nici vorba lor n-au ce să ne strice. Noi avem ce avem cu Inciu-Ciuna, cu Winnetou şi cu Nşo-ci; or, de ăştia trei nu ne putem plânge.

Aici avea dreptate. Winnetou şi tatăl său mă sprijineau în toate, binevoitori ca nişte fraţi; iar fata mai că-mi citea în ochi orice dorinţă. Ai fi zis că-mi ghiceşte gândurile. Mi le îndeplinea fără ca măcar să-i adresez vreo rugăminte. Şi asta în chestiuni din cele mai mărunte, cărora, de obicei, nu li se acordă atenţie. Îi eram din ce în ce mai îndatorat. Avea un foarte ascuţit simţ de observaţie, asculta cu mare interes

discuţiile şi, spre bucuria mea, constatai că devenisem, cu sau fără intenţie, dascălul ale cărui învăţături le sorbea cu nesaţ. Când vorbeam, ochii ei îmi stăruiau pe buze; căuta să mă imite în toate, chiar dacă nu se potriveau cu obiceiurile rasei sale. Părea că se află aici exclusiv pentru mine şi, cu toate că n-aş fi voit să mi se creeze condiţii deosebite faţă de ale altora, se ocupa de confortul meu mai mult decât de al ei şi cu mai multă grijă, decât o făceam eu însumi.

Aşadar, la sfârşitul celei de-a patra zi, eram gata şi mi-am strâns instrumentele, învelindu-le în pături. Ne-am pregătit de plecare şi, în a cincea zi, am pornit o dată cu zorile. Cele două căpetenii hotărâră să urmăm aceeaşi cale pe care Sam m-a condus la sosirea mea în aceste ţinuturi.

După două zile de mers, avurăm parte de o întâlnire. Ne găseam într-un şes întins, acoperit de ierburi şi punctat ici şi colo de tufişuri; cuprindeam cu privirea întregul câmp, ceea ce în vest e totdeauna avantajos. Nu poţi să ştii niciodată peste ce oameni dai şi de aceea e bine să observi de departe orice apariţie. Zărirăm patru călăreţi care se apropiau de noi. Erau albi. Fireşte că ne văzură şi ei tot atât de repede şi se opriră locului, cumpănind dacă e cazul să-şi continue drumul sau să ne ocolească. Întâlnirea cu o ceată de treizeci de indieni nu e lucru tocmai plăcut pentru nişte albi, mai ales când aceştia nu sunt decât patru la număr şi nu cunosc tribul cu care au de-a face. Dar băgaseră de seamă că erau şi nişte albi aici, fapt care le risipi, probabil, îndoiala; lăsară deci caii să-şi urmeze drumul în direcţia noastră.

Erau îmbrăcaţi ca nişte cowboy şi înarmaţi cu puşti, cuţite şi pistoale. Ajunşi la douăzeci de paşi de noi, îşi struniră caii, îşi aduseră puştile în poziţie de tragere şi unul din ei strigă:

— *Good-day,* domnilor! E nevoie să ţinem degetul pe trăgaci, ori ba?

— *Good-day,* gentlemeni! răspunse Sam. Lăsaţi fără nici o grijă puşcoacele în jos. N-avem intenţia să vă mâncăm.

Putem să aflăm şi noi de unde veniţi?

— De la bătrânul Mississippi.

— Şi încotro vă îndreptăţi?

— În sus, către New Mexico şi apoi în California. Am auzit că se caută acolo văcari pricepuţi şi că se plăteşte simbrie bună; mai bună decât în locurile de unde venim.

— S-ar putea să aveţi dreptate, sir; dar mai rămâne cale de străbătut până să găsiţi asemenea slujbă rentabilă. Noi am coborât încoace, cu direcţia Saint Louis. E curăţel drumul?

— Da. Cel puţin noi n-am auzit de vreun obstacol. Dar, oricum, n-aveţi de ce vă teme: sunteţi destul de numeroşi. Sau, poate, gentlemenii roşii nu vă însoţesc până la capăt?

— Numai aceşti doi războinici, căpeteniile apaşilor, Inciu-Ciuna şi Winnetou, precum şi sora lui.

— Nu mai spuneţi, *sir!* O lady roşie care pleacă la Saint Louis? S-ar putea să aflăm şi numele dumneavoastră?

— De ce nu! Sunt nume onorabile şi nu avem motive să le tăinuim. Mie îmi spune Sam Hawkens, dacă nu mă-nşel. Aceştia sunt camarazii mei, Dick Stone şi Will Parker şi aici, alături de mine, îl vedeţi pe Old Shatterhand, un *boy* care înjunghie ursul cenuşiu cu cuţitul şi doboară dintr-un pumn pe cel mai puternic dintre bărbaţi. Veţi fi acum atât de amabil să ne spuneţi şi nouă numele dumneavoastră?

— Cu plăcere! De Sam Hawkens am auzit, de ceilalţi gentlemeni încă nu. Mă numesc Santer şi nu sunt un vânător cu faimă în vest, ca dumneavoastră, ci un simplu cowboy sărac.

Ne comunică şi numele celor trei fârtaţi ai lui, pe care însă nu le-am reţinut; mai puse apoi câteva întrebări despre starea drumului şi plecară apoi câte patru. După ce se depărtară, Winnetou îl mustră pe Sam:

— De ce fratele meu a găsit cu cale să dea acestor oameni informaţii atât de precise?

— Să le fi refuzat?

— Da.

— Nu văd de ce. Am fost întrebat politicos şi se cuvenea să răspund la fel. Aşa se poartă Sam Hawkens în toate cazurile.

— Eu nu cred în politeţea acestor feţe palide. S-au stăpânit pentru că-i întreceam de opt ori ca număr. Nu sunt deloc bucuros că le-ai spus cine suntem şi încotro ne ducem.

— De ce? Crezi că ne poate strica?

— Da.

— În ce fel?

— În tot felul. Aceste feţe palide nu mi-au plăcut. Din ochii celui care vorbea nu luminează bunătatea.

— N-am observat. Însă chiar de-ar fi aşa, ce ne pasă? Au plecat. Ei călăresc într-o direcţie, noi în alta. Doar n-or să se întoarcă şi să se lege de noi!

— Totuşi, vreau să le aflu intenţiile. Fraţii mei să meargă înainte. Eu şi Old Shatterhand îi vom urmări un timp. Trebuie să ştim dacă se duc într-adevăr spre ţinta lor sau numai se prefac.

Pe când ceilalţi îşi continuară drumul, Winnetou şi cu mine pornirăm călări chiar pe urmele lăsate de noi şi după care se luaseră cei patru străini. Mărturisesc că nici mie nu-mi plăcuse acest Santer şi nici însoţitorii lui nu-mi inspiraseră prea multă încredere. Doar că nu-mi închipuiam ce-ar putea să aibă împotriva noastră şi ce-ar fi în stare să facă. Presupunând chiar că erau din acea tagmă care confundă avutul ei cu al altora, încă mă întrebam ce i-ar putea ispiti la jaf în cazul de faţă. Şi dac-ar cuteza — ceea ce mi se părea imposibil — să ne atace, cum ar izbuti patru inşi să înfrunte treizeci şi şapte de oameni înarmaţi? Împărtăşindu-i lui Winnetou nedumeririle mele, dânsul îmi explică:

— Dacă sunt hoţi, atunci nu le pasă de numărul nostru, fiindcă n-or să ne atace făţiş; mai degrabă ne-ar urmări în ascuns şi ar pândi momentul când unul dintre noi, pe care au

pus deja ochii, s-ar depărta niţel de ceilalţi.

— Pe cine să fi pus ochii? Nici măcar nu ne cunosc.

— Pe acela la care presupun că s-ar afla aurul.

— Aur? Dar de unde să ştie că avem aur şi la care din noi se găseşte? Ar trebui să fie atotştiutori.

— Nicidecum! E suficient să judece un pic ca să meargă aproape la sigur. Sam Hawkens a fost tare uşuratic şi le-a divulgat că suntem căpetenii, că mergem la Saint Louis. Mai mult nici nu le trebuie.

— Ah, bănuiesc, în sfârşit, ce vrea să spună fratele meu! Când merg spre răsărit, indienii au nevoie de bani. Cum însă nu dispun de monedă, iau cu dânşii aur, ale cărui zăcăminte le cunosc numai ei. Şi dacă, pe deasupra, e vorba de căpetenii, atunci aceştia cunosc cu precizie zăcămintele şi se aprovizionează cu aur din belşug.

— Fratele meu Old Shatterhand a ghicit. În cazul că plănuiesc un furt sau o tâlhărie, albii aceia şi-au fixat, desigur, atenţia asupra noastră, a celor doi şefi. Fireşte că acum nu vor găsi nimic la noi.

— Nimic? Parcă aveaţi intenţia să vă asiguraţi cu aur!

— O facem mâine. De ce să-l fi cărat cu noi dacă nu ne trebuia încă? Până acum n-am avut nimic de plată; cheltuielile ne aşteaptă mai târziu, în forturile prin care vom trece. Aşadar, ne vom aproviziona cu aur probabil mâine dimineaţă.

— Înseamnă că se găsesc zăcăminte în drumul nostru?

— Da. E muntele Nugget-tsil, cunoscut numai de noi sub acest nume. Pentru restul lumii, care nu trebuie să ştie că muntele ascunde aur, îi spunem altfel. Deseară vom ajunge la poalele lui şi vom lua cele de trebuinţă.

Mărturisesc că mă încerca admiraţia, dar şi un pic de invidie. Oamenii aceştia ştiau unde se află cantităţi enorme din preţiosul metal şi, în loc să-l valorifice, duceau o viaţă lipsită aproape cu desăvârşire de cerinţele civilizaţiei. Nu

purtau la ei nici portofele, nici carnete de cecuri; în schimb, ştiau pretutindeni comori ascunse şi n-aveau decât să întindă mâna pentru a-şi umple buzunarele cu aur. Cine-ar putea, dispunând de asemenea bogăţii, să ducă totuşi o viaţă atât de modestă?!

Trebuia să fim atenţi ca Santer să nu observe că-l urmărim. De aceea, foloseam drept acoperire orice dâmb sau tufiş. Siguri pe sine, bine dispuşi, cei patru inşi îşi îndemnau mereu caii la trap, ca şi cum ar fi fost grăbiţi să ajungă cât mai repede la ţintă; parcă nici gând nu aveau să se întoarcă sau să apuce alt drum. Winnetou se opri, îi urmări din ochi până dispărură şi zise:

— N-au gânduri rele; putem fi liniştiţi.

Nici nu bănuia, ca şi mine, de altfel, cât de mult îl înşelau aparenţele. Indivizii aceia cloceau gânduri ascunse, dar — după cum aveam să constat mai târziu — erau extrem de vicleni. Presupuneau că-i vom urmări un oarecare timp şi o făceau anume pe grăbiţii. Mai târziu însă, aveau să se întoarcă şi să se ia după noi.

Galopând vârtos, îi ajunserăm curând din urmă pe tovarăşii noştri. Seara poposirăm lângă o apă. Vigilenţi ca întotdeauna, Inciu-Ciuna şi Winnetou cercetară cu grijă împrejurimile până să se decidă asupra locului de popas. De fapt, apa aceea nu era decât un izvor care ţâşnea din adânc, limpede şi puternic. Iarbă pentru cai era destulă, iar jur-împrejur creşteau arbori şi tufăriş, la adăpostul cărora puturăm aprinde focuri mari şi în acelaşi timp ascunse depărtării. Inciu-Ciuna orândui două străji şi se părea că, datorită măsurilor luate, ne aflăm în deplină siguranţă.

Cei treizeci de apaşi îşi stabiliră tabăra, ca de obicei, la o distanţă exagerat de mare; acolo se puseră pe fript şi pe mâncat pastrama. Noi, ăştilalţi, şapte la număr, şedeam lângă tufăriş în jurul focului. Ne alesesem dinadins acest loc ferit de vântul rece ale serii.

După cină, obişnuiam să mai stăm o vreme la taifas. La fel şi acum. În cursul discuţiei, Inciu-Ciuna ne aduse la cunoştinţă că a doua zi vom porni mai târziu ca în alte dăţi, abia către amiază şi, satisfăcându-i curiozitatea lui Sam Hawkens, ne lămuri în felul lui deschis motivul amânării. Faptul acesta aveam să-l regretăm profund mai târziu.

— De altfel, e un secret, ne spuse Inciu-Ciuna, dar am să-l dezvălui fraţilor mei albi, dacă-mi făgăduiesc că nu se vor lua pe urmele noastre.

Am făgăduit cu toţii. Inciu-Ciuna continuă:

— Avem nevoie de aur; de aceea, eu şi copiii mei vom pleca mâine în zori ca să aducem aurul, adică nuggeti. Ne vom întoarce către prânz.

Stone şi Parker îşi exprimară zgomotos uluirea, iar Sam Hawkens, nu mai puţin mirat, exclamă:

— Există, aşadar, aur prin apropiere?!

— Da, confirmă Inciu-Ciuna. Nimeni nu ştie, nici chiar războinicii mei. E o taină pe care mi-a încredinţat-o tatăl meu, iar dânsul o ştia de la bunic. Secrete de acest fel se moştenesc numai din tată-n fiu şi sunt păstrate cu sfinţenie. Nu le dezvălui nici celui mai bun prieten. Şi chiar dacă vă spun toate acestea, în schimb locul unde se află zăcămintele n-am să-l destăinui nimănui pe lume, nicidecum să-l arăt; dacă cineva s-ar lua după mine, l-aş împuşca imediat.

— Ne-ai ucide şi pe noi?

— Şi pe voi! V-am arătat încredere; înşelându-mi-o, aţi merita moartea. Ştiu însă bine că nu veţi părăsi tabăra până ne întoarcem.

Astfel încheie Inciu-Ciuna, scurt şi hotărât, cele ce avea de spus în această chestiune, iar discuţia luă alt curs. La un moment dat, Sam o întrerupse. Inciu-Ciuna, Winnetou, Nşo-ci şi eu şedeam cu spatele la tufiş; Sam, Dick şi Will erau de cealaltă parte a focului, având tufişul în faţă. În toiul discuţiei, Hawkens strigă deodată, apucă puşca, o duse la ochi şi trase

în direcţia tufelor. Fireşte că se stârni alarmă în tot lagărul. Indienii săriră de la locurile lor şi se apropiară în goană. Ne ridicarăm şi noi în picioare, întrebându-l pe Sam ce i-a venit să tragă cu puşca.

— Am zărit o pereche de ochi care-l fixau de după tufiş pe InciuCiuna, ne lămuri el.

Fără să mai zăbovească, indienii smulseră din foc câteva crengi aprinse şi pătrunseră în desiş. Nu găsiră pe nimeni. Ne liniştirăm şi ne aşezarăm din nou în jurul focului.

— Sam Hawkens trebuie să se fi înşelat, zise Inciu-Ciuna. În pâlpâiala flăcărilor asemenea năluciri sunt posibile.

— M-aş mira; sunt sigur că era o pereche de ochi.

— Poate că două frunze şi-au schimbat poziţia datorită vântului şi s-au întors în afară cu partea dinăuntru, a cărei culoare e mai deschisă; şi atunci fratele meu alb a crezut că sunt ochi.

— Posibil şi asta, nu zic ba. Împuşcai, va să zică, nişte frunze... hi-hi-hi-hi!

Sam chicotea după obiceiul lui. Winnetou însă nu luă lucrul în glumă şi rosti:

— Fratele meu Sam a făcut, în orice caz, o greşeală de care ar fi bine să se păzească în viitor.

— O greşeală? Eu? Cum aşa?

— Nu trebuia să tragi.

— Nu? Asta-i bună! Când cineva mă spionează din tufiş, am dreptul să-l pocnesc, dacă nu mă-nşel!

— De unde ştii că are gânduri duşmănoase? Dacă le-ar avea, atunci s-ar furişa cât mai aproape de noi, ca să afle cine suntem. Iar dacă nu, atunci ar ieşi la iveală ca să ne salute.

— Hm! Asta cam aşa e! Recunoscu omuleţul.

— Împuşcătura nu face decât să sporească primejdia, continuă Winnetou. Ori Sam s-a înşelat, n-a văzut nici un fel de ochi şi în acest caz glonţul e de prisos, atâta doar că poate să atragă pe eventualii duşmani ce s-ar afla pe aproape. Ori a

fost, într-adevăr, un om care ne iscodea, însă şi în cazul acesta e o greşeală să tragi, fiindcă e de prevăzut că glonţul va nimeri în gol.

— Oho! Sam Hawkens trage la sigur! Aş vrea să-l cunosc pe acela care mi-ar dovedi că am tras vreodată pe lângă ţintă!

— Ştiu şi eu să trag, dar probabil că nici eu n-aş fi nimerit. Doar omul mă observă că-l iau la ochi, îşi dă seama că l-am văzut şi se va feri repede din bătaia puştii. Glonţul se duce în gol şi omul dispare în noapte.

— Bine, bine! Dar ce-ar fi făcut fratele meu roşu în locul meu?

— Ori trăgeam „de la genunchi”, ori mă depărtam pe tăcute, făceam un ocol şi cădeam în spatele iscoadei.

„De la genunchi” e una din cele mai dificile poziţii de tragere. Mulţi, foarte mulţi westmeni, de altminteri buni trăgători, nu se pricep la asta. Eu însumi n-o cunoşteam deloc, dar am deprins-o mai târziu, cu ajutorul lui Winnetou.

Să presupunem că, singur sau în tovărăşia altora — faptul n-are importanţă — şed lângă un foc de tabără; puşca mi-o ţin lângă mine, pe dreapta, cum cere regula. Deodată, observ doi ochi care mă pândesc din ascunziş. Chipul iscoadei se topeşte în întuneric, nu se vede; ochii însă — dacă iscoada n-are grijă să se uite numai printre gene — pot fi observaţi. Ei au un luciu mat, fosforescent, care apare cu atât mai precis, cu cât îţi încordezi mai mult privirea. Să nu se creadă, totuşi, că e lucru uşor să descoperi printre milioanele de frunze ale desişului o pereche de ochi deschişi. E o treabă care nu se poate învăţa; e nevoie să te fi născut cu o anume agerime a privirii.

Dacă m-am convins că e vorba de un spion duşman, trebuie, pentru propria-mi salvare, să-l fac inofensiv, să-l dobor dintr-un foc, adică să-l împuşc în ochi, pentru că aceştia sunt singura ţintă vizibilă pentru mine. Dar dacă iau

puşca şi ţintesc ca de obicei, atunci adversarul îmi observă gestul şi dispare cât ai clipi. Trebuie, deci, să fac în aşa fel, încât să nu observe mişcarea. Lucrul e posibil numai prin tragerea „de la genunchi”. Îmi îndoi piciorul astfel ca genunchiul împreună cu coapsa să formeze o linie care, continuată, să ducă drept la ţintă. Atunci, în aparenţă nepăsător, ca din joacă, apuc puşca, o reazem cu ţeava de-a lungul coapsei — încât să se afle exact în prelungirea acesteia — şi apăs pe trăgaci. E un procedeu foarte dificil, mai ales că se cere să lucrezi numai cu mâna dreaptă; manevrând cu amândouă mâinile, jocul n-ar mai părea atât de inocent. Or, ca să potriveşti arma numai cu o mână, s-o fixezi bine de coapsă şi apoi să tragi, aceasta e o treabă pe care puţini o duc la capăt. Nu mai pun la socoteală cât de greu e să ocheşti precis dintr-o astfel de poziţie şi fără ajutorul catarii, başca ţinta, care nu e decât o pereche de puncte abia sesizabile sub pâlpâirea jucăuşă a luminii, poate şi în tremurul frunzişului bătut de vânt.

La acest procedeu se referea Winnetou vorbind de „împuşcătura de la genunchi”, în care era meşter. Mie, cu doborâtorul meu de urşi, mi-a fost destul de greu să aplic procedeul, pentru că arma cântărea mult şi mânuirea ei cu o singură mână cerea un efort serios. Dar exerciţiile continue m-au dus în cele din urmă la rezultate bune chiar şi în faţa unor ţinte foarte greu de zărit.

Pe când toată lumea se simţea satisfăcută sau barem liniştită de faptul că cercetarea împrejurărilor n-a dus la nici o descoperire, Winnetou nu se arătă deloc mulţumit. Se ridică după o vreme şi plecă să controleze personal terenul. Trecu mai bine de o oră până s-a întors.

— Nu e nimeni, anunţă el, prin urmare Sam Hawkens totuşi s-a înşelat.

În ciuda acestei constatări, el rândui patru străji în locul celor două, recomandându-le cât mai multă atenţie şi

patrulare permanentă în jurul taberei. Apoi ne culcarăm.

Dormeam agitat; mă trezeam mereu şi eram hărţuit de vise scurte, sumbre, în care Santer şi însoţitorii lui jucau rolul principal. Era, desigur, ecoul uşor explicabil al recentei noastre întâlniri, dar când mă deşteptai dimineaţa, persoana lui îmi stăpânea într-atât gândurile, încât zadarnic încercam s-o alung. De fapt, se întâmplă nu o dată ca un om care îţi apare în vis să capete apoi, în existenţa ta reală, o însemnătate cu mult mai mare ca înainte.

După gustarea de dimineaţă, compusă din carne şi o fiertură de făină, Inciu-Ciuna cu fiul şi cu fiica lui se pregătiră de drum. Înainte de plecare, le cerui îngăduinţa să-i însoţesc măcar un timp. Pentru a-i asigura că nu am deloc intenţia să aflu drumul spre zăcământ, le-am mărturisit obsesia mea în legătură cu Santer. Mă miram şi eu cum, fără nici un temei concret, am ajuns în acea dimineaţă la convingerea că Santer şi oamenii lui se întorseseră. Probabil că era efectul visului.

— Fratele meu să nu se îngrijească din pricina noastră, îmi răspunse Winnetou. Pentru a te linişti, urmă el, voi mai cerceta o dată împrejurimile. Ştim că Old Shatterhand nu râvneşte la aur. Şi, totuşi, însoţindu-ne chiar şi pe o distanţă scurtă, ar putea să creadă că a ghicit locul zăcământului şi atunci ar cădea în acea ispită a prafului ucigător, care nu-i iartă pe oamenii albi până nu le distruge şi sufletul şi trupul. Te rugăm, deci, nu din neîncredere faţă de tine, ci din dragoste şi prudenţă, să nu vii cu noi.

Trebuia să mă supun. Winnetou mai controlă o dată locul fără a descoperi nici o urmă, apoi tustrei plecară. Din faptul că mergeau pe jos şi nu călări, am dedus că zăcământul cu pricina nu se afla prea departe.

M-am tolănit în iarbă, mi-am aprins luleaua şi, ca să-mi risipesc temerile, m-am pornit pe taifas cu Sam, Dick şi Will. Dar nu-mi găseam liniştea; curând mă sculai din nou; ceva dinlăuntrul meu nu-mi dădea pace. Îmi luai puşca şi plecai.

Poate să vânez vreo sălbăticiune, îmi ziceam, să-mi mai alung gândurile.

Inciu-Ciuna părăsi tabăra îndreptându-se spre miazăzi. Eu o apucai spre nord, ca să nu se creadă cumva că umblu cu alte intenţii.

Să tot fi mers un sfert de oră când, spre uimirea mea, dădui de urmele a trei persoane încălţate cu mocasini. Deosebii o pereche de tălpi mari, una de dimensiuni mijlocii şi o alta mai mică. Urmele păreau proaspete. Erau, probabil, ale lui Inciu-Ciuna, Winnetou şi Nşo-ci. Se îndreptaseră mai întâi spre sud, dar apoi o luaseră totuşi spre nord, fireşte, pentru a ne deruta şi a ne face să credem ca zăcământul de aur se află la sud.

Să-mi fi continuat drumul? Nu. S-ar fi putut să mă zărească sau, la întoarcere, ar fi putut să-mi descopere urmele. Or, n-aş fi vrut în nici un caz să cadă la bănuială că m-am ţinut după ei. Să mă întorc în tabără? Nu prea aveam chef. O apucai deci spre răsărit.

Şi iată, după scurtă vreme trebuii să mă opresc iarăşi; o altă urmă îmi atrase atenţia. Cercetând-o îndeaproape, constatai că provine de la trei bărbaţi care purtau cizme cu pinteni. Ca un fulger mă duse gândul iarăşi la Santer. Paşii se înşiră pe direcţia în care ştiam că se deplasaseră cele două căpetenii; părea că pornesc dintr-o pădurice apropiată în care dominau, mai înalţi, câţiva stejari încă înfrunziţi. Acolo trebuia să cercetez, în primul rând.

Judecasem bine: urma pornea într-adevăr din păduricea respectivă. Pătrunzând înlăuntru, găsii patru cai priponiţi; erau caii lui Santer şi ai fârtaţilor săi. Toate semnele arătau că indivizii îşi petrecuseră aici noaptea. Prin urmare, tot se înapoiaseră! Dar cu ce scop? Din pricina noastră, evident. Desigur că se purtau cu gândul de care Winnetou îmi vorbise în ajun. Deci, nu se înşelase Sam Hawkens; zărise într-adevăr o pereche de ochi, dar, cu pripeala lui, îl alungase pe individ

încă înainte de a-şi fi descărcat arma. Fuseserăm spionaţi. Santer ne urmărise, pândind clipa când l-ar putea surprinde singur pe cel vizat. Totuşi, locul acesta din pădurice era mult prea departe de tabăra noastră. Cum de ne-a putut observa de aici?

Examinai copacii. Erau foarte înalţi, dar nu prea groşi; tocmai buni pentru căţărat. Pe scoarţa unuia descoperii zgârieturi provocate fără îndoială de nişte pinteni. Indivizii se căţăraseră aşadar în copaci; de acolo, de sus, putuseră să observe, dacă nu chiar interiorul taberei, cel puţin mişcarea dimprejurul ei. Cerule! Un gând neaşteptat mă fulgeră! Despre ce discutăm noi aseară înainte ca Sam să fi zărit ochii aceia? Despre faptul că Inciu-Ciuna, împreună cu copiii săi, se va duce astăzi după aur! Spionul trebuie să fi auzit această discuţie. Dimineaţa s-a urcat într-un stejar şi i-a văzut pe tustrei cum pleacă. Apoi, la puţin timp, împreună cu haimanalele lui, a pornit în urmărire. Deci Winnetou se află în primejdie! Nşo-ci şi tatăl ei de asemenea! Trebuia să acţionez imediat, fără a pierde o clipă şi să-i ajung din urmă pe tâlhari.

Nici nu mai era timp să mă întorc în tabără şi să dau alarma. Dezlegai repede un cal, îl scosei din desiş, mă aruncai în şa şi pornii în galop pe urmele celor patru bandiţi, care se amestecară curând cu cele ale apaşilor.

Pentru cazul că aş pierde aceste urme, căutam între timp niscai puncte de reper după care să mă orientez în ce priveşte locul zăcământului. Winnetou vorbise de un munte numit de el Nugget-tsil.

„Nuggeţii” sunt boabele de aur de diverse mărimi, ce se găsesc în stare naturală; „tsil”, în limba apaşilor, înseamnă munte. Aşadar, zăcământul se afla în munţi. Măsurai din ochi depărtările; drept în faţa mea se ridicau nişte munţi destul de impunători şi împăduriţi. Unul din ei trebuia să fie muntele nuggeţilor. Faptul îmi apărea neîndoielnic.

Gloaba bătrână pe care călăream nu excela în viteză.

Smulsei din goană o nuia şi dădui imbold calului. Făcea, sărmanul, tot ce putea şi, curând, străbăturăm şesul; munţii mi se deschideau în faţă. Urmele duceau între doi munţi, dar după un timp nu le mai putui desluşi din cauza pietrişului pe care apele îl rostogoliseră din înălţimi. Totuşi, nu descălecai, căci era în tot cazul de presupus că tâlharii urcaseră panta.

Mai încolo, însă, pe dreapta, se deschidea o văgăună al cărei fund era de asemenea pietros. Acum se punea întrebarea dacă indivizii o cotiseră la dreapta ori apucaseră drumul înainte. Descălecai şi cercetai pietrişul. Nu era uşor de descoperit vreo urmă, totuşi o găsii; ducea către văgăună. Mă săltai din nou în şa şi pornii pe urme. După puţin, drumul se bifurca; a trebuit să cobor iarăşi de pe cal. Pesemne că situaţia avea să se mai repete şi calul nu putea decât să mă incomodeze, îl legai deci de un copac şi grăbii pe jos, mai departe, după ce mă lămurisem încotro duce urma.

Străbătui repede un fel de jgheab strâmt, pietros, fără apă.

Neliniştea mă gonea mereu mai departe, într-un ritm care-mi tăia respiraţia. Ajuns pe o înălţime, m-am oprit să-mi trag sufletul; îmi continuai apoi drumul în urcuş, până ce urma o cotea la stânga, în pădure. Mai curând alergam pe sub copaci decât mergeam. La început erau deşi, apoi se răreau din ce în ce. Se anunţa un luminiş. Dar n-ajunsei bine acolo că detunară câteva împuşcături, urmate de un strigăt care îmi străpunse inima ca un jungher: era strigătul de moarte al apaşilor.

Acum nu mai alergam, ci mă năpusteam înainte ca o fiară care se aruncă asupra prăzii. Încă o împuşcătură, încă una... Aceasta era arma cu două ţevi a lui Winnetou. Îi cunoşteam detunătura. Slavă Domnului! Mai trăia, altminteri n-ar fi putut să tragă. Mai aveam doar câteva salturi de făcut până să ies în luminiş, dar mă oprii ca trăsnit lângă ultimul copac; priveliştea îmi paraliza pur şi simplu picioarele.

Luminişul nu era prea mare. Către mijlocul lui zăceau Inciu-Ciuna şi Nşo-ci. Nu puteam să văd dacă mai trăiesc, dacă mai mişcă. În apropierea lor, după un bloc de stâncă, se adăpostea Winnetou; era tocmai pe cale să-şi încarce iarăşi puşca. La stânga mea, îndărătul unor copaci, stăteau pitulaţi doi dintre bandiţi, cu armele la ochi, gata să tragă în Winnetou dacă s-ar fi descoperit. Pe dreapta se furişa printre copaci un al treilea individ urmând să cadă în spatele lui Winnetou. Al patrulea zăcea mort chiar în faţa mea, împuşcat în cap.

Pentru moment, primii doi erau cei mai periculoşi pentru viaţa lui Winnetou. Dusei la ochi doborâtorul meu de urşi şi-i împuşcai pe amândoi; fără a mai pierde timp cu încărcarea armei, mă năpustii după cel de-al treilea. Auzind împuşcătura, se întoarse fulgerător spre mine. Văzu că mă apropii, ochi şi trase. Dar sărisem în lături şi glonţul nu mă nimeri. Atunci banditul se dădu bătut şi o luă la goană către adâncul pădurii. Mă repezii după el. Era însuşi Santer. Încercai să-l ajung, însă depărtarea dintre noi era prea mare. Îl zării încă la capătul luminişului, dar mai încolo, în pădure, îl pierdui, din păcate, nu-l mai puteam prinde, oricâtă silinţă mi-aş fi dat. Nu era chip să-l ajung. De aceea luai drumul îndărăt, mai ales că-mi era de Winnetou. Dacă are nevoie de mine?

Ieşii din nou la lumină şi-l văzui îngenuncheat lângă tatăl şi sora lui, cercetând, plin de îngrijorare, dacă mai sunt în viaţă. Când mă zări, se ridică pentru o clipă. Avea o expresie pe care n-o voi uita niciodată. În ochii lui erau noapte şi durere nebună. Îmi spuse:

— Fratele meu Old Shatterhand vede ce s-a întâmplat. Nşo-ci, cea mai frumoasă şi mai bună dintre fiicele apaşilor, nu se va mai duce în oraşul feţelor palide; mai licăreşte în ea un strop de viaţă, dar ochii ei vor rămâne de-a pururea închişi.

Nu eram în stare să scot o vorbă; n-aveam ce spune sau

întreba. Ce să fi întrebat? Vedeam doar cum stau lucrurile. Zăceau amândoi într-un lac de sânge, Inciu-Ciuna lovit în cap şi „Zi-Frumoasă” împuşcată în piept. Căpetenia murise pe loc, fata mai respira, greu, precipitat, în timp ce obrajii ei frumoşi, bronzaţi, deveneau tot mai palizi, mereu mai palizi. Chipul ei catifelat se subţia şi masca morţii se aşternea treptat peste gingaşele ei trăsături.

Deodată, avu o tresărire uşoară. Îşi întoarse capul către tatăl mort şi pleoapele i se întredeschiseră. Îl văzu pe Inciu-Ciuna scăldat în sânge şi se cutremură de groază — numai că, în starea ei de slăbiciune, nici groaza nu reuşi să-i schimbe înfăţişarea. Părea că-şi adună gândurile; apoi îşi reveni întrucâtva, înţelese cele întâmplate şi-şi duse mâna la inimă. Simţi şuvoiul de sânge cald şi suspină adânc.

— Nşo-ci, bună, singura mea surioară! se jelea Winnetou cu un glas frânt, inimitabil. Fata îşi ridică ochii.

— Winnetou... fratele... meu! şopti ea. Răzbună-mă... răzbună-mă! Apoi privirea îi lunecă spre mine şi un surâs cald de o clipă jucă în jurul buzelor ei palide.

— Old... Shatter... hand! îngână ea. Eşti... aici! Atunci pot... să mor... aşa...

Asta a fost totul. Moartea îi închise pentru vecie gura. Era de parcă mi s-ar fi rupt inima în două; simţeam nevoie de aer; sării în picioare — pentru că îngenuncheasem şi eu lângă biata fată — şi scosei un răcnet, al cărui ecou ricoşa din pădurile munţilor învecinaţi.

Winnetou se ridică şi el, încet, apăsat parcă de o povară uriaşă.

Mă îmbrăţişa şi zise:

— Acum sunt morţi! Cel mai mare şi mai nobil conducător al apaşilor şi Nşo-ci, sora mea, care îţi dăruise sufletul. A murit cu numele tău pe buze. Să nu uiţi, frate, să nu uiţi niciodată!

— Nu, n-am să uit! strigai.

Chipul lui Winnetou luă o altă expresie şi glasul lui părea un huruit de tunet depărtat şi ameninţător:

— Ai auzit care i-a fost ultima dorinţă?

— Da.

— Răzbunare! Da, am s-o răzbun cum încă nici o crimă n-a fost răzbunată! Ştii tu cine sunt ucigaşii? I-ai văzut doar. Erau feţele palide cărora nu le făcusem nici un rău. Aşa a fost dintotdeauna şi aşa va fi până la pieirea celui din urmă indian. Şi chiar dacă nu vom pieri cu toţii ucişi, e o crimă, da, o crimă ce se săvârşeşte faţă de poporul meu. Am vrut să vizităm oraşele acestor albi nelegiuiţi; Nşo-ci dorea să ajungă asemenea unei *squaw* albe, căci te îndrăgise şi spera să-ţi cucerească inima însuşindu-şi cunoştinţele şi obiceiurile albilor. Această dorinţă a plătit-o cu viaţa. Fie că vă urâm, fie că vă iubim, e totuna. Unde calcă un alb, acolo se anunţă pierzania noastră. Un geamăt de durere va străbate toate triburile apaşilor şi un strigăt al mâniei şi al răzbunării se va înălţa pretutindeni, oriunde se află vreun fiu al neamului nostru. Acum ochii tuturor apaşilor privesc la Winnetou, ca să vadă cum va răzbuna el moartea tatălui şi a surorii sale. Fratele meu Old Shatterhand să stea mărturie jurământului pe care-l fac aici, lângă aceste două victime! Jur pe Marele Spirit şi pe toţi vitejii mei strămoşi care mă privesc din plaiurile veşnice ale vânătoarei, că de aci încolo, pe oricare alb, da, pe oricare alb ce-mi va ieşi în drum, îl voi doborî cu arma căzută din mâinile părintelui meu, sau…

— Stai! intervenii cutremurat, căci ştiam că acest jurământ ar fi devenit faptă neîndurătoare. Opreşte-te! Fratele meu Winnetou să nu jure acum, nu acum!

— De ce nu acum? mă întrebă el, aproape furios.

— Un jurământ trebuie rostit cu sufletul netulburat.

— Iuf! În această clipă sufletul meu e liniştit ca şi groapa în care îi voi culca pe morţii mei dragi. Aşa cum ei nu se vor mai întoarce din mormânt, aşa nici eu n-am să retrag nici o

vorbă din jurământul meu...

— Nu mai continua! l-am întrerupt din nou.

Ochii lui mă străfulgerară aproape duşmănos:

— Vrea oare Old Shatterhand să mă abată de la datorie? Să ajung de batjocură babelor şi să fiu alungat din sânul neamului meu pentru că n-aş avea curajul să răzbun cele petrecute azi?

— Departe de mine să doresc aşa ceva. Vreau şi eu pedepsirea ucigaşilor. Trei dintr-înşii au şi plătit pentru fapta lor; al patrulea a şters-o, dar nu ne va scăpa.

— Cum să ne scape! Izbucni el. Dar nu numai cu dânsul trebuie să mă răfuiesc. El n-a făcut decât să se poarte ca un vrednic fiu al rasei albe care ne aduce pieirea; ea este răspunzătoare pentru tot ce l-a învăţat să facă; ei îi va cere socoteală Winnetou, de acum înainte cel dintâi şi cel mai mare conducător al tuturor apaşilor!

Stătea în faţa mea mândru şi cu capul sus; în pofida tinereţii lui, se simţea rege peste ai săi. Da, era într-adevăr omul în stare să realizeze ceea ce şi-a propus. Lui, numai lui i-ar fi fost cu putinţă să adune sub conducerea sa pe războinicii tuturor triburilor roşii şi să pornească o luptă necruţătoare împotriva albilor, o luptă a desperării, al cărei sfârşit nu putea fi decât unul singur, dar care ar fi acoperit cu sute de mii de victime întregul Vest sălbatic. Acum, această clipă hotăra dacă tomahawkul morţii se va dezlănţui sau nu în toată năprasnica lui furie.

Îl apucai pe Winnetou de mână şi spusei:

— Vei face după voinţa ta; totuşi, ascultă mai întâi o rugăminte, poate cea din urmă pe care ţi-o fac; pe urmă, nu vei mai auzi niciodată glasul prietenului şi fratelui tău alb. Aici zace Nşo-ci. Spuneai chiar tu că m-a iubit şi că s-a stins cu numele meu pe buze. Şi tu i-ai fost drag; pe mine m-a iubit ca prieten, pe tine ca frate; şi tu ai răspuns din plin dragostei sale. În numele acestei iubiri, te rog să nu juri acum, ci abia

după ce lespezile vor fi acoperit mormântul celei mai nobile fiice a apaşilor!

Mă privi cu seriozitate, aproape sumbru, după care îşi plecă ochii asupra moartei. Observai că trăsăturile i se destind. În cele din urmă, ridicându-şi din nou privirea către mine, răspunse:

— Fratele meu Old Shatterhand are o mare putere asupra inimilor care-i stau în preajmă. Nşo-ci desigur că i-ar fi împlinit rugămintea şi de aceea vreau să i-o ascult şi eu. Când ochiul meu nu va mai vedea aceste două fiinţe moarte, atunci abia să se hotărască dacă Mississippi cu toţi afluenţii lui va duce spre apele mării sângele popoarelor albe şi roşii. Am zis. *Howgh!*

Slavă Domnului! Izbutisem, cel puţin pentru moment, să evit o catastrofă cumplită. Drept mulţumire, îi strânsei mâna.

— Fratele meu roşu va vedea îndată că nu cer milă pentru vinovat; vreau să-l lovească pedeapsa cu toată greutatea şi necruţarea pe care fapta lui o cere. Nu trebuie să-i dăm răgazul să dispară. Să nu-i lăsăm nici un avans. Winnetou să-mi spună ce ar crede de cuviinţă în acest scop.

— Picioarele îmi sunt legate, vorbi el, întunecându-se iarăşi la faţă. Datinile îmi poruncesc să rămân lângă morţii mei până vor fi înmormântaţi. Abia după aceea pot merge pe drumul răzbunării.

— Şi când va fi înmormântarea?

— Trebuie să ţin sfat cu războinicii mei. Fie că-i îngropăm aici, pe locul unde au murit, fie că-i ducem înapoi în pueblo, ca să se odihnească lângă strămoşii lor. Dar şi în cazul când vor fi îngropaţi aici, pe loc, încă vor trebui câteva zile până să împlinim ceremonia la înmormântarea unui conducător atât de mare.

— Până atunci, ucigaşul ne scapă cu siguranţă!

— Nu. Pentru că nu pot să-l urmăresc personal, sarcina va reveni altcuiva. Fii bun şi spune-mi cum s-a făcut că ai venit

încoace?

Acum, când era vorba de chestiuni concrete, Winnetou deveni calm ca de obicei. I-am povestit tot ce-l interesa; el rămase câtva timp pe gânduri.

Deodată, auzirăm un geamăt venind din direcţia unde ziceau cei doi ticăloşi pe care îi credeam ucişi. Pe unul îl împuşcasem drept în inimă; celălalt, însă, fusese lovit ca şi Nşo-ci; mai era în viaţă şi tocmai se trezise. Ne privi nedumerit şi murmură nişte vorbe neînţelese.

Mă aplecai asupra lui şi-i strigai:

— Omule, vino-ţi în fire! Ştii în faţa cui te afli?

Îşi dădea în chip vădit osteneală să-şi amintească cele întâmplate, într-adevăr, ochii i se limpeziră oarecum şi-l auzii întrebând în şoaptă:

— Unde... unde este... Santer?

— A fugit! i-am răspuns. Nu mă lăsa inima să mint un muribund, fie şi ucigaş.

— În... încotro?

— Asta nu ştiu; dar sper să mă lămureşti dumneata. Ceilalţi din grupul vostru sunt morţi şi nici dumitale nu ţi-au mai rămas decât cel mult câteva minute de trăit. Sper că acum, în pragul morţii, te vei purta mai bine. Spune-mi, de unde e originar Santer?

— Nu... ştiu.

— Acesta e numele lui adevărat?

— Are... multe... multe nume.

— Cu ce se ocupă el de fapt?

— Nici... asta... n-o ştiu.

— Aveţi cunoscuţi prin apropiere, poate în vreun fort?

— Nu... pe nimeni.

— Încotro vă duceaţi, unde voiaţi să ajungeţi?

— Ni... Nicăieri. Bani... pradă...

— Eraţi, va să zică, tâlhari de meserie! Îngrozitor! Cum de v-a venit ideea să-i atacaţi pe aceşti doi apaşi şi pe fata care-i

însoţea?

— Nug... nuggeţi.

— Dar n-aveaţi de unde să ştiţi despre nuggeţi!

— Voiam să... să ne luăm după...

Tăcu. Îi cădea nespus de greu să vorbească. I-am ghicit însă gândul şi l-am întrebat:

— Aţi aflat că aceşti apaşi se pregăteau pentru o vizită în oraş şi aţi presupus că duc cu ei aur?

Confirmă din cap.

— Aţi hotărât deci să-i atacaţi; dar ştiaţi că vom fi vigilenţi şi că nu vă vom slăbi curând din ochi; de aceea aţi călărit o bucată de drum mai departe şi v-aţi întors abia mai târziu presupunând că ne-am liniştit. Aşa e?

Dădu iarăşi din cap.

— Prin urmare, v-aţi întors, ne-aţi ajuns din urmă, iar seara ne-aţi spionat? Aţi auzit discuţia noastră?

— Da... Santer.

— Înseamnă că însuşi Santer era spionul! V-a povestit cele auzite?

— Apaşi... Nugget-tsil... vor aduce nuggeţi... dimineaţa...

— Exact. Apoi v-aţi ascuns în pădurice şi ne-aţi observat de sus, din copaci. Voiaţi să cunoaşteţi locul de unde apaşii ar fi luat aurul?

Închise ochii şi nu mai răspunse.

— Sau aveaţi de gând să-i atacaţi la întoarcere şi...

— Fratele meu să nu mai întrebe zadarnic, mă întrerupse Winnetou. Această faţă palidă nu mai poate vorbi. A murit. E clar că tâlharii voiau să ne afle secretul; dar au întârziat. Noi ne şi întorceam când ei ne auziră paşii. Atunci s-au tupilat în dosul arborilor şi au tras asupra noastră. Inciu-Ciuna şi „Zi-Frumoasă” s-au prăbuşit sub gloanţele lor; mie mi-au atins doar mâneca. Am tras asupra unuia; dar în clipa când am apăsat pe trăgaci, el a sărit în spatele unui copac şi nu l-am nimerit; în schimb cu al doilea glonţ l-am doborât pe un altul.

Apoi repede m-am adăpostit îndărătul acestui bolovan, care totuşi nu m-ar fi putut salva dacă nu apărea la timp fratele meu Old Shatterhand. Căci, gândeşte-te: doi mă ameninţau dintr-o latură, iar al treilea se grăbea să ajungă pe ocolite în spatele meu; glonţul lui m-ar fi lovit cu siguranţă. Am auzit detunătura doborâtorului de urşi şi am scăpat cu viaţă. Acum fratele meu ştie totul şi rămâne să vedem ce trebuie făcut pentru prinderea lui Santer.

— Cine va îndeplini această sarcină?

— Nu mă îndoiesc că Old Shatterhand va şti să dea de urma fugarului.

— Asta-i neîndoielnic. Însă căutarea urmelor e anevoioasă şi voi pierde mult timp.

— Nu. Fratele meu nici nu trebuie să caute urma, pentru că se duce cu siguranţă la caii lui. Într-acolo să apuci mai întâi. Pe locul unde a mas Santer şi ai lui creşte iarbă bogată. Old Shatterhand va descoperi lesne direcţia în care a fugit ticălosul.

— Şi apoi?

— Apoi fratele meu va lua cu dânsul zece dintre războinici spre a-l urmări şi a-l prinde pe ucigaş. Restul de douăzeci îi trimiţi încoace pentru a jeli împreună cu mine la căpătâiul morţilor.

— Aşa să fie! Sper că voi răspunde cu cinste încrederii pe care fratele meu roşu mi-o acordă.

— Ştiu că Old Shatterhand mă va înlocui ca şi când eu însumi aş fi de faţă acolo. *Howgh!*

Îmi întinse mâna. I-o scuturai cu putere, mă înclinai încă o dată în faţa celor doi morţi şi plecai. La marginea luminişului mă oprii ca să privesc îndărăt. Winnetou tocmai acoperea chipurile morţilor şi se tânguia cu acel glas înăbuşit cu care indienii încep prohodul. Vai, cât de mult mă durea! Cât de teribil! Dar nu era timp de pierdut şi apucai în grabă drumul pe care venisem.

Credeam la început că raţionamentul lui Winnetou se va adeveri; dar, ajuns pe înălţimea pomenită, mă cuprinse îndoiala.

Santer voia, desigur, să se depărteze cât mai iute şi să dispară, întorcându-se la locul unde poposise noaptea, ar fi însemnat să întârzie în apropierea noastră. Era totuşi posibil să procedeze aşa în intenţia de a-şi face rost de un cal. Dar dacă în drum ar fi dat cu ochii de gloaba pe care călărisem eu? Ticălosul fugise doar exact pe acelaşi drum şi era exclus să nu vadă calul.

Gândul acesta îmi grăbi paşii. Coborâi în fugă, extrem de curios dacă animalul mai stă la locul lui. Imaginaţi-vă ce ciudă mă cuprinse când îi constatai dispariţia. Nu pierdui decât un moment, apoi, mai mult zburând, mă avântai prin văgăună. Pe aici mai puteam alerga cu toată viteza pentru că, datorită pietrişului, căutarea urmei ar fi fost inutilă. Dar jos, în vale, m-am oprit s-o caut. N-am izbutit din primul moment, pământul fiind aici încă prea dur. La vreo zece minute de drum, terenul se muia şi, de data asta, era mai uşor să recunoşti amprentele picioarelor şi copitelor.

Şi totuşi — ce dezamăgire! Puteam să caut mult şi bine, să-mi încordez la maximum atenţia, rezultatul ar fi rămas acelaşi: Santer nu trecuse pe aici. Probabil că părăsise văgăuna în alt loc, mai potrivit, undeva mai sus, unde, călcând pe piatră, nu lăsa urme; altă ipoteză nu vedeam. Iată-mă, deci, descumpănit. Ce să fac? Să mă întorc şi să cercetez locul trecerii? Mi-ar trebui ore întregi până să găsesc vreun semn şi o astfel de întârziere nu mi-o pot permite. E totuşi preferabil să mă duc în tabără şi să-mi iau de acolo oameni de ajutor.

Zis şi făcut. M-am angajat într-o cursă de rezistenţă cum încă nu încercasem până atunci. Dar am izbutit. Învăţasem de la Winnetou cum trebuie procedat ca să-ţi păstrezi suflul şi vigoarea: îţi laşi greutatea corpului pe un singur picior şi,

când acesta oboseşte, o schimbi pe celălalt picior. Astfel poţi alerga ore întregi fără prea mari eforturi; dar e nevoie de plămâni puternici, sănătoşi.

Apropiindu-mă de ţintă, mă îndreptai mai întâi spre locul unde poposise Santer. Cei trei cai se mai aflau în pădurice. Ii dezlegai, mă săltai în spinarea unuia şi, ţinându-i de dârlogi pe ceilalţi, pornii în trap spre tabără. Trecuse mult de amiază şi Sam mă întâmpina intrigat:

— Pe unde hoinăriţi, *sir?* Aţi pierdut masa de prânz şi eu... Tăcu deodată, măsură cu uimire caii şi continuă:

— Drace! Aţi plecat pe jos şi vă întoarceţi călare! V-aţi făcut cumva hoţ de cai?

— Asta nu. I-am capturat.

— Unde?

— Nu prea departe de aici.

— De la cine?

— Uită-te bine la ei! Eu i-am recunoscut imediat; şi dumneata, după câte ştiu, ai ochi foarte buni.

— Am, nu zic ba. Mi-am şi dat seama din prima clipă ai cui sunt; numai că nu-mi venea să cred. Ăştia-s caii lui Santer şi ai însoţitorilor săi; dar unul e lipsă.

— Pe acela trebuie să-l mai căutăm, ca şi pe călăreţ, de altfel.

— Păi bine, cum...

— Ascultă, dragă Sam, îl întrerupsei, s-a întâmplat ceva foarte grav, foarte tragic. Trebuie să plecăm imediat de aici.

— Să plecăm? De ce?

În loc de răspuns, i-am chemat pe apaşi la mine. Lipseau câţiva dintre ei. Celor prezenţi le-am împărtăşit ştirea morţii lui Inciu-Ciuna şi a fiicei sale. Se lăsă o tăcere adâncă. Vestea li se părea de necrezut, era prea monstruoasă. Le povestii atunci în amănunt cele întâmplate şi adăugai:

— Să-mi spună acum fraţii mei roşii: cine a prezis mai bine viitorul: Sam Hawkens, sau vraciul vostru? Inciu-Ciuna şi Nşo-

ci şi-au găsit moartea, fiindcă au plecat fără mine, iar Winnetou trăieşte pentru că eu l-am salvat. Aşadar, ce aduce tovărăşia mea: viaţă sau moarte?

Nu se mai îndoiau de adevăr. Se iscă o larmă atât de mare, încât s-ar fi putut auzi la zeci de mile distanţă. Oamenii alergau ca înnebuniţi, îşi agitau armele şi, pentru a da durerii o expresie cât mai vie, îşi strâmbau feţele înfricoşător. Abia după o vreme glasul meu izbuti să se facă iarăşi auzit deasupra larmei şi vaietelor care păreau să nu se mai sfârşească.

— Războinicii apaşilor să facă linişte! poruncii. Zarva nu duce la nimic. Trebuie să pornim şi să-l prindem pe ucigaş.

— Să plecăm, da, să plecăm! strigară şi săriră pe cai.

— Tăcere! ordonai din nou. Fraţii mei nu ştiu ce au de făcut. Am să le spun eu.

Se înghesuiau atât în mine, încât trebuia să mă feresc ca să nu fiu strivit. Dacă Santer ar fi fost acolo, l-ar fi rupt în bucăţi. Hawkens, Stone şi Parker stăteau tăcuţi deoparte. Ştirea tragică făcuse asupra lor o impresie zguduitoare. În sfârşit, se apropiară. Şi Sam rosti:

— Mă simt ca năuc şi încă nu mă pot deprinde cu gândul celor întâmplate. Groaznic! Înspăimântător! Draga de ea, frumoasa şi bună fată indiană! A fost întotdeauna atât de delicată cu mine şi acum zace moartă! Ştiţi, *sir,* mi-e nu ştiu cum...

— Oricum ţi-ar fi, păstrează deocamdată totul pentru dumneata! îi tăiai vorba. Mai întâi să-l găsim pe ucigaş. Vorbele sunt inutile.

— *Well!* Sunt de aceeaşi părere. Ştiţi încotro a întins-o?

— Încă nu ştiu.

— Bănuiam. Nu i-aţi găsit urma. Dar cum s-o descoperim? Mi se pare imposibil sau, în orice caz, extrem de greu.

— Nu e deloc greu. Dimpotrivă.

— Credeţi? Hm! Vreţi să spuneţi că va trebui să urcăm

sus, la văgăuna pe unde a cotit-o bestia? Complicată afacere!

— Nu e vorba de văgăună.

— Nu? Atunci sunt curios să aflu ce mai născociţi! Se întâmplă şi unui *greenhorn* să-i pice câte o idee, totuşi...

— Mai tacă-ţi gura cu *greenhorn*-ul dumitale şi lasă glumele! N-am chef de baliverne acum! Îmi sângerează inima!

— Glume? *Helloo!* Cine îşi închipuie că-mi arde de glumă îl pocnesc o dată de-l zbor până-n California! Dar nu înţeleg, *sir,* cum vreţi să-l găsiţi pe Santer, fără să cercetăm mai întâi locul unde i se pierde; urma?

— Doar spuneai singur că ar fi să căutăm mult şi bine. Şi chiar dac-am găsi vreo urmă, ar trebui să ne luăm după ea peste munţi şi văi şi prin pădure deasă; şi iarăşi ar dura prea mult. De aceea mă gândesc să facem altfel. Uitându-mă atent la munţii aceia, îmi vine să cred că nu sunt legaţi într-un masiv unic, par mai degrabă izolaţi...

— Foarte adevărat. Cunosc ţinutul pe dinafară. Aici e şes, dincolo iar şes. Munţii ăştia nu ţin de un masiv; se înalţă aşa, răzleţi, în prerie deschisă.

— Prerie? Aşadar, e şi dincolo păşune?

— Da, jur-împrejurul munţilor.

— Uite, pe asta mă bizui. Santer poate să treacă fie peste munţi, fie printre munţi, cum îi convine. Faptul nici nu ne interesează. Dar odată ajuns în prerie, nu poate să nu lase urme.

— Se-nţelege, stimate *sir.*

— Ascultă mai departe. Alcătuim două grupe şi ocolim munţii, noi cei patru albi pe dreapta, iar pe stânga cei zece apaşi daţi mie de Winnetou. Ne întâlnim apoi dincolo şi vedem dacă vreuna din grupe a descoperit ceva. Sunt convins că ori unii, ori alţii vom găsi urma şi atunci, fireşte, ne ghidăm după ea.

Micul Sam mă privi chiorâş şi făcu o faţă cam bleagă.

— Lack-a-day! Cap sec ce sunt! Cum de nu mi-a trecut prin gând asemenea soluţie?! E tot ce poate fi mai simplu şi mai sigur. În fond, e la mintea copiilor, dacă nu mă-nşel!

— Deci, eşti de acord, Sam?

— Absolut, *sir!* Alegeţi repede zece indieni!

— Am să aleg dintre aceia care au cai mai buni. Cine ştie cât va dura urmărirea banditului! Trebuie să luăm cu noi şi provizii destule. Dumneata, Sam, spuneai că cunoşti la perfecţie regiunea. Poate ştii şi cât timp ne-ar lua să ajungem de cealaltă parte a munţilor?

— Oricum, de două ceasuri tot e nevoie, chiar de-am merge cu toată viteza.

— Atunci, să nu mai zăbovim!

Mi-am ales zece apaşi, care se arătară foarte bucuroşi că sorţii căzuseră asupra lor; preferau să-l urmărească pe ucigaş decât să stea lângă morţi şi să le cânte prohodul. Celorlalţi douăzeci le-am explicat în amănunt drumul care duce spre Winnetou şi ei plecară imediat într-acolo.

Fără întârziere porniră la drum şi cei zece războinici aleşi de mine.

O luară pe stânga munţilor, într-un arc ce ocolea spre apus, pe când noi, albii, urma să ocolim munţii dinspre răsărit. După ce încălecarăm tuspatru, dădui fuga mai întâi la locul unde poposise Santer în cursul nopţii. Acolo căutai o întipăritură adâncă a copitei calului pe care îl folosisem şi îmi desenai pe hârtie conturul ei exact. Sam Hawkens clătina sceptic din cap şi mă întrebă zâmbind:

— O fi şi asta treabă de expert topograf, să desenezi copite de cai?

— Nu. Dar pentru un *westman* adevărat nu strică s-o ştie.

— Pentru un *westman*? Şi de ce, mă rog?

— Îi poate fi de mare folos, la nevoie.

— În ce fel?

— Ai să vezi mai târziu. Dacă dau de o urmă de copită, o

compar cu desenul meu.

— Ah, aşa! Hm! Just! Nu e rău! Şi pe asta o ştiţi din cărţi?

— Nu!

— Atunci, de unde?

— Mi-a venit, aşa, o idee...

— Va să zică, există şi idei care au plăcerea să intre în capul dumneavoastră? N-aş fi crezut, hi-hi-hi-hi!

— *Pshaw*! Oricum, se simte mai bine în capul meu decât sub peruca dumitale!

— Bravo, bine spus! interveni Dick Stone. Nu-i mai daţi voie să-şi ia nasul la purtare! Se vede de la o poştă cum îl depăşiţi în orice problemă!

— Ia mai taci! îl repezi Sam cu mânie simulată. Ce te pricepi tu la păşit sau la depăşit? E o neruşinare să vă agăţaţi mereu de peruca mea! N-am s-o mai rabd!

— Şi, mă rog, ce-ai să ne faci?

— Ţi-o dăruiesc ţie. Scap de ea şi tu te delectezi cu gândurile care zac dedesubt. De altfel, am recunoscut că ideea acestui *greenhorn* nu-i de lepădat. Numai c-ar fi trebuit să le dea şi celor zece apaşi, care ocolesc munţii pe cealaltă parte, o copie tot atât de frumoasă a copitei.

— Ar fi fost inutil, am răspuns.

— Inutil? Cum aşa?

— Nu s-ar pricepe să compare urma de copită cu acest desen. Sunt, oricum, înapoiaţi. Degeaba le-ai da pe mână o asemenea schiţă. Şi apoi, sunt sigur că nu ei vor descoperi urma lui Santer.

— Să am iertare, eu susţin contrariul. Tocmai ei o vor găsi. E doar limpede ca lumina zilei că Santer o ia spre vest.

— Nu mi se pare chiar aşa limpede.

— Nu? Dar când ne-am întâlnit, nu mergea într-acolo? Înseamnă că apucă şi acum în aceeaşi direcţie.

— Nu prea cred. Aveam de-a face cu un individ rafinat; se observă şi din dispariţia lui. Şi-o fi spunând că bănuim ceea

ce bănuieşti dumneata şi că-l vom urmări în direcţia vest. De aceea va lua altă direcţie, probabil spre răsărit. E la mintea oricui.

— O fi. Pare plauzibil. Să sperăm că se va adeveri.

Dădurăm pinteni cailor şi pornirăm prin prerie, având la stânga şirul acela de munţi fatali. Ne străduiam, fireşte, să călărim tot timpul pe teren moale unde Santer, dacă acesta i-a fost drumul, ar fi lăsat, desigur, urme. Ţineam ochii aţintiţi în jos şi cu cât călăream mai repede, cu atât mai atenţi trebuia să fim, ca nu cumva să ne scape cel mai mic indiciu.

Trecuse astfel o oră, apoi încă o jumătate de oră. Aproape că încheiasem ocolul munţilor, când, în sfârşit, zărirăm prin iarbă o dâră mai întunecată. Era urma unui singur călăreţ, probabil chiar a celui în cauză. Descălecarăm. Făcui câţiva paşi de-a lungul dârei, căutând să descopăr o amprentă mai vizibilă. Izbutii s-o găsesc. O comparai atent cu schiţa mea şi contururile se suprapuseră atât de exact, încât nici îndoială nu putea fi că Santer trecuse pe aici.

— Un desen ca ăsta e, într-adevăr, foarte practic, îşi dădu Sam cu părerea. Am să bag la scăfârlie.

— Da, s-o ţii minte! sublinie Parker. Şi să mai ţii minte ceva!

— Ce?

— Că am ajuns şi ziua aceea când profesorul, cum ţi-a plăcut să te crezi, învaţă de la elevul său.

— Vrei cu orice preţ să mă necăjeşti, bătrâne Will? Dar n-o să-ţi meargă, dacă nu mă-nşel, hi-hi-hi-hi! Se porni Sam pe râs. E o cinste pentru profesor dacă elevul său, datorită educaţiei primite, ajunge să-l întreacă în iscusinţă şi deşteptăciune. În ce te priveşte, bineînţeles că trebuie renunţat dintru început la orice speranţă. Ani de-a rândul m-am căznit să scot din tine un *westman* şi degeaba. Nici n-ai să fii în stare să uiţi ceva la bătrâneţe, pentru că nu ţi-a intrat nimic în tigvă cât ai fost tânăr.

— Ştiu, ştiu! Acuma mi-ai zice mie *greenhorn*, că te usuci fără cuvântul ăsta, dar Old Shatterhand, după cum vezi, te-a înfundat.

— Păi, ce-ţi închipui că eşti, dacă nu un *greenhorn* sadea?! Şi bătrân pe deasupra! Ar trebui să intri în pământ de ruşine că un tinerel ca ăsta te-a depăşit considerabil, dacă nu mă-nşel!

Cu tot acest duel verbal, căzurăm repede de acord că urma lui Santer nu era mai veche de două ceasuri. Ne-am fi luat imediat după ea, dar eram nevoiţi să-i aşteptăm pe cei zece apaşi. Din păcate, am pierdut astfel încă trei sferturi de oră. L-am trimis pe unul din apaşi la Winnetou, pentru a-l înştiinţa că am găsit urma căutată; curierul putea să rămână apoi lângă tânărul său şef; după care, ne continuarăm drumul în direcţia est.

Fiind toamnă târzie, nu ne mai rămâneau decât cel mult două ore până la căderea serii; trebuia să ne grăbim şi să înaintăm cât mai mult pe lumină, căci noaptea, pe întuneric, aveam să stăm locului. Nu puteam călări mai departe, fără să observăm urma.

În schimb, era de presupus că Santer, bănuind că e urmărit, va folosi toată seara şi chiar noaptea ca să se depărteze cât mai mult. Ne aştepta deci a doua zi drum lung, nu glumă şi îngreuiat de necesitatea de a fi mereu atenţi la urme, în timp ce Santer putea goni cu toată viteza. Totuşi, călărind o noapte întreagă, banditul avea să obosească şi să caute, în sfârşit, un răgaz de odihnă pentru sine şi pentru cal. Deci, o împrejurare care egala oarecum şansele ambelor părţi.

Muntele pe care Winnetou şi tatăl său îl denumiseră „Nugget-tsil”, dispăru curând în spatele nostru. Aveam acum în faţă preria întinsă, acoperită mai întâi de tufişuri, apoi numai de iarbă din ce în ce mai uscată. Urma se vedea perfect. Santer călărise de zor şi copitele calului lăsaseră

amprente adânci.

Când începu să se întunece, descălecarăm; mergând pe jos, urma era mai lesne de observat decât de pe cal. Ne continuarăm drumul până nu se mai desluşea nimic. Atunci ne-am oprit; din fericire nimerisem iarăşi într-o păşune cu ierburi grase. Caii aveau, deci, nutreţ pe săturate. Ne învelirăm în pături şi ne culcarăm.

Noaptea era foarte răcoroasă; oamenii se trezeau mereu din somn din cauza frigului. Eu, unul, oricum n-aş fi putut dormi. Moartea tragică a lui Inciu-Ciuna şi a fiicei sale mă ţinea treaz şi, dacă închideam ochii pentru o clipă, vedeam parcă în faţa mea cele două trupuri însângerate şi îmi părea că aud ultimele cuvinte rostite de Nşo-ci. Mă mustram pentru faptul că nu fusesem destul de prietenos cu dânsa şi că, în discuţia cu tatăl ei, nu mă exprimasem cu mai multe menajamente. Mi se părea că, prin purtarea mea, i-am grăbit într-un fel moartea.

Către dimineaţă se făcu şi mai frig şi mă sculai ca să-mi dezmorţesc oasele. Sam Hawkens mă zări şi întrebă:

— Aţi degerat, stimate *sir?* Nu strică să vă puneţi în culcuş o încălzitoare. *Greenhorn*-ii obişnuiesc să care cu ei asemenea lucruri. Halal de vechiul meu surtuc! Nimic nu pătrunde prin el, nici săgeata, nici frigul. Vreţi să vi-l împrumut? Hi-hi-hi-hi!

Din pricina frigului, eram cu toţii în picioare încă înainte de revărsatul zorilor şi, cum se făcu puţină lumină, încălecarăm şi pornirăm mai departe. Caii erau destul de odihniţi, deşi tremuraseră un pic în timpul nopţii. Simţeau şi ei nevoia să se încălzească şi o zbughiră la drum fără să mai aştepte îndemn.

Călăream încă în prerie. Totuşi, terenul începea să se vălurească. Pe dâmburi iarba era vlăguită şi uscată, în timp ce jos creştea iarba verde şi fragedă. Din când în când, dădeam peste câte o baltă, opream caii şi-i adăpam.

Dacă până atunci urmele se înşiraseră aproape exact în

direcţia est, iată că pe la ceasul amiezii ele cotiră spre sud. Observând schimbarea, Hawkens se arătă îngrijorat.

— Dacă e aşa cum bănuiesc, atunci toată osteneala noastră e în zadar.

— Ce vrei să spui?

— Individul e şiret. Parc-ar avea intenţia să se refugieze la kiowaşi.

— Nu face el una ca asta.

— Şi de ce nu? Credeţi că de dragul dumneavoastră o să ne aştepte aici, în prerie şi o să se lase luat ca din oală? Ce vă închipuiţi? Face omul tot ce poate ca să se salveze. Doar n-o fi fost orb ca să nu observe că avem cai mai buni decât gloaba lui! Şi uite aşa, temându-se că-l vom ajunge din urmă şi-a pus în gând să caute adăpost la kiowaşi.

— Şi ce crezi, îl vor primi cu braţele deschise?

— Fără îndoială! N-are decât să le spună că i-a ucis pe Inciu-Ciuna şi pe Nşo-ci şi-l vor întâmpina cu urale. Haide să-i dăm drumul înainte, poate îl găsim până deseară.

— Ia stai niţel; cât de veche să fie urma asta?

— N-are importanţă. El a trecut pe-aici în cursul nopţii. Trebuie să descoperim locul unde a poposit. Atunci vom şti mai precis cât de veche e urma. Cu cât s-a odihnit mai mult, cu atât mai repede îl ajungem.

Abia pe la amiază găsirăm locul unde poposise Santer. Se vedea că şi gloaba lui se culcase pe jos de oboseală; de altminteri, după felul cum se înşirau urmele, ghicisem încă dinainte starea de oboseală a calului. Probabil că nici Santer nu fusese mai puţin istovit, căci noile semne lăsate de trecerea sa existau de cel mult două ceasuri; se vede că-şi prelungise peste măsură somnul. Recuperasem deci avansul pe care banditul îl dobândise asupra noastră în cursul nopţii. Ba ne aflam chiar cu o jumătate de oră mai aproape de el decât fusesem la începutul urmăririi.

Semnele duceau din ce în ce mai sigur spre sud. Părea că

Santer a părăsit ţinutul Canadian River-ului cu intenţia de a se îndrepta spre Red River. Mânam caii la galop şi nu-i lăsam decât arareori să răsufle; ne pusesem în gând să-l ajungem pe Santer, dac-ar fi fost posibil, încă înainte de căderea nopţii.

După-amiază — iarăşi preria verde şi mai târziu iarăşi tufăriş. Dacă apreciam exact urmele, însemna că distanţa dintre noi şi Santer nu putea să întreacă o jumătate de ceas. În faţa noastră linia orizontului începea să se întunece.

— Acolo e pădure, mă lămuri Sam. Bănuiesc că ne vom întâlni şi cu un mic afluent al lui Red River. Ar fi fost preferabil să ne continuăm drumul prin prerie.

Fireşte că ar fi fost preferabil. În savană ai toată priveliştea deschisă, pe câtă vreme în pădure e primejdios, te poate pândi inamicul. Or, în graba noastră, ar fi fost imposibil să facem explorări şi controale prealabile.

Sam avusese dreptate. Dădurăm într-adevăr de o albie, dar aproape seacă; numai câte o băltoacă ici şi colo. Malurile erau străjuite de tufăriş şi de copaci; nu era propriu-zis o pădure, ci mici pâlcuri de copaci, izolate între ele.

Spre seară ne apropiasem atât de mult de fugar, încât ne aşteptam să răsară din clipă în clipă înaintea noastră. Ne continuarăm drumul cu râvnă sporită. Eu călăream în faţă, căci dereşul meu se păstrase mai bine şi mai în putere decât ceilalţi cai. În plus, eram mânat de un imbold aparte. Mă obseda priveliştea celor două victime şi doream să-l prind cu mâna mea pe criminal. Nu era ceea ce se cheamă furie sau sete de răzbunare, ci pur şi simplu o nevoie imperioasă de a-l vedea pedepsit pe ucigaş.

Călărirăm în continuare printre pâlcurile de copaci înşirate pe malul stâng al albiei. Ajuns la capătul lor, observai că urma se abătea prin albia seacă, spre dreapta. Mă oprii niţel ca să le dau de ştire celorlalţi. Şi asta spre norocul nostru! Căci în clipa aceea de aşteptare, ochii mei, rătăcind deasupra albiei, făcură o descoperire care mă obligă să mă ascund în grabă

după un pâlc de copaci.

Pe malul opus, la numai vreo cinci sute de paşi de noi, creştea o altă pădurice. Acolo, nişte indieni îşi plimbau caii. Hălci de carne atârnau în curelele întinse pe pari. Dacă mai înaintam puţin, doar cât o lungime de cal, indienii m-ar fi zărit. Descălecai, avertizându-i pe oamenii noştri de situaţia în care ne aflam.

— Kiowaşi! stabili unul dintre războinicii lui Winnetou, care ne însoţeau.

— Da, kiowaşi, confirmă Sam. Probabil că Santer ăsta se are bine cu dracul, de l-a ajutat să-şi găsească în ultima clipă asemenea refugiu. Îmi şi lungisem degetele să-l prind! Dar nici aşa nu trebuie să ne scape!

— Nu sunt prea numeroşi kiowaşii, observai eu.

— Hm! Noi îi vedem numai pe ăştia de dincoace de copaci; mai încolo s-ar putea să fie şi alţii. Au vânat şi acum prepară carnea, o usucă.

— Ei, ce facem, Sam? Ne întoarcem, o ştergem cât mai departe?

— Nici gând! Stăm aici!

— Dar e primejdios!

— Deloc!

— S-ar putea ca vreunul să treacă pe malul nostru.

— Nu fac ei treburi din astea. Precum vedeţi, sunt dincolo; mai târziu se întunecă şi nu le mai arde să-şi părăsească tabăra.

— Totuşi, cu cât suntem mai precauţi, cu atât mai bine.

— Şi cu cât ne speriem mai tare, cu atât suntem mai *greenhorn*-i. Vă declar că aici, lângă kiowaşii ăştia, ne aflăm în siguranţă ca la New York. Nici nu visează ei să treacă dincoace; în schimb, le vom face noi o vizită. Pun eu mâna pe Santer, de-ar fi să-l scot dintre o mie de kiowaşi!

— Astăzi, dragă Sam, judeci exact cum îmi reproşai că aş face eu, adică uşuratic.

— Cum? Ce? Uşuratic? Sam Hawkens uşuratic? Îmi vine să râd, hi-hi-hi-hi! Nu mi-a mai spus-o nimeni. Păi bine, *sir,* dumneavoastră care nu vă speriaţi de nimic şi-l luaţi pe ursul grizzly în vârful cuţitului, de ce, mă rog, teama asta subită?

— Nu e teamă, ci prudenţă. Ne aflăm prea aproape de inamic.

— Prea aproape? Ridicol! S-ar cuveni să ne mai apropiem niţel. Aşteptaţi numai să se întunece!

Nu-l prea înţelegeam pe Sam în ziua aceea; era altfel ca de obicei. Moartea „frumoasei şi bunei fete indiene” îl revoltase în aşa măsură, încât tânjea după răzbunare. Apaşii îi împărtăşeau părerea; Parker şi Stone erau şi ei de partea lui. Aşadar, nu mă mai puteam opune. Priponirăm caii şi ne aşezarăm, aşteptând căderea întunericului.

Ce-i drept, kiowaşii nu trădau nici un fel de nelinişte. Călăreau, alergau în loc deschis, se strigau pe nume, într-un cuvânt, se purtau firesc, ca şi când s-ar fi aflat acasă la ei şi la adăpost de orice pericol.

— Vedeţi şi dumneavoastră că nu le pasă de nimic! reluă Sam. Nu-i preocupă nici un gând rău.

— Numai să nu te-nşeli!

— Sam Hawkens nu se înşeală!

— *Pshaw*! Aş putea să-ţi dovedesc contrariul. Am un fel de presimţire că dumnealor se prefac.

— Presimţire! Numai babele au presimţiri. Notează asta, onorabile *sir!* Şi în ce scop s-ar preface?

— Ca să ne atragă în cursă.

— Absolut inutil! Ce nevoie au de momeală? Doar ne ducem oricum la ei.

— Admiţi că Santer e acolo?

— Fireşte. Ajungând la mal, i-a zărit dincolo şi a trecut albia, ca să se adăpostească sub ocrotirea lor.

— Şi nu crezi că le-a povestit cele întâmplate şi le-a explicat motivul pentru care caută ocrotire?

— Ce întrebare! Bineînţeles că le-a povestit!

— Şi nu le-a spus oare că urmăritorii sunt pe aproape?

— Fie şi aşa.

— În acest caz, mă miră grozav că n-au luat nici o măsură de prevedere.

— De ce să vă mire? Doar nu-şi închipuie că suntem chiar atât de aproape; ne aşteaptă să sosim abia mâine. Lăsaţi, cum se întunecă, mă strecor dincolo şi văd cum stau lucrurile. Pe urmă, ştim ce avem de făcut. Musai să pun mâna pe Santer!

— Fie, dar te însoţesc şi eu.

— Nu-i nevoie.

— Ba cred că e nevoie.

— Când Sam Hawkens se duce în recunoaştere, nu-i trebuie nici un ajutor. Nu vă iau cu mine. V-am dibuit eu cine-mi sunteţi cu omenia dumneavoastră fără noimă. Vă bate, probabil, gândul să-l lăsaţi în viaţă pe ucigaş.

— Nici prin vis nu mi-ar trece!

— Haide, nu jucaţi teatru!

— Spun exact ceea ce gândesc. Vreau şi eu să punem mâna pe Santer, să-l prindem viu şi să-l predăm lui Winnetou. Dar dacă nu va fi cu putinţă şi voi vedea că nu există altă cale, atunci am să-l împuşc în cap. Poţi să fii sigur de asta!

— Păi, tocmai! O să-l împuşcaţi! Adică să-l scutiţi de tortură. În fond, nici mie nu-mi plac asemenea privelişti, dar mişelului ăsta îi doresc din toată inima o moarte cumplită. De aceea îl prindem şi-l ducem lui Winnetou. Dar mai întâi trebuie să ştim câţi kiowaşi se află dincolo; nu încape îndoială că sunt mai mulţi decât se văd.

Am preferat să tac, pentru că vorbele lui puteau să redeştepte neîncrederea însoţitorilor noştri apaşi. Nu uitau, desigur, că intervenisem pentru Rattler şi puteau crede că am şi acum aceleaşi intenţii. Mă prefăcui, deci, că accept ideea lui Sam şi mă lungii jos, lângă calul meu.

Soarele scăpătase de mult şi se lăsa noaptea. Dincolo, kiowaşii aprinseseră câteva focuri. Flăcările se înălţau sus de tot, abundente. Faptul contravenea practicilor pline de prudenţă ale indienilor şi-mi întărea convingerea că totul nu era decât un şiretlic. Căutau să ne legene în iluzia că nimeni n-ar bănui prezenţa noastră şi că-i puteam ataca prin surprindere. Dacă am fi făcut-o, atunci am fi păţit-o rău de tot.

Chibzuind astfel, mi se păru deodată că aud un zgomot care nu provenea de la ai noştri; venea parcă din spatele meu. Dar acolo nu se afla nimeni, fiindcă mă culcasem chiar la margine. Trăsei cu urechea: zgomotul se repetă. Îl auzeam clar. Era ca un foşnet de frunze tari, uscate, sunând ca şi cum ai smulge paiele dintr-un snop. Parcă nu se mişcau nişte ramuri netede, ci mai degrabă vrejuri aspre, ghimpoase, ca de mărăcini.

Acest amănunt îmi spuse numaidecât încotro să-mi îndrept atenţia, în spatele meu, lângă trei copaci învecinaţi, se afla o tufă de mure din care, probabil, fusese mişcată o crenguţă. Putea fi vorba de vreo vietate măruntă, dar situaţia în care ne găseam cerea precauţie. Şi dacă era un om? Trebuia, deci, să văd, să mă conving. Să văd? În bezna asta? Da, totuşi!

Am mai spus că dincolo, la kiowaşi, ardeau focuri puternice. Ce-i drept, lumina nu răzbătea până la noi, dar privind în direcţia focurilor, nici un obiect care s-ar fi interpus nu putea să-mi scape de sub observaţie. Numai că, pentru aceasta, trebuia să mă furişez de partea cealaltă a tufei de mure. Mă ridicai deci de la locul meu şi mă prefăcui că mă plimb alene, dar nu în direcţia vizată. Îndepărtându-mă suficient, făcui un ocol şi mă apropiai de pădurice, dinspre partea care-mi convenea. Apoi mă culcai pe burtă şi începui să mă târăsc încet, încet de tot — nevăzut nici măcar de ai mei — până la tufa de mure... într-adevăr, chiar de acolo

venea zgomotul.

Un indian stătuse pitulat în tufiş şi se pregătea tocmai să se tragă îndărăt... Cât pe-aci să-şi ducă la capăt manevra. Mai rămăsese în tufiş numai cu capul, cu un umăr şi cu un braţ.

Mă strecurai până în spatele lui. Omul ieşea tot mai mult la iveală, îşi eliberă umărul, apoi gâtul şi capul. Atunci mă proptii în genunchi, îl apucai cu mâna stângă de gât şi-i repezii doi-trei pumni în cap; omul căzu în nesimţire.

— Ce-a fost asta? îi întrebă Sam, dincolo, pe tovarăşii săi. N-aţi auzit nimic?

— O fi tropăit calul lui Old Shatterhand, răspunse Dick.

— Dar unde-i el, că nu-l văd. Nu cumva să se apuce iar de prostii!

— Prostii? El? Nici n-a făcut, nici n-o să facă vreuna.

— Oho! E în stare să se furişeze la kiowaşi ca să-l scape de la moarte pe Santer!

— Nu-ţi fie teamă. Mai curând îl sugrumă decât îl scapă. Moartea celor două fiinţe dragi l-a tulburat profund; trebuie s-o recunoşti şi tu.

— Mă rog. Dar când m-oi duce să-i iscodesc pe kiowaşi, nu-l iau cu mine. De altfel, nici nu mi-ar fi de ajutor. Am de gând să-i număr şi să cercetez terenul; pe urmă, hotărâm cum şi în ce fel să-i lovim. La drept vorbind, ca *greenhorn* se descurcă el câteodată binişor; dar ca să se apropie de kiowaşi, pe o asemenea flăcăraie, asta îl depăşeşte. Kiowaşii ştiu doar că vom veni, sunt atenţi şi stau cu urechile pe noi. Numai un *westman* calificat se poate apropia fără a fi dibuit. Pe Old Shatterhand, însă, l-ar auzi şi l-ar observa la prima mişcare.

Atunci mă ridicai în picioare şi mă apropiai iute de el:

— Te cam înşeli, dragă Sam! Credeai că sunt plecat şi iată-mă aici. Nu-i aşa că ştiu să mă furişez?

— Pe toţi dracii! Sunteţi aici?! Nici nu v-am mirosit!

— Încă o dovadă că-ţi lipseşte ceea ce, după afirmaţiile

dumitale, mi-ar lipsi mie. De altfel, nici nu bănuieşti că se mai află aici cineva, în afară de mine.

— Cine? De cine vorbiţi? întrebă cu aprindere Sam.

— Du-te până la tufa aceea de mure şi ai să vezi!

Se sculă şi se duse. Ceilalţi îl urmară.

— Alo! strigă Sam. Aici zace un tip, un indian! Cum de-a ajuns aici?

— Să-ţi spună el!

— Păi, e mort!

— Trăieşte. L-am năucit şi atâta tot.

— Unde s-au petrecut lucrurile? Nu cumva chiar sub nasul nostru? Doar plecaserăţi, după câte ştiu. Se vede treaba că l-aţi surprins undeva şi l-aţi cărat apoi încoace.

— Nici gând! Omul se ascunsese aici, în tufa asta şi l-am observat. Când a dat s-o şteargă, l-am trăsnit...

— Mânca-l-ar iadul, chiar aşa e! A fost, va să zică, aici, a stat ascuns în tufiş şi a ascultat discuţia noastră. Ce catastrofă pe capul nostru dac-ar fi izbutit să se retragă! Bine că l-aţi pocnit! Legaţi-l fedeleş şi vârâţi-i căluşul în gură, dacă nu mă-nşel! Dar de ce n-a rămas dincolo, la ai lui? Ce căuta pe-aici? Trebuie c-a stat la pândă încă înainte de sosirea noastră.

— Umbli cu asemenea întrebări şi-i mai faci pe alţii de *greenhorn*! Păi numai un *greenhorn* veritabil poate să pună întrebări de soiul acesta! Negreşit că se afla aici înaintea noastră. Kiowaşii ne-au prevăzut sosirea; ştiau că-l vom urmări pe Santer şi că vom ajunge aici. Aveau de gând să ne iasă în întâmpinare şi, pentru a nu pierde momentul oportun, au trimis o iscoadă care să-i vestească. Cum însă noi am călărit neaşteptat de repede, ori omul n-a băgat de seamă la timp, ori ajungând aici o dată cu noi şi văzându-se în primejdie, s-a repezit în tufa de mure şi s-a pitulat.

— Ar fi putut totuşi să şteargă putina, să fugă la ai săi!

— Nu mai era timp. L-am fi zărit şi am fi ghicit că suntem

aşteptaţi de kiowaşi; nici n-ar fi putut să-i mai prevină. Dar nu e exclus să fi avut chiar de la bun început intenţia de a se ascunde şi a ne spiona.

— Toate astea sunt foarte posibile. Oricum, e norocul nostru că l-aţi prins. Las' că-i stoarcem noi toate informaţiile!

— Se va păzi ca de foc să trădeze. Nu scoţi nimic de la el.

— S-ar putea. De altfel, nici nu e cazul să ne pierdem vremea cu dumnealui. Ştim doar cum stau lucrurile; iar în ce priveşte alte amănunte, le aflu eu imediat, mă duc dincolo.

— Pentru ca să nu te mai întorci niciodată?

— De ce?

— Fiindcă te vor prinde kiowaşii. N-ai spus chiar dumneata că e foarte greu să te strecori pe asemenea lumină?

— Pentru dumneavoastră, *sir,* nu pentru mine. Aşadar, am spus şi repet: mă duc dincolo şi voi rămâneţi pe loc!

Vorbise atât de hotărât şi de poruncitor, încât mă simţii obligat la un răspuns mai sever:

— Nu ştiu ce ai astăzi, Sam, dar eşti cu totul schimbat. Doar nu-ţi închipui că ai avea căderea să-mi porunceşti! Sau poate că ţi-o închipui?

— Sigur că da.

— Atunci, cu toată prietenia noastră, nu-mi rămâne decât să-ţi declar că te înşeli, dragă Sam. În calitate de expert sunt superiorul dumitale; n-ai alt rol decât să faci de gardă. În plus, e bine să-ţi aminteşti că, având asentimentul întregului trib, Inciu-Ciuna m-a ridicat la rangul de căpetenie. Să-ţi revizuieşti, aşadar, atitudinea faţă de mine. Orice părere ai avea, trebuie să mi te supui. Eu ordon aici, nu dumneata!

— Mie n-are a-mi comanda nici o căpetenie de trib! se răţoi Sam. Şi, afară de asta, sunt un *westman* recunoscut, iar dumneavoastră, un biet *greenhorn* şi pe deasupra ucenicul meu. S-o ţineţi bine minte, dacă nu vreţi să treceţi drept ingrat. Aşa! Eu mă duc, voi staţi pe loc!

Şi plecă. Apaşii cam bombăniră împotriva lui, iar Stone

rosti cu ciudă:

— Astăzi e, într-adevăr, mai sucit ca de obicei. Auzi! Să vă învinuiască de ingratitudine! Noi vă datorăm recunoştinţă, căci fără dumneavoastră nu mai trăiam astăzi nici unul. Oare v-a salvat el vreodată de la moarte?

— Lasă-l în pace! am răspuns. E un omuleţ admirabil şi chiar purtarea lui de azi îi face cinste. Îl stăpâneşte mânia pentru crima ce-a fost săvârşită faţă de Inciu-Ciuna şi Nşo-ci. Fireşte că de porunca lui n-am să ascult. Mă duc şi eu. În starea lui de enervare s-ar putea lansa într-o acţiune necugetată pe care, altminteri, ar şti s-o evite. Rămâneţi aici până mă întorc; chiar dacă auziţi împuşcături, nu vă mişcaţi defel. Veniţi în ajutor numai la chemarea mea.

Lepădai doborâtorul de urşi, cum făcuse şi Sam cu Liddy a lui şi plecai. Observasem că Hawkens o luase de-a dreptul prin albia râului; voia să se strecoare apoi dincolo. După părerea mea, procedase greşit.

Eu intenţionam să aplic altă tactică, mai bună. Kiowaşii ştiau unde ne aflăm, deci toată atenţia lor era îndreptată încoace; tocmai de aceea greşise Hawkens pornind de-a dreptul prin albie. Eu, în schimb, plănuiam să mă apropii dinspre partea opusă.

Am mers mai întâi pe mal în jos, ferindu-mă să nu intru în lumina focurilor şi am înaintat astfel paralel cu păduricea de pe malul celălalt, până am ajuns la capătul ei. Acolo nu ardeau focuri, iar copacii mă apărau de lumină. Domnea un întuneric deplin. Am coborât neobservat în albie şi am trecut netulburat în cealaltă parte. Acum mă aflam la adăpostul arborilor; m-am lungit la pământ şi am pornit-o târâş.

Ardeau opt focuri, mai multe decât ar fi fost necesar, având în vedere că indienii din jurul lor nu erau nici patruzeci la număr. Era deci clară intenţia kiowaşilor de a ne momi pur şi simplu în tabăra lor.

Stăteau lângă copaci, grupuri-grupuri, cu armele în mâini,

gata să tragă. Ar fi fost vai de noi dacă, din neprevedere, am fi căzut în cursă.

De altfel, cursa era atât de evidentă şi de naivă, încât numai nişte oameni fără pic de experienţă s-ar fi lăsat păcăliţi. Caii indienilor păşteau afară, în preria deschisă.

M-aş fi dus bucuros să spionez un grup sau altul, în special acolo unde se găsea căpetenia lor şi unde, fireşte, aş fi cules mai sigur informaţiile necesare. Dar cum să dau de şef? Fără îndoială că e împreună cu Santer, îmi spusei. Mă furişai, deci, de la copac la copac, ca să-l descopăr undeva pe bandit.

După un timp îl zării; şedea laolaltă cu patru kiowaşi, care însă nu purtau însemne de şef. De altfel, nici nu era nevoie să mai cercetez; după uzanţele indienilor, cel mai bătrân din grup trebuia să fie şeful. Din păcate, nu puteam să mă apropii prea mult, căci nu exista nici un tufiş care să-mi ofere acoperire. Totuşi, câţiva copaci aruncau destulă umbră ocrotitoare. La lumina celor opt focuri umbra arborilor, multiplicată, uneori plină, alteori rară şi tremurătoare, împrumuta interiorului pădurii un aspect fantomatic.

Spre bucuria mea, indienii nu discutau în şoaptă, ci în gura mare; nu căutau să-şi ascundă prezenţa. Dimpotrivă, făceau totul ca să fie văzuţi şi auziţi.

La adăpostul umbrei, am ajuns la vreo doisprezece paşi de grupul lui Santer. Era destul de riscant, întrucât, încă mai lesne decât cei patru din faţa mea, m-ar fi putut descoperi vreunul din ceilalţi kiowaşi.

Îl auzeam pe Santer perorând. Povestea de muntele cu nuggeţi; îi îndemna pe indieni să-l urmeze până acolo şi să pună stăpânire pe comoară.

— Cunoaşte fratele meu alb locul unde se găseşte comoara? întrebă cel mai vârstnic dintre kiowaşi.

— Nu. Am încercat să-l aflu, dar apaşii s-au întors prea curând. Nădăjduiam ca, zăbovind ei mai mult acolo, să-i putem ajunge din urmă şi spiona.

— Atunci nu are rost să căutăm. Dacă s-ar duce în cercetare de zece ori câte o sută de oameni, tot n-ar găsi nimic. Noi, indienii, ne pricepem de minune să camuflăm asemenea locuri, ferindu-le de ochi străini. Totuşi, pentru că fratele meu a doborât pe cel mai mare dintre duşmanii noştri şi pe fiica lui, îi vom face pe plac, îl vom însoţi şi-l vom ajuta în căutarea comorii. Dar până atunci, să-i prindem pe urmăritori şi să-l ucidem pe Winnetou.

— Winnetou? Păi ăsta s-o fi aflând printre urmăritori!

— Ba nu. Dânsul n-are voie să plece de lângă morţii săi şi trebuie să-şi fi păstrat cea mai mare parte dintre războinici. Restul, în număr mai mic, a plecat pe urma ta şi se află, desigur, sub conducerea lui Old Shatterhand, câinele alb care a zdrobit genunchii căpeteniei noastre. Ceata asta o vom nimici astăzi.

— Bine. Şi apoi mergem călare spre muntele nuggeţilor, ne răfuim cu Winnetou şi căutăm aurul.

— Asta nu-i chiar atât de uşor cum îşi închipuie fratele meu. Winnetou trebuie să-şi îngroape mai întâi părintele şi sora; or, nouă nu ne este îngăduit să tulburăm înmormântarea. Marele Spirit nu ne-ar ierta-o niciodată. Abia pe urmă ne aruncăm asupra lui. De bună seamă că n-o să-şi mai continue drumul către oraşele feţelor palide, ci se va întoarce acasă. Atunci îi atragem în capcană, aşa cum am făcut-o azi cu Old Shatterhand, care trebuie să se afle pe undeva, pe aproape. Aştept numai să se întoarcă iscoada care s-a pitulat dincolo. Nici de la străjile care veghează în prerie nu am primit încă nici o veste.

Auzind aceste vorbe, m-am speriat. Prin urmare, lângă pădurice se află posturi de santinele. Dacă Sam Hawkens nu le observă şi cade în mâinile lor? Nu-mi terminasem bine gândul, că răsună un semnal scurt izbucnit din mai multe guri deodată. Şeful sări în picioare şi deveni atent. Tăcură şi ceilalţi kiowaşi. Ascultau cu încordare.

Şi iată că din pădurice se ivi un grup de patru indieni care trăgeau după ei un alb. Omul se zbătea în zadar. Deşi nu era încă legat, cele patru cuţite ale biruitorilor săi îl ţineau la respect. Şi albul acela era nesocotitul de Sam! Hotărârea mea era luată: să-l scap, deşi îmi riscam viaţa.

— Sam Hawkens! strigă Santer, recunoscându-l imediat. *Good evening, sir!* Nu te aşteptai, desigur, să ne revedem aici!

— Mişelule, tâlharule, ucigaşule! răspunse curajosul omuleţ, repezindu-se la Santer şi apucându-l de beregată. Bine că mi-ai picat în labe! Ţi-o plătesc eu, dacă nu mă-nşel!

Santer se apără; indienii interveniră şi-l îndepărtară pe Sam. Se produse o scurtă învălmăşeală, de care m-am folosit fără întârziere. Cu câte un pistol în fiecare mână, sării drept în mijlocul indienilor.

— Old Shatterhand! exclamă Santer, luând-o speriat la fugă.

Trăsei două focuri în urma lui, fără să-l nimeresc; mai descărcai câteva gloanţe asupra indienilor care se retraseră înspăimântaţi şi-i strigai lui Sam:

— Fugi, ia-te după mine, ţine-te exact după mine!

S-ar fi zis că kiowaşii împietriseră de groază; stăteau nemişcaţi, cu toate că trăsesem în ei, având însă grijă să nu le provoc decât răni uşoare. Îl apucai pe Sam de braţ, îl târâi după mine în pădurice, o străbăturăm în fugă, coborând apoi spre albia râului. Totul s-a consumat atât de repede, încât, din clipa atacului meu, nu trecuse mai mult de un minut.

— *All devils!* Pe toţi dracii, dar aţi venit taman la timp! Rosti Sam gâfâind. Tâlharii ăştia m-au...

— Nu mai pălăvrăgi, mai bine urmează-mă! îi tăiai vorba, slobozindu-i braţul. O apucai în goană la vale, de-a lungul albiei; trebuia, înainte de toate, să ieşim din bătaia puştilor.

Abia acum indienii, luaţi fără veste şi buimăciţi, se dezmeticiră. Strigătele lor se învălmăşeau în urma noastră,

încât nu mai era cu putinţă să disting paşii lui Sam. Ţipete stridente şi împuşcături umpleau văzduhul; se produse o zarvă infernală.

De ce n-am fugit în susul albiei, către tabăra noastră, ci dimpotrivă, în direcţia opusă? Dintr-un motiv foarte simplu. Mai întâi că, procedând astfel, indienii nu ne puteau zări; aici era întuneric beznă, în al doilea rând, dânşii mai mult ca sigur alergau spre tabăra noastră, convinşi că am apucat acest drum. Ne aflam, deci, în oarecare siguranţă şi, făcând un ocol, ne puteam întoarce la ai noştri.

Apreciind că ne depărtasem destul, mă oprii din fugă. Mai stăruiau încă, departe, strigatele kiowaşilor; aici însă era linişte, nu se mişca nimic.

— Sam! chemai cu voce reţinută.

Nici un răspuns.

— Sam, n-auzi? întrebai cu glas ceva mai ridicat.

Iarăşi nici un răspuns. Unde-o fi? Trebuia doar să mă urmeze îndeaproape. Să fi căzut, să se fi rănit? Posibil, pentru că trecusem în fugă peste glodărie uscată, colţuroasă, peste gropi adânci şi băltoace secate. Îmi încărcai din nou pistoalele şi pornii înapoi, atent, cu paşi rari, în căutarea lui Sam.

Hărmălaia kiowaşilor se prelungea; mă aventurai totuşi mereu mai încolo, mai încolo, până am dat iarăşi de locul acela de sub pădurice unde îl somasem pe Hawkens să tacă şi să mă urmeze. Sam — nicăieri! Probabil că se încăpăţânase iarăşi, luând-o de-a dreptul spre malul opus, fără să ţină seama de îndemnul meu. Dar în cazul acesta va fi intrat în lumina focurilor şi se va fi expus gloanţelor vrăjmaşe. Ce nechibzuinţă la omuleţul acesta! Mai ales astăzi! Mă cuprinse iarăşi teama pentru soarta lui. Mă depărtai de pădurice şi, mergând cu mare atenţie, ca să nu fiu cumva zărit, ajunsei pe ocolite înapoi în tabără.

Acolo domnea o agitaţie fără seamăn. Camarazii mei albi, ca şi apaşii, se îngrămădiră în jurul meu şi Dick Stone mă

dojeni:

— De ce ne-aţi interzis, *sir,* să vă venim în ajutor, chiar dacă auzim împuşcături? Am stat cu sufletul la gură aşteptând să ne chemaţi. Bine că v-aţi întors teafăr.

— Dar Sam unde-i? Nu-i aici? mă interesai.

— Aici? Ciudată întrebare? N-aţi văzut ce-a păţit?

— Ce să văd?

— Staţi să vă spun! După ce-aţi plecat, am rămas în aşteptare.

Trece un răstimp destul de lung şi deodată auzim nişte strigăte de indieni. Apoi se lăsă iar tăcere. Dar la un moment dat răsună focuri de pistol şi nişte urlete îngrozitoare. Mai pe urmă auzim detunături de puşcă şi-l vedem pe Sam că se iveşte din întuneric.

— Unde?

— Acolo jos, lângă pădurice.

— Mi-am închipuit! Sam a fost astăzi mai uşuratic ca oricând. Ei, mai departe!

— Fugea către noi, urmărit de o ceată de kiowaşi; l-au ajuns din urmă şi l-au prins. Am văzut totul foarte clar; focurile ardeau cu flacără plină. Am vrut să-l ajutăm, dar până să ajungem la locul cu pricina, indienii şi trecuseră albia şi dispăruseră cu prizonierul lor după copaci.

Eram gata să fugim după ei ca să-l eliberăm pe Sam. Dar ne-am amintit de ordinul dumneavoastră şi am renunţat.

— Aţi făcut foarte bine; unsprezece inşi, câţi sunteţi, n-aţi fi reuşit nimic şi aţi fi fost ucişi până la ultimul.

— Bine, bine, dar ce facem, *sir?* Sam e prizonier!

— Din păcate, este. Şi chiar pentru a doua oară.

— Pentru a doua oară?... se miră Stone.

— Da. Prima oară am izbutit să-l scap. Nu avea decât să se ţină după mine şi s-ar afla acum aici. Dar astăzi n-a vrut să ştie de nimic; a lucrat numai după capul lui orgolios.

Le-am povestit cele întâmplate. Când am isprăvit, Will

Parker mi-a spus:

— N-aveţi nici o vină, *sir.* Aţi cutezat mai mult decât oricare altul. Sam şi-a vârât singur capul în laţ; totuşi, nu se cade să-l lăsăm la voia întâmplării.

— Fireşte, trebuie smuls de acolo. Numai că lucrul va fi cu mult mai greu decât mi-a fost mie întâia oară; fără îndoială că acum kiowaşii îşi vor dubla vigilenţa.

— Nici vorbă! S-ar putea totuşi să izbutim şi să-l mai scoatem o dată din mâinile lor.

— Hm! Orice e cu putinţă; dar ce să facă doisprezece oameni împotriva a cincizeci care mai şi aşteaptă atacul? Şi cu toate acestea, probabil că intervenţia imediată e singura cale ce ne oferă şanse de reuşită. Ziua, nici gând să riscăm un atac asupra păduricii.

— *Well,* atunci operăm chiar în noaptea asta!

— Uşurel, uşurel! Trebuie să chibzuim!

— Chibzuiţi, *sir,* însă daţi-mi voie să mă furişez şi eu dincolo, să văd cum stau lucrurile.

— Asta o poţi face, dar nu acum; aşteaptă să mai treacă o bucată de timp şi să mai slăbească atenţia kiowaşilor. Şi nici atunci nu vei merge singur; te însoţesc eu. Eventual mergem cu toţii.

— Excelent, *sir!* Sunt de acord. Să vină şi ceilalţi cu noi. Asta înseamnă atac prin surprindere. Ne vom face datoria. Şase până la opt kiowaşi mi-i lăsaţi în seamă, iar lui Dick Stone nu mai puţini. Aşa-i, bătrâne Dick?

— *Yes,* bătrâne Will, răspunse acesta. Nu mă tocmesc pentru unul în plus sau în minus, dacă-i vorba să-l eliberăm pe Sam. Altminteri, e un pişicher şi jumătate, însă azi a avut o zi proastă.

Într-adevăr, Sam n-a fost în ziua aceea la înălţime. Mă tot sfătuiam cu mine însumi cum ar fi mai bine să acţionăm. În ce mă priveşte, mi-am pus viaţa în joc pentru el, dar aveam oare dreptul să-i arunc şi pe apaşi într-o primejdie de moarte?

Poate o stratagemă ne-ar duce mai uşor la ţintă? Asta se va vedea după ce vom fi trecut neobservaţi dincolo. Pentru orice împrejurare, mă gândeam să-i iau cu mine şi pe apaşi. S-ar putea ca un atac fulgerător, cu toate forţele, să se dovedească mai avantajos.

Acum nu rămâne decât să aşteptăm, pentru că dincolo forfota încă mai era în toi. Dar nu trecu mult şi lucrurile se mai potoliră, nu se auzeau decât izbiturile puternice, cu ecou prelung, ale tomahawkurilor. Kiowaşii tăiau lemne; probabil că aveau intenţia să întreţină până în zori focurile lor viclene.

În sfârşit, amuţiră şi securile. Stelele indicau miezul nopţii; după socoteala mea, sosise momentul să pornim. Am avut mai întâi grijă să ne priponim bine caii, ca să nu se poată depărta şi răzleţi; apoi am controlat legăturile şi căluşul din gura prizonierului kiowaş. Abia pe urmă părăsirăm tabăra, apucând exact drumul pe care-l străbătusem eu mai înainte.

Ajungând sub păduricea de pe mal, am poruncit apaşilor să stea locului, sub conducerea lui Dick Stone şi să nu facă nici cel mai mic zgomot. Apoi, împreună cu Will Parker, am urcat încetişor malul. Sus, ne-am lungit la pământ şi am tras cu urechea. Jur-împrejur domnea o tăcere adâncă. Ne-am târât cu precauţie mai departe. Cele opt focuri continuau să ardă cu flăcări mari. Observai mormane întregi de vreascuri solide aruncate pe foc. Lucrul m-a cam surprins. Înaintarăm pas cu pas, mereu mai departe, fără să zărim pe nimeni. În cele din urmă, ne-am convins, fireşte, cu toată rezerva necesară, că păduricea era pustie. Nu se afla acolo nici un kiowaş.

— Au plecat, au şters-o! se miră Parker. Şi, totuşi, au înteţit focul!

— Ca să-şi ascundă retragerea. Câtă vreme mai ard focurile, noi am putea crede că se află aici.

— Dar încotro s-or fi dus? Să fi plecat de tot?

— Bănuiesc că s-au retras ca să-l pună la adăpost pe Sam,

pe care îl consideră o pradă preţioasă. Dar nu e exclus ca motivul să fie altul: poate că pun la cale cine ştie ce năzbâtie.

— Ce anume?

— Poate un atac asupra noastră, dincolo, aşa cum plănuisem noi aici.

— La naiba! Să ştiţi că e posibil. Trebuie să le-o luăm înainte, *sir!*

— Da. Să ne întoarcem în tabără şi, chiar dacă lucrul s-ar dovedi mai târziu de prisos, să ne punem caii în siguranţă. O măsură în plus nu strică.

Coborârăm iarăşi la apaşii noştri şi plecarăm apoi împreună spre tabără. Acolo, totul era neschimbat. Dar kiowaşii puteau să apară şi mai târziu; de aceea încălecarăm şi, după o bună bucată de drum prin prerie, făcurăm popas. Dac-ar fi năvălit până la urmă asupra taberei, kiowaşii nu ne-ar mai fi găsit acolo. Ar fi fost nevoiţi să aştepte zorile, ca să pornească în căutarea noastră. Pe prizonier îl luarăm, bineînţeles, cu noi.

Acum nici noi nu mai aveam ce face decât să răbdăm până dimineaţa. Cine era în stare să doarmă — dormea, cine nu — veghea. Astfel trecu noaptea şi, când se crăpă de ziuă, încălecarăm din nou şi ne întoarserăm la tabără. Nimeni nu fusese acolo în timpul nopţii: manevra noastră se dovedise deci inutilă, dar nici nu ne-a stricat cu nimic. Trecurăm apoi iarăşi albia râului spre pădurice. Focurile se stinseseră; doar grămezile de cenuşă mai aminteau forfota din ajun.

Ne apucarăm să cercetăm urmele. Ele porneau de la locul unde păscuseră caii kiowaşilor, îndreptându-se în direcţia sud-est. Era limpede că indienii renunţaseră să ne înfrunte într-o bătălie care nu le-ar fi adus mare folos, dat fiind faptul că n-ar mai fi putut să ne ia prin surprindere.

Şi Sam? Îl duseseră cu ei şi aceasta îi mâhnea peste măsură pe Dick Stone şi pe Will Parker. Şi mie îmi părea nespus de rău de soarta bietului prichindel. Pentru a-l salva,

eram gata să întreprind orice acţiune măcar pe jumătate rezonabilă.

— Dacă nu-l eliberăm, va fi legat la stâlpul torturii, vorbi îndurerat Dick Stone.

— Nu! încercai să-l consolez. Doar avem şi noi un kiowaş, pe care-l ţinem ostatic în schimbul lui Sam.

— Numai s-o ştie şi ei!

— Nici o grijă! Sam e destul de deştept ca să le-o spună. Orice suferinţă a lui Sam se va răzbuna asupra prizonierului nostru.

— Dar pe kiowaşi nu trebuie să-i slăbim nici în ruptul capului!

— Ba nu-i aşa.

— Adică vreţi să-i lăsaţi cumva în pace?

— Nici aşa.

— Atunci cum se potriveşte una cu alta?

— Uite ce-i: eu n-am să mă las dus de nas prin toată preria de către canaliile astea.

— Dus de nas? Nu pricep!

— Observă, te rog, urmele lor. Cam de când să fie?

— S-ar putea să fi plecat de aici înainte de miezul nopţii.

— Aşa cred şi eu. De atunci au trecut, va să zică, aproape zece ore. Crezi că putem recupera astăzi un asemenea avans?

— Nu.

— Sau mâine?

— Nici mâine.

— Şi încotro crezi c-au luat-o?

— Spre satul lor.

— Vor ajunge, deci, la destinaţie, înainte ca noi să-i putem dibui. Şi crezi oare că noi, doisprezece inşi mari şi laţi, ar trebui să ne aventurăm în mijlocul teritoriului îndepărtat al kiowaşilor şi să năvălim în sat ca să eliberăm un prizonier?

— Ar fi curată nebunie!

— Păi vezi! Suntem într-un gând: nu mergem în urmărirea lor.

Se scarpină după ureche şi mormăi descumpănit, supărat:

— Dar Sam! Bătrânul nostru Sam! Ce se întâmplă cu el? Doar n-o să-l părăsim!

— În nici un caz! Dimpotrivă, îl vom elibera.

— Dracul vă ştie, *sir.* Nu sunt făcut să dezleg cimilituri. Pe de o parte ziceţi să nu-i urmărim pe kiowaşi, pe de alta, să-l eliberăm pe Sam. Asta-i ca şi cum i-ai spune măgarului ba cămilă, ba maimuţă! Să vă înţeleagă cine poate, eu, unul, mă dau bătut.

— E cu totul altceva decât crezi şi comparaţia dumitale cam bate alături. Uite ce-i: kiowaşii nu au plecat spre satul lor.

— Zău? Atunci încotro?

— Nu ghiceşti?

— Nu.

— Măi, măi, ce *westmeni* grozavi îmi sunteţi! Păi nu sunt mai vrednici de laudă *greenhorn*-ii care dezleagă astfel de probleme fără multă bătaie de cap? Află că dumnealor se îndreaptă spre muntele cu nuggeţi.

— Spre... muntele... behold! Ia te uită! Aşa să fie, *sir?*

— Aşa este, pot să te asigur.

— Ăştia sunt în stare de aşa ceva.

— Nu numai că sunt în stare, dar eu afirm cu toată certitudinea că o şi fac.

— Totuşi, datinile nu le permit să tulbure ceremonia înmormântării!

— Nici n-au intenţia s-o tulbure. Vor aştepta sfârşitul. Ei ne urăsc pe noi în aceeaşi măsură ca şi pe apaşi. Sunt setoşi de răzbunare. De aceea le-a picat tocmai bine apariţia lui Santer. Au aflat de moartea lui Inciu-Ciuna şi a fiicei sale şi s-au bucurat. Cu câtă plăcere ne-ar dori, lui Winnetou şi nouă, tuturor, aceeaşi soartă! Când au aflat că venim pe urmele lui

Santer, s-au şi crezut stăpâni pe noi. Numai că, exceptându-l pe Sam, am fost destul de atenţi să nu cădem în cursă. Acum ei încearcă altă metodă. Se prefac a se întoarce în satul lor, bănuind că în cazul acesta vom renunţa la urmărire şi ne vom întoarce la Winnetou. După ce-au parcurs o bucată de drum, sporindu-şi hoarda cu alţi războinici, schimbă direcţia spre muntele nuggeţilor unde, cred ei, vor izbuti să ne atace pe nepusă masă şi să ne măcelărească pe toţi, până la unul.

— Ce să spun, frumoasă idee! Numai că vom avea grijă ca socotelile să le iasă pe dos.

— Fireşte. Probabil că ideea e a lui Santer, care speră să se înfrupte şi el cu aur. Ce să mai lungim vorba, sunt absolut convins că aşa stau lucrurile. Ei, mai vrei să ne luăm după kiowaşi?

— Nici gând! Deşi logica dumneavoastră mi se pare cam îndrăzneaţă, totuşi, după câte vă ştiu, nu vă înşelaţi niciodată. Sper să aveţi şi acum dreptate. Tu ce părere ai, bătrâne Will?

— Şi eu cred că Old Shatterhand are dreptate. Să plecăm de aici cât mai repede şi să-l prevenim din vreme pe Winnetou. Sunteţi de acord, *sir?*

— Da.

— Îl luăm cu noi şi pe ostatic?

— Bineînţeles. Îl legăm de catârul lui Sam, ceea ce, desigur, n-o să-i facă dobitocului mare plăcere. Apoi plecăm neîntârziat. Până atunci, însă, trecem pe la albia râului, căutăm o băltoacă şi ne adăpăm caii.

După o jumătate de oră, ne aflăm pe drum, fireşte, nu prea bucuroşi de isprava noastră. În loc să-l fi prins pe Santer, îl pierdusem — datorită propriei sale nechibzuinţe — pe Sam Hawkens. Totuşi, dacă presupunerile mele erau juste, ne puteam aştepta să-l eliberăm pe Sam şi să-l prindem pe Santer.

Bineînţeles că ne ţineam mereu de urmele lui Santer care,

abătându-se într-un unghi obtuz de la direcţia iniţială, ne ispiteau şi pe noi să facem ocolul. Hotărâi totuşi să tăiem unghiul şi să scurtăm astfel drumul. Datorită acestei măsuri, am sosit chiar în după-amiaza următoare la văgăuna pomenită mai înainte, lângă luminişul unde banditii săvârşiseră îndoita crimă.

Lăsarăm caii în paza unuia dintre apaşi şi urcarăm pe jos mai departe. La marginea luminişului stătea de strajă un om al lui Winnetou, care ne salută cu o fluturare de mână. Din prima clipă, constatarăm cât de sârguincios lucraseră cei douăzeci de apaşi în vederea înmormântării. Doborâseră cu tomahawkurile o mulţime de copaci şi îi pregătiseră pentru montarea unei schelării. Făcuseră grămezi de bolovani şi mai cărau încă. Apaşii sosiţi cu mine se alăturară celorlalţi ca să le dea ajutor. Aflai că ceremonia urma să se desfăşoare a doua zi.

Fusese improvizată şi o baracă pentru adăpostirea celor două leşuri. Winnetou era înăuntru. Înştiinţat de sosirea noastră, ne ieşi în întâmpinare. Vai, cum arăta!

Îl ştiam dintotdeauna extrem de serios; rareori i se ivea pe faţă un zâmbet fugar. Nu-l văzusem niciodată râzând cu toată gura. Totuşi, în pofida acestei seriozităţi, trăsăturile sale frumoase, bărbăteşti, aveau uneori o expresie de blândeţe, iar ochii lui noptatici, catifelaţi, priveau câteodată nespus de prietenos. De câte ori nu se opriseră cu adâncă dragoste şi căldură asupra mea!

Dar astăzi, nimic din toate acestea. Chipul său părea împietrit, într-o durere mută şi căutătura întunecată parcă scruta în propria-mi inimă. Gesturile îi erau încete şi greoaie. Se apropie fără grabă, aruncă o privire tulbure în jur, îmi strânse obosit mâna, mă cântări cu o expresie care-mi cutremură sufletul şi zise:

— Când s-a întors fratele meu?

— Chiar acum.

— Unde-i ucigaşul?

— Ne-a scăpat.

Dragostea de adevăr mă obligă să recunosc că, rostind aceste cuvinte, mi-am coborât privirea. Mărturisesc că-mi era ruşine să le pronunţ.

Şi dânsul îşi plecă ochii. I-aş fi putut citi în suflet. Abia după o lungă pauză, se interesă:

— Fratele meu i-a pierdut urma?

— Nu. O cunosc şi acum. Se îndreaptă încoace.

— Old Shatterhand să fie bun şi să-mi povestească totul! Se aşeză pe un pietroi. Făcui la fel. I-am înfăţişat în amănunt cum se petrecuseră lucrurile. M-a ascultat tăcut până la capăt şi, după un timp, mă întrebă:

— Deci, fratele meu nu ştie dacă ucigaşul a fost rănit?

— Nu ştiu, dar înclin să cred că nu l-am nimerit.

Dădu uşor din cap. Îmi strânse mâna şi-mi spuse:

— Fratele meu să-mi ierte întrebarea de adineauri cu privire la pierderea urmei! Old Shatterhand a făcut tot ce s-a putut face şi a procedat foarte cuminte. Sam Hawkens are ce regreta că a fost atât de imprudent; i-o vom ierta şi-l vom smulge din captivitate. Sunt şi eu de părerea fratelui meu; kiowaşii vor veni încoace. Numai că ne vor găsi altfel decât speră ei. Prizonierul nu trebuie tratat prea aspru, dar nici să nu-l pierdem din ochi. Mâine vom înălţa lăcaşul de veci pentru Inciu-Ciuna şi Nşo-ci. Fratele meu va fi de faţă?

— M-ar durea nespus dacă Winnetou nu mi-ar îngădui prezenţa.

— Nu numai că nu-ţi interzic, dar te şi rog să iei parte. Poate că prezenţa ta va duce la salvarea multor feţe palide, a căror moarte e cerută prin legea sângelui. Ochiul tău e ca soarele ale cărui raze topesc gheaţa şi o schimbă în apă răcoroasă. Tu ştii ce-am pierdut. Să-mi fii tu, de aci înainte şi tată şi soră; te rog din suflet, Şarli!

O lacrimă îi luci în ochi şi se ruşină. Faţă de nimeni altul

nu şi-ar fi trădat zbuciumul amar. Se duse apoi grăbit către baraca în care odihneau morţii. Îmi spusese astăzi pentru prima oară Şarli, după numele meu mic, Karl — şi de-aci încolo nu avea să-l mai rostească altfel.

Ar trebui, poate, să povestesc câte ceva despre înmormântarea care s-a desfăşurat cu toată solemnitatea obiceiurilor indiene. Ştiu bine că o descriere amănunţită a ceremoniei ar interesa pe cititori. Însă de câte ori mă gândesc la acele ceasuri tragice, mă cuprinde o durere atât de adâncă, de parcă totul s-ar fi petrecut abia ieri. Aşa că descrierea ceremoniei îmi pare o profanare nu atât a mormintelor ridicate pe muntele Nugget, ci mai ales a monumentului pe care l-am înălţat în inima mea şi l-am păzit mereu cu sfinţenie şi credinţă. De aceea, cer îngăduinţa de a trece peste relatarea respectivă.

Trupul lui Inciu-Ciuna fu legat în spinarea calului său. Jur-împrejur se grămădi pământ peste pământ, până ce animalul, nu se mai putu mişca. Apoi îl împuşcară în cap. Movilă de pământ se înălţa mereu până ce călăreţul mort, împreună cu armele şi amuletele lui, fu acoperit pe de-a-ntregul. Atunci oamenii stivuiră înjur, până în vârf, bolovanii.

La rugămintea mea, apaşii construiră pentru Nşo-ci un alt mormânt. Doream ca trupul ei să nu fie strivit sub pământ. O sprijinirăm de trunchiul unui arbore, ca şi cum ar fi şezut şi clădirăm în jurul ei, din bolovani, o piramidă solidă, goală pe dinăuntru şi din al cărei vârf se înălţa creştetul arborelui.

Mai târziu, aveam să urc în câteva rânduri, împreună cu Winnetou, sus, pe Nugget-tsil, ca să revedem mormintele. Le-am găsit totdeauna intacte...

6. Eliberarea lui Sam

Va înţelege oricine cât de adâncă era jalea lui Winnetou pentru pierderea tatălui şi a surorii sale. Dacă în timpul înmormântării îşi mai manifestase într-un fel suferinţa, de-aci încolo avea să şi-o închidă în străfundul sufletului. Pe de o parte, aşa cerea tradiţia indiană, pe de altă parte, trebuia să-şi concentreze toată atenţia asupra iminentei apariţii a kiowaşilor. Acum nu mai era fiul şi fratele încovoiat de greaua încercare prin care trecuse, ci conducătorul trupei cu ajutorul căreia avea să pareze atacul duşmanilor şi să-l prindă pe ucigaşul Santer.

Părea să-şi fi făcut planul de luptă, căci imediat după înmormântare ordonă apaşilor să se pregătească de drum şi să-şi aducă din vale caii.

— De ce a dat fratele meu asemenea poruncă? îl întrebai. Terenul e foarte accidentat şi e greu să aduci animalele până aici.

— Ştiu, răspunse Winnetou, dar n-am încotro. Numai astfel îi pot induce în eroare pe kiowaşi. S-au dat de partea ucigaşului şi trebuie să piară toţi, până la unul!

La aceste cuvinte, o îndârjire cumplită se zugrăvi pe chipul său. Dacă hotărârea lui s-ar fi tradus în fapt, kiowaşii ar fi fost pierduţi. Sentimentele mele erau mai temperate. Într-adevăr, kiowaşii erau duşmanii noştri neîmpăcaţi, dar ei nu aveau nici o vină în asasinarea lui Inciu-Ciuna şi a fiicei sale. Să încerc a-l îmblânzi pe Winnetou? Poate că nu voi reuşi decât să-mi atrag supărarea lui. Totuşi ocazia era unică, ne aflam între patru ochi. Apaşii, potrivit ordinului, se depărtaseră imediat; Stone şi Parker plecaseră cu ei. Prin urmare nimeni nu ne putea auzi. Şi dacă, din supărare, Winnetou mi-ar fi dat un răspuns brutal, atunci totul ar fi

rămas între noi. Îi împărtăşii aşadar deschis părerea şi, spre surpriza mea, efectul nu a fost cel bănuit. În ciuda privirii aspre a ochilor săi mari şi întunecaţi, Winnetou răspunse calm:

— Fireşte că trebuia să mă aştept la această părere din partea fratelui meu. El crede că a fugi din calea duşmanului nu înseamnă mişelie.

— M-ai înţeles greşit. Nici vorbă nu poate fi de fugă. Dimpotrivă, mă gândesc cum am face ca să-i prindem pe toţi. Adevărul e însă că nu ei sunt vinovaţi de cele întâmplate aici şi ar fi nedrept să fie loviţi cu aceeaşi asprime ca şi ucigaşul.

— Ei i-au luat apărarea nelegiuitului şi vin să ne atace! Nu ajunge oare ca să-i tratăm fără milă?

— Nu, nu-i destul, cel puţin după judecata mea. Îmi pare rău că fratele Winnetou e gata să comită şi el greşeala care duce la pieirea seminţiilor roşii.

— Despre ce greşeală vorbeşte Old Shatterhand?

— E vorba de faptul că indienii se sfâşie între ei în loc să se ajute unii pe alţii în lupta împotriva duşmanului comun... Priceperea ta e ascuţită, ochii tăi văd departe, mult mai departe decât ochii unui războinic indian oarecare. De câte ori n-aţi dezgropat voi securea războiului! Trebuie să recunoşti că asta înseamnă o permanentă şi groaznică sinucidere a neamului vostru, iar cine procedează astfel se face părtaş la marea sinucidere. Inciu-Ciuna şi Nşo-ci n-au fost omorâţi de oameni roşii, ci de albi. Unul dintre asasini s-a refugiat la kiowaşi şi i-a convins să vă atace; iată un motiv temeinic de a-i aştepta aici şi de a le paraliza atacul; dar asta nu justifică să-i stârpeşti ca pe nişte câini turbaţi. Sunt doar fraţi de acelaşi sânge cu tine, nu uita!

Şi astfel am continuat să-i vorbesc. Mă asculta liniştit. Apoi îmi întinse mâna şi rosti:

— Old Shatterhand este într-adevăr un prieten sincer al tuturor oamenilor roşii şi are dreptate când vorbeşte de

sinucidere. Am să fac după dorinţa lui. Îi prind pe kiowaşi, dar pe urmă le dau drumul şi-l reţin numai pe ucigaş.

— Vrei să-i prinzi? Va fi cam greu; ei ne covârşesc ca număr. Sau poate că eşti într-un gând cu mine?

— Cum adică?

— Să-i atragem pe kiowaşi într-un loc unde nu se pot apăra.

— Da, acesta-i şi planul meu.

— Tu cunoşti mai bine regiunea; tocmai voiam să te întreb dacă există un asemenea loc.

— Există nu departe de aici: o trecătoare între stânci, care seamănă cu o ţeavă de tun. Acolo vreau să-i atrag pe kiowaşi.

— Şi crezi că vei reuşi?

— Da. Când vor fi păşit în trecătoarea aceea închisă pe margini, îi vom ataca la intrare şi la ieşire, silindu-i să se predea ca să nu cadă cu toţii sub gloanţele noastre. Le voi dărui apoi viaţa şi vor fi bucuroşi să-l lase pe Santer în grija mea.

— Îţi mulţumesc! Ai o inimă primitoare pentru orice cuvânt bun. Poate vei judeca la fel de cumpătat şi în alte chestiuni.

— Ce vrea să spună fratele meu?

— Te pregăteai să juri răzbunare împotriva tuturor albilor şi te-am rugat să nu juri, să aştepţi până după înmormântare. Aş putea să aflu acum hotărârea ta?

Stătu câtva timp cu ochii plecaţi, apoi mă privi în faţă luminos, arătă spre baraca unde zăcuseră morţii şi răspunse:

— Noaptea dinaintea înmormântării mi-am petrecut-o acolo, lângă trupurile dragilor mei şi am luptat cu mine însumi. Gândul răzbunării născuse în mine un plan mare şi îndrăzneţ. Ziceam să strâng în jurul meu pe războinicii tuturor neamurilor roşii şi să pornesc în fruntea lor împotriva feţelor palide. Aş fi fost înfrânt, probabil. Dar în lupta ce am dus-o cu mine însumi azi-noapte am ieşit biruitor.

— Va să zică, ai renunţat la planul cel mare şi îndrăzneţ?

— Da. M-am sfătuit cu trei oameni care-mi sunt dragi, doi morţi şi unul viu. M-au îndemnat să renunţ la planul meu şi am hotărât să le urmez sfatul.

Am schiţat o întrebare, dar nu prin cuvânt, ci din priviri. Atunci Winnetou continuă:

— Fratele meu nu ştie de cine-i vorba? De Klekih-Petra, de Nşo-ci şi de tine. Cu voi trei m-am sfătuit în gând şi răspunsul întreit a fost unul şi acelaşi.

— Dacă morţii ar învia şi i-ai întreba, da, fără îndoială că ţi-ar spune să procedezi după sfatul meu. Planul pe care-l nutreai era mare şi tu ai fost omul potrivit ca să-l duci la îndeplinire, însă...

— Fratele meu să gândească şi să vorbească despre mine cu mai puţine laude, mă întrerupse el. Chiar dacă vreo căpetenie ar izbuti să unească sub o singură comandă toate triburile roşii, tot n-ar putea-o face atât de repede ca în dorinţa mea; pentru atingerea acestui ţel ar fi nevoie de o lungă şi neobosită viaţă de om şi la capătul ei ar fi prea târziu să mai începi lupta. Un singur om, fie el cât de mare şi de vestit, nu s-ar putea achita de o asemenea sarcină, iar după moartea lui ar lipsi urmaşul capabil să-i continue opera şi s-o ducă la bun sfârşit.

— Mă bucură că fratele meu Winnetou a ajuns la această concluzie, de altfel unica justă. Într-adevăr, un singur om nu ajunge, iar un urmaş corespunzător s-ar găsi cu greu. Şi chiar dacă s-ar ajunge la o asemenea luptă, sfârşitul ei ar fi nefericit pentru voi.

— Ştiu. Nu ar face decât să ne grăbească pieirea. Chiar de-am ieşi învingători din toate bătăliile, feţele palide sunt atât de numeroase, încât ar trimite împotriva noastră mereu alte şi noi trupe, în timp ce nouă ne-ar fi imposibil să ne înlocuim pierderile. Biruinţele ne-ar măcina poate mai încet, dar tot atât de sigur ca şi înfrângerea. Toate acestea mi le-am

spus pe când vegheam azi-noapte lângă morţii mei; şi am luat hotărârea să abandonez planul. Gândeam să mă mulţumesc cu prinderea ucigaşului şi să mă răzbun pe kiowaşii care i-au dat ajutor şi vin acum asupra noastră. Dar şi acest gând mi-a fost risipit prin cuvântul fratelui meu Old Shatterhand. Răzbunarea mea se va mărgini la prinderea lui Santer şi la pedepsirea lui. Pe kiowaşi îi vom lăsa în pace.

— Cuvintele tale mă fac să fiu mândru de prietenia care ne leagă; n-am să le uit niciodată. Deşi nu e chiar sigur, suntem totuşi aproape convinşi că trupa kiowaşilor urmează să ne calce. Ne-ar trebui doar să aflăm momentul sosirii.

— Vor sosi încă astăzi! declară Winnetou cu deplină certitudine, ca şi când ne-am fi găsit în faţa unui fapt bine stabilit.

— De unde atâta siguranţă?

— Judec după cele ce mi-ai povestit în legătură cu ultimul vostru drum călare. Kiowaşii s-au prefăcut că se întorc în satul lor ca să vă ducă pe cale greşită; de fapt, au apucat-o încoace; au făcut deci un ocol, altminteri ar fi sosit încă de ieri. Au mai întârziat şi prin alte părţi.

— În alte părţi, zici?

— Asta din pricina lui Sam Hawkens. Pe dânsul, fireşte, nu-l vor căra încoace; l-au trimis la ai lor. Dar pentru asta vor fi trebuit să aştepte momentul indicat, poate chiar o ocazie. A fost, de asemenea, nevoie să trimită un curier până în satul lor, care să anunţe sosirea voastră.

— Ah, pentru ca războinicii de acolo să ne iasă în întâmpinare?

— Desigur. Kiowaşii de lângă albia râului intenţionau să vă atragă în cursă, însă voind totodată să ajungă cât mai repede încoace, nu le-a mai rămas timp să se bată cu voi. În orice caz, au trimis în satul lor un curier sau chiar mai mulţi pentru a-i pregăti pe războinicii de acolo să vă iasă în cale. Cu acest curier trebuie să-l fi trimis şi pe Sam Hawkens. Apoi au cotit-o

în direcţia muntelui Nugget. Dar ca să-şi ascundă manevra, s-au văzut nevoiţi s-o apuce prin locuri unde nu se întipăresc urmele copitelor. Asemenea locuri sunt rare şi în general departe de drumurile obişnuite. Iată dar altă pierdere de vreme. Iată şi de ce, în condiţii normale, kiowaşii ar fi sosit încă de ieri. Dar astăzi vor veni cu siguranţă.

— De unde ştii că nu au şi sosit?

Îmi arătă cu mâna creştetul muntelui învecinat. Pădurea, sus, era dominată de un copac semeţ, constituind punctul cel mai înalt de pe munţii nuggeţilor. Urcându-se în vârful copacului, un om înzestrat cu privire ageră ar fi putut să cuprindă cu ochii jur-împrejur întreaga prerie.

— Fratele meu n-are de unde să ştie că am trimis acolo sus un om care veghează. Omul acesta are ochi de şoim. Cum îi zăreşte, coboară şi mă anunţă.

— E bine. Omul încă n-a coborât, aşadar kiowaşii nu sunt pe aproape. Şi crezi că or să apară chiar astăzi?

— Nu-şi pot îngădui să întârzie mai mult dacă vor să ne mai surprindă aici şi să ne atace.

— Dar vezi că ei, de fapt, nu aveau intenţia să urce spre Nugget-tsil, ci plănuiau să vă întindă o cursă şi să vă atace în drumul vostru spre casă.

— Poate c-ar fi reuşit dacă nu trăgeai cu urechea la vorbele lor şi nu mă preveneai. Aşa însă, capcana lor e inutilă. În schimb, am să-i momesc eu. Ca să mă întorc spre casă, ar fi fost s-o iau spre miazăzi. Aşadar, ei m-ar fi pândit pe această direcţie. Acum însă, îi fac să creadă că o apuc spre miazănoapte şi-i atrag după mine.

— Numai dacă se vor prinde.

— Nici o îndoială! În orice caz, vor trimite pe cineva în cercetare ca să vadă dacă mai suntem aici. N-o să-i facem, desigur, nici un rău; îl vom lăsa să se întoarcă la ai săi. Tocmai pentru iscoada asta am dat ordin ca toţi caii să fie aduşi încoace. Sunt peste treizeci de animale. Deşi terenul e

pietros, totuşi vor rămâne urme; descoperindu-le, iscoada se va lua după ele. Noi, în schimb, ne vom îndrepta spre trecătoarea de care ţi-am vorbit şi unde vreau să-i atrag în cursă pe kiowaşi. Iscoada nu ne va urmări chiar atât de departe; se va furişa după noi o bucată de drum, ca să se convingă că am pornit-o într-adevăr într-acolo şi va face repede cale întoarsă. Le va da de ştire kiowaşilor că nu ne îndreptăm spre miazăzi, ci spre miazănoapte. Este fratele meu de aceeaşi părere?

— Da. Şi kiowaşii se vor vedea siliţi să renunţe la capcana lor. În felul acesta e aproape sigur că vor veni încoace şi se vor lua pe urmele noastre.

— Nici nu mă îndoiesc că aşa va fi. Nu-mi scapă mie Santer din mână. Am să-l prind chiar astăzi!

— Şi ce-ai de gând să faci cu el?

— Ar fi mai bine, frate, să nu mă întrebi. Va pieri. Îţi ajunge răspunsul acesta.

— Unde? Chiar aici? Sau îl veţi duce în pueblo?

— Încă n-am hotărât. Să sperăm că nu e un laş ca Rattler. Pe acela am fost nevoiţi să-l ucidem repede ca pe un câine fricos. Ascultă! Aud tropotul cailor noştri. Vom pleca acum de-aici şi ne vom întoarce mai târziu împreună cu prizonierii.

Caii fură aduşi, printre ei şi calul meu şi catârul lui Sam. Nu încălecarăm: drumul era incomod pentru călărie. Pornirăm pe jos, ducând caii de căpăstru.

Winnetou mergea în capul coloanei. Ne conduse către nord, prin inima pădurii aşternută pe un povârniş destul de abrupt. Jos era o poiană. Încălecarăm şi, străbătând poiana, ajunserăm la un perete de stâncă înalt şi drept. O strungă îngustă îl despărţea în două. Winnetou mi-o arătă şi zise:

— Iată capcana de care vorbeam. Vom trece acum călare prin ea.

Expresia „capcană” se potrivea de minune acestei trecători strâmte, pe care o parcurgeam. Pereţii ei urcau de

ambele părţi aproape vertical spre cer şi nu ofereau nici un locşor pe care să te poţi căţăra. În cazul când kiowaşii ar fi fost atât de imprudenţi încât să pătrundă aici, iar noi am fi ocupat ambele intrări, orice rezistenţă din partea lor s-ar fi dovedit o nebunie.

Trecătoarea nu era dreaptă, ci cotea ba într-o parte, ba în alta. Se scurse mai bine de un sfert de oră până să ajungem la capătul opus. Acolo ne oprirăm şi coborârăm de pe cai. Dar aproape în aceeaşi clipă îl şi zărirăm pe omul lui Winnetou, care stătuse la pândă sus, în copacul din creştetul muntelui.

— Sosesc! Au şi sosit! ne anunţă el. Am încercat să-i număr, însă n-am putut, fiindcă veneau cu grămada şi apoi, erau prea departe.

— Au luat-o spre vale?

— Nu. S-au oprit în prerie şi s-au cuibărit prin tufişuri. Doar unul s-a desprins de ei şi a pornit spre vale în jos.

— E iscoada. Ne mai rămâne exact timpul necesar cât să deschidem capcana şi s-o închidem apoi la loc. Fratele meu Old Shatterhand să-i ia pe Stone, Parker şi doisprezece din luptătorii mei, să ocolească muntele pe stânga şi, de îndată ce va întâlni un mesteacăn gros şi înalt, să intre în pădurea care urcă uşor şi coboară apoi de partea cealaltă. Dincolo, fratele meu va nimeri în valea de unde am urcat noi spre Nugget-tsil şi va ajunge degrabă în locul unde fuseseră caii noştri. Restul drumului îl ştii. Numai să nu mergi în lungul văii, ci să înaintezi neobservat pe marginea pădurii şi să te ascunzi în ea cât mai aproape de gura trecătorii. Vei vedea iscoada kiowaşilor, dar să nu-i faci nimic. Pe urmă vor veni cu toţii şi îi vei lăsa să pătrundă în trecătoare.

— Va să zică, acesta e planul tău, îl completai. Tu rămâi aici pentru a ţine sub observaţie ieşirea din capcană, iar eu mă duc pe calea ocolită ce mi-ai descris-o, înapoi, spre poala muntelui Nugget, ca să-i aştept acolo pe kiowaşi şi să-i urmez pe ascuns până vor fi intrat în capcană. Aşa e?

— Da, întocmai aşa. Dacă fratele meu Old Shatterhand nu comite nici o greşeală, atunci îi prindem cu siguranţă.

— Voi fi cât se poate de atent. Mai are Winnetou vreun sfat sau vreo îndrumare?

— Nu. Celelalte le las în seama ta.

— Cine va sta de vorbă cu kiowaşii, dacă izbutim să-i închidem aici?

— Eu. Old Shatterhand n-are altceva de făcut decât să nu le permită ieşirea când mă vor zări şi vor încerca să se întoarcă. Dar grăbiţi-vă! După-amiaza e pe ducă şi kiowaşii nu vor aştepta până mâine, ci ne vor urma încoace încă înaintea serii.

Într-adevăr, soarele îşi încheiase aproape traiectoria zilnică şi nu mai era decât o oră până să se întunece. Pornii, fireşte, pe jos, împreună cu Dick, Will şi cu apaşii care-mi fuseseră repartizaţi.

După vreun sfert de ceas zărirăm mesteacănul şi intrarăm în pădure. Totul corespundea exact descrierii lui Winnetou. Am ajuns de cealaltă parte, în vale, unde păscuseră caii. În faţă se deschidea vâlceaua laterală, ducând spre luminişul cunoscut de noi şi mai departe, în sus, spre cele două morminte.

De acolo, dintre copaci, unde ne aşezarăm, puteam observa eventuala sosire a kiowaşilor, fără a ne teme că vom fi descoperiţi, pentru că era de presupus că nu vor veni spre noi, ci vor apuca spre vâlceaua lăturalnică.

Apaşii tăceau; Stone şi Parker discutau în şoaptă. Erau convinşi că atât kiowaşii, cât şi Santer vor cădea în mâinile noastre. Eu eram mai puţin sigur. Mai rămăseseră cel mult douăzeci de minute până la căderea serii şi kiowaşii tot nu veneau, ceea ce mă făcu să cred că abia ziua de mâine va fi cea hotărâtoare, mai ales că nici iscoada lor nu se ivea. Aici, în pădure, se şi întunecase.

Deodată Parker şi Stone amuţiră. O adiere trecu peste

creştetele copacilor. Se iscă acel foşnet monoton ca un suflu neîntrerupt, lin şi adânc, de care orice alt zgomot, cât de neînsemnat, este lesne de deosebit. Totodată mi se păru că, în spatele meu, ar fi tresărit pământul reavăn al pădurii. Ascultai atent. Da, se mişca parcă ceva. Ce să fie? Vreun patruped nu ar fi îndrăznit să se apropie atât de mult. O reptilă? Nu, nici asta. M-am întors repede şi m-am lungit la pământ ca să observ mai uşor, privind de jos ceea ce se întâmplă. O făcui tocmai la timp. Iată că o umbră, care fusese în spatele meu, se furişa acum printre copaci. Am sărit în picioare şi m-am grăbit s-o ajung. Îmi apăru deodată ca o siluetă neagră în penumbră, mă repezii asupra ei şi apucai cu mâna un capăt de haină.

— *Away!* La o parte! strigă o voce speriată şi rămăsei cu mâna goală. Umbra dispăru. Ţintuit locului, ascultai să prind măcar un zgomot. Dar tovarăşii mei observaseră mişcările mele precipitate şi auziseră exclamaţia. Săriră de la locul lor şi mă întrebară ce s-a întâmplat.

— Sst! Linişte! poruncii, trăgând mai departe cu urechea. Nu se auzea nimic.

Aşadar, ne spionase cineva şi anume un alb, după cum o dovedea exclamaţia lui în englezeşte; probabil fusese chiar Santer, căci în afară de el nu era nici un alb printre kiowaşi. Trebuia să-l urmăresc, în pofida întunericului.

— Staţi la locurile voastre şi aşteptaţi până mă întorc! ordonai oamenilor şi plecai.

Nu aveam nici o îndoială cu privire la direcţia pe care aveam să merg: fireşte către prerie, unde poposeau kiowaşii. Numai într-acolo trebuie s-o fi şters spionul, nu în altă parte.

Mă gândeam să-i înmoi fuga, băgând spaima în el. Îi strigai deci din urmă:

— Stai, opreşte! Dacă nu, trag!

Şi, ca să subliniez ameninţarea, am tras două focuri de pistol. Nu era nici o greşeală. Şi aşa prezenţa noastră fusese

descoperită, Bănuiam că acuma fugarul, cuprins de frică, va intra mai adânc în pădure, întârziind astfel din pricina întunericului dens. În schimb, eu, căutând să i-o iau înainte, alergai spre marginea pădurii. Aici se vedea mai bine. Intenţionam să fug până în josul văii, unde se deschidea preria şi să mă ascund. Sosind acolo, individul ar trece pe lângă mine şi aş putea să-l înhaţ.

Era un plan destul de bun, dar nu mi-a fost dat să-l pun în aplicare. Tocmai când dădui s-o cârmesc pe după un cot, zării înaintea mea nişte oameni şi cai. Abia avui timpul să mă trag îndărăt şi să mă pitesc după copaci.

Kiowaşii îşi stabiliseră tabăra aici, în spatele unor tufişuri. De ce? Nu era greu de ghicit.

Dintru început îşi făcuseră popasul în prerie şi trimiseseră un om în cercetare. Misiunea lui — după cum aveam să aflu curând — nu era prea complicată. Santer, cunoscând împrejurimile, o luase mult înaintea kiowaşilor ca să mai iscodească locul şi să-i informeze de îndată ce vor fi sosit. Cum dânsul încă nu se înapoiase, kiowaşii au dat ordin unei iscoade să meargă pe urmele lui — neavând a se teme de nimic, deoarece acesta, dac-ar fi descoperit vreo primejdie, s-ar fi întors numaidecât ca să dea de ştire. Aşadar, iscoada s-a înapoiat să dea raportul. Cum valea oferea în timpul nopţii un adăpost mai bun decât preria deschisă, kiowaşii hotărâră să-şi mute lagărul în vale. Santer, oricum, avea să-i găsească cu uşurinţă chiar dacă — din prevedere — nu aprinseseră nici un foc.

Acum era limpede că — dacă Santer fusese destul de deştept să ne ghicească planul — kiowaşii nu ne vor cădea în mâini chiar astăzi şi probabil nici mâine. Ce era de făcut? Să mă întorc la postul meu şi să aştept ca, mâine, kiowaşii să cadă totuşi în cursă? Ori să-l caut pe Winnetou, să-i comunic situaţia şi să-l rog a lua noi măsuri? Mai exista şi o a treia posibilitate, însă riscantă pentru mine şi anume să rămân pe

loc. Era, în orice caz, foarte necesar să aflăm ce vor decide kiowaşii după ce Santer îi va fi informat asupra celor văzute. Ah, dac-aş putea să trag cu urechea la discuţia lor! Aş risca însă prea mult, poate chiar totul. Santer le va spune desigur că mă aflu pe urmele lui şi asta ar putea să ducă la descoperirea mea. Totuşi, am să încerc, fie şi cu cea mai mică şansă de reuşită. Am mai spus că, pentru a nu fi observaţi, kiowaşii nu aprinseseră focuri. Faptul acesta era în avantajul lor, dar şi în al meu.

Printre copaci zăceau bolovani năpădiţi de muşchi şi înconjuraţi de ferigi înalte. M-aş fi putut ascunde, poate, în spatele lor.

Majoritatea kiowaşilor mai erau ocupaţi cu priponirea cailor, ca să nu se răzleţească şi să nu trădeze aşezarea taberei. Alţii se aşezaseră sau se lungiseră sub copaci. Într-o parte a pădurii răsună un glas înăbuşit, poruncitor; aşadar acolo se găsea şeful şi era de presupus că acolo va rămâne peste noapte. Dac-aş izbuti să mă apropii cât de cât de locul acela!

Mă târam pe burtă în direcţia respectivă. Nu simţeam nevoia de prea multă acoperire. Întunericul mă proteja, iar majoritatea kiowaşilor se găsea departe de locul cu pricina. M-ar fi descoperit numai dacă vreunul, ieşindu-mi în cale, s-ar fi poticnit de mine. Spre norocul meu, nu s-a întâmplat nimic şi mi-am atins cu bine ţinta. Două blocuri de stâncă zăceau acolo alături, unul lung şi înalt, celălalt mai mărunt. Cui îi va trece prin gând că tocmai acolo, sus, pândeşte un străin! Mă căţărai pe pietroiul mai mărunt şi de aici mă săltai alături, pe cel mare, unde mă lungii în toată regula. Mă aflam la doi metri înălţime şi în oarecare siguranţă. Nici un kiowaş n-ar fi avut de ce să urce până la mine.

Oamenii care se ocupaseră de cai veniră şi ei lângă fârtaţii ceilalţi, se aşezară sau se tolăniră alături. Dinspre locul unde bănuiam că se află şeful lor se auzeau porunci rostite cu glas

reţinut. Nu le înţelegeam; graiul kiowaşilor îmi era străin. Câţiva inşi se depărtară, desigur, străjile care-şi luau în primire postul. Observai că se rânduiesc numai în flancul dinspre vale al taberei, nu şi înspre pădure, ceea ce îmi convenea foarte mult. Mă puteam, deci, retrage mai târziu, fără să mă tem de vigilenţa străjilor.

Cei din tabără sporovăiau între ei; auzeam fiece cuvânt. Din păcate, însă, nu pricepeam nimic. Ce bine-ar fi fost să-i pot înţelege!... Winnetou stăpânea nu mai puţin de şaisprezece dialecte indiene şi mi-a fost, mai târziu şi în această privinţă, mare dascăl. Niciodată nu aveam să mai iscodesc vreo tabără fără să înţeleg ceea ce se discută acolo.

Trecuseră vreo zece minute de când stăteam lungit pe blocul de piatră. Deodată, aud că strigă o santinelă şi-i răspunde glasul pe care-l aşteptam:

— Eu sunt, Santer. Prin urmare, tot aţi venit încoace!

— Da. Fratele alb poate să treacă; îi va întâlni imediat pe războinicii noştri.

Cuvintele acestea le-am priceput, pentru că santinela vorbise în jargonul indiano-englez pe care-l cunoşteam. Santer trecu înainte. Şeful îl chemă la dânsul şi-i spuse:

— Fratele meu alb a lipsit mai mult decât fusese hotărât. Trebuie să fi avut motive serioase.

— Mai serioase decât bănuiţi. De când v-aţi aşezat aici?

— După măsura feţelor palide, să tot fie o jumătate de ceas.

— Aţi dat de calul meu?

— Da. Ne luaserăm pe urmele tale şi ne-am oprit chiar acolo unde-ţi priponiseşi calul. Venind încoace, l-am luat cu noi.

— Ar fi fost mai bine să rămâneţi în prerie. Aici nu e tocmai sigur.

— N-am rămas, fiindcă aici putem poposi mai în voie şi am socotit că nu e nici o primejdie; altminteri, te-ai fi întors

repede să ne anunţi.

— Tocmai pe dos. Am lipsit atâta pentru că suntem în mare primejdie şi mi-a trebuit timp să mă dumeresc. Old Shatterhand e aici.

— Mi-am închipuit. Fratele meu l-a văzut!

— Da.

— O să-l prindem şi o să-l aducem în faţa căpeteniei noastre. I-a zdrobit genunchii, mişelul. Îl aşteaptă moartea la stâlpul caznelor. Unde-i acum?

Prin urmare, kiowaşii nu intenţionaseră să ne atragă în satul lor; bănuiseră că ne vom întoarce la Winnetou.

— Nu-i chiar atât de sigur că o să-l prindeţi, răspunse Santer.

— Şi totuşi aşa va fi. Câinii ăştia n-au decât treizeci de războinici cu ei, în timp ce noi numărăm de cinci ori zece. Pe deasupra, ei habar n-au că suntem aici. Îi vom lua pe nepregătite.

— Te înşeli amarnic. Ei ştiu că venim. S-ar putea să ştie chiar şi locul unde ne aflăm. Vor fi trimis, în tot cazul, o iscoadă în întâmpinarea noastră.

— Iuf! Să ştie ei oare totul?

— Fireşte.

— Atunci nu-i mai putem lua ca din oală.

— Sigur că nu.

— Va să zică, dacă atacăm, o să avem de furcă, nu glumă. Winnetou şi Old Shatterhand fac fiecare cât zece războinici.

— Cel puţin cât zece. Moartea lui Inciu-Ciuna şi a fiicei sale i-a îndârjit grozav; clocoteşte în ei dorinţa de răzbunare şi se vor apăra ca nişte fiare turbate. Dar trebuie să-i prindem. Mai cu seamă Winnetou trebuie să-mi pice în gheare cu orice preţ.

— De ce tocmai el?

— E vorba de nuggeţi. Cred că e singurul care cunoaşte locul zăcământului.

— Nu-l va trăda nimănui pe lume.

— Nici dacă-l luăm prizonier?

— Nici.

— Îl chinuiesc eu până-mi spune secretul.

— Va tăcea. Câinele ăsta de apaş îşi râde de toate suferinţele. Iar dacă ştie că venim, va lua măsuri să nu cadă în mâinile noastre.

— Ei, las' că ştiu eu cum e de făcut ca să-l înhăţăm.

— Dacă ştii, spune.

— N-avem decât să fim şireţi, să ne folosim chiar de capcana pe care ne-a întins-o el.

— Zici că ne-a întins o capcană? Ce fel?

— Au de gând să ne atragă într-o trecătoare şi să ne închidă ieşirile. Acolo vor să ne prindă pe toţi.

— Iuf! Fratele meu Santer e sigur?

— Sigur.

— Cunoşti şi trecătoarea cu pricina?

— Am şi călcat-o cu piciorul.

— Povesteşte cum ai descoperit planul!

— Am riscat foarte mult. Dacă m-ar fi zărit, aş fi avut parte de o moarte cumplită. Sunt al naibii de bucuros că am scăpat teafăr. Reuşita o datorez numai faptului că mai străbătusem o dată drumul până la Nugget-tsil şi cunoşteam locul unde se găsesc cele două morminte.

— Morminte? Prin urmare Winnetou şi-a îngropat morţii acolo sus, după cum bănuisem?

— Da. Şi asta mi-a fost de folos. Atenţia apaşilor era abătută în altă parte. Mi-am zis că se vor fi aflând în luminişul acela şi am fost cât se poate de prudent. Doar mai trecusem eu prin destule încurcături şi mă pot lăuda că nu sunt un *westman* ageamiu. Însă aşa de prevăzător ca astăzi n-am mai fost niciodată. Natural că nu am coborât în valea deschisă, ci m-am ţinut pe marginea pădurii. Mişeii îşi lăsaseră caii pe dreapta, acolo unde începe urcuşul la strungă. Nu e uşor să

urci panta fără să treci prin strunga aceea, dar am izbutit. Sus, a trebuit să-mi sporesc atenţia şi să-mi pun în joc toată dibăcia. Mi se părea imposibil să pătrund neobservat în luminiş. Apaşii însă nu aveau ochi şi urechi decât pentru treburile înmormântării şi astfel m-am încumetat până în spatele unei stânci ce se înalţă la marginea luminişului. De acolo se vedea totul.

— Fratele meu alb a fost prea curajos şi a scăpat cu viaţă numai datorită înmormântării.

— Păi, n-am spus?! După ce mormintele fură închise, Winnetou şi-a trimis oamenii după cai.

— Şi i-au mânat în sus? Anevoioasă treabă!

— Foarte grea!

— Trebuie să fi avut un motiv deosebit.

— Fără îndoială. Zărind caii acolo sus, ne-am fi căţărat şi noi cu ai noştri pe urmele lor şi ne-am fi trezit prinşi în capcană.

— Ce te face să crezi?

— Nu cred. Ştiu precis. Am auzit-o cu urechile mele.

— De la cine?

— Chiar de la Winnetou. Oamenii lui plecaseră după cai, iar dânsul rămăsese cu Old Shatterhand; se aflau aproape de ascunzătoarea mea şi am ascultat toată discuţia.

— Iuf! Mare minune! Winnetou să fie spionat! Asta numai pentru că gândul nu-i era la noi, ci la tată şi soră.

— Ba era şi la noi. A trimis o iscoadă pe cel mai înalt pisc, ca să ne pândească din vârful copacului.

— Şi ne-a văzut?

— Nu. În orice caz, nu ştiu să ne fi văzut. Îţi dai seama ce bine am făcut că am luat-o înaintea voastră; călărind de unul singur, am putut scăpa neobservat.

— Da, ai lucrat cu cap. Spune mai departe!

— După ce şi-au adus caii, apaşii n-au mai zăbovit mult; au părăsit luminişul şi s-au lăsat în jos de cealaltă parte a văii.

Cum treci valea, dai de o strungă îngustă, lungă, pe ale cărei laturi nu te poţi căţăra; în trecătoarea asta voiau să ne atragă.

— Înseamnă că Winnetou voia să ocupe trecătoarea, adică să-i închidă ieşirile?

— Chiar aşa, să le închidă după ce vom fi pătruns înăuntru.

— Atunci, trebuie să-şi fi împărţit oamenii. Un grup s-o fi dus prin trecătoare ca să ne aştepte la celălalt capăt, alţii vor fi rămas ascunşi dincoace, ca să ne cadă în spate.

— Cred şi eu.

— Cum e pământul, pietros sau moale?

— În trecătoare nu e decât piatră, însă la gura ei dinspre vale creşte iarbă.

— Prin urmare, apaşii care ne pândesc jos, la intrare, trebuie să fi; lăsat urme. Le-am fi descoperit şi în nici un caz n-am fi căzut în cursă.

— Ba da! Sunt mai şireţi decât îţi închipui. Nici grupul ăstora n-a rămas pe loc la intrare. Au trecut şi ei dincolo de strungă.

— Iuf! Atunci cum ne-ar fi închis de amândouă părţile?

— M-am întrebat şi eu. Nu există decât un singur răspuns. Ăştia au sarcina să se întoarcă pe drum ocolit la gura trecătorii şi să ne închidă calea îndărăt.

— Fratele meu a judecat iarăşi foarte bine. Dar ai descoperit şi drumul acela?

— Da. Întâi de toate, am intrat în strungă, deşi era primejdios. Trebuia să-mi dau seama de situaţie. Bineînţeles că n-am trecut chiar dincolo, căci aş fi dat peste apaşii care stau la ieşire. După o bucată de drum, m-am întors, dar n-am ieşit afară, pentru că auzisem paşi. Norocul meu că se aflau ceva mai la o parte nişte bolovani mari şi m-am ascuns îndărătul lor; un apaş a trecut pe lângă mine şi nu m-a văzut.

— N-o fi fost iscoada din vârful muntelui?

— S-ar putea.

— Ne-o fi zărit când soseam şi a dat fuga să-l anunţe pe Winnetou.

— Ori aşa, ori altminteri. S-ar putea ca Winnetou, plecând de la morminte, să fi dat poruncă iscoadei printr-un om al său, ca să coboare de sus şi să-l urmeze.

— Asta nu. Atunci ar fi fost doi, nu unul. Tu zici însă că a trecut unul singur. Rămân, deci, la prima părere: ne-a văzut şi s-a grăbit să-l înştiinţeze pe Winnetou. Bine c-ai avut timp să te ascunzi! Şi ce-a mai fost?

— Am chibzuit. Dacă apaşii vor să ne cadă în spate, le-ar veni mult mai uşor pândindu-ne într-un loc potrivit. Care să fie acel loc? În orice caz, în valea asta şi anume acolo unde începe suişul — spre strungă. Ascunzându-se acolo, în dosul copacilor, ne-ar observa trecerea, ne-ar urmări până la capcană şi ne-ar închide drumul îndărăt. Aşa mi-am zis şi de aceea m-am întors încoace şi m-am furişat apoi spre locul unde, după socotelile mele, credeam că-i găsesc.

— Şi i-ai găsit?

— Nu chiar imediat. Sosisem înaintea lor. Dar aşteptarea n-a fost prea lungă. După câtva timp, apărură.

— Câţi, câţi? I-ai văzut, i-ai numărat?

— Era Old Shatterhand împreună cu ceilalţi, doi albi şi peste zece apaşi.

— Va să zică Winnetou conduce grupul celălalt de la capătul trecătorii.

— Exact. Apoi s-au aşezat cu toţii pe jos. Îndrăznisem multe pe ziua de azi şi prinsei curajul să mai risc o dată; mă strecurai deci cât mai aproape, ca să ascult ce vorbesc.

— Şi?

— Nimic. Albii vorbeau între ei, însă prea încet ca să-i aud; când mă apropiai şi mai mult, tăcură. Apaşii şedeau muţi. Old Shatterhand nu scotea o vorbă. Eram chiar lângă dânsul, mai-mai să-l ating cu mâna. Dac-ar afla, zău c-ar plesni de ciudă!

Aici Santer nu se înşela. Mă necăjeam şi încă tare. Omul acesta era pe cât de viclean, pe atât de îndrăzneţ. Auzi, să ne spioneze, pe mine şi pe Winnetou, în timp ce discutam sus, lângă morminte! Apoi să ne calce pe urme până la trecătoare, să ne ghicească planul până în cele mai mici amănunte şi, pe deasupra, să mă pândească în pădure, unde mă trimisese Winnetou! Stătuse îndărătul meu, ba l-am şi prins de poala surtucului! Asta zic şi eu ghinion, afurisit ghinion! Şi ce noroc pe Santer! Dacă l-aş fi capturat, evenimentele, după câte înţelegeam acum, ar fi luat pentru mine cu totul altă întorsătură; poate că şi viitorul meu ar fi fost altul.

Şi totuşi — în ciuda regretului ce mă stăpânea — trăiam şi un dram de satisfacţie: de astă dată eu îl spionam pe Santer şi dânsul habar n-avea.

— Atât de aproape ai fost de câinele acela? rosti kiowaşul mirat. De ce nu i-ai înfipt cuţitul în ceafă?

— Nici gând să fac aşa ceva!

— De ce?

— Aş fi stricat totul. Ce mai zarvă s-ar fi produs! Apaşii ar fi dat fuga la Winnetou care, la rândul lui şi-ar fi dat seama că planul i-a fost descoperit. Şi atunci cum să-l mai prind? Cum să ajung la nuggeţii de care am nevoie?

— Nici aşa n-ai să te pricopseşti cu nuggeţi datorită lui. Oare Old Shatterhand să fi rămas acolo pe loc?

— Sper.

— Speri numai? Va să zică, se poate să fi plecat? Nu ne mai pândeşte acolo, după cum fusese vorba?

— Avea, desigur, intenţia asta, dar te pomeneşti că s-a răzgândit.

— Ce motiv ar avea?

— Dacă ştie că a fost spionat...

— Iuf! Cum să ştie?

— Datorită unei găuri nenorocite, o scobitură în pământ făcută, pesemne, de vreun animal.

— Dar ce, scobitura vorbeşte?

— În anumite împrejurări, da. Dădui să mă întorc târâş de la locul meu de pândă. Trebuia să-mi las toată greutatea trupului în mâini; când colo, mă afund cu dreapta în gaura aceea şi se produce un zgomot care nu scapă urechilor lui Old Shatterhand. El se ridică repede în picioare şi, probabil, mă zăreşte, căci nu apuc bine s-o iau la sănătoasa, că-l şi simt în urma mea. Cât pe-aci să mă prindă. Ba m-a şi prins de un capăt al hainei, dar m-am smuls şi am şters-o. A răcnit el după mine, nu-i vorbă, să mă opresc, că de nu, trage, dar bineînţeles că nu căzusem în cap să fac asemenea prostie. Dimpotrivă, m-am înfundat şi mai adânc în pădure, unde întunericul mă punea la adăpost. Acolo m-am întins la pământ şi am aşteptat să treacă primejdia.

— Dar oamenii lui ce făceau?

— Probabil că au vrut să plece în căutarea mea, însă el i-a oprit. Le-a dat ordin să-l aştepte până se întoarce şi s-a luat după mine. I-am mai auzit paşii câtva timp. Apoi s-a făcut linişte.

— A dispărut, va să zică?

— Da.

— În ce direcţie?

— N-am de unde s-o ştiu. Oricum, văzând că m-a scăpat din mâini, nu cred să fi mers prea departe. S-o fi întors la ai săi.

— Te-a recunoscut?

— Bănuiesc că nu; era prea întuneric.

— Poate că, urmărindu-te, a ajuns până aici şi ne spionează.

— Cu neputinţă! Nici nu putea să vadă încotro am apucat. Mai mult ca sigur că s-a întors la ai săi. Şi, cum ziceam, am aşteptat ce-am aşteptat, apoi am ieşit din pădure în câmp deschis, unde puteam să alerg mai repede. Atunci m-a oprit santinela şi astfel am aflat că v-aţi mutat aici.

Pauză. Tăcere. Şeful aflase acum totul şi părea să cumpănească lucrurile. După un timp, îl auzii:

— Ce crede fratele meu alb că e de făcut?

— Să aud mai întâi hotărârea ta.

— Faptele istorisite îmi arată că situaţia e cu totul alta decât bănuiam. Dac-am fi reuşit să-i luăm pe nepregătite, apaşii ar fi căzut în mâinile noastre, fie morţi, fie vii, fără să ne coste sânge. Acuma însă, ei sunt pregătiţi. Old Shatterhand te-a surprins; el ştie, deci, că planul lui a fost zădărnicit şi va fi cât se poate de prevăzător. Cel mai bine ar fi să părăsim aceste locuri.

— Să le părăsim?! Vrei s-o ştergi? Ce-ţi trece prin cap? Ţi-e frică de o mână de apaşi?

— Fratele meu alb n-o fi vrând să mă jignească! Eu nu cunosc frica; dar dacă-l pot prinde pe inamic fie cu, fie fără vărsare de sânge, atunci prefer calea din urmă. Aşa face orice războinic înţelept, oricât de viteaz ar fi.

— Crezi oare că, părăsind ţinutul, îi vom mai prinde pe albii aceştia şi pe apaşi?

— Da.

— Oho! Sunt curios cum!

— Ei ne vor urmări.

— Nu e sigur.

— Ba e sigur. Winnetou trebuie să se răzbune pe tine şi ştie că te găseşti printre noi; de aceea, nu se va depărta o clipă de urmele noastre. Iar noi le vom întipări anume atât de clar, încât să le recunoască fără nici o greutate şi vom călări frumuşel spre satul nostru, unde l-am expediat pe prizonierul acela alb, Sam Hawkens.

— Şi crezi că apaşii vor veni după noi până acolo?

— În cea mai mare grabă.

— Aha, ca să pună laba pe mine? Îţi închipui că asta mă bucură? Adică, în timp ce aici am în sfârşit prilejul să-mi ating scopul, ai vrea să mă las iarăşi hăituit.

— Nu-ţi atingi nici un scop; în schimb, dacă vii cu noi în sat, scapi de orice primejdie.

— Şi dacă ne ajung din urmă? Atunci ce mă fac?

— Păi tocmai că n-or să ne ajungă. Câştigăm faţă de ei un avans care ne pune în siguranţă. O luăm chiar acum din loc, iar ei n-or să-şi dea seama de plecarea noastră decât mâine la amiază.

— Cum? Să plecăm chiar imediat? Nu accept. Ce va spune căpetenia voastră, Tangua, când va afla că ai scăpat din mână, nesilit de nimeni, un prilej atât de bun?! Ia gândeşte-te!

Era un fel de şantaj. Şeful căzu în muţenie. Aşadar, vorbele lui Santer îi zdruncinaseră hotărârea. Acesta îşi dădu seama că se află pe drumul cel bun şi continuă:

— Da, suntem într-un avantaj pe care l-am pierde luându-ne după planul tău. Nu avem decât să-i atragem pe apaşi în propria lor cursă şi să vezi cum ne cad în labe!

— Iuf! Şi ce e de făcut?

— Atacăm, pe rând, fiecare grup de apaşi. Atunci nu mai pot închide trecătoarea din amândouă părţile.

— În cazul acesta, să atacăm mai întâi grupul lui Old Shatterhand.

Nu-i aşa?

— Exact.

— Trecem mâine pe lângă ascunzătoarea lui şi ne prefacem că habar n-avem de nimic.

— Nu e nevoie să aşteptăm atâta. Îi nimicim încă azi.

— Iuf! Şi cum anume?

— E atât de simplu şi pe înţelesul oricui, încât, de fapt, nici n-ar fi nevoie să-ţi explic. Eu cunosc cu precizie locul unde se află acum Old Shatterhand cu oamenii lui. Vă conduc drept acolo. Kiowaşii sunt deprinşi cu întunericul şi mersul lor seamănă cu al şerpilor pe care nu-i auzi când se târăsc pe muşchiul din pădure. Îi înconjurăm pe cei trei albi şi grupul lor

de apaşi şi, la un semn, tăbărâm pe ei. Cu siguranţă că nu ne scapă nici unul. Îi înjunghiem înainte de a apuca să se apere.

— Iuf, iuf, iuf! se auziră vocile câtorva care îl ascultau pe Santer. Propunerea lui părea să le fie pe plac.

Şeful, însă, nu se grăbi să aprobe. Abia după un timp de gândire rosti:

— S-ar putea să izbutim dacă facem totul cu chibzuinţă şi atenţie.

— Zici că s-ar putea? Eu sunt sigur că izbutim! Principalul e să-i înconjurăm fără să ne simtă. Şi asta nu-i chiar atât de greu. Apoi, nişte lovituri sigure de cuţit şi lucrul e ca şi făcut. Prada ce ne cade în mâini rămâne a voastră; mie nu-mi trebuie nimic. Pe urmă, mergem la Winnetou.

— Tot în noaptea asta?

— Nu. Lăsăm pe mâine. Winnetou preţuieşte prea mult ca să-l scap barem o clipă din ochi. Or, noaptea, pe întuneric, poţi să dai greş. Facem, deci, cum au făcut şi apaşii: ne împărţim în două grupe.

Iau o parte din oameni şi-i conduc până în interiorul strungii. Acolo vor rămâne noaptea. Iar în zori vor da să iasă la capătul celălalt. Atunci Winnetou, încredinţat fiind că Old Shatterhand se află dincolo, la intrare, adică în spatele lor, îi va ataca. Bun!... Dar tot eu voi călăuzi în zori a doua grupă şi vom ieşi în drumul pe care a mers Old Shatterhand; pun mâna-n foc că drumul acesta traversează pădurea, ocoleşte poalele muntelui şi duce până la capătul trecătorii, adică locul unde se află Winnetou. Acesta va sta cu ochii spre interiorul capcanei, căci de acolo vor căuta să năvălească cei din prima noastră grupă. Nici n-o să simtă Winnetou că ne apropiem pe la spate. Astfel, va fi împresurat exact după metoda lui. Neavând cu el decât vreo cincisprezece oameni, va fi nevoit să se predea ca să nu piară cu toţii. Iată planul meu!

— Dacă-l vom aduce la îndeplinire aşa cum l-a gândit fratele meu, atunci planul e bun.

— Aşadar, îl aprobi?

— Aprob. Vreau să-l prind pe Winnetou viu şi să-l predau căpeteniei noastre. Altceva nu doresc. Mulţumită planului tău, aş putea să-mi ating scopul fără prea multă zăbavă.

— Atunci, să nu mai zăbovim. Îl punem în aplicare.

— A-l împresura pe Old Shatterhand noaptea în pădure, fără ca el s-o simtă, asta-i o treabă foarte grea. Voi alege dintre războinici pe cei cu ochii mai ageri şi cu pricepere mai mare la furişat.

Începu să-şi strige oamenii vizaţi. Era, deci, timpul să mă, întorc la ai mei. Altminteri, dacă duşmanul pornea repede, nu-i mai puteam preveni. Coborâi, lunecând de pe un bolovan pe altul şi o luai tiptil din loc...

— Cine-i acolo? întrebă Dick Stone, când, după o vreme, îmi auzi paşii. V-aţi întors, *sir!*

— Da, eu sunt.

— Pe unde aţi umblat atâta? Aşa-i că a fost pe-aici o iscoadă? Pesemne vreun kiowaş care, tot furişându-se, a dat întâmplător peste noi?

— Era Santer.

— Trăsni-l-ar...! Tocmai el? Şi să ne scape! Ne pică, puşlamaua, drept în palmă şi noi stăm ca nişte momâi! Cum de-a fost posibil?

— S-au întâmplat şi altele, încă mai năstruşnice. N-am eu acum timp să povestesc, căci trebuie să fugim cât mai repede de aici. Las' că aflaţi totul mai târziu.

— Să plecăm? De ce?

— Vin kiowaşii asupra noastră.

— Vorbiţi serios, *sir?*

— Foarte serios. Am auzit din gura lor. Vor să ne lichideze aici în cursul nopţii, iar în zori să-l atace pe Winnetou. Ne cunosc planul. Hai s-o luăm din loc!

— Încotro?

— La Winnetou.

— Să trecem prin pădure în bezna asta? O să ne alegem cu nişte cucuie de ţi-i mai mare dragul!

— Mutaţi-vă ochii în palmă! Şi acum, haideţi!

O plimbare nocturnă prin bezna pădurii sălbatice este într-adevăr extrem de periculoasă pentru integritatea şi armonia feţei omeneşti.

A trebuit, aşa cum îi recomandasem lui Stone „să ne mutăm ochii în palmă”, adică să ne conducem mai mult după pipăit decât după văz.

Doi oameni mergeau în faţă, cu mâinile întinse, orbecăind, iar noi, ceilalţi, îi urmam în şir unul câte unul. A durat mai bine de un ceas până să lăsăm pădurea în urma noastră; cel mai greu ne-a fost să păstrăm direcţia. O, dată ieşiţi din pădure, totul a mers mai uşor şi mai repede. Am ocolit muntele şi ne-am îndreptat spre capătul trecătorii, unde Winnetou îşi organizase pândă.

Dinspre partea de unde veneam, nu-l ameninţa nici un pericol.

Totuşi, pusese şi acolo un om de strajă. Acesta ne somă cu glas tunător.

I-am răspuns, la rândul meu, răspicat. Apaşii îmi recunoscură vocea şi săriră în picioare.

— Fratele meu Old Shatterhand?! se miră Winnetou. Pesemne că s-a întâmplat ceva. Aici i-am aşteptat în zadar pe kiowaşi.

— Au de gând să vină abia mâine dimineaţă, dar nu prin strungă, ci din spate, ca să vă zdrobească.

— Iuf! Pentru aşa ceva ar trebui să te înfrângă mai întâi pe tine şi să ne afle intenţiile.

— Le cunosc.

— Imposibil!

— Le cunosc de-a fir-a-păr. Santer a fost sus, la morminte şi a prins cu urechea toată discuţia dintre noi doi.

Nu vedeam prin întuneric faţa lui Winnetou, dar tăcerea

lui trăda stupefacţie. Se aşeză, mă îndemnă şi pe mine să iau loc şi, în cele din urmă, spuse:

— Dacă ştii toate astea, înseamnă că şi tu l-ai spionat, la rândul tău.

— De bună seamă.

— Va să zică, praful s-a ales din combinaţiile noastre. Povesteşte-mi totul!

I-am relatat cele aflate de mine. Apaşii se îngrămădiră în jurul nostru ca să asculte. Din când în când, scoteau câte un „iuf!”. Doar Winnetou păstra tăcere. În sfârşit, mă întrebă:

— Fratele meu Shatterhand găseşte că, în împrejurările date, cel mai nimerit lucru era să-şi părăsească postul?

— Da. Puteam, fireşte, să aleg şi alte două căi, ori una, ori alta; însă nici una nu-mi oferea siguranţa necesară pentru atingerea scopului nostru.

— Care ar fi fost acele căi?

— Mai întâi, ca să nu cădem în cursă, ar fi fost să ne retragem deocamdată puţin şi să aşteptăm zorii.

— Greşit. Dimineaţa v-aţi fi pomenit faţă-n faţă cu cincizeci de duşmani, iar planul nostru tot ar fi căzut. Şi a doua cale?

— Să fi rămas chiar la postul nostru. Eram gata-gata să pun în aplicare acest gând. Santer avea să-i conducă pe kiowaşi spre noi. S-ar fi strecurat, deci, înaintea lor, ca să le arate drumul şi ar fi ajuns primul la ţintă. Pândindu-l cu mare grijă, l-aş fi simţit de îndată, l-aş fi doborât cu pumnul şi am fi fugit, ducându-l cu noi.

— Fratele meu este, desigur, un luptător curajos, dar o asemenea îndrăzneală putea să-l coste scump. Cu Santer în spinare nu puteai fugi prea repede. Ai fi fost copleşit de numărul mare al kiowaşilor şi ai fi fost ucis.

— Se putea, fireşte. Şi nici nu eram sigur că Santer va sosi primul. Dacă-i lăsa pe kiowaşi înainte, iar dânsul se ţinea în urmă?! Iată de ce am găsit că lucrul cel mai bun e să venim

încoace.

— Ai procedat foarte just. Fratele meu face totdeauna cum aş face eu însumi.

— Mi-am zis că e preferabil să vin încoace şi să ne sfătuim cum s-o scoatem la capăt.

— Ce propune fratele meu?

— Nu se poate propune nimic înainte de a afla ce întreprind kiowaşii după ce constată că am dispărut de acolo.

— Să aflăm, zici? N-am putea să ghicim?

— Posibil, însă n-am dobândit siguranţa celor văzute şi auzite la faţa locului. Se mai întâmplă să te înşeli.

— În cazul acesta, nu. Kiowaşii nu sunt copii, ci războinici încercaţi.

Din toate posibilităţile, ei ştiu s-o aleagă pe cea mai bună şi nu există decât una.

— Să se întoarcă în satul lor?

— Dacă nu te mai găsesc în locul ştiut, se vor convinge că intenţia lui Santer e irealizabilă şi atunci şeful lor va reveni la prima hotărâre.

E sigur că va renunţa să ne mai atace.

— Dar Santer va încerca să-l abată de la această hotărâre.

— Bineînţeles. Numai că n-or să-l mai asculte. Vor pleca.

— Şi noi ce facem? Îi urmărim, cum, de altfel, se aşteaptă ei?

— Sau le-o luăm înainte!

— Nu-i rău! Atunci, le ieşim înainte şi-i dăm peste cap.

— Ar fi cu putinţă. Dar nu uita că trebuie să-l eliberăm pe Sam Hawkens. Numai că n-o să mergem chiar pe drumul folosit de kiowaşi. Altminteri, n-am rămâne neobservaţi şi totul ar cădea baltă.

— Ştie fratele Winnetou unde-i satul lui Tangua?

— Ştiu.

— Cunoaşte el bine de tot locul?

— Cum îmi cunosc propriul meu pueblo. Satul acela se

află la Salt Fork, pe braţul nordic al lui Red River.

— Prin urmare, la sud-est de aici?

— Da.

— Înseamnă că ei ne vor aştepta dinspre nord-vest, în timp ce noi, vom căuta să ne ivim din direcţia opusă, dinspre sud-est.

— Chiar asta mi-e intenţia. Fratele meu Shatterhand e totdeauna gând la gând cu mine. Se întâmplă exact cum spunea Inciu-Ciuna, părintele meu, pe când sorbeam împreună sângele frăţiei: „Sufletul trăieşte în sânge. Sufletele acestor doi tineri războinici să se amestece şi să alcătuiască unul singur. Gândul lui Old Shatterhand va fi şi al lui Winnetou, voinţa lui Winnetou va fi şi a lui Old Shatterhand!” Cum a vorbit, aşa s-a întâmplat. Ochiul lui a pătruns în inimile noastre şi ne-a văzut viitorul. Iar dânsul se va bucura sus, în veşnicele plaiuri ale vânătoarei şi va fi fericit văzând că profeţia i se adevereşte. *Howgh!*

Tăcu emoţionat şi toţi câţi ne aflam în jurul lui îi respectarăm tăcerea. Era o expresie mută şi adâncă de pietate filială faţă de părintele plecat dintre cei vii. Abia după câtva timp tuşi niţel jenat de emoţia ce-l cuprinsese şi reluă:

— Ne vom duce, cum spuneam, în satul lui Tangua, dar nu pe drumul cel mai drept şi scurt pe care vor merge kiowaşii; vom ocoli ţinutul, ca să apărem din partea cealaltă. Acolo nu e nici o pază şi va fi mai uşor să ne realizăm planul. Se pune doar întrebarea: când să pornim de aici. Ce părere are Old Shatterhand?

— S-ar putea să pornim chiar acum. Drumul e lung. Cu cât plecăm mai devreme, cu atât ajungem mai repede. Şi totuşi, n-aş crede să procedăm aşa.

— De ce?

— Pentru că nu ştim când vor pleca de aici kiowaşii.

— Poate chiar astă-seară.

— Bănuiesc şi eu. S-ar putea însă să plece şi mâine. Şi

apoi, nu mi se pare deloc exclus ca să le vină totuşi pofta de atac. Oricum, trebuie să luăm în considerare că ne-ar putea descoperi urmele şi atunci s-ar lua după noi; în cazul acesta, vor ghici planul nostru şi-l vor da peste cap.

— Fratele meu a judecat iarăşi ca şi mine. Trebuie să rămânem aici până pleacă ei; abia pe urmă vom fi siguri că nu ne mai pot vătăma. Dar nu e bine să înnoptăm chiar aici, ţinând seama şi de posibilitatea ca ei să tabere asupra noastră.

— Atunci, să ne mutăm într-un loc de unde, în cursul zilei, să putem ţine sub observaţie ieşirea din strungă.

— Ştiu eu un loc. Fraţii mei să-şi ia caii şi să vină după mine!

Apucarăm de dârlogi caii ce păşteau în apropiere şi-l urmarăm pe Winnetou afară, în prerie. După câteva sute de paşi, ne apropiarăm de un pâlc mărişor de arbori. Ne oprirăm îndărătul lor. Aici puteam poposi în linişte, fără a ne teme să fim descoperiţi de kiowaşi în cazul că ar mai fi nutrit intenţii agresive pentru noaptea respectivă. Iar o dată cu ivirea zorilor, având trecătoarea înaintea ochilor, era uşor s-o supraveghem.

Noaptea era răcoroasă, ca şi cele precedente; am aşteptat să se culce calul meu şi m-am cuibărit lângă trupul lui cald. Animalul rămase liniştit, ca şi cum ar fi ştiut ce serviciu îmi aduce şi astfel dormii până dimineaţa somn bun, doar cu o singură tresărire.

Când se lumină de zi, nu ieşirăm de după copaci. Un ceas întreg stăturăm cu ochii aţintiţi asupra trecătorii. Dar acolo nu se mişca nimic.

De aceea găsirăm cu cale să cercetăm mai bine terenul, să-i căutăm pe kiowaşi. Dacă mai erau aici, se cerea prudenţă; ar fi trebuit să ne apropiem de ei în mare taină şi am fi pierdut o groază de timp. De aceea i-am propus lui Winnetou:

— Ascultă-mă, kiowaşii au trecut doar prin prerie spre muntele Nugget; probabil că vor folosi acum, la întoarcere, acelaşi traseu. La ce bun să-i mai căutăm în zadar? Ocolind munţii până în locul unde omul tău i-a zărit ieri, vom vedea precis dacă ei se mai află acolo. De ce să pierdem vremea, când ne putem dumeri mai repede şi mai uşor?

— Fratele meu a găsit soluţia potrivită. Aşa vom face.

Sărirăm pe cai şi făcurăm un ocol în semicerc spre sud, cotind apoi spre vest. Era drumul în sens invers, pe care-l străbătuseră apaşii în căutarea lui Santer după fuga acestuia. Ajunşi în preria situată la sud de Nugget-tsil, prevederile mele se adeveriră: am dat peste două urme mari şi adânci; una de ieri, care ducea în largul văii, alta proaspătă, de astăzi, care venea dintr-acolo. Deşi kiowaşii plecaseră, era clar. Totuşi, pentru a ne convinge, pătrunserăm în vale şi călărirăm o bucată de drum pe urmele lor, până stabilirăm cu toată precizia că locul fusese abandonat de kiowaşi.

Ne luarăm din nou după semnele ce veneau dinspre muntele Nugget, împreunându-se cu cele în sens opus. Erau atât de adânci şi desluşite, încât trădau vădit intenţia kiowaşilor de a ne atrage pe acest drum. Voiau cu tot dinadinsul să ne momească şi, de aceea, chiar în locurile cele mai dure, îşi dăduseră osteneala să lase urme cât mai vizibile. Un zâmbet uşor flutură pe buzele lui Winnetou când îmi spuse:

— Kiowaşii ăştia ar trebui să ne cunoască mai bine. Să fi şters urmele, că tot le-am fi descoperit. Dar aşa, ne deşteaptă ei înşişi bănuiala. Au vrut s-o facă pe deştepţii şi a ieşit pe dos. N-au nici un pic de minte.

Vorbi cu glas tare, încât şi prizonierul kiowaş, pe care, fireşte, îl luaserăm cu noi, putu să-l audă. Adresându-se acestuia, Winnetou adăugă:

— Tu, pesemne, ai să mori, pentru că te vom ucide dacă Sam Hawkens nu va fi eliberat, sau dacă vom afla că a fost

chinuit. Dar dacă se întâmplă cumva altminteri şi te lăsăm în viaţă, atunci spune-le alor tăi că lucrează ca nişte mucoşi, care n-au învăţat nimic şi se fac de râsul lumii, dându-şi aere de oameni mari. Nu suntem atât de proşti, încât să ne ducă de nas.

Acestea zise, Winnetou cârmi şi se abătu de la urmele ce duceau spre sud-est, îndreptându-se hotărât spre răsărit. Ne găseam între izvoarele Canadianului sudic şi cele ale braţului nordic aparţinând lui Red River. Intenţia lui Winnetou era să-l atingă pe acesta din urmă.

Caii apaşilor care mă însoţiseră în urmărirea lui Santer erau cam osteniţi, motiv pentru care înaintam mai încet. Se adăuga faptul că, proviziile noastre fiind pe terminate, eram obligaţi să ne ocupăm de vânat, ceea ce însemna ca, pe de o parte, să pierdem timp preţios, iar pe de alta, în cursul vânătorii, să slăbim vigilenţa necesară. Totodată, eram nevoiţi să lăsăm urme, ceea ce altminteri s-ar fi putut evita.

Din fericire, către amurg dădurăm de un grup de bizoni, întârziaţii unor mari cirezi care-şi încheiaseră migraţiunea spre miazăzi. Împuşcarăm două bivoliţe şi ne făcurăm rost de carne pe o săptămână întreagă. Aveam astfel condiţii să înaintăm fără zăbavă spre ţinta expediţiei noastre.

A doua zi, am atins braţul nordic al lui Red River şi i-am urmat cursul în jos. Apa nu era adâncă, în schimb malurile — bogate în verdeaţă, spre deosebire de iarba pârlită pe care călcasem până atunci.

Râul Salt Fork izvorăşte în apus şi se varsă dinspre dreapta în Red River. În unghiul format la îmbucătura celor două ape se afla pe atunci satul kiowaşilor conduşi de Tangua. Noi ne găseam pe stânga Fluviului Roşu, adică Red River. Puteam deci spera să nu fim observaţi. Totuşi, ajunşi aproape de vărsarea lui Salt Fork, am ocolit cam o jumătate de zi de drum ca să ne întoarcem mai în vale, iarăşi la Red River. Pentru şi mai multă precauţie, am făcut ocolul noaptea,

încheindu-l o dată cu primele raze ale soarelui. Ne aflam, în sfârşit, aşa cum plănuisem, pe direcţia opusă celei de unde ne aşteptau kiowaşii. Căutarăm un loc de popas după această noapte de călărie obositoare. Numai Winnetou şi cu mine nu aveam timp de odihnă. Grăbit să pornească în recunoaştere, tânărul apaş îmi ceru să-l însoţesc.

Până aici, drumul nostru urmase cursul apei în coborâre. Recunoaşterea trebuia s-o facem dimpotrivă, în susul râului şi anume pe malul opus. Se punea deci problema să traversăm râul, ceea ce nu era prea greu, chiar dacă apele ar fi fost mai umflate.

Fireşte că n-am traversat râul în apropierea taberei noastre, deoarece urmele ar fi putut să fie uşor depistate şi, dacă cineva, dintr-un motiv sau altul, s-ar fi ţinut de ele, ne-ar fi descoperit adăpostul. Am mai coborât deci o vreme în josul apei, până am ajuns la vărsarea unui alt afluent al lui Red River. Prin acest afluent mânarăm caii şi trecurăm dincolo, călărind împotriva curentului. Astfel urmele noastre se pierdură. După o jumătate de oră părăsirăm malul afluentului şi o luarăm către prerie, pentru ca, întorcându-ne iarăşi la Red River, să-l atingem într-un loc situat la câteva mile engleze mai sus de tabăra noastră.

Acest ocol, cu preocuparea de a ne ascunde urmele, fusese greu şi durase mult. Dar osteneala ne fu răsplătită mai curând decât am fi crezut. Nici nu ajunsesem bine la râu, ne mai aflam încă în prerie, când zărirăm doi călăreţi ce mânau vreo doisprezece catâri de povară. Nu veneau chiar în direcţia noastră, ci pe dreapta. Unul călărea în faţă, celălalt în urma catârilor bine încărcaţi. Nu le desluşeam chipurile, dar am dedus, după veşminte, că sunt albi.

Ei ne observară, la rândul lor şi se opriră. Ar fi bătut la ochi dacă treceam şi evităm întâlnirea. În schimb, o discuţie cu ei ne-ar fi putut aduce mult folos, deoarece veneau din satul kiowaşilor. Să ne facă vreun rău? Nu era cu putinţă. Nici

nu le-ar fi trecut prin gând să ne cerceteze urmele, care, de altfel, se găseau tocmai la nord, lângă afluentul de care am pomenit. Îl întrebai, deci, pe Winnetou:

— Mergem în întâmpinarea lor?

— Mergem, răspunse dânsul. Sunt feţe palide, de bună seamă nişte negustori care au făcut schimb de mărfuri cu kiowaşii. Dar nu trebuie să afle cine suntem.

— Bine. Atunci eu sunt funcţionar la o agenţie de comerţ şi merg în satul kiowaşilor. Te-am luat ca însoţitor pentru că nu cunosc limba. Eşti indian din neamul Pawnee.

— În regulă. Fratele meu să discute dânsul cu aceste feţe palide.

Ne îndreptarăm spre ei. După cum se întâmplă de obicei în Vestul Sălbatic, îşi pregătiră puştile şi ne priveau cu suspiciune.

— Lăsaţi puştile, domnilor! îi invitai, apropiindu-mă. N-avem de gând să vă muşcăm.

— Nici nu v-ar prii, răspunse unul. Ştim şi noi să muşcăm. Nu de frică am pus mâna pe armă, ci pentru că aşa e uzul şi, în plus, ne păreţi suspecţi.

— Suspecţi? Cum aşa?

— Când doi gentlemeni, unul alb şi celălalt roşu, hoinăresc aşa călare prin prerie, sunt de obicei nişte răufăcători. Afară de asta, purtaţi veşminte indiene. M-aş mira să fiţi oameni de treabă!

— Vă mulţumesc pentru sinceritate. E întotdeauna util să ştii ce cred alţii despre tine. Dar vă pot asigura că greşiţi.

— Nu-i exclus. Se pare că n-aveţi chiar mutră de criminal. De altfel, mi-e indiferent dacă veţi fi spânzurat mai devreme sau mai târziu. Nu e gâtul meu în cauză, ci al dumneavoastră. Veţi fi drăguţ să ne spuneţi de unde veniţi?

— Cu plăcere. N-avem nimic de ascuns. Venim dinspre Woshita.

— Aşa? Şi încotro, mă rog?

— Avem niţică treabă la kiowaşi.

— La care?

— La tribul lui Tangua.

— Nu-i departe de-aici.

— Ştiu. Aşezarea se află între Red River şi Salt Fork.

— Exact! Dar vă dau un sfat: luaţi-o degrabă îndărăt, nu cumva să vă simtă kiowaşii.

— De ce?

— Fiindcă e un obicei cât se poate de ingrat să te laşi ucis de pieile-roşii.

— *Pshaw!* N-am obiceiul acesta, nici n-o să-l am vreodată.

— Nimeni nu-şi cunoaşte viitorul. Oricum, sfatul meu e sincer şi bine întemeiat. Venim şi noi de la Tangua. Dânsul are lăudabila poftă de a nimici pe orice alb ce i-ar ieşi în cale, chiar şi pe indienii care nu fac parte din neamul Kiowa.

— Atunci e un gentleman foarte bine intenţionat! V-a spus-o chiar el?

— De repetate ori.

— E glumeţ al naibii!

— Oho! E mai mult decât serios!

— Zău? În cazul acesta, cum se face că am plăcerea de a vă întâlni vii nevătămaţi? Ziceţi doar că Tangua vrea să-i ucidă şi pe albi şi pe roşii. Eu vă luasem drept albi. Dar te pomeneşti că sunteţi negri?

— Daţi-le încolo de glume proaste! Nouă Tangua nu ne face nimic; cu noi e altă poveste. Suntem cunoştinţe vechi şi am poposit nu o dată în satul lor. Aflaţi că noi suntem *traders*, negustori, după cum probabil aţi ghicit. Şi anume, negustori cinstiţi, nu ticăloşi din ăia care-i înşală pe indieni cu marfă proastă şi apoi dispar în vecii-vecilor. De aceea suntem oriunde bine veniţi. Indienii au nevoie de marfa noastră şi nu sunt proşti să ucidă un om pe care se pot bizui şi de la care trag foloase. Pe voi, însă, vă lichidează cu siguranţă.

— Sper, totuşi, să rămân în viaţă. Sunt şi eu un om cinstit

şi îi caut spre folosul lor.

— Va să zică, aşa stau lucrurile. Ia spuneţi-mi atunci: cine sunteţi şi ce căutaţi la kiowaşi?

— Vin din partea unei agenţii.

— Agenţie? Păi asta e şi mai grav! Nu mi-o luaţi în nume de rău, dar v-o spun pe şleau: kiowaşii sunt porniţi tocmai împotriva agenţilor, fiindcă... vedeţi...

Şovăia să-şi termine fraza. De aceea, o continuai eu:

— ... fiindcă i-au înşelat de atâtea ori. Asta vă stătea pe limbă. Recunosc că e adevărat.

— Mă bucur nespus să aud chiar din gura dumneavoastră cum că agenţii comerciali sunt nişte pungaşi! râse el. Chiar de curând, la ultimele livrări de mărfuri, kiowaşii au fost traşi pe sfoară. Dacă vă face plăcere să pieriţi în torturi, mă rog, duceţi-vă la ei, veţi fi excelent serviţi.

— Aş putea să renunţ la plăcere, *sir.* Totuşi, va asigur că voi fi nu numai bine primit de kiowaşi, ci mai mult, se vor bucura nespus, aflând cu ce treburi am venit. Pentru că tocmai despre trasul pe sfoară e vorba. Am obţinut să se repare greşeala care s-a făcut cu ei. Vor fi despăgubiţi cu alte mărfuri bune şi am să le indic adresa de unde le pot lua în primire.

— Vai, vai, sunteţi o pasăre rară, pe onoarea mea! exclamă negustorul surprins. În cazul acesta, fireşte că n-or să vă facă vreun rău. Dar de ce v-aţi însoţit cu un indian?

— Nu cunosc dialectul kiowaşilor; dânsul mi-e tălmaci. E un „pawnee” şi-l cunoaşte pe Tangua.

— *Well!* Atunci totul e în ordine şi sfatul e de prisos. Dar vă rog să mă credeţi, n-am vorbit în vânt. Tangua e turbat împotriva a tot ce nu-i kiowaş.

— De ce?

— A păţit-o grozav de rău în ultima vreme. Apaşii au năvălit şi i-au furat câteva sute de cai. Bineînţeles că i-a urmărit, dar cum erau de trei sau patru ori mai numeroşi, a

fost bătut. Şi poate că, în ciuda superiorităţii lor, încă nu l-ar fi înfrânt, dacă printre apaşi nu s-ar fi asociat o adunătură de *westmeni* albi, care le-au dat ajutor. Unul din ei a tras în Tangua şi l-a ologit. Pe individul acela îl cheamă Old Shatterhand. Cică doboară dintr-un pumn pe cel mai tare om. Dar, până la urmă, n-o să-i meargă!

— Nu? Au cumva kiowaşii de gând să se răzbune?

— Fireşte! Doar i-a zdrobit genunchii lui Tangua. Groaznică soartă pentru o căpetenie de războinici! Turbează, pur şi simplu, de mânie şi n-o să aibă tihnă până nu-i va prinde pe Old Shatterhand şi pe Winnetou.

— Winnetou? Cine mai e şi ăsta?

— Un tânăr şef al apaşilor, care poposeşte cu o mică trupă de războinici ca la vreo două zile călare de aici. Albii aceia sunt cu dânsul. Un număr de kiowaşi au primit însărcinarea să se deplaseze într-acolo, să-i ademenească pe bandiţi şi să-i aducă până în satul lui Tangua.

— Hm! Şi vor fi fiind albii şi apaşii aceia atât de prostănaci, încât să cadă în cursă?

— Posibil. Tangua e chiar sigur de asta. A şi luat măsuri ca regiunea prin care vor trece să fie controlată de oamenii lui. Apaşii, ca şi albii respectivi, sunt fără îndoială pierduţi. De fapt, lucrul nu mă priveşte, dar fiind vorba şi de albi, am preferat s-o şterg. Aş mai fi rămas bucuros câteva zile la Tangua, însă n-am poftă să asist la schingiuirea şi la moartea lor.

— N-aţi fi putut să le veniţi cumva în ajutor?

— Nicidecum, chiar dac-am fi voit. Şi, la urma urmei, de ce să mă leg la cap dacă nu mă doare? Sunt, ca să zic aşa, partenerul de afaceri al kiowaşilor şi nu-mi convine să-mi stric socotelile, intervenind pentru nişte duşmani ai lor. Am făcut, de altfel, o timidă încercare, dar am renunţat curând, căci Tangua începuse să latre ca un dulău.

— Se înţelege. De fapt, nici nu sosise încă timpul să

interveniţi în favoarea prizonierilor, pentru simplul motiv că nu erau încă prinşi. Trebuia să mai aşteptaţi.

— Păi, unul a şi fost prins, un alb de-al lui Old Shatterhand. Curios tip! Râde toată vremea şi se poartă ca şi cum n-ar avea habar de moartea ce-l pândeşte în orice clipă.

— L-aţi văzut?

— L-am văzut când l-au adus. Era legat cobză şi a zăcut la pământ o oră întreagă până l-au transportat pe insulă.

— Insulă? O fi servind de temniţă?

— Da. E situată lângă Salt Fork, aproape de mal şi la câţiva paşi de sat. E bine păzită.

— Aţi vorbit cu prizonierul?

— Câteva cuvinte. L-am întrebat ce-am putea face pentru el. Mi-a zâmbit cu duioşie şi mi-a răspuns că ar avea poftă de lapte bătut; n-aş putea oare să mă reped până la Cincinnati şi să-i aduc un borcan plin? Trăsnit rău, domnule! I-am amintit că situaţia lui nu e deloc amuzantă. Atunci mi-a răspuns chicotind, să nu-i port de grijă, că are el oameni care să-l ajute. Am stăruit, totuşi, în favoarea lui, dar Tangua m-a repezit cum nu se poate mai grosolan. De altfel, prizonierul nu-i chiar atât de rău tratat, fiindcă şi Old Shatterhand deţine, la rândul său, un ostatic kiowaş. Numai Santer umblă să-i amărască dinadins puţinele zile care i-au mai rămas.

— Santer? Păi ăsta-i nume de alb! Au mai fost şi alţi albi acolo afară de voi?

— Doar unul, adică acest Santer. Un tip dezgustător. A picat aseară cu kiowaşii care l-au ademenit pe Winnetou să-i urmeze. Cum a venit, s-a şi dat la prizonier. O să-l cunoaşteţi când veţi ajunge în sat.

— Ştiţi cumva ce caută Santer la Tangua?

— Nu. I-am dat bună ziua şi nu l-am mai luat în seamă; de altfel, prezenţa mea părea să nu-i facă plăcere. Puteam să mă informez la kiowaşi, dar nu mă interesa. Nu mă bag unde nu-mi fierbe oala. E un principiu de la care nu mă abat.

— Şi Santer acesta e oaspetele şefului, sau locuieşte într-un cort separat?

— I s-a dat un cort, nu chiar în apropierea şefului, cum se procedează de obicei cu musafirii bine văzuţi, ci unul cam vechi de piele cârpită şi tocmai la capătul satului. S-ar zice că nu prea e în graţiile lui Tangua.

— Ştiţi, poate şi numele prizonierului?

— Sam Hawkens, un *westman,* să zic aşa, celebru, deşi tare caraghios, îmi pare rău că e sortit morţii, dar ce să-i fac?! Poate să aveţi mai multă trecere pe lângă Tangua şi să puneţi o vorbă bună.

— Am să încerc. N-aţi putea să-mi descrieţi mai exact poziţia cortului în care locuieşte Santer?

— La ce bun? O să-l vedeţi chiar la intrarea în sat. E al patrulea sau al cincilea în susul râului. În ce priveşte omul, nu cred să vă placă; seamănă cu un corb care se hrăneşte cu hoituri. Păziţi-vă de el! Cu toată slujba ce-o aveţi, sunteţi încă foarte tânăr şi n-o să-mi luaţi sfatul în nume de rău. Acum trebuie să plec. Rămâneţi sănătos. Sper să vă păziţi bine pielea.

Să-l mai fi reţinut ca să aflu şi alte amănunte? În cazul acesta, trebuia să-i spun deschis cine şi ce suntem şi ar fi fost cam riscant. Winnetou era de aceeaşi părere. Îndemnându-şi calul, îmi şopti:

— Ajunge! Fratele meu să nu mai întrebe nimic. Altminteri le-am părea suspecţi acestor oameni care, la urma urmei, sunt prieteni cu kiowaşii.

— Într-adevăr, am aflat destul. Ştim aproape precis unde se află Hawkens şi unde locuieşte Santer. Îi vom găsi pe amândoi. Până unde ne continuăm drumul?

— Până vom dispărea din ochii negustorilor. Apoi ne întoarcem în tabără. Norocul nostru că i-am întâlnit. Ca să aflăm singuri toate astea, ar fi trebuit să ne expunem la mari primejdii. Acum ştim cum stau lucrurile şi deseară ne furişăm

în satul kiowaşilor.

Cei doi negustori se topeau treptat în zare. Erau nevoiţi să călărească încet, din cauza catârilor cu samarele pline. Am auzit mai târziu cât de fatală le-a fost această îngrijorare. Am aflat de asemenea că schimbaseră cu kiowaşii diferite blănuri. De fapt, numai omul cu care discutasem era negustor, celălalt era ajutorul lui. Acum, că nu ne mai vedeau, făcurăm cale-ntoarsă spre tabără, dându-ne iarăşi osteneala să ascundem urmele.

Dick Stone şi Will Parker se arătară foarte mulţumiţi de rezultatul cercetărilor noastre. Îi bucura mai ales faptul că Sam se simte relativ bine şi că nu şi-a pierdut bună dispoziţie. Ne poftiră să-i luăm deseară cu noi. Dar Winnetou se opuse.

— Fiţi buni şi rămâneţi deocamdată aici, fiindcă va fi greu să-l eliberăm pe Sam Hawkens chiar din primul moment. Probabil că lucrul se va face abia mâine şi atunci veţi fi şi voi de faţă.

Adăpostul nostru era destul de bun; dar ne găseam în inima unui ţinut vrăjmaş şi se putea lesne întâmpla ca vreun om al kiowaşilor să dea peste noi. De aceea Winnetou propuse:

— Ştiu o insulă puţin mai jos, în mijlocul râului, acoperită cu tufe şi copaci, tocmai bună de ascunziş. De obicei, nimeni nu calcă pe acolo. Fraţii mei să mă urmeze.

Pornirăm călare în josul apoi, până descoperirăm insula. Apa era aici mai adâncă şi mai repede, însă am trecut-o cu bine, călare. Avusese dreptate Winnetou: insula era mare, iar vegetaţia bogată oferea destulă acoperire pentru oameni şi cai.

Îmi aşternui culcuşul, având grijă să adorm cât mai repede, căci prevedeam că în cursul nopţii nu vom dispune de prea mult răgaz pentru somn. Nu pentru că n-am fi avut vreme destulă sau loc potrivit ca să ne lăsăm odihnei, ci iată de ce:

După cum aflasem, Sam Hawkens era deţinut pe o mică insulă şi urma să mă strecor până acolo. Însemna, deci, să trec prin apă. Plănuiam, Winnetou şi cu mine, ca dintru început să înotăm către malul râului, unde am fi ajuns, fireşte, uzi până la oase. Or, calendarul arăta mijlocul lui decembrie, apa era rece. Cine-ar fi putut să mai doarmă apoi în asemenea condiţii?

Când se întunecă, furăm treziţi. Winnetou dormise şi el. Era momentul să pornim. Am lepădat veşmintele de prisos şi tot ce aveam prin buzunare. N-am luat cu noi alte arme decât cuţitele. Am sărit apoi în apă şi am înotat până la malul drept al râului. De acolo se putea pătrunde neobservat la Salt Fork. După o oră de mers în susul malului, am ajuns la întâlnirea dintre Salt Fork şi braţul lui Red River. Mai făcurăm doar câteva sute de paşi de-a lungul afluentului spre stânga şi zăririăm focurile satului aşezat pe malul opus. Trebuia, deci, să trecem dincolo.

N-am trecut însă imediat. Am mai urcat încet, încet, chiar până în dreptul satului. Când spun „sat”, cuvântul nu trebuie luat în sensul lui european, adică o aşezare cu case zidite, înconjurate de grădini şi ţarini. Nu zăreşti aici nici urmă de grădină sau de ogor. Iar locuinţele sunt, de fapt, nişte corturi — iarna din piele groasă, vara din pânză de in.

Mai lângă fiecare cort ardea focul, în jurul căruia oamenii, ghemuiţi, îşi încălzeau mădularele şi îşi preparau masa de seară. Cel mai arătos era un cort situat în centrul satului, împodobit la intrare cu lănci, de care atârnau pene de vultur şi aşa-zisele „medicamente” în forme din cele mai ciudate. La focul din faţa cortului şedea Tangua, căpetenia, având alături un tânăr de vreo optsprezece ani şi doi băieţi cam de doisprezece şi respectiv, paisprezece ani.

— Sunt feciorii lui, mă lămuri Winnetou. Cel mare e favoritul şi va ajunge un războinic viteaz. E atât de iute de picior, încât l-au supranumit „Pida”, ceea ce înseamnă cerb.

Ici şi colo, câte o femeie alerga după treburi; la indieni, femeile şi fetele nu sunt admise la masă cu bărbaţii şi feciorii. Ele mănâncă mai târziu ceea ce rămâne, în schimb, îndeplinesc muncile cele mai grele.

Căutai din ochi insula. Cerul atârna greu, acoperit de nori negri Nici o stea, nicăieri. Totuşi, lumina focurilor ne îngăduia să desluşim trei insuliţe la mică depărtare una de alta.

— Pe care din ele s-o fi aflând Sam? întrebai.

— Fratele meu n-are decât să-şi amintească ce i-a spus negustorul acela, răspunse Winnetou.

— Că e vorba de o insulă situată chiar lângă mal? Prima şi ultima sunt mai în largul apei; înseamnă că va fi cea din mijloc.

— Probabil. Iar încoace, pe dreapta, e capătul de jos al satului; acolo, în al patrulea sau al cincilea cort locuieşte Santer. Şi acum ne despărţim, nu mai mergem împreună. Eu trebuie să mă răfuiesc cu ucigaşul tatălui şi al surorii mele. În schimb, tu ocupă-te de Sam; e mai curând tovarăşul tău decât al meu.

— Şi unde ne întâlnim pe urmă?

— Chiar aici, unde ne găsim acum.

— Asta, dacă nu se întâmplă nimic neprevăzut. Dar dacă, din întâmplare, vreunul din noi ar fi descoperit, s-ar stârni o zarva nemaipomenită; e nevoie, deci, să stabilim un alt loc de întâlnire, mai departe de sat.

— Sarcinile noastre nu sunt uşoare. A ta e încă şi mai grea decât a mea, căci va trebui să înoţi spre insulă şi străjile te pot zări mai lesne. Dacă te prind cumva, îţi sar eu în ajutor; iar dacă scapi, te întorci la insula noastră, dar pe drum ocolit, să nu se ştie direcţia în care ai dispărut.

— Dar mâine dimineaţă o să se vadă urmele lăsate de mine.

— N-o să se vadă nimic. Vine ploaia şi le şterge.

— Bine! Şi dacă nu izbuteşti tu, atunci sar eu şi te scap.

— Asta nu se întâmplă, afară de cazul că mă paşte ghinionul. Ia uită-te dincolo! În cortul al cincilea nu arde nici un foc. Pe semne că Santer e înăuntru, altminteri l-am vedea pe afară. Doarme, probabil. Aşadar, nu e deloc greu să-l iscodesc.

Aceste zise, Winnetou plecă...

Ţinta mea se afla în bătaia luminii; asta era rău. Nu aveam voie să mă arăt la suprafaţa apei; ca să ating insula respectivă, ar fi trebuit să înot pe dedesubt, ceea ce ar fi fost extrem de greu, din cauza distanţei. Aş fi încercat, nu-i vorbă, dar ce mă făceam dacă, ieşind la suprafaţă, dădeam de o santinelă? N-ar fi mai bine s-o iau întâi până la insuliţa de alături, prima din şirul celor trei, unde, probabil, nu se află nimeni? De acolo n-ar mai fi decât vreo douăzeci de metri până în cealaltă, din mijloc, adică ţinta mea. Ajuns la prima insuliţă, pot cerceta cu ochii ce se întâmplă dincolo, pe a doua.

Urcai, deci, o bucată în susul apei, cu atenţia mereu încordată asupra insuliţei de la margine. Într-adevăr, nu se observa nici cea mai mică mişcare. Era, deci, de presupus că nu locuia nimeni acolo. Mă scufundai încet în apă şi trecui înot de partea cealaltă.

Am ajuns cu bine şi am scos capul pe jumătate, până la gură, ca să răsuflu. Mă găseam la hotarul de sus al primei insule. Aici observai că există o cale şi mai bună de a ajunge la ţintă.

La malul opus al râului — cam tot la douăzeci de metri depărtare — acosta un şir de bărci. Acestea îmi ofereau un excelent camuflaj. Mă scufundai iarăşi în apă şi înotai până la prima barcă, de acolo la a doua, la a treia şi tot astfel până mă pomenii chiar lângă insula din mijloc. Acuma o vedeam ca în palmă.

Era mai aproape de mal decât celelalte două. Creşteau pe ea tufişuri joase, dominate de doi arbori. Nici prizonierul, nici

paznicii nu erau de văzut. Deodată, însă, când să mă dau iarăşi la fund, ca să trec de partea cealaltă, aud sus, pe mal, deasupra mea, un zgomot uşor. Trag cu ochiul şi văd un indian care coboară panta. Pida, „cerbul”, feciorul cel mai mare al căpeteniei. Din fericire, o ia pe alături, spre o barcă, fără să mă simtă. Sare pe ea, o dezleagă şi vâsleşte spre insula din mijloc. Prin urmare, pas de te mai duce acolo! Trebuia să aştept.

Peste puţin, răsună voci omeneşti şi una din ele, recunosc, e vocea lui Sam. Doar n-am să scap prilejul să ascult ce se vorbeşte! O iau, deci, înot, pe sub apă, până la barca următoare. Sunt atât de multe bărci, încât ai zice că fiecare locuitor îşi are barca lui. Când să ies din nou la suprafaţă, ascuns în spatele bărcii, îl aud pe fiul lui Tangua:

— Tatăl meu vrea s-o ştie.

— Să-şi pună poftă-n cui! Nu trădez nimic! răspunde Sam.

— Atunci vei îndura chinuri înzecit de grele!

— Nu mă face să râd! Sam Hawkens să îndure chinuri, hi-hi-hi-hi! Tatăl tău a mai râvnit cândva să mă supună la torturi, acolo, la Rio Pecos, când eram printre apaşi. Şi care a fost rezultatul? Mi-l spui şi mie?

— L-a betegit câinele de Old Shatterhand!

— *Well!* Cam aşa va fi şi acum. Nici nu-mi pasă de voi!

— Dacă vorbeşti serios, înseamnă că ţi-ai pierdut minţile. Eşti în mâinile noastre şi, de scăpat, nu mai scapi. Nu uita că eşti legat cobză, nu poţi mişca nici un mădular!

— Ei, da, sunt legat cobză! Pentru asta îi mulţumesc bunului meu Santer şi mă simt foarte bine.

— Te doare, o ştiu, dar nu vrei să recunoşti. Afară că eşti prins în curele, mai eşti şi legat de copac, iar patru străji te păzesc zi şi noapte.

Cum gândeşti să mai scapi?

— Mă priveşte, flăcăule! Deocamdată, îmi place aici. Aşteaptă până îmi vine poftă să mă car şi atunci ţine-te,

nene!

— Te eliberăm dacă ne spui încotro are de gând să meargă.

— Uite că nu spun nimic! Cunosc eu lucrurile. Tare drăguţ din partea lui Santer că mi-a povestit braşoave, doar-doar va băga frica-n mine. Însă nu i-a mers. V-aţi dus la Nugget-tsil ca să-i prindeţi pe Old Shatterhand şi pe Winnetou. Mă pufneşte râsul, zău aşa! Adică să-l prindeţi pe Old Shatterhand, elevul meu, hi-hi-hi-hi!

— Dar pe tine, care-i eşti dascăl, totuşi te-am prins.

— Mă rog, m-am lăsat prins, aşa, ca să mai treacă vremea. Doream să petrec câteva zile în mijlocul vostru; doar ştiţi cât vă iubesc, dacă nu mă-nşel. Va să zică, v-aţi dus degeaba până acolo, crezând că Winnetou cu apaşii lui şi cu Old Shatterhand or să se ia după voi. O prostie ca asta n-am mai auzit de când sunt! Acum vedeţi şi voi că v-aţi greşit socotelile. Uite că n-au căzut în cursă şi nici nu aveţi habar unde se găsesc. Bănuiţi c-o ştiu eu. Ei bine, îţi spun cinstit: ştiu!

— Atunci, vorbeşte!

— *Pshaw*! Ai s-o afli foarte curând fără să vorbesc eu, căci...

Fu întrerupt de nişte strigăte puternice. Din păcate, nu le înţelegeam tâlcul, dar sunau ca o alarmă dată pentru prinderea unui fugar: „Puneţi mâna pe el, puneţi mâna pe el!”, după care auzii şi numele lui Winnetou.

— Vezi unde sunt? Auzi? izbucni Hawkens, în culmea bucuriei. Unde sunt Winnetou şi Old Shatterhand? Au sosit! Au şi sosit!

Larma se răspândi în tot satul şi kiowaşii alergau care încotro. Îl zăriseră, deci, pe Winnetou, dar încă nu-l prinseseră. Incidentul acesta îmi zădărnicea tot planul. Îl văzui pe fiul lui Tangua înălţându-se pe insulă şi scrutând malul. Apoi sări în barcă şi ordonă celor patru paznici:

— Pregătiţi puştile! Cum se apropie cineva să-l elibereze, trageţi în albul ăsta şi-l ucideţi!

Vâslii către mal. Dac-ar fi fost cât de cât posibil, l-aş fi salvat pe Sam chiar atunci. Dar nu se mai putea. De-aş fi riscat să tabăr pe cei patru kiowaşi înarmat numai cu cuţitul, n-aş fi făcut decât să-i scurtez lui Sam zilele. Cu siguranţă că paznicii ar fi executat porunca lui Pida şi l-ar fi ucis.

Deodată, cu mult înainte ca Pida să fi ajuns la mal, îmi trecu prin cap o idee năstruşnică. El era fiul favorit al lui Tangua. Dacă-l luam ostatic, puteam să forţez schimbul contra lui Sam. Era o idee aproape nebunească, dar nu-mi păsa. Trebuia cu orice preţ să-l prind pe tânărul kiowaş, fără să mă simtă nimeni.

Dintr-o privire, îmi dădui seama că situaţia e favorabilă. Winnetou fugise către Red River, deci spre stânga, pe când tabăra noastră se afla la dreapta, devale, pe insula ştiută. Procedase foarte inteligent, în felul acesta îi inducea în eroare pe urmăritori. Din direcţia aceea răbufneau strigătele kiowaşilor angajaţi în urmărirea fugarului şi într-acolo îşi aţintiseră privirea cei patru paznici ai lui Sam. Stăteau cu spatele la mine şi nimeni nu mai era pe-aproape.

Fiul lui Tangua se apropie cu barca de mal, sări afară şi dădu s-o lege de ţăruş, ca să fugă apoi pe jos mai departe. Cum stăteam încovoiat, am ţâşnit din apă chiar lângă el şi cu un singur pumn l-am culcat la pământ. L-am aruncat apoi în barcă şi, sărind după el, am pornit împotriva curentului, ţinându-mă cât mai aproape de mal. Încercarea mea nebunească izbutise. Sus, în sat, nu era ţipenie de om, iar paznicii continuau să privească aiurea.

Lopătai din răsputeri, pentru a ieşi cât mai curând din raza satului; apoi, când lumina focurilor nu mă mai putea ajunge, cârmii spre malul drept al lui Salt Fork, unde îl culcai pe Pida în iarbă. Nu-şi revenise încă. Am tăiat cureaua cu care se leagă barca de mal, ca s-o folosesc pentru imobilizarea

prizonierului, apoi i-am dat brânci luntrei să se ducă în voia curentului şi să nu-mi trădeze prezenţa. Pe tânăr, după ce i-am prins braţele în curea, l-am luat în cârcă şi am pornit spre insula noastră.

A fost un drum destul de greu, nu fiindcă povara m-ar fi covârşit, ci pentru că tânărul, revenindu-şi în fire, începu să se zbată. A trebuit să-l ameninţ în câteva rânduri cu cuţitul. Bineînţeles că avusesem grijă să-l uşurez de arme.

— Cine eşti? întrebă el, scrâşnind de mânie. Eşti un alb râios pe care Tangua, tatăl meu, îl va prinde chiar mâine şi-l va face una cu pământul.

— Tatăl tău n-are să mă prindă, fiindcă nici nu poate umbla, i-am răspuns.

— În schimb, are la războinici cât păr în cap şi-i va trimite în căutarea mea.

— Aiurea! Nici nu-mi pasă de războinicii voştri. S-ar putea s-o păţească toţi ca şi tatăl tău, când a cutezat să se bată cu mine.

— Iuf! S-a bătut cu tine?

— Da.

— Unde? Când?

— Când glonţul meu i-a zdrobit genunchii.

— Iuf, iuf! Eşti cumva Old Shatterhand? întrebă el speriat.

— Ce mai întrebi? Te-am doborât dintr-un singur pumn. Cine, dacă nu Winnetou sau Old Shatterhand, ar îndrăzni să pătrundă în satul vostru şi să-l răpească pe însuşi fiul lui Tangua?

— Iuf! Înseamnă că am să mor. Dar n-o să auziţi din gura mea nici măcar un geamăt.

— Nu te omorâm. Nu suntem ucigaşi ca voi. Îţi dăruim libertatea, dacă tatăl tău îmi predă cele două feţe palide care se află la el.

— Santer şi Hawkens?

— Da.

— O să vi-i dea. Fiul său îi e de zece ori mai scump decât toţi Hawkensii din lume; iar de Santer nici nu-i pasă.

Din acea clipă, încetă să se mai opună şi merse în tăcere, alături de mine. Şi prezicerea lui Winnetou se adeveri: deodată, se porni o ploaie torenţială, încât îmi era imposibil să regăsesc locul de trecere din faţa insulei noastre. Am fost nevoit să caut adăpost sub un copac rămuros şi să aştept acolo fie încetarea ploii, fie revărsatul zorilor.

Răbdarea mea fu pusă la grea şi plicticoasă încercare. Ploaia nu se mai potolea şi nici zorii nu se arătau. Aveam o singură mângâiere şi anume că nu se putea să ajung mai ud decât eram. Vorba ceea: înecatul nu se mai teme de apă. Totuşi, umezeala care-mi pătrunsese în oase era atât de rece, încât trebuia din când în când să mă scol în picioare şi să fac pe gimnastul pentru a mă încălzi. Îmi era milă de tânărul kiowaş, obligat să stea în nemişcare; dar flăcăul avea o rezistenţă mult mai mare decât aveam eu pe atunci.

În sfârşit, cele două dorinţe ale mele se împliniră în acelaşi timp: ploaia încetă şi începu să se crape de ziuă, numai că o ceaţă deasă învălui împrejurimile. Cu toate acestea, nu mi-a fost greu să găsesc locul de trecere din faţa insulei. Strigai din răsputeri:

— Alooo!

— Alooo! răspunse imediat glasul lui Winnetou. E fratele meu Shatterhand?

— Chiar el.

— Atunci de ce nu vii? De ce-ai strigat? E periculos!

— Am aici un prizonier. Trimite-mi un înotător bun şi nişte curele.

— Vin chiar eu.

Eram extrem de bucuros că Winnetou nu căzuse în mâinile kiowaşilor. Chipul lui se ivi curând între ceaţă şi apă. Când ajunse la mal şi-l zări pe kiowaş, Winnetou exclamă uimit:

— Iuf! Pida, fiul căpeteniei! Unde l-a dibuit fratele meu?

— Pe malul râului, nu departe de insula lui Hawkens.

— L-ai văzut şi pe Sam?

— Nu, dar l-am auzit discutând cu „cerbul” ăsta sprinten. Aş fi apucat să vorbesc cu dânsul şi poate chiar să-l eliberez, dar tocmai atunci te-au descoperit pe tine şi a trebuit s-o şterg.

— S-a întâmplat fără vina mea. Am avut ghinion. Ajunsesem la cortul lui Santer, când mă pomenii cu câţiva kiowaşi. Dădeau să treacă pe acolo. Să mă ridic de jos, nu era cazul. Mă rostogolii deci puţin mai la o parte. Kiowaşii se opriră în loc şi se porniră pe taifas. De-o dată, unul mă zări şi se întoarseră toţi spre mine. Atunci, bineînţeles, n-am mai avut încotro; am sărit în picioare şi am luat-o la fugă. Lumina focurilor cădea pe mine şi kiowaşii m-au recunoscut. Ca să-i, amăgesc, m-am prefăcut că fug la deal, apoi am trecut apa înot şi am scăpat. Dar cu Santer n-am realizat nimic.

— Ai să-l vezi foarte curând. Acest tânăr războinic e gata ca, în schimbul eliberării sale, să obţină predarea lui Santer şi a lui Sam Hawkens în mâinile noastre. Sunt sigur că Tangua va fi de acord.

— Iuf! E bine aşa, excelent! Capturându-l pe Pida, fratele meu Shatterhand a lucrat curajos, aş zice chiar nebuneşte de curajos; de fapt, aceasta e cea mai bună soluţie.

Când i-am spus lui Winnetou că-l va vedea foarte curând pe Santer, nu credeam că lucrul se va întâmpla chiar mai repede ca în imaginaţia mea. Pe Pida îl legarăm atât de strâns între noi, încât, coborând tustrei în râu, umerii lui îi atingeau pe-ai noştri. Doar capul îi ieşea din apă, iar cu picioarele ne putea ajuta la înot. Tânărul nu opunea nici o rezistenţă, ci dimpotrivă, dădea puternic din picioare în acelaşi ritm cu noi.

Ceaţa plutea deasă deasupra apei, nu vedeam nici la zece paşi înaintea noastră. Se ştie însă că pe timp ceţos auzul e cu

mult mai sensibil. Nu ne depărtasem bine de mal, că Winnetou mă preveni:

— Fii atent! Am auzit ceva.

— Ce?

— Un zgomot ca de vâsle, aici, mai în sus.

— Să ne oprim.

— Da. Ia ascultă!

Nu mai mişcăm decât foarte rar şi uşor, ca să ne ţinem la suprafaţă; nu provocăm nici un zgomot. Într-adevăr, Winnetou auzise bine: o barcă venea pe râu în jos. Probabil că vâslaşul era grăbit, căci lopăta din plin, deşi curentul apei îl mâna de la sine.

Se apropia repede. Să ne lăsăm văzuţi? Şi dacă e o iscoadă duşmană? Ar fi totuşi în avantajul nostru să ne lămurim. Ii aruncai lui Winnetou o privire. El înţelese şi-mi şopti:

— Rămânem aşa! Vreau să ştiu cine este. De văzut, nu ne poate vedea şi nici auzi; stăm nemişcaţi.

Era, într-adevăr, de aşteptat să nu fim observaţi; nu ni se zăreau din apă decât capetele. Ramaserăm deci pe loc. Pida privea ca şi noi, încordat; ne-ar fi putut trăda strigând după ajutor, dar n-a făcut-o. Doar şi aşa îi asigurasem eliberarea.

Bătaia vâslelor se apropiase mult de tot; o luntre indiană se ivi din ceaţă. Şi în luntre — cine? Ar fi trebuit să tăcem mâlc, dar Winnetou — recunoscându-l pe luntraş — striga din toată gura:

— Santer! Fuge! Vrea să scape!

La apariţia neaşteptată a lui Santer, prietenul meu, îndeobşte atât de prudent, îşi pierduse calmul; arunca din mâini şi din picioare ca să ajungă înot luntrea, dar îl împiedicau curelele cu care ne legaserăm unul de altul.

— Iuf, trebuie să mă desfac! strigă el, apucând cuţitul şi tăind legăturile. Trebuie să-l ajung, să-l iau de beregată!

Santer auzise, fireşte, glasul lui Winnetou. Zvârli o privire

spre noi şi ne recunoscu.

— *Thousand devils!* Mii de draci! izbucni el speriat. Uite-i!

Îşi strânse buzele. Apoi spaima fugi de pe chipul lui şi făcu loc unui rânjet de satisfacţie. Cântărise situaţia în care ne aflam; aruncă vâslele în barcă, apucă arma şi o îndreptă spre noi:

— Ultima voastră partidă de înot, câinilor!

Noroc că apăsă pe trăgaci exact în clipa când Winnetou, scăpând din legături şi smucindu-se zdravăn, porni ca săgeata spre barcă. Astfel, Pida şi cu mine furăm împinşi în lături şi glonţul lui Santer nimeri aiurea.

Ceea ce văzui pe urmă nu se mai cheamă înot, ci mai degrabă o fulgerare prin apă. Ţinându-şi cuţitul între dinţi, Winnetou gonea spre duşman în salturi lungi, desenându-se asemenea unei pietre zvârlite pieziş pe suprafaţa apei. Santer mai avea încărcătură pe cealaltă ţeava a puştii. Îl luă la ochi pe Winnetou şi râse în bătaie de joc:

— Vino mai aproape, scârnăvie roşie, să te trimit în iad! Credea că are partida în mână şi că nu-i rămâne decât să apese pe trăgaci, dar cu Winnetou se înşela. Acesta se dădu la fund ca să ajungă în dreptul luntrei şi s-o răstoarne. Dacă izbutea, Santer — căzut în apă — nu mai putea face uz de armă şi s-ar fi ajuns la o luptă corp la corp, în care tânărul meu prieten era maestru. Fugarul îşi dădu seama de primejdie, lepădă arma şi apucă din nou vâslele. Era şi timpul, fiindcă abia pusese barca în mişcare, că Winnetou se şi ivi la câţiva paşi în urma ei. Santer renunţă să mai atace, vâsli din răsputeri şi se depărta de locul primejdios, strigând:

— Ei, m-ai prins, câine? îţi rezerv glonţul pentru întâlnirea noastră viitoare!

Winnetou se strădui să-l ajungă, dar zadarnic. Nici un înotător din lume, fie şi campion mondial, n-ar izbuti să ajungă din urmă o barcă mânuită viguros şi în plus împinsă de curentul rapid al apei.

Toate acestea să tot fi durat o jumătate de minut, nu mai mult. Şi, totuşi, pe când Santer se pierdea din nou în ceaţă, se şi apropiară câţiva apaşi care, auzind strigătele şi detunătura armei, părăsiseră insula şi porniseră înot în ajutorul nostru. Îi chemai ca să-mi uşureze transportarea lui Pida pe insulă. Când am ajuns cu toţii pe uscat şi desfăcurăm curelele ce mă ţineau legat de kiowaşul prizonier, Winnetou ordonă oamenilor săi:

— Fraţii mei roşii să se pregătească repede de drum! Santer a dispărut chiar acum cu o barcă în josul râului; trebuie să-l urmărim.

Era atât de agitat, cum nu-l mai văzusem până atunci.

— Da, pornim fără întârziere!

Mă asociai şi eu lui Winnetou.

— Dar ce facem cu Sam Hawkens şi, pe de altă parte, cu cei doi prizonieri ai noştri?

— Pe ăştia îi las în seama ta, răspunse Winnetou.

— Să rămân aici?

— Rămâi. Eu, unul, trebuie să pun mâna pe Santer, ucigaşul tatălui meu şi al surorii mele. Tu însă ai datoria să-l eliberezi pe tovarăşul tău, pe Sam Hawkens. Aşa că ne despărţim.

— Pe cât timp?

Cumpăni câteva clipe, apoi rosti:

— Nu pot să ştiu acum când ne vom revedea. Dorinţa şi voinţa omului sunt supuse Marelui Spirit. Credeam să fiu mai lungă vreme împreună cu fratele meu Shatterhand, dar iată că Manitu s-a pronunţat împotrivă. Voinţa lui e alta. Ştii de ce a fugit Santer?

— Îmi închipui. Pe de o parte, nu am căzut în cursa ce ne-a întins-o; pe de altă parte, ai fost văzut aseară. Era, deci, limpede că ne aflăm aici şi că vom face totul ca să-l prindem pe Santer şi să-l smulgem pe Hawkens din mâinile kiowaşilor. Atunci banditul a intrat în panică şi a şters-o.

— Ai dreptate. Dar mai există o posibilitate. Fiul lui Tangua a dispărut şi kiowaşii fac, desigur, legătură între această dispariţie şi prezenţa noastră. Ei bănuiesc că noi l-am răpit. Tangua, lovit de această întâmplare şi-a descărcat mânia asupra lui Santer, socotindu-l vinovat de toată nenorocirea. Şi l-a alungat.

— Se poate şi aşa. Santer trebuie să fi simţit că a căzut în dizgraţia kiowaşilor.

— Şi de ce a preferat barca, în loc s-o şteargă călare?

— De teamă. I-a fost frică să nu dea de noi. Chiar dacă nu-l întâlneam, tot îi descopeream urmele. De aceea a fugit cu barca. A primit-o, se vede, în schimbul calului său. Crezi că-l veţi putea ajunge călare?

— Greu, dar e cu putinţă. Va trebui să tăiem cotiturile râului.

— Asta nu! Îţi atrag atenţia că ar fi o greşeală.

— De ce?

— Fiindcă lui Santer i-ar putea trece uşor prin gând să iasă la mal şi să-şi continue fuga pe uscat; în felul acesta, s-ar salva mai lesne.

Cum nu veţi cunoaşte locul unde a ieşit din apă, va trebui să vă împărţiţi în două grupuri, ca să-l urmăriţi pe ambele maluri ale lui Red River.

— Fratele meu judecă bine. Chiar aşa vom face.

— Să căutaţi cu mare atenţie locul unde va fi ieşit la mal. Din păcate, asta cere timp. Dar nici nu e bine să scurtaţi drumul tăind cotiturile. Dacă pe o parte a râului cotul e, să zicem, în afară, pe cealaltă parte e tocmai invers. Şi atunci, în timp ce oamenii de pe un mal vor tăia cotul, cei de pe malul opus vor face un ocol cu atât mai mare.

Astfel s-ar pierde legătura între voi.

— Aşa e cum spune fratele meu. Vom fi, deci, nevoiţi să urmăm întocmai cursul râului. Ei, gata, să nu mai pierdem nici o clipă!

— V-aş însoţi cu cea mai mare bucurie! Dar e într-adevăr sarcina mea să mă ocup de Sam Hawkens. N-am voie să-l părăsesc.

— Iar eu nu te voi împiedica niciodată să-ţi împlineşti îndatoririle. Acum nu ţi-e îngăduit să vii cu noi. Dar dacă Marele Spirit o vrea, atunci ne revedem în câteva zile.

— Unde?

— Când pleci de-aici, să te îndrepţi către confluenţa acestui râu cu Rio Boşco de Nacitoses. Acolo unde apele se unesc, pe malul stâng al lui Rio Boşco, vei întâlni un războinic de-al meu. Asta, în cazul când revederea noastră va fi posibilă.

— Şi dacă omul tău nu va fi acolo?

— Atunci înseamnă că mă aflu încă pe urmele lui Santer şi, neştiind în ce parte va apuca, nu pot stabili încă locul nostru de întâlnire. În acest caz, pleacă împreună cu cei trei tovarăşi ai tăi spre Saint Louis, la feţele palide, care vor să construiască drumul calului de foc. Te rog însă din suflet să te întorci de îndată ce bunul Manitu va îngădui. Vei fi întotdeauna bine venit la noi în pueblo, lângă Rio Pecos şi, dacă nu mă găseşti acolo, ţi se va spune unde şi cum să dai de mine.

În cursul discuţiei noastre, apaşii terminaseră pregătirile de plecare. Winnetou strânse mâinile lui Dick Stone şi Will Parker, luându-şi rămas-bun de la ei. Apoi mi se adresă mie:

— Fratele meu ştie cât de voioşi am pornit de la Rio Pecos în călătoria noastră care avea să aducă moartea lui Inciu-Ciuna şi Nşo-ci. Când te vei întoarce cândva printre noi, n-o să mai auzi glasul celei mai frumoase dintre fiicele neamului apaşilor, care, dorind să ajungă în oraşele feţelor palide, s-a dus în ţara celor veşnic plecaţi. Acum, setea mea de răzbunare ne desparte, dar prietenia ce ne leagă te va readuce la noi. Aş dori mult să-ţi pot trimite vreo ştire acolo, la vărsarea lui Rio Boşco; dar dacă nu va fi posibil, atunci,

rogu-te, nu zăbovi prea mult în oraşele din răsărit; revino cât mai curând. Ştii doar în locul cui te-am aşezat în inima mea. Făgăduieşte-mi că nu vei întârzia, frate al meu drag şi iubit Şarli.

— Îţi făgăduiesc! Inima mea te va însoţi, dragul meu frate Winnetou. Îţi aminteşti, desigur, ce i-am promis lui Klekih-Petra în ultimele lui clipe. Mă voi ţine de cuvânt.

— Atunci, bunul Manitu să-ţi călăuzească paşii şi să te ocrotească pe toate drumurile. *Howgh!*

Mă îmbrăţişă şi mă sărută pe amândoi obrajii. Dădu apoi un ordin scurt oamenilor săi şi încalecă, îndemnându-şi calul spre apă. Conform poruncii lui Winnetou, apaşii se împărţiră în două grupuri: unul — părăsind insula — trecu înot spre malul drept, iar celălalt, împreună cu Winnetou, spre malul stâng al râului. L-am urmărit cu privirea pe bunul meu prieten până se pierdu în ceaţă. Simţeam ca şi când sufletul mi s-ar rupe în două şi nu mă îndoiesc că şi Winnetou simţea la fel.

Stone şi Parker îmi citiră pe faţă tristeţea. În felul lui sincer şi naiv, Stone mă încuraja:

— Nu vă necăjiţi, *sir!* Îi revedem în curând. Îl scoatem pe Sam din captivitate şi pornim glonţ după ei. Dar să nu pierdem vremea! Haide să facem schimbul de prizonieri. Cum socotiţi să procedăm?

— Vreau să aud părerea dumitale, dragă Dick. Ai mai multă experienţă.

Măgulit de apreciere, Stone îşi netezi barba şi zise:

— Cred că cel mai simplu ar fi să-l trimitem chiar acum pe kiowaşul nostru la Tangua. Să-i spună unde se află fiul său şi în ce condiţii poate fi eliberat. Tu ce crezi, bătrâne Will?

— Hm! mormăi Parker. Nicicând n-ai avut o idee mai tâmpită.

— Păi dacă-i spunem unde ne aflăm, atunci Tangua îşi repede oamenii încoace, îl înşfacă pe Pida şi rămânem fără Sam şi cu buzele umflate. Eu aş face altfel.

— Cum?

— Părăsim insula asta şi pătrundem o bucată în prerie unde putem cuprinde cu ochii împrejurimile. Îl expediem apoi pe kiowaşul nostru în sat şi punem condiţia ca numai doi războinici, nu mai mulţi, să ni-l aducă pe Sam, în schimbul căruia îl vor căpăta pe Pida. Dacă totuşi Tangua trimite mai mulţi, îi zărim noi de departe şi avem timp să spălăm putina. Nu credeţi că e mai bine, *sir?*

— Eu aş merge şi mai la sigur şi n-aş trimite nici un sol, am răspuns.

— Pe nimeni? Păi cum o să ştie Tangua că fiul lui...

— O să afle, n-avea grijă.

— De la cine?

— De la mine.

— Cum aşa? Vreţi să vă duceţi la kiowaşi?

— Întocmai.

— Să n-o faceţi, *sir!* E grozav de periculos. V-ar prinde şi v-ar lega numaidecât.

— Nu cred.

— Cu siguranţă! Absolut sigur!

— Atunci Pida ar fi pierdut. N-am nici o poftă ca, din cei doi kiowaşi câţi îi avem, să-l trimit pe unul ca mesager şi să pierdem astfel un ostatic.

— Asta e just. Dar de ce să mergeţi tocmai dumneavoastră în sat? Pot să merg şi eu.

— Te cred că ai avea curaj, însă e mai bine să discut eu cu Tangua.

— Nu uitaţi ce furios e pe dumneavoastră! Cu mine s-ar înţelege mai curând asupra condiţiilor. În schimb, dacă vă vede pe dumneavoastră, se face foc.

— Tocmai de aceea vreau să apar chiar eu înaintea lui. Să se facă foc, să crape de ciudă că am îndrăznit să mă înfăţişez fără ca el să-mi poată pricinui vreun rău. Dac-aş trimite pe altul, ar bănui, pesemne, că mi-e frică de el şi asta nu-mi

convine.

— Atunci faceţi cum vreţi, *sir!* Şi noi unde rămânem între timp? Aici, pe insulă? Ori ne căutăm un loc mai bun?

— Nu există unul mai bun.

— Însă vai de prizonierii ăştia dacă vi se întâmplă ceva în sat! Voi fi fără cruţare. Când porniţi?

— Desează.

— Abia deseară? Nu-i prea târziu? Dacă totul ar merge bine, s-ar putea să facem schimbul până în prânz şi să pornim apoi după Winnetou.

— Şi kiowaşii să ne urmărească şi să ne cureţe...

— Credeţi?

— Fireşte. Tangua ni-l va preda bucuros pe Sam, ca să-şi recapete fiul; dar pe urmă, după ce-l va şti în siguranţă, va face totul ca să se răzbune pe noi. De aceea vreau ca schimbul să se efectueze seara şi apoi, ca să câştigăm timp, călărim noaptea, când nu putem fi urmăriţi. Aceasta înseamnă un avans considerabil. Şi mai am un motiv pentru care prefer să aşteptăm seara: e bine ca grija lui Tangua pentru soarta fiului său să sporească şi mai mult. Asta îl va muia.

— E drept. Dar mă gândesc că, până deseară, ar putea să ne dibăcească.

— N-ar fi rău nici asta.

— Îl vor căuta pe Pida şi ne putem trezi cu ei aici, pe insulă.

— Chiar pe insulă, nu. Dar vor veni până pe malul râului şi vor descoperi urmele lui Winnetou; vor crede, atunci, că noi ne-am deplasat pe acolo împreună cu Pida. Asta îl va îngrijora şi mai mult pe Tangua... Pst! Ascultaţi!

Auzirăm nişte voci. Ceaţa se risipise în parte şi malul ieşise la vedere. Se sfătuiau acolo câţiva kiowaşi, comunicându-şi, probabil, părerile despre urmele de cai descoperite; dispărură apoi, în grabă, fără să-şi arunce ochii

spre insula noastră.

— Au plecat. Se vede că sunt foarte grăbiţi, constată Dick Stone.

— Se întorc, desigur, în sat, pentru a-l înştiinţa pe Tangua. Acesta va trimite o trupă de călăreţi ca să se orienteze după urmele cu pricina.

La nici două ore lucrurile se petrecură întocmai. O ceată de kiowaşi călare se ivi dincolo, la râu. Cercetară urmele şi porniră în galop după ele. Nu era de temut să-l ajungă pe Winnetou, care le-o luase cu atâta vreme înainte.

Se înţelege că vorbeam în şoaptă, ferindu-ne să fim auziţi de prizonieri. Aceştia nici nu văzuseră cele petrecute dincolo, pe mal. Ei zăceau legaţi îndărătul unui tufiş.

Înainte de amiază, soarele se arătă mai darnic. Astfel mai scăparăm de umezeală atât noi, cât şi terenul de dedesubt. Ne-am uscat şi ne-am încălzit, bucurându-ne de o meritată odihnă până-n seară.

Între timp, zărirăm un obiect plutind anevoie pe apă în direcţia insulei noastre şi încurcându-se în crengărişul ce atârna deasupra râului. Era o luntre cu vâsle cu tot, lăsată în voia apei; cureaua ce o ţinuse legată de mal fusese retezată.

Era, deci, luntrea cu ajutorul căreia îl răpisem pe Pida; fusese dusă de curent din Salt Fork în Red River şi probabil că a ajuns atât de târziu aici pentru că se agăţase undeva, pe drum. Apariţia ei era cât se poate de oportună. Am tras-o la ţărmul insulei, pentru a mă servi seara de ea. Evitam astfel — dac-ar fi fost să plec pe apă — o nouă baie nedorită.

La căderea serii, am împins luntrea în larg, am sărit într-însa şi m-am pus pe vâslit, în susul râului. Avusesem grijă să iau cu mine doborâtorul de urşi. Stone şi Parker mă copleşiră cu urări de succes. I-am asigurat că, afară de cazul că nu m-aş întoarce până a doua zi dimineaţă, pot rămâne liniştiţi în privinţa mea.

Înaintam greu, împotriva curentului; abia după o oră am

cotit din Red River în Salt Fork. Ajuns lângă satul kiowaşilor, am acostat şi am legat luntrea de un copac.

Vedeam, ca şi ieri, focurile aprinse, bărbaţii aşezaţi în jurul lor şi femeile zorind după treburi. Bănuisem că satul va fi astăzi păzit cu mai multă străşnicie, dar mă înşelasem. Oamenii lui Tangua, descoperind urmele apaşilor, plecaseră după ei; astfel, cei rămaşi în sat se credeau în siguranţă.

Tangua şedea şi azi în faţa cortului, numai că unul din băieţii săi lipsea. Cu capul plecat, cu ochii încruntaţi, şeful privea jocul flăcărilor. Mă găseam de astă dată pe malul stâng al lui Salt Fork, unde se afla satul. M-am strecurat pe după un cot al râului, apoi în sus, îndărătul corturilor, până la adăpostul lui Tangua. Totul a mers perfect; nu era nimeni prin preajmă ca să mă simtă. M-am întins la pământ şi m-am furişat în spatele cortului. De acolo se auzea, prelungă, monotonă, o tângă de jale: căpetenia kiowaşilor, Tangua, deplângea astfel pierderea fiului său cel mai iubit. Am ocolit târâş cortul până am ajuns în faţa lui şi, sărind brusc în picioare, m-am adresat, pe neaşteptate, şefului kiowaşilor:

— De ce suspină Tangua şi cântă a jale? Un războinic viteaz nu boceşte. Asta e grija babelor!

Nu se poate descrie spaima ce-l cuprinse la apariţia mea fulgerătoare, încercă să spună ceva, dar nu izbuti; dădu să se ridice, dar genunchii zdrobiţi îl ţintuiau locului. Cu ochii holbaţi, se zgâi la mine ca la un strigoi şi, în cele din urmă, gângavi:

— Old... Old... Shat... Shat... iuf, iuf, iuf! Cum... pe unde... Mai sunteţi aici... n-aţi şters-o?

— Precum vezi, mai sunt aici şi am o vorbă cu tine.

— Old Shatterhand! îmi pronunţă el, în sfârşit, numele întreg.

Auzindu-l, cei doi băieţi o zbughiră în cort.

— Old Shatterhand! repetă Tangua, încă sub imperiul spaimei. Apoi faţa i se strâmbă de ură. El strigă o poruncă pe

care n-am înţeles-o, necunoscând dialectul, dar am desluşit, între altele, numele meu.

O clipă şi se stârni peste tot un asemenea urlet de furie, încât părea că se cutremură pământul. Toţi războinicii rămaşi în sat veneau fuga spre mine, cu armele în mâini. Mi-am scos cuţitul şi i-am tunat lui Tangua la ureche:

— Vrei ca Pida să moară? El m-a trimis la tine!

Cu tot zgomotul din jur, Tangua înţelese vorbele mele şi ridică un braţ. Atât a fost de ajuns ca să se facă linişte. Totuşi, kiowaşii mă înconjuraseră. Dac-ar fi fost să judec după feţele lor, aş fi jurat că au de gând să mă înghită şi că nu mai scap cu viaţă. Mă aşezai lângă Tangua, mă uitai calm în ochii lui uluiţi de îndrăzneala mea şi rostii:

— O duşmănie de moarte s-a născut între Tangua şi mine; nu eu sunt vinovatul, dar nici nu mă tem. Mi-e totuna dacă eu şi prietenii mei ne punem rău cu vreunul din războinicii tăi, sau chiar cu întregul neam al kiowaşilor. Că nu mă tem, se vede şi din faptul că am venit singur aici, în sat, ca să discutăm. Deci să nu pierdem vremea: Pida se află la noi şi, dacă eu nu mă întorc la timp, va fi spânzurat de un copac.

Nici un cuvânt, nici un gest al celor din jur nu trăda efectul spuselor mele. Ochii şefului scânteiau de mânie: nu putea să-mi facă nimic fără a primejdui viaţa fiului său. Scrâşni printre dinţi întrebarea:

— Cum... cum... a ajuns în mâinile voastre?

— Am fost ieri dincolo, pe insulă, când fiul tău vorbea cu Sam Hawkens; l-am culcat la pământ şi l-am dus cu mine.

— Iuf! Old Shatterhand e străjuit de spiritul rău care l-a salvat şi altădată. Unde mi-e fiul?

— Într-un loc sigur, pe care n-ai să-l afli acum. Ţi-l va spune el însuşi mai târziu. Din cuvintele mele poţi înţelege că nu doresc să-l ucid pe Pida. Mai avem un kiowaş la noi, războinicul acela pe care l-am prins mai demult; l-am scos frumuşel dintr-un tufiş, pe când ne spiona. Dacă mi-l dai pe

Sam Hawkens, atunci îi eliberăm pe amândoi.

— Iuf! Îl vei avea. Adu-mi, mai întâi, pe Pida şi pe războinicul meu.

— Să ţi-l aduc? Nici nu mă gândesc! Îl cunosc pe Tangua şi ştiu ce preţ are cuvântul lui. Fac schimbul, doi pentru unul. Sunt, va să zică, mai mult decât darnic. Dar nu îngădui nici un vicleşug.

— Întâi de toate, vreau dovada că Pida e într-adevăr la voi.

— Să-ţi dovedesc! Ce ţi-a venit? Când ţi-o spun eu, înseamnă că-i adevărat. Old Shatterhand nu e ca Tangua. Mai bine lasă-mă să-l văd pe Sam Hawkens! Pesemne că, pentru mai multă siguranţă, l-aţi mutat de pe insulă. Trebuie să vorbesc cu el.

— Ce vrei să-i vorbeşti?

— Să-l întreb cum l-aţi tratat şi să aud răspunsul din gura lui. Pe urmă, mai vedem.

— Voi ţine sfat cu bătrânii războinici. Depărtează-te până la cortul de alături. Vei afla, pe urmă, ce avem de gând.

— Bine, dar grăbeşte-te! Dacă mă reţineţi prea mult şi nu mă întorc la timp, atunci Pida va fi spânzurat.

A fi spânzurat este cea mai ruşinoasă moarte pentru un indian. Vă puteţi închipui cât era Tangua de furios. M-am retras până la cortul vecin, fireşte, înconjurat de kiowaşi. Tangua îşi convocă bătrânii şi sfatul începu. În ochii lor ardeau fulgere şi aş fi păţit-o rău de tot dacă nu era în joc viaţa lui Pida. Observai, cu acest prilej, că îndrăzneala mea îşi făcuse efectul.

După câtva timp, căpetenia trimise pe un războinic undeva, în sat.

Omul dispăru într-un cort şi reveni apoi împreună cu Sam. Sării în sus, grăbindu-mă să-l întâmpin. Când mă văzu, omuleţul izbucni în adevărate ovaţii:

— Uraaa! Old Shatterhand! Uraaaa! Am spus eu că veţi

veni neapărat. Îl vreţi, desigur, pe bătrânul Sam?

În chip de salut îmi întinse mâinile legate.

— Da, i-am răspuns, am venit în calitate de *greenhorn* ca să-ţi ofer diploma de cel mai mare meşter în furişat. Orice s-ar spune, dumneata o iei întotdeauna razna.

— Lăsaţi reproşurile pe altă dată, preaiubite *sir.* Prefer să-mi vorbiţi de Mary a mea.

— E la noi.

— Şi Liddy?

— Puşcociul? E bine sănătos.

— Atunci e totul în cea mai perfectă ordine, dacă nu mă-nşel. Hai, să ne cărăm! E cam plicticos pe-aici.

— Răbdare, Sam, răbdare! Vorbeşti ca şi cum ar fi o joacă de copii: am venit, te-am dezlegat şi te-am dus!

— Păi, nici nu e altceva, vreau să spun pentru dumneavoastră, decât o joacă de copii. Sunt curios cam ce n-aţi fi în stare să faceţi. M-aţi coborî şi din lună, dacă mi-ar trăsni prin cap să mă sui acolo, hi-hi-hi-hi!

— Tot îţi mai arde de glume? S-ar zice că nu ţi-a mers prea rău aici.

— Rău? Mie?! Aflaţi că mi-a mers foarte bine, ba chiar excelent! Kiowaşii m-au îndrăgit ca pe copilul lor; nici nu-mi mai pot reveni de atâtea alintări, drăgălăşenii şi pupături; m-au hrănit ca pe-o mireasă şi, când mă apuca somnul, nici nu era nevoie să mă culc, pentru că zăceam, zi şi noapte, tolănit pe spate.

— Te-au prădat?

— Fireşte. Mi-au puricat şi căptuşeala buzunarelor.

— Dac-au mai rămas din lucruri, atunci o să le capeţi înapoi. Mi se pare că sfatul bătrânilor s-a încheiat.

L-am avertizat încă o dată pe Tangua să nu mai întârzie, dacă vrea ca fiul său să rămână în viaţă. Continuarăm scurt şi energic tratativele, din care ieşii biruitor; eu nu cedam cu nici un pas, în timp ce Tangua se temea pentru fiul său. Conform

înţelegerii finale, patru războinici urmau să ne însoţească, pe Sam şi pe mine, în alte două bărci şi să-i ia în primire pe cei doi prizonieri. Dar nu care cumva să ne urmărească pe ascuns kiowaşii — pentru că atunci Pida va fi ucis.

De fapt, era cam mult să cer ca Sam Hawkens să-mi fie încredinţat doar mie. S-ar fi putut să le joc o festă celor patru indieni care ne însoţeau în bărcile lor. Dar am fost crezut pe cuvânt şi nici mai târziu, nimeni vreodată nu s-a îndoit de lealitatea lui Old Shatterhand. Bineînţeles că n-am trădat locul spre care aveam să ne îndreptăm.

Dezlegându-i-se mâinile, prichindelul de Sam şi le juca triumfător prin aer, strigând:

— Liber! Iată-mă din nou liber! Asta n-am să v-o uit niciodată, *sir!* Şi nici n-am s-o mai apuc la stânga dacă stimatele dumneavoastră picioare binevoiesc să fugă la dreapta.

Pe când ne pregăteam de ducă, se iscă ici şi colo câte un murmur de nemulţumire. Kiowaşii regretau profund că sunt nevoiţi să ne lase în pace, pe mine şi pe Sam, prizonierul lor; iar Tangua îmi şuieră:

— Până la înapoierea fiului meu, te afli încă în siguranţă, dar pe urmă întreg tribul te va hăitui şi te va înhăţa, chiar de-o fi să zbori prin văzduh!

N-am găsit cu cale să răspund acestei ameninţări şi, însoţit de Sam şi de cei patru kiowaşi, am luat-o spre malul râului. Doi câte doi — eu, fireşte, împreună cu Sam — ne-am urcat apoi în câte o barcă. Pe când părăseam malul, un urlet prelung al kiowaşilor răsună în urma noastră şi nu se stinse decât hăt târziu.

Vâsleam. Şi în timpul acesta, îi povesteam lui Hawkens tot ce se întâmplase de când a căzut în mâinile kiowaşilor. Îi părea foarte rău de plecarea lui Winnetou, dar îl consola oarecum faptul că scăpase astfel de mustrările tânărului şef al apaşilor.

În ciuda întunericului, atinserăm cu bine insula şi furăm întâmpinaţi cu mare bucurie de către Dick Stone şi Will Parker. Abia după ce plecasem, îşi dăduseră seama de măsura cutezanţei mele.

Am predat pe cei doi prizonieri, care nu ne-au fericit cu nici o vorbă de rămas-bun şi am aşteptat până ce se stinse în larg sunetul vâslelor. După aceea, am încălecat şi ne-am mânat caii dincolo, spre malul stâng al râului. Totul depindea acum de viteză şi era bine că Sam cunoştea perfect ţinutul. Călare pe catârul lui, omuleţul se îndreptă fălos în şa, ridică pumnul ameninţător înspre satul lui Tangua şi zise:

— Acum, ăia de colo îşi bat capul cum să ne prindă din nou. Dar o să rămână cu gurile căscate! Sam Hawkens nu se mai vâră singur în plasă ca să-şi pună apoi nădejdea într-un *greenhorn* oarecare. Încă nu s-a găsit kiowaşul care să mă-nhaţe, dacă nu mă-nşel!

Sfârşitul Volumului 22

Coli tipo: 34
Bun de tipar; 16.10.1996
Tiparul executat la:
Imprimeria „ARDEALUL” Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 146
Comanda nr. 60296

WINNETOU

Cartea prin care Karl May s-a impus definitiv între corifeii literaturii universale de aventuri, cu cel mai îndrăgit personaj al său, după cum singur o mărturisește: „În timpul numeroaselor mele călătorii și peregrinări îndepărtate, am întâlnit adesea, mai ales între așa-zișii «sălbatici» și «semicivilizați», oameni care mi-au devenit prieteni și a căror amintire mi-a rămas scumpă până în ziua de astăzi, după cum așa îmi va rămâne până la moarte. Dar pe nici unul nu l-am iubit așa cum l-am iubit pe Winnetou".

Carte care fundamentează prietenia unică dintre Winnetou și Old Shatterhand, parte integrantă a celei mai frumoase trilogii din creația scriitorului.

Procurați-vă din vreme volumul următor:

PE VIAȚĂ ȘI PE MOARTE

LEI 7800 + 160 T.L. = 7960